

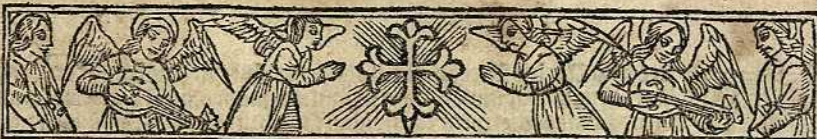

11827828

R. 30913

~~m. Caja C-13~~

Caja
C-93

Raro bonet us
si prosperatur

in hoc mundo.

Quare: qz sunt

de celo: non ex

mundo.

Atalogus factorum et gestorum eorum ex di- uersis voluminibus colle-

ctus: editus a Reuerendissimo in christo pa-
tre domino Petro de Natalibus de venetijs

dei gratia episcopo Equilino

Remundantur Lugdun. ab Stephano Bueynard: als Pineti
prope sanctum Antonium.

ut mihi: dixit ihs om: re-
potens.

centes eio in que placent

Contrebo: cui voluerit et

negam: in pacifica boia
et electis: bona terrena.

Antonius Terlus Ticentinus christianis salutem. Possemus (et merito quidem) ingrati- tudinis ac inuidie nota suggillari: quum omnium pene auctorum volumina in medium prodierint: si catalogum sanctorum: tam cōtinuū: elegans: luculentū: et rarū: vt fere vnici opus oibus cōem cū auctore iacturā: in lucē pariter nō edere mus: et eo amplius: q̄ ex ipsiusmet artificis manu fidelē habemus archetypū. Id circō: cū vt fidei nōstre cōducibile quicq̄ ageremus: tū et appime vt torquenda in nos tanq̄ laudis aliene interceptores: iacula declinaremus. Hūc quoq; nobis modo accuratissime recognitum pluribus exemplaribus effigendū curauimus: tot labores et exactas lucubrations: que vt extincte hactenus deliterāt: ab interitu vindicatur. Quod oibus perutile: et multis fore non iniucundū arbitramur: nec pigere eos: q̄ superno calent igne: hūc mystico dñōq; codici boni aliquid och̄ tritum ire: vt hūc discere valeant et hūc religio- seq; viuere: quum nulla aut rara sit tam remota: tam abstrusa barbaries: cui nature vel dei nutu aliqua: p̄uis erronea: religio non collatur. Quam vt omittamus asyrios: egyptios: hebreos: quibus semper cure fuit vt pontifices imperarent: quanti fecerint romani patres: quo cultu: qua reue- rentia excoluerint: ex decem principum filijs senatus cōsulto et hūc: vt ita dicam: vicatim destina- tis: sacrorum disciplina imbuendis: ex priuatis etiam duobus lucis petillo et aluanto: caio fabio sacris onusto: satis luculenter habemus. Et vt externa non obticeamus: non ne ex ymbilico barba- ric sublatum ebur militam remisit masanisa? Quos sum hec? profecto vt intelligamus: quod nos deceat: quibus: bone deus: indubitabilis ac vera religio est p̄opalata. Constanter incumbendum est: sedulo riteq; deo famulandum. Hinc enim luxuriat rectigalia: florent vbes: procerā pullulat soboles: omnia ad vota succedunt: et hoc ipsos non latuit quirites: qui semper omnia post religio- nem duxerunt: dñs curiose libando: se oibi posse imperare non dubitantes: quod nisi fecerimus: eam aspernantes: ecce s̄rio torretur humus degenerat progenies irrepunt pestes: diruta iacent menta: cuncta ruunt in preceps: et quod miserabilis est: illibata nūq̄ seruatur pudicitia. Hanc ob causam potitiorū puberes perijisse: breum in semet manum vertisse: et varrone consule ad cannas infelicit̄ dimicatum: senatorijs patres vere et optime iudicatum: diuina differunt ira: non irrita- tur. Etia agite nobis nosmetipsi consulamus. perimus profecto indies perimus: nec vite certam habemus horam. diuinis igitur litteris vacandum est: quibus celum expugnare instruamur: vbi eternam felicemq; vitam degamus. Non desunt quidem libri: qui hac de re nos affatim instruant: sed qui lenius exiunt: ardentius exortentur: et exempla que emulari debeamus magis idonea subijciant oculis: aliunde magis: q̄ ex his voluminibus decerpere non possumus: que concinna h̄s floziarum annexione: vitas sanctorum omnium: sic inuentu facilissimas: vt in p̄satione duodecimi huius innotescit: tam succinte tam perfecte per anni curricula complectuntur: vbi nihil non ext̄gl- tum: nihil probatissimorum virorum auctoritatibus non sulcitur enarratur: vt ne doctissimi quidem debeant respuere: qui tamesi ferulis subtraxerint manus: et aliunde didicerint: discant tamen hūc bene viuere. nam bonitate non doctrina tantum vendicatur celum: vt illud. Indocti rapiunt celum: cum scientijs mergimur in profundum. Discant preterea et fidelibus inesse vim animi non exiguā: vt non vltierius tantoperē penelopes: aut lucretie pudicitiam predicent: seniole constantiam mi- rentur: et attili fidem super astra tollant. Intelligent christicolos occidi posse non superari cesa- rium inmanitates parum valere: intermiranda obstupescere: et profiteri: se orbem posse vincere: non animos. Equid sunt hec et gregia facinora: turres et fidei nōstre mollimina: non inspicienda? minime quidem: quum precipue sint nulle domus: nulle vbes: nulle nationes nisi Christo rebel- les: que hūc aliquid emolumenti sibi adipisci non valeant. Quam facile: qui per templa declama- tionibus insudāt: his auctoritatibus et exemplis regiam auditoribus viam persuadebunt: hinc do- cemur virtutes ferui: vitia debellare: et nos: quod nequiuit orbis domito: alexander: nosmet rati- onem parendo subingere: celum pro stipendio consecuturi: et famam in terris haud obscuriorē: q̄ qui terrarū monstrā deuicere. Et inde nāq; famam tantum et quidem breuem traxerunt: tot erum- nis vix partam. Hinc merces. Hinc indelebile nomen: et quod heroum nulli contigit: diem in super- sibi perpetuo colendum: sincera vi animi comparandū. tutius profecto quam credere nos p̄la- go turmidis fluctibus circumquaqs vallentibus: semper in labijs (vt audeam p̄ferre) animas ge- rentes: vt secundi optibus fardonicati et conchyliati ad infructuosam huius terreni seculi gloriā inter vrbium primates incedere valeamus. Deu homo infelix: et vanum animal. longe nimis profe- cto longe sunt erumne pro tam momentaneis voluptatibus: quibus euo tam diuturno acquisitis: tam breui simus carituri. hūc eterna manat gloriā et verus deliciarum thesaurus: multis incogni- tis: non qualem tagus lustrantis: aut lydis vebit hermus barentis. sed quali fruitur ipsa celi ci- rra. hoc est dicendum. hic sunt implende erumne: ne quum illic applicuerimus: pecunijs hospi- taturi: dicatur nobis. sunt hec cesaris numismata. hic non admittuntur. alio diuertit. Dis itaq; diuitijs insudemus: ciuili rabiē: tyrannica cupiditate: et hostilibus rapinis non surripiente: qui- bus locupletati deozatiq; celeste hierusalē ingrediētes nobis inter summi regis paranympbos locum nascamur: perpetua in terris gloriā: eternis in celo delictijs in eterna fruturi. Valete.

Prologus.

In christi nomine Amen. Incipit prologus totius operis Catalogi sanctorum et gestorum eorum ex diversis et multis voluminibus collecti editi a reuerendissimo in christo patre domino Petro de natalibus de Veneris dei gratia episcopo Equilino.

Creata sapientia summi verbi ex substantia patris ante secula paternaliter gratia secundum ordinatissimam sui dispositionem: ex substantia matris in seculo temporaliter humanata: volens omnes homines saluos fieri: vt electas sanctorum animas vocaret ad arcem et ad supermenia ciuitatis: edificauit sibi domum ecclesie sacrosancte septem ex dictis columnis fundatam septemplici fundamentum: vnde delictis septiformis gratie stabilitatis: muris et munitissimis: et turribus altissimis circumseptam: non quidem sculptis lapidibus: aut manufactis lateribus erectis: sed sanctorum meritis inuisibiliter fabricatis: iuchosam quidem vite presentis decursu: in qua ipsam peregrinari voluit et cum martha sollicitate ministrare: proficiendam vero predestinatorum numero future vite successu: in qua in electis def singulis iam stolis amictis: rursumque resumptis corporibus duplicibus vestimentis triumphaturam speratur: et cum maria sedule contemplationi vacare. In cuius nempe celestis structura palatii quasi tot inseruntur lapides: quot beatorum merita cumulant: cuius ecclesie caput ipse describit: ipsiusque corpus vnum efficiunt instar membrorum copagis diuersa officia ministrantis fideles cuncti in vnitatem fidei omniquaque diuersis ex nationibus congregati. Ita quidem vt ipso capite per membra singula vitale spiritum influente sic inuicem connectantur: vt alterum alterius officio egeat: dum christi legem adimplent: alter alterius onera supportant. Et sicuti viatorum cura sollicita currens in stadio: quatenus brauium apprehendat: comprehensorum precibus inuari desiderat: sic et triumphantium gloriosa sublimitas dum de visione beati in celis: militantium celebritate deuota venerari letatur in terris. Ac per hoc quod vtrique amant: illi iam adepti per hos optat obtineri: hi vero obtinendum illos sperant adipisci. Et dicitur itaque deuotioni fidelium sanctorum certamina diligenter recolare: quatenus eorum exemplis atque suffragiis sic dirigamur in via vt eorum consortio sociemur in patria. Quis autem mortalium intellectus finiti sanctorum numerum infiniti comprehendere valeat? Quis enim stellas diu numerare queat: nisi solus ille qui stellas claudit sub signaculo: qui et numerat multitudinem stellarum: et omnibus eis nomen vocat. Si enim abraha deo pro impossibili suadet: inspicere celum et numerare stellas: si potes: et addis: sic erit et semen tuum: quod certe non de filiis abrahe ex voluptate carnis et hominis semine propagandis: sed de filiis ecclesie sic ex dei bonitate et spiritus adoptione generandis dabatur intelligi: dum soli eterne sapientie stella

rum numerositas notanda seruatur: humane cognitioni sanctorum infinitas cognoscenda precludit. Quomodo enim vel facile curiosus quisque cunctator etiam omni si facultas adsit: que a iudice exordio conscripta sunt rimator voluminum: sanctorum gestarum: passiones: et nomina colligere audeat: cum ex martylogio beati hieronymi chronographorum cunctorum scrutatoris solliciti: certo et vnicuique die anni decimo scilicet kalendas martii apud tyrum ciuitatem beatorum martyrum quorum numerum solius dei scientia colligit pro christo passorum festum contingere legatur: et in eiusdem prelatione libelli quem christomatio et heliodoro episcopi dirigit: eundem doctorem asserentem audiat: nullum dierum per totum annum circulum pertransire: in quo plusquam octingentorum vel noventorum milium martyrum in diuersis mundi partibus occisorum anniuersarium non occurrat? Ultra quos etiam sanctorum veteris testamenti patrum: et prophetarum nouique pariter apostolorum: discipulorum: doctorum: confessorum: anachoritarum: et sanctarum virginum ordines superadditi: qui plures martyrum extitisse creduntur: infinite martyrum infinitatem excellunt. Porro et ubi sanctorum omnium gesta a maioribus descripta fuissent: quod nec asserere quis presumit: ea tamen videre: nec tamen ad legendum sufficeret: nec studium preualeret. Cum igitur sanctorum infinitatem numerare vel notare non liceat: de multis vel paucissima breuius exarare sufficiat: ceterorum ignotorum numero diuine nationi relicto exemplo peritorum: qui de astrorum scientia philosophati sunt: potissime autem famosissimi illius astrologi ptolomei: qui ex orbis ambitu preter septem planetas centum et quinquaginta septem astrorum modo sibi nota: eorumque proprietates et motus descripta dimisit. Ad quorum instar doctores extrinseci sacrorum voluminum historiographi ex infinito sanctorum numero summam exiguam militantem ecclesie notam decerpantque collegerunt et venerandam in eorum opusculis posteris reliquerunt: per hoc arbitrautes (vt pie creditur) sic in paucorum notorum modicitate ceterorum ignotorum infinitatem a fidelibus coli: sicuti eterna sunt in patria charitate coniuncti: ubi gloria singulorum est gloria cunctorum: et gloria cunctorum est gloria singulorum. Ex quibus post diuine pagine veteris et noui testamenti eloquium a sanctis patribus diuino flamine spiritus diuersis voluminibus copilate: in qua nonnulla sanctorum christi humanitate precedentium et primitiue ecclesie fundatorum acta conscripta sunt. Que Petrus comestor hystorie scholastice opere elegantius declarauit. Prior et posterior ille eusebius cesariensis ecclesiastice hystorie volumine: a capite ecclesie christo initias et versus ad sua tempora chronica: prendens omnem pene martyrum cunctarum prouinciarum hystorias texuit et passiones et certamina luculenti stilo digessit. Cuius opus rufinus aquileiensis presbyter de greco transferens in latinum: nonnulla sanctorum acta intermiscens ac subsequens adficiens temporibus continuando: praxit. Inde quoque hieronymus prenomiatus episcopus martyrologium omnium quos vtrunquaque inuenire potuit pro christo passorum versus ad sua tempora copiose dictauit.

J. Hieronymus
Nota
800
900

Pop. Com. ad. v.
Cur. Des. ad. v.

J. Hieronymus

Diuisio operis secundū tempora.

Handy.
Ado.
Ambr.
Aug.
Eger.
Hierony.
Greg.
Flav.
Os.
Max.
Hel.
fig.
quell.
Tr. Barthol.
Capit.
Tr. Marc.
Jacob. de V.
Petrus Calost.

Eundem quoque libellum vsuardus et ado chrono-
 graphi insignes: cōfessorum festiuitates: que in
 primitiua ecclesia minime colebantur ad dentes
 celebritatibus martyrum ampliarūt. Ceterum et
 his exceptis alij plurimiq; fuerūt legendarum
 sanctorū scriptores illustres: vt pote Ambrosius
 et Augustinus doctores egregij in pluribus eo-
 rum voluminib; libellis. Gregorius in libro dia-
 logorum. Hieronymus in vitis patrum: et in lib. de
 viris illustrib;. Ecnadius in eiusdē nois intitu-
 lato libello. Beba psbyter in gestis anglozum.
 Gregorius tyronensis in gestis francorū. Hera-
 clides in libro de paradiso. Odo viennensis ar-
 chieps. Dugo de sancto victore. Dellinādus et
 Sigibertus ac Guilelmus antifiodorenfis. Nec
 non frater Bertholomęus in chronis suis. Cas-
 siodorus insuper in hystoria tripartita quam de
 greco trāstulit in latinū. Frater vincētius in spe-
 cula hystorici. Et frater martinus in sua chro-
 nica martiniana: aliq; multa: quorū et si opuscu-
 la legūtur: noia subiciuntur. Demum frater iaco-
 bus de voragine ordinis pdicatorū venerabilis
 archieps sanctus sanctorū in gesta quorū solē-
 nia ab ecclesia recoluntur: et in calēdaris ascri-
 buntur: generaliter collegit: et cōpendio breuias
 uit. Nouissimus oim frater Petrus calouenetus
 eiusdem ordinis: sanctorū multorum quorum vi-
 tas passioes et noia vnde q; sumere valuit grā-
 di volumine et diffuso opere dilatauit: qđ eius p-
 litate nedum cōmendare memorie: sed nec in-
 tente quis legere poterit: nisi lōgeuitate tem-
 poris et assiduitate lectiois. Nec igitur attēdens
 ego petrus de venetijs equilin; eps inter sacer-
 dotes minimus et ecclesie platos indignus san-
 ctozum erigitatē ecclesie notam ex p̄noiatōis
 omnibus codicibus et voluminib;: necnō ex alijs
 pluribus diuersarū ecclesiarum antiquis libris et
 passionarijs: quoscūq; inuenire potui: non sine
 multis laborib; et crebrisq; vigilis studiosi; reco-
 lectā: et per cōsequēs ceteroz b̄rozi nobis igno-
 torū infinitā multitudinē breui opusculo: cupiēs
 vt deus annuerit honorare: quatenus eorum me-
 ritis post agonem coronā excipiā: et ne talentum
 mihi qualiscūq; gratie creditū terre suffodiāz:
 minimum dño et si non quintuplatū: vel saltem
 restituum duplicatū: ad vtilitatem filiozum mili-
 tantis ecclesie: sanctorum omnium noui ac veteris
 testamēti noia: gesta: vitas: passioes: et triūsp̄os
 compēditoso stilo substantialiter recollecta illu-
 strum virozū fretus auctoritate sanctorūq; om-
 nium capitū iesu xpi et beate ipsius genitricis
 Marie duodecim apostolorū atq; cunctozū su-
 pernozū ciuium confusus patrociniō: presenti ca-
 talogo curauit referere et breuissima ofone nar-
 rare. Studiosum lectorēz obsecrās vt si in opu-
 sculo nouo grata reperit: gratias agēs deo to-
 tum attribuat. Si vero incōposita aspexerit: hu-
 mane fragilitati ascribat: quod si dubia aut forte
 minus credibilia lectitauerit: auctoritatē eorum
 a quibus sumpta sunt fidē adhibeat. Cum libel-
 lus noster nulla referat nouo edita: nisi que sola
 nouit magnis ab auctoribus compilata.

Diuisio totius operis: per tempora reuo-
 lutionis anni.

Noniam autem tam sacre pagi-
 ne q̄ sanctorum testimonio xpi
 dñi et sanctorum ecclesie vno hu-
 mano matrimonio comparat: ip-
 sa veritate in parabolis attestan-
 te. Quod simile factū est regnuz
 celozum hōi regi qui fecit nuptias filio suo: qđ
 de verbi dei et nostre humanitatis cōmercio do-
 ctiores exponunt: merito ad instar temporalium
 nuptiarum in agni nuptijs quinq; concurrere
 manifestū est: videlicet i p̄suis matrimonij per-
 tractatio: consensus mutui pollicitatio: sponse
 per anulum subratio: eiusdēq; a sponso solen-
 nis transductio: et per carnalem copulam matri-
 monij consumatio: ex qua sequitur et sextum: qđ
 est liberorum propagatio. Nec enī omnia in
 viro et mulieris conubio conuenire nulli ambi-
 guum esse potest. Totius igitur vite humane de-
 cursus a mundi exordio vsq; ad finem in quinq;
 partes diuiditur: in quibus premissa quinq; in
 diuino coniugio concurrentia liquido colligere
 possumus: que omnia sancta mater ecclesia per
 anni circulū in quinq; eius diuisionibus repre-
 sentat. Prīmū ergo tempus in quo facta fuit
 agni nuptiarū pertractatio: fuit ab adā vsq; ad
 aduentum xpi: in quo more humani contubernij
 tractatus plurimiq; matrimoniales p̄ceserunt
 ipsius scz verbi et ecclesie vnionis: quozum tra-
 ctatū et colloquozum vincinde habitozum me-
 diatores fuerunt patres et prophete veteris te-
 stamenti: incarnationem xpi nedum fiendā sum-
 mis affectibus peroptantes: sed etiam affuturā
 assiduis oraculis prophetantes. Hoc autēz tps
 representat ab aduentus principio vsq; ad nati-
 uitatem dñi: in personam patrum et prophetarū
 ipsis diebus xpm venturum flagitans: et quodā
 modo vaticians. Et qz tractatus idem conu-
 biales quadriformiter p̄ceserunt: scz per les-
 gis naturalis inspirationē ab adam vsq; ad abra-
 ham. Per indictā patribus circumcisiōis: ab abra-
 ham vsq; ad moysen. Per collatam legis scripte
 impositionē a moysē vsq; ad dauid. Et inspira-
 tam p̄phetie contestationē a dauid vsq; ad ipm
 xpm. Que quidē quattuor fuerunt quasi mutui
 per mediatores sponi et sponse tractatus: et col-
 locationes diuini coniugij precedente: nō ab-
 re tps dñici aduentus in quattuor diuidit septi-
 manas. Quarum prima denotat legis naturalis
 aspirationem: vnde in dominicali epistola man-
 data naturalis legis continentur que sunt hone-
 ste viuere et proximi non ledere: dicit enim ibi:
 induamur arma lucis: sic vt in die honeste ambu-
 lemus: non in cōmestationibus et ebrietatibus:
 non in cubilibus et ipudicitijs: qđ est honeste vi-
 uere: non in cōtentione et emulatione: qđ est pro-
 ximum non offendere. Secūda designat in di-
 ctam patribus circumcisiōis: vñ in epistola pau-
 lus exclamat dicens: dico enim xpm iesum mini-
 strum fuisse circumcisiōis ad euacuandas pro-
 missiones patrū. Tertia figurat legis scripte

Diuisio operis secundū tempora.

collationem: vñ in epla paulus in psonā moysi legislatoris ⁊ ministros dicit: sic vos existimet ho mo vt ministros xpi ⁊ dispensatores ministerio rum dei. **Q**uarta representat prophetie at te stationem: vnde ⁊ apostol⁹ in epistola: personā induens prophetarū christum venturū ⁊ propin quū affenerat dicens: gaudeat in domino semp: iterū dico gaudeat: dñs em̄ prope est. **S**ecun dus tempus: i quo facta est verbi ⁊ hominis mu tui consensus obligatio ⁊ stipulatio: fuit a christi incarnatione vsq; ad eius baptismum: in quo tē poze verbum caro factū est: ⁊ habitauit in nobis: et; per incrementa puerilia educatus apparuit quasi vnus ex nobis. Hoc vō tempus represen tat ecclesia a christi natiuitate vsq; ad septuage simam: quanto videlicet incarnati verbi ortus et actus infantie recolitur: quod etiam tempus in tres subsidiuum est decisiones. Nam quia fili⁹ dei descendit ad homines principaliter pro salu te peculiaris populi iudeoꝝ. **P**rimo agitur de matrimonio inter dei verbū ⁊ hebreoꝝ populū contractato: a festo videlicet natiuitatis in qua ipse mundo editus consecratus ⁊ primotenus pa storibus iudeis per angelos reuelatur: et ab eis vti notissimis visitat: vsq; ad epiphaniā. **S**ecundo agit de eodē cōmerto inter idem verbū et gentiliū populū appobato: a festo scilicet epiphaniē: in qua magis promittit gētiū fili⁹ dei natus stella apparente nunciat: ⁊ ab eisdē obla tis munerib⁹ adoratur: vsq; ad ipsius octauam epiphaniē. **T**ertio agitur de vtroq; populo in vñ ouile per idē cōiugii copulato: ab octaua epiphaniē vsq; ad septuagesimā. Tunc em̄ pau li leguntur epistole: in quib⁹ ⁊ potissime in epi stola ad romanos. **C**hristū deū ne dñi in deozum immo ⁊ gētiū apostolus affirmat: ⁊ p vtriusq; plebis salute aduenisse euentius pbat. **T**er tiū vō tempus: in quo facta est dei sponse eccle sie per anulū subarationē: in quo xps eam vti regi nam ⁊ sponsam illustrissimā triplē aureo anu lo trium gēmay incomparabilis despōsavit: scilicet anulū sappiri coloris celestis fidei: videli cet superne eidē ecclesie per triennū predicā do. Anulū smaragdī hoc est virentis spei pro ea dem se quadragesima penitētia affligēdo. Et anu lo carbūculi ignite: videlicet charitatis p eadē mortē acerrimā patiendo: eamq; suo precioso sanguine redimendo: hoc autem tempus eccle sia representata septuagesima vsq; ad pascha: in quo nempe tempore primis tribus diuicis hu manitas nostra anulū fidei despōsatur per xpi sti predicationem: de qua tunc in officijs agitur. **Q**uam predicationē in ipsa septuagesima xpi stus primo per discipulos adimplet: quando septuaginta duos predicatorē ante faciem suā misit: quod in euāgelio mystice denotatur in pa trefamilias: qui exiit conducere operarios in vi neam suā **C**hristo dño: scilicet qui predicatorē vō ecclesiam introrsit. **I**n septuagesima vō christus eiusdem predicationis officium per se ipsum perfecit: quod vtiq; in euāgelio figura

tur in seminatore christo: qui semen dñi ver bi exiit seminare: quod ipsaveritas de semine pre dicationis exponit. **I**n quinquagesima autem eandē predicationem dei filius miraculis confir mauit: quod etiam in euāgelio per illuminatum cecum exprimitur: genus humanū significās a cecitate culpe perverbi dei predicationē illustratū. **S**equentibus autem quattuor dōminicis: hoc est ab initio quadragesime vsq; ad dominicā pas sionis: dei spōsa anulū spei subaratur per xpi penitentiā: de qua tunc in quinquagesima celebra tur: cuius opera in quattuor principaliter consi stunt: scilicet in ieiunio: oratione: elemosina: ⁊ pe grinatione: que xps tunc cepit facere et docere. **I**deico in prima dominica quadragesime agi tur de xpi ieiunio: de quo in euāgelio speciali ter cōmemoratur. Nam cum ieiunasset quadra ginta diebus ⁊ quadraginta noctibus: postea eni rist. **I**n secunda agit de oratione: de qua in enā gelio mentio fit: Nam ideo xps montē thabor ex cellsum subijt: vt oraret: solusq; orans transfigu ratus est: quod licet **M**attheus taceat: **M**arcus ⁊ **L**ucas testatur. **I**n tertia agitur de elemo syne: non quidem materialis pecunie: quā xps pauper vnde daret: nō habuit: sed spiritualis gra tie: quā egros sanando concessit: ideo in euā gelio cecus: surdus: mutus ⁊ demoniacus: ab oib⁹ bus ipsis passionibus liberatus introducitur. **I**n quarta agitur de peregrinatione: ideo in euā gelio xpi itineratio recolitur. **A**bijt enim iesus trans mare galilee ⁊c. **U**ltimis vero duabus dōminicis passionis videlicet ⁊ palmarum eccle sia scō anulū charitatis decorat p xpi passionē: que tūc denot⁹ excolitur. **E**t quia duo sunt pre cepta charitatis dei: videlicet amor dei et proximi: ideo talis anulū duabus ebdomadis con fertur. **I**n quarum prima agitur de xpi passio ne mentali: quam pertulit a iudeis expulsus et effugatus: quod ad litteram in dominicali euā gelio: ⁊ per totam septimanam offenditur. **I**n secunda agitur de xpi passione corporali: quam sustinuit in carne passus et crucifixus: quod ad litteram in quattuor passionibus quattuor euā gelistarum exhibetur. **Q**uartum quos tēpus in quo facta fuit sponse p sponsum solennis trās ductio: fuit a resurrectione domini vsq; ad pen thecosten: quo tēpore dominus sponsam suam ecclesiam eius precioso sanguine desponsatam in personam sanctorum patrum de manu inferi eruit ⁊ quodāmodo de domo paterna: hoc est de presenti seculo nequam: eduxit in animabus et corporibus mirifice dotauit: ⁊ secum ascendente ad celestem ⁊ propriam patriam feliciter intro duxit: quod tempus ad litteram representat ecclesia a resurrectione domini vsq; ad pentheco sten. **I**n quo quidem tēpore pronuba xpi figura tiue in festo resurrectionis: et per octauam de domo patris imo viciū tyranii: scilicet diabo li: qui pater eius factus fuerat discipiendo edu citur: cui ⁊ dicitur per psalmistā. **O**bliviscere po pulum tuū ⁊ domū patris tui. **Q**uod **A**mbrosius exponit: vt dictum est: ideoq; tale festū pascha:

Diuisio operis secundū tempora.

Id est transitus dicitur: quod scilicet humana natura de tar-
taro erepta ad celos ascensura transit. **S**ecundo
ipsa eadem nuptia ab octaua pasche vsque ad ascen-
sionem mystice induitur: colitur: et dotatur. **N**am
in prima dñica post pascha glorificatur in cor-
poris: et dotatur immortalitate. In cuius figura
dñica ipsa vocatur in albis: stolisque candidis neo-
phyti vestiuntur: quod denotat dotes corporis im-
mortalis: et in euangelio de gloria corporis xpi
ad discipulos ianuis clausis intratis agitur: quod
est figura future corporalis glorificationis. **I**n
reliquis quattuor dñicis subsequētibz glori-
ficatur in alia: cuius dotes sūt Augusti. visio: et di-
lectio. **I**deo in scda et tertia dñica representa-
tur visio beata in libro apocalypsis: qui tñc legi-
tur vbi fit mētio de viginti quattuor senioribus:
et de angelis: ac turba magna sanctorum stantibus
ante thronum diuinam fructibus visione. **I**n quar-
ta et quinta dñica representat dilectio in episto-
lis canonicis: que tunc leguntur: in quibus de di-
lectione precipue pertractat. **T**ertio ipsa eadē
spōsa a die ascensionis vsque ad penthecostem: vt
dictū est subarata et felicitate dotata in domū spō-
si solenniter introducit: et hoc in psonā christi et
patrum glorificationis. **I**deoque tñc cantat. **A**scen-
dit deus in tribulatione. et **A**scendit deus in altū
captiuū duxit captiuitate. **Q**uintū denique et vl-
timū tempus in quo facta est diuini matrimonij
cōsumatio: ex qua sequit iugis liberoꝝ pcrea-
tio: fuit a die penthecostes: et durabit vsque ad se-
cūdū xpi aduentū: quoquidē tpe xps dñs cōiugi
sue ecclesie p spūs infusionē spiritualiter vnit:
immo et per sacre eucharistie sumptionē corpora-
liter quodāmodo copulatus filios adoptionis:
neque ex voluntate carnis: neque ex voluntate viri:
sed ex deo et spiritu propagare non desistit. **E**t
ipsum tempus ecclesia representat a die penthe-
costes vsque ad aduentum: quod etiā tempus in
duas subdiuisum est partes. In prima quarum
agit de matrimonij cōsumatione. **I**n scda de
filioꝝ propagatione. **I**deoque coniugij xpi et ec-
clesie in principio huius temporis consumatur.
Primo p spiritū vnionem: que principalis
esse debet. **H**oc autem ecclesia representat in fe-
sto penthecostes et p octauā: in quo pmissio spi-
ritus sancto in filios adoptionis effuso: mēbra ca-
piti speciali copage cōnectitur. **S**ecundo etiā per
corporū copulationē: quod ecclesia representat in
subsequēte festo corporis xpi vsque ad ei⁹ octa-
uā: in quo agit memoria illius venerabilis sacra-
menti: p cuius sumptionē fideles xpo etiā corpo-
raliter cōiungunt. **I**n scdo autē tempore: videli-
cet ab octaua corporis xpi vsque ad aduentū filioꝝ
ecclesie generatio ppropagatur: quorū quidā fue-
rūt fundatores: vt apłi: quidam edificatores: vt
doctores: quidā cōseruatores: vt cōfessores: qui
dā defensores: vt martyres: quidā augmentato-
res: vt virgines. **R**eliqui itaque tēpus quod restat
in quinque ptes subdiuisum est. **N**am primo my-
stice figuratur filij ecclesie fundatores scilicet
apłi a festo corporis xpi vsque ad kalē. augusti.
Et hoc sub typo regū israel et iuda: quorū tñc li-

bi ponunt: per quos apostoli designant: et cer-
te principes populorū facti: a deo sup omnem
terrā principes cōstituti cū xpo in duodecim se-
dibus in die iudicij cōfessuri eidē regi regū con-
regnare creditur. **N**ā et mattheus euāgelista in
gñatione xpi serdecim reges a dauid vsque ieco-
niā ponit: a quibus xps est p carnē editus: signifi-
cātes vtiq; duodecim apłos: quorū duo euāgeli-
ste fuerūt: et alios duos euāgelistas: necnō pau-
lū et barbabā doctores gentiū: a quibus dei filius
p euāgeliiū quoad mūdi noticiā quodāmodo est
regeneratus. **S**ecundo figuratur ecclesie cōstru-
ctores. scilicet doctores a kalēdis augusti vsque ad ka-
lēdas septēbris sub figura sapiētissimi salomo-
nis cuius tñc libri legatur: cuiusq; vices gerūt
in ecclesia sancti doctores diuina sapiētia imbu-
ti: ex quibus tam in grecoꝝ q̄ latinoꝝ ecclesia
quattuor principaliores existūt: per quattuor li-
bros sapiētie designati. **T**ertio figurant eccle-
sie cōseruatores: videlicet sancti cōfessores per
totū mēsem septēbris. **E**t hoc sub figura scdōꝝ
Job: Tobie: Esdre: Judith: et Bester: quorū tunc
gesta recoluntur: cōfessionē et patiētiam cōfessōꝝ
noticia: qui in tribulatione positi mūdū carnē et
diabolū triūpharūt. **Q**uarto figuratur eccle-
sie defensores: hoc est sancti martyres p totum
mēsem octobris: sub typo sanctoꝝ machabeoꝝ:
quorū tunc libri leguntur: qui vti sancti martyres
p fide: sic et illi p dei lege vsque ad effusionē san-
guinis viriliter decertaauerūt. **Q**uinto figura-
tur ecclesie augmentatores scilicet virgines p totum
mēsem nouēbris vsque ad aduentū: et hoc sub figu-
ra pphetarū: quorū tunc vaticinia recoluntur: qui
vt plurimū sp̄reto carnali cōiugio: in corporis et
mētis integritate dño seruientes: aduentū xpi et
futura tpa per spm̄ p̄dixerūt. **N**ec est miran-
dū quare doctoꝝ et cōfessōꝝ tempus ante mar-
tyres ponatur: quia em̄ martyres merito et ho-
norē vtroq; sp̄cedant: et ideo in ordinibus sancto-
rum immediate post apostolos locantur: docto-
res tamē quia ecclesie magis vtilitati profue-
runt: in tempore p̄cedunt. nam vt dictū est: do-
ctores fuerūt ecclesie cōstrutores: martyres vō
defensores. **C**onfessores autē ideo p̄emittuntur:
quia nemo martyr extitit: qui prius cōfessor nō
fuerit: quod similiter et de doctoꝝ dici potest.
Ideo em̄ martyres passi sunt: q̄ christum doce-
bant et constebant. **O**pns ergo p̄fens in duo
decim partes siue libellos ad instar duodecim
apłoꝝ: quorū p̄fect⁹ ecclesie libꝛij p̄sentem in
choaur: diuidendum fore disposuit. **I**n primo li-
bro agitur de festinitatibus scdōꝝ occurribus
infra tps in quo ecclesia representat nuptiarū xpi
pertractationē: et collocationem: quod est ab adue-
tu domini vsque ad natiuitatē. **I**n secundo age-
tur de festis que occurrunt infra tempus in quo
ecclesia representat mutui consensus obligatio-
nem et contractionem: quod est a natiuitate
vsque ad septuagesimam. **I**n tertio de illis que
occurrunt infra tempus representans sponse
subarationem et desponsationem: quod est a se-
ptuagesima vsque ad pascha. **I**n quarto de his

Prologus libri primi.

que occurrunt infra tēpus representans solēne spōse productionē & orationē: qđ est a pascha vsq; ad penthecostē. ¶ In quinto de his que occurrunt infra tēpus representās matrimonij cōsumationē & cōfirmationē: a penthecostē vsq; ad octauā corporis xpi. ¶ In alij quinq; libris agitur de festis occurrētib; infra tēpus representans liberorum generationem et propagationē. ¶ Ita qđ in sexto libro agitur de festis occurrētib; infra tēpus representans filios ecclesie fundatores: scz aplos ab octaua scilicet corporis xpi vsq; ad kalendas augusti. ¶ In septimo agitur de festis que veniunt infra tēpus representās filios ecclesie constructores scilicet doctores per totū videlicet mensem augusti. ¶ In octauo de festis que veniunt infra tempus representans filios ecclesie conseruatores: scilicet confessores per totū scz mēsem septēbris. ¶ In nono de his qđ veniunt infra tēpus representās eccleie defensores scilicet martyres per totū videlicet menses octobris. ¶ In decimo de his que veniunt infra tēpus representans ecclesie augmentatores hoc est virgines: scilicet per totū mensem nouēbris vsq; ad aduentū. ¶ Hoc addito: qđ quia multoz sanctorū festa: quibus diebus per annum occurrāt inueniunt nō valni quozndā ex eis gesta aliquozū sanctorum festiuitatibus subiici: prout mihi congruentius visum fuit ex aliqua similitudine vel attinētia precedētis: aut ex nominis equiuocatione: vt pote sancti iuliani cenomanensis festo: cui subijciuntur acta plurimū eiusdem nois sanctorū: quozū festiuitates nesciunt: aut ex aliqua tēporis congruitate: vt pote gesta patrū oim prime etatis: quozū dies ignoti sunt: que septagesime applicatur: quia tunc tēpora ab ecclesia relegunt: & sanctorū secunde etatis que sexagesime subijciunt: quozū etiā acta tunc ab ecclesia recolunt. ¶ Et notandū qđ aduentus dñi & cetera festa mobilia: vt est pascha cū precedentibus & subsequētib; depēdentibus ab eadē: qualia sunt septuagesima: sexagesima quinquagesima quadragesima passio dñi ascensio &c. qđ in kalendarijs sedes certam nō habent: sed diuersimode contingunt: iuxta quod mihi melius visum fuit: certis diebus apposui. Nam vt festū sancti andree: quod est primū in officijs aduentui continet. Idcirco aduentum dñi tertio kalendas decēbris: hoc est in vigilia sancti andree locauit. Resurrectionis vō dñice diē sexto kalendas aprilis posuit: eo qđ ad litterā tali die dñs resurrexit: & per consequens oīa festa a die pasche depēdētia tā precedētia qđ subsequētia illis diebus locanda decreuit: quibus eo anno contigissent: quo dñs ad litterā passus est: si tūc tēps celebrata fuissent. ¶ In vndecimo vero huius voluminis libro illozū scōzū gesta describētur: quozum dies festiui penitus sunt ignoti: et quozum legēde in aliqua ceterozum librozū parte nequiuertunt cōmode collocari: aut illozum qui forte per obliuionē quā humana fragilitas euadere plerūq; nō valet: suis locis ponendi forent omitti: vel eozum etiam quozum legēde post ceptum opus de nouo apparere contingerent: qđ

propter numerositatē sanctorū facile satis esset. ¶ In duodecimo vō & vltimo libro tabula totius voluminis supponetur: in qua sanctorum omnium per alphabetum nomina conscribentur: & vbi reperiri debeant: quo scilicet libro: vel capitulo designata: vt facilius: quod quisq; optauerit eidem occurrat sicq; totius presentis catalogi materia cōcludetur.

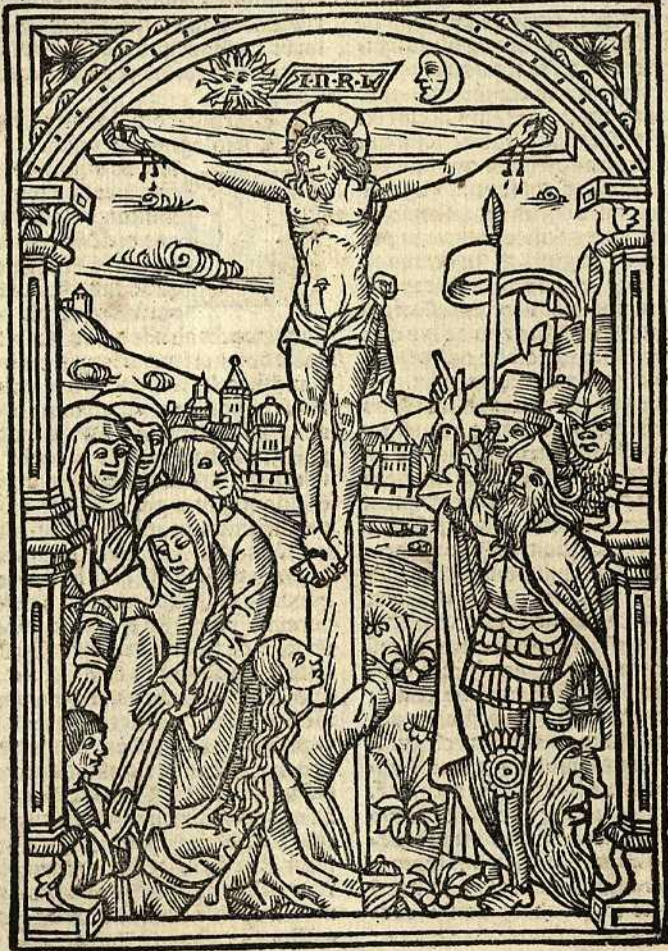
¶ Explicit diuisio totius voluminis.
¶ Prologus libri primi.

¶ Primus ergo liber huius catalogi continet sanctorū gesta: quozū festiuitates occurrunt infra tēps: in quo ecclesia representat xpi sponsalium collationem & tractationē: quod fuit ab adam vsq; ad filij dei natiuitatem. Et hoc tēpus ecclesia pretendit ab aduentus initio vsq; ad diē natalis dominici in personam patrum & prophetarum xpm vcturum prenūcians: & assiduus clamoribus deposcens. Quattuor vō dominici ipse aduentus celebratur: eo qđ tractatus ipsarum nuptiarū quattuor modis precesserunt. s. per legis naturalis inspirationē: per indictam patribus circūcisionē: per impositē legis scripte collationē: & per afflictam prophetie restitutionem. ¶ Primum tēpus fuit ab adam vsq; ad abrahā decursu duarum etatum: in quo tempore lex naturalis homines docebat de duob;: scilicet qđ honeste viuerent: & pximū nō lederent. Hoc autē in prima ebdomada figurat: eo qđ in dñicali epistola mādata legis naturalis continentur. Dicendo enim apostolus: in die honeste ambulemus: non in cōmessationibus & ebrietatibus: nō in cubilibus et impudicitijs: docet honeste viuere. Et subaddo: non in contētionē & emulationē: admonet pximū nō offendere. ¶ Secundū fuit ab abrahā vsq; ad moysen decursu tertie etatis: in quo tpe circūcisio patrib; indicta deo populi a gentilib; superauit. Hoc vō in secūda ebdomada pretenditur. Vbi paulus in epistola dominicali dicit: xpm iesum ministrū fuisse circūcisionis ad euacuandas promissiones patrum. ¶ Tertium fuit a moysē vsq; a dauid decursu quarte etatis: in quo tempore lex scripta ad bene viuendū hominibus collata fuit: cuius latoz & minister extitit moyses. Hoc autem etiam in tertia ebdomada ostenditur in qua paulus in epistola dominicali in personā moysi dicit. Sic vos existimet homo: vt ministros xpi & dispēfatos ministros dei: videlicet legis scripte. ¶ Quartū fuit a dauid vsq; ad xpm decursu quinte etatis: in quo tēpore prophetia sanctis vatis inspirata xpm affuturū & propinquum personabat: & futura tēpora predicēbat. Hoc etiam declaratur in quarta ebdomada: in qua in epistola dominice apostolus in personā prophetarum dominū esse prope cuz gaudio quodāmodo prophetizat. Ad huius ergo tēporis festa describēda procedamus.

¶ Finis prologi.

*Ex signū sancte crucis liberet nos de inimicis nostris do-
minus deus noster. Oratio.*

Deus qui vnigeniti filiū tuū precioso sanguine vni-
fice crucis vexillum sanctificare voluisti: concede
quesumus: eos qui eiusdem sancte crucis gaudent hono-
re tua quoq; vbiq; protectione gaudere. Per dñm.

**Reuerendissimi patris et
dñi Petri de natalibus veneti epi equi
lini catalogi scōz opus feliciter incipit.**

**Liber primus ab aduentu domini vsq; ad eius natiuitatem.
De aduentu domini in carnem. Cap. i.**

Duē

tus dñi ge
neralis du
plex ab ec
clesia colit
tur. Primus ad saluandū.
Secundus ad iudicandū.
Primus de preterito ces
lebratur. Secūdus de fut
uro formidatur. De primo
Luc. xix. Venit filius
hoīs querere ⁊ saluū face
re qđ perierat. De secun
do Esa. li. Dñs ad iudiciū
veniet cū senatoribus po
puli. Aduētus ergo in
carnē: qui fuit ad saluan
dū quattuor agitur septi
manis: ppter causam su
perius assignatam: q; scz
ipsum aduētū xp̄isti pre
cesserunt legis naturalis
inspiratio: circūcisionis
iudicio: legis scripte im
positio: ⁊ prophetie atte
statio: que omnia in qua
tuor dominicis: vt supe
rius ponitur: figuratur.
Circa aduentū autem ad
saluandum duo videnda
sunt: scz adueniendi op
portunitas: ⁊ aduentus utilitas. Opportunitas ostenditur: primo ex parte homi
nis qui conuictus fuit. Primo de malitia tempore legis naturalis: quia cum ip̄a lex
iuberet primū non ledere: primogenitus Ađe Cain Abel frat̄e innocētis occidit.
Secūdo de ignorantia tempore circūcisionis: quando videlicet homo idolatrans
in pessimos errores decidit. nam ⁊ tñc temporis idolatria incepit. Tertio de impo
tentia legis scripte: que quidem lex iugum importabile ⁊ mandatum homini fragi

portunitas: ⁊ aduentus utilitas. Opportunitas ostenditur: primo ex parte homi
nis qui conuictus fuit. Primo de malitia tempore legis naturalis: quia cum ip̄a lex
iuberet primū non ledere: primogenitus Ađe Cain Abel frat̄e innocētis occidit.
Secūdo de ignorantia tempore circūcisionis: quando videlicet homo idolatrans
in pessimos errores decidit. nam ⁊ tñc temporis idolatria incepit. Tertio de impo
tentia legis scripte: que quidem lex iugum importabile ⁊ mandatum homini fragi

li impossibile iposuit. Opportune ergo filius dei venit: quando homo de malitia: ignorantia: et impotentia conuictus fuit: ne si anteuenisset: homo medicine gratus non fuisset. Ipse etiam ueniens sua potentia hominis impotentia subleuauit: sua sapientia ignorantia illustrauit: suaque gratia malitiam expugnauit. Secundo ex parte temporis: quia ubi uenit plenitudo temporis misit deus filium suum etc. Gal. vii. quod quidem tempus adimpletum fuit per quattuor premissa: que aduentum dominicum precesserunt. Cum enim uideret dei filius hominem nec lege nature: nec circuncisionis signaculo: nec lege scripta: nec prophetarum oraculis a peccato liberari posse: descendit conferre gratiam: in qua non deo gratificas a peccato redemit. Tertio ex parte uulneris: et morbi uersalis. Nam cum morbus erat uersalis: oportuim fuit uersalem adhibere medelam. Etenim ante aduentum christi eramus ignorantes siue ceci: penis eternis obligati: serui diaboli: mala peccati consuetudine uincti: in tenebris obtuoliti: exules a patria expulsi. Ideo egebamus doctore: redemptore: liberatore: eductore: illuminatore: et saluatore. Hec autem omnia in .viij. antiphonis maioribus habentur: que cantantur ante christi natiuitatem ostenduntur. In prima dicitur: ueni ad docendum nos uiam prudentie. In secunda: ueni ad redimendum nos in brachio extenso. In tertia: ueni ad liberandum nos iam uosli tardare. In quarta: ueni et educ uinctum de domo carceris etc. In quinta: ueni et illumina sedentes in tenebris etc. In sexta: ueni salua hominem: et hoc in personam gentium: quia illa antiphona incipit. Rex getium. In septima uero clamatur pro salute iudeorum: quibus deus dederat legem: ideo incipit. Emanuel rex et legifer noster. et infra. ueni ad saluandum nos etc. Utilitas autem ipsius aduentus patet luc. vii. ubi se missum testatur dicens spiritus domini super me etc. Ad pauperum consolationem. Ad contritorum sanationem. Ad captiuorum liberationem. Ad indoctorum instructionem. Ad peccatorum remissionem. Ad humani generis redemptionem. Et ad meritorum retributionem. Hec omnia originaliter prophetantur de christo Esa. lxi. Augustinus autem ponit alias utilitates dicens: quod christus more mercatoris ueniens dedit et accepit. Accepit quod hic abundat: scilicet nasci: mori: et laborare. Dedit renasci: resurgere et in eternum regnare. Bernardus in super ponit tres utilitates supra tactas dicens: quod necessarius fuit nobis saluatoris aduentus: ut in nobis per fides habitans illuminet cecitatem nostram: et nobiscum manens adiuuet infirmitatem nostram: et pro nobis stans pugnet: et purget iniquitatem nostram.

De aduentu domini ad iudicium. Cap. li.

Aduentus domini ad iudicium: sicut et aduentus in carnem quattuor agit septimanis: eo quod et ipsius aduentum sicut et primū quattuor tempora

precedere debent. **P**rimū uisū tempus apostolorum: in quo fuit persecutio iudeorum: qui christum ecclesie caput primo in seipso: deinde in suis apostolis persecuti sunt: et durauit usque ad tempora neronis imperatoris. **S**ecundum fuit tempus martyrum: in quo fuit persecutio paganorum a nero: ne primo christianorum persecutore usque ad Constantinum augustum. **T**ertium fuit tempus doctorum: in quo fuit persecutio hereticorum a Constantino imperatore usque ad karolum magnum. **Q**uartum est tempus confessorum in quo ad presens sumus a karolo magno usque ad antichristum. Et notandum quod ecclesia in aduentu domini quedam cantica letitiae canit: ut alleluia: et hoc propter primi aduentus consolationem: quedam uero deponit: ut Te deum laudamus: et Gloria in excelsis: propter secundi aduentus trepidationem. **C**irca secundū aduentū duo uidentur scilicet antecedentia iudicii: et concomitantia. Antecedentia sunt tria: scilicet signa terribilia: antichristi fallacia: et ignis uolentia. Signa terribilia ponunt Lu. xii. Erunt signa in sole etc. qd Apoca. vi. declaraf. Sol factus est niger tanquam sacculus cilicinus: et luna facta est sicut sanguis: et stelle celi ceciderunt super terram: quod ad litteram de eclipsi solis et lune: et de super abundantia intelligi potest: uel metaphorice de imperio romano eclipsato: et ecclesia sanguine innocentium maculata: et de predicatoribus de celo ecclesie cadentibus propter errores potest exponi. Hieronymus autem in annalibus hebreorum inuenit quindecim signa iudicii precedentia: sed uerū continua an interpollata non expressit. Prima die mare se eriget. xl. cubitis super montes stans in loco suo quasi murus. Secunda die tantum descendet: quod uix possit uideri. Tertia marine belue apparentes super mare dabunt migtus usque ad celum. Quarta ardebit mare et aqua. Quinta arbores et herbe dabunt rorem sanguinis uolatilibus congregatis in capis. Sexta ruent edificia: et flumen ignis ab occasu usque ad orientem contra celum exurget. Septima petre adiuuicem collidetur et scindetur. Octaua erit generalis terremoto: ita ut nullum animal stare possit. Nona montes solo equabuntur. Decima eribunt homines de cauernis et uelut amentes ibunt: nec loqui poterunt. Undecima ossa mortuorum super sepultura colligentur. Duodecima stelle ex se igneas comas emittent: animalibus cunctis in campis spiritibus congregatis. Decimatercia morient uinctes: ut cum mortuis resurgant. Decimaquarta ardebit celum et terra. Decimaquinta fiet celum nouum et terra noua: et resurgent omnes. Antichristi autem fallacia fiet quattuor modis. Primo per callidas suasionem et falsam scripturarum opinionem. Nitetur enim ex scriptura ostendere se messiam in lege promissum: et legem christi destruere. Secundo per donorum largitionem Dan. xii. Dabit eis potestatem in mul

De sanctis in mense decēbris occurrētibus. Fo. ij.

tis: et terram diuidet gratuito: quod glosa de anti christo exponit. Quarto per tormentorum illationē. Dan. viij. Supra q̄ credi potest: vniuersa vastabit. Ignis autem vehementiam dominus premitteret. Primo propter mundi inuolutionem: quia purgabit et renouabit elementa. Secundo propter hominum purgationem: vt sit tunc bonis uiuentibus in locum purgatorij. Tertio propter maiorem malorum damnationem: et sanctorum illuminationem: quia secundum Basil. Deus facta mundi purgatione in igne illo diuidet calorem a splendore: et totum calorem mittet ad regionem damnatorum: vt amplius crucientur: et totum splendorem ad regionem bonorum: vt amplius se locudentur. Concomitantia autem iudicij erunt octo. Primum est disceptatio iudicis. Jobel. iij. Congregabo omnes gentes in uallem io saphat: et disceptabo cum eis. statuet enim omnes a dextris: pedos autē a sinistris: et cum eis disceptabit: vt dicitur Matthei. xxv. Secundum est differentia ordinis: nam in iudicio illo. Quidam iudicantur et pereunt: sicut mali xpiani quibus dicitur. Esuriui: et non dedistis mihi manducare etc. Quidam non iudicantur et pereunt: sicut infideles. de quibus dicitur. Qui non credit iam iudicatus est. Quidam iudicantur et regnant: sicut iusti quibus dicitur. Esuriui: et dedistis mihi manducare. Quidam non iudicantur et regnant: sicut apostoli quibus promittitur: sedebitis super sedes iudicantes duodecim tribus israel. i. iudicanti assistentes et sententiam approbantes: et hoc fiet eis: propter ipsorum honorem: propter sententie confirmationem: et malorum reprobationem. Tertium erit insignia passionis. s. crux: clauis et cicatrices in corpore: unde cantat ecclesia: hoc signum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum uenerit: et hoc faciet xps ad ostensionem sue uictorie: vt ostendat signa in quibus triumphauit. Ad declarationem sue misericordie: vt ostendat qualiter boni misericorditer saluantur. Et sue iusticie: vt ostendat qualiter prauis iuste damnantur. Quartum erit feneritas iudicantis: non enim flectetur timore: cum sit omnipotens: nec odio vel amore cum sit iustus: nec errore: cum sit sapientissimus. ps. Deus iudex iustus fortis et patiens. i. sapiens: quia qui patiens est: multa gubernatur sapientia. Quintum erit accusatio horribilis. habebit enim homo accusatores. Primo diabolus. Apoca. xij. Proiectus est accusator fratrum nostrorum etc. Secundo proprium uitium. Sap. iij. Venient in cognitionem peccatorum suorum: et traduent illos ex aduerso iniquitates eorum. Tertio totum mundum. Grecus. Si queris quis te accuset: dico totus mundus qui offendit creatore offenso. Sextum erit testis infallibilis. habebit enim peccator tres testes. vnum supra se: scilicet deum qui est iudex et testis. Hiere. xxix. Alium intra se: scilicet propriam conscientiam. Tertium iuxta se: scilicet proprium angelum. Septimum erit artatio peccatoris: de quo Grego-

rius. Latere inquit erit impossibile: apparere in tolerabile. Octauum erit sententia irreuocabilis: Nam tribus ex causis appellatio non recipitur. Primo propter iudicis excellentiam. unde non appellatur a sententia pape vel imperatoris: quia non habet superiores. Secundo propter criminis euidentiam. Nam in crimine notorio non potest appellari. Tertio propter rem non differendam: vt est in sententia capitali: que non erigit dilaciones: sed statim exequitur. Propter hec tria xpi sententia irreuocabilis erit: q̄ nec superiorum habet: et oia ibi notoria erunt et nihil quod ibi agatur: dilacionē patietur. Omnia enim fient in momento: in ictu oculi etc.

De aduentu dñi in speciali

Cap. iij.

Aduentus domini

specialis duplex est. Primus in mente ad sanctificandus. de quo Johannes. xiiij. Ad eum uenimus: et mansionem apud eum faciemus. Secundus in morte ad premiandum: de quo Lu. xij. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis ueniet. Horum duorum aduentuum

febra quibus ab ecclesia nunq̄ commemorantur: pluribus tamen deuotius frequentissime recoluntur.

De sanctis Saturnino et Sisinnio martyribus. Cap. iij.

Saturninus et Sisinnius

martyres rome passi sunt sub maximiano imperatore: qui rediens de partibus apudice dux omnes christianos ad afflictionē laboris compelleret ad thernas edificandas ad sodiendam harenam: et saturninus iam senex sarcinam ferre non posset: sisinnius

et cyriacus diacones marcelli pape eum inuabāt: vt dicitur infra in passione marcelli. xvij. kalen. febru. Quod dum maximiano nuntiatum fuisset: iussit eos teneri in carcerem a laudicio prefecto: qui eos. xvij. diebus carceri mancipauit. A quibus multi paganorum conuersi sunt. Deinde presecto presentati saturninus senex et sisinnius diaconus diu idola sibi oblata comminui sicut: conuersi sunt duo milites: papias et maurus: tunc laudicius iussit saturninum et sisinnium in eculo leuatos attrahi neruis et fustibus et scorpionibus cedi. Papiam uero et maurum se christianos profitentes ora lapidibus cesos carceri trudi fecit. Saturninum uero et sisinnium eculo depositos decollari mandauit: qui ducti via numentana miliario secundo ab urbe capite cefi sunt: quorum corpora tarson cum iohanne presbytero sepelierunt in predio suo via salaria ueteri tertio kalendarum decembris.

De sancto saturnino epo ⁊ martyre. Cap. v.

Saturnin' epi

scopus ⁊ martyr ab aplo'n di scipulis ordinat' est: q' primus eps tolosane v'bi direct' ⁊ p'm predicauit: ⁊ dum sep' iuxta capitolii q'd inter domū suaz et ecclesiā situm erat: iter ageret: demones a respōsis cessabant. Q'd dum gētilēs virtute

sancti fieri cognouissent: saturninū cōprehensim in arce capitolij statuum cōpellētes ad immolādū: q' dum nisi vnt deo seminola turū assereret: fune ab vno capite tauri latera alligantes: q' ad imolandū ductus fuerat: ab alio vero pedes sancti vincientes stimulatū taurū per scalas precipitāt. Qui sanctū sibi alligatum post se trahēs per capitolij gradus eliso capite crebroq; excusso xpm martyre fecit. Cuius corpus occulte propter metum gentiliū due christiane femine sepelierunt: quod postmodū a successoribus sancti martyris honorifice tumulatum est: passus est autem tempore dech. iij. kalen. decembris.

De sc'to amos egypto abbate. Cap. vi.

Amos egypti

ptus floruit tpe. Constantini magni: de quo refert Sozomenus p'io historie tripartite: q' inuitus ipse parētibus cogētib' durit vxorē: nec tñ eam exper' fuit. Naz primo die nuptiar' solus cñ sola in thalamo: diū sibi uirginitatez laudaret eam ad uirginitatē

seruandā induxit: vñ ⁊ ambo uirginitatē uocētes in singulis cubilib' separatim dormierūt annis. xvij. demū cōuoto abinuitē diuisi sunt ipseq; mulieri domum propriā concessit ⁊ ad heremum properauit. Atq; in monte nitrie xxi. annis permāsit heremiticā vitam ducēs: de quo refert Hieronym' in vitis patrum: q' apud thebaldē fuerit pater trium milium monachorū. Dum autē amos cum discipulo suo theodoro iter agēs ad flumē deuenisset: dum alter alterum nollet nudum uidere mandauit discipulo ad horāz secedere. Et dum seipsū etiam nudum uidere paneret: diuina uirtute ad aliam partem fluminis transfatus est. De quo discipulus trāsiens miratus: q' nec uestē nec pedes infusos haberet aduertit miraculum: adiuratus a magistro: ut illud q'd diuineret nemini reuelaret. Hic filium boīs qui bouem rapuerat: quem canis rabidus momozderat: postq' pater bouez restituit a morsu ca-

nis rabidi liberauit. Q'dum autē latrones panem quo uescebat eidē auferrēt: duos dracones eductos ex antro ad custodiā celle misit. Sed ueniētes fures ⁊ dracones uidētes p're timore quasi mortui ceciderūt: quos ipse exiens confortās erexit ⁊ ad penitentiā prouocauit: optimosq; cunctorū monachos effecit. Q'do dem etiā tēpore dum draco alius imanis regionem vastaret ⁊ multos perimeret: oblatū sibi puerū ex solo visu bestie extinctū suscitauit: ⁊ draconez oratione de antro eductum: in duas partes discerptū occidit. Cuius animā cum gloria ad celum tendētē antoni' abbas longe positus uidit ⁊ discipulis nunciauit: no tatoq; die ⁊ hora repertum est amonē eodez tempore a corpore migrauisse: quient in ch'ri sto die. iij. kalendas decembris.

De sancto pasnuto abbate. Cap. viij.

Pasnuti' ab

bas heremi cultor: vltimiq; deserti i regione heraclee: cū esset āgelicevite orauit deū: vt sibi reuelaret cui sanctorum bene uiuentiū similis haberet. Cui angelus reuelauit: q' filius ipse esset symphoniaci cuidam in ciuitate cantādō victum ārenti. Ad

quem sc'tūs admirās accessit: ⁊ eum repertū secreto de sua uita quesuit. Qui respōdit se fuisse predonē: ⁊ ex illo statu ad officij loculationē uenisse: nihilq; sibi boī consciū: nisi q' aliqñ uirginē deo cōsecratā a se ⁊ collegis rapram: dum ceteri deflorare uellent ab eis eripuit: ⁊ noctu eam domū intactam reduxit. Et alia uice mulierē pfugas in heremo repertā: dum quo tenderet q'suisset: ⁊ illa uirū cum filiis p' fiscali debito carceratos ⁊ flagellis afflictos rñdisset se etiā eadē causa perq'rt: ob idq; fugere triduo sine cibo: pacto assereret: ipse illā ad antrū suū ducēs refecerat: ⁊ trecetos solidos pro uiri ⁊ filioz redēptiōe sibi dederat. Que illo sc'io dato uirū ⁊ filios de carcere eduxerat: q'd audiēs pasnuti' ⁊ nihil se tale fecisse. p'testas domū sibi a deo reuelata homini rettulit: ille abbatē ad heremū secut' in melius uitā mutauit cuius atam ab āgelis in celū deferri post modicū tps sc'tūs cōspexit pasnuti'. Q' t'ertū idē q'd prius ārens a deo sibi reuelari per angelū edoceret se fore similem tali primario ciuitatis. Ad quē sc'tūs ueniēs eniq; de ipsi' sc'titate secreta regrens dixit ille se habere vxorē cū qua annis triginta cōtinuerat eāq; nunq' nisi affectiōe sobolis primis t'pibus cognouisse: ex qua trib' susceptis filiis abinde in castitate pmāserāt: hos pi-

De sancto andrea apostolo. Fo. 14.

tem nunq̄ dimiserat: nec pauperē sine cibo vel alia stipe licētianerat: cōtra iusticiā nunq̄ indicauerat: et discordes p̄ viribus ad concordia rediuerat: que audies p̄fantus reuelata sibi a deo narrat. Illegit̄ relicto seculo abbatē ad heremū secut⁹ est: veniētesq; ad flumē pfundū trāsierūt: ita vt vnda vir genua p̄tingeret. Qui dñi sc̄tūs cellā in heremo desi gnasset: illeq; ad vite p̄fectioris apicē ascēdisset postmodū aia illi⁹ ad celos deferri ab angelis eidē patri reuelat. P̄fantus vobis a deo petita: tertio quesuit. Qui reuelat ipm esse simile mercatori ad se venienti. Qui supra occurrens nullo ab eo ampli⁹ quesito visa et audita narravit. Itq; statim p̄ famulos mādato vt merces ad vrbē delatas et cetera sua bona pauperib⁹ erogaret: cū abbate mansit in heremo: qui etiā breui tpe ad celestia migrauit. P̄fantus vero in extremis constitutus: admonuit fratres: neminē etiā peccatorum vel cui⁹ vis stat⁹ cōtēndū premissas tres referens visiones: qui etiā in pace quieuit. *ij. kal. decēbris videntib⁹ p̄sbyteris et fratribus aiām ei⁹ in cellā ab angelis subleuari.*

De sancto andrea aplo. Cap. viij.

Andreas apo

stolus fili⁹ iohānis et frater simōis petri de ciuitate bethsaida galilee: qui primo fuit discipulus iohannis baptiste tribus vicibus a domino vocatus est. P̄rio ad sui noticiam: qñ videlicet audiuit a iohanne de xp̄o. Ecce agn⁹ dei. et cñ alio discipulo secutus iesum: vidit vbi manebat: et mansit apud eñ die illo: inuentusq; fratrē suū Simonem adduxit ad iesum. Secundo ad sui familiaritātē: qñ. s. iuxta mare genēsareth turbis concurrentib⁹: xp̄s intrauit nauē Simonis: et capta multitudine pisciū vocatisq; iacobo et iohanne secuti sunt iesum. Tertio ad sui discipulatū: qñ ambulās iesus iuxta mare galilee petri et andrea de piscatiōe vocatis: promissisq; fierent hoīm piscatores: qui relictis rētib⁹ secuti sunt eñ: etq; decetero adhererunt. Post ascensionē dñi iudicis discipulis andreas apud iacobiaz predicas multos ad fidē xp̄i cōuertit: et ecclesijs prouinciā repleuit. Et dñi quidā nobilis iuuenis inuitis parentib⁹ aplo adhesisset: parentes domum in qua morabat cū aplo succenderūt: s; puer iussu apti tectū ascendēs: et aquā ampulle super ignes spargens flāmas extinxit: et dñi illi p̄ scalas ad eñ vellent ascēdere: subito excantur: multisq; conuersis parētes iuuenis

post dies quinquaginta defuncti sunt. Quorū cuiusdā homicidę par ere nō valens: s; in partu periclitās: forozē ad deā suam diāna placandā misit. Idoli vero forozē rēdit q̄ ea suuare nō poterat: monuitq; vt andrea apm̄ pro auxilio adiret. Ad quā vocatus apm̄ eā p̄rio de idolatria redarguit: deinde p̄ ea ora uit: illaq; mortū emittens liberaf et baptisat. Sener quidā nicolaus venit ad apm̄: dicēs septuaginta annis quib⁹ vixerat cōtineri nō potuisse: s; sp̄ luxurie deseruisse. Et q̄ aliqñ ad carnis concupiscētā refrenādam enāgelin sup̄ se ferebat: et dñi lupanar in trasset oblitus euangelin deponere: audiuit a meretrice: q̄ videbat sup̄ eñ mirabilia: que etiā se ab illo tangi nō permisit. Pro quo dum apm̄ a tertia vsq; ad nonā ieiunius orasset: et senō comedere vouisset: nisi de peccatori subueniret: post quinq; dierū abstinentiā audiuit se obtinuisse. p̄ sene. Sicq; apm̄ nicolaus penitentiā sex menses in pane et aqua imposuit: qua pacta sener in dño feliciter experauit. Cū iuuenis xp̄ianus et pulcherrim⁹ a matre lasciuie de crimine nephādo attemptatus fuisset: illeq; flagitiū execraret: mater in iuuenē crimē retorxit: et eñ iudici accusauit: q̄ dum apm̄ in suū patrocinū aduocasset. Juxta iratus puerū in saccum pice linitū iussit mitti: et in flumine iactari: andrea vero qui p̄ eo intercesserat in carcerē mitti: sed orante aplo tonitruo terribili et terremoto facto: oib⁹ exterritis mulier a fulmine percussa interiit: iuuenisq; mortē euasit: et iudex cū multis fidē xp̄i suscepit. Cū apud niceā ciuitatem septē demones multos infestarent: et plures trāsentes occiderent: apm̄ vocatus illuc accessit: demones in specie canū aduenire iussit: etq; in xp̄i noie: vt inde discederēt mādauit: quo miraculo multi cōuersi sunt. Post modicū aplo nunciat: q̄ iuuenis qdā iuxta portam alterius vrbis a septē canibus fuerat p̄focatus. Intellexit igit illos fuisse demones: quo ab oppido nicee expulerat et cōpaciens patri defuncti: illuc accessit: mortuū excitauit: et discipulū xp̄i fecit. Quadraginta viri ad apm̄ veniētes: vt ab eo fidei doctrinam p̄cipere excitata rēp̄stare a diabolo: nauisq; submersa in mare necant. Quorū corpora vt apm̄ vidit ad lit⁹ deiecta: et q̄ facta fuerant p̄ spm̄ cognoscens: oratiōe sua viros suscitauit: et baptisauit. Quorū etiam egee p̄cōsulis et maximillā senatrice et multos de poplo ad xp̄m cōuertit: pluresq; discipulos acquisiuit. Cū ergo egeas p̄consul patras ciuitatē ingressus xp̄ianus ad sacrificia idolorū cōpelleret: eidem andreas occurrēs ipsū de impietate redarguit: eo q̄ ipse iudex

hominū cōstitutus iudicē suū celestē agnoscere debuit. Quē dum proconsul vanū & supstitiosum diceret: eo q̄ xpm a iudeis crucifixū coleret: apo stolus xpm spōte crucem subisse r̄ndit: ex eo q̄ mortē suā discipulis p̄dixit: & proditorē cognouit addens mysteriū crucis cepit exponere: & q̄ fuerat necessariū saluti hominū multis rationibus suade re. Et dum in cōfessione crucis p̄sisteret immobili: inbēte proconsule in carcerē recluditur: sed a populo visitat. volentib⁹ proconsulē occidere: et apostolū fractis ianuis liberare: quos ap̄tus sua predicatiōe ad patientiā inuitauit. Hanc autē factio andreas de carcere educitur: & dum xpm crucifixum cōstantissime cōfiteretur: iussu egeē a triginta hoībus fustigatur: deinde in cruce suspēdī iubetur: nō quidem claus confixus: sed quasi in equuleo extēsus funibus alligatus: populi multitudinē insequente & ipsum innocenter mori clamāte. Qui dum crucē a longe salutans adorasset: vestrīb⁹ suis exutus in cruce suspensus est. In quā biduo viuens viginti militib⁹ astantiū hoīm p̄dicauit. Sed dum turba egeē mortē minaret: ter ritus proconsul venit vt eū deponeret: quē dū ministri vellent soluere brachijs in aerē stupidis effectis nullo mō ad eū potuerunt pertingere. Et dum fideles eum deponere vellent ap̄tus orauit ad dñm: vt in pace suū susciperet spiritū. Statim q̄ splendor nimius instar fulguris per horam dimidiam ip̄m obtegit: cuius quo lumine abscedente apostolus deo sp̄s emisit. Cuius corpus marimilla senatrix cū aromatis sepeliuit. ij. kalen. decembris. Iuxta ciuitatem patracensem. Inde q̄ processu temporis: corpus eius Constantino polim translātū est: vt habet. viij. idus maij. Egeas vero ante q̄ domū rediret arreptus a diabolo expirauit. Cuius frater nomine stratocles. cū oī eius familia ad xpm conuersus est.

De sancto Nathanaele discipulo.

Cap. ix.

Nathanael disci

pulus de oppido: chana galilee: vnus fuit ex septuagintaduob⁹ xpi discipulis: quem xpus com mendat Johannis primo: dicēs sp̄sum esse israelitam in quo dolus non est. Hic etiaq̄ post resurrectionē xpi vnus fuit ex numero illozū. vij. discipulozū: qui bus xpus apparuit iuxta mare

galilee quando Petrus piscando traxit r̄bete in terrā plenā magnis piscibus. cl̄ij. vt habetur Johannis ultimo. qui etiam a plerisq̄ scribit fuisse alio nomine vocatus v̄sinus: qui & ab apostolis episcopus bituricē. constitutus post completū predicationis officium in deo feliciter requieuit. ij. kalen. decembris: quod tamen falsum esse reputatur. Nam corpus huius nathanaelis apud treugren. ciuitatem quiescit. Corpus v̄sinū in bi

bituricē. vrbe sepultum veneratur. Nec frater vincens.

De sancto nathanaele anachorita.

Nathanael an

chorita: vt dicit Deraclides: fraudē demonis accidiam passus ex priore cella recessit: & aliam cuiusdam vico vicinā sibi collocauit. Tbi dum habitare cepisset: demon ad eū noctu veniens in specie carnificis pannis sordidis indutus: flagris strepitum facere cepit: dicens se fore demonem:

qui eum de priore cella eiecerat: qui & eum de ista fugare cupiebat. Vox sanctus compunctus ad priorem locum rediit: adeo se inclusit: vt. xxxvij. annis nunq̄ limen excederet. Multasq̄ diaboli insidias pertulit: vt propositum frangeret: quas tamen omnes deuicit. Septem episcopos ad se vententes gratanter suscepit: & abeuntes vsq̄ ad limen associauit. Quem dum diaconi eo q̄ non egredietur redarguerent: se omnino seculo mortuum esse respondit. In nocte quādam demon in specie pueri sibi apparuit asinum panibus oneratum deferens. Et dum asellum in terram corruisse fingeret & abbatis auxilium peteret: ille perplexitate circumclusus: ne aut misericordie opus negligeret: aut propositum frangeret: oratione fusa puero suauit: vt si vera esset visio deus inuocaret: sibi subuenire paratum. Si autem tentatio esset euanesceret. Voxq̄ puer cum asino euauerunt cum turbine maximo strepitantes. Nec omnia Deraclides in libro qui dicitur paratissus.

De sancto Trophiano epo.

Cap. xj.

Trophian⁹ epi

scopus magne sanctitatis vir: & miraculozū gloria preclarus p̄ die kalen. decembris apud ranconas in dño feliciter requieuit. Cuius corpus tolose translātū: ibiq̄ terris sepultū: spiritum in celis viuere multis miraculis manifestat: vt dicit Ado.

De sanctis Diodoro & mariano & eozum socijs martyrib⁹.

Cap. xij.

Diodorus pres

byter & marianus diaconus cum multitudine innumerabiliū hominum vtriusq̄ sexus & diuersarum etatum: quozum numerū & nomina solus dei scientia nouit: passi sunt rome sub numerata non imperatore tempore Stephano pape primi. Qui die anni uersaria dedicatiōis sc̄tōū martyrum chrystanti & darie in loco crypte: vbi eozum

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. liij.

corpa sepulta erāt diuina celebrātes via salaria: videlicet extra portā vrbis in harenario vbi presbiteri martires terra et lapidibus obruti fuerāt: ac cufati sunt imperatori. Tum imperator iussit in introitu crypte parietē lenari: et mōtē qui crypte imminebat ad sublonē super eos detici: et sic omnes presbiteri cufati sunt. Quorū corpora ibidem iacuerūt vsq; ad tempora Stephani pape. vi. anno domini. ccccclxxvi. Qui venerabilis pater effossa crypta reliquias sanctorum innumerabiles inde collegit: ex quibus quasdam laterari: aliquas apud sanctum petrum: aliquas ad basilicam duo decim apostolorū quam ad fundamentis renouauerat: aliquas vero per alias ecclesias et monasteria sepelienda diuisit: in quorum officium collectione odor mirabilis quasi florum et rosarum resperfus est: et lampas in crypta accēsa sex diebus cōtinuis arsit: in qua nec quicquid de oleo consumptū est: nec flāma extincta: donec oīa sctōrum ossa cōgerite lapidum sint collecta. Quidam autē cū de reliquiis aliquas questus gratia subtraxisset: cōtinuo in lectum decidit graui languore detentus: et cōmissum furtum confessus reliquias restituit: et sic sanitatē recepit. Horum omnium martyrum passio die kalendarum decembris celebratur.

De sancto Diodoro episcopo et confes-
sore. Cap. xiiij.

Diodor^{us} alexan-

drinus cesariēsis episcopus: dñs antiochenus esset presbyter: clarus sapientia habebatur. Qui electus antistes multa opuscula cōpilanit. In apostolorū cōmētariis edidit: aliq; multa Eusebij cesariensis fecit characterem. Cuius licet census immutatus fuerit: eius tamen attingere non potuit eloquentiā ignarus secularium litterarū. Floruit tempore imperatoris Valentis: vbi dicit Hieronymus in libro de viris illustribus.

De sancto Aniano martyre: et maxima vir-
gine et martyre. Cap. xiiij.

Anianus mar-

tyr cuius roman^{us} fili^{us} nobilis trā quillini duodecim annorū occulte in scio patre a p̄pasio p̄sbyte ro in xpi fide doctus et baptizatus est: atq; a maxima virgine de teritorio tonagritano de sacro fonte leuatus: qui a patre imperatoribus diocletiano et maximitiano delatus. xiiij. anno ipertij eorū cū ipsa maxima virgine ab eisdē tētus et carceri traditus est diebus multis. Quāquidē sacra virgine p̄fati imperatores tādū sustib^{us} cedi fecerūt: donec spm̄ exhalaret. Anianus vō de carcere fugiens venit balneo regij: vbi visione angelica cōfortatus est. Deinde veniens ad ciuitatem senarum: dum christum do-
minum predicaret a proconsule lytia tentus in

ignem missus est: quo diuina virtute extincto: dñs permansisset illesus iuxta fluitum arbiā eductus: ibiq; insu presidis decollatus est: et sepultus kalen. decembris.

De sctō Proculo epō et martyre. Cap. xv.

Procul^{us} episco-

pus et martyr de Syria veniens romam tempore Iustini imperatoris totamq; romanam puinciam dīcurrens christum predicabat: miraculis et vita refulgens. Quē sanctus Valentinus episcopus iteratim constituit sacerdotem. Et dñi die quadam celebraret presentē predicto episcopo: angelus domini acceptum de altari calicem in aera vidētibus omnibus subleuauit: et deinde in altari reposuit sanguine cōsecrato. Sanctus autem presbyter de mandato angeli sanguinem consecratum libauit. Deinde propter persecutionem paganorū fugit de tyro sine interano cum episcopo Valentino: et veniens ad ciuitatem nequiam a gentilibus gothis tentus et verberibus afflictus atq; in carcere missus est: sed per angelum eductus venit lazānum: vbi a sancto Valētino per martyrium assumpto: constitutus episcopus totam ciuitatē per multa miracula: conuertit ad christum. Deinde veniens spoletum christū predicauit: inde a deo monitus persecutionem fugiens venit Bonontiam: vbi Theodori filiam: que manū habebat aridam sanauit: et patrem cum filia conuertit ad fidem: et filium Heroniam a demōto liberauit. Et post multorum conuersionē a Torilla rege gothorū captus ablatis sibi binis lorīs a tergo decollatus est: et iuxta ciuitatem humatus: vbi processu temporis puer mortuus iuxta ipm̄ sepultus reuixit. Tūc q; corpus ipsius integrum repertum honorifice leuatum est. Diuis passio agit die kalē. decēbris.

De sancto Albano martyre. Cap. xvj.

Alban^{us} martyr

in ciuitate maguntia passus est: et ibi sepultus. Hic habuit patrē christianum imperatorem de partibus aquilonis: qui mortua coniuge filiam decoram ex ea habens: in nepteq; diligens: eam nupti multis principibus petentibus tradere recusat. Quam tandem flagitioso amore carnaliter cognouit: et ex illa albanum filium suscepit. Mater igitur de consensu imperatoris ad tegendam infamiam filium in capsella pallio inuolutum in partibus vngarie exponendum mandauit: qui repletus iuxta nemus a rege vngarie carente liberis suscipitur: et ob eius elegantiā occulte in rure nutritur: simulatq; regina p̄gnante: tpe partus puer natus fingit: et a rege adoptat: vt naturalis tractatur: ab oibusq; baronib^{us} et ciuib^{us} fili^{us} regis vere putat: tam ipsi s̄ iuvene p̄dictorū ignaris. Fact^{us} ergo iuuenis gratus et strenuus: filia impera-

toris aquilonis: que est propria mater: eidē a patre putatio in cōlugiū queritur: ab imperatore tradit: vere pntate filiā tradere filio vero regis. Post tps modicū rex vngarie infirmat: et ad extrema veniēs filio adoptiuo regnū cōmittens: eo qd alii non haberet: eidē seriē facti reuelat: et qualiter ab eo repertus nō eius filius naturalis erit. In cuius euidentia palliū in quo ipm inuolutū ex nemore suscepatvsqz tūc reseruatū albano tradidit. Quod iuuenis audiēs: consternatus ad vxorē ingredit. Et dñi sibi causam tristitie querētī factū pandere nollet: eo qd se ex hoc contēnēdum ab vxore putaret: palliū quo silue expositus inuolutus fuerat: qd tūc eidē a rege traditū fuerat de sinu iuuenis tēdit: quod dñi mater vidit agnouit: et mutua colloctiōne habita: repertum est albanū incestu genitū: matre incestuoso cōnubio cognouisse. Et filio inter eos habito tristitiā ex morte regis simulat: mortuūqz regē vngarie iuxta cōdescētā regiā tumulat. Deinde ad vtriūsqz patrē imperatorē pperat: vt eidē seriē facti pādāt. Quos ille vt filiā et generū cū magna leticia et solēnitare suscepit. Sed die sequēti peracta leticia mutue visionis: imperatorē solū albanus et mater in camerā vocant: eidēqz cum lacrymis factū seriofandū explicat: et ad diuinā misericordiā implorandā p penitentiā regē cōfortāt. Qui oēs sancto cuidā epō reatū cōfessi: de ipsius cōsilio heremitā sanctissimū adēit p penitētia assumenda. Qui eis spētēnē peregrinēdi penitētiā imponit. Sicqz vtroqz regno epō regēdo cōmissio. vij. annis peregrinant: cōtinue annis singulis heremitā reuident. Peracta igit penitētia dñi heremū sancti viri petūt in silua deperūt: et superueniēte nocte iuuenis parentes in lecto eidē de folijs arborū strato collocat: ipse vō in arborē excusabat. Ac instigatē diabolo parētēs vigilantes ad vomitū redeunt: et in abominādū antiqū scelus inuicē coeantes recidunt. Quod albanus sentiens turbatus ex arborē pceps irruit: et parentes baculo impatiēs peremit. Facto mane ad heremitam rediit: qui iam omnia per spiritū scognita q̄ contingerant reuelauit. Jussu ergo ipsius alban⁹ iterato septēnē peregrinationē assumit: qua perfecta ad heremitā rediit. Et dum semp peregrinari decreuisset: vitā suā per heremitā cōscribere fecit. Quā in pyride locatā: ad collum suū alligauit et abijt. Sicqz relicto regno factus anachorita et peregrinus apud ciuitatem magūtiam in nemore a latronibus paganus inuentus dñi se xpianus diceret iugular⁹ est: corpus quoqz in flumine iactatū est. Quo cursu fluminis ad molēdinū delato: dñi filia militis cuiusdam leprosa se in flumine balnearē repente a lepra mundatur. Quod dum admirans deferret in vbe multi leprosi venientes et se in annē tingentes mundabant. Et mirātibz cunctis vnde talē aqua virtutem haberet pquiretes corpus martyris inuenerunt: et reperta pyride: vitāqz ipsius perfecta deo gratias agentes corpus cum honore ad ciuitatem portantes venerabiliter condiderunt kalen. decēbris. vbi et quiescit miraculis clarens.

De sancto Eligio epō.

Lap. xvij.

Eligi⁹ nouione⁹

sis ep⁹: vt ait Sigibertus: claruit anno sexto constantis: qui et Constantinus. Hic de ciuitate le mouicēn. oriūsus patre Eutberio: matre Terrigia: dum ab annis puerilibz artē aurificiū discidisset: oīa que lucrabat pauperibus erogabat: et multa miracula operabatur. Inter que cōtracto cuidam elemofynā prebens dum ille manū porrigeret sanus efficitur. Et dum iam optimus magister in arte sua factus esset: et aurum certo subpōdere sibi a rege traditum fuisset: vt inde sibi sellā fabricaret: ipse sibi binas sellas fabricatas opere curioso regi tradidit: quibz ponderatis in vtraqz aurū pondus quod sibi dederat reperit: sicqz miraculose aurū duplicatū inuenit. Deinde fact⁹ est episcopus nouionē. Et dum die quadam hominem ex iustitia damnatum patibulo: pietate motus depositū sepeliret: cum mansibus contractā dofuscitauit. Multa corpora sanctorum reperit deo sibi reuelante: in ciuitate nouione⁹. corpora sancti quintini martyris: et in fuesione⁹. corpora martyrum Erispini et crispiniani: et in beluacēn. corpus sancti martyris luciani. Defunctus est autē annovite sue. lxxx. miraculis clarus. Sed dum anno reuoluto corpus eius transferri deberet in corruptum inuentū est et barba sibi renata que die sepulture sue sibi fuerat abrasa. Qui euit autem in domino die kalen. decēbris.

De sancta Natalia vxore Adriani martyris.

Lap. xviii.

Natalia vxor

lim sancti Adriani martyris vxore viri et aliorum martyriū cū eo passorū cōstantinopolim trāslatis: vt in eorum leget passione vij. idus septēbris manū viri sibi in solatium retinuit: et nicomēdie vbi vir passus fuerat remansit. Quā dum tribunus de voluntate maximiani imperatoris propter eius decorem et diuitias in cōiugium peteret: assentire simulauit tridiana inducia postulata. Et dum deum pro sui corporis castitate oraret: admonetur in somnis ab vno ex martyribz viri confociis: vt cōstantinopoli fugiat. Que manu adriani sumpta nauem cum pluribus xpianis ascendit: quam tribunus dum loquitur: vento insurgente contrariā: pluribus submersis redire compellitur. Media vō nocte diabolus in specie nauē cum nauī fantastica surgentibus xpianis apparuit: et qd viam errarent asseruit atqz ad sinistram pergere docuit. Hoc autem faciebat vt eos perderet. Vbi dum vela verterent: adrianus cū nauicula natalie apparuit: et demonem illum fuisse reuelauit: eosqz precedens cōstantinopolim saluos mane perduxit. Quo dum introissent: natalia domum vbi

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. v.

martyrum corpora seruabantur Intrauit: manum
viri iuxta corpus posuit: post orationem dormi-
tans a sancto martyre inuitata ad celestia per vi-
sum euigilans reuelata narrauit: et valefaciēs oī-
bus spm̄ emisit kalen. decēbris. Cuius corp⁹ a co-
mitibus iuxta alioꝝ corpora sepulchri est.

De sancta Bibiana virgine et mar-
tyre. Cap. xix.

Bibiana virgo

sub iuliano apostata passa est ro-
me. Cuius pater flauian⁹ xpian⁹
fuit: habēs coniugē et filias xpia-
nas. Qui accusat⁹ apud iulianū
impatorē: q̄ martyres plurimos
sepelisset: ab eodē in exilio dāna-
tus in pace quieuit. Post cui⁹ obi-
tū iulianus matrē bibianē filias

cōprehensas tradidit fausto presidī: vt eas ad sa-
crificādū cōpelleret: quib⁹ ille cōuersus ab im-
peratore martyrizat⁹ atq; ab eis dē sc̄tis sepulch⁹
est. Ad iulianū cōperies matrē et filias p̄quiebat.
Sed post dies modicos Bibiane mater darphosa
et germana latētes in xpo quieuerūt. Bibiana vō a
iuliano reperta et tēta: dñ̄ idolis sacrificare nollet
plūbatis diutissime verberat⁹: et sup̄uincens triduo
p̄pter nimīā cedē emisso p̄ os sanguis pro fluuio
ad dñm p̄ martyriū prexit. iij. non. decēbris. Cui⁹
corpus a iohāne presbytero positū est apud pala-
tū luciniani iuxta corpora genetricis et fororis.

De sancto Petro chryologo epi-
scopo. Cap. xx.

Petr⁹ chryolo-

gus archiepiscopus rauēnas de
ciuitate imolēst̄ oīuīdus a sancto
cornelio imolensī nutritus et do-
ctus atq; in diaconū consecratus
est: vīe sanctitate et sapiētia insi-
gniter pollens. igitur episcopatu
rauēne vacante: dñ̄ quidē ciuita-
tis rauēnatis ciuis a clero et po-
pulo electus esset: et p̄ confirma-

tione habenda multi nobiles romā ad Sixtū pa-
pā tertīū accessissent: ante q̄ illi ad vrbem perue-
nirent: Sixtus papa a beato Petro apostolo et san-
cto apollinare sibi apparētibus et visum admo-
nuit: vt nullū aliū in rauēne archiepiscopū conse-
craret: nisi illū: quē ipsi in eoz medio eidem ostē-
debant. Venientibus ergo ciuib⁹ ad vrbē ab eis-
dem papa p̄ triduum requisitus: vt electū suū cō-
secraret omnino rennuit: iussa sibi a sanctis refe-
rens et ostensum requirens. Cuius dum nomen
ignoraret: sed eūdem ex vultu cognoscendū dīce-
ret: per tres dies inter omnes sibi assistētes ostē-
sum videre nequirit. Post tridū autem imolen-
sis episcopus cum Petro eius dyacono [corā] pa-
pā cōparuit: qui eidem pro electi confirmatione
instanter supplicauit. Sed dum pontifex petrum
in medio multorum aspexit: etiam a longe eundē
mox recognouit: et quod ille esset qui sibi ostē-
sus fuerat asseruit: atq; ipsum cunctis approban-

tibus in episcopatum consecrauit. Qui sanctus
laudabiliter viuens: doctrina: vita: et miraculis
flouit. Tandē obitu suo sibi diuina monitione re-
uelato imolam perrexit: et iuxta corpus sancti
cassiani martyris: vbi et nutritus fuerat: orans ad
xpm̄ migravit: et iuxta eundem martyrem sepul-
tus est quarto nonas decēbris. Cuius calix et pa-
tena eozum contactu sanāt a morfu rabidi canis.
Hic multas homelias super euangelis: et ser-
mones elegantes cōposuit: et propter sermonis
sui venustatem Petrus chryologus: quod est ser-
mo aureus: vel aureus sermocinator cognomen
accepit. C̄xtat et eius epistola contra euticetē
tēpore leonis p̄mi imperatoris cōscripta: cuius
sententię auctoritate postq̄ in concilio calcedo-
nensi lecta est: eutices hereticus dānatus est.

De sanctis Alerio et securo
martyribus. Cap. xxi.

Alerius et secu-

rus germani apud ap̄picas sub
persecutione vandolica passi:
glorioso martyrio coronati sunt
quarto nonas decēbris: vt in
martylogio adonis legitur.

De sancto cassiano mar-
tyre. Cap. xxii.

Cassianus mar-

tyr in ciuitate tingitana que est
metropolis mauritanie passus ē:
qui exceptoris diu gerēs officij:
tandem celitus inspirat⁹ execra-
bile dixit xpianozū neci deserui-
re: vnde renūcians eidem officio
sub xpiana confessione triumphū
meruit obtinere martyriū die ter-
tio non. decēbris: vt dicitur in martylogio ado-
nis. cuius corpus in prefata ciuitate tumulatum:
inde processu temporis ad ciuitatem imolensē
translatū est: vbi et quiescit miraculis clarens.

De sanctis Claudio Bilario et focho mar-
tyribus. Cap. xxiii.

Claudius tribu-

nus et hylaria vxor eius et filij eius
iason et maurus cum militibus se-
ptuaginta sub numeriano impe-
ratore passi sunt. Nam vt in pas-
sione chrystanti et darie dicitur:
dum sanctus Chrystantus ab im-
peratore traditus esset tribuno
claudio ad torquendum. Videns

claudius qualiter omnia tormenta superaret: et
qualiter deos gentiū aptis rationib⁹ cōfutaret: et
quia iustus quibus cedebatur molles reddebat⁹
tur: conuersus est ad dñm cum vxore et filijs et se-
ptuaginta suis militib⁹ sibi cōmissis. Quod impe-
rator audiens iussit claudium ligato ad collum
eius saxo in mari precipitem dari. Dyssites quo-
q; singillatim auditi: ita vt qui se xpianū cōs-
fiteretur capite cederetur: qui vero se xpianico

Liber

Primus.

lam negaret: dimitteretur. Prius ergo fason et maurus filij claudij non interrogati se christianos confitentes decollati sunt. Quos omnes ceteri imitantes infra horam eodem martyrio coronati sunt. Quorum corpora a christianis in cubiculo vbi decollati fuerant condita sunt noctu non longe ab vrbe via salaria. Filiorum vero corpora bilaria mater in suo predio sepeliuit. Et dum ad tumulum oraret: et pagani superuenientes eam occidere vellent: orandi spacio accepto in confessione spiritum emisit. Cuius corpus iuxta filiorum cadauera due eius ancille clandestine sepelierunt. Honorum omnium martyrum passio recolitur die tertio nonas decembris. De quibus infra in passione chrysanti et darie. viij. kalendas nouembriis dicitur.

De sancto Lucio rege et confessore.
Cap. xxiij.

Lucius beatus

confessor fuit rex britannie baptizatus a timotheo discipulo sancti pauli. Qui regno coposito et bene ordinato relictis omnibus secularibus pompis multisq; ad deum conuersus: veniens per augustam in ciuitatem curie multis ad vite perfectionem exemplo et doctrinis inductis die tertio decembris in pace quieuit: vt dicit frater Bartho.

De sancta Barbara virgine et martyre.
Cap. xxv.

Barbara virgo

go passa est in ciuitate nicome die tepore maximiani imperatoris sub preside Martiano. Cuius pater Dioscorus nomine eius ciuitatis nobilis et paganus: turri excelsa fabricata filiam pulcherrimam barbaram intromisit: ne ab hominibus videretur. Cuius plurimi eam in coniugium peterent: illa iam animo christiana diuinitus inspirata: consensum denegabat. Et dum pater in balneo quod edificabatur in turri iussisset artificibus duas fieri fenestras: eo discedente barbara tertiam erigi fecit. Et descendens in balneum depingensq; digito in marmoree crucis signum: mox in petra signum crucis apparuit ac si ferro sculptum esset. Similiter et in filice vestigia pedum illius impressa sunt. Et

descendens puella in concam inundantibus aquis: orauit vt sanctificaretur aqua: et submergens corpus seipsam baptizauit in nomine patris et filij et spiritus sancti. Egressa igitur de aqua turrim conscendens in idolorum facies conspuit et respiciens in celi deum verum adorauit. Rediens ergo pater et eam interrogans cur tres fenestras in balneo fieri iusserat: audiuit ab ea: quod tres sunt qui mundum illuminant: pater et filius et spiritus sanctus. Quod audiens pater arrepto gladio eam insequitur vt occideret illam: que dum fugeret et a montis crepidine preclusa artaretur orauit ad dominum: et scisso lapide mons per medium diuisus virginem suscepit: et ad aliam partem eiecit. Quo dum pater ascendens duos pastores greges pascentes interrogasset an puellam fugientem vidissent: vnus eorum cum iuramento negauit eam saluare cupiens: alter vero ipsam digito ostendit eam occidi volens. Mox ipse cum pecoribus suis in lapides conuersi sunt vsq; in presens ibi manentes. Quos pater apprehensam et per capillos tractam: et durissime cesam: martiano presidi die sequenti tradidit vendendam. Et dum christum confiteretur et idola gentium demonia esse contestaretur: iussit eam preses spoliatam suspendi et crudis neruis cedi ac ciliicinis faccis plagas eius extergi: deinde carceri immisissam pedibus in ligno confringi: vbi domino sibi noctu apparente confortatur: ipsiusq; vulnera consolidantur. Quod dum die sequenti preses deorum pietati ascriberet: et virgo eius insaniam derideret iussit eum versis pedibus suspendi: et latera eius vnguibus radi atq; ardentibus lampades applicari. Insuper et caput malleis cotundi donec de naribus ipsius sanguis abunde stillaret in terram. Deinde mammillis fecit precidi ipsam nudam per ciuitatem circumducti. Dum autem sic ducta orasset ad dominum angelus sibi apprensus denudatum corpus eius candida stola contexit et mammillis restituit plagas omnes sanauit: quod dum preses cerneret furore nimio repletus eam decollari mandauit. Quam pater ad motem vbi eam comprehenderat adducens caput eiusdem manibus proprijs amputauit. Mox ab igne celesti consumptus est. Corpus autem virginis a valentino quodam christiano nicomedia sepultum est: die secundo nonas decembris. Indeque temporis processu constantinopolim translatum: postmodum a venetis quibusdam nobilibus venetias delatum: requiescere dicitur in ecclesia sancte marie cruciferorum.

De sancto Deletio episcopo ponti.
Cap. xxvj.

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. vi.

Deleti⁹ episco

pus et cōfessor apud pontum floruit. Qui cum esset eruditionum cura magnificus: virtus tamen animi et vite sinceritas longe in eo magnificentior extitit: vt dicitur in martylogio vtuarū: qui etiam post laudabilem vitam ibi dem in pace quieuit pridie nonas decēbris.

De sancto Deletio episcopo antiocheno. Cap. xvij.

Sabbas abbas

ex prouincia capadocie ciuitate mutalapsis patre iohanne: matre sophia: claris ex christianis originem traxit. xvij. theodosij imperatoris anno. Dum autem pater eius militaturus cum vxore alexandriam pergeret: filium paruulum hieremie fratri commendauit. Quem dum vxor illius inuite conspiceret: puer relicto seculo occulte patrum deferens: et ad monasterium quod dicitur scando fugiens: ab abbate gregorio susceptus est: et monachus effectus: qui in omni sanctitate viuens: etatis processu summa predictus abstinentia cepit etiam clarere miraculis. Inter quodum tempore hyemali pistos vestes lotas siccandas in furno adhuc calido posuisset: et oblitus ipsarum cilbanum pro pane coquendo ex incuria accendisset: deinde recordatus vestium damnum suum deseret. Sabbas compassione motus furnum ingressus accessit illefas vestes illesas eduxit. Post hec perrexit ad heremum ad gerasimum abbatem: vbi multa diaboli signenta et certamina superans dudum mansit. Deinde ueniens hierosolimam sibi locellum edificauit: et sacra loca quotidie perlustrans ad locellum redibat contemplationi vacans. Die quadam apud ecclesiam sancti iohannis baptiste mulier fluxum sanguinis passam sanam effecit. Quendam etiam a demone obsessum liberauit. Et cum fictas nimia populum vigeret: adeo vt neq; in puteis neq; in fontibus aqua reperiri posset: et hoc cluitas periclitaretur: fodientibus ciuibus in locis plurimis si forte aqua alicunde proumperet: oratione sancti pluuia largissima noctu descendit: que foueas et cisternas replent: omnemq; populum satiauit. Sicq; multorum signorū gloria clarus virtutibus pollens: sub iohanne archiepiscopo quieuit in pace die sabbati non. decēbris anno domini. ccccxxiij. sepultus hierosolymis inter duas ecclesias: cuius corpus inde processu temporis uenetias delatum: quiescit in ecclesia sancti antonini martyris.

lius inuite conspiceret: puer relicto seculo occulte patrum deferens: et ad monasterium quod dicitur scando fugiens: ab abbate gregorio susceptus est: et monachus effectus: qui in omni sanctitate viuens: etatis processu summa predictus abstinentia cepit etiam clarere miraculis. Inter quodum tempore hyemali pistos vestes lotas siccandas in furno adhuc calido posuisset: et oblitus ipsarum cilbanum pro pane coquendo ex incuria accendisset: deinde recordatus vestium damnum suum deseret. Sabbas compassione motus furnum ingressus accessit illefas vestes illesas eduxit. Post hec perrexit ad heremum ad gerasimum abbatem: vbi multa diaboli signenta et certamina superans dudum mansit. Deinde ueniens hierosolimam sibi locellum edificauit: et sacra loca quotidie perlustrans ad locellum redibat contemplationi vacans. Die quadam apud ecclesiam sancti iohannis baptiste mulier fluxum sanguinis passam sanam effecit. Quendam etiam a demone obsessum liberauit. Et cum fictas nimia populum vigeret: adeo vt neq; in puteis neq; in fontibus aqua reperiri posset: et hoc cluitas periclitaretur: fodientibus ciuibus in locis plurimis si forte aqua alicunde proumperet: oratione sancti pluuia largissima noctu descendit: que foueas et cisternas replent: omnemq; populum satiauit. Sicq; multorum signorū gloria clarus virtutibus pollens: sub iohanne archiepiscopo quieuit in pace die sabbati non. decēbris anno domini. ccccxxiij. sepultus hierosolymis inter duas ecclesias: cuius corpus inde processu temporis uenetias delatum: quiescit in ecclesia sancti antonini martyris.

De sancto Basilio episcopo et martyre. Capitulū. xxx.

Deleti⁹ episco

pus antiochenus: vt scribit theodoricus in bisozia tripartita tepore constantij imperatoris arriani claruit. Die dum ciuitates quanda; armenie regeret et barbaros doceret propter sui eloqui uenustatē ab arrianis et catholicis pariter antiochie episcopus postulat. Quem imperator constantius videre uolens et probare vtrum esset arrianus an catholicus iussit vt exponeret dominum possedit me etc. quod ille exponens trinitatem publice docuit et aptissimis rationibus comprobauit: propter quod ab arrianis electus et a constantio reprobatus: et ab ecclesia sua expulsus reuersus armeniam eusebio episcopo adhefit: et clarus miraculis uita et scientia in pace quieuit.

De sancto Clemente presbytero et confessore. Cap. xviii.

Clemēs presby

ter alexandrinus qui vt dicit adom in diuinarum eruditionū scholis q̄ maxime floruit: panthei auditor: originis uero preceptor: fuit. Die libros octo condidit sromatum: quod sonat opus uarie contextum. Composuit et libros octo quos informationū: vel dispositionum noiare. possumus. Item libros ad gētiles exhortationū. Item librum qui dicitur pedagogus libris tribus distinctum. Item librum qui inscribitur: quis est qui saluus fieri possit diues. Item librum alium de pascha et de disputatione et de ieiunio et obtreccatione. Item alium exhortatorū ad patientiam. Item ad neophytos. Item alium qui inscribitur canon ecclesiasticus. Item de his qui iudaicū sensum requirunt: quem ad alexandriū hierosolymorū episcopum scripsit. Item librum contra hereses. Extat et eius tam diuinarum scripturarū et eloquentie referata: in generalim etiam commentarios scribere pollicitus est. Hec hieronymus de uirtis illustribus. Quieuit in pace die. ij. nonas decēbris. Seueri imperatoris tempore florens.

De sancto Sabba abbate. Cap. xxi.

Bassus episco

pus ex nicea prouincia dum christum predicaret a perennio presbitero detentus et ad deorum sacrificia inuitatus: cum idolis immolare cōtemneret: primo in equuleo suspensus ad diutius tortus est: deinde laminis ardentibus circa latera appositis exercitatus: iesum christum dñm maiori constantia profitebatur. Quapropter in equuleo leuatus fustibus et scorpionibus p̄fidis iussu diuissime cesus est. Post hoc depositus ad statuas deorum ligna p̄ sacrificio portare cōpellit: data sententia: vt si nō sacrificaret eodez

igni consumeretur: qui dum sacrificare con-
temneret in ignem missus: sed in eo dudum
manens illelus educitur. Sicq; a preside ad
inuicem nicee prouincie destinatur cum li-
teris sibi mandantibus vt bassum: aut sacrifi-
care compelleret: aut excogitatis supplicijs
perimeret. Sed dum a iudice suus sacrifici-
care nollet: fabricatis duobus clauis ad men-
suram lōgitudinis corporis eius: eiusq; a plā-
tis pedum per medium corporis vsq; ad ver-
ticem confixus in christi confessione emisit
spiritum noñ. decembris tempore dech r va-
leriani. Cuius corpus a christianis in Nicea
ciuitate sepultum est.

**De sancta Crispina virgine et
martyre. Cap. xxxj.**

Crispina vir-

go in aphyca apud coloniaz
thebestinā tempore Diocle-
tiani et maximiani imperato-
rum: cum sacrificare nollet
iussu anolini proconsulis de
collata est: ibiq; sepulta noñ.
decembris.

**De sancto Dalmatio epo
et martyre. Cap. xxxij.**

Dalmatio mar-

ty: r epi de italia oriūndus pa-
tre fenatore dum christianus
esset occultus oia deserēs ad
albam ciuitatē deuenit: ibiq;
christū predicare cepit r mira-
culis clarere: ad quem quidā
valentianus magister militū
de rauēna veniēs eius auditi
fama pro filio suo graui infirmitate detento
supplicare cepit: orationeq; iusa sanctus fi-
lium liberatum eidem nunciat: quod ille repa-
trians dum verum esse cognouit ad dalmatiū
redijt: r conuersus ad christū ab eodem: cum
filio baptismum suscepit. Iterumq; ad pros-
pita remeans r christum annūcians miraculi
testimonio multos ad fidem conuertit. Dein
de dalmatijs angelo duce ticenum veniens
dum flumen sine ponte vel nauī ab angelo in
momento transiēctus multis cozam positis
transiisset: populū multum conuertit ad chri-
stum. Ibiq; constitutus episcopus predicatio-
nis officium fideliter perficiebat: deinde ad
gallias transfrens: plurimos infidelium chri-
stianos effecit. Et post hec reuelatione diui-
na: dum ad suam rediret ecclesiam iuxta flu-
men ticeni ab infidelibus captus r in cerebro
gladijs percussus per martyrijz migravit ad
christum. Sed dum corpus eius exanthe sta-

ret: nec dudum cecidisset viso miraculo mul-
ti ex infidelibus cōuersi sunt. Sepultusq; est
ibidem miraculis clarus. Passus est autem
die noñ. decembris.

**De sancto Nicolao episcopo r con-
fessore. Cap. xxxij.**

Nicolai epi-

scopus ciuis patere vrbis pa-
tre Epiphanio: matre Johā-
na diuitibus claris r sanctis
exortus prima die sue natui-
tatis dum balnearet erectus
stetit in pelui fere dimidia
hora. Ad vbera matris posi-
tus. iij. r. vi. feria semel in die
māmas suggestat: q̄ ex noie

auficuli sui nicolai myzeoni antistitis vocat⁹
est nicolaus. Dñi adhuc puer imbuēdus litte-
ris a scholis frendit: claudē femine eidem ob-
uie gressum rectum tribuit. Quidam seruo
dei nomine sabbatio in extasi posito palatius
mirificum auro r gemmis fabricatum cum se-
de mirabilis claritatis intro posita ostendit⁹
tur: que omnia nicolao adhuc puero in cele-
stibus preparata reuelantur. Factus autem
iuuentis coetaneorum consortia r mores deui-
tans ecclesiā frequentabat: et que de scriptu-
ris audiebat memoriter retinebat. Paren-
tibus defunctis quid de diuitijs sibi dimissis
domino gratum ageret cogitabat. Dñe ina-
nem gloriam si preberet incurrere formidas-
bat. Sed post dies modicos dum quidam cō-
ciuis nobilis ad extremā deductus inopiam:
tres filias suas virgines fornicari dispone-
ret: vt inde miserimus quicq; prociuit acqui-
reret. Nicolaus hoc audies noctu domum vi-
ri latenter adiens per fenestram auri pon-
dus intro clam p̄iecit clamq; discessit. Quod
homo ille reperiens ex eo primogenitam ma-
ritauit. Et dum idem secūdo sanctus confes-
sor peregrisset: secundam filiam similiter pa-
ter nuptui tradidit. Dum autem tertio dei fa-
mulus idem opus perfecisset: homo ille qui
vigilans benefactorem suum studio obserua-
bat: sanctum fugientem cepit: eumq; cognouit:
r ad pedes eius se prostrauit. Quem ille
erigens eidem superinde: silentium quoad vi-
ueret imperauit: illeq; tertiam filiam coniu-
gio dedit. Post hoc defuncto archiepiscopo
po myzeorum dum episcopi suffraganei pro-
eligendo presule orantes conuenissent: reue-
latur cuidam episcopo magne auctoritatis:
in quem vota omnium dependebant: q̄ illum
eligere deberent: quem hora matutinali pri-
mum ad ianuam ecclesie nicolaum nomine
repperirent. Cum autem nicolaum mane ex-

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. vii.

pectantē episcopus repperisset: et nomē ipsi didi-
cisset: eundē licet satis penitentē in cathedra colo-
locarunt. Qui gregi dñico prefectus ad amplio-
ris perfectiōis apicē: et decoratus virtute attin-
gere satagebat: multisq; miraculis conuocabat.
Quadā die cū suis clericis ad refectionē disci-
bens deficere sibi vino modicū vini in vasculo al-
latū qđ vix tribus in mēsa sufficeret cunctis infun-
di pcepit: et ad sufficiētā oib; fuit satis. Alio
quoq; tpe duz vnicus solummō panis in cellario
reperitus esset: operarijs in ecclēia sua laboranti-
bus apposuit. Inde q; plene oēs refecit. Virum
et uxorem qui xxx. fere annis sine prole fuerant:
ad seuententes: et pro filio supplicantes oleo lam-
padis ecclēsie inunxit: et orationem premisit. Eo-
demq; anno mulier filium enixa eundem in mi-
nistrum viro domini obtulit: quē ille baptizauit:
et sacris litteris erudiuit. Obsessus a demonio
de regione andronica liberauit: puellam manib;
artibus de castello enādis sanauit: et alios multos
a diuersis passionibus dei virtute curauit. Du-
z ecclēsiā construi faceret: et lapis magnus in edi-
ficium opus esset: qui a septuaginta hominibus
nullatenus moueri poterat: sanctus dei super te-
niens signo crucis pmissio cum duobus clericis
ipm amouit: et ad locū detulit ordinariū. Qua-
dam die tempestate seuissima quassati quidam
nauē nicolaum aduocant: et continuo vir quidāz
eis apparuit dicens se esse nicolaum ab eis ad-
uocatum. Qui eos in antennis et rudentibus iu-
uare cepit: statimq; tempestas cessauit. Et dum
ad eus venissent ecclēsiā: quem nunq; viderāt
sine indice cognouerunt. Quod ille non suis me-
ritis: sed eorū fidei attribuere docuit. Dñi quo-
dam tempore fame valida regio esset oppressa: et
naues onerate tritico ad portum myree deuenis-
sent: rogauit sanctus nautas: vt saltem pro qua-
q; nauē in centum modijs eorum in opie subueni-
rent. Cūq; illi responderent non audere hoc face-
re: eo qđ mensuratum alexandrie granum eadem
mensura cōstantinopoli in hōrea imperatoris
eos reddere oportebat: instat sibi: vt petita adim-
pleant: confisus in christi gratia: qđ nihil dimi-
nutionis in eorū mensura recipient. Quod cum se-
cissent: mensuram quā receperant: integre mini-
stris regis reddiderunt: et miraculum narraue-
runt. Granum autē illud quod sanctus acceperat
miraculose per biennium ad victum et vsum semi-
nis abundauit. Sed cum adhuc in regione illa
aliqualis cultus idololorum superesset: arborē quā-
dam diane consecratam: quam quidam colebant
rustici: sanctus precidit: diabolo in aera vlulante
se de sua sede per nicolaū eiectum. Et dum quis-
dam viri ad sanctum visitandum nauigio perge-
rent: demon in specie deuote mulieris eisdem in
sagenula apparuit: oleum in vase tribuit: rogās
vt ex eo parietes ecclēsie sancti nicolai perunge-
rent: eo qđ ipsa tunc ad ipsum locū accedere non
posset. Qua discedēte in alia nauicula eisdem cō-
pluribus vir apparuit nicolao simillimus: mu-
lierem illam dianam fuisse docuit: et vt oleus sibi
datum in mari lactarent admonuit. Quod prole-

ctum in mare: contra naturam aquam inflamma-
uit: qui dum myream veniunt: nicolaum conspi-
ciunt: ipsumq; esse qui sibi apparuerat recogno-
scunt. Eodem tempore dum imperator cōstan-
tinus tres principes nepotianum: vrsum: et nea-
poleonem contra hostes imperij misisset: et illos
ad portū myree applicantes vir sanctus ad pra-
dium inuitasset: cum essent in mensa nunciatur
viro dei: consulem pecuniā corruptum tres iuue-
nes milites innocentes decollari mandasse. Illi-
co sanctus tribus illis picipibus sibi associatis
ad locum properauit: et iuuenes iam genuflexo
gladium vibrantis expectantes repperit. Audac-
ter igit se in spiculatorum ingerens gladium si-
bi extorsit: innocentes exoluit: quos secum addu-
cens consulem adstet: eumq; durius obiurgans:
tandem penitentē suscepit. Dum autē principes
imperiales cum victoria redeuntes ab imperato-
re magnis honoribus sublimari fuissent: et inui-
dia apud eum de prodicione delati sunt: quos il-
le carceri traditos precepit mane sine audientia
decollari. Qui liberationē trium iuuenū factam
a viro dei recolentes eisdem se meritū cōmen-
darunt. Eadez nocte vir dei imperatori per visio-
nem apparuit: ipm de impietate redarguit: et nisi
innocentes dimittat: exitiale bellum eidem com-
minatur ad mortem. Interrogatus quis esset: di-
xit se esse nicolaum episcopum myreo: um: simili-
q; visione prefectum exterruit. Eugilanus prin-
ceps viros aduocat: et si cui sancto se cōmendas-
sent interrogat. Qui dum se sancto nicolao com-
mendasse dicerent. Diratus imperator: veniam
petij: innocentes absoluit: et eosdem ad virū dei
cum muneribus destinauit. Ferrus beatus ni-
colaum iam senem niceo concilio interfuisse: et
quendā arrianū zelo fidei in maxillā percussisse:
ob idq; a concilio mitra et pallio priuatum exti-
tisse: propter quod vt plurimum sine mitra depin-
gitur. Sed dum aliqui missam beate virginis cu-
ius erat deuotus in pontificalibus celebraret: et
priuationem mitre et pallij desleret: quasi zelo ni-
mio fidei ablata: ecce cunctis videntibus duo an-
geli eidem astiterunt: quorum vnus mitram: ali-
pallium sibi diuinitus restituerunt. Et extunc in
signia reassumpsit sibi celsitus restituta. Quē ad
vltimam horam deueniens: angelos sibi occurrē-
tes conspexit: et suum cōmendans spiritum dño
in pace quieuit die octavo iduum decēbris an-
no domini. cccxliij. Ex cuius osibus oleum iugiter
emanare consuevit: quo lūti languidi a cun-
ctis infirmitatibus sanabātur. In multis chro-
nicis inuenitur qđ post multum tempus destruc-
ta a turchis myrea ciuitate a mercatoribus bar-
rensis corpus sancti nicolai barrum transla-
tum est: ibiq; iacere vsq; in presens: vt plurimum
creditur: et a multis peregrinantibus visitatur.
Veneti autem idem corpus asserunt venetis de-
latum. Cuius historia translationis debito loco:
videlicet tertio kalendas iunij ponetur. Viracu-
la autem sancti: tuz quia infinita esse dicuntur
et innumera: prout collecta eius festiuitatis asse-
rit: tum etiā quia ea sola de sanctis ponere cu-

ranimus: que vel in vita eius: vel circa mortē: aut erga eorū corpora contigerunt: ex alijs voluminibus lectori legenda dimittimus. **¶** Hoc solo ad eius venerationem exarato: q̄ dum beati nicolai historia de nouo edita esset: que notata cum suo cantu ad manus quorundā fratrum monasterij sancte crucis de cesena detinuerat: et fratres eam in eius festo canere ad officium vellent: eorum prior oīno recusauit: et fratres redarguit: dicens loculatio in ecclesia nō esse licitū decantare. Nocte su perueniente sancti nicolai prior apparuit: et quāvis visu terribili lecto abstracte: panem et collisit: et incipiens antiphonā. **¶** Pastor eterne etc. per singulas differētiarum vocum: fuste quē tenebat ictus supra dorsum patientis ingeminās: per ordinē ad finem vsq; decātauit. Qui semiuirū dimissus clamoribus fratres excitans visa et gesta narrauit: antiphonam quam nūq̄ audierat rettulit: et centum notas in ipsa consistere didicisse ex centum percutionibus quas susceperat adiecit: et prout dixerat sic esse compertum fuit. Dataq; licentia fratres nonam historiam eo die et deinceps tam ipsi q̄ alij in multis ecclesijs celebrarunt.

¶ De sancto nicolao papa primo. Cap. xxxiij.

Nicolauis papa

huius nominis primus natiōe romanus: ex patre theodoro successit benedicto. iij. et sedit annos nouem menses duos. dies. xx. Et vt in chronica martiniana habet post magnum Gregorium papam nullus vsq; ad eum apparuit in sede romana eidem sanctitate comparandus. Flouit autem tempore

Rudouici secundi imperatoris. Hic michaelē constantinopolitanū imperatorem excommunicauit propter ignatij patriarche iniustam depositionem. Excommunicauit etiam lorbarium regem gallie propter gualderade pellicis sue societate. Qui rex tempore adriani successoris nicolai pape romam ueniens concubina dimissa: absolutiōnem ab eo recepit: et non multo post vita decessit. Huius tempore sanctus cyrilus pene omnium scilauorum apostolus corpus sancti clemētis pape a cerfona ubi in mare ponticum proiectum fuerat: ex mari ericato auferens romam detulit. Quod per nicolaum papam in ecclesia sancti clementis reconditum fuit: ubi et ipse cyrilus paucis expletis diebus sepelitur miraculis coruscando. Nicolaus uero papa post multas et vberes collatas elemosynas et alta multa bona que fecerat in christo quieuit: et in ecclesia sancti petri apostoli sepultus est.

¶ De sanctis dionysia datina et focis martyribus. Cap. xxxv.

Dionysia: dati

ua: leontiar: et milanū medicus: et religiosus vir noie terrius: nec non bonifacius et seruus et vitri

cus atq; maioricus: adolescens apud aphricam martyrio coronati sunt. Qui omnes persecutio nē vandallica sub humerico rege arriano pro cōfessione fidei catholice: et ne ab arriauis rebaptizarentur decertantes grauissimis et innumeris supplicijs excruciatī: confessorum christi numero sociati sunt. vij. idus decembris. Ex quibus maioricus adolescens dionysie matris sue eidem in tormentis assistentis exhorationibus roboratus in cerramine cōfessionis spiritū reddidit. Hec admodum sancto ambrosio epo et doctore. Cap. xxxvj.

Ambrosius epi

scopus et doctor: cuius festū obitus occurrit. vij. non. aprilis. Hoc uero die quo episcopus est ordinatus ab ecclesia romana celebratur filius ambrosij romani tunc prefecti galliarum in gallijs natus in cunabulis in pretorio positus: dum dormiret apertis oculis: exasmen apum faciem eius et os impleuit: vt quasi in aluocum suum intrarent: et exirent: que pestes euolantes in tantam altitudinē aeris eleuate sunt: vt humanis oculis minime uiderentur. Quod pater cernens et territus infantulum pedixit aliquid magni futurum. Et cum puer esset matri et sorori manum osculandaz porrigebat: vt sacerdotibus fieri conspexerat: quod soror tunc deridebat. Cum ergo romae factus iuuenis et litteris eruditus causas peroraret: a probo prefecto pretorij missus ad liguriam emiliamq; regendam prouinciam uenit mediolanū. Nocturno uero aurentio episcopo arriano: cum populus propter presulis electionem in seditionem positus esset: et ipse pro seditione sedanda ad ecclesiam perrexisset: uoce infantis subito ambrosium episcopum clamante: ab omnibus tam arriani q̄ catholicis pontifex eligitur. Quod ille audiens contra morem suum homines torque ri fecit: vt sic ab eius electione cessarent. Deinde profiteri philosophiaz uolens quasi rem christiana suspectam: dum non permissus esset publicas meretrices ad se ingredi fecit: populoq; magis acclamante: peccatum tuum putaret: noctu au fugit. Et dum se tenebris ire putaret: mane ad portam romanaz ciuitatis se repperit. Interim missa electione ad ualentinianum imperatorem eam approbavit: gaudens q̄ iudices a se directi ad sacerdotium perentur. Ambrosius uero in possessione leontij latuit. Sed relatione imperatoris ueniente producit. Et quis multum renitens: tandem electioni consentire compellitur. Et cum adhuc esset cathecuminus baptizatur: et octauo die in episcopum consecratur. Qui cum post annos quattuor romaz uenisset matre defuncta: et germana manū eius oscularetur subridens dixit in se iam impletum: quod puer uaticinatus fuerat. Ubi etiam paralyticam in lecto cubantem: solo uestimenti eius contactu: sanam effect. Sed et contra uoluntatem iustine imperatricis arriane catholici in episcopū promouisset

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. viij.

multas ab ea insidias et psecutiones passus est: adeo vt etiam vna ex virginibus arriano: vt eū ad reliquas cedendum traheret: ipm per pallium cepisset: quam die sequenti ambrosius morte defunctam subita honorifice sepeliuit gratiam pro contumelia rependens. Rediensq; mediolanum ad suggestionem anguste multi sibi calūniantur: et multas iniurias patitur. Et dñ in exilium mittendus putaretur: et quidam vicinus quadrigam ad eum exportandum parasset iusto dei iudicio anno vertēte ipse in eadem carruca in exiliū missus est. Cum autem plures obfessi a demonibus se ab Ambrosio torqueri dicerēt et iustitia cōpararet q̄ se ab immundis spiritibus torqueri assererent: subito vnus ex illis demone oppressus clamabat q̄ vtiā qui non credunt Ambrosio vt ipse torquerentur: quem ceteri arriani in pscina necauerunt. Hereticus quidam inconuertibilis: dum predicante episcopo: vidit angelum ad aures eius loquentem conuersus est: et si dem quam persequebatur: defendebat. Quidā magus qui demones ad eum cedendum inuocabat: audiuit ab eis q̄ nec ad fores eius appropinquare presumerēt: quoniam ignis de domo eius eribat: qui etiam eos longe positos cruciabat. Quodā demoniaco mediolanū intrāte: demon ex illo exiens alium ex vrbē egredientem inuasit: dicens q̄ Ambrosium timebat: et ob id vibem ingredi formidabat. Dum quidam ad preces anguste eum noctivolens gladio percutere brachium eleuasset: subito manus eius exaruit. Cū apud thessalicam ex seditione populū iudices lapidasset: iratus Theodosius imperator oēs thessalonicenses perimi iussit: nocentes ab innocētib; non secernēs. Et cum mediolanum venisset volens intrare ecclesiam ab Ambrosio prohibetur: et de tanto scelere audacius increpatur. Qui cum dauid homicidam et adulterū allegasset: audiuit ab eo: q̄ quem allegauerat delinquentem imitaretur et penitētē. Et a doctore sancto suus publicam agere penitentiā non est dignatus. Quq; penitentiā peracta die pasche pro cōmunionē sumenda cancellos ecclesie intrasset: Ambrosius eum extra chorū repulit: dicens locum illum clericis assignatū: et purpura facit imperatores non sacerdotes: cui imperator: humiliter obediuit: et reuersus constantinopolim: dum in ecclesia extra cancellos maneret inuitatus a patriarcha vt intraret: miratus ait se vnū vidisse ambrosium sacerdotem. Dum ad palatium macedoniū magistri officioū pro cuiusdam intercessione accessisset: et fores clausas reperisset cōminatus est illi: q̄ cito ad ecclesiam veniens apertis ianuis intrare non posset. Post modicum tempus macedonius ad ecclesiam fugiens timore inimicorū patētibus ianuis aditum reperire non valuit. In ciuitate florentie: filium cuiusdam nobilis nomine pāsonem puerum obfessum a demonto liberauit. Et dñ post dies modicos puer subito expirasset: mater ipsum in lecto sancti defunctum locauit: quem ille superue-

niens oratione et lachrymis suscitauit. Niceus quidā notarius dolore pedum veratus: dum ad episcopum celebrātem pro cōmunionē accessisset: et ille pedes ipsius casu calcasset: exinde a dolore ereptus est. Hospitatus in quadā villa tuscie apud quemdam diuitem filijs et familia abundantem: dum vir se de cunctis sibi ad votum succedentibus iactasset: et q̄ nihil sibi aduersi in vita sua aliquando contigisset. Ambrosius territus inde cum socijs festinus discessit: dicens ibi tutum non esse permanere: vbi dominus non erat. Quo abeunte et aliquantulum procedente vir ille cum domo et omni familia terre hiati absorptus est: vsq; in presens quadā fouea ibidem testimoniū permanente. Ipse suū obituū presciuit et reuelauit: q̄ vsq; pascha cū fratribus esset. Et dñ die quodā psalmū. xliij. cū notario dictaret vidit notariū ignē caput ei? in modū scuti operietem et per os eius intrantem: faciesq; eius vt nix effecta: post modicum ad colorem pristinū rediit: quo die dictandi et scribendi finem fecit. Post dies modicos grauitate egrotare cepit. Et dum ad extrema propinquaret et quattuor eius dyaconi de eligendo episcopo inter se tractantes simplicianum nominassent ita silenter: vt vir mutuo se audirent: ipse longe positus tertio clamauit: senex: sed bonus. Quod audientes illi mirati sunt: et non nisi illum post eius obitum elegerunt. Notarius quoq; presbyter ecclesie vercelen. expectans eius obitum: cum se sopori dedisset: audiuit se tertio vocari: vt surgeret festināter: quia statim erat recessurus: qui surgens ei corpus domini obrulit: quo sumpto vir domini manus in modum crucis expandit: et orans sub silentio expirauit die secundo nonas Aprilis. Anno domini. ccc. lxx. Celebratur autem eius festum ab ecclesia die quo episcopus est ordinatus: vt dictū est scilicet die septimo idus decembris. Eadē hora visus est in quadā monasterio in partibus orientis inter monachos psallētes orans: et notato tēpore repertū est beatum virum tunc a corpore migrauisse. Et cum in nocte pasche corpus ei? ad ecclesiam delatum fuisset: plurimi infantes baptizati eum viderunt sedentem quasi in cathedra tribunali vt dicebant. Alij eum ascendentem digito parentibus ostendebant: plurimi quoq; stellam supra corpus ei? vidisse testati sunt. Sepultus est die pasche apud basilicam ambrosianam: vbi demonum turba se ab illo torqueri clamabat: vbi et infirmitates curantur: et demones vsq; in presens effugantur. Hic doctor sanctissimus multa vtilia opuscula in ecclesia dei composuit: videlicet librum exameron. Item librum de officijs. Item de conflictu vitiorū et virtutum. Item librum de virginibus. Item vitam beate agnetis. Item librum de paradiso et electione primi hominis. Item de oblatione Cain et Abel: et quid ipsa oblatio significet. Item de recessu Abrahę de mesopotamia. Item ad flacellam reginam de spiritu sancto. Item cōtra arrianos libros plures. Item contra apollinarem librum vnū. Item ad sauinum episcopum de trinitate librum vnū.

Item commentariorum in lucam libros plures. Item ad diuersos libros. lxxv. Item tractatus. xliij. Epistolas breues lxxvij. Sermones declamatorios. lxxv. Scripsit et libros de spiritu sancto quos gratiano principi dixerit. Item librum de excessu Satyræ. Item rhythmos super deprecatione pluuie et serenitatis: et alia multa que enumerare longum esset. Læpofuit et officium et hymnos ac ordinem misit: qui in eius ecclesia obseruantur.

De sancto agathone martyre. Cap. xxviiij.

Agatho martyr

apud alexandriam sub decio imperatore passus est. Qui cum esset miles et prohiberet quosdam gentiles volentes illudere cadaveribus martyrum: clamor repente totius vulgi aduersus eum extollitur. Oblatusq; iudici cum in confessione christi persisteret: capite percussus est septimo idus decembris. Dec. ado.

De sancto agathone abbate. Cap. xxviii.

Agatho abbas

per triennium lapide in os tenuit donec taciturnitate discederet. Interrogatus que virtus plus haberet laboris: respondit orare deum: eo quod demones orantes semper impugnant et oratione interruunt. Interrogatus a quodam quomodo cum fratribus habitare deberet. Respondit sicut in prima

die nunquam fiducia assumendo: eo quod fiducia sit generatrix passionis. Dixit quoque si iracundus etiam mortuus suscitaret non placeret alicui: nec ipsi deo propter iracundiam suam. Fuit autem agathon sapiens ad intelligendum: impiger ad laborandum: parcus in cibo et vestimento: qui dicebat se nunquam dormiuisse habens aliquid aduersus quem: nec dormire permisisse habentem aliquid aduersum se. Moriturus triduo apertis oculis in extasi mansit: et pulsatus a fratribus dixit se diuino iudicio assistere et anxie timere: eo quod quis in mandatis dei laborasset pro viribus: nesciebat adhuc utrum deo placerent opera sua: quia aliter sunt iudicia dei: aliter hominum. Quo dicto spiritum cum gaudio emisit. videbatur enim colligere spiritum quem admodum si quis salutat amicos suos dilectos. Dec. in vitis patrum.

De sancta fara virgine. Cap. xxxij.

Fara virgo de

fracia tempore heraclii imperatoris claruit. Cuius pater bagerricus de burgundia duxit originem. Dic claris natalibus ortus: in aula theoberti regis francorum inclutus ex vxoze sua leodegunda: tres filios procreauit omnes sanctos: scilicet faro nem: valpertus: et conoaldus: filia quoque virginem faram. Que domini iuuenilibus annis virginitatem suam

deo vouere cuperet: sed a patre prohiberet: qui filiam nobilem sponso tradere disponebat: tanta lachrymarum inundantia fletu quosdam amisit: quem dominus ei per beatum eustasium episcopum restituit. Adhuc quoque patre ad eius nuptias intendente: fara ad ecclesiam apostolorum principis confugit: quam patrem cum ministris: ut eam perimeret insecutus: tentam tamen carceri incipuit. Interea beato eustasio de legatione regis Lorbarrum redeunte: multa precem instantiam patre eius placato procurauit: ut virgo dei de carcere educeret et sanctimonialis consecraret: quod virgine anuente factum est. Et a sancto gundoaldo meldeni episcopo habitu virginitatis assumpto cenobio quoque eidem virgini in solo paterno edificato: ipsa in pudicitia et sanctimonia perseverans plena virtutibus quiescit in pace. vij. idus decembris: ut scribit Sigibertus.

De sancto martino abbate. Cap. xl.

Martinus abbas

bas apud cinitate sanctonas vite sanctitate et mirabilibus signis prepollens die. vij. iduum decembris in christo feliciter obdormiuit: ad cuius tumulum creberrime diuinitus miracula multa fiunt: ut dicitur in martyrologio adonis.

De sancto benebaudo episcopo. Cap. xli.

Zatro episcopus.

Benebaudus

episcopus laudunensis a sancto remigio episcopo remensis sub clodoneo rege constitutus est. Qui vxorem habebat nepem sancti remigii: quam quidem reliquerat: tamen secum cohabitabat: unde ex frequenti conuersatione cum ea peccauit: quem filium concepit et peperit: quem episcopus latrone nominandum mandauit: eo quod in latrocinio gentus esset. Verum ne suspitio oriretur adhuc conuigead se venire permittebat. Penitentiaque de peccato parata: iterum eam cognouit: et filiam genuit: quam vulpeculam nominauit. In se tandem reuersus pro remigio misit: qui laudunum venit. Et dum sibi episcopus pontificatum cum lachrymis resignaret: illeque causam quereret: eidem ipse peccatum suum confessus est. Remigius autem eum in ecclesia. vij. annis inclusit: interimque pro eo episcopatum gubernauit. Post septennium nocte dominice gene benebaudo stenti: et quod ipse qui penitentes reconciliare consueuerat: nec locum inter penitentes haberet conquerenti angelus assistit: peccata sibi dimissa nunciavit: et ut exiens in crastinum penitentes reconciliaret admonuit. Cumque ille se exire non posse diceret: eo quod ostium clausum et signatum esset: remigiusque clauas haberet: angelus saluo sigillo ostium referauit. Iterumque illo respondente: etiam si ipse christus sibi mandaret: tamen egredi non vellet: nisi qui eum incluserat ad

De sanctis in mēse decēbris occurrē. Fo. ix.

esset: angelus eadem hora remigio pene vigi-
lanti et oranti in crypta beate virginis remis
apparuit: rei seriem pandit: et ad genebaudum
educendū: vt veniret ex dei parte mandauit:
qui etiā in momento se iuxta cellam genebau
di translatū repperit: et iussa cōplens ad locū
suum eodem instanti se reductū inuenit. San-
ctus quos genebaudus in sanctitate vite per
seuerans in pace quieuit. vii. idus decembris.
¶ Et filius eius larro in episcopatu succes-
sit: qui etiā sanctus fuit.

¶ De conceptione beate Marie vir-
ginis. Cap. xlii.

Cōceptio san-

cte dei genitricis marie: non
quidē ex generali ecclesie in-
stitutiōe: si d ex speciali quo-
rūdam deuotione in plurisq
ecclesijs celebratur: quis em
beata vgo fuerit in vtero ma-
tris etiā ab ipsa anime infusio-
nis die sanctificata: fuit tamē
in peccato originali cōcepta:
quod tribus ratiōibus cōprobat. Primo: quia
si fuisset sine peccato originali cōcepta: seque-
retur qd nō fuisset filla ioachim: sed solum an-
ne: et sic quodāmodo quātum ad humanitates
esset equalis christo: quod est absurdū et erro-
rem. Consequētia probatur: quia non potest
esse puritio seminū viri et mulieris sine puri-
tu libidinis et delectationis. Constat autem qd
talis puritatis delectatio habet amertū pec-
catū originale: vt probat Augustinū in libro
de peccato originali. Et ideo cōceptio xpi fuit
absq tali peccato: quia ibi non fuit permissio
alicuius seminis virilis: et p consequens nec
puritatis libidinis. Secundo: quia si fuisset si-
ne tali peccato cōcepta: sequeretur qd nō fuisset
xpi sanguine per eius passionē redēpta: quod
est falsum et pessime dictū. Et probatur cōse-
quentia: qd xpi passio fuit ordinata ad peccatū
omne delēdum siue originale p baptismū siue
actuale p penitentiā: sed cum in beata virgine
nullū fuisset peccatū actuale abolendū: si sine
peccato originali cōcepta fuisset xpi passio ni-
hil delēduz in ea recepisset: et sic per xpi pas-
sionē nō fuisset redēpta. Tertio: qd ex hoc se-
queretur: qd si beata virgo ante xpm decessisset:
quod fuit possibile: ipsa immediate paradī-
sum ingressa esset: sed hoc est falsum: vt pater
Johannis. iij. Nemo ascendit in celum: scilicet
ante xpm: nisi qui descendit de celo etc. Consequē-
tia pbatur: quia sola originali culpa adū-
tus regni celoz precludebatur decedētibz
sine peccato actuali. ¶ Terū ad rationes que
in contrariū a pluribus allegant: sic respōde-
tur. Et primo vbi dicitur: qd xps nō venit solue-

re legem sed adimplere. Cum igitur ipse in le-
ge mandauerit: honora patrē tuū et matrē
tuā etc. Credendū est ipsum etiā matrē suā
in hoc potissime honorasse: respondetur qd ho-
norauit eaz in qm sit conueniens: nō tamē
tantum qd ipse ex hoc exhonozaret seipsum.
¶ Itaq dicere qd virgo maria esset equalis in gra-
tia humanitati xpi: est: et ignominia ipi christo.
¶ Secundū cum dicitur a talibus: qd augusti-
nus dicit. Cum de peccatis agitur mentio: no-
leam volo de beata virgine fieri mentionē in-
telligendū est de peccato actuali etiā venia-
li: a quo omnino immunis fuit. ¶ Tertio cum
opponitur: qd ecclesia dei permittit fieri solē-
nitates de eius conceptione: quod idem est ac
si iuberet: et etiā in curia romana fit tale festū
per papā et cardinales. Respondetur: qd licet
istud festū sortiatū nomen conceptionis: est
potius festum de eius in vtero sanctificatio-
ne. Sed quia tēpus sanctificationis est igno-
tū sub nomine et vocabulo cōceptionis agit fe-
stū de tali sanctificatione. ¶ Huius autē cele-
brationis festi p̄cipiū fuit beatus anselmus
prior monasterij becen. postmodū cantuarien-
sis archiep̄s: propter miraculū qd eidem ap-
paruit qd tale fuit. Dū em ipse tūc dicti mona-
sterij prior: p quibusdā virginibz ad partes bri-
tānie nauigasset: dispositisq agēdis repatria-
ret: cōtingit tēpestate nimia exorta: et intume-
scente procella nauē periclitari. Et dū cuncti
in discrimine nimio positi: oīs spe humana des-
serti diuinū adiutorū et beate virginis flagita-
rent: potissime aut prior anselmus: qui beate
dei genitricis fuerat singularis deuotus: subi-
to conspiciū quendā mirabili claritate fulgē-
tem: pontificali habitu decoratū super vndas
maris versus nauē ambulando venire. Qui
proximū naui anselmū vocat: eūq alloquitur:
vt si periculū maris enadere cupit: et in patriā
saluus redire: eidem promittat coram deo: qd
festū cōceptionis matris xpi: annis singulis
solemniter celebraret: et celebrādū quibusqz
poterit suaderet. Et cū ille de die festi et offi-
cio fiendo interrogasset: respondit: qd vi. idus
decēbris festū illud celebrandum erat: quo die
beata cōcepta fuerat: et idē officiū quo eccle-
sia vtitur in eius natiuitate: in hoc festo dicen-
dū dīferat mutato solū nomine natiuitatis in no-
mē cōceptionis. Et cū prior de nomine nūc in
terrogasset: respōdit se esse Nicolai ep̄iscopū
a beata dei genitrice pro tali reuelatōe et eoz
liberatione transmissū: mox anselmus iussa
promisit: et voti interpositio cōfirmavit: statim
qz sedata tēpestate et flante vento prospero ad
propria redierunt. Et sic ab eodem anselmo
p̄ in monasterio suo: et deinde in ecclesia can-
tuariensi: cui p̄fuit dictum festū celebrari ce-
pit. Deinde in pluribus ecclesijs huiusmodi

consuetudo inoleuit. Et festum conceptionis beate virginis. vi. idus decembris. et in kalendaris ascribitur et solenni officio recolatur. **¶** Historia vero conceptionis. beate Marie in festo eiusdem natiuitatis scribetur.

¶ De sancto zenone episcopo. **Cap. xliij.**

zeno veron. epi

scopus et doctor claruit tempore Galieni imperatoris. Qui a carnalibus sanctus ex eadem ciuitate oriundus in iuuenili etate monachus factus: deo sanctis operibus seruebat: orans ad dñm: vt sibi aditū predicationis in populis aperiret. Egressus aliquādo de monasterio ad piscandū vidit hominē in plastro bobus a demone arreptis precipitantibus per abrupta ad atthesim fluminū velocissime festinare: quos ille nullatenus poterat retinere. Sanctus autē signo crucis edito diabolus a bobus effugauit: et boues retinuit: vlulante demone et cōminante q̄ ad iniuriam sancti viri de bobus eiecitus: ad homines verandos trāsiret. Post modicum tēpus in episcopū veronē. electus gem domini verbo et exēplo pascebat. **¶** Post hec dum filia galieni imperatoris ab eodem demonio esset oppressa: et demon per os eius clamaret: inde nō egressurum nisi zeno episcopū adueniret: misit imperatoris nuncios ad ipsum requirendum. Quē missi veronā venientes piscantē in flumine atthesi reperiunt: eūq̄ ad imperatorē inuitant negotium exponētes. Quos ille se precedere iussit: et ex eius piscatione tres pisces de dolio sumere concessit. Illi vero quattuor abstulerunt. Et dum eos ad coquendum in cacabo feruentis aque posuissent tribus piscibus decoctis: quartus subreptus viuus in vase: ac si in flumine natabat: donec ipsi redentes sancto piscatori veniā petunt et furtum restituant. Quibus ille et piscem concessit et culpam indulgit. Dum ergo romā ad palatiū imperatoris aduenisset: et demon per os puelle clamaret se ibidem amplius manere nō posse: zenon a virgine immundū spiritū eiecit: et coronā imperatoris ab eodē sibi pro mercede traditā incōparabilis prech pauperib⁹ erogauit: atq̄ ab eodē quibus x̄p̄ianorū persecutore: licentiā edificande ecclesie in eius diocesi impetrauit. **¶** Rediens igitur zenon verbum domini instanter predicabat: libros et volumina cōpilabat: idola vbiq̄ destruebat: et ecclesias fundabat: multitudinem quoq̄ populi ad x̄p̄m conuertebat. Quem et ciues nimis dilectione reuerabantur. Sicq̄ signis et virtutibus clarus: ecclesia sua feliciter gubernata: in pace migravit ad dñm. vi. idus decēbris sepultus in monasterio suo: vbi et multiplicibus signorum virtutibus claruit. **¶** Refert Grego. in. iij. dialo. capi. xij. q̄ dum fluminis atthesis maxima inundatione adeo creuisset: q̄ ciuitatem veron. vsq̄ ad fenestras magnorum palatorum occupasset: excrefcens aqua ad ecclesiam beati zenonis deuēnit: et apertis ianuis minime introiit: et paulisper vsq̄ ad fenestras ecclesie tecto proximās peruenit: sicq̄ stans aqua

ecclesie ianuas et fenestras clausit: ac si elementū liquidum in parietem fuisset mutati. Et cum multitudo populi vtriusq̄ sexus intra ecclesiam reperia fuisset: et fame ac siti deficere fomidarent: nec inde egredi possent: ad ianuam ecclesie venientes aquam ad bibendum hauriebant: que vt aqua hauriri poterat: sed defluere vt aqua nō valebat. Quātib⁹ autem populis aqua ad alueum suū decrescens reuersa est: aliqua muri ciuitatis parte ex impetu magno dirupta: et que per apertam ecclesie ianuā intrare nō valuit: firmissima vrbis munita dimiuit. Hec gregorius. **¶** Scripsit autē hic venerādis antistes libros de paciētia: pudicitia: fide: spe: charitate. iij. De iusticia tractatū. j. De timore dñi. j. De spiritu et corpore. j. De eo q̄ scriptū est. Quī tradiderit regnum dei et patri. tractatum. j. De edificatione domus dei et salomone expositionem pulcherrimā. De continētia tractatū. j. De baptismo tractatus. iij. De natiuitate dñi et maiestate tractatū. j. De hoc verbo. Attende tibi ne forte fiat et tractatū. j. De circuncisione tractatū. j. De ieiunio. iij. tempoz. j. Super. ps. lxxx. tractatū. j. De auaritia. iij. Super gen. viij. Super exod. ix. Super Esa. vij. Sup Dan. iij. Sup iob. j. De festo pasche. viij. De inuitatione ad fontes. v. De somnio Jacob sermonem. j. De. xij. signis celi ad neophitos tractatū. j. De fide. ij. Super Joñ. j. Sup hystoria susanne. j. De deo dominico tractatus. ij. De abraham. ij. De natiuitate dñi. ij. Epistola arcadij martyris tempore suo apud mauritaniam passi.

¶ De sancto Romarico abate. **Cap. xliij.**

Romaricus ab

bas: vt ait Sigibertus: floruit tempore heraldij imperatoris: et temporibus sigiberti regis austrasiorum et cloderici regis francorum. Hic magnus in palatio regis theodeberti renuncians seculo factus est monachus in monasterio Lusouien. sub amato abbate. Quo humanis exēpto eides in abbacie regimine successit vita et miraculis clarus. Existens aliquando in oppido yofagi vas quoddam sicere qd pridie fuerat multis ex eo potantibus vacuatum: dum sitientibus fratribus vini defuisset: et vnde apponeretur nō adesset oratione facta diuinitus repletum apparari iussit: et omnibus eadem sicera satiatis: de reliquo egri quicūq̄ bibentes sanabantur. **¶** Dum aliquando se balneasset: eo de balneo egresso puella leprosa ipsius balnei aqua respersa confestim a lepra mundatur. Quienit in dño plenus sanctitate sexto idus decembris.

¶ De sancto Euticiano papa et martyre. **Cap. xlv.**

Euticianus pa

pa et marty: natione tusc⁹ de ciuitate luna ex patre marino: marco pape primo in ebatu successit: seditq̄ annis. viij. mēsb⁹. x. dieb⁹

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. r.

tiff. Die cōstituit vt fruges noue sup altare bene dicantur saba z vne solummodo. Die sanctissim papa p diuersa loca. cccxliij. martyres manu sua sepeluit. Et hoc constituit: vt nullus fidelium martyrem sine colobio aut dalmatica sepeliret: qui sub persecutione aureliani imperatoris martyrio coronatur: z sepultus est via apia in cimiterio calixti. vj. idus decembris. z cessauit episcopus patus diebus viginti.

De sancto Eutyciano confessoro. Cap. xlvj.

Eutycianus cōfessor

floruit tempore Constantini magni imperatoris: de quo in primo libro historie tripartite dicitur: q̄ in bitynia circa montem olympij morabatur: diuina repletus gratia in miraculis ostendens: cuius tempore quidam spatarius imperatoris ex suspicionē tyranidis habita contra eum requisitus dum fugeret circa montem olympum repertus grauius vinculis astrictus est. Quē ad preces parenti sanctus cōfessor oratione premissa: p̄io quidē ianuis carcerij sponte diuinitus apertis a vinculis absoluit: deinde ad imperatorē accedens eius innocentiam allegans z comprobans eundem plenius liberauit: eo q̄ imperator sanctum in maxima reuerentia haberet.

De sancto Macario martyre. Cap. xlvij.

Macarius mar

tyr gente lybicus apud Alexandriam tempore decij martyrizum passus est: qui cum a iudice multis verbis ad negandum fidem suaderetur: z eo maiori constantia christum profiteretur: viuis ad vltimum iubetur eruri: sicq; martyr efficitur. vj. idus decembris. hec Aldo.

De sancta Leocadia virgine z martyre. Cap. xlviii.

Leocadia virgo

genere hispana z nobilis sub Daciano preside in ciuitate toletana passa est temporibus diocletiani et maximiani imperatorum: que dum sacrificare idolis contempisset: a iudice dira carceris custodia maceratur: donec cogitaret qualiter eam grauioribus afficeret penis. Qui cum in emeritana vbe beatas Eulalam virginem z multos alios seruos christi diuersis et excogitatis supplicij interemisset: hec omnia Leocadia in carcere posita audivisset: genibus terra positis orans in confessione domini impollutum christo spiritum reddidit. v. idus decembris sepulta in eadem ciuitate.

De sancto Proculo episcopo z confessoro. Cap. xlix.

Proculus quar

terius episcopus Teronei claruit tempore maximiani imperatoris: qui dum apud mediolanum degens christianos persequeret. Proculus persecutiones declinans extra menia vrbis Teroni. in sua cellula

latitabat: gre gem domini sibi commisitum sermo ne vt poterat reficiens z exemplo. Dum autē martires christi firmus z rusticus ab anolino proconsule Teronei. in carcere tenti essent: proculus amodo senex desiderio martyrij flagrans se sp̄o te gentilibus obrulit: ac christi professus ab eisdem vinculis proconsuli presentat. Quem ille delirum putans z pre nimia iam senectute amentis ductum solum abire permisit: qui a ministris colapbis z fustibus cesus extra vrbis menia pulsus ad suos rediit: dolens q̄ cum deus indignū martyrio iudicasset. Illi vero eum vti patrē gratissime receperunt. Deinde persecutione sedata: loca terre sancte visitauit: cura ecclie presbyteris suis commissa: reuersus autem dum venisset vngariam: barbam z comam prolixam minuere decreuit iuxta sacrorum canonū instituta. Et dū esset in via fontem orando de terra p̄durit: quo in loco plures viatores viso miraculo conuersi sunt: z in ipso fonte baptizati. Ipse autem ibidem aqua eiusdem fontis perfusus barbam totondit et comam quodam hebeti ferro z rubiginoso sic leniter ac si nouacula fuisset acuta. Inde q; Teronā rediēs signis z virtutibus clarus quieuit in pace. v. idus decembris sepultus in ecclesia sua.

De sancto Syro ep̄o z confessoro. Cap. l.

Syrus episcop

discipul' b̄ri Dermagore Aquilegen. episcopi ab eodem ordinatus antistes papiam ciuitatem missus est ad predicandum inuentio discipulo eidem associato. Qui venientes ad ciuitatem Teronei. dum syrus filius cuiusdam nobilissime vidue de sanctum sua oratione a mortuis

excitasset: eandem domum cum filio z familia z magna populi multitudine ad christum conuertit z baptizauit. Ingenti vero papiam multitudo populi audita signorum illius fama eidem occurrit: z vt eos errantes instituit salutaribus informaret: vnanimis acclamabant. Ipse vero eisdem verbum domini predicare cepit: et quicumq; eum tangebant egroti: saluti sunt integerrime restituti. Sicq; cunctum populum ad fidem christi conuertit et baptizauit. Sed post q̄ sancti martyres Bernasius et Probasius in ciuitate mediolanensi pro christo passi sunt: quidam liberius christianus de reliquijs eorundem martyrum beato Syro amabiliter detulit: quas ille deuote suscipiens multis in eis virtutibus vsus est: deinde extra vrbis menia ecclesiam in

honore eorundem martyrum fabricavit: in qua dum sepins celebraret: die quadam iudeus inter christianos ad comunione accessit: vt sacrā sumens eucharistiam luto desiceret. Sed mox vt eam ore suscepit clamoribus diris se ignē ore accepisse dicebat: cruciatuq; ardentissimos pati. Corpore autē domini a beato viro ex ore pphano resumpto: quod miraculose fauces nulla parte tangebatur: sed quasi in aere pendebar: iudeus a cruciatu eripitur: peccata confitēs baptizatur. In ipsa etiā ecclesia beatus Syrus discipulos suos Iuuentium et Pompeium diacones Chrysantuz et fortunatum presbyteros ordinavit. Qui vicos et villas pdicādo circūiēs viri cuiusdam natū surdum et mutū ab vtraq; passione curavit. Et veniens ad ciuitatē byriēsi. puerulum obsessum a diabolo liberavit: et apud lauden. ciuitatem cecū quendam a natiuitate illuminauit. Sicq; in ipsa vrbe multos ad fides conuertit. Deinde repatrians persecutione christianorum exorta: dum pagani circūquaq; missi fideles opprimerent: venientes ad vrbenē Papiam christianos appetere minime ausi sunt: eo qd multitudinē timuerunt. Sed dum blandis sermonibus Syriū ad sacrificia deorum mollire nituntur: eiusdem predicatione verba vice ad dominum conuertuntur. Sicq; multorum signorum gloria consensens. lviij. annis episcopatus tenuit: et plenus scitis operibus annoꝝ xlii. ad xpm migravit. v. idus decembris. Sepultusq; est in ecclesia sanctoꝝ Bernasij et prothasij quā ipse construxerat et dedicauerat.

De sancto Cypriano abbate. Cap. li.

Cyprianus abbas petragorice. apud eandē petragorice ciuitatē vir magnifice sanctitatis et clarissimus in miraculis. v. idus decembris: in domino feliciter requiescit: ibidemq; sepultus est: vt dicit in martylogio Adonis.

De sancto melchiade papa et martyre. Cap. liij.

Melchisedech papa natione apber eusebio in episcopatu successit: et sedit annis. iij. mensibus. vi. diebus. xv. hic constituit nulla ratione die dñica laut quinta feria ieiunij celebrandū: quia eos dies pagani quasi sacri ieiunium celebrabant. Et manichei ab eodē in vrbe inuenti sunt.

Fecit quoq; ordinationē vnā mense decembris. presbyteros. viij. diaconos. x. epōs per diuersa loca numero. viij. Qui persecutione constantini imperatoris anteq̄ fieret cyprianus martyro coronatur: sepultus est in cimiterio calixti via apla. iij. idus decembris: et cessauit episcopatus dies. xvj. Quidē ad vtilitatem fidei plures edidit libros aduersus gentiles. Item contra iudeos. Item contra hereticos cathaphrigas volumen precipuū. Ad principes etiā romanos Marcum antonium

et Lucius verum librum apologeticum pro christi religione conscripsit.

De sanctis Carpophoro et Abundio martyribus. Cap. liij.

Carpophorus presbyter

et abundantius diaconus apud hispalim ciuitatem hispanie passus sunt sub diocletiani et maximiani persecutione agente preside martiano. Qui ab eo comprehensi primo sustibus cesti sunt: deinde in carcerem pluribus diebus negato omni cibo et potu reclusi in die miraculose per angelum educti sunt. Et dum xpm populis annuntiarent: iterum tenti ora eorum lapidibus contusa sunt: post hec in equum leo leuati ac diutius torti: rursusq; diu in carcere macerati. Nouissime in confessione fidei gladio percussi sunt. iij. idus decembris.

De sancta Eulalia virgine et martyre. Cap. liiij.

Eulalia virgo in

ciuitate barcinona provincie hispanie martyriū passā ē sub prelide datiano. Que a sancto donato presbytero docta: et ad martyrium animata cū esset annorum trij. a prelide detenta ad sacrificia deozū compellit. Et cum se soli deo celi sacrificare diceret: et xpm sponsum sibi esse assereret primo nodosis sustibus ex arboze cum stirpibus raptis expoliata ceditur. Debinc mamilis oleo candenti perfunditur. Inde in massam calcis viue demergitur. Et cum hec oia constantius supt rasset iussu datiani olla plumbo liquefacto repletur: ipsa nuda super lectum ferreū extenditur: vt si dñs immolare renueret: plumbo perfunderet. Que dum passionē thysi martyris commemoraret: et ad xpm orationem fudisset: plumbū manus infundentium exurebat: virgini aut tepidum erat. Quam datianus rursus virgis durissime cedit: et fragmentis minutis testularum plagas eius conficari iussit. Et cum ad hec omnia supplicia redederetur immobilis: et xpm p salute hominis passum apertis ratiōibus comprobaret: deosq; gentium confutaret: fecit eam preses candelis accensis in genis exuri. Deinde sinapim aceto liquefactum naribus eius infundit: necnon calcem o leo permixtam sup vulnera ipsius aspergit: sic in ca minum succēsum immitti. Tū dum psallendo in medio flammarum maneret illesa: iussit eam datianus inde eductā ad confisionem eius nudatā et decaluatā per totam ciuitatem circumduci. Deinde extra vrbis muros decollari. Cuius constantia multi ad martyrium aiati sunt. Et dum esset decollata exiit de corpore eius quasi species columbe: que ad celos enolauit. Cuius corpus donatus presbyter sepelivit. iij. idus decembris in eadem ciuitate.

De sancta Julia virgine et martyre. Cap. liij.

Julia virgo apud
ciuitatem eandē barcinone mar-
tyrium sub eodē prefide passa est
iij. idus decēbris. Que fuit con-
iugalitatis beate eulalie ⁊ comes
indiuina: eidem ad passionē pro-
peranti: ppter quod ab eodez da-
tiano in ipso loco sine audientia
decollata est: ⁊a p̄sbytero dona-
to sepulta: vt dicit Ado.

De sc̄to Damaso papa ⁊ cōfessore. Cap. lvi.

Damasus papa
huius nois primus: natione his-
pan⁹ ex patre antonio: felici pa-
pe sc̄do in ep̄atu successit: ⁊ sedit
annis. xvij. mens. ij. diebus. ⁊ ⁊
cū eodē ordinatur sub cōtentiōe
vrsinus: facto cōcilio sacerdotiū
cōstituerunt damasum: q̄ fortior
⁊ plurima populi multitudo euz
coerat: vrsinū vero eiecerunt ab

vibe: ⁊ cōstituerunt ep̄m neapoli. Damasus in sy-
nodali iudicio dānauit liberū papā eius h̄decē-
forē hereticū: ⁊ oia facta eius cassauit. Huic san-
ctissimo viro beatus Hieronymus multa eccl̄ie
religionis scripta misit: ⁊ ad eius instantiā ipse
Hieronymus officii in eccl̄ia romana celebra-
dum excepto cantu cōposuit: psalteriū p noctur-
nos diuisit: ⁊ versiculā Gloria patri. post h̄s. cā-
tari in stituit. que oia papa damasus approbauit:
⁊ p eccl̄ias cātari cōstituit: ⁊ vt ehoi in duas po-
tes diuisit: psalmos alternatim canerēt mandauit.
Precepit etiā: vt p̄sbyter celebraturus cōfessio-
nem faciat priusq̄ ad altare accedat. Dic inui-
diōse accusatur de adulterio: ⁊ facta synodo corā
xlviij. ep̄is se purgavit: ⁊ damnauerunt diacones
concordiū ⁊ calistiū eius accusatores. Dic ele-
gans in metro cōponendo ingenium habuit. Fe-
citq; basilicas duas: vnam iuxta theatrum sancti
Laurentij: ⁊ alterā in catacumbā: vbi iacuerunt
corpora apostolorū petri ⁊ pauli: in quo loco pla-
toniā ipsam veribus adornauit. Multaq; corpora
sanctorū requirens inuenit: quorum etiā tumbas
veribus adornauit. Hui⁹ temporibus sc̄da syno-
dus. cl. patrū apud constantinopolim celebratur:
in qua macedoniū damasus: qui sp̄m sanctū deū
esse negabat: ⁊ assertū est sp̄m sanctū esse cōsub-
stantialem patri ⁊ filio: dataq; est forma symbolo
quā latina confessio p̄fessō h̄dicat in eccl̄esijs.
Dic fecit ordinationes quinq; per mensem
decēbrū: p̄sbyteros. xxvj. diacones. ij. ep̄os p di-
uersa loca numero. lxxij. C̄to genarius morit. iij.
idus decēbris: ⁊ sepultus est in basilica sua via
ardeatina iuxta matrē suam ⁊ germanam: ⁊ cessa-
uit ep̄iscopatus dies. xxxj. Multa opuscula bre-
uia herico carmine composuisse fertur. Scripsit
ad beatum hieronymum libellum de gestis pon-
tificiū: ⁊ ep̄istolas plures. Floruit tempore theo-
dosij senioris.

De sanctis Fusciano ⁊ Victorico mar-
tyribus, Cap. lvij.

Fuscianus ⁊ vi-
ctoricus martyres vrbis romane
clues oriundi: inde egressi in frā-
ciam ad sanctū Quintinum eor-
um socium qui illuc accesserat
requirendū adierūt: venientes
q; ad ciuitatem arbianis: ⁊ ipm
inde abisse audientes: inde rece-
dentes vt parisijs tenderēt ob-
uiant cuidā xp̄iano nomine gen-

tiano: qui eis quintinū pro xp̄o passum nunciavit
⁊ ad domū suam adduxit: ⁊ dum essent in mensa
nunch rictiouari p̄fessis superuenientes hospi-
tes cū gentiano capiunt ⁊ ad p̄fidē adducunt:
quibus ille dum in xp̄i cōfessioe p̄sisteret: ius-
sit iudes ferreas in nares ⁊ aures eorū immitti: ⁊
clauis candentibus eorū corpora transfigit: oculo-
los quoq; erui mandauit: deinde sanctorū corpo-
ra lanceis transforari: ⁊ dum adhuc palpitarent:
capita eorū p̄cidi fecit. Super quorū corpora lu-
ce ingenti de celo perflua erecta busta capita p̄e-
cisa in manibus sumpserunt: ⁊ vsq; ad hospitium
sancti gentian i eorū hospitii deuenerunt: vbi et
sepulta sunt tertio idus decēbris.

De sc̄tis Tarfone Pontiano ⁊ Pretexta
to martyribus. Cap. lvij.

Tarfon martyr

⁊ pontianus ac pretextatus eius
socij sub maximiano imperatore
martyrium passi sunt. hic Tarfuz
in vrbis roma locuplex vir ⁊ sacul-
tatibus plenus xp̄ianis dānatis
ad fodiendaz barenā dum terme
edificabantur multa necessaria
ministrabat: que eidē per sifinni-
um ⁊ cyriacū ecclesie romane diacones transmit-
tebat: vt in passione Marcelli pape legetur. xvij.
kalen. februarij. Qui post obitum marcelli pape
p̄fati tentus a maximiano cū pontiano ⁊ pretexta-
to eo q̄ xp̄iani essent capitalem: iussit sunt subire
sententiam. Sicq; coronam martyrii percepe-
runt tertio idus decēbris.

De sancto Sauiino ep̄scopo. Cap. lxi.

Saiuinus epi

scopus placēt⁹: vt scri-
bit Gregorius. iij. dial.
cap. x. vir magne sanctita-
tis ⁊ virtutis fuit: cui dū
quidā eius diaconus nū-
ciasset q̄ padus fluiuius
aluenū suum egressus a
gros ecclesie occupasset
mādaui sauiinus diacono: vt e parte sua pado
mādaret: quatenus se cōpesceret: ⁊ ad aluenū suū
rediret: qd̄ diaconus ⁊ desperit ⁊ irrisit. Ep̄s autē
aduocato notario eidez dictauit ep̄istolā dicens.
Saiuinus iesu xp̄i seruus cōmunitorū pado: pre-
cipio tibi in nomine domini iesu xp̄i: vt de alueo
tuo in locis istis vterius nō creas: nec terras ec-
clesie ledere p̄sumas. Qd̄ scriptū per notariū in
b iij

aquam fluminis profici iussit. **D**ox se a terris ec-
clesie fluminis aqua compefcuit: ad alveum pro-
prium rediit: et erire ulterius in loca eadem non
presumpsit. Huic sancto viro diuina reuelatione
ostensum est corpus scilicet marci: quod
dicitur in ipsa ciuitate latuerat. Ipseque iuxta sibi da-
tam reuelatione corpus inuenit: et honorabiliter
tumulauit: ut habetur debito loco pridie kalen-
das octobris. Qui etiam post multa laudabilia ope-
ra quiescit in pace. idus idus decembris.

De sancto paulo sergio epi. **Cap. lx.**

Paulus sergius

episcopus discipulus sancti Pauli de ciuitate papho insule cypri: ut habetur Actuum. cxiij. **D**ñi paulus ap[osto]lus peruenisset paphum cum coapostolo eius barnaba predicantes: et ipse existens proconsul desideraret audire verbum dei apostolos gratanter suscepit: ubi dum ellimas inde magus ap[osto]lo resisteret querens auertere proconsule a fide: et paulus ipsum ad ipsius lumine oculorum pertraxisset credidit proconsul admirans super doctrina domini. **Q**ui ab apostolo baptizatus: post aliquod tempus relicto seculo discipulus pauli effectus ip[s]e usque ad passionem secutus est. **Q**uem et idem apostolus ante eius obitum in episcopum consecrauit. **Q** Post passionem ergo sua beatus paulus apud paphum et dem per visionem mandauit: ut ad partes hispanie et gallicie pergeret ad predicandum. **Q**uod et ipse fideliter adimplere curauit. **E**t post aliquod dies veniens romam cum iulio et stephano diacono nis suis: ecclesiam beati apostoli consecrauit. **D**einde pergens ad ciuitatem lune filium cecum mulieris vidue: que ip[s]um hospitio susceperat: illuminauit: eamque cum filio et multis ad christum conuertit. **Q**ui a sapritio proconsule captus: dum ille subito moritur: paulus a populo liberat. **D**einde veniens gallie ebredunensi et auriensi vrbibus christum euangelizauit. **E**t a beato ap[osto]lo paulo monitus veniens narbonam dum arelatensi vbi appropinquaret: et rhodani flumen transiret: nauta in flumine cecidit et absorpto corpore necatus est. **S**ed orante secundo corpus de profundo enatauit: et ip[s]e paulus sergius suscitauit. **Q**uo viso miraculo multi ad fidem conuersi sunt: veniensque narbona filium olim principis cinsatis nuper defuncti a demonio obsessus precibus matris vidue ab immundo spiritu liberauit: eundemque cum matre et populi multitudine baptizauit. **I**ndeque hispaniam circuiens predicauit. **E**t rediens narbona: postquam totam ciuitatem et regionem ad christum conuerterat trina visione beati pauli ap[osto]li monitus: obitum suum appropinquare cognoscens ecclesiam narbonensem stephano diacono suo in episcopum consecrato commisit regendam. **R**ursumque presbyterum in auinionensem episcopum ordinauit. **E**t omnibus fideliter dispositis: orans in ecclesia sua in pace quiescit pridie idus decembris. vbi et sepultus iacet miraculis clarus.

De sanctis Eustratio et socijs martiribus. **Cap. lxj.**

Eustratius stri-

marius ordinis ducalis et primarius ciuitatis auraricensorum temporibus diocletiani et maximiani imperatorum cum socijs suis martirium passus est. **Q**ui primo in ciuitate fatalia a lysia preside tentus: eo quod esset christianus et cingulo militari exutus: cum christum confiteretur a terra lenatus igne subterposito:

semitus depositus graniter celus est. **D**einde de sale et aceto mixtis vulneribus peresus. **D**um hec omnia patientissime tolerasset: omnia eius vulnera tanquam squamme ab eius corpore diuinitus exciderunt. **Q**uo viso miraculo Eugenius conciliis et officialis conuersus est. **T**unc ambo ferro victos lysias incarcerauit: deinde in pedibus ambo inposita crepidine eos secum ad ciuitatem auraris: quorum exeplo Aurentius et mardarius qui vrore et liberos dimiserat ad iudicem accedentes christum publice nunciabant: lysias igitur amobus ipsis comprehensis: primo quidem aurentium decollauit: deinde mardarium immixtis fimbis et pedes ipsius transfrazatos: a terra suspensum: et baculis ferreis ignitis cesum interemit. **I**nterea dum orestes quidam christianus occultus et miles cum ceteris comilitonibus iaculare tur: et crur quam ad colli appensam gestabat in publicum proflisset: et hoc perfidi nuntiatum esset: eum cum multis alijs christianis quos in eadem repperit ciuitate teneri fecerit. **E**t dum seditione populi formidaret: ipsos omnes cum eustratio ad agricolam preside ciuitatis sebastis puniendos transfrazauit. **Q**ui primo quidem orestem super lectum ferreum ignitum et flammis suppositis extecti fecit. **Q**uo post longos cruciatus migrare ad dominum eustratium carceri mancipauit. **A**d quem episcopus ciuitatis occulte nocte veniens ip[s]um conuocauit: vbi et postmodum voce celsa confortat. **Q**ue mane preses eductum igne consumi fecit: reliquos christianos decollauit. **Q**uorum omnium corpora in ciuitate auraricensorum a christianis sepulta sunt. **D**orum omnium passio recollitur pridie idus decembris.

De sanctis Epimacho et Alexandro martyribus. **Cap. lxij.**

Epimachus et alex-

kander martyres apud alexandriam passi sunt. **Q**ui cum multo tempore in vinculis extitissent: diuersis confecti supplicijs perditurassent in fide: ignibus tandem consumuntur. **P**ridie idus decembris. hec ad idem sectorem martyrologio.

De sanctis Amonariis Mercuria et socijs marty. **Cap. lxij.**

Quattuor san-

cte mulieres. scilicet amonaria mercuria: dionysia et alia amonaria apud alexandriam passie sunt: ut scribit dionysius libro de martyribus. **Q**uaz

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. xij.

primā iudex immēsis cruciatibus afflictam capi te puniri fecit. Secundā vō venerabilē anī et facundissimā virginē scz mercuriā prefatus iudex necnō reliquas duas videlicet dionysiā et amoniam diuersis similiter penis cruciatas tandem ferro peremit. Darum passio colitur p̄ die idus decembris.

De sancta Lucia virgine et marty. Cap. lxiij.

Lucia virgo nobilissima syracusana;

cum fama miraculorū beate. Agathe p̄ totam scilicet diuulgaret: et syracusanus populus ad ciuitatem cathan. per. xlv. miliaria ad sepulchrum ipsius virginis pergeret visitantibus perrexit et ipsa cum matre eutyria que fuerat p̄ quatuor annos incurabili fluxu sanguinis fatigata: vbi inter ipsa missarū solēna contingit euāgelii legi: quo narrat dñm mulierē a fluxu sanguinis liberasse. Tunc Lucia matrē admonuit credere his que legebant: et sepulchrum virginis Agathe deuote cōtingere: qđ si faceret: plenius sanaret. Iḡitur recedētibz cōctis et matre ac filia ad sepulchrum orantibus: Lucia somnus arripuit: cui beata agatha gemmis ornata stans in medio angelorum apparuit: et propter ipsius fidem matrem sanatam eadem hora nunciavit. Euigilans ergo et matrem sanā aspiciens amore beate agathe que ipsam saluā fecerat adiurauit: vt oia que sibi datura erat in dotē eunti ad integritatis sue corruptorem: mortalē videlicet hominē: cui fuerat desponsata: eadē daret ad integritatis sue factorē xpm: cui erat sp̄ialiter in coniugio copulata: et ne sibi decetero sp̄olium temporalē nominaret: et cum eutyria eidem responddisset: vt post eius mortem de facultatibus suis faceret quicquid veller: pbauit eidē lucia nō esse deo gratū quicquid post mortem impendit: eo qđ ideo quis dat qđ tunc secū ferre nō p̄t. Redemptes igit syracusas possessiones et predia distrahebāt: et precia pauperibus erogabant: quod vbi Lucie sponsus comperit: nutrice puelle cur hec fierēt interrogauit. Illa autē sponsam eius asseruit inuenisse possessionē magni p̄cchj vtilem et venalem: quam vt nomine sp̄ost emeret aliqua distrahebat. Credidit stultus carnale cōmercium et cepit etiam ipse auctor esse edentium. Post qđ aut omnia distracta sunt sponsus Lucia accusat pascasio consulari: dicens ipsam esse christianam: et contra leges viuere augustorum. Quam pascasius comprehēsam cepit ad sacrificia deorum inuitare. Illa vō respondebat sacrificia verum et immaculatū esse pauperibus in eozus inopia subuenire: obiecitqz sibi pascasius qđ patrimonium suū cū eius corruptoribus impenderat: et ideo vt meretrix loquebatur. Qui illa se corruptores corporis nec mentis aliquādo cognouisse r̄ndit. Et cum pascasius eidem cōminaret qđ verba cessarent: cū ad verbera peruentū esset. respondit del verba cessare non posse: adiiciens in se loqui sp̄m sanctū: eo qđ pudice viuentes s̄m apostolū replū

sunt sp̄s sancti. Pascasius vō eidem comminatur qđ ipsam faciet trahi ad lupanar: vt sic virginitate amissa sp̄m sanctū perdat. Illa autē econtra asserbat: qđ nunq̄ inquinat corpus: nisi de consensu mentis: et qđ si inuitā eam faceret violari: castitas sibi duplicabitur ad coronam. Tunc pascasius vocatis lenonibus iussit eā ad lupanar duci: vt omni populo ad eam inuitato tandū illuderes donec deficeret. Volētes autē ipsam trahere: tāto pondere eā fixit sp̄s sanctus vt penitus moueri non posset: ligatqz manibus eius et pedibus a mille viris insuper et a pluribus paribus boum trahi nullatenus poterat. Et cōuocatis magis nullis etiā incātationibus potuit amoueri. Et dū qđaz dicerent qđ lotio perfusa maleficia solueret: lotio pfunditur: sed immobilis reddidit. Iratus cōsularis circa eam adhibitis lignis oleo et pice et resina copiosum fecit ignem: accendit in quo ipsa incolumis permanebat: dicens a domino inducias martyrij impetrasse: vt credētibz timorem tolleret passionis. Tidentes autem amici pascasij ipsum angustiari: in eius gutture gladium immerferunt. Que nequa qđ loquelā amittens pacē ecclesie dei reddidit nūciavit maximiano imperatore defuncto: et diocletiano de regno effecto: addiditqz se a dño syracusane ciuitatis interuētricē cōcessam. Eadē hora ministri romanoz veniūt: et pascasij cōprehensum romā adducūt: vbi a senatu romano de predatione bonorum fiscalium conuictus capitalē sententiā accepit. Virgo autem homini de loco in quo erat non est mora nec mortua quousqz veniētibus sacerdotibus sacrum cōmunionē accepit: et sic in confessione christi spiritum emisit idus decēbris circa annum dñi. cccx. sepultaqz est syracusis. Inde p̄cessu tēporis corpus eius cōstantinopolim: et inde venetiā trāslatum creditur: vt ponetur in festo eius dē trāslationis. xv. kalendas Februarij.

De sancto Iudoco confessore. Cap. lrv.

Iudocus regis

britanni filius anno decimo cōstātini qui et cōstantinus relicto regno viliqz sumpto habitu per orbem dudū peregrinatus est. Post hec cum vndecim peregrinis in clericali habitu romā veniens visitatis apostolorū liminibus: inde discedens venit ad pagū ponticū: vbi a duce aymone susceptus et eius instantia presbyter ordinatus: filium eius vsinū de sacro fonte leuauit: inde venit ad locum qui dicitur baraic: et heremiticam vitam duxit miraculis clarus. Adeo etiā mirabilis sanctitatis fuit: vt colūbe siluestres et pisces de manibus eius pascendi ad eum conuenirent. Et cū habitaret in cellula cum quodā discipulo eidē ministrante vicum solimodo habens panem: quattuor panperibus pro elemosyna successiue venientibus diuidi fecit. Et cū discipulus bestias murruraret eadē hora quattuor nauicule panibus onuste sine duce vel regimine ad eū p̄fluuiū aduenerūt: diuinitus vt creditur pcurate.

Deinde dñi ducem Symonē in nemore reperisset qui apñi ceperat: et cū suis anxiabatur siti baculo terrā percutiēs aquā pducit ad eoz satietatē. Et cum iterum romam visitasset: puellā a natiuitate cecam ibidem illuminauit. Et ad cellam suam rediēs post modicū in pace quieuit: idib⁹ decēbris. Sepultus est in pago pontino signiscoruscās. **De sancto Spiridione epo.** Cap. lxxj.

Spiridiō episco

pus in cypzo sit: de quo Cassiodorus in hystoria tripartita refert q̄ fuit de numero illoz confessorum: quos maximianus imperator dextris oculis effolis et sinistro pollice preciso ad metalā dānauerat. Hic cū propheticā duceret vitam: etiam signorum gloria inclutus fuit. Inter quem dum latrones ad furandum sibi nocte venissent: eos diuinit⁹ alligatos mane repperit: eosq; dissoluit: de scelere eos corripit: eisq; pie arietem concessit. **Apud silam eius hirenā quidā pecuniam deposuerat: qua subito decedente: nec in uento deponit. Sanctus eam in christi nomine de tumulo uocauit: et ab ea ubi depositum erat: interrogata sibi respondente didicit: et homini repertum restituit. Nos erat sibi cuiusq; petenti ex fructibus collectis mutare. Dum ergo cuiā granum mutuasset: et ille ad arcam restituendus detulisset manu apposita nihil restituit: quod sanctus per spiritum cognoscens tacuit. Sed dum ille altas ad arcam pro alio mutuo sumendo uenisset: nihil in ea repperit: que tamen frugib⁹ plena erat: et sic peccatum suum confessus est. Quieuit in pace. xix. kalen. ianuarij.**

De sancto Agnello abbate. Cap. lxxij.

Agnellus ab

bas a pueritia innocenter uiuens: prefectus est in abbatē monasterij qđ beatus gaudiosus cognomento septimus celi⁹ hītanensis et aphticane ecclesie pontifex condidit in parthenope ciuitate tēpore quo ex aphtica fugerat persecutionem vandaloꝝ: sicut dicit Augustinus. Ibiq; dudum in sanctitate uite permansit: subditum sibi domini gregem uerbo et exemplo reficiens: qui etiam xix. kalē. ianuarij quieuit in pace. Cuius corpus Neapolim delatū sepultū est: iuxta ecclesiā sc̄tē dei genitricis marie: ubi multoz deuotione uenerabiliter colitur.

De sc̄tis herone arsenio: isidoro: et dioscoro marty. Cap. lxxiij.

Ibero: arsenius:

isidoro: et dioscoro: alexādie passi sunt sub persecutione dech. Et quibus dioscorus eo q̄ iunior: uidelicet annoꝝ quindectm: primo

a iudice auditus: iudum uerberatus est. Ceteros uo cum uideret iudex pari constantia fidei armatos: varijs tormentis ollans: tandem ignibus consumi iubet. Dioscorus uo ob eius nimiam inuentum diuino nutu ad consolationem fidelium dimissus est. Noꝝum martyrium celebratur. xix. kalendas ianuarij. Hec adō in martylogio suo.

De sanctis Nicasio episcopo et entro pia martyribus. Cap. lxx.

Nicasio remē

sis episcopus passus est tempore vandalice persecutionis cum sorore Eutropia: beato Aniano tisc apud Aurelianū episcopo pante. Nam dum vandali ciuitatem remēsem diu obsedissent: ultimo subuersionis eiusdem vrbis die expugnantibus hostibus ciuitatem: Nicasio ciues consulunt quid uilius fiendum: aut hostibus se tradere: aut patriam defendere. Qui diuina reuelatione vrbem prescians subuertendā constāter ait mortis esse periculum subeundū: quod multis dudum innitere didicerat propter peccata sua offerens se morti paratum. Apertisq; ianuis cum sancta Eutropia sorore sua furibūdis occurrit aduersarijs in ostio basilice beate marie ab eodem cōstruete. Et dum uix factō silentio inimicos ab ouium suarum lesione monuisset: ab eisdem decollatus est. Germanando eius ppter pulchritudinē ipsius: infideles ad illudendum seruauerunt. Quod dñi ipsa cerneret martyriū potius q̄ violationem ellegens occasionem captauit: ut hostes de impietate in sanctum episcopum exhibita redargueret: vni ex carnificibus oculos digitis quasi in vltionem euellens. Et sic in eam ceteri insurgētes trucidarunt cum alijs ciuib⁹ multis. Ceterisq; fugatis ciuitas depopulatur plurimis captiuatis. Sanctozum autē occisozum corpora relicta sunt in expugnata ciuitate. Supra que noctibus celestia luminaria resulgebant: et angelica cantica resonabāt: donec reuelatione diuina post vandaloꝝ abscēssum a ciuib⁹ qui remanserant corpora sanctorum fragrantia: digno honore locis congruentibus tumultata sunt. Passio horum martyꝝum celebratur. xix. kalen. ianuarij.

De sancto Valeriano epo. Cap. lxx.

Valerian⁹ epi

scopus apud aphticam passus est tēpore persecutionis vandalice: Nam cū ex precepto generici regis: ad tradendum infidelibus diuina mysteria cū cti sacerdotes artaretur: ita ut arriani de pallijs altaris sibi camisas et femoralia faceret: sanctus episcopus ad hec cōpulsus uiriliter contradixit: ppter qđ annoꝝ plus. lxxx. extra ciuitatē expelli singulariter iussus est. Et ita pceptum: ut nullus

De sanctis in mese decēbris occurrē. Fo. xiiij.

eum in domo neq; in agro dimitteret habitare. Sicq; in strata publica multo tempore nudus sub aere iacens in confessione ⁊ defensione catholice veritatis cursum beate vite compleuit. xvij. kalendas ianuarij.

De sanctis Anania: Azaria: ⁊ Misael pueris. Cap. lxxj.

Ananias azari

as et misael pueri nobiles de populo iudeorum: cū danielē ppheta ⁊ alios multos iudeis ⁊ cum ioachim rege Iuda ⁊ Nabuchodonosor rege chaldeorū rapti: de hiernsalem in babilonem adducti sunt: vt scribitur Danie. i. Quos vti pulchriores ⁊ doctiores rex castrauit: vt ait

Josephus: ⁊ tradidit eos preposito eunuchoꝝ iaphanam: et fecit eos erudiri prouincialibus litteris periter ⁊ chaldeorum lingua: ⁊ mutauit eis rex nomia danieli balthasar: ananie sydrac: azarte misach: et misaeli abdenago. His quatuor prepositis eunuchoꝝum specialem posuit procuratorem malafar. Hi proposuerunt non cōtaminari cibis gentiliū: ⁊ a preposito eorum obtinuerunt diebus. x. leguminibus ⁊ aqua tenari. Et cum probasset: eos ex hoc in nullo ceteris macilentiores vidisset: accipiebat cibaria regia ⁊ vinum potus eorum: ⁊ dabat eis legumina et aqua. Et transactis tribꝝ annis cōparuerunt coras rege. put statuerat: nec sunt inuenti eis similes in regno in omni sapientiarū disciplinā. Postq̄ autem daniel visionē statue ⁊ eius expositionem deo sibi reuelante referauit: vt dicitur Dan. ij. Et Nabuchodonosor rex dantez plurimū honorauit: ad petitionē eius ananias: azarias: ⁊ misael: constituti sunt a rege sup opa pulcras babilonis. Post hoc nabuchodonosor rex fecit statua aurea: et statuit ea in capō duram fluminis iuxta quam gygantes edificauerant turrem babel: ⁊ conuocatis omnibus principibꝝ ⁊ pplis ad dedicationē ⁊ adorationē statue: vt habet daniel. iij. ⁊ oēs iussu regis statua adorassent: tres pueri statua adorare nolētes iussu regis victi cū vestibꝝ i fornacē ignis septu plo accensam missi sunt. Cum quibus angelus dñi descendit ad eos vincus exoluti: flammam ignis excussit: et quasi ventum rois flantē fornacis mediū rededit. Flamma autē se cubitis lxx. diffundens ministrōs regis eam incendentes incendit. Tres autem pueri in medio flammę ambulantes quasi ex vno ore benedicebant dominū ⁊ hymnum Benedicite componentes: omnem creaturam ad dei benedictionem inuitabant. Cum autem rex tres viros in fornacem missos diceret: et quartum similem filio

dei se videre stuperet: quod de angelo intelligendum est: eos de fornace vocauit. Qui egressi corporibus ⁊ capillis ⁊ vestibus omnino inuisti apparuerunt. Quo miraculo stupefactus rex posuit edictū qd sub pena capitis ⁊ domus diruende nemo blasphemare presumeret deē sydrac misac ⁊ abdenago: effidēq; ampliore contulit dignitatē. Qui post multum tēpus in babilonem quiterunt in pace. Qui et inter sanctos veteris testamenti connumerati sunt a matathia. j. machabeo. ff. cap. Quorum corpora sub quodam specu posita sunt: in sepulchro quod daniel sibi ⁊ focis preparauit: vbi et ipse postmodum tumulatus est. Hozus dies dormitionis apud Hebreos agitur. xvj. kalendas ianuarij: vt in eius martylogio Hieronymꝝ scriptis ostendit.

De sancto Lazaro episco. Cap. lxxij.

Lazarus episco

pus frater marthe et marie magdalene christi discipulus: nobilis ac prepotēs patre syro matre eucharis exor: quatriuanus defunctus a domino ex mortuis suscitatus: discipulus xpi ⁊ apostolorum consocius fuit: et in die penthecostes vnus ex numero. cxx. discipuloꝝ extitit: in quos spiritus sanctus corporaliter effusus est. Et deinde vna cum ceteris predicatori verbi domini instabat: distractisq; omnibus sicut ⁊ ceteri precium apostolorum pedibus presentauit: ⁊ apostolicam vitam et formam assumpsit. Merum perfectionem iudeorum que facta est post stephani lapidationem: ita vt cuncti discipuli dispergerentur per ciuitates preter asolos: vt dicitur actuum. viij. Ipse vna cum sororibus suis ⁊ sancto maximiano et sancto celidonio: qui fuerat cecus a natiuitate: et cum marcella pedisequa marthe nauicule sine re mo vel duce inpositi sunt: ⁊ mari expositi a iudeorum sinibus expulsi. Qui deo duce massiliam peruenerunt: vbi predicante magdalena et omni prouincia ad deum conuersa: vt in eius legenda debito loco videtur. Ipse anno. xliij. a clero et populo episcopus massilien. constitutus est. Et postq̄ magdalena deserta montium petijt: ipse massilie degens dei populū feliciter gubernauit: vbi et in domino requieuit. xvj. kalendas ianuarij. Cuius ibidem in matrice ecclesia caput ostenditur. Dicitur qd Lazarus a domino suscitatus: confestim christum interrogauit an eum iterum mori oporteret: et qd decetero nunq̄ risit.

Liber

De sanctis Florianus, Calanico et sociis
eius martyribus. Cap. lxxij.

Florianus et ca-

lanicus et alij quadraginta mar-
tyres passi sunt ab atheis sarace-
nis apud ciuitatem gazam anno
xxvij. De rachi imperatoris: qui
dum eadem urbē dudū impugna-
tam cepissent: iussit aberius eo-
rum princeps eos prefatos xpia-
nos ibidem repertos captos in
vinculis ferreis in carcere mitti: et post dies. xxx.
ad ciuitatem cletheoropolim adductos iterū vin-
culari: deinde calanicum cum alijs. xv. ad terrores
aliorum decollauit: quorum nomina hec sunt sil-
deuandus: citon: calantus: himer: pluscius: theo-
dorus: stephanus: deuandus: rulus: tarisius: pe-
trus: paulus: alius theodorus: et duo iohānes: qui
passi sunt die. ij. nouēbris: quos Florianus sepeli-
uit: et post alios dies. xxx. iussu principis Florianus
cum ceteris a saracenis celi sunt: quoru omnium
passio recolitur. xvj. kalendas Januarij.

De translatione sancti Ignatii. Cap. lxxiij.

ranslatio

corporis scilicet ignatii epi-
scopi et martyris die. xvj.
kalē. ianuarij celebratur:
qui tertius post petrum
apostolum antiochenam
rexit ecclesiam. Dic rome
dentibus bestiarum pas-
sus. kalē. februarj: inde
delatus: iacet antiochie:

videlicet Ado.

De sanctis rufo et cosmo martyribus. Cap. lxxv.

Rufus et colm?

apud macedoniā ciuitate philip-
pis passi sunt ibiq; tumulati rege-
scunt. Ibi ex eo numero discipulo-
rum fuerunt per quos primitina
ecclesia in iudeis et grecis funda-
ta est. De quorum etiā felici ago-
ne scilicet polycarpus scribit in epi-
stola ad philippenses hortās fra-
tres in domino vt sequantur ve-
tur vestigia martyrum predicto-
rum in constantia martyrij tole-
randi. qui passi sunt die decimo
quinto kalē. Januarij.

De sancto Wildefonso epi-
scopo. Cap. lxxvj.

ildefonsus epi-

scopus toletan? adhuc puer del
amore relicto parentibus spre-

Primus.

toq; seculo agaliensis monasterij monachus sa-
ctius annis multis in sanctitate vite permansit.
Eadē in toletanū epi. pmouetur. Inter alia san-
ctitatis merita brāmyriginē in summa deuotione
habuit: et in ipsa ecclesia cōstituit: vt festū ei? octa-
ua die ante natale dñi celebraretur: qd vsq; hodie
ibi seruatur. Que eidem per visionem apparens
stolam candidam et cathedram sibi assignauit: di-
cens qd ipse solus eidem: kentis potiretur: suc-
cessoribus cunctis eidem sede ac veste reputatis
indignis. Sed post eius obitus: dum siagrius ei?
successor eadem indutus stola: in ipsa se sede po-
suisset: totus contractus in terram decidit: artus
sustinere nō valens: qui post multos dies ad peni-
tentiam rediens sanatus est. Et vestis ac sedes in
ipsa ecclesia p reliquis conseruantur. Hec in ma-
riali. Multa alia virtutum opera per sancti meri-
ta ibidem ostensa sunt. Qui eodem die quo festus
virginis in ecclesia sua constituit celebrari: videli-
cet octaua die natiuitatem dñi precedente felicio-
ter in pace quieuit: que dies est. xv. kalē. ianua-
rij. Nā eo die quo matrem dñi venerabatur in ter-
ris: eodem eū illa voluit honorare in celis.

De sancto Nemesio marty-
re. Cap. lxxvij.

Nemesius mar-

tyr passus est apud egyptū. Qui
primo emiliano iudici per calum-
niā quasi latro delatus: sed ab eo
dem crimine purgatus et absol-
tus est: deinde ab ipso iudice tan-
q; xpianus deprehensus gemis-
tis supplicis cruciatus: ab eo-
dem magistratu cum latronibus
incedi iussus est: saluatoris prese-
rens similitudinem: qui cum latronibus perculit
crucem: qui passus est. xij. kalendas Januarij.
Dec Ado.

De sanctis Alione zenone et socijs
martyribus. Cap. lxxviii.

Alione zenone et sto-

lomeus: ingenius: et theophilus
apud alexandriā martyrij passi
sunt. Qui tribunalibus astantes:
cum quidam christianus a iudice
tortus in supplicis trepidaret: et
tam pene ad negandum declina-
ret: vultu oculis ad iudicis cona-
bantur illum erigere. Cūq; hac
de causa clamor totius vulgi in eos psiliret: pro-
rūpentes in medium xpianos se esse testatur: pro-
quoru victoria xps illico gloriosissime triūphant:
suffrag constantiā animi dedit. Qui passi sunt die
xij. kalendas ianuarij: vt ait ado in martylogio.

De sancto Thoma aposto-
lo. Cap. lxxix.

Thomas apo

stolus q̄ dicitur didym⁹: quia in fine dubi⁹: post resurrectionē xpi corpus dñi cum et mēbra palpauit: et dñi in xpo vulnera tetigit carnis: in nobis vulnera sanauit infidelitatis: vt dicit Grego. Post ascensionē dñi dum apud cesarem predicaret christi sibi apparē dicit regem iudo: n̄ gū daphozū prepositū suum abanē ad syriam destinasse q̄rere hostem architectonio opere eruditum pro palatio sibi construēdo: quem vna secum volebat ad indiā mittere. Ut cum indos xpo acq̄sisset: ad se cum palma martyrii pueniret. Dñs ergo preposito Thomam tradidit asserens eum suum seruū in tali arte peritū. Navigātes autē simul: dum Abanes eum interrogasset: an ille dñs suus rex esset: dixit Thomas eum esse filiū magni regis q̄ tenet regnū in supernis mōtibus quo hostis primare non valet: ipsumq; multos seruos diuersarū peritos artū habere: quos ad multa destinat opera: q̄cqd̄ lucri acquirūt: suo regi redeūtes attribuit. Et cum multa de celesti palatio metabozice quāref: ille de terreno edificio itelligebat. Quisq; die septio Andrinopolim puenissent: vbi rex filie sue nuptias celebrabat: et oēs tam ciues q̄ aduene vocati a rege nuptiis interesset: Abanes apostolus similiter cum ceteris discubuerūt. Puella autē hebraea dum curiā cum fistula letificaret: Thomas apostolus non māducauit: s; celo intantum vidisset: intelligēs ipsum hebreū cepit iudice canere dicens. Anus est deus hebreorū qui creauit oīa &c. Que dum crebro ad cōplacendum apostolo repeteret: pincerna Thomā alapa percussit: eo q̄ quasi dedignās fercula apposita nō comederet. Apostolus autē non optādo: sed p̄noſtando predixit: se inde nō surrecturū nisi manus quā eū percusserat a canibus in medio quinto portaret. Qd̄ quia hebraice dixit: sola puella intellexit. Dum ergo pincerna ad fontē pro aqua hauriēda iuisset: ipsum leo inuadēs occidit: sanguinē bibit: manūq; eius canis niger in cōtinuo detulit. Qd̄ puella vidēs factū ceteris narrauit: fistulā proiecit: et aplm̄ adorauit. Et stupētib; cunctis apls ad regis instantiā sp̄dsum et sponſas bñdixit. Quo abeunte dum illi sero thalamū introissent: in manu sp̄dōi ram⁹ palme dactylis plenus apparuit. De quo ambo gustātes obdormierūt: et gematū regē p̄ fomnū viderūt: q̄ eos vt cōsilio apli crederent admonuit: eisq; bñdixit. Quibus euigilātib; et mutuo fomnū idē referētib; apls ad eos ianuis clausis in-

greditur: eisq; christū annūciās ad seruandā virginitatē hortatur. Tunc eisq; duo angeli splendidi aſtiterūt dicentes se fore angelos a deo ad eorum custodiā delegatos: vt si apostoli moritis obdicerent oīa que poscerēt a dño impetrarēt. Quos apls baptizauit: et de fide diligēter instruxit. Cū autē Thomas abane iam ppter miracula visa uerso indiā introisset: et eū spositus regi presentasset: ac apls sibi mirū palatiū fabricandū pmisisset: et modum edificationis opere romano designasset: placuit regi: eidēq; copiosus thesaurum assignauit: et in altam p̄uinciā abiit. Per totū autē bienniū quo rex abfuit: apls predicationi xpi instittit: et innumerabilē pplm̄ acquisiuit: thesaurū pauperib; erogauit: et multas ecclesias fabricauit. Rex autē rediens et que Thomas fecerat dicens: aplm̄ cum abane in imo reclusit: cogitās eos viuos excoartos incidere. Interea gad frater regia mortitur: et dum ei sepulchrū preciosum paratur: quarto die gad mortuus resurrexit: et fugientibus cunctis ac stupentibus regi dixit: q̄ hō ille quē rex perdere q̄rebat: amicus omnipotentis dei erat: cui et ipsi angeli seruibāt: q̄ etiā eum defunctū in paradysum adduxerant: et palatiū qd̄ sibi Thomas fabricauit ostendebat. Et q; rex se eodē palatium indignū fecerat: ipse illud reddēs sibi pecuniā emere poterat: quā rex amissam existimabat. Quo audito territ⁹ rex cum fratre Thomā absoluit: ad pedes eius procidit: et veniā petiit. Et cū de palatio fabricato in celis p̄cederet: qd̄ gad oīno cupiebat redimere: et gū daphozū pro se retinere: vel saltes cum fratre cōiter habere: docuit eos apls inuēribilia palatia a mundi principio in celis preparata: q̄ fidei precio et elemosynis cōparatur. Sicq; regem et fratrem ad fidem cōuertit et baptizauit. Et dum per vñū mensem oēs egrotos regionis congregari fecisset orationē pro salute illorū fudit: et statim splendor sicut fulgur de celo veniens oēs territos profrauit. Et post hore spaciū cōfortati ab aplō oēs incolumes surrexerūt. Tunc apls tam eisq; q̄ omni populo pdicauit: et nonēz millia hominū exceptis mulieribus et paruulis ad xpm̄ cōuertit. Post hoc profect⁹ est ad superiorem indiā per reuelationem insignib; miraculis cōſcādō: inter q̄ scintille cecam anticā migdonia sororis regine illuminauit. Et dum migdonia regis cognata et vxor carissā aplm̄ videre q̄reret: deposito cultu et ornāmētis et induta habitu humili iter alios paupes ad eū itrauit et ei scintillas suaserat. Vidēs ergo migdonia aplm̄ miracula facientē et eūz audiēs pdicantē credidit: factaq; ei⁹ discipula viro adherere no-

lebat. Tunc carisus regem rogauit: vt reginaz ad
 soxorem mitteret: quatenus ei suaderet: vt ad se
 virum more solito ingredi pmitteret. Quod dum
 regina nomina treptia faceret: sed soxoz ipsi econ
 tra miracula que ostendebat apostolus enarras
 set: regina thomam videre cupiens ad domum
 symphorij vbi ipse predicabat cuz soxore accessit:
 et multitudinem infirmorum ante ianuam repper
 rit: quos omnes apostolus manu eis imposita sa
 nauit: inter quos dum elephantiosus toto vlcera
 tus corpore introisset predicante apostolo: appa
 ruit puer splendidus: qui leprosum ad patres tra
 xit: eum vt ex coriasset vitulum: pelle nudauit: et
 omni lepra mundatum emisit. Quod videns tre
 ptia regina r ipsa conuersa est. Et dñ reuerfa hec
 regi asmodeo retulisset. Et exinde eius thozum
 exemplo soxoris abhorreret: rex vocans carisium
 conqueritur: quia dum vxores eius sibi acquirere
 voluerat suam amiserat. Ugitur de consilio cari
 si rex apostolum carceri durissimum tradidit. Ad
 quem veniens migdonia venia petst: eo qd ipsius
 causa in carcerem missus esset. Quam ille conso
 latus hec pro christo libenter pati asserbat. Post
 hec de madato regis apostolus educitur: r super
 laminas ferri candentes nudis pedibus sistitur:
 statimqz fons erupit r laminas extingit. Quem
 de cognati consilio rex in fornacē ardentem emis
 sit: que tñ adeo refriguit qd die sequenti thomas
 inde illesus exiuit. Demū Carisius regi suadet vt
 apostolū deos ipsozum adorare compellat: vt vel
 sic dei sui iram incurrat. Unqz ad hoc cōpellere
 tur veniens thomas ad templū solis: bebraice de
 moni pcepit: vt scito ipse genua flecteret: demū
 idolum conueneret. Demon autez apostolū roga
 bat: vt sibi templū diruere permitteret: quatenus
 oēs eius aduersarij interirent. Quod thomas ei
 dem minime concessit quin potius vt neminē lede
 ret: eidem imperauit. Apostolus ergo genib⁹ po
 sitis bebraice r sim adorauit: mandas demoni vt
 simulacri euertret et in abyssum iret. Statimqz
 idolum solis: sicut cera liquefactū est. Tunc mugie
 tibus sacerdotib⁹ pontifex templi gladium sustu
 lit: r in vltionez dei sui apostolū transuerberauit.
 Rex autē r carisus videntes populū velle necem
 apostolū vindicare aufugerunt: christiani autē cor
 pus eius tulerunt r honorifice sepelierūt. Quod
 tamen processu temporis inde translatus est ad ci
 uitate edissam: vt habebitur in festo eiusdē trāsa
 tionis: videlicet quinto noñ. iulij. passus est autez
 beatus apostolus. rñ. kalen. Januarij.

De sanctis dionysio episcopo et pelagia
 virgine r martyre. Cap. lxxx.

Dionysius epi

scopus discipulus sancti Tho
 me apostoli fuit ille sponsus fi
 lie regis que a postolus vna cum
 sponsa eius regis filia nomine
 pelagia conuertit ad christum in
 androno pauli ciuitate: vt supe
 rius habetur. Qui ab apostolo
 baptizatus dionysius: sponsa
 qz eius pelagia nominata est. A quibus thomas

abiens post aliquot annos misit ad eos quens
 dam discipulum suum presbyterum: qui eos in fi
 de confirmauit r ecclesiam edificauit. In qua rest
 cto seculo dionysius episcopus factus est: totum
 qz populum ciuitatis conuertit ad christum: pe
 lagiam quoqz sponfam suam matrem virginum
 consecrauit. Et est ibi sedes sancti thome aposto
 li vsqz in hodiernum diem. Quam sedem beatus
 episcopus dionysius strenue gubernauit: et post
 hec ad dominū plenus sanctitate perrexit. Pela
 gia vero vxoz eius post ipsius obitum: cum nollet
 nubere nec idolis immolare sententiam decol
 lationis accepit. Et sepulta est in ipsa ciuitate in
 eodem tumulo cum dionysio viro suo.

De sanctis triginta marty
 ribus. Capitulū. lxxxi.

Triginta sancti

martyres rome vis laucana in
 ter duas lauros sub persecutio
 ne diocletiani r maximi imper
 ratorum omnes vna die: videli
 cet sexto kalend. Januarij passi
 sūt r gloriofo martyrio coronati:
 vt dicit Ado in suo martylogio.

De sancto Cyridonio martyre. Cap. lxxxij.

Cyridoni⁹ mar

tyr apud alexandriā passus est.
 Qui cum ad sacrificia deozū pri
 mo blanditijs suaderetur: dein
 de iniurijs et comminationibus
 atqz supplicijs cogeretur: r sacri
 ficare contemneret: gladio per
 vicera transuerberatus neci tra
 ditur: et martyrio coronatur. xj.
 kalend. Januarij.

De sancta Victoria virgine et mar
 tyre. Capitulū. lxxxij.

Victoria virgo

nobilissima ciuis romana tempo
 re deij apud ciuitatem tibulanā
 martyriū passa est. Que illustri
 simo cuidam ingenio fuerat de
 sponsata: tamen a cunabulis chri
 stiana. Dum autem quidam titus
 aurelius virginem anatholiam si
 ue calistenem christianā per ma
 tronas vxorem peteret: illa multis postularis in
 ducijs: interim omne patrimonium suum paupe
 ribus erogasset: deinde se infirmam fingeret: vt
 sic in virginitate perseueraret: eamqz titus aure
 lius christianam didicisset: rogauit eugenium vt
 victoriam sponfam suam ad anatholiam mitteret:
 vt eidem christiana christiane coniugium suade
 ret. Quod dum eugenius fecisset: et victoria ana
 tholiam ad matrimonium hortaret: dicens r se chri
 stianam spōsum habere moriturum futurū: qz xps
 nuptias nō contēnat: eo qd r patriarche r pphete
 cōiuges habuerūt: r posteritas eozum a deo bñdi
 cta est. Ecōtra anatholiam virginitatē matrimonio
 p̄ferebat: et coniugia primis temporibus suis

qz eius pelagia nominata est. A quibus thomas

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. xv.

necessaria propter terre repletionem astruebat. Sed belia q̄ celū lingua clauserat virginē allegabat. Dixitq̄z p̄terea se ab angelo q̄ sibi apparuerat fuisse in obseruadevirginitatis proposito cōfirmatam. Cūq̄z et victoria eundem angelum vt dere flagitaret: vt sic ⁊ ipsam ad pudicitiam vt uocaret: angelus dñi splendidus veste niuea eisdem apparuit: qui victoriaz de virginitate admonuit: assimilans virginitatē auro: castitatē argento: ⁊ iugalitatē metallo. Quibus cōfortatis post multa verba angelus disparuit: ⁊ victoria votum virginitatis emisit: et facultates suas pauperibus largiri cepit. Quod vbi sponsus eius cognouit: cito conquestus est q̄ propter coniugem sibi acquirēdā ipse amiserat propriam. Et dum eam vt christiana eugenius accusare vellet: titus eidem hoc dissuasit eo q̄ sponsa occideretur: et bona sua fisco applicarentur. Sed consuluit vt a deo impetraret quatenus sponsam suam extra urbem ad predium duceret vbi ipsaz penes afflictā ad votum suum facilius inclinaret. Quod et ille fecit ⁊ sponsam eius victoriam in suburbio tibulani territorij adduxit. Quam fame diebus pluribus affixit. Post dies aliquot venit ad eam domitianus patronus tibulane ciuitatis: qui virgini panes detulit: ⁊ se ab vrbē sua fugisse nuntiavit: eo q̄ draco pessimus iuxta ciuitatē erat: qui plurimos perimebat: ⁊ flatus aerez inficiebat. Cū virgo: si populus vellet in xpm credere: promisit se draconem ab oppido effugiam: quod ⁊ ille populum facturum spondit. Igitur post biduanum ieiunium victoria die dñico vt premiserat ad tibulanam ciuitatem angelo duce deuenit: ⁊ assumpto populo ad specus draconis excessit: eiq̄z in christi noīe confestim abire precepit: ⁊ sic draco cursu rapidissimo exiliēs nūq̄ comparuit. Tunc populus ad fidem conuertitur: et victoria in ipso draconis specu includitur: eidemq̄z mox nouem virgines a parētibus oblate associatur. Et post modicum temporis monasterio constructo mater lxxij. virginum facta est: quas diligenter instruxit: ⁊ in dei laudes et vite sanctitate perseuerauit. Post triennium autem eugenius rogauit iouianum pontificem capitolij: qui misit ad eam templorum comitem talarchum: vt victoriam sacrificare compelleret: aut gladio neceret. Qui veniēs ad eam dum deē veste immolare renueret: ipsam gladio in corde percussit: et timens populum statim aufigit. Quam sacerdotes cum populo ciuitatis in eodem loco sepelierunt decimo kalendas Januarij.

De sanctis viginti martyribus. Cap. lxxxiij.

Viginti martyres apud nicomediaz passi sunt: quos omnes diocletiana persecutio grauissimis cruciatibus tormentis vno et eodem die martyres christi fecit: et sanctorum numero in celis collocauit. x. kalendas Januarij: vt dicit Ado.

De sancto Seruulo confessoro. Cap. lxxv.

Seruulus confessor

confessor christi summe patientie et sanctitatis fuit: de quo gregorius. iij. dialo. cap. xv. scribit q̄ a primeua etate vsq̄z ad vite sue finem paralyticus iacebat in porticu sancti clementis roine: nec tamen aliquando visus est vlla tristitia aut perturbatione moueri. Nec quicquid ex elemosyna percipiebat: pauperibus erogabat. Et cum litteras ignoraret: libros diuine scripture emerat: ⁊ religiofos hospitalitate recipiens eos sibi legi faciebat: qui ad extremam horam veniens voce in celo psallentium se audire dixit: et inter eorum cantus spiritus emisit: cor poro magno odore fragrante. Ad cuius tumbam rome apud sanctum petrum sepulti miracula diuinitus creberrime fiunt. Quiuit autem in christo. x. kalendas Januarij.

De sancto Abdias propheta. Cap. lxxvi.

Abdias propheta

ta: vt hebrei tradunt: tempore Achab regis israel ⁊ Josaphat regis iuda prophetauit in samaria. Hic sm hebreos fuisse dicitur ille vir: cuius vxor relicta cōsilio helisei liberata est a creditoribus oleo superabundante. Et fuit abdias de terra sichen de agro bethamar: quinquagenari?

ille tertius cui peperit helyas duobus primis cū suis quinquagenis igne celestis consumptis: qui relicto obsequio regis helye discipulus factus est. Hic dum impiissima iezabel vxor Achab prophetas domini occideret: et centum prophete in spelunca laterent: eos abdias paui: panem et aquam sibi quotidie deferens vsq̄z ad mortem Achab: propter quod accepit gratias prophetandi: cuius propheta dirigitur contra filios edom qui descenderunt ab esau ⁊ filijs israel siue iacob semper infesti fuerunt: eo q̄ ipsi esau filij siue idu mei gloriabantur de pluribus prelijs: in quibus filij iacob pugnantes cum gentibus succubuerant: vnde et propheta non gentium virtute: sed dei indignatione propter peccata populi factum asseuerat: promittens filijs iuda regnum eorum perpetuo duraturum. Qui etiam propheta tempore ioram regis israel quiuit in samaria: que post modum sebasten dicta est: vbi ⁊ sepultus est helyseus propheta ⁊ iohannes baptista. Dies autem depositio ionis abdie a iudeis agitur. ix. kalendas Januarij. Hec hieronymus ⁊ Josephus ex voluminibus hebreorum.

De sancto Naum propheta. Cap. lxxvij.

Naum propheta

hebreorum traditione de elchesh que est in tribu symeon ante aduentum regis assyriorum: qui. x. tribus israel captiuaui fuisse dicitur: Nam ⁊ circa finem prophete

tie sue predicti regis aduentū idem ppheta nūciare videt: qui etiam s̄dictis. x. tribubus captiua eis tempore ezechie regis iuda pphetauit: cuius vaticiniū contra nīnitas inuehit. Nam cū ionas ppheta ip̄sius v̄bis subuerfionē predictisset: et populo ad p̄niam cōuerfo: deus placat? nīnam reuocasset: vidētes nīnīuite ionam fuisse mentitū: diuina ingrati mīa grauioribus se criminib? implicarunt: propter qd̄ dicitur ppheta iudiciū dei contra ipsam ciuitatē affuturū p̄nūciat in eius ppheta. Qd̄ quidez nedum trāsmigratis. x. tribubus extitit cōsolatio: sed etiā reliquis iuda: q̄ sub ezechie rege ab eisdem asyrijs impugnabantur. Dum ex pphete naum p̄nūciatōe didicerūt eosdem a chaldeis fore capiēdos sicut in ip̄s? libro legētibus apparet. Qui etiā ppheta in dieb? p̄fati regis iuda die. ix. kalē. ianuarij deuit in pace in terra sua in qua sepult? est. Hec Hieronym? et Joseph? .i. Predicti duo pphete ex n̄nero. xij. ppheta z sunt: q̄ minores vocātur: q̄ in catalogo sanctorū veteris testamēti nūerātur eccl̄iasticū. xlii.

De sancto Gregorio presbytero et martyre. Capitulū. lxxviij.

Gregorius mar

tyr in ciuitate spoletana passus est tēporibus diocletiani z maximiāni imperatorū sub flacco p̄fidi z tyrcano. Qui cū de mandato imperatorū ipsam ciuitatē in gressus oēs ad sacrificia deorū compelleret: nūciat eidem gregorius presbyterū in eadē v̄be christum colere: z al̄is crucifixū predicare: necnō plurima simulachra deorum destruxisse. Qui missis. xxx. militibus ipsum cōp̄re bentum sibi p̄sentari fecit: z cepit agere vt d̄ns thura incenderet: qui dum constanti animo p̄fedis minas et blanditias derideret: iussit eum collappi cedit: deinde ipsum nodosis fustib? in dorso flagellari: z post hec eundem volutatum supra ventrem similiter acrius verberib? affligi: z dum hec om̄ia superasset fecit eum p̄ses in craticula alligari: z ignem subterponi. Sed dum factū gregorius orasset: tremor? magnus factus est: qui totam cōcussit ciuitatem: z cecidit paroyrbis que submerita dicitur: et oppressit. eccl̄. paganorum: ignis quoq; extinctus est: z sanctus illesus p̄māsit. Flaccus vero z tyrcanus territi fugerunt. Sedato vero tremore fecit eum flaccus ferro vinctum in carcerē trudi: vbi angelo sibi apparente cōfortatus est. Sequenti die educt? de carcere iussu p̄fedis immolare contēns cardis ferreis in genibus ceditur: deinde lampadib? circa latera inflāmatur. Et cum ad oīa immobilis redderetur: mandauit flaccus tyrcano vt eum duceret ad decollandū ad amphitheatrū. Quem tyrcanus in medium amphitheatrū duxit: vbi sancto orāte angelus d̄ni eidem apparuit: z ipsum ad celestia inuitauit: quem aquilinus spatarius decollauit. Et de mandato tyrcani dimisse sunt fere plurime vt corpus deuorarent: q̄ corpus intactum custodientes adorabant. Flaccus vero eadez hora vomens

interiora expirauit. Sed quedā matrona xp̄iana nomine abundantia. xxxv. aureis corpus martyris a tyrcano redemit: quod aromatibus conditū iuxta muros ciuitatis ad portem lapideum et riuum qui sanguinarius dicitur: sepeliuit. Passus est autem die. ix. kalen. ianuarij.

De sanctis quadraginta virginibus. et martyribus. Cap. lxxxiij.

Quadraginta

sancte virginē apud antiochiā syrie martyriū passē sunt. Que sub persecutione deciana per diuersa tormenta z supplicia lanitate passionis coronam a domino percipere meruerunt. ix. kalen. das ianuarij. Hec in martylogio Adonis.

Explicit liber primus.

Incipit prologus libri secundi.

Secūdus li

ber presentis catalogi cōtinet sanctorum: quorum festiuitates occurrunt infra tempus in quo ecclesia representat ip̄s? christi z ecclesie mutū cōsensū obligationem et matrimoniale stractionē: quod fuit ab incarnatione verbi vsq; ad baptismum domini. Et hoc tempus ecclesia designat a natiuitate saluatoris vsq; ad septuagesimā: quā dovidelicet incarnationis z natiuitatis dominice festum: necnon actus infantie: vt est circumcisio: magorum adoratio: purificatio: et in egyptum fugatio recoluntur. Hoc autem tempus in tres partes subdivisum est. Primo enim agitur de coniugio inter deum et populum iudeorum contracto: pro quorum salute principaliter filius dei venit in mundum. dicens Matthei. xv. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Et hoc tempus ecclesia representat a natiuitate domini vsq; ad epiphaniā. In quo tempore ipse per humanitatē mūdo editus mox pastoribus in deorū per angelos nūciatur: z ab eis sibi notissimis notus in iudea deus uisitatur. Secūdo agitur de eodem cōmercio: inter ipsum uerbum z gentiū populum confirmato: a festo epiphanię vsq; ad eius octauā inclusiue. In quo tempore dei filius magis q̄ erant p̄mitie gentiū stella apparere reuelatur: z ab eisdē vti verus deus cum oblatione numerū adoratur. Tertio agitur de vtroq; grege in vnum ouile per ipsum matrimonii copulatione: ab octaua epiphanię vsq; ad septuagesimā: in quo tēpore epistole pauli legūtur: in quibus apostolus christi pro salute iudeorū gentium? aduenisse probat: z vtriusq; populū saluasse cōmemorat: z potissimū in epla ad romanos. Ad hui? igitur temporis festa pertractāda procedendū est.

¶ Finis prologi.

De sanctis in mēse decēbris occur. Fo. xvi.
Incipit liber secundus a natiuitate dñi vsqz
ad septuagesimam.

De natiuitate domini nostri Jesu christi

Capitulum. j.

Natiuitas

domini nostri Jesu christi fm carnē cōpletis ab Adā annis. v. mille. ccc. vt Eusebius i chyonis suis ponit facta est tempore Octauiani augusti primi. Veniente autem filio dei in carnē tāta pace totus mūdus gaudebat : vt vniuerso orbi vnicus romanorum imperator pacifice presideret. Quia em̄ nascebat qui pacem pectoris z eternitatis tribueret. Voluit etiam vt ortū suū temporis illustraret. Cesar igitur augustus vniuerso orbi presidens scire voluit quot puincie: quot ciuitates: quot castra: quot ville: quot hoies in toto orbe forent: z. xli. anno imperii sui iussit orbem vniuersum describi. Nā vt in hystoria scholastica dicitur: oēs hoies ad vrbem vnde traherent originem pergebant: z quilibet denariū offerre se romano subditū imperio p̄stebatur. Et dicebatur p̄fessio: quia ore pprio fotebatur: z descriptio: qz eorum nomina scribebātur. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyrino: qz em̄ iudea in medio

terre habitabilis esse dicitur: pronisum est vt in ea inchoaretur: z deinde per circumstantes regiones profiqueretur. Ioseph autem de genere Dauid a nazareth in bethleem profectus est cum Maria desponsata sibi vxore pregnante: potissime quia instante eius tempore parienti: thesaurū sibi a deo cōmissum noluit alicui cōmēdare. Quā ergo bethleem appropinquasset: vt legitur in libro de infantia saluatoris: vidit virgo partem populi gaudentem: z partem gementem. Quod sibi angelus exponens ait partem gaudentem esse gentilem populū: qui in semine abrahe eternam benedictionem erat accepturus: gementem vō esse plebem iudaicam a deo suis demeritis reprobam. Et dum ambo Bethleem aduenissent propter viatorū multitudinem hospitijs occupatis steterunt: eadem nocte in diuerso: io quod erat in cōmuni trāsi tu inter duas domos habens operimentum: vbi ciues in diebus oēs conueniebant: vbi presepium cum feno erat: ad quod aialia in diebus fori alligabātur. In ipsa media nocte beata virgo filium suum octauo kalendas Januarij peperit: et eum panniculis inuolutum super fenū in presepio collocavit. Quod fenum beata Helena postmodum Rome traustulit. Circa christi natiuitatem tria sunt consideranda: scilicet nonitas admirabilis: veritas infallibilis: z vilitas inestimabilis. Nonitas admirabilis attēditur ex parte facti: quia deus homo factus est. Nam vt dicit Bernardus in eadem persona eternum antiquum z nouum mirabiliter conueniunt: eternum scilicet diuinitas: antiquum scilicet caro ab adam transfucta: nouum scilicet anima de nouo creata. Quod autem dei verbum idem permanentem incarnatum fuerit: z si humanam rationem transcendat: tamē aliquali exemplo potest ostendi. Constat enim verbum quod est in mente hoīs adeo occultū: quod neqz videri: neqz audiri: neqz tāgi: vel cōtractari pōt. Si tamen litteris scribatur nullatenus in sui substantia cōmutatū sit legibile: z per consequens

visibile et audibile: Insuper est manibus contrectabile: immo et quantum ad literarum formam descriptibile redditur. Similiter verbum dei quod in mente diuina eternaliter genitum est: incommutabile permanens: quod erat spirituale et inuisibile: per carnem assumptam visibile et contrectabile: immo et quantum ad humanitatem passibile factum est. Secundo attenditur ex parte modi: quia natus est de virgine et sine dolore atque pollutione matris et salua eius semper integritate. Hoc autem fuisse quinq; rationibus probatur. Primo per prophetiam *Esai. vii.* Ecce virgo concipiet et pariet filium. Secundo per figuram: hoc enim figuratum est per virgine aaron: que floruit: et per portam ezechielis que clausa permansit. Tertio per custodiam. Ioseph enim eo quod eam custodit ut testis sue virginitatis fuit: ut dicit *augustinus.* Quarto per experientiam. Nam ut habetur in libro de infantia. Ioseph ad virginis puerperium ut morem seruaret patrium: duas obstetrices aduocauit: scilicet zebel et salome. zebel igitur parientem considerans exclamauit virginem peperisse: eo quod nulla signa corruptionis vidisset. Salome autem dominum incredula probare vellet: cum manus apposuit: confessam manus eius aruit. Iussu tamen angelus sibi apparentis puerum penitentem tetigit: continuo sanitatem recepit. Quinto per rationis euidentiam. Nam ut dicit *anselmus* quattuor modis potest deus producere hominem: scilicet si ne homine et sine femina: sicut fecit adam. De homine sine femina: sicut fecit etiam. De homine et femina: sicut communis probat usus. Restabat igitur quartus modus de femina videlicet sine homine: sicut in christo mirabiliter factum est. Alioquin diuisio modi producendi in deo apparuerit imperfecta. Tertio attenditur talis nouitas ex parte temporis. Nam in temporis nouitate filius dei natus est. Et quantum ad annum: quia in anno pacis vniuersalis in toto mundo vigentes: ut dicitur: et in anno descriptionis orbis: ut per hoc daretur intelligi quod ille veniebat in carne: qui electos suos ascriberet in eternitate: ut dicit *Breogorius.* Et quantum ad mensem: quia in mense imo in signo quod dies punctaliter incipiunt crescere: ut ex hoc prefiguraretur quod iohannes baptista dixit. Illum oportet crescere: me autem minui. Debet enim humana vita in se deficere: in christo proficere. Et quantum ad diem: quia in die dominica: que fuit prima dies seculi: in qua lux corporalis a deo principium creaturam producta est. Sic et die ista: que est post seculi renouationem: ille qui est lux mundi vera: et primogenitus ac principium creature dei: corporaliter natus est. Et quantum ad horam: quia in media nocte: ut scilicet medio tenebrarum tempore lux noua aduentans mundi tenebras illuminaret. Quarto attenditur ex parte loci: quia natus est in bethleem: quod interpretatur domus patris. Ipse namque est: qui de ipso dicit *Job. vi.* Ego sum pater viuus qui de celo descendi etc. Veritas autem infallibilis natiuitatis dominice: per quam ipsa natiuitas comprobatur: ostendit per omnes creaturas. Et primo per creaturam que habet purum esse quod sunt elementa et lapides. Primo enim de-

clarata est per celum in parte orientali: nam in ipsa die natiuitatis: ut habet in *chronicis*: tres soles in oriente in celo apparuerunt: qui paulatim in unum corpus solare redacti sunt. Per quod inuenitur quod vnus et trini dei noticia mundo oriebatur. Item in parte occidentali: Nam ut ponit *Diosius.* Cum romani octauianum pro deo adorare vellent: eo quod omnia sibi ad votum succedere conspicerent: ille triduanam induciam petijt sibyllam prophetissam aduocauit: eamque superinde consuluit. Cui die natalis domini in camera cesaris oranti: media die circulus aureus apparuit circa solis: et in medio virgo puerum balulans et litteris aureis inscriptum. Hec est ara filij dei viuicris. Tunc sibylla octauianum aduocauit: visionem ei ostendit: et puerum illum ipsa die natum dixit: quem augustinus maior esse asseruit: quem imperator adorans eidem sacrificauit: in quo loco nunc edificata est ecclesia que dicitur sancta maria ara celi. Secundo ostensa est per elementum ignis: qui ea nocte per totum orbem cunctos sodomitico vitio laborantes extinxit: ut dicit *Hieronymus* in glossa supra illo verbo *Esai. ix.* Lux orta est eis. Tertio per elementum aeris: Nam ut dicit *L. hyostro.* ea nocte magi super victoriam montem orientibus stella in aere de nouo producta: et coruscans apparuit: que eis natum dominum nuntiavit: ut tractabatur in festo epiphanie. Quarto per elementum aque: ut enim testatur *Innocentius tertius.* Fons aque: qui de taberna emeritoria vbi nunc est ecclesia sancte marie trans tyberim romae consurgerebat in liquorum olei versus: tota die natiuitatis usque in tyberim profudit. Quinto per elementum terre. Scribit namque *Damasceus* super illo verbo *ps.* Nox sicut dies illuminabitur. Quod istud nocte natiuitatis dominice adimpletum fuit: que nox in hora natiuitatis eiusdem: videlicet nocte media in claritate dei conuersa est: et quia ipsa lux ad patres qui erant in limbo descenderet non poterat: terra se in pluribus locis aperuit: et per eius rimas lux ad patres usque descendit: et tunc adimpleta est prophetia *Esai. ix.* Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. que in missa noctis istius legitur: put ad litteram contigisse dicitur. Sexto per creaturam compositam: que habet purum esse: ut sunt lapides et metalla. Nam ut dicit *Innocentius*: romani templum pacis tyberis construxerunt et statuam posuerunt: et petentes a dijs quantum durare debeat: audierunt: donec virgo pariat: quod impossibile arbitrauerunt: templum eternum putauerunt: ideo et in foribus scripserunt. Templum pacis eternum. Hoc autem in nocte dominice natiuitatis cum idolis corruit. Legit etiam quod hieremias propheta in egyptum descendens post mortem *Sodolis*: signum regibus egypti dedit: quod eorum idola corruerent cum virgo filium pareret. Tunc de sacerdotes idolorum imaginem virginis filium balulantis in sacro loco templi statuerunt: que prophetia in nocte natiuitatis dominice adimpleta est. Septimo ostensa est per creaturam: que habet esse et viuere: ut sunt plante. In hac enim nocte: ut scribit *frater Bartholomeus.* vinee engaddi preter consuetum tempus: que sepe proferunt balsamum frondes flores et fructum protulerunt. Experimento

De sanctis in mēse decēbris occurrē. Fo. xvij.

to probauit q̄ si pulegiū collectū sit in festo natiuitatis beati iohannis baptiste in auroza diei: et ex eo fact̄ manūculis seruet vsq̄ ad diem dñice natiuitatis erigebat sicut natura deponit: q̄ si manūculis in nocte natiuitatis ponatur in altare: in qua prima missa est decantanda: missas media nocte cantet in hora natiuitatis dñice pulegiū aridūz renirefcit. ¶ Octauo per creaturā que habet esse viuere z sentire: vt sunt aialia: vt em̄ scribit in libro infante ioseph cū maria proficiscens berbele duxit bouē: de cuius precij venditi uiuere: et asino vt pregnantē cōmodius portaret. Natus vō xpm̄ ipsa duo aialia cognoscētes eundē flexis genibus adorauerūt: vt impleret illud Esaię primo. Cognouit bos possessōrē suum: z asinus presepe dñi sui. ¶ Modico etiā tēpore ante natiuitatē xpi: vt ponit ensebius: boues arātes bubulco dixerūt: boues deficient z fegetes proficient. ¶ Nono ostēsa est per creaturā que habet esse viuere sentire: z intelligere: vt sunt angeli boues z demones. Nam vt dicit luc. ij. Dñi pastores circa turrē greges hora natiuitatis dñice super gregē suos vigilarent: vt de more antiquoꝝ pastozū fuit: in vtroq̄ solstitio estiuāli scz z hyemali facere: angelus dñi illis cū nimia claritate apparuit: eisdē natū saluatores nūciatū: z vt ad eū visitandū pgerent admonuit: z subito facta est cū angelo multitudo militie celestis laudantiū z dicentiū. Gloria in altissimis deo &c. ¶ Item ostēsa est p̄ boues fideles z infideles: naz fideles pastozes summo diluculo ad verbum natū videndū festinarūt: z que dicta erant illis: ve ra cognouerūt: z mirati redeuntes eiusdē natiuitatis testes fuerunt. Item z p̄phete oēs veteris testamenti: qui huius natiuitatis nunciū z precōnes extiterunt: ipsamq̄ futuram infallibiliter verissimis oraculis predixerunt: que per singula narrare nō est opus. ¶ Item cognita z manifesta fuit etiā p̄ infideles. De hac natiuitate balaā ariolus p̄betauit numeri. xxiij. Diei stella er̄ iacob &c. Item vergilius in buccolicis. Magnus ab integro seclorum nascitur ordo. Jam redit z virgo redeunt saturni regna. Et noua progenies celo dimittitur alto &c. Itē sibylla erythrea que fuit tēpore troianoz inter cetera ait. In nouissimis autem tēporibus humiliabit deus z humanabit. proles diuina: tacebit in feno agnus: et officio puellari educabit deus z homo &c. Item scribit in cōmēto boetiū de disciplina scholastica sup̄ illo verbo platonis. Probata diuinitas. q̄ in tumba platonis repta est lamina aurea: in qua scriptum erat. Eredo in filium dei nasciturū de virgine passurū pro humano genere z die tertia surreturū. ¶ Itē manifestata est p̄ demones. Refert thimothęus hystorographus: se in antiquis romanoz chronics inuenisse q̄ octavianus. xxv. anno imperij sui captolū ascendit: z quis post se rēpublicā gubernaret a dijs quesuit. Et respōsus est sibi q̄ puer breuis ex deo uiuente ante secula genitus: nō multum post ex intacta virgine nascitur. ¶ Utilitas autē inestimabilis est nobis collata per xpi natiuitatem. Primo quantū ad demonis confusionem. Nam antiquus hostis nobis: vt ante: preualere nō potest: vnde legitur q̄ hugo cluniacē. in vigilia

natiuitatis dñi vidit beatā virginē filium in vlnis gestantē: z de festo natiuitatis filij congaudent: atq̄ inimico nostro: qui ante hunc diē hominibus preualebat: insultantē. Ad quam vocem diabolus de humo erupit z verba dñe exprobare cepit. Sed mentita est iniquitas sibi: quia ab oratorio strā trū deuotio: a rectorio lectio: a dormitorio stramentum vile: a capitulo patientia ipsam elecit. ¶ Secundo ad venie impetrationē. vnde cū meretricē lasciuia de venia desperaret: que ad penitentiā redire volebat: cogitans de iudicio reputabat se ream: de inferno se dignā: de paradiso se immunā: de passione ingrātā. Cogitans autē q̄ pueri de facili placantur: puerum iesum p̄ eius infantiam adiurauit: z ante xpm̄ desens vocē de sua venia audire meruit. ¶ Tertio ad morbi curationes. Nam vt dicit Bernardinus triplici morbo laborabat genus humanū. Natiuitas erat immunda: vita peruersa: mors periculosa: venit xps: cuius natiuitas nostrā purgauit: cui? vita nostrā instruit: cui? mors nra z destruxit. ¶ Quarto ad supbie humiliationē. Nam superbia primi hoīs fuit contra deū: quia vsq̄ ad appetitū diuinitatis se erexit: supra deū volendo quod deus noluit. At filius dei: vt dicit damascenus: humiliat se propter homines: quia venit propter eozum salutem: vsq̄ ad homines propter nascendi modum conuulsum: et supra homines propter natiuitatis modū singularē. Hec damascenus.

De sancta Anastasia martyre z socijs. Cap. ij.

Anastasia nobi

lissima romanoꝝ filia preterat illuistris et gentilis a matre sua fausta xpiana et a sancto chrysogono in fide xpi erudita est: que tempore diocletiani martyrium passa est. Nam tradita publico pagano in coniuges: languorem simulans se semp ab eius consortio abstinebat. Sed vir audiens

eam cū vna ancilla xpianis carceratis necessaria ministrare: eaz in artissima custodia reclusit: ita vt etiā alimoniam denegaret. Que vincata sancto chrysogono amarissimas epistolas destinabat: ille vō consolatorias remittebat. Inter hec vir eius mortur z sancta a carceribz liberat. Hec habebat. iij. ancillas sorozes z virgines. s. agapē: thymoniam: z hyrenā. Quas vrbis prefectus dulcius vti xpianas tenuit: z eas nolētes cōsentire sibi nec dijs sacrificare martyriū pati fecit: vt haberetur. iij. non. apillis. Post quarum passionē anastasiā de cōsensu diocletiani cōprehēdit: vt si eā sacrificare face ret in coniugij haberet. Quā cū ductā in cubiculū amplexaret subito cecus efficit z ad deos accedens si a cecitate liberari possit sciscitat. Qui eos cōtra se indignatos audiuit: eo q̄ anastasiā cōtristauit. Et rediens domū inter manū ducentiū xpi rauit. ¶ Post hec anastasia ab ei? successore detēta est. Qui audito q̄ multas possessiones haberet: eidē suadere cepit: vt si vellet libere xpianitate p̄frui possessiones suas sibi daret: z tunc vera xpia

ua esset: eo q̄ x̄ps oīa erogāda iussisset. Que cū eides respōderet: facultates pauperibus: nō autē dimitibus erogādas: dīro carceri fame crucianda traditur: sed a sancta Theodoro: que tam martyriū passā fuerat: duob⁹ mē-sibus celesti pane reficit. Tandē cū ducentis virginib⁹ ad insulas palmarias ducta est: vbi multi xp̄iani fuerant relegati. Inde post aliquot dies a prefecto reuocata: et ad palos ligata ignibus cōcrematur: ceteris v̄o diuersis supplicijs perimunt. Inter quos vnus erat qui pluribus dimitibus spoliatus dicebat: saltem x̄pm sibi auferri nō posse. Corpus autē sancte anastase in eius vitridario quedā apollonia sepelinit: vbi postmodū in eius honore ecclesia fabricata est. Passa est autē. viij. kalen. ianuarij circa annū dñi. cclxxx.

De sancta Eugenia virgine et mar. Cap. iij.

Eugenia filia

philippi nobilissimi romano rii fuit: tēpore valeriani et galieni impatorū: qui quidē philippus a senatu prefect⁹ alexandrie constitutus claudiaz vxorē suā: et filios adiutus et sergiū ac filiā eugeniā secū duxit. Que eugenia vnā cū prothor hiacincto et mulchis

et seruis suis studens oib⁹ liberalibus artib⁹ erudita: anno. xv. etatis sue ab aquilino aquilini cōsulis filio in coniugiū petiit: sed ipse ab eadē in viriū contentū. Et dñi in libris apostoli studiuisset: aīo tam xp̄iana prothor hiacynthū cōuertit. Et assumpto habitu viri: ad monasteriū monachorū: qd̄ erat extra ciuitatē alexandrie: quib⁹ p̄mittebat a paganis ibidem habitare: ipsa accessit: et se viriū simulans cū protho et hiacyntho fieri monachos postulauit. Quā abbas helenus p̄ spiritū feminā cognoscens eā nihilominus de virili animo cōmendauit: et ipsam vnā cū socijs monachos fecit: que in dei timore permansit: et eugeniū vocatus in sanctitate vite: perseverās: post abbatis obitum in regimine successit. Parētes igitur eā dudū requirentes et nō inuenientes lugebāt: sed vates gentiliū vaticinant filia et socios inter deos trāslatos. Quā de re pater filie imaginē fecit: et eā vt deā adorari mandauit. Et cōpōis processio dñi matronā melanthiā nomie eugenia oleo perigēs a quartana liberasset. Illa fratrē eugeniū viriū eē arbitras: etiā sepius visitās in eius amorē exarsit: et cogitās qualiter secū cōmisceri posset: languore simulans p̄ eo misit. Quē tāp viriū dñi illa osculis et amplexibus ad cōcupiscētiā p̄uocaret: ei q̄ amorē suū panderet: et ille sermonib⁹ et actib⁹ facinus oīmode recusaret: confusa mulier et

dubitans ne eugeni⁹ factū proderet: et sic vere cūdiā ipsa incurreret: clamare cepit q̄ se eugeniū voluerit violare: prefectūq̄ philippū adijt: et de crimine eugeniū accusauit. Tūc prefectus ira accēsus tā ipsaz q̄ cūctos xp̄ianos repertos cōprehendi iussit: dieq̄ statuit: quo oēs interirēt mortib⁹ bestiarū. Eugeniūq̄ sibi astātē interrogat: an xp̄s adulteria doceat. Quē hoc v̄go cōmississe negasset et melanthia seruos et ancillas prout ab ea docti fuerāt: testes adhibuisset: Eugenia p̄ defensione veritatis: et ne xp̄ianiū nomē: falsitate cōfunderet: a summo vsq̄ deorsum corā prefecto vestē scidit: et se feminā eē ostēdit: eugeniā videlz philippi filiā et socios prothor et hiacynthū oibus declarauit. Quorū pater filiā cognoscens cū matre et fratrib⁹ in e⁹ amplexus irruit: et pre gaudio lachrymas sudit. Melanthia autē cū oibus suis a fulmine iterēpta est. Sicq̄ eugenia parētes et feres ad fidē cōuertit. vñ et philipp⁹ p̄fecturā deserēs a xp̄ianis eps ordinat: quo p̄ martyriū assumpto claudia cū filijs: et eugenia romā redijt: vbi et v̄go multos ad xp̄s cōuertit. Quā prefect⁹ nicen⁹ tētā fecit adduci ad tēplū diane vt sacrificaret. S3 dñi eugenia ofonē suū dir: tēplū cū idolo subuersis: multis paganorū eā clamātib⁹ inuocēt. Iussu igit p̄fēdis ligato fano ad collū ei⁹ in tyberi iactat: s3 sup aquas manēs mime mergit: inde in fornaces thermax mittit: s3 igne extincto illesa educit. Post hec p̄ dies. xx. sine lumine et cibo carceri mācipata: s3 a xpo eā celesti pane reficēte cōfortata est: q̄ die quo ad thermas descēderat: p̄misit eā ad celestia subleuare. Die igit nata lis dñi misso spiculatore a prefecto in carcere decollat: vix. viij. kal. ianuarij. Cui⁹ corp⁹ a xp̄ianis iuxta urbē in pprio s̄dio sepultū est. Ad cui⁹ tumulū dñi m̄ ozaret: eide appuit: eā q̄ cōfortās die dñico. primo i xpo paufaturā nūciat. Que die sibi predicto ad xp̄s migravit: et a filijs adiuto et sergio iuxta eugeniā sepulta est: q̄ post t̄ps multis paganorū cōuersis quieuerit in dño: sepulti et ipi a fidelibus iuxta matrē et germanam.

De sctō stephano. p̄thomartyre. Cap. iij.

Stephanus

prothomartyr vnus de septē diaconibus ab apostolis ordinatus est in ministeriū v̄o duarum: vt habetur Actūz. vj. Crescente em̄ numero discipulorum conuersi exigentibus aduersus conuersos ex iudeis murmurare ceperūt: eo q̄ despicerent i ministerio quotidiano vidue eorū. Quō uocata ergo multitudine p̄ aplos decreuerūt: eligere se

De sanctis in mēse decēbris occurrē. Fo. xvij.

ptem viros boni testimonij super tali opere cōstitutos: ad hoc vt ipsi oībus curis temporalib⁹ depositis p. edicationi intentis vacare possent. Sicq; elegerunt septē diacones p.imos: quorū prior: primicerius extitit Stephan⁹: prothomartyr: philippus qui eumuchū baptizauit: fuit episcopus in thracia Asie: et procorus qui fuit episcopus nicomēdie bitūnie: et nicanor: et p.enas: et timon: et nicolaus: qui postea apostatus hereticus fuit: a quo et nicolaite dicitur: et orantes eis manus imposuerunt: et diacones ordinauerunt. **S**tephanus autē plenus gratia et fortitudine: faciebat signa magna in populo: inuidentes igit sibi iudei: triplici modo eum superare studuerūt: scilicet disputatione: testij productione: et tormētorū illatione. Et in qualibet pugna adiutorū de celo sibi datum est. In prima datus est ei spiritus sanctus: qui facundia ministravit. In secunda vultus angelicus: qui falsos testes cōstituit. In tertia christus visus ē adiurare parat⁹: qui martyrem confortauit. **P**onitur ergo prima pugna. Surrexerunt autē quidā de synagoga libertinorum: id est de seruitute manumissorū cyprenensū et alexandrinorū et. disputātes cum stephano. Ecce primū prelium. Et non poterāt resistere sapientie et spiritui qui loquebat. Ecce adiutorū. **P**onitur post hoc secunda pugna. Quia submiserūt falsos testes: qui eū accusabāt de blasphemia in deū: in moysen: in legem: et in templum. Ecce secundum prelium. Et intuentes in eum oēs qui sede bant in consilio videbant faciem eius tanq̄ faciem angeli. Ecce auxiliū. Deinde ponitur secunde pugne victoria. Nam princeps sacerdotū eum interrogantem: si hec ita se haberent de quattuor blasphemijs sibi ipocritis se excusat. **P**rimo de blasphemia in deū: dicens deū qui locutus est patri bus deū glorie fuisse. **S**ecundo de blasphemia in moysen cōmendans moysen a feruore et selti: q; percutientē iudeum egyptum interfecit ab operatione miraculorū: que in egypto et deserto ostēdit: et a familiaritate dei: q; cum deo locutus fuit. **T**ertio de blasphemia in legem. Nam commendat legem ex parte dantis: qui fuit deus: ex parte ministrantis: qui fuit moyses: et ex parte finis: qui dat gratiā. **Q**uarto de blasphemia in tabernaculum et templū: commendans tabernaculum quod fuit: a deo fieri preceptū: in visione ostensum: a moysē perfectū: et arce testimonij cōtentium: templum autē dixit tabernaculo successisse. **H**ec omnia legentibus textum Actuum septimo satis patere possunt. **U**ltimo ponitur tertia pugna. Nā audientes hec dissecabant in cordib⁹ suis: et stridentib⁹ dentibus in eum: quasi iam illum animis lapidantes. Quos beatus Stephan⁹ tribus modis conatus est corrigere: scilicet. **P**rimo pudore eis duritiā cordis et necks sanctorū seuitiam impoerans. **D**ura inquit ceruice et in circuncisis cordibus et. **E**t increpabat eos q; spiritui sancto resisterūt: q; pphetas psecuti sunt: et q; crescēte malitia eos occiderūt. **S**ecundo correxerunt eos timore: per hoc q; iesum stantem a dextris dei perhibuit: quasi ad suū adiutorū preparatum. **E**cce inquit video celos apertos et. quod

audientes in dei clamātes voce magna continue runt aures suas: quasi blasphemiam abhorrentes: et impetū facientes in eū: et efficientes eum extra ciuitatē lapidabant: quorū priores testes lapidare incipientes scdm legem vt expeditiores eēt deposuerunt vestimenta sua secus pedes Saul adolescentis: qui manibus oīm lapidabat. **E**t tertio correxerunt eos amore: dū pro se et p ipsi orauit. pro se: ne passio sua prolongaret: dicēs. dñe accipe spiritū meū. p ipse: ne sibi peccatū imputaretur. Nā postis genibus clamauit voce magna dicens. dñe ne statuas illis hoc peccatū. **E**t vide amorem mirabilem: q; pro se orando stetit: pro lapidantibus genua flevit: pro se silenter orauit: p illis vix magna clamauit. In hoc etiā christum imitatus in passione: qui pro se orauit dicēs. Pater in manus tuas commendo spiritum meum. et pro inimicis dicens. Pater ignosce illis: non effecunt quid faciunt. **E**t cum hoc stephanus dixisset: obdormiuit in dño. **L**uius corpus gamaliel et nicodemus occulti xpi discipuli in agro ipsius gamalielis sepelierūt: et fecerūt planctū magnū super eum. **E**t celebrat hoc festum abiecclesia sequenti die post natiuitatem dñi: scz. vij. kalen. ianuarij. Reuera tamen lapidatio sancti stephani facta fuit eodem ascensionis anno. iij. videlicet non. Augusti. quo die festū inuentionis eius celebratur. Inuentione autē ad istam contigit. vij. kalen. ianuarij. **E**cclēsia tamē hec festa commutauit dupli de causa. **P**rimo: q; vt dicitur in sermone Augustini. besterna dñs natus est in terris: vt stephanus hodie nasceretur in cellis. **S**ecundo: qm̄ propter festū natiuitatis dñi precedēs festum inuentionis solēnius celebrat q̄ festū passionis: qd̄ inconueniens erat: et ob hoc festa mutata sunt: vt dies passionis eius solēnius celebraretur. **D**e scto Dionysio papa et martyre. **Cap. v.**

Dionysij papa

et martyre: cuius genus nō inuenitur: Sixto secundo in episcopatu successit: et sedit annis. ij. et mensibus. iij. qui vt dicit ad fidei documentis sub claudio secundo imperatore clarus effulsit. **H**ic in vrbe diuidit peretias: singulis singulos dans presbyteros propter penitentes suscipiendos et propter baptisma. **H**ic etiam peretias et cimiteria per regiones diuisit: et vnicuiq; ius proprium statuit: mandans vt singuli terminis suis contenti eēt: et alienos non vsurparent. **Q**ui et martyrio coronatus: sepultus est cum fratribus suis. vij. kalendas ianuarij: et cessauit episcopus patus dies. viij.

De sancto Marino martyre. **Ca. vi.**

Marinus puer

et martyre: passus est in vrbe sub pfecto martiano: qui fuit filius senatoris et primarij ciuitatis. **H**ic a pfecto tentus dum se xpianū

profiteret. Primo quidē extensus ⁊ lozis du
 risimilis dorso ⁊ ventre flagellatus: deinde vin
 ctus in custodiam missus est. die vero sequē
 ti eductus equiteo suspenditur: ⁊ vngulis la
 niatur: postmodum fera lineae ⁊ machina la
 pidea alligatur: vt membra eius divideren
 tur. Sed dum tracta machina puer illesus p
 maneret: in arborem scissam inmittitur: vt cō
 strictus spiritum exhalaret. Dei tamen virtu
 te arbore in duas partes diuisa: craticule ac
 cense superponitur: plumbogq; perfunditur
 liquefacto: moxq; nutu dei: fluuius aque in
 midans ignis calorem extinxit. Post hec sup
 plicio commentariensi traditus est: quo in
 frixorio accenso mittitur: sed rore celesti re
 frigeratur. Deinde a prefecto martiano in
 caldarium plenam pice liquefacta iactatur:
 que hincinde ebulliens sanctum dimisit inta
 ctum. Preter hoc in harenario bestijs subie
 ctus est: ⁊ leone quidem collum eius leuiter
 amplectante: leopardo pedes lingente: par
 da cum trigide manus ipsius osculabantur.
 Leena vero ⁊ visus que vestes sancti dilania
 re ceperunt: confestim extincte sunt. Postmo
 dum in flammis iniectus dum illesus exister
 in caminis ignis missus est: cū quo duo ange
 li descendentes eum iustum die sequenti edu
 rerunt. Nouissime autē dum a prefecto sua
 sus se deos adorare velle simularet omni po
 pulo romano vocato statum serapis orans
 in puluerem rededit: quem prefectus decol
 lari precepit. Corpusq; eius in precipitium
 mitti: vbi ⁊ latronum corpora iactabantur: vt
 sepultura careret. Orta autēz tempestate cū
 conuulsationibus nimis fugientibusq; mini
 stris a sancto theophilo epo corpus raptum
 digna veneratione sepultum est. vij. kalen. ia
 nuarij. Marclanus autē pro hoc sceleret alijs
 a deo percussus vermibus ex ipsius ebullien
 tibus ore infelicem animam exhalauit.

De sancto Iohanne apostolo ⁊
 euangelista. Cap. vij.

Iohānesapo

stolis ⁊ euangelista quez ie
 sus amauit plurimum: fili
 zebedei fuit ⁊ frater iacobi
 maioris: quem christus vo
 cauit de nuptijs: qui supra
 pectus domini in cena recū
 bens fluente euangelij de ip
 so sacro dominici pectoris
 fonte potauit: ⁊ ceteris apo
 stolis fugientibus magistrum nūq; in passio
 ne deseruit: cui ⁊ iesus in cruce moriens ma
 trem virginem virgini commendauit: ⁊ post
 eius ascensionē vsq; ad obitum virginis ad

eius semper custodia permansit: vt dicit He
 ronimus. Diuis vitam inelytus episcopus
 discipulus eius scripsit. Die apostolis ad pre
 dicandum diuisis apud asiam predicauit: vbi
 et multas fundauit ecclesias. Qui sub secu
 da post neronem persecutionem christiano
 rum quam domitianus exercuit: apud epe
 sum a consule comprehensus ⁊ romam du
 ctus: dum apud portam latinam in dolio fer
 uentis olei missus illesus exisset: vt in alio
 eius festo. s. non. maij dicitur. ab eodem pro
 consule in pathmos insula relegatus apoca
 lypsim conscripsit. Eodem autem anno domi
 tianus a senatu romano interfectus est: oia
 q; eius acta ⁊ per ipsum ⁊ eius officiales iu
 dicata cassata fuerunt. Sicq; factū est: vt san
 ctus iohannes qui cum iniuria ad exiliū fue
 rat deportatus: cum honore ad epheum redu
 ctus esset: oī populo sibi occurrente ⁊ clamā
 te: benedictus qui venit in nomine dñi. Cum
 autem ingrederetur ciuitatem drusiana eius
 discipula: que aduentus ipsius desiderio fue
 rat fatigata: efferbatur mortua flentibus et
 lamentantibus grauitar parentib; q; pau
 peribus orphanis ⁊ viduis: quibus indigen
 tibus ministrabat. Apostolus ergo feretrum
 iussit deponi: ⁊ corpus resolui: eamq; pprio
 nomine vocans: mandauit vt surgeret: ⁊ do
 mum rediens refectionem sibi prepararet.
 Que statim quasi nō de morte: sed de somno
 vocata surrexit: ⁊ iussa perfecit. Ad quod mi
 raculum multi cōuersi sunt. Altera die cra
 ton philosophus vt ostenderet qualiter mun
 dus esset contemendus duos fratres iuue
 nes ditissimos omnibus venditis duas gem
 mas emere fecerat: easq; in conspectu popu
 li frangi iusserat. Quod vidēs apostolus phi
 losophum aduocauit: talem mundi contem
 ptum damnauit: tum q; ore hominum lauda
 retur: ⁊ a deo reprobabatur: tum q; sine vilo
 merito fiebat: eo q; sua pauperibus non lar
 girentur: ostendens mundum esse cōtemnen
 dum facultates hoīs pauperibus erogando.
 Sed dum philosophus post disputationē ad
 hoc deuenisset: vt si iohannes gemmas con
 fractas reintegraret: craton eius dictis fides
 adhiberet. Apostolus oratione sua fragmē
 ta gemmarum colligens ipsas consolidauit:
 statimq; craton cum duobus iuuenibus xpo
 credidit. Illi vero iuuenes gemis distractis
 precium pauperibus erogarunt. Quozū exē
 plo duo alij iuuenes cunctis pro xpo datis oī
 scipuli iohannis effecti sunt. Sed die quadaz
 videntes feruos olim suos vestibus fulgen
 tes: ⁊ se vili pallio contactos cōtristari cepe
 runt: quod iohannes per spiritū cognoscens
 precepit: vt ad nemus ⁊ littus accederent: si

De sanctis in mēse decēbris occurrētibus. Fo. xix.

biq; lignorum faeces et lapillis apponentur. Et facta oratione virgas in aurum: lapillos in gemmas conuertit: quas eisdē apostolus tradidit dicens: vt per dies septē aurifices oēs et gemmarios circirent: et aurū ac gemmas probari facerent. Qui post dies septē reuersi dixerunt oēs illos operarios concordari se nunq̄ tam purum aurū et tam preciosas gēmas cōspexisse. Tūc apostolus p̄dicta oīa sibi tradens dixit: vt irent et possessiones distractas redimerent: et abinde diuites essent: vt in perpetuū mendicarent. Et q̄ nō vult deus coacta seruituta: pro libito gaudere et libertate sua. Et introducta xpi parabola de diuite epulone et lazaro vlceroso: cepit apostolus contra diuitias multa predicare. Contigit autē facteū quēdam iuuenē qui triginta diebus ante vxorē duxerat deferri mortuū tumuladū: quē apostolus matris vidue et parentū precibus et lachrymis compatione motus: orans a mortuis suscitauit: et suscitato mandauit vt que in alio seculo de duob' illis iuuenibus viderat enarraret: qui multa de paradisi gloria quam ipsi amiserant: et de penis inferni quas acq̄suerant: prout sibi offensum fuerat coram oībus patefacit. Propter quod iuuenes cōpuncti vna cum facteō resuscitato: pedibus apostoli prouoluti diuinā misericordiam implozabant. Apostolus ergo iuuenibus triginta dierum penitentia imposuit: qua peracta gemme et aurum in priorem materiam virgarū et lapillorum redierūt: quas iuuenes ad sua loca pristina reportātes: in dei seruitio perseuerarunt: et ceperunt cum apostolo miraculis coruscare. Et dum tota ciuitas ephesorum iohannem extollerent: pontifices idolorum seditionem in populo exercitarunt: ita vt a multis de plebe iohānes traheatur ad templum diane: vt sacrificaret. Quibus ille hanc conditionē proposuit: vt aut ad inuocationem diane ipsi ecclesiā christi diruerent et ipse idolis sacrificaret: aut ipse ad inuocationem xpi templū diane subuerteret: et ipsi in xpm crederent. Et cum huic sententię maior pars populi consensisset ad preces iohannis: oēs templum exeuntes a longe steterunt: et orante apostolo: templum funditus corruit: et imago diane penitus cōminuta est. Aristodemus autē pontifex idolorū seditionē in populo concitauit. Quē dum iohānes interrogaret quō ipm placare posset: respondit ei: si venenū bibens: qd̄ ille sibi p̄ rigeret: illesus permaneret. Et cū apostolus acquiesceret aristodemus vt eum a poculo subtraheret vel saltē deterreret: duos viros impetravit a proconsule qui fuerant decollandi: quibus venenū potandum corā oībus tribuit. Quod vt illi biberunt: confestim spiritū emiserunt. apostolus autē calicem accipiens et signo crucis se munens venenum bibit: per tres horas obseruatur nullā lesionem incurrit. Et duz populus xpm verum deū clamaret: Aristodemus ad huc obstinatus apostolo instabat: vt si veneno defunctos ex citare posset ipse: p̄culdubio xpo crederet. Cui iohannes palliū suum dedit et ipse in tunica mansit: eiq; iussit: vt inuocato xpi noīe palliū super corpora defunctorū poneret: eisdemq; vt resur-

gerent mandaret. Quod dum ille fecisset illico surrexerunt. Sicq; p̄tifer cū omni familia et parentela et multitudine maxima cōuertunt: et xij. milia virorū exceptis puillis et mulierib' a beato ap̄lo baptizant. Reperit in x. libro byssioe ecclesiastice q̄ apostolus quendam iuuenē ferocē conuertit: cui dā episcopo depositi nomine commendauit: et ad pres alias accessit: post aliquod tempus iuuenis relicto episcopo: factus est p̄iceps latronū. Rediens apostolus depositū reperit: et episcopus de pecunia intelligēs quasi ignarus obstupuit. Cui apostolus de iuene sibi commutato se querere declarauit. Et dum episcopus iohanni cū rubore factum narrasset: apostolus eū increpat eo q̄ malum suo deposito custodem dimisit. Equum sibi parari iussit et ad montem: vbi iuuenis erat: festinus properauit. Quē iuuenis statim recognoscens p̄ verecundia equū ascendens fugiebat. Apostolus senectutis oblitus equū calcariibus vget: et fugientē vocat: et ne patrem suum fugiat vel expanefcat: post ipm clamabat. Et vt ad penitentiam rediret dulciter ad monebat offerens se pro eo christo responsurū: compunctus iuuenis reuertitur: et cum lachrymis conuertitur: et ab apostolo benigne suscipitur: et in virtutibus perseuerās tandem a magistro episcopus ordinatur. Regitur etiam vbi supra: q̄ cum iohannes ephesi balneum lauandi gratia introisset: et ibidem cerintum hereticū inuenisset inde protinus exiit: quo egresso balneū cecidit et hereticum cum suis oppressit. Predicationes autē suam miraculis confirmabat: ita vt tactu vestimentorum eius egri curarentur: et demones fugarentur. Et vt dicit Hieronymus in sua decrepita senectute: vix ad ecclesiam discipulorū manibus ferebat: nec cū plura verba dicere posset: ad quamlibet partem hoc solū dicebat: filioli diligite alterutrum. Vbiq; vsq; ad trāiani tempora perseuerās totius asie fundatū et rexit ecclesias. Et cum esset annozū lxxix. secundū idolorū lxxvij. a passione domini anno apparuit ei christus cum discipulis alijs: qui tam omnes ad celestia migrauerant: eumq; ad eternas epulas inuitauit: et dominica futura die ad se illum venturū ē predixit. Igitur in subsequenti dominica oī pp̄lo ad ecclesiā cōueniente: que in el' ad huc in carne agentis nomine fabricata a p̄io pullozū cantu vsq; ad sextam predicauit eisdē: hortans illos: vt in fide essent stabiles et in mandatis seruētes. Post hec iuxta altare foueam quadratā fieri iussit: et terrā extra ecclesiā iactari. In quā beatus euangelista descendēs expanfuit manib' i gratias deo egit: et orationē deuotissimā fudit. Qua finita tanta super eū lux emicuit: q̄ a nemine videri potuit. Recedenteq; lumine fouea reperta est manna repleta: quod ibidem vsq; hodie generat. Ita vt in fundo foueę instar minute harenę scaturire videatur: sicut in fontibus fieri consuevit: p̄pter quod ipsum in corpore et anima celo assumptum plurimā stenerant. Cuius depositionis dies ab ecclesia celebratur. vj. kalen. ianuarij.

De sancto maximo episcopo alexandrino. Cap. viij.

Marim^o epi
scopus alexandrinus fuit.
Qui satis clarus et insignis
de titulo confessionis factus
est. Qui et in pace quieuit
vi kalen. ianuarii. apud ean-
dem urbem condigne tumu-
latus. Hec Gwardus.

De sancto Marimo epi-
scopo taurinensi. Cap. ix.

Marim^o epi
scopus taurinens. claruit te-
pore honoris imperatoris: q̄
in homelijs et sermonib⁹ cō-
ponendis: et in ecclia decla-
mandis studuit eleganter: vir
in diuinis scripturis intensi-
tus: et ad plebem instruendā
sufficiens. In apostolorum
laudes et iohannis baptiste

et generales oīum martyriū homelijs et tra-
ctatus edidit. De sancto Eusebio Nercelleſi. du-
os tractatus composuit. Et sancti Lypriani
spālem de baptisimi gratia libri. De auaritia
et hospitalitate. De defectu lune. De elemoſy-
nis. De ieiunio festoꝝ dei generali. De ieiu-
nio speciali quadragesime. De eo q̄ in Esaia
scribit. Laupones tui miscent vino aquā. De
passione dñi. De iuda proditore. De cruce do-
mini. De sepulchro ei⁹. De resurrectione ip̄s⁹.
De accusato et iudicato dño apud pilatū. De
kalēdis ianuarii. Composuit etiā homelijs
plurimas: videlicet de natiuitate dñi. De epi-
phania. De penthecoste. De hostibus carna-
libus nō timendis. De gratia post cibū deo
agenda. De penitētia iniuniarū: et alias mul-
tas. Quienit autē honorio theodosio iunioꝝ
iperantib⁹. Hec gemnadi⁹ de illustrib⁹ viris.

De sanctis innocētib⁹ marty. Cap. x.

Innocentes

martyres ab herode ascalo-
nita interfecti sunt. Tres em̄
fuerunt herodes propter eo-
rum infamā crudelitate fa-
mosi. Primus fuit herodes
dicit⁹ ascalonita: sub quo na-
tus est domin⁹: et pueri occisi
sunt. Secund⁹ fuit herodes
antipas: qui iohannē decol-
lauit. Tertius agrippa qui iacobū occidit: et
petrū incarcerauit. Herodes ergo ascalo-
nita fuit filius antipatris idumei: qui nepe-
regis arabū duxit uxore: ex qua hunc filiū ha-
buit herodē: vt dicit in bystoria scholastica: qui

postmodū ascalonita dicit⁹ a cesare augusto
prim⁹ ex gentib⁹ iudee regnū accepit: et tūc
ablatū ē septentrū de iuda iuxta prophetiā ia-
cob. Duxit sex filij nati sunt: scz antipater: ale-
xander: aristobol⁹: archela⁹: herodes antipas:
et philipp⁹. Alexandr⁹ autē et aristobolū ex ea-
dem matre iudea genitos romā misit libera-
libus artib⁹ imbuedos: q̄ facti acerrimi ora-
tores de susceptiōe regni cū p̄e p̄tendebāt.
Pater vō antipatrē illis sponere satagebat.
Et q̄ illi de patris morte tractassent ab eodē
reiecti: cesarē adeiit de patris iniuria cōque-
sturi. Interea magi hierusalē veniunt: et de
ortu regis iudeoꝝ querūt. Herodes hec au-
diēs turbat: iudea genitos romā misit libera-
libus: q̄ ip̄s alienigenā expelleret. Rogatqz ma-
gos: vt luentū regē sibi renunciēt: simulās se
adorare velle: quē p̄dere iā cogitabat. Tertiū
tñ magi p̄ alia viā uerenti sunt i regionē suā.
Vidēs herodes eos nequaquā ad se reuerfos:
stelle visū deceptos ad se redire erubuisse
putauit: et ideo ab iquistiōe pueri sim reuo-
cauit. S; audito q̄ pastores dixerāt: q̄ syme-
on et anna p̄phetauerant: vehemēter timuit:
et se a magis illuz cognouit. Et extū de ne-
ce pueroꝝ: qui erāt in bethleē tractare cepit
vt cū eis illū quē ignorabat: occideret. Et ad-
monitiōe angeli ioseph cū puero et matre in
egyptū i ciuitate hermopolim fugit: ibiqz se-
ptē annis vsqz ad obitū herodis p̄māst. In-
gresso igit dño in egypto sim esaie p̄phetiā:
vniuersa idola corruerūt. Q̄ refert cassido-
rus i tripartita bystoria. q̄ in hermopoli thebai-
de dicit eē arbor q̄ vocat p̄sidis valēs in salutes
egroꝝ si fruct⁹ vel foliū v̄ cortex collo-
guētis alliget. Hec arbor vsqz ad terrā incli-
nata virginē cū filio fugiētē adorauit. Q̄ dū
igit herodes de nece pueroꝝ disponeret: a ce-
sare citat⁹ est filioꝝ accusatorib⁹ m̄surus:
qui cū p̄ tarsum iter faceret: intellexit q̄ ma-
gos naues tarfenium trāsiissent: quas oēs
in sp̄ū vehemētē cōbussit: vt fuerat predictū.
Et dñi ipse corā iperatore disputās cōtra fili-
os obtinuit: et in regnū cōfirmat⁹ audacior
fact⁹ eēt: reuersus hierusalē occidit oēs pue-
ros qui erāt in bethleē a bimatu et infra: sim
t̄ps q̄ exquiescerat a magis. i. isantib⁹ dnoꝝ
annozū vsqz ad pueros vnus noctis. Didice-
rat em̄ a magis ea die: qua eis stella apparu-
it dñm natū eē: et q̄ annus fluxerat ex quo ro-
mam terat x̄pm anniculū et aliquorū dierū su-
pra eē credebatur. Ideoqz supra etatē ei⁹ vsqz
ad bimos desent in pueros. In qua p̄secutio
ne centum et quadraginta q̄tuor milia infan-
tes interfecti eē credunt⁹ et i apocalypsi cap.
xiii. describunt. Inter quos dei iudicio vnus
puul⁹ fil⁹ herodis ad nutriedū tradit⁹ igno

ranter a carnificibus est occisus: vt dicit Macro-
bius. Herodes autē de tanto scelere a deo acri-
ter punitus est: vt in scholastica hystoria dicit. Ut
que multos orabat filijs: ipse suis miserabili-
ter orabatur. Nā alexander ꝛ aristobolus iterū pa-
tri suspecti cōfessi sunt ab eo cōtor: ꝛ tōfori pe-
cuniā pmiserāt: si eum iugularet. Ob hoc pater
iratus eos occidi fecit. Antipater autē futurū re-
gem cōstituit: ꝛ eidē herodē antipā substituit. Et
cum herodē agripā ꝛ herodiadē vxorē philippi:
quos ex aristobolo susceperat: paterna dilectio-
ne foueret. His duabus de causis, antipater con-
tra eū odiū cōcepit intantū ꝛ eū veneno perime-
re attētauit. Cōdē sentiens herodes eū in carcerem
posuit. Ipe autē annoꝝ. lxx. grauissimā infirmita-
tē incurrit: Nā febze valida ꝛ purigine corpis colli-
cōtinuis tormētis: pedum inflatione: vermescēti-
bus testiculis: intolerabili febre ꝛ crebro anbeli-
tu torquebat. Audiēsqꝫ iudeos mortē suā cū gau-
dio expectare nobiles multos iudeoꝝ carcerauit
mādas salome eius forozꝫ cū spm̄ emitteret:
oēs detētos occideret: vt sic oīs iudea ipm̄ desce-
ret vel in vita. Et cū sumpto cibo iuxta morē suū
pomū purgare vellet: quē comederet: tenēs ma-
nu gladiū tussī violēta fatigatus seipm̄ percussit:
nō tamē totaliter se occidit: eo ꝛ a cōsobrino ali-
qualiter detētus fuit. Et cum sonitus in aula de
morte regis pcurreret: ꝛ antipater se relaxandū
exultaret: herodes hoc audiens eū occidi fecit: ꝛ
archelau post se regnaturū instituit. Sicqꝫ post
dies quinqꝫ infelicissimū vitam finiuit. Salome
autem foroz eius omnes quos rex occidi mādas
uerat relaxauit. Innocētes autem martyres sub
die vno passi ab ecclesia recoluntur: videlicet. v.
kalen. Ianuarij.

De sanctis Eutyrio ꝛ Florentio confesso-
ribus. Cap. xj.

Eutyrius et flo-

rentius serui dei circa tēpora go-
thozꝫ in Nurfie partibus flozue-
runt: quoꝝ primus actiue vite et
predicationi: secūds vō contem-
platine et orationi vacabat. Eū-
tyrius vō in abbatem cuiusdā mo-
nasterij in partibus illis positū
electus: licz dudum renuerat: ta-

mē pro salute proximi animatus consensit: ꝛ solū
focium dereliquit. Florentius ergo solus existēs
orauit ad dominū vt sibi consortiū aliquid largi-
retur. Voxqꝫ ante fores cellule vsūm reppē-
rit: demisso capite nihil feritatis ostēdentē: quasi
ad viri dei obsequium preparatum. Qui vir im-
posuit vt quattuor vel quinqꝫ oves quas habe-
bat ad pastum duceret ꝛ custodiret: ꝛ ad sextam
vel nonā horā rediret. Qui iussa cōplēs pastoris
curā gerebat: ꝛ hora sibi semper assignata cū ou-
ibus redibat: ꝛ quas māducare cōsueuerat: pasce-
bat oves bestia teimna: atqꝫ in omnibus manda-
to viri dei obtemperabat: vt neqꝫ ad sextam ius-
sus rediret ad nonam: neqꝫ ad nonam iussus re-
diret ad sextā. Sed dum tanti miraculi fama cre-
besceret quattuor ex discipulis Eutyri quasi in-

uidentes: ꝛ eorum magister miracula non face-
ret sicut florentius faciebat: vsūm latenter occide-
runt. Quē die altero p̄cussim sc̄tis inuentens et
dolens admodū inquirēs diligeret: qꝫ fuerant occi-
siores cognouit: fratruqꝫ malitiā ꝛ vsūm confossi
mortē deplozās. Quē eutyrius ad se deductū cō-
solari cepit. Florentius vō imprecans se habere
spem in deū aiebat: ꝛ in hac vita vindictā manife-
stā reciperet: qui nil se ledentē vsūm eius occi-
derāt. Et post dies modicos quattuor monachi
qꝫ vsūm occiderāt: elephantie morbo p̄cussī mē-
bris putrescētibꝫ interiierit. Quōd sc̄tis florentius
oī vite sue tpe flebat: quia exauditus fuerat: ꝛ se
quodāmodo in eozꝫ morte homicidā reputabat.
Diaconus quidā ad eū veniēs vt se eius oratio-
nibus cōmēdaret cellulā eius serpētibus reppē-
rit in circuitu plenā: ꝛ timēs sanctum inuocauit.
Qui egressus orauit: ꝛ cū nimia serenitas esset:
subito tonitruū factū est: qd serpētes oēs intere-
mit. Voxqꝫ tot anes venerūt quot serpētes oc-
cisi fuerāt: ꝛ singule singulos rapientes asporta-
runt. Eutyrius vō magis post mortē miraculis
claruit. Inter qꝫ illud sc̄ipūū fert: qd vsqꝫ ad lon-
gobardoꝝ tpa p̄durauit. Nā quoties pluuia defi-
ciēte estu nimio terra exurere: ciues vrbis tūn-
cā illius lenatā circūferebat: cū q̄ dū pagros orā-
tes pgerēt repente pluuia tribuebat qꝫ plene ter-
rā satiare potuisset. Quenit autē in christo sc̄tis
entyrius. v. kalen. ianuarij. quo etiam die festum
confossi florentij in illis partibus colebatur. Dec
Gregorius. iij. dial. ca. xv.

De sancto elphego episcopo et mar-
tyre. Cap. xij.

Elphegus can-

tuariē. archiepiscopꝫ ꝛ martyr
flozuit tēpore hericci secūdi i-
peratoris. Qui nobili genere
litterarū scientiam imbutus: in
loco qꝫ dicitur balneū adhuc iu-
uenis se inclusit: ꝛ heremiticam
vitā ducens post qꝫ plures disci-
pulos ꝛ gregauit: monasterium
cōstruxit: fratribusqꝫ ꝛ ꝛpositum

delegauit: se quoqꝫ separatim in arca cellula po-
suit: maiora tamen quēdam sibi delata corrigebat.
Dum autē quidā effrenes monachi medijs nocti-
bus i certo loco seimnia comedētēs trāgerēt: vno
ipsoꝝ repēte defuncto strepitus marimi ꝛ ceno-
biū sonuerunt: voceqꝫ percutientū ꝛ ꝛcussī la-
menta audita sunt. Quod sc̄tis audiēs monaste-
riū intrās corpus defuncti in terra p̄stratū reppē-
perit ictibus contusum. Quod dum socij ceteri
mane vidissent: compuncti ad penitentiam redie-
runt: ꝛ locum vbi corpus defuncti inuentum est:
illum esse in quo deliquerant confessi sunt. In-
terea defuncto venteno episcopo dum pro elec-
ctione multi desiderent: sancto dñstano archiepo
apparuit sc̄tis andreas apostolus qui ei elphe-
gū eligēdū imperauit. Et dum ille visa narasset
vota omnium in elphegū cōcurrerunt. Qui sa-
ctus episcopus mira se penitētia affligebat: et
pauperibꝫ liberaliter erogabat: reuelatur quoqꝫ

Tancto dñstano elpbeñ sibi successorem futurū
quod anno dñi. cxi. impletū est elpbeo de vento
na cantuarieñ. trāsato. Hic post dies paucos. ro
mā peregrinū adiens: dum a sonite hospitatus
esset: a quibñsdā ex ciuibus noctu eum inuadenti
bus omnibus suis spoliatus: et ex vbe electus est.
Necdum longe discesserat: et ecce subito tota ciui
tas a sonite infāmatur. Quod illi succipientes
et sanctorum insequentes ablata sibi restituere se
offerunt: eiusq; misericordiā petunt: eo q; diuī
nam ex hoc vltionem in se recognoscunt. Sāctus
igitur ad vbe rediens oratione breuit: quod dictū
mirū est: flamma prius in aere suspendit: et post
hec ab vbe totaliter incendiū excussit: multisq;
oblatis sola sua recepit: eosq; de sibi illata iniu
ria corripuit. **D**ñi igitur danicū duce suo thuro
lo pirate pessimi tam mare britannicū q; terras
predarentur: a rege eltheredo: qui omnino imbel
lis et pusillanimitas erat: efici nō valebāt. Sanctus
autē archieps hostes adhibat: captiuos redime
bat: et multos sua doctrina cōuertebat: ceteri vō
in eum insaniētes ipm occidere satagebāt. **L**iq;
bedricus prepositus regni in quosdam olim fra
tris sui interfectoris vindictam expeteret: et rex
illos vtpote nobiles et qui illum vti predonē iuste
se defendentes occiderēt iure perimere denega
ret: indignatus bedricus et danis confederatus
cum multis de regno ciuitate aggressus obsedit:
eāq; plurimis bellis crudelitatis agtauit. **S**an
ctus vō elpbeus populū hortabatur: sed pctis
exigētib; dñi ciuitas ab hostibus impugnat: ad
uersarij per murū diruptū introeunt: innocentes
perimūt: domos spoliāt et incendit. Quos scñs
archieps de impietate redarguēs ad eisdem mul
tis verberibus cecus humero pene exciso: mani
bus vincitis ad ecclesiā suā ducitur: et in cōspectu
ipsius templi infāmatur: monachi occidūt: et
quattuor solūmodo capti viui dimittuntur. Inde
sancti ad portā septentrionis in carcerē asperri
mū vinculatus includit: ibiq; septē mensibus cu
stoditur. **C**lerū ira dei in hostes senēte duo mi
lia ex ipsis pestilentia extincti sunt ceteris gra
ui infirmitate percussis: qd illi cernentes: eiusq;
suffragia petunt. Pro quib; dñi orasset et panem
benedictū eisdē tribuisset: omnes ex eo gustan
tes sanati sunt. **P**ost hec autem dum ab archi
episcopo thesauros multos peteret: vt sic lab
euntes ecclesiam suam in pace dimitterent: vt il
le omnino denegaret: dicens: que christi sunt mi
nime christi aduersarijs cōcedenda: rursus in car
cere claudit. **C**ui diabolus in specie angeli appa
rēs eū de carcere eduxit: et abire suadēs: plures
aquarū abluuiones trāsire fecit. **H**estante autē
scdō an a bono angelo a martyrio p̄hiberet: ora
tione fusa diabolus euauit: angelus sanct; affi
tit: et eū ad locum certaminis reduxit. **Q**ui iuxta
carcerē existens: ab hostibus tētus pluribus pla
gis cōsolus: tādē cerebro percussus semiuuus
in carcere reponit: vbi nocte a sancto dñstano
et angelis sibi apparētib; cū luce nimis cōforta
tur: et ad eternā gloriā inuitat. **S**icq; oibus eius
sanatis vulnerib; vinculisq; solutis custodes hec
vidētes territi fugerunt. **N**onissime autē marty

iumēto imposit; ab infidelib; scdo militario a cā
tuaria duct; et lapidat; est. **C**ui sanguine lignū
aridū cōspersum reuixit: p̄pter qd miraculū da
ni corpus ei; london. deportari p̄miserūt: vbi et se
pultū est: et post annos decē incorruptū inuentū
et vsq; in p̄sens durat: et sanguis recēs acsi hodie
esset effusus. **Q**ui passus est. v. kal. ianuarij. die
videlicet precedente festū thome martyris: eius
in pontificatu eodem et martyrio successoris.

De scdō thoma epo et martyre. **L**ap. xiiij.

Thomas cātua

rieñ. archieps et marty: tempo
re federici imperatoris primi p
libertate ecclesie martyrium pas
sus est. **D**ic ciuitatis london. pa
rētibus ortus nobilit; in adole
scētē annis litterarū et studio
et honestati mox operā dabat:
quē mater eius orbatu viro i vir
tutum sc̄arum exercitacione et
beate virginis deuotione specialiter informabat.
Qui adhuc iuuenis liberalib; instruct; secularib;
bus curis imprecat; cū plurima cōtra cleri hone
statē geri conciperet: relicta seculari vita a scdō
thedealdo cantuarieñ. archiepo clericus effe
ctus in eandē ecclesiā modicis post tēpore archi
diaconus est institut;. **E**t deinde ad ei; instātiā
henricus rex angloꝝ eundem cancellariū suū se
cit: in quo officio strēnue se gerēs oibus amabilē
se prebebat: eiusq; ope et cōsilio multa cōtra eco
clesie libertatem procurata fieri compecebat: ex
qua sola causa dictū officiū de sui archiepiscopi
mādato p̄uis inuitus assumpserat. **Q**uem adeo
rex dilexit: vt post archiepiscopi theodebaldi de
cessum: Thomā in archiepiscopale cathedrā pro
curauerit sublimari: qui cōsecrat; subito in virū
alium mutatus est: carnem cilicio et ieiunij ma
cerans: non solum camisiam: sed etiam femora
lia cilicina vsq; ad poplites deferebat. **S**ancti
tatem autem suam subtiliter occultabat: vt sal
uo honestatis rigore sub decenti vestitū et appa
ratu vtensiliū conformaret se moribus singulo
rum. **P**auperibus munificus elemosynas con
suetas: quas eius predecessor duplicauerat: ipse
etiam duplices duplicauit: et ad hoc omnes sibi
prouenientes decimas deputauit. **Q**uotidie tri
decim pauperum pedes abluebat: et refectos da
tis cuiuslibet quattuor argenteis remittebat. **S**a
cerdos quidam quotidie missam de beata vir
gine celebrabat: eo q; altam dicere nesciebat: qui
accusatus ab archiepiscopo tanq; idiota ab offi
cio suspensus est. **L**us ergo **T**homas ad cilicium
suum assuendum sub lecto abscondisset: vt ho
ra captata ipm latēter cōsueret. **H**trā virgo sacer
doti apparuit: etq; mādauit: vt ad archiepsm per
geret: etq; diceret q; illa ob cuius amorē missam
dicebat: cilicij eius qd est in tali loco cōsuerat: et
setam rubeam de qua illud consuit p̄ signo dimi
serat. **I**lla ergo dñā sibi dicēdo mittebat: q; p̄
bytero suo officium ablatum restituere debeat.
Qd ille audiens obstupuit: et ita esse vt sacerdos
retulerat inuenit: ac eidē celebrandū potestatem

De sanctis in mēse decēbris occurrē. Fo. xxi.

concessit. **Q**uī ergo rex henricus archiepiscopū ad voluntatē suā inflectere vellet: vt scilicet cōsuetudines quas dā: quas regis predecessores cōtra ecclesie libertatē habuerant: tam archiepiscopi: q̄ episcopozū suffraganeozū omniū scriptura ⁊ cōsensu expresso firmaret. Negans hoc fieri beatus thomas cōstantissime manifestā in eis asserens libertatis ecclesiasticę subuersiōē contra se iram regis et principū nō mediocriter incitauit. Quādam autem vice sic ipse cū suis suffraganeis episcopis est arctatus: vt sibi mortis sententiā rex minaretur. Qui magnorum virozū deceptos cōsilijs consensum verbotenus prebuit: verum ex hoc cernens animarū periculū seipsum mira penitentia afflixit: et ab altaris officio se suspendit: donec a summo pontifice absolutus fuit. Requiritur de eo niq̄ rex: vt quod verbo dixerat scripto firmaret. Et dum contradiceret affectus est iniurijs ⁊ conuicijs ac dānis multimodis laceratus. Deinde occasione contra eum captata pro administratione officij cancellarię corā seculari iudicio euocatur. Et dum nullo fori priuilegio nulla exceptione vel appellatione admissa contra ipsum seculares iudices ad regis instantiam sententiā proferre vel lent. Sanctus dei crucē quā corde gestabat manu protulit: et crucifixum interpellans discessit clamantibus cunctis contra ipsum furem ⁊ proditorē suspensio ⁊ incendio dignum. Cui nocte duo magnates secreto intimarunt: q̄ in eius mortem multi proceres cōiurassent. Tir ergo sanctus magis ecclesie q̄ sibi metuens: eo q̄ causa nondum pape innotuerat: et personalis persecutio videbatur: fugam cepit: et parua nauicula cum duobus clericis mare transiens et senonas veniens a papa alexandro. iij. ibidem reperto honorifice suscipitur: ⁊ in monasterio pontiniacē. cōmendatur. Rex vō dum ad curiam romanam misisset: vt legati aliqui mitterentur: qui causam huiusmodi terminarent: a papa repulsum patitur: et ob hoc magis contra archiepiscopum concitatur. Unde omnia que erant sancti martyris ⁊ suozū diripuit: ⁊ totam eius progeniem ⁊ amicos exilio dānauit: nequāq̄ differens conditioni vel serui ordinis vel etati. Nam ⁊ mulieres in puerperio: ⁊ infantes in cunis: clerici et laici iuvenes ⁊ decrepiti in exilijs acti sunt. Omnes qui poterant iuramento astricti: vt se cantuariensē episcopo presentarent: vt passionis gladio professus animū ad regis votum inflecteret: prohibiti quozq̄ est clericis in toto regno ne quis per ipso orationem in publico proferret. Que omnia christi marty: cōtēns in cōstantia veritatis permansit immobilis: ieiunijs quoq̄ ⁊ orationibus intentus pro ecclesia et regno continuo exorabat. **Q** Post hoc misit rex cōminatozia quedā monachis pontiniacē. monasterij per quosdāz abbates ordinis cisterciē. que dum sanctus cognouit: nolens religiosi viri sui occasione dispēdium imminere inde sponte recessit: ⁊ ad ludouicum regem francozum se contulit: qui eum humanissime tractauit. Deinde misso Guilelmo senon. episcopo ad sedem apostolicā procurauit: vt papa regem anglozū compelleret: quatenus archiepiscopum ad ecclesiā suam

redire permetteret. Interim rex in despectu archiepiscopi procurauit: vt rugerius archiepiscopus eboracē. in ecclesia cantuariē. Henricum eius filium coronaret. Dum ergo summus pontifex regi mandasset sub excommunicatione ⁊ interdicti pena canonica: quatenus archiepiscopū redire permetteret: coactus rex assensum prebuit: ⁊ simulatam pacem cum archiepiscopo tractauit. Sed anteq̄ rediret sibi a dño reuelatur: q̄ ad ecclesiam suam cum gloria reductus: post modicum per martyrij palmam ad dominū esset migraturus. Et sic post. vi. annos exiliū sui cōpletos redire conceditur: et a cunctis cum honore suscipitur. Per aliquot dies ante ipsius martyrij inueniens quidam defunctus: ⁊ postea miraculo se suscitatus dixit: q̄ vsq̄ ad supremū sanctorū ordinem deductus sedem vacuam inter apostolos vidit: quam cuidam sacerdoti anglozū audiuit a dño reservatam. **Q** Rediens igitur pastor nobilis duz adhuc iura ecclesie: vt prius defenderet: ⁊ nec vi: nec precibus flecti posset: maiorē regis indignationem incurrit: ⁊ magnatum animos adhuc fortius contra se accendit. Et dum ex querela beati thome summus pontifex archiepiscopum eboracē. excommunicasset: eo q̄ in ecclesia sua auctoritate ppria immo temeritate nepharia regis coronasset filium: adeo cunctozū procerum animi cōtra sanctum archiepiscopum accensi sunt: q̄ eius mortem quotidie procurabant. Et procedente furore ecclesie sue inepta edicto publico exire prohibitus est. Die igitur festum innocentiū subsequente quattuor barones cum militibus armati ad ecclesiā suam veniunt ⁊ archiepiscopum requirunt. Et dum monachi ecclesie fores clauderent: iussit eas referari: et hostibus futuris christi hostia mox occurrat: se pro deo mozi paratum offerens ⁊ ecclesie libertate. Etsi ex parte dei omnis potentis ⁊ sub anathemate mandans: ne suozū cuiq̄ lesionem inferrent. Deo ⁊ beate marie ⁊ sancto Dionysio ⁊ ecclesie sue sanctis patronis seipsum cōmendans ⁊ ecclesie causam. Dis dictis gladius impiorū impetitur: sacra capitis corona preciditur: cerebrum cum sanguine per pavementum ecclesie spargitur: ⁊ sic marty: domini consecratur. Anno domini. M. clx. iij. **Q** Dum ergo clerici corpus in feretro posuissent: ⁊ pro eo missam defunctorū inciperent: Angelozū chorū astantes voces cantantium interrumpunt: ⁊ officium martyris inceperunt. Et abitur iustus. inchoant: ⁊ ceteri prosequuntur. Et sic marty: honore venerandus: marty: reuerētia honorifice tumulatur. Sepultusq̄ est in precioso tumulo auro ⁊ gēmis decorato in ecclesia sua signis ⁊ miraculis claris innumeris. Passus est autē. iij. kalen. ianuarij.

De sancto Jesse patre dauid. Cap. xliij.

Jesse siue Isai

pater dauid prophete ⁊ regis et filius Obery filij booz et sancte Ruth moabitris: in catalogo scōrū patrū veteris testamēti tēditur

co ab hebreis ponit: vt iosephus scribit: eo q̄ talibus ⁊ tam sanctis parentibus genitus: ⁊ tanti prophete pater fuisse sanctissimus arbitrat̄. Sic de tribu iuda ciuitatis bethelees indigena fuit: qui genuit septē filios: scilicet Deliab: Aminadab: Symaba: Nathanael: Nad dai: et Afon: minorē quoq; genuit Dauid: qui erat rufus ⁊ pulcher aspectu ⁊ decora facie: qui solus ex oibus fratribus suis a spiritu sancto electus est: et a Samuele propheta diuino insū preuentus atq; ex pastoralis officio ad regni gubernacula miraculose promotus: vt habetur primo Regum cap. xvi. Jesse autem patris Dauid sepulchrū apud Bethleē monstrari Iosephus qui supra cōmemorat.

De sancto Nathan propheta. Cap. xv.

Nathan pro-

pheta in diebus dauid spiritu pphetico claruit: ⁊ in diebus salomonis vita excessit: qui multa prefatis regibus diuinitus reuelauit. Dauid em̄ a dño missus de adulterio in versaba cōmissio redarguit: eius proditiōe ⁊ homicidiū quod de uia fecerat p̄tēstet. Et cū dauid cōpunctus se peccasse confessus est: dñm quos peccatū suum remisit misericorditer nunciavit: eius penitentiā indicat: ⁊ filiū ex adulterio conceptū propter peccatū suū morturū esse predixit: vt habet libro regum. ij. cap. xij. Salomoni quoq; eo q̄ deos adorasset alienos uaticinatus est: vt historia scolastica tradit: q̄ dñs aduersario suo et seruo decem tribus ⁊ regno traderet: eo q̄ a dño recessisset. Et si propheta expressa nathan pphete conscripta nō reperit: q̄ tamē in quos volumine gesta regis dauid scripserit vltimo capitulo primi libri paralipomeon cōmemoratur. Sic propheta in catalogo sanctorū ecclesiasticū xlvj. cap. expresse ponitur inter alios patres veteris testamenti: quos sapiens laudare disponit. Hunc sanctum ⁊ precedentem regi dauid pphete premisit: quoniam depositionis dies reperire nequirit.

De sancto Dauid rege ⁊ ppheta. Cap. xvj.

Dauid rex is-

rael ⁊ ppheta nō solū ab ecclesiastico cap. xlvj. ⁊ a sancto mathathia primo machabeorū. ij. cap. in catalogo sanctorū cōnumerat: sed etiā ab ap̄t̄is ⁊ euāgelistis ⁊ alijs doctorib; ⁊ diuinorū voluminū scriptorib; multis sanctificatus reputat qui de numero il-

lor patrū credid̄ extitisse: q̄ cū dño resurgētes beata etiā corporaliter immortalitate in celestrib; vestiri creduntur. Sic de tribu iuda iesse vel Isai fili; ciuitate betheleē oriūsus ex oib; fratrib; suis minim; a deo elect; est: vt de pastore gregis dux ⁊ princeps fieret plebis: ⁊ repulso saul a dño diuina iussūe a samuele ppheta in regē inunct; est. Et exide sp̄s dñi a saul discedēs a dauid direct; est. Adeo vt quicūq; saul a maligno sp̄i agitabat: dauid in cythara psallente mitius ferebat. Post hec dñi philisti iisraēl ipugnat; ⁊ habētes secū gygantē goliad populū dei ad singulare certamē puo carent: cūctiq; gygantē impetere formidarēt. Sol; dauid diuino agēte presidio in funda ⁊ lapide percussit eū: ⁊ pstratū p̄prio gladio interemit: propter quod Saul inuidie liuore audiēs qualiter cū victoria gloriose ciuitatē esset ingressus: emulus eius factus: cū omnibus diebus vite sue persecutus est: ita vt dauid hinc inde fugiente pluries vir euaserit man; eius: que omnia diffuse tradunt in primo libro regum a capitulo. xvj. vsq; p̄pe sinez. Deinde Saul in monte gelboe in pugna philistinorū cum ionatha eius filio interfectus: dauid cōsulto dño cum achinaam iezabelite ⁊ abigail olim vxore nabal carmeli coniugib; suis accēdit in hebron: vbi sola tribu iuda inunctus in regem ab eadem in regno constitutus est: isoboth Saul filio super decem tribus biennio regnante. Regnauit autem dauid in hebron septem annis ⁊ sex mensibus. Interfecto autē isoboth filio Saul proditorie in domo sua: et omni parentela Saul exterminata vniuersis tribus israēl uententes ad dauid in hebron vixerunt eū tertio in regem super israēl vniuersum: et extunc regnare pacifice cepit super omnem populū hebreorum. Eratq; annorum quinquaginta quando regnare cepit: et quadraginta annis regnauit. In hebron septem annis: ⁊ in hierusalem. xxxij. habuitq; dauid filios qui nati sunt ei in hebron: videlicet amon de achinaam iezabelite: chilab de abigail vxore nabal: abalon filius macha filie ptolomei regis gessur: adonias filius agith: saphia filius abithal: tezra filius aegla. Hos quoq; habuit qui nati sunt ei in hierusalem: samua: ⁊ sobab: ⁊ nathan: ⁊ salomon: ⁊ hisbaal: ⁊ elisua: ⁊ nephec: ⁊ iaphia: ⁊ ⁊ elisama: ⁊ elidar: ⁊ beliphelech. habuit quoq; ioab p̄ncipem militie strenuū ⁊ victoriosum: ⁊ sadoch summū constituit sacerdotem: hierusalem quoq; muniuit arce: que postmodū dicta est munitio dauid: que vocabat mello. Habuit quoq; dauid bellum cum philisteis oibus diebus: ⁊ percussit eos: ⁊ humiliavit pluribus victorijs obtentis. Fecitq; cunctas in circuitu nationes tributarias: ita vt in omnib; ad que

De sanctis in mense decēbris occur. Fo. xxij.

ingrediebatur prosperrime et succederet: quia dñs erat cum eo: q̄ regnū suum in sempiternū firmavit. Et eam etiā dñi que plurib⁹ amīs fuerat gaudeat: id est in colle cariatbarim in domo amindab cū multitudine pp̄horū et sacerdotū et magna psallenti leticia trāstulit in hierusalē: eāq; in tabernaculo dñi collocavit. ¶ S; dñi inimicos suos in circuitu per oīa contriussit: et pp̄m in pace posuisset: voluit edificare templū dñi: lignaq; sibi missa per hyram regem tyri: et alia plurima in edificium sp̄paravit: verū dñino respō ad se factor: q̄ nō ipse: sed filius eius nascitur? a dño p̄celesctus: videlicet salomō templū esset edificaturus ab opere destitit: tñ vasa aurea et argentea et creta non modica fabricata in ministeriū domus et altaris fiendorū dñi misit. ¶ Post hoc dum dauid p̄ manū iob principis militie haberet bellū cōtra filios amon inimicos dauid: et rex post meridiē deambulās in salario vidisset in domo sua berabee vxorem vīe cethei se lanantē: que erat pulchritudinis elegātia: et eam adamāstet: vocatā ad se cognouit illam: q̄ statim cōcepit. Quod sentiens dauid vxorem eius ab exercitu reuocauit: vt partus sibi ascriberet: et ex hoc mulier infamiam euitaret. Quem post dies aliquot ad exercitum misit feriens iob litteras p̄ditionis de morte vīe vt vxorem eius pacifice p̄dideret: vīa quoq; in bello defuncto: dauid vxorē eius in domū suam introduxit: et facta est ei coniunx. Ad quē de tanto scelere redarguendū missus est a dño nathan propheta: verū tamen quia dauid peccatū recognouit et penitentiā agere proposuit: dominus sibi p̄tum ad ipsius ad interitiones peccatū remisit: vltionem tamen in morte filij tam nati et in alias regis persecuciones cōmutauit. Rex autē postmodū de berabee genuit salomonez: eumq; sibi successurū in regno cum iuramento matri p̄misit. ¶ Prima autē persecutio quā dñs in domo dauid excitauit propter peccatū vīe fuit mutua interfecio filiorum. Nam cuz amon primogenit⁹ eius thamar vterinā fororē absalonis inepto amoze diligeret: simulaq; infirmitate thamar ad fratrem fouendū accessisset: eam oppressit: moxq; sibi exosam abiecit. Quapropter absalon fratrem odiens: post bienniū ipsum ad conuiuiū inuitans dolose occidit: et ad auum eius maternū reges gessit aufugit: cū quo per trienniū stetit. Deinde cōsilio et tractatū iob diligentis absalonē rex ip̄m hierlēm reduxit: vbi et bienniū mansit: q̄ regis faciem nō vidit. Tandem iob iob eidem recōsiliatus filium ad gratiam reuocauit. ¶ Secūda diuina vltio facta in dauid fuit: cōspiratio filij cōtra eum. Nam cum absalon filius eius ex pulchritudine et faciēda populo dilectus aspiraret: ad regnū mirā sagacitate foli citare cepit corā virorū et populū sibi attrahere: intantum vt post annos quattuor reuersiōis sue recedēs de hierusalē cum licētia patris p̄textu soluendi quedā vota dño in bebron: vsus consilio achitofelis olū cōsiliarij regis: multis de populo secum assumptis cōspirauerūt cōtra regē: et cōgregata multitudine manu valida venit hierusalē: quem dauid timens cum paucis fugā petiit. Et dum absalon eum persequi decreuisset cōsilio

achitofelis: tandē ipsum distulit inuadendū suos accusat archita absalonē decipere cupiente. Inter q̄ dauid fidelib⁹ suis euocatis missa iob contra absalonē cesa multitudine ex p̄dotozibus: absalon fugiēs suspēsus est capillis quercū imberentibus: que superueniēs iob tribus lanceis interfecit et victoriā reportauit. Dauid quoq; hierusalē post menses .viij. triūphator: rediit. Et dein de multis habitis victorijs cōtra philisteos populum feliciter gubernauit. Et dum quasi de regno gloriatus: et de populi numerositate sup̄bens populum omnem israel dñi numerari iussisset: indignatus dñs populum epidimia magna percussit. Ita q̄ p̄m Josephū de mane vsq; ad horam nonam repentina morte .lxx. milia virorum de nobilibus: et .ccc. milia de plebeis et rusticis in populo israel extincti sunt. Et cum vidisset dauid angelum percussorem venientē hierusalē: et dñm pro populo exorasset: oblatō sacrificiō quieti indignatio dei: angelusq; manū contra hierusalē continuit. Et deinde vsq; ad vīe sue fines dauid in pace regnauit. ¶ Dum senectute nimia frigidatus calefieri nō posset: et abisag sunamitis puella: vt ip̄m calefaceret cū rege iaceret. Adonias filius agit⁹ qui maior inter regis filios remanserat regnum ambiens nobilitates quosq; ad conuiuium inuitauit. Verum cōsilio nathan p̄phete: berabee vna secum ad regem ingressa: p̄missione de regno sibi factam pro salomone eidē cōmemorauit. Propter quod dauid salomone per manū iadob sacerdotis assistentibus sibi banata principe militie et nathan propheta et militibus dauid in regem inungi mādauit. Quod adonias audiens et timēs fugit in tabernaculum: donec sibi salomon fidem p̄stitit. Dauid autem rex salomonez aduocans regnum sibi gubernandū cōmisit: et de parendo mandatis domini plenius informauit: omnibusq; dispositis cum quadraginta annis regnasset: dormiuit cum patribus suis die .iij. kalendas ianuarij: vt beatus ponit Hieronym⁹: prout et ipse reperit in archiuis iudeorum. Sepultusq; est in ciuitate dauid: hoc est berlebem: licet quidam asserant eum in horto in quo dñs crucifixus et sepultus extitit: fuisse postmodū tumulatum. De eo oīa tam in secūdo libro regum per totum q̄ in tertio vsq; ad cap. .ij. et in primo paralipomenon: atq; in hystoria scholastica distinctius traduntur: vbi a latiori narratione dauid gesta particularius legendi parebunt. his modicis de multis substantialiter et compendiose collectis. ¶ Hic gloriosus propheta dñi diuino afflatus spiritu centum et quinquaginta psalmozū psalterij volumē compilauit. In quibus sub dei laudibus et orationibus sacris incarnationis et passionis ac resurrectionis ceterorumq; beneficiorū xp̄i mysteria non tam p̄betie oraculo futura predixit q̄ euāgelico stilo quasi iam gesta cōtexit. Qui liber inter cuncta diuine scripture volumina: vti sacramentorū noui testamenti fecidus et laudū diuinariū hymnicus: in officijs ab ecclesia frequētatur. Nam et eosdem psalmos diuersis temporibus et modis: ipse dauid cōditōz nedū coram arca dñi sepissime cecinit: verū etiā per cantores quos in domo dei ad celebra-

dum posuit: deputatis diebus cantari constituit. Quem quidem librum deuotissimū heroico carmine in hebreā lingua: vt tradit Hieronymus cōpilatum: primo a septuaginta interpretibus de hebraico in grecum translatus. Idem hieronymus de greco interpretatus est in latinum: qđ hodie dicitur psalterium romanū: eo qđ in romana vrbē ecclesia eo vitur. Quod postea prefatus doctor in aliquibus emendauit: et illud emēdatum cantari cepit in ecclesia gallicana: dum tamē postea in vtroq; cōperisset: defectus notabiles hebraicum psalteriū de hebreo verboten? et inmediate trāstulit in latinum: quo licet alibet clerici nō vtantur: ab eis tamen qui linguam nouerunt hebraicā vt verior: pze ceteris approbatur.

De scđo David monacho et p̄fessore. Cap. xvij.

David monachus

chus fuit: primo magn' latro in partibus hermapolis: qui omnes transeuntes predabatur habens secum triginta cōsocios. Tandē compunctus ad monasteriū accessit: et se monachū fieri postulauit. Quem dum abbas et fratres recusarent eum iam senex videntes: et qualis fuerat agnoscentes: comminatus est illis: qđ nisi eum susciperent monachum: eum exciperent predatores et inimicū: ita vt cum socijs suis illuc rediens omnes iugularet: et monasteriū euertret. Sicq; receptus et monachus factus in summa abstinentia et humilitate vivebat: omnesq; fratres numero. lxx. operantes iunabat. Cui die quadam in cella sedenti angelus apparens nunciauit ei omnia peccata sua dimissa. Quod dum ille se credere. nolite responderet: qđ tam inmania et tot scelera deus sibi tam cito dimississet: angelus eidem subiunxit: qđ eodez signo deus ipsum propter incredulitatē percuteret quo percussus fuerat zacharias: vt scilicet ex illo die semper mutus existeret: quo signo disceret oīa possibilis apud deum. Cūq; de hoc ille cōquereretur: maxime quia mutus existens psallere: vel orare non posset: angelus ei dixit: qđ ex tunc extra psalmos et dei laudes omnino lingua eius liganda foret. Ex quo die officium quidem dicebat: et orandi potestatem habebat: aliud vero verbum omnino proferre nō poterat: qui in eius sanctitatis testimonio plurib' claruit signis. Dec in vitis parum.

De sancto Trophino epo. Cap. xviii.

Trophinus episcopus

scopus et confessor discipulus apostolorum Petri et Pauli: cuius meminit paulus apostolus scribens ad timotheum: et ab eodem apostolo episcopus ordinatus ciuitati arelaten. ad predicandum christi euangelium primus direct'. Ex cuius fonte vt papa zozimus scribit: tota galia fidei riuulos accepit. Qui doctrina et miracu-

lis clarus quiescit in pace. iiii. kalendas ianuarij. Quo etiā tpe scđus crescentius eius pauli discipulus viennem peruenit: biq; miraculis effulsit. **De scđo Sabino et socijs marty. Cap. xix.**

Sabinus episcopus

pus cum exuperatio et marcello diaconibus et venustiano cum vxore et filijs passi sunt apud assisium ciuitatem maxentiani imperatoris. Qui beatus episcopus cum duobus diaconibus suis: exuperatio et marcello a venustiano augustali tu scie in ciuitate assisina tentus: dum ad sacrificia suaderetur: petiit sibi deos precidis presentari vt eis immolaret. Ille vero statum iouis ex precioso corallo sibi adduci fecit. Quam sanctus in terram elidens confregit. Propter quod iussu venustiani manus eius precise sunt. Deinde duos diacones fecit in equuleo lenari diuq; sustibus cedi: et latera eorum vnguibus radi: et ignem subterponi. Tunc ambo spiritum emisserunt. Quorum corpora in flumini iactata a piscatoribus presbyteris collecta iuxta viam sepulta sunt. Sabinus vero in carcere clausus: nocte a serena matrona fouebatur: que manus eius truncas pro reliquis referuabat. Cuius et nepotem cecum illuminauit: quo miraculo quingenti gentiliū ad christum conuersi sunt. Post hoc dum venustianus preses oculis grauiter langueret: Sabinum ad se adductum cum honore rogabat: vt sicut nepotem serene illuminauerat: sic et se ab oculoꝝ passione sanaret. Quem sanctus sabinus penitentia eidem imposita cum vxore et duobus filijs conuertit et baptisauit: eumq; ab infirmitate liberauit. Hoc audiēs maximianus imperator misit illum lucium tribunum: qui venustianū cum vxore et duobus filijs christum confitentes decollauit. Sabinum vero ad ciuitatem spoletanam adductum tam diu plumbatis cedi fecit: donec spiritum exhalaret. Cuius corpus vna cum manibus serena sepeliuit. **Domum hominū passio colligit. iij. kalendas ianuarij.**

De scđo liberali epo et martyre. Cap. xx.

Liberalis episcopus

scopus cannen. que ciuitas est apulie passus ē sub adriano imperatore. Quem pater eius romanus nobilis senator eleutherius noie decedens cōmendauit euāthle vxori sue. Illa vero xp̄iana puerū cuiusdam sancto episcopo tradidit sacris litteris ibuedum. Et p̄vero liberalē eruditū: cum esset annorū. xvj. ad diaconatū: deinde annorum. xvij. ad sacerdotiū pmouit. Et cū multis tā signis clareret eundē anno. xx. ciuitatis cannen. ep̄m ordinauit ad ppli fces. Impator: vō veniens romam: audita liberalis fama: misso felice comite ad cannen. ciuitates iussit eū sibi romam adduci. Scđus vero felicē ad deū cōuertit: et veniens fecit

De sanctis in mense decēbris occur. Fo. xxiij.

romā in via baptizauit. Presentatus igitur adriano: dum xpm libere cōfiteret sup lectū erei exte sus igne supposito. cum sic per hoīam mansisset: imperator eum solui precepit. Et vidēs ipsum in mobilez in craticula oleo perfūta: pūnisqz subter stratis eū poni fecit: statimqz ignis diuinit' extin ctus est: et craticula tepefacta. Deinde missus in sartagine oleo plenā & adipe liqfactis: quasi in ro rem pmanfit. Tunc de cōsilio cerberi prefecti im perator ipsum in furnū accēsum misit sudib' fer reis circūpositis & oleo supinfuso. Et cum permā sisset illesus cerberus cōuerterus est ad xpm: quez imperator in eodē libano mitti fecit: q̄ & ipse per mansit inustus. Imperator vero cerberū decollari mādauit: cui vnda sanguinis pro baptisate fuit: liberalis vero diebus plurib' in custodia detētus inde eductus mittitur in amphitheatrū laxata si bi leena: que sancti pedib' puoluta: eum oīno non tetigit. Inde dimissus est sibi leo ferocissimus: qui et ipse eum non tangēs: circūplexus est sc̄m: pro pter quod multi paganorū in dño crediderūt. Et alij quidez hec magicis artibus ascribētib' alijs xpi virtuti: orta seditio: plusq̄ quingēti gentiliū interfecti sunt. Quō audiens impator: eum gladio aiaduerti iussit. Mater vero euāthia q̄ ipsum ro me secuta fuerat dū super corpus filij rueret de prebēns ab imperatore q̄ esset xpianus: ab eodez in confessiōe fidei & ipsa pariter decollatur. Quo rum corpora ciues cāneū. ad suā ciuitatē trāstu lerunt: & ibidem honorifice cōdiderunt. passi sunt autem. iij. kalend. Januarij.

De sc̄to Felice papa. iij. & cōfessore. Cap. xxi.

Felix papa & cō

fessor: huius nois tertius in epi scopatu successit Simplicio pa pe: q̄ felix fuit natione romanus ex patre felice p̄bytero de regio ne fasciole: & sedit annis. viij. mē sibus. xj. diebus. xxiij. Die fecit basilicā sc̄ti agap̄ ti iuxta basilicā sancti laurētij. Die cōstituit eccle sias ab ep̄o cōsecrādas: & q̄ accusatos dande sunt Inducie: vt ad respōdēdū p̄parare se possit. Et q̄ accusatores & iudices tales esse debeant q̄ ofeareant suspitione. Sub huius episcopatu venit re latio de grecia. Petrum alexandriū p̄byterū propter heresim dānatū ab achacio cōstantinopo litano ep̄o renocatū. Qui papa facto cōcilio dam nauit achaciū cum petro. Post annos iterum tres venit relatio ab impatore zenone: vt penitēs redi ret achacius. Papa vero misit messenū & vitalem ep̄os: vt si inuenirēt cōplicē petri achaciū iter p̄dā narent eos: si non offerret libellū p̄nie. Corrupti sunt autē pecunia supradicti ep̄i: & nō fecerūt fm̄ preceptū sedis ap̄lice. Tūc felix fecit discussione et inuenit ambos ep̄os pecunia corruptos: & ele cit eos a cōmunionē vna cū achacio & petro. Hoc factum est tēpore oldouacri regis. Die fecit ordi nationes duas per mensem decēbris. p̄byteros xxviij. diacones. v. ep̄os per diuersa loca numero xxxi. qui sepultus est in basilica beati pauli apo stoli. iij. kalen. ianuarij tēpore zenonis imperato ris. Et cessauit episcopatus dies quinqz.

De sc̄to siluestro papa & cōfessore. Cap. xxiij.

Silvester papa

huius nois primus natione ro man' ex patre ruffino: melchla dis pape successor sedit annis vigintitribus: mensibus vnde cim. Hic a matre iustina xpistia na post patris obitum traditus est cyzico p̄bytero: a quo sa cris litteris erudit' & ipse p̄sby ter ordinat' hospitalitate sum mopere exercebat: vnde & timotheū xpistianū ab antiochia venientē hospitio suscepit. Qui post annum predicās xpistum martyriū passus est: vt dicitur in eius passione fecit kalēdas septem b̄ris. Sed dum tarquinius prefectus q̄ timotheū occiderat: eius diuitias a Siluestro ipsius hospio te requireret: postq̄ Siluestrū huius facti nesciū comperit: eum sacrificare precepit: & immolare re nuentem cedi fecit: & in carcerez trudi: cōminans eidem omnia genera tormentorū. Quem Silue ster in ipsa nocte morturum predixit: quod & fa ctum est. Nam dum Tarquini' cenaret: os piscis in eius gutture versatū ipsum nocte media suffo cauit: & Silvester mane a populo de carcere liber ratur. Tertiam dum persecutionē Constanti ni imperatoris adhibere gentilis Melchias p̄ pa per martyriū ad xpistum migrasset. Silvester p̄sbyter quīs diu renitens ab omni clero et po pulo in summū pontificē electus est: qui fide fer uentissimus & sapientia ac consilio clarus: charita te diffusus etiam a gentilibus amabatur. Hic omnīū orphano: uniuersarū & pauperum nomina in matricula habebat: & oībus necessaria prouide bat. Constituit quartā & sextam ferias et sabbatū ieiunijs obseruādas: quintā vero feriam quasi do minicam celebrandā. Hec itaqz decētibz chri stianis sabbatū portius q̄ quintā feriam celebran dam. Respondit Siluester hoc fieri non deberet quia est traditionis apostolice: & q̄ dñice debetur compassio sepulture. quinte vero ferie dignitates ostendit: q̄ eo die dñs celos ascendit: & sacramen tum eucharistie instituit: & ecclesia xpistiana consi cit. Q̄ dum autem constantinus imperator xpistia nos persequeretur: in incurabilez cecidit plagam lepre. Cui pontifices idolorū deorum responso consuluerūt: vt tribus milibz infantib' adductis romam eorum sanguine piscina repleatur: iniquē calidum imperator balneādus descēdens a lepra protinus mundaret: quod & decretū est. Egredie te autem constantino ad locū vbi balneū parari debebat infantū occidendorū matres puorū ei obuiant: que resolutis criminibus miserabiliter ululabant. Quod videns imperator abhorruit fa cinus: & iussit stare carucam: et erigens se facin dissima oratione populum allocutus est. Sten dens qualiter dignitas imperij romani de fonte nascitur pietatis: que hanc etiam legem dedit: vt capitali sententie subderetur quicūqz in bello alij quem occidisset infantem: quod amplius augustin' adimplere decebat: multisqz rationibus persua sit a tanto oīmode facinore desistendum. Et dum

In eius laudem populus dictum principis appro-
bans acclamasset: matribus pueros cum multis
donis restituit: ipse vero ad palatium redijt. No-
cte igitur insequente eidem beatus petrus et pau-
lus apostoli in somnis astituerunt: et quod innocentis
sanguinis effusiones exhorruerat: se sibi missos a
dño dicunt: dare imperatori recuperande consiliū
sanctitatis: admonentes vt siluestrum vrbis rome
episcopi: qui persecutiōes suas fugiens in mon-
tem socatū cum suis clericis latitauit: ad se intro-
ducatur: q̄ sibi piscinā pietatis ostendet: ex qua lo-
tus et mundus a lepra pariter ascendet. In cuius
beneficia vicissitudinē: x̄po credens idolozū tem-
pla destruat: et ecclesias erigens: deinde vere fi-
dei cultor existat. Euigilās constātinus pro sil-
uestro ad montē socatū misit. Qui vidēs milites
credidit se ad martyriū euocari: et socios hortans
cum suis s̄byteris et clericis ad imperatōrē accessit:
cui assurgēs eū gratatē recepit a siluestroq̄
resalutat⁹ narravit ei sui somnij visionē: percutia
ti vero q̄ essent illi dñi qui sibi apparuerāt: qui vo-
cantur petrus et paulus. Siluester respōdit illos
esse x̄pi apostolos et nō deos: et ad preces impera-
toris misit diacone ap̄tozū imagines presentari
fecit. Quas vt imperator aspexit: illos esse q̄ sibi
apparuerāt exclamauit: nec iam differendā pieta-
tis piscinam in qua lotus posset a lepra mūdari:
cum sc̄t̄s siluester piscinā hanc baptisma sacri
erposuit: et imperatōrē de x̄pi fide diligētē instrui-
xit: cathecuminū fecit et biduanū septe ferie et sab-
bati ieiuniū ei indixit: et vt carceres aperiret com-
monuit. Despe ergo sabbati in palatio lateran-
intra thermas imperatoris balneū inuisit prepara-
ri: et fontem benedixit: constātinūq̄ vestib⁹ eru-
tum firmiter credentem in aquam demersit et ba-
ptizauit: vbi et mirabilis emicuit splendor lucis:
siq̄z constātinus a lepra mētis et corporis de fon-
te mundus ascendens: christū se vidisse testatus
est: qui prima sui baptisimi die hanc legē dedit: vt
christus tanq̄ verus deus ab omni vrbe romana
coleretur. Deinde per duodecim dies subsequen-
tes singulis diebus singulas pmittit leges in fau-
rem christiane fidei et ecclesiastice libertatis: de
quibus in eius hystoria tractabitur. x̄ij. kalen. iu-
nij. Post hoc edificat⁹ basilicis saluatoris iuxta
suum lateran. palatium: et apostolorum petri et
pauli lateran. palatiū pape concessit: romanam
ecclesiam cunctarū ecclesiarū matrem ecclesie cō-
stituit: et sedem apostolicā multis insignib⁹ et pri-
uilegijs decorauit: multaq̄z in vrbe ecclesias fa-
bricauit. Dec postq̄ belena constātinū mater bi-
thyriē consistens: audiuit per litteras laudat⁹ si-
lium de relicta cultura idolozū: sed ipsum incre-
pat: q̄ relicto deo iudeorum in crucifixum hoīem
credat. Rescribit augustus vt ad se veniēs iudeo-
rum magistros adducat: vt ex disputatione mu-
tua appareat fides vera. duxit igitur belena. xli.
doctissimos iudeozum: inter quos erant. x̄ij. sa-
pientia pre ceteris rutilantes. Qui ad disputan-
dum coram imperatore cum siluestro cōuenierunt
statutis duobus philosophis gentilibus sapien-
tissimis et iustissimis Eratone et zenophilo: ad
quos tanq̄ iudices partium pertineret sententia

dicendorum. Noie autem sapientū iudeozū sunt
hec: abiatbar: ionathas: godolias: anna: doeth:
chusi: beniamin: roel: inbal: athan: fileon: zābri.
Cum quibus siluester solus disputās fidem christi
euidētissimis rationibus cōprobauit: et ex sen-
tentia iudicum iudeos mirabiliter cōfutaui. Et
dum de mutuo consensu partium ad miraculorū
experientia ventum esset: vltimis ex iudeozum sa-
pientibus zambri qui erat magus: luctantē se no-
men ineffabile dei scire: cuius virtutē audire non
valet aliquod animal: quin cōtinuo moriatur. Et
cum adductus fuisset taurus ferocissim⁹ vir a cen-
tum hoibus tractus: statim vt zambri in aure tau-
ri verbū prorulit: taurus mugis eieciturq̄ oculis
expirauit. Iudeis ergo siluestro insultatib⁹: san-
ctus hoc nomē non dei: sed demonis esse ostēdit:
cuius prolatione viuentes moritificat⁹: ex eo q̄
nomen veri dei virtutē habet etiā mortuos susci-
tandos. Eūq̄z zambri ad taurū suscitandū a iudic-
ibus vgeretur: et ille contra tauri suscitationem
virtute iesu x̄pi si posset: referet: seq̄z eius suis cre-
diturum erinde pmitteret: siluester oratione pre-
missa christi noie inuocato: non solum taurū mor-
tuum excitauit: quin etiā de ferocissimo mansue-
tissimum remisit. Sicq̄z reginam et iudeos ac iu-
dices et multos de populo ad fidem christi cōuer-
tit. Post hoc dum ad imperatoris aures venisset
diaconem in fovea quadāz latere qui ex quo ipse
fidem christi receperat: operante diabolo plusq̄
ccc. solo flatu peremerat: et imperator hoc sancto
pontifici retulisset. Ille ad dominū orauit: et se dia-
conem alligaturum obtulit. Cui beatus petrus
apparuit: et vt securus ad diaconem descenderet
imperauit: ac vt ipsius os filo ligaret in christi
noie monuit. Descendēs ergo siluester in foneas
duobus solum presbyteris assumptis per centus
quinquaginta gradus duas secum ferens lanter-
nas. Ibi diaconis sibilatis os vt ei iustum fuerat
alligauit: et vsq̄z ad diem iudicij ibidem inclusit. Et
ascendēs duos magos repperit q̄ cum decipi fue-
rant: vt viderēt quid ageret ne pplm decepe pos-
set: quos diaconis flatu fetido pene mortuos se-
cum eduxit incolumes atq̄z sanos. Deinde con-
stantinus impator: romanā puincia cum totay: be-
dei ecclesie donauit: et byzantiū mutato noie con-
stantinopolis reedificauit: istucq̄z imperiū trāstu-
lit. Et bñs siluester in vrbe remāsit. Cuius pre-
cepto assentiente imperatore cōstātinō et p̄sidente
cōsilio in nicea bitynie ciuitate celebrata est p̄ia
synodus. cccxviij. patrū qui fides catholica expo-
suerunt: et multa decreta cōstituerunt. In quo cō-
silio siluester episcopus osio episcopo cordubū.
et victori abitali. vices apostolicas cōmisit: vbi
et damnati sunt arrius et photinus et sabellius he-
retici et eozū sequaces. In vrbe vero roma cū auri-
lio augusti celebrauit ipse cōsiliū. cc. episcopozū
vbi eosdē hereticos dānauit. Quid cōstituit christi-
ma ab episcopo confici: et vt episcopus baptizati
consignet propter hereticā suasionem: et vt bap-
tizatum statim et a fonte leuatum linit christinate:
presbyter in vertice ppter mortis periculū. Cōsti-
tuit etiā vt null⁹ laicus clerico crimē audeat infer-
re: et vt roman⁹ p̄sul a nullo iudicet: et vt p̄sbyter nō

De sanctis in mēse decēbris occurrē. Fo. xliiij.

condēner nisi sub. xl. testiiū certa cōprobatione. Et vt minoris ordinis maiorē null⁹ possit accusare: vt clericus ante laicos nō iudicetur: vt nullus clericus propter causam quālibet in curiam introiret nisi in ecclesia tantū. **¶** Die constituit vt diaconi dalmaticis vterētur: vt sacrificiū altarīs non in syzico neq; in panno tincto nisi tantū in linteis terreno p̄creato r̄ mīdo celebrētur: sicut et corpus dñi nostri in sindone mīda sepultū est. **¶** Constituit etiā vt si quis desiderasset in ecclesia militare vel proficere: vt esset lector dies xxx. exorcista. xl. acolicus annos. iij. subdiaconus annos. v. diaconus. vij. presbyter annos. iij. p̄batus: r̄ sic in ep̄m consecratur. Constituit insuper: vt si quis mortis reus ad ecclesiā confugeret iudicium mortis euadar: r̄ alias multas cōstitutiones decreuit. Qui post opera multa laudabilia quiescit in pace. ij. kalen. ianuarij imperante constantino circa annū dñi. cccc. sepultusq; est romē iuxta palatium octauiani in loco qui dicitur ad caput: r̄ cessauit ep̄iscopatus dies. xv.

¶ De sancto Barbatiano presbytero et confessore. *Cap. xliiij.*

Barbatian⁹ presbyter cū timotheo p̄sbytero de antiochia venit romā: q̄ sanātes egrotos multa miracula opabātur. Quorū famā audiēs galla placida augusta: q̄ tūc cū filio suo ualētiano imperatore rauēne resi debat: cū eodē p̄cipe venit romā ad p̄dictos dei famulos uisitādos. Honorio altero ip̄eratore eiusdē filio tūc mediolani degente. Dñi ergo regina romā peruenerit: inuenit timotheū presbyterum ad christū migrasse. Barbatianus vō in cimiterio sancti calixti morabatur occulte ieiunijs r̄ orationibus intētus. Qui ad augustā requisitus et cognitus rogatus est ab ea: vt quendam eius ancillam oculorū grauem languorē patientē sanaret. Cui ille sudarium suū misit: eiusq; contactu oculi ancille sanati sunt. Deinde gallogenem quēdā imperatoris famulū: q̄ de scala cadēs pedem contriuerat liberauit. Theodorū quēdam tecum illuminauit: r̄ alia plura miracula fecit. Quē multis precibus augusta galla r̄ filius eius ualētianus imperator secum rauennam duxerūt: vbi iuxta palatium edificauit ecclesiā sancti iohānis baptiste: et cenobii monachorū construxit. Sed dum regina ecclesiam sc̄ti iohānis enāgeliste a fundamētis erexisset: quā in eius nomine p̄secrari volebat: r̄ affligeret multum: eo q̄ nullas reliquias b̄ti apl̄i ibi ponēdas habere possit: orātib; nocte barbatiano r̄ regina: apparuit sc̄to dei beatus enāgelista altare thurificās: sc̄tiq; presbyter reginam que aliquātulum dormitauerat excitauit: que etiam euangelistā conspiciens dum propicius festinasset: vt pedes eius teneret: ipse disparuit: vnū tamē ex sandalibus in manib; auguste reliquit: quod ibidem repositū pro magna reliquiā conferuatur. Post hec dum theodoram quandam nobilem a fluxu sanguinis liberasset:

rob hoc illa virum dei frequentaret: v̄sitijs vir eius zelotipie sp̄i ductus barbatianum summo mane ad ecclesiam tendentē occidere voluit: qui educto gladio r̄ erecto brachio ita detētus est r̄ fact⁹ immobilis: q̄ nec loqui potuit: nec brachiū deponere: nec inde se mouere donec clara die in uētus pct̄i sui c̄ctis cōfessus est. Quiescit autem sanctus in pace. ij. kalen. ianuarij. sepultus in monasterio suo ab augusta galla r̄ a sc̄to petro archiep̄o: vbi r̄ quiescit miraculis conuulsans.

¶ De sc̄ta Colūba virgine r̄ mar. *Cap. xliiij.*

Columba virgo

passa est in ciuitate senonen. sub aureliano imperatore: qui apud ipsam urbem residens virginem sibi delatam vt christianā teneri fecit: que dñi sacrificare nolle: nec nubere: iussu imperatoris adducta est ad locū publicū meretriciū: vt oibus sibi illudere uolētibus exponeretur. Ad quā dñi iuuenis quidā laicius noīe barucham esset ingressus: v̄sa ferocissima de cauea fugiens illuc accessit: r̄ ip̄m apprehensum ad terrā strauit: intēdens in columbā: muribus quodāmodo interrogans quid iuberet: sed ea mādante iuuenis sine lesione dimissus cōuersus est. Ur̄sa vō ante ianuā se ponens neminem ingredi permittebat: qd̄ audiēs imperator ignem circa cellam accendi fecit. Ur̄sam autē iubeūte uirgine p̄ textū ascendens anflugit. Quorūq; imber ab aphrico ueniens ignem extinxit. Quā aurelianus extra ciuitatem adductam decollari mandauit. Sepultaq; est apud senon. secundo kalen. ianuarij.

¶ De sanctis Saniāno et socijs ep̄iscopis et martyribus. *Cap. xlv.*

Saniāno: potētianus: r̄ altinus ep̄i fuerunt

ex septuagintaduobus discipulis xpi missis a beato petro ap̄lo ad gallias predicandas. vbi saniānus p̄mas totius galliarū puincie cōstitutus uerbo r̄ exēplo vna cū sibi adiunctis socijs ppl̄m instāter docebat: et multa miracula faciebat. Sed dñi apud senon. predicaret: tētus ab infidelibus pro xpi noīe decollatus est: ibiq; tumulatus: cui successit in ep̄atu potētianus: qui r̄ se uerbo predicationis insistens: post modicū t̄p̄s martyrium passus est. Quorūq; eius auius r̄ feris expositū diuina gr̄a intactū p̄manēs a fidelibus recollectū vna cū saniāni corpore sepulchrum est. ij. kal. ianuarij. vbi multa miracula in egrotatiū mēbris r̄ obsessis a demonibus deus opabat. Post quos passi sunt etiam sancti altinus ferotinus r̄ eodardus: sepulti apud martyres prefatos. Quorū omniū corpora postmodū a ceulone eiusdē v̄bis antistite translata sunt in beati petri basilicā contiguā. Anno dñi. cccc. ccc. xlv. vij. kal. septembris t̄p̄e lotharij r̄ ludouici r̄ karoli imperatorū. Vbi

audite sunt voces angelice deo gratias agētes.

De sancto Odilone abbate. Cap. xxvij.

Odilo abbas cluniacē. floruit tēpore Ethonis. iij. cuius vitam scripsit Hugo cluniacē. qui aluerna natus militis filius: adhuc infans omnium membrorum impos ex egritudine factus incedere nequibat. Dū autē die quadam nutriti alij in tenta: cum iuxta ianuam ecclesie bēvirginis reliquisset: puer

quasi diuino instinctu manibus et pedibus reptans ecclesiam intravit: altare petiit: et se studens erigere arā contingēs sanitatē mori recepit. Igitur adolescentia sua primo factus est clericus ecclesie sancti iustini in aluerna: dehinc sub scō maiolo abbate cluniacē. monachus effectus in scā cōuersatione quadriennio uiuens defuncto maiolo abbas a monachis electus est. Qui inter cetera eius sanctitatis insignia: nulla curauit sollicitudine potuit prohiberi: quin quotidie celebraret: vnde in extremis positus ad raldū monachum fecit calculare quot missas celebrasset lxx. annis quibus monasterium rexerat: quasi de his a dño iuxta numerū precū recepturū. Pauperibus compatiens manu largissima tribuebat ut etiam famis tempore sacra vasa: et coronas ab imperatore oblatas ecclesie distriberet: et pecuniam susceptam erogaret. Beatam quoque dei genitricē in summa deuotione habebat: et vitam arctissimam obseruabat. Hic puerū cecū a natiuitate illuminauit. Dñi in. xl. ad mensam ederet panem cineribus inuolutū: aquā a ministro in potum petiit: illeque obtulit. Et dñi sanctus vini saporem gustasset: ministrū qui sibi vinum porrexisset redarguit. Iterūque aquā sibi de fonte aliatam in vinum conuersam gustando cognouit. Apud ticenum latrovelamen altaris eius furatus videri ipsum nullatenus in foro potuit: et redies manū aridā repperit: furtūque repositas et veniam petēs oratione sc̄ti sanitatē meruit. Dñi Odilo ticenum festinaret: sumē intumescens: quod cuncti vadare timebant sine lesione cum suis transiit: quod dum quidam alij attentarent vir euaserunt. Sequenti nocte apud quendam hospitatus est: ubi lucerna accensa vento extinguitur: et dum vir ille, Odilonem inuocasset celesti luce tota nocte idomus illustratur. Veniens autē ad monasterium sancti marcelli martyris fluium inundantē mirabiliter impetuosum cū omnibus transuadavit: et ceteris usque ad femora madefactis: quod etiam preter naturam fuit: aqua sibi adhuc maiori miraculo vir usque ad talos attinxit. In monasterio sancti martini apud stratas publicam receptus cum

omniū copiam ad vescendum exceptis piscibus haberet: pisces modicos allatos benedixit et iussit apponi. Et cum essent multi discumbentes omnes inde abundanter refecti sunt: et adhuc plurima superfluerūt. Rome etiā degens apud monasterium dei genitricis quod est in monte ad uentino dum vinum sibi et focis habile defuisset: vasculum melioris vini sibi oblatum est: de quo omnibus abundanter infuso cunctis ad sufficitiam fuit adeo ut nihil alicui defuerit neque supererit. Apud Taurinum quidam febricitans dum aquam lotionis manū Odilonis collectam gustasset continuo a febre liberatus est. In monte Iouiani pauperibus peregrinis stictibus obuians vinū modicū quod in fiasco habebat propinari iussit: et omnibus potu satiat: vas postmodū plenum repertum fuit. Imperator Henricus cuppam vitream Damasceno opere pulcherrime depictam sibi presentandam misit: quā dum fratres mirarentur nuncio adhuc presente de manu vnius casu cecidit et confracta est. Odilo igitur timens ne ex hoc imperator contra fratrem indignaretur: fragmenta collegit: et oratione fusa cuppam reintegravit. Hic primus diuina reuelatione festum commemorationis defunctorum post festiuitatem omnium sanctorum celebravit: et toti suo ordini celebrandum indixit. Benedictus papa decimus qui cum multo honore rome suscepit defunctus apparuit Iohanni episcopo portuensi dicens: et eterne pene damnatus es: nisi Odilonis merita et orationes obstitissent. Sed tamen dudū in purgatorio cruciatus: sperabat eius precibus ad paradysum transire. Que dum Iohannes episcopus abbati intimasset: Odilo pro etiam pape per seipsum orauit: et cunctis fratribus ordinis idem imposuit. Et post dies modicos Eldeberto monacho papa Benedictus apparuit nimis fulgens: et maximo cetera mirabiliter resplēdente associatus. Qui Odilonis monasterium ingressus eidem gratias egit: asserens se ipsum et eius ordinis suffragis a penis purgatorij liberatum. Ante fere quinquennium finis vite sue graui morbo cruciatus est. Mortique proximus diabolus sibi assistentem terribiliter increpauit cur ante se venire presumpserat: moraque malignus discessit. Sicque sacra sumpta cōmunionē anno domini. D. xlviii. etatis autem sue. lxxvij. ordinationis vō sue. lvi. quiescit in pace secundo kalend. Januarii. Eadem hora fratri Gregorio monacho velut stella splendens apparuit: sequens ante conspectum domini beata vita gaudere nunciavit. Cuius corpus in ipsa ecclesia sepultum est miraculis clarens. Hic plures elegantes sermones cōposuit: qui a fratribus eius ordinis sepius per annum leguntur.

De circūcisione dñi nostri. Cap. xxvij.

Circuncisio

domini nostri kalen. ianua-
rii. iiii. ex causis ab ecclesia
instituta videtur: videlicet
ppter festi natiuitatis res-
petitione: ppter xpi assu-
ptam circuncisione: ppter
eius sanguinis primam effu-
sionem: et propter noui nomi-
nis impositionem. ¶ Primo

ergo celebraf ppter natiuitatis dñi repetitione
ne. Nam istud festus improprie vocatur octaua
natiuitatis. Nam q; xpi natiuitas tendebat ad
mortem. Ideo improprie octauam habere dicitur.
obitus em̄ sanctorum octauam habent: quia
ipsi tunc nascunt ea natiuitate que est ad vitam
eternam qua octaua resurrectionis significat. Ea
dem ratione videtur q; natiuitas virginis et io-
hannis baptiste improprie octauam habent. Simi-
liter nec resurrectio dñi: q; iam facta erat ipsa
resurrectio in re. S; nota quod est octaua: sup-
pletionis: venerationis: deuotionis: et figura-
tionis. Octaua suppletionis sine repetitionis
est octaua natiuitatis: in qua supplemus: quod
minus in festo factum fuerat. s. officium de partu-
riente: vnde et oratio et responsoria diei perti-
nent ad puerperam virginem: et officium misse in qua
in quibusdam ecclesijs cantatur. Cultum tuum re.
¶ Octaua venerationis est octaua pasche: pen-
thecostes: natiuitatis dñi nfe: et iohannis bap-
tiste. ¶ Deuotionis vt cuiuslibet sancti possunt
fieri octauae. ¶ Figurationis sunt octauae institu-
te de sanctis: que significant octauam future in
eis resurrectionis: vt est octaua sancti Stepha-
ni: iohannis euangelisti: laurentij: et apostolorum re.
Est ergo istud festum nō octaua natiuitatis pro-
prie: sed repetitio siue suppletio illi festi. ¶ Se-
cūdo propter a xpo assumptam circuncisione: quā
xps propter sex causas assumere voluit. Primo
ratione sui. s. vt verā carnē assumpsisse ostēderet:
vt ex hoc cōfunderet errorem manicheorum dicen-
tium xpm corpus fantasticum habuisse. Corpus
enim fantasticum nec mutatur: nec ex eo san-
guis effundit. ¶ Secundo ratione nostri. Nam
quia s̄m augustini. Omnis xpi actio nostra est
instructio: ideo circuncisio est in carne: vt nos cir-
cūcidi debere monstraret in mente: et etiā exte-
rius in opere et sermone. Circūcisio autem nos-
tra exterior: debet esse in habitu: ne sit notabilis.
In sermone ne sit reprehensibilis. Et in actio-
ne ne sit contēptibilis: vt scz circūcidat visus a
superflua visione: auditus a superflua auditio-
ne re. Interior autē similiter debet esse. In co-
gitatione: vt sit sancta. In affectione: vt sit pu-
ra. Et in intentione: vt sit recta. Coll. ij. Circun-
cisi estis circūcisioe nō manufacta in explora-

tionē carnis: sed circūcisioe xpi. Tertio ratioe
indeo: vt excusabiles nō essent. Si em̄ circūci-
sus nō fuisset: iudei se excusare potuissent dice-
tes: dissimilis es patribus: ideo nō recipimus
te. ¶ Quarto ratione demonij: ne mysteriū in-
carnationis: cognosceret. An enim circūcisio sit
cōtra peccatū originale: credidit diabolus? et hūc
similiter peccatorē esse. Eadē ratioe voluit ma-
trem desponsatā habere: vt crederet diabolus
iesum a ioseph genitū esse. ¶ Quinto ratione
perfecte iusticie adimplende. Sicut em̄ bap-
tizari voluit: vt omnē iusticiā adimpleret: sic etiā
circūcidi: vt eandē nobis humilitatē ostēderet.
¶ Sexto ratione legis adimplende siue appro-
bande: quomodo enim diceret: non veni soluere
legē: sed adimplere: si circūcisioe respuēs
statim a mādati solutione cepisset: vt dicit Am-
brosius. ¶ Potest addi et septima ratio: q; s. octa-
ua die circūcisus est: vt spūaliter innuat q; in
octaua resurrectionis ab eo penat miseria circū-
cidemur. Et hoc habet denotare circūcisio que
fiebatur octaua die: vt q; mūdi decursus sex etati-
bus deuoluit: septima etas mortem: octaua re-
surgentium: in qua peccata erant circūcisio facta in
carne nostra: in qua oēs defectus et miserie preci-
duntur. ¶ Cause autē quare circūcisio data fuit:
sunt sex: q; his versibus cōtinent. Laueritium: si-
gnū: meritū: medicina: figura. Exēplū: fuit olim
circūcisio dura. ¶ Tertio propter sanguinis xpi
primā effusionem. Hodie em̄ xps sanguine suū p
nobis funderē cepit: qui ipsum pluries videli-
cet quinq; vicibus pro nobis effundere voluit.
Primo in circūcisioe: quod fuit nostre redē-
ptionis intitiū. Secundo in oratione: quod fuit
nostre redēptionis desiderij. Tertio in flagella-
tione: quod fuit nostre redēptionis meritū:
quia liuore eius sanati sumus. ¶ Quarto in cru-
cifixione: quod fuit nostre redēptionis precium:
tunc enim que nō rapuit exoluit. Quinto in la-
teris aptioe: qd fuit nostre redēptionis sacramē-
tū. Inde em̄ exiuit sanguis et aqua: qd figura-
uit nos per aquam baptismi mūdari debere: qd
habet efficaciam a sanguine xpi. ¶ Quarto cele-
bratur ppter noui nominis impositionem: quia
vocatū est nomen eius iesus. ¶ Hoc autē nomē
apparet mirabile in figura: in scriptura: et ope-
ratura. Primo in figura. figuratus em̄ fuit hoc
nomen in ioseph filio iacob: de quo dicitur Ge-
ne. xij. q; pharao appellauit nomē eius lingua
egyptia: saluatorē mūdi. ¶ Autē iesus saluator:
interpretetur: ostenditur Matth. j. Vocabis no-
men eius iesum. Ipse enim saluus faciet popu-
lum suum a peccatis eorum. Ioseph igitur qui
saluator: a pharaone fuit appellatus: figura-
bat xpm: qui a deo patre iesus. i. saluator: est no-
minatus: vt sicut ioseph a fratribus vendit tri-
ginta argenteis: egyptum. i. tenebras a tēpora

lis famis oppressione liberavit: et populum collecto frumento refecit. Sic iesus saluator a iudeis emptus totidem nimis: seculū istum tenebrosus a spiritualis in edie tabefactione redemit: et populū celesti pane: hoc est suo sacratissimo corpore satiavit. Et sicut ille factus est dñs egypti: ita et iesus factus est iudex totius seculi. ¶ Item figuratum est hoc nomen in iesu filio nuni: qui alio nomine dicitur iosue: qui fuit successor moysi in populi hebreorū ducatu: vt sicut ille populū dei per desertum educens: eundē ad terrā promissam introducere nequiuit: quod successor eius iesus adimpleuit. Sic per allegoriā moyses quidem populo dei legem dedit: ipsum autem saluare nō potuit: nec ad promissam terrā uiuentium introduxit: quod iesus saluator moysi successor legis gratie latoz effuso sanguine suo perfecit. Et sicut ille apertio iordanis flumine populū ad terram pmisam induxit: sic et iesus iste patefacto baptismate: quod ad litteram in eodem fluuio habuit exordium in christo populū suū ad eternam gloriā immisit. ¶ Item figuratū est in iesu sacerdote magno: qui post captiuitatem babilonicā populū in hierusalem reducens: templum reedificauit. primo Edre. v. Figurabat enim iesum: qui est sacerdos in eternū fm ordinē melchisedech: qui post diaboli captiuitatē populū redimēs ad hierusalem celestem que est mater nostra per suū sanguinem repositauit: et tēplū militantis ecclesie ppter peccatum hominis dirupte refecit. ¶ Secūdo in scriptura: hoc est ineffabile nomen dñi: quod grece dicitur tetragramaton: a tetra quod est quattuor: et grammata littera: et oñ deus: quasi deus quattuor litterarū: quod in lamina aurea de precepto sculptum: in fronte summi sacerdotis pendebat. Et cum inter decem nomina hebraica: quibus deus nominatus est: nullum reperiatur. iij. litterarum quod non sit plurium vel pauciorum: solum hoc nomen iesus in hebreo. iij. litteris inscribitur: sci licet ioh: he: yah: he. His enim litteris nomen dei ineffabile tetragramaton scriptum fuit: que quattuor littere in lingua nostra sonant principium vite passionis iste: quasi dicitur qd iste iesus est principium vite passionis: id est per passionem. Cum enim hebreorum grammatica prepositiōnibus careat: loco prepositionum: que seruiunt accusatiuo casui: ponunt genitiuum. ¶ Tertio in operatura: vnde dicit petrus rauenas. Hoc est nomen quod dedit cecis visum: surdis auditum: claudis cursum: sermonem mutis: vitam mortuis: totamq; diaboli potestatem virtus huius nominis de oblesis corporibus effugauit etc. ¶ De carne autem circūcisionis domini dicitur qd angelus eam karolo magno derulit: et ipse eam aqnis grani in ecclesia beate virginis collocauit: quam postea fertur transfuisse carosum. Nunc autem dicitur esse rome in capella lateran. que dicitur sancta sanctorum: vnde ibidem scriptum legitur. Circūcisa caro christi: sandalia clara. Ac vmbilici viger hęc precisio cbara.

De sancto Basilio episcopo et confessore. Cap. xxvij.

Basilios episcopus

pus et doctor grecorum: cuius vitam amplius iconi episcopus scripsit. de cesarea capadocie oriundus: septēnis a parentibus studijs philosophie traditus: studuit apud arbenas cum Gregorio nazazeno: et Juliano: et Libanio in doctrinis grecis. Cum in scripturis illis ad senium suū creatorē inuenire nō posset: eidem nocte oranti quidā splendor illuxit: et induxit eū ad perlustrandum totius religionis scripturam. Profectusq; in egyptum: sacrarum litterarum studio se exercitans: iam mente christianus: reuersus in greciam: multis philosophis viam salutis ostendit. Inter quos Eubolum preceptorum suum disputantem redarguit. Cum quo triduo sine cibo continue permanens: secumq; de diuinis conferens: eum conuertit. Qui oibus suis pro christo erogatis venerunt Antiochiam: vbi et Libanio philosophie et discipulis eius christum predicauerūt. Inde venientes hierusalem episcopo maximo no baptismum petierunt: qui eos secum duxit ad iordanem. Dumq; Basilius signum fidei a deo peteret: venit super eos lux immanis: sicut fulgur et columba ex fulgure descendens turbauit aquā et auolauit. Ibiq; baptisati antiochiam reuersi sunt: vbi sub Seleto episcopo Basilius diaconus ordinatur. Deinde uenerunt cesaream: vbi eusebio episcopo diuinitus reuelatur: basilium sibi in episcopatu successurum: quod non multo post eo decedente factum est. ¶ Quāto sanctitatis exortiterit iste sanctus effirē heremite in visu monstratum est. vidit enim in extasi positus colūnam ignis caput eius ad celum pertingebat: et vocem desup audiuit: qd talis esset magnus basilius: ueniens ergo ad ciuitatē die epiphanie vt tantū uisum videret: cū ipsum conspexisset in pontificali apparatu et comitibus clericorū uenerabiliter procedentes: desperit eū admirans boiem tanto bonore et cōspiratione positū esse colūnā ignis. Quod Basilius p spiritū cognoscēs eū ad se accersit de cogitatione redarguit: viditq; effrē linguā igneaz loquentē per os eius: et cōpunctus uenias petiit. Quā linguā penitus ignorabat: sibi a deo impetraret: quod difficile uideret: basilius pro eo orauit: et confestim grece loqui cepit. ¶ Heremita quidā alius pontificali procedentē basilium contēpsit: arbitrans qd in tali pompa plurimū delectaretur. Cui de celo vox facta est: qd ipse magis peccabat ex delectatione quam habebat in palpando candidam catte sue: qd basilius in omni apparatu suo. ¶ Talens imperator fautor arrianorum ecclesiā quandā catholicis ablatam contulerat arrianis: ad quem vti sanctus accessit: et ipsum de eius iniquitate magnanimiter redarguere cepit. Cuius post multa uerba iperator cecidit: vt amore catholicorū remoto ipso fm iusticiā inter partes sententiā ferret. Episcopus vō cōuocatis partib; iussit: vt fores ecclesie clauderent: et triusq; partis sigillo

munirent: et ad quorū orationes aperirentur sua
esset. Quod cū oibus placuisset: orantibus arri-
nis p̄ tridū ianue semp̄ eisdē clauſe manserunt.
Tunc basilius p̄ cessione ordinata venit ad eccle-
siam: et facta ofone leui ictu baculo suo fores terti-
git dicens. Tollite portas principes vestras etc.
Et cōtinuo apertis ianuis: reddita est ecclesia ca-
tholicis. Cū imperator basilium nec muneribus:
nec precibus: nec cōminationibus corrūpere pos-
set: vt dicit in tripartita bysto. dūz sniam de ipſi-
us basilio scribere vellet fractis tribus calamis
succesſiue: ipſe tremorē magnū incurrit: et sic ebar-
tam fregit: et a scribēda sententia destitit. Nobi-
lis quidā nomine heraculus filiam eius vnicam
deo vouerat in cuius amorē instigante diabolo
vnus ex seruis exarſit: et impossibile vidēs: vt ad
amplexus filie dñi sui posset accedere: cui dā ma-
go. pecuniam magnam pmisit. si taliter ageret: q̄
puella sibi cōsensum preberet. Qui scriptas epi-
stolam ad diabolum iuueni tradidit: et vt nocte iter
sepulchra gentiliū accederet monuit: et demones
vocaret: atq; echartam in aere exaltaret: et sic deo-
monibus sibi apparentib; obediret. Que dñi iuue-
nis perfecisset adest princeps tenebrarū cū mul-
titudine demoniorū: et lecta epistola iuuenē inter-
rogat: si xpm negare paratus erat. Qui dum xpo
et xpiane fidei abrenunciasset: et abnegatiōis sue
chirographum diabolo tradidisset: princeps de-
moniorum spūs fornicationib; ad puellam misit
in amorē iuuentis inflammāda. Que dudū vera-
ta miserabiliter clamare cepit: et p̄i dicere: q̄ aut
ipsam seruo in cōingem traderet: aut seipsam oc-
cideret. Pater igit anxius et filiam perdere dubi-
tās: de cōsilio amicorū ipsas seruo suo manumiso-
fo in vxorem dedit: et maximā dorē cōcessit. Et dñi
dudū inſimul permanerēt: aduertit vxor: q̄ vir su-
us nec se signabat: nec ecclesia intrabat. Et dum
huius causam sollicitè per dies plurimos requi-
sisset: quis dudū sibi veritatē negasset: eisdē tan-
dem cuncta que sibi cōtigerant enarravit: et puel-
la sup̄inde basilium consulendū abijt. Qui puerum
vocans: et oia ab eo audiēs interrogauit si ad xps
redire vellet. Cui ille r̄ndit: q̄ vellet libētē: sed
non poterat: q̄ abnegatiōis sue chirographū dia-
bolo fecerat. Et sc̄tis eius in dño cōsōtauit: et cru-
ce signatum p̄ tridū inclusit: postea eū visitauit:
qui magnas demones infestationes se pati dice-
bat: eo q̄ ipm lapidantes chirographū sibi osten-
debant. Cui ille dans escam modicā: iterū eum si-
gnauit: et inclusit: ac pro ipso iugiter deum orauit.
Et post aliquot dies iterū ad eū veniēs: ab eo p̄-
cepit q̄ clamores eorū a longe audiebat: eos tñ
nō videbat: iterumq; ipm reficiens abijt: et p̄ eo
orauit: et die quadragesimo rediens audiuit q̄ vi-
derat sanctū p̄ se pugnantē: et diabolum vincētē.
Quē basilius educens: vocato clero et populo: et
factis letantijs puerū in ecclesia ducebat: quē demo-
nes ab alia parte trahēbāt. Tūc clamante puero
basilius demones increpauit: eosq; dudū cōque-
rentes effugauit. Et dñi ipse cū omni pp̄lo in ora-
tione p̄seuerassent: ecce scriptū iuuenis p̄ aera i
manibus basilij cōsolauit: quē ille iuueni osten-
sum lacerauit: et absolutū ac cōmunicatū et bene

instructū vxori restituit. **M**ulier qdā oia pec-
cata sua in cedula scripserat: et eā basilio dederat
supplicās: vt pro se oraret: vt deus sibi peccata di-
mitteret: qui dñi p̄ ea orasset oia peccata preter
vnū grauius de echarta delata sunt. Quā basilij
ad effrem heremita misit: vt eius oratione et pec-
catis illud deleri posset. Tūc effrem eam ad basilij
um tanq̄ sanctiorē remisit: et vt veniēs festinaret
admonuit: eo q̄ dubitabat: an ipsum viuū inuentū
repperit. Rediens ergo mulierū dei defunctū
repperit: qui iam ad tumulū portabatur. Et dūz
lamentabiliter fleret: et cedula supra corp; de-
functi posuisset: iterum eam aperuit: et peccatus
delecti asperit. **D**um autem sanctus dei egro-
taret infirmitate qua et decessit: quidā p̄bus me-
dicus indens ioseph nomine eū visitabat: quem
sanctus se conuersurum preiuderat. Sed dūz in
extremis positus esse: et ioseph ex motu pulsus et
alijs indicijs: quem eo die moriturum nouerat: fa-
mulis secreto nunciauit: et vt necessaria sepulture
pararent cōsuluit. Quod sanctus per spiritū au-
diens hoc eē suū turm eo die oīno denegauit: et
ioseph aliter esse impossibile constanter affirma-
uit: asserens se velle mori: nisi basilius eo die sole
occidēte occumberet. Tunc sc̄tis eū interrogat:
si vult mori peccato et viuere xpo: si die sequēti vs
q3 ad sextā horam superuiveret: quod et ioseph se
facturum spondet. Beatus aut basilius quis na-
turaliter illico moriturus: oratione nō tantū mor-
tis inducias q̄ cōualescentiā a xpo impetravit: et
vsq; in crastinū ad horā nonā superuiveret: mane q3
hora tertia de lecto surrexit: ad ecclesia prop̄ijs
pedibus accessit: et ioseph conuersus baptizauit:
et rediēs ad lectū hora nona spiritū feliciter emi-
sit kalen. ianuarij tpe imperatoris gratiani: sepul-
tusq; est in ecclesia sua. **D**ie contra eunomiū infi-
gnes elaborauit libros. De spiritu sancto volumē
egregiū. In exameron homellas nouem. Episto-
las breues: varioq; tractatus. Ad euchitias epi-
stolam vnā contra hereticos. De incarnatiōe dñi
librū vnū. Vita balaam et iosaphat. Cōtra iulianū
apostatā libros fortissimos. De gñibus pctōz in-
quisitionū librū vnū. De fide catholica ad amphy-
lochū iconij epm librū vnū. Scripsit et regulā mo-
nachoz q̄ vtunt armē: et alia mltā opuscula fecit.
De sc̄ta martina virgine et martyre. Cap. xxix.

Martinavirgo

et martyri: rome ex patre consule
nata: ibidemq; sub alexandro im-
peratore passā est. Que ab eo vt
christiana comprehēsa: ad apol-
linit sacrificium inuitatur. Et
dum orasset pars templum euz
idolo cecidit: et demon per aera
sicut fumus clamans euauit.

Quam alexander a lapis ce-
sam ab octo viris binatū sibi succedentibus
vincinis ferreis attrahi fecit. Quispidentes quato-
tuor angelos virginem confortantes conuer-
si sunt: propter quod et ipsi suspensi: et vnguib;
lacerati: demum decollati martyrium consumma-
uerunt. Deinde virgo xpi suspensa: et post hoc

In quattuor palis extensis gladijs concidit: sed ce-
loribus subito decedentib⁹ carceri tradit: ubi ab
angelis visitata confortatur: et celesti cibo refici-
tur. Inde q̄ educta in tēplo artemidis statuitur:
et immolare compellitur. Sed corruēte idolo et su-
gato demone iterum circa mammillas virgibus
laniatur. Iterumq̄ carceratur. Deinde in amphi-
theatruū ducta bestijs subijcitur. Cuius pedibus
leo procidit mansuetus. Et dñi inde educta fuis-
set: idem leo mor eumenium alexandri cognatū
interfecit. Iterū post duos dies suspensa: et vngu-
lis rasa: atq̄ decaluate est: eo q̄ virtutē malefi-
ciorū capillis inesse putabant. Et dñi in tēplo cei-
reclusa fuisset sola idolo corruente: audite sunt
voces angelorū cōtinuentiū a paganis. Qd̄ im-
perator cōperiens ipsam extra urbē ductā iussit
decollari. Et facta maximo terremoto. cccxx. gen-
tiles conuerſi sunt. Cuius corpus calixtus papa
cum suis clericis sepeliuit kalendas ianuarij.

**De sancto Concordio presbytero
et martyre. Cap. xxx.**

Concordius pres

byter et martyr: passus est spoleti
tēpore antonij imperatoris. Dic-
er patre gordiano xpiano rome
ortus: a sancto pio vrbis episco-
po presbyter ordinatus et doctus
est. Qui cum via salaria habitaret
apud sanctum eutyretē: tentus a
torquato comite ruscie: qui ver-

fabatur spoleti: cū xpm confiteret: et sacrificare
nollet: carceri traditus est: ubi a sanctis eutyre-
te et antimo episcopo amicis torquati de eius cō-
sensu visitatus et confortatus fuit. Inde eductus
equuleo suspenditur et torquetur. Et dum con-
stanter in fide persisteret: iterum carceri manci-
patur: et fame triduo maceratur. Nouissime cū sta-
tue ionis eidem in ergastulo p̄sentate thurifica-
re renueret: a duobus satellitibus ibidē decollat
kalen. ianuarij. Sepultus in loco vbi aque plus
res emanat: iuxta ciuitatem spoletanam.

De sancto Almachio martyre. Cap. xxxj.

Almachius mar

tyr: rome martyrū passus ē. Qui
cum sacrificantibus gētilibus di-
ceret: hodie octauae dñici diei
sunt: cessata a superstitionibus
idolorū: iubente vrbis prefecto
captus: et a gladiatorib⁹ occisus
est kalen. ianuarij: vt dicitur in

martylogio Adonis.

**De sancto Fulgentio epi-
scopo ruspenſi. Cap. xxxij.**

Fulgentius epi

scopus ruspenſi. ex patre fulgen-
tione et matre marchiana nobilibus
in ciuitate toleto hispanie natus
est. Qui grecis et latinis litteris
non mediocriter eruditus in an-
nis iuuenilibus a fausto episcopo

in exiliū relegato monachalē habitum suscepit.
Hic primo ab arrianis multas infidias et perfe-
cutiones perpeſsus et aliqñ durissime cesus ē. De
inde effectus abbas monasterij sui: eadem arria-
na peste crescente ab eodem cenobio effugatus:
sed auxiliante xpo post tempus aliqñ reductus
in episcopū ruspenſi. electus fuit. Quiverbo et exē-
plo populū suū docēs: ad defensionē catholice
veritatis: multa opuscula cōtra arrianā heresim
compilauit. Propter qd̄ ab arrianis in insula sar-
dine cū. lx. catholicis ep̄is relegatus: domū ad ec-
clesiam suā renouatus: quasi per annū ante obitū
suum episcopatuū cessit: et ad monasteriū suū re-
diens: ibidē nō vt abbas. sed vt simplex monach⁹
annū vltimū vite sue exegit. Ibiq̄ plenus sancti-
tate humanitatis debitum soluit kalen. ianuarij.
ep̄atus sui annoz. xxv. vite vero sue anno. lxx.
Hic inter cetera vite sue arcissime recolēda car-
nes aut vini nulla nunq̄ necessitate: vel infirmi-
tate gustauit. Floruit autē tpe gelasij pape: et ana-
stasij primi imperatoris. **De diuina et humana lit-
teratura: prestantissimus: aduersus faustum ele-
gans scripsit volumen. Composuit tractatus et
homelias multas plurimosq̄ sermōes. Scripsit
et fabularum allegorica: libro quem mythologia
rum vocabula intitulauit. Hec Sigibertus.**

**De sancto Fulgentio episcopo
vtruculan. Cap. xxxiij.**

Fulgentius epi

scopus vtruculan. vir nimie icti-
tatis fuit. Qui dum rex gotthoꝝ
totilas ad partes suas accede-
ret: eidē per clericos suos exē-
nia misit: vt eius insaniam miti-
garet. Que rex vt vidit: spreuit:
suisq̄ hoībus iussit: vt episcopū
sub omni feritate cōstringerēt:

eiusq̄ examini referuarēt. Quem feroces gotthi
detentū circumdantes: eum in vno loco stare pre-
ceperunt: sibiq̄ in terra circulum designauerūt:
extra quē pedem tendere: nullo mō auderet. Cū
q̄ in sole nimio estuaret: nec circulū exire presu-
meret repēte tonitrua et coruscationes: ac pluuia
nimia eruperūt: adeo vt custodiētēs eū immen-
sitate imbris ferre non possent. Et cū inundatio
nimia vbiq̄ fieret: intra designationē circuli: in-
tra quam vir dei steterat: vna quidem aque gutta
descēdit. Quod dum regi nunciatū fuisset quem
p̄mitus insatiabili suoz sitiebat: postmodum
reuerendissime pertractauit: et cū honore ad pro-
pria remisit. Hec Gregorius. iij. dial. cap. xij.

De sanctis triginta marty. Cap. xxxiiij.

Triginta milites

christiani rome via apia marty-
rio coronati sunt. Quos diocle-
tianus imperator simul detētos:
capitali sententia condemnatos:
decollari fecit. Sicq̄ coronam
martyrij p̄ceperūt kalen. ianuarij

**De sancto Dacario abbate
alexandrino. Cap. xxxv.**

Macarius ale

randrinus abbas: vt habetur in bystoria tripartita: fuit in deserto de scybi: ad differentia alterius macarii egypti: antonii discipuli: qui fuit in thebaide: de quo dicitur. xvij. kalen. februarij. Dic descendens de scybi: in trauit dormire in monumento: vbi sepulta erant corpora paganorum. De quorum vno sibi puluinar sub capite stravit. Demones aut vt ipsuz terrerent vocabat quasi muliere ad balneum inuitantes: et alter demon sub ipso: tanq ex mortuo illo ridebat: se venire non posse: qz peregrinum super se habebat. Macarius aut in nullo territus corpus tudebat dicens: qz iret si posset. Apparuit sibi diabolus aliqui cum falce messoris: volensqz eu ferire non potuit. Dixit q ab eo multa violentiam pateret: qz sibi preualere non poterat. Nam quisquid macarius faciebat: et demon: si vigilabat ipse nunq dormitabat: si ieiunabat: ipse penitus non comedebat: verū in sola humilitate ipsum exercebat. Veratus a tentationibus carnis sacci magni harene deferebat: et interrogatus a theosebio qd faceret: rñdit: q se veranē verabat. Vidit alia vice diabolū habentem in veste perforata ampullas multas: quas dixit esse tentationum spes: et q ibat potionare fratres. Ita vt si vni aliquā earum nō placeret: aliam porigeret. Et cum rediret: macario interroganti quō fecerat: respondit: q oēs sanctificati erant: preter quendā theotificū qui sibi cōsenserat. Surgensqz macariū illuc iuit: illumqz fratrem tentatū inueniens conuertit. Et post hoc iterū demouem eundē repertum interrogat: quō se fratres habebant: qui rñdit: q male: et qd plus erat: vnum acquisitū amiserat: q sanctior alijs factus erat. Dum apud defuncti reperisset: et orasset: interrogauit quis esset: qui rñdit: se fuisse paganū. Interrogatus vbi erat aīa sua: respondit: q in inferno in tanto profundo quantū distat celum a terra. Ad diditqz: q adhuc profundiores sunt iudei. Et vltra hos profundissimi sunt falsi xpiani: qui xpi sanguinem cognitū parumpendunt. Ambulans aut p profundā solitudinem: ad quodlibet militare arundinē sigebat: vt postmodū redire sciret. Et cum iam nouā die tas fecisset: eas oēs diabolus collegit: et ad caput eius dormientis posuit: vnde ad redeundū plurimum laborauit. Fratri cuidam longe tentato q in cella sua inuolueret permaneret: cōsuluuit vt cogitationibus illis sic rñderet: q saltem p xpi amore celle parietes custodiret. Dum culicem se pungentem occidisset: et ex eo sanguis exisset: redarguens se: p propriam iniuriam vindicasset: nudus sex menses in deserto mansit: et inde a scabronibus laceratus exiuit. Post hec clarus virtutibus in pace quietiqz quarto non. ianuarij. Dec in vitis patrum.

Argens marcel

lus: atqz marcellinus puer fratres: passi sunt in ponto ciuitate tomis. Qui marcellinus sub licino principe: inter tyrones comprehensus: eum nollet militare: dicens se xpianum nulla ratione debere terreni principis ascribi militie cesus ad mortem: et diu in carcerem marceratus est. Et dum sic detineretur in vinculis: et argeus et marcellus fratres eius ipsum visitassent: et ipsi deprehensi q xpiani essent: coguntur idolis immolare: cum essent militares ascripti. Sed non consentientes a tribuno suo decollati sunt. Marcellinū vero in mari merus marty: tuz cōsumauit. qui passus fuit. iij. non. ianuarij. Hec Ado.

De sancto Antherio papa et mar. Cap. xxxvij.

Antheriū papa

et marty: natione grecus: ex patre romulo pontiano pape i episcopatu successit: et sedit annos iij. mensem. j. dies. xxi. Dic cōstituit: vt episcopi maxime vtilitas vel necessitatis causa possint transferri de sede in sedem. Dic qz gesta martyum a notarijs diligenter exquisiuit: et in ecclesijs reconditū legendas. Et hic sub maximo augusto martyrio coronatur. Sepultusqz est cum collegis suis in cimiterio calstri: via apia. iij. non. ianuarij. Et cessauit episcopatus dies. viij.

De sancta Benouefa virgine. Cap. xxxviii.

Benouefa vir

go parisiē. anno. vj. Martiant imperatoris claruit: vt ait Sigibertus. Hanc puellulam dum in domo paterna sanctus germanus parisiē. eps vadens ad synodum cōspexisset: propheticū spiritu prenunciauit eam maximā in sanctitate futurā: eamqz tunc de pudicitia docens ad propositum virginitatis incitauit. Dum autem die quadam prohibente matre omnino ad ecclesiam ire vellet: et mater ipsam alapa percussisset: subito lumine oculorum amisit. Quod puella videns: et matri condolens: ac ream se criminis remordens: aquam de puteo hauritam inuocato christi nomine oculis genitricis infudit: et mater confestim recuperauit visum. Dum autem in xpi virginem dedicata fuisset: et ieiunijs ac orationibus vacaret: ex longa carnis tabefactione lepram incurrit: quam pluribus annis patienter pertulit: sed demum a xpo mundata est. Et dum sancti dionysij basilica fabricaretur: et calce deficiente operarij laborare nō possent: et ex hoc diebus multi vacare ab opere necesse esset: oratione virginis effusa: cameram quam existimabant vacuam adierunt: et eam calce miraculose plenam inuenerunt: et sic in edis

De sanctis Argeo Marcesso et Marcellino martyribus. Cap. xxxvj.

ficio processerunt. Sed et sitientibus operariis virgo cuppas vini portaret: de quo refectis oib: vsq; ad completam ecclesiam non defecit. Dulcos ab immundorum spirituum oppressione liberavit: et alijs insignibus miraculis renitens: in pace quieuit. iij. noñ. ianuarij apud sanctum dionysium sepulta.

De sancto petro Aulano martyre. Cap. xxxix.

Petrus martyr

passus est in ciuitate aulana tēpore diocletiani et maximiani imperatorum: qui alio nomine balpatorum: qui alio nomine balpatorum vocatus est. Dic a preside se uero tentis: dum se christico lam confessus est crucis supplicio affixus: interemptus est: uere petri apostoll effectus heres nominis ac imitator: passionis. Cuius passionem transtulit anastasijs apostolice sedis bibliothecarius: ut scribit frater Vincentius. Qui passus est. iij. noñ. ianuarij.

De sancto Daniele martyre. Cap. xl.

Daniel leuita et martyr

padue quiescit corpore in ecclesia cathedrali. Ad quem hoc modo repertum est. Anno enim dñi. ccccclxxij. hic sanctus apparuit cuidam ceco in tuscia existenti monēs ut si illuminari uellet ad corpus suum uisitandum paduam accederet: seq; danielem martyrem nominauit. Qui paduam ueniens: nihil de sancto inuenire ualens: eo q; ciuitas a longobardis super diebus illis euerfa fuerat: et diruptis ecclesijs legende sanctorum disperse: se delusum putauit. Et dum in ecclesia sancte iustine oraret: eidem ceco sanctus daniel denuo apparuit et ipsum illuminauit: ac locum sepulture demonstrauit. Illeq; continuo episcopo iohāni et abbati sancti iustine: tam miraculum q; uisa nunciauit. Qui congregato clero et populo: locum effodientes: corpus martyris inuenerunt: iacens super ligneam tabulam ad instar sue longitudinis supinum et extensum: habens super se aliam marmoream tabulam eiusdem longitudinis cum in feriozi cōfixam clausis: uidelicet ferreis enozimibus: caput martyris: pectus et uentrem: ac omnia transfodiētibz membra: et binas tabulas cōligentibz: que oia: qualiter a gentilibus passus fuerat: euidentius ostenderunt. Sanguis uero a corpore diffusus ita recens in tabulis apparebat: ac si tunc ex vulneribus stillaret. Et ex parte exteriori sculptus titulus legebatur. Dic quiescit corp⁹ sancti danielis martyris et leuite. Quo autem tempore uel qua die seu sub quo passus fuerit iudice aliter ignoratur. Quē uanens igitur inde corpus ad ecclesiam maiorē dei genitricis transtulerunt: et ibidem honorifice condiderunt: ubi et quiescit miraculis fulgens. Et quia passionis eius festum ignotum est: festum ipsius martyris agitur

padue die qua corpus eius inuentum est: uidelicet. iij. noñ. ianuarij.

De sancto Theogene martyre. Cap. xli.

Theogenes martyr

scopi xpiani: passus ē sub licinio imperatore in cyzico: qz erat pila ciuitas hellesponti. Qui cōprehensus et perductus ad legionē que dicebat sera traiana: duz se xpianum cōfessus esset in quatuor palis extēsus et sustinens. cētus est diutius: donec. xvij. cēturiones super eū mutarent. Deinde in carcerem missus et in uerno extēsus: quatuorq; crucis cōfixus est: ubi ab ipso xpo cum sanctorum multitudine sibi apparentibus confortatur: quos et ipsi custodes audierunt psallentes. Inde eoductus et tribuno suo presentatus: iustus est ab eo iuxta meritū. Sed dum mergeretur lux maxima sup eū refulsit: que oculos mer gentium excecavit. Post q; aut ipsi ad xpi fidē conuersi fuerunt: et baptismum susceperunt: post dies. lx. lumen eis restitutum est. Corpus autē martyris a fluctibz ad lictū iactatum: et a christianis in uilla: que dicitur Adamanti. Qui passus est. iij. noñ. ianuarij.

De sanctis Pisco Prisciliano et Benedicta martyribus. Cap. xliij.

Priscus presbyter

et: et priscilian⁹ clericus: atq; benedicta religiosa rome martyriū passi sunt. Qui sub imperatore iuliano apostata: xpiano sum immanissimo persecutore comprehensi: et in cōfessione nominis xpī: gladio triūphū impleuerūt. iij. noñ. ianuarij. Dec Ado.

De sancta Darfosa martyre. Cap. xliij.

Darfosa martyr

ty: rome passa est. tpe decij cesaris. Que fuit vxor sancti Fabiani pape et martyris. Qui diuinitus per columbam electus: ut in eius passione dicitur. iij. kalen. februarj: vx ores dimisit. Et post eius martyriū Darfosa sanctissima in castitate permanens: primum exilio relegatur. Deinde a prefato principe capite iussa est puniri. iij. noñ. ianuarij: ut dicitur in martylogio Adonis.

De sanctis Aquilino et Sofijs martyribus. Cap. xliij.

Aquilinus: genitrus

minus: eugenti⁹ martian⁹: quintus: theodor⁹: et triponi⁹ martyres: apud aphyricā sub psecutione uandalica preclarissimo martyrio coronati sunt. iij. noñ. ianuarij. ut dicit Ado.

De sanctis in mese ianuarij occur. Fo. xxvij.

De sancto Symeone monacho et confessore. Cap. xlv.

Symeon mo

nachus. xl. annis apud Antiochia in colina quadam coenava stetit inclusus: mira vite sanctitate et penitentia clarens. Dicitur a sancto Timotheo abbate primum monachus factus est. Semel in hebdomada cibum sumens: panem videlicet solium aut herbarum dices cum aqua tantum. Funeque colligatus adeo corpus artauit: ut carnes eius circa ligaturas putreficerent: virque iussu abbatis hoc sententis se solui permisit. Deinde relicto monasterio ad desertum accedens in puteo sicco pluribus annis miram penitentiam egit. Postea in colina duodecim cubitoz sibi a populo prope ciuitatem edificata: reliquum vite sue tempore videlicet annis quadraginta permansit: et adeo artissimam penitentiam egit: quod femur ipsius putrefactum est ex nimia tabefactione. Anno integro super pedem unum immobilis stetit. Multa quoque miracula deo per ipsum ostendit. Quia cum populus a dracone ingratissimoveraret: oratione facta dum draco impetu nimio ueris ciuitatem moueret: grossissimo ligno oculum eius intraret: et oculo draconis erupto: draco velocissime rediens: deserta petiit: sicque populum ab eius infestatione liberauit. Mulierem quoque in potu serpente transglutierat: serpente euomere fecit. Et periclitatum populo nimia siccitate: aquam abundanter de terra produxit. Sicque in colina manes postvita mirabilem statum spiritum emisit. Quae abbas antiochus uenies uisitatum: dum eum primo statim repperit: orare putauit: sed accedens propius illum migrasse cognouit: et sepeliuit. In cuius exequiis aues circa corpus uolitates: quasi uocibus eum desebant. Sepultusque est apud antiochiam miraculis clarus. Qui uent autem in christo die nono. Ianuarij.

De sancto Thelespoto papa et mar. Cap. xlvj.

Thelespoto

papa et martyr natione grecus ex anachorita: sexto primo pape in epatu romano successit: et sedit annos. ij. menses. iij. dies. ij. Dicitur constituit ut missam ante tertiam nullus presumeret canere: quia hora dominus noster secundum euangelium in mari ascendit in crucem. Et in missa solemnibus diebus celeberrimis hymnum angelicum decantari precipit. Et in ma-

nale domini tres missas instituit celebrandas: prima in gallicatu in nocte media primante: quoniam christus in bethleem nasci dignatus est. Secundam in lucecente aurora: quoniam in cunabulis adoratus est a pastoribus. Tertiam in hora diei tertia: quoniam illuxit nobis dies redemptionis nostre. Dicitur etiam constituit. viij. hebdomadis ante pascha potissime omnem clerum ab esu carnis et in ieiunijs abstinere: ut sicut discreta debet esse uita clericorum a laicorum conuersatione: sic et ieiunium. Das autem septem hebdomadas omnes clerici non in delictis ieiunent. Et hic sub Antonio imperatore martyrio coronatus. Sepultus est cum fratribus suis in uaticano iuxta corpus beati petri nono. ianuarij. Et cessauit episcopatus dies septem.

De epiphania domini nostri. Cap. xlvij.

Epiphania

omni triplici miraculo decoratur. Dicitur enim magi christum adorant: id est hanc saluatore baptizant: et aqua in uinum dominus in nuptijs mutat. Pro quorum utroque meruit epiphania nominari: ab epi quod est supra: et phanes apparitio: quasi superna apparitio. Stella enim desuper apparente christus magis demonstrat. Et columba spiritus sancti desuper descendente iesus baptizatur dei filius: patris uoce in clamat: et aqua in uinum miraculose transmutata: christi iesu gloria manifestat. Hoc autem annorum reuolutione factum est. Nam christus dierum. xij. a magis est adoratus. Deinde annorum. xxx. et toride dierum est in iordane baptizatur. Et post hec anno reuoluto eodem die fuit ad nuptias iohannis euangeliste inuittatus: ubi aqua diuina potentia conuertit in uinum. Sed quoniam in hoc festo ecclesia principaliter in stat circa magorum adorationem: ideo et huiusmodi materia persequenda est. Et nota quod quod christus rex pacificus uenit in mundum: ut pacem faceret: et pacem adduceret: et ipse est enim pax nostra secundum apostolum: ideo triplicem pacem huius adduxit: scilicet pacem temporis: pectoris: et eternitatis. Propter hec tria necesse fuit: ut esset rex: deus: et homo. Nam fuit necesse ut esset pro pace temporis rex uniuersalis. Pro pace eternitatis deus immortalis. Et pro pace pectoris homo temporalis. Idcirco in historia huius festiuitatis probatur quod christus fuit rex uniuersalis: et deus immortalis: et homo temporalis. Et hec tria: ut dicitur: figurata fuerunt in triplici munere sibi a magis oblato. Nam aurum decet regiam dignitatem: et myrrha humanam mortalitatem. Nato ergo domino: tribus magis oriente positus super motem uictoriale orantibus: et ad uictum stelle a balaam chaldeo tortum christi manifeste

Marginal note: *Marginal note*

Nam de expectantibus: noua stella apparuit: vt dixit **L**hysofomus: habēs in medio formā pulcherrimi pueri: in cuius capite **CRUX** splendebat: et audita est vox magos alloquens: vt in iudeam pergerent: et ibi natum puerum inuenirent. Qui susceptus muneribus stella eadē ductrice iudea uenerunt: hierosolymam intrantes: stelle uisionē amiserunt: regem iudeorum natum quesierunt: eundem nasciturum in bethleem prophético testimonio didicerunt: quo pergentes stelle ducatum recuperauerunt: eadem stella duce ad puerum natum deuenierunt: ipsum adorauerunt: tria munera obtulerunt: admoniti in somnis per uiam aliam in patriā redierunt. **O**stenditur ergo ex his primo qd christus est rex uniuersalis. Et hoc patet. Primo: qd ex regib⁹ generat⁹: et in regia ciuitate natus: qd em̄ ex regib⁹ israel sit p carnem genit⁹: ostēdit mattheus euāgelista in principio sui euāgelij ante qd deueniat ad bysroziam mago rñ dicens. Liber generationis iesu xpi filij dauid etc. Ideo qz uoluit xps in bethleē nasci: qd est in tribu iuda: et appellatur ciuitas dauid: eo qd ipse uerū rex iudeorum esset de domo et familia dauid: per carnis generationeꝝ ppagatus. Ideo qz additur prophetia michee. Et tu bethleem terra iuda etc. In qua ad litterā ostēditur: qd christus uerus rex iudeoꝝ: qui populū israel in uirga uirtutis erat rectorus: in ipsa ciuitate fuerat nasciturus. **S**ecundo: qd ab amicis principib⁹ uisitat⁹. De more enim principum seculi est: qd rex de nouo regnum acquirens: ab amicis regibus eiusdem coronationi congaudentibus uisitetur. Sic et xps nuper per carnē assumpt⁹ regnū mūdi in grediens: et principē huius seculi foras efficiens ab amicis regibus: neduz personaliter uisitatur: sed etiam munerib⁹ honozatur. Qui licet appellentur magi: fuisse tamen reges a doctoribus asseruntur: et dicit fm̄ quosdam qd fuerunt primo magi: id est malefici: sed postea conuersi sunt. Reuersa autem magi id est sapientes. Nam magus persee: hebreace scriba dicitur: grece philo sophus: latine sapiens: uenerunt autem ab oriente hierosolymā in. xij. diebus fm̄ remigiū miraculose et preter naturā: quoniam puer ad quē pperabant: eos in tam breui spacio ducere poterat. uel dic fm̄ Hieronymum: qd super diomedarios uenerunt: quod est animal velocissimum: quod tantum currit vno die: p̄tum equus in tribus: et dicitur a diomos quod est cursus et areti uirtus quasi uirtuosus in cursu. uenerunt autem hierosolymam propter tres rationes. **P**rima fuit: quia magi tempus natiuitatis xpi agnouerunt: sed locum ignorantes existimauerunt nouum regem natum in ciuitate regis reperiturum: que erat hierusalē. **S**ecunda: vt citius natiuitatis locum discere possent: cum ibi sapientes iudeoꝝ residerent. **T**ertio: vt iudei in excusabiles essent: qui locū quidem nascētis agnouerāt: sed de tēpore se nefcios scēdere potuissent. vñ magi iudeis ostēderūt tps: et iudei magis locū. Ex quo redarguit iudeoꝝ negligētia: dum illi vni pphete credit: istis pluribus nō acq̄escūt. **I**lli inquirunt regē alienū: isti cōtēnunt pprium.

Illi uenerūt e lōginquo: isti manserunt e vicino. **T**enerūt autē et quesierūt illū dicētes. **T**ibi est qui natus est etc. **H**is uerbis: vt dicit Remigius in originali. **T**erū regē: uerū uolem: et uerū deū cōfessi sunt. **T**erū uolem cū dixerūt. **T**ibi est qd natus est. **T**erū regē cū addit. **R**ex iudeoꝝ. **T**erū deū cum cōcludit. **E**t uenimus adorare em̄. cū solus deus debeat adorari. **T**ertio: qd ab emulis formidatus. **T**inuit em̄ eum rex herodes eius inimicus eisdem magis nunciandibus xpm: quare audiēs herodes rex: turbatus est. **E**t hoc tripliciter de causa. **P**rimo ne iudei sui regē natū reciperent: et se alienigenā expellerēt. **F**uit em̄ primus alienigena: qui iudeis dñatus est. **S**ecundo ne a romanis culpārī posset: si aliquis ibi rex uocaret: quē augustus nō constituisset. **T**ertio vt dicit **S**ergorius: qd nimirū terrena altitudo cōfunditur: cū celsitudo celestis aperitur. **T**urbatus est et oīs hierosolyma cum illo triplici de causa. **P**rimo: qd impij nequeūt gaudere de aduentu iusti. **S**ecundo: vt regi turbato adularent se turbatos ostēdentes. **T**ertio: qd timuerūt ne presente et uenturo rege adinuicē certantibus: ipsi in perturbationibus inuoluerētur. **T**ic herodes p̄cipibus conuocatis: sciscitabatur ab eis ubi xps nascetur. **E**t prophetia **M**ichee in mediū profertur: qd xps in bethleē sit nasciturus. **Q**uod cū audisset conuocatis magis didicit ab eis tps stelle que apparuit eis: eosqz in bethleē ad requirendū puerū destinauit: et ut em̄ repertū sibi nunciaret rogauit: simulās se adorare uelle: quē perdere cupiebat. **S**ecundo ostenditur qd est deus immortalis. **P**rimo in noue creature p̄ductione: qd soli deo p̄tinet. **S**tella em̄ illa que magis apparuit: fuit de nouo creata: que peracto suo officio in p̄teritā centē materiā est reuerfa. **E**t hoc vt plurimū doctores tenent. **H**ec autē stella ab alijs differebat in sex: quaz tres differētiās primas assignat **F**ulgētius: et alie tres tāgūtur in glosa. **P**rimo em̄ differebat in situ: qd nō erat localiter in firmamēto celi: sed p̄debat in aere. prima terre. **S**ecundo in fulgore: qd ceteris erat splendidior: nā sole meridie fulgēte lucidissima apparebat. **T**ertio in motu: non em̄ mouebatur motu circulari: sed precedebat magos motu p̄gressiuo more uiatoris: et cū stantibus quiescebat. **Q**uarto in origine: qd alie facte sunt in mundi principio: hec autē modo. **Q**uinto in officio: quia alie facte sunt: vt sint in signa et p̄p̄ta: hec autē vt prebeat magis uisā. **S**exto in duratione: qd alie facta sunt perpetue: hec autē rediit in materiā p̄teritam officio suo cōpleto. **S**ecundo ostēdit deus in secreto: et futurorū cognitione: cognouit enim xps quid herodes facturū erat: ideo et magos ad eum mittere uoluit. cognouit etiā qd se nō adoraturū: sed occulsiū cogitabat: ideo p̄ aliā uisā redire precepit. **E**t nota qd cū magi hierosolymā ingressi sunt: stelle ducati amiserūt: p̄pter tres ratiōes: vt di. glosa. **P**rimo: vt de loco natiuitatis xpi querere cogētur: vt sic de eius ortu certiores redderētur: tam per stelle apparitionem qd p̄ per prophetie reuelationē. **S**ecundo: qm̄ iuste querentes humanū auxiliū: admiserunt diuinū. **T**ertio: qd sicut dicit ap̄ls

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xxii.

prophetia fidelibus: signa infidelibus data sunt: ideo signū istis gentilibus datū: inter iudeos fideles eis apparere nō debuit. Cū autē de hierusalē regressi fuissent: stella antecederat eos: vsq; dñi veniens staret supra vbi erat puer. Quā vidētes illi gauisi sunt gaudio magno valde. **Tertio** in magorū adoratiōe. Nā intrantes domū inuenerūt puerum cum maria matre eius: et proidentes adorauerūt eū. In quo ostenditur verus deus: q; pceptum erat: vt nullus adoraretur: nisi solus deus: vt dictum est. **Eidē** quoq; munera obtulerūt: vnde elicit aurum: thus: et myrrhā. Obseruantes in hoc antiquum legis pceptum. Nō apparebis in conspectu meo vacuus. **Dec** autē munera in spem obtulerunt propter quattuor rationes. Primo quia vt dicit bernardus beate virginī aurum obtulerūt: ppter inopie subleuationē: thus contra stabuli fetorē: myrrhā propter mēborū pueri consolidationē et verminū expulsiōnem. Secundo: vt dicit iugustinus: qm̄ aurū ad tributū: thus ad sacrificium: myrrhā ad sepulturam pertinet. Per hec intus mantes: q; in xpo confessi sunt regiam potestatem: diuinā maiestatem: et humanā mortalitatem. **Et** hec est cōmunitas ratio doctorū. Tertio vt dicit maximus: qm̄ in auro ostendit captiuitatis nostre redemptio preciosa: in thure deomonū superstitio cessatura: et futurū vere religionis cultū aperitur: in myrrhā vō: qua exanimata solent corpora conseruari: pfiguraf carnis nostre reparatio et resurrectio mortuorum. **Et** hec vō p xpm̄ futura erant. Quarto: vt dicit Gregorius: et est ratio moralis: vt ex hoc significetur qd̄ xpo conferre debeamus. Auro namq; sapientia designat salomone attestante: qui ait. Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. Thure autē: qd̄ deo impendit: virtus orationis exprimit: psalmista attestante: qui ait. Diriga oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo. Per myrrhā vō carnis mortificatio figurat. vnde et sancta ecclesia de suis operarijs vsq; ad mortē p deo certantibus dicit. **Dan** mee distillauerūt myrrhā. Nato ergo regi aurū offerimus: si in cōspectu illius claritate supne sapientie resplendemus. Thus offerimus: si cogitationes carnis p sancta orationū studia in ara cordis incendimus. myrrhā offerimus: si carnis vitia p abstinētiā mortificamus. **Dec** Gregorius. **Tertio** ostēditur qd̄ est homo tēporalis. **¶** Primo: q; vt homo voluit nasci et educari: ideo inuenerūt puerum cū maria matre eius. **¶** Secundo: quia vt timens mortem voluit occultari: quā naturali ter homines fugiunt. Ideo cū sicut deus prescisciisset qd̄ herodes eū querebat occidere: vt homo verus voluit in egyptū aufugere. **¶** Ter-

tio: quia amans societates voluit a coetaneis sociari: homo enim naturaliter diligit societatem cū sit animal sociale: vt dicit philosophus: et maxime appetit consortium coetaneorum. Ideo christus voluit a pueris innocentibus et coetaneis associari: cuius fidei preconium nō loquendo: sed moriendo confessi sunt: et flores martyriū extiterunt: vt dicit augustinus. et celebratur dies epiphanię ab ecclesia viij. idus ianuarij: quo die isdem magi christū adorasse creduntur.

De sanctis Gaspar Balthasar et Melchior magis. Cap. xlvij.

Balthasar: bal

thasar: et melchior fuerūt illi tres magi et reges sanctissimi: qui ad christū adorandus stella duce ab oriente venerūt. **¶** Hi de regione perfidis orientalis: que est india superioꝝ p uincia sabba dicunt extitisse. **¶** Dorum nomina hebraice dicuntur. **¶** Apellius. **¶** Amerius. **¶** Damascus. **¶** Grece autem Balthasar. **¶** Balthasar. **¶** Sarracin Latine autem nominantur: vt dictum est. Fertur quoq; cum ad christum venerunt: Balthasar fuisse annoꝝ sexaginta. Balthasar quadraginta: et melchior viginti: et ita cōmuniter pinguntur. **¶** Hi sapientissimi philosophi et astroꝝ scientie periti: successores balaam arioli fuerunt: et ad visionem stelle venerunt ex illa prophetia. **¶** Orietur stella ex iacob etc. Nam vt ponit Chrysostomus. **¶** Quidam secretorum inspectores elegerunt de seipsis duodecim: et si quis moriebatur: si eius substituebatur. **¶** Hi per singulos annos post menses ascendebant super montem excelsum: qui dicitur victorialis: et tribus diebus ibi morantes se lauabant: deum orantes: vt stella a balaam eorum patre predictam ostenderet. **¶** Et sic successiue: terni et terni: omnes duodecim faciebant. **¶** Dum autem isti tres reges in nocte natiuitatis domini ibidem reperit essent: stella de nouo creata eis apparuit: et vt dictum est illis natum regem iudeorum indicauit: eosq; ad eum adorandum inuitauit. **¶** Qui iussa fideliter peragentes: per aliam viam admoniti in somnis ab angelo: reuer si sunt in regionem suam. Nam venientes tarsum cum nauibus tarsensium transfretarunt. **¶** Et quis omni relicta gentilitate: exinde fideles extitissent: tamen baptismum nō susceperunt: donec dispersis apostolis ad predicandū a sancto Thoma apostolo: qui apud indiā predicant: baptizati sunt: et in fide xpi confirmati: eiusdē in predicatione coadiutores fuerūt.

Qui in eadez regione in pace quieuerunt. Quozñ corpora inde translata: cōstantin' magnus impator cōstantinopolim deportari fecit. Et deinde pcessu tpsis a sancto Eustorgio epo mediolan' translata sunt: vt in eius vita dicef. iij. idus apzilis. Nunc autē requiescunt apud colonā istuc de mediolano delata.

De sancto Melanio epo. Cap. xlii.

Melan' epi

scopus rodonen. venetenſi peretia villa: que dicif plautio oriſidus: claruit tēpore clodouei regis et anastasiſ impatore. Qui inter cetera virtutū eius insignia maria magis viguit potentia aduersus demōes de obfessis hominibus expellendos. Dicuntā fratri: quē malignus inuaserat spiritus: dum iret ad aquam hauriendā: alapā in manilla prebens: demōem ab eo excussit. Oratorū autē suū: quod dicitur plantiū proprijs manibus fabricauit. In venetenſi pago: diabolus quēdā virum inuadens: ad hoc eū induxit: vt seipsum suspendens laqueo strangularet. Quē sanctus superueniēs et factū abhorrens: oratōe facta: nedū hominē suscitauit: sed etiā ab immūdo spiritu totaliter liberauit. Tandē post multa signa virtutū iugiter int entus in celū migravit a seculo. viij. idus ianuarij. Et cū sancti albin' victor: lauroz' et marsus: corpus eius deferrent p vicinā rodōn. sepeliendū. xij. vinculati in turri detēti: scissa turri p mediū soluti et incolumes exierūt. Sanctū corpus ad tumulū comitātes.

De sancta macra virgine et marty. Cap. l.

Macra virgo

i ciuitate augustana a rictio uaro preside martyriū passa est. Que dñi sacrificare nollet: iubente preside: primū in equuleo suspensa et diuti us tora: deinde igne precipitata est. Que cum ibidem diu mansisset illesa: mām illius eius abscessis squalore carceris afflicta ē: oī luce ac cibo negatis: verū circa noctis mediū lumine imēso circūfusa: viroqz venerādo canicte aspsō sibi apparēte cōfortata est: et cunctis plagis sana ta: vberib' restituta. Nouissime iubente preside sup restas acutissimas et pimas extensa et diu volutata orans migravit ad xpm. Sepultaqz est i territorio remenē. viij. idus ianuarij. Cui' corp' post multos annos cuidā leudulfo bubulco diuinit' reuelat' ostendof

sibi loco p visionē: ibidē a fidelibus inuenit: scilz iuxta ecclefiā sancti martini: et inde leuatum honore condig no reconditum est.

De relatione pueri iesu ex egypto. Cap. li.

Relatio pue

ri iesu in egypto: facta est regnante ex iudea archelao p herode pfe suo: vt dñ Matthei. ij. c. circa annos. l. ipe rii octauiani augusti: diuic puer iesu septenni etatis impleuisset: vt hystoria scolastica tradit. qualiter autē xps in egypto translatus fuerit: in

auctērico nō habet: nisi q dñ matth. eodē cap. q angel' dñi apparuit i somnis ioseph: admo nēat tolleret puerū matre ei' et fugeret in egyptū: et eēt ibi vsq ad obitū herodis. Eo q herodes querebat puerū ad pcedū eū. Qui cōsurgēs accepit puerū et matre ei' nocte: et recessit in egyptū: et erat ibi vsq ad obitū herodis et. In libro tamē de infantia xpi: quē hieronym' chromacio et heliodoro epis trans tulit ex hebraico in latinum scribit: q ioseph virginē cū filio iunēto imposuit: et ipe in alio ascēdit: et arripuerūt iter p montana et p desertū: nolētes ire per maritimā timore herodis. Erantqz cū eis tres pueri et vna puella in obsequiū xpi. Et exētes dracones de quadā spelunca cū ceteri timētes fugerēt: serpētes puerz adorauerūt. Similiter leones et leopardi et alia genera ferarū adorātes iesum p desertū antecedentes: viā eis ostendebāt. Et post dies tres dū aqua in vtribus defecisset: et oēs fessi sub palme arborē quiescerent: virgo maria respiciens ad comā arboris de fructibus eius cōcupuit. Et cōfestim palma cacumen suū ante pedes virginis inclinauit: et collectis ex ea fructibus ad satietatē oim: arbor se iterū erigēs ad statū pristinum rediit. Tūc angel' apparuit: et ramū ex palma euellens et asportās: ad celestia euolauit. Deinde ad radices palme fons aq limpidiſsime erupit: ex quo oēs refecti sunt. Et dñ iter agētes marino calore cōpūnerentur: et adhuc. xxvij. dieb' itinerari oporteret ante q in egyptū puenirēt: miro modo post tres dies in egyptū deuenērūt: et in ciuitatē hermopolim se receperūt. Ibiqz māserūt pegrini vsq ad obitū herodis. Quia quos miracula de xpo puero ab eodē ostēsa: in prefato libello reperiunt: que tam breuitatis causa q ex eo q iter apocripha connumerant: omittunt. Illud tamen memorabile pro constantia doctoribus habetur: q ingrediēte puero iesu in tēplū iherosol' cū maria matre sua: oīa phari idola corruē

De sanctis in mēse ianuarij occurrētibus. Fo. xxx.

runt: iuxta prophetiā Esaię. ppter qđ miraculuz multi egyptiorū cōuersi sunt ad eum: et virginem matrem benigne tractātes: puerū iesum pulcher rīmū plurimū reueriti sunt: et ipsum aliquem magnoñ deozū existimabāt. **¶** **E**rat ibidē fons modicus: in quo fertur uirginē matrē puerū sepius balnasse: et pānos eius pprijs lauasse manibus. In quo fonte oēs pueri etiā faracenoñ quacūq; valitudine detenti: descendentes: cōfestim sanantur. **¶** **E**st et ibi lapis: ubi virgo pāniculose cbristi lotos ad siccandū extendebat. Ibi est vinea engad dī: que profert balsamū: qđ ipsum fonte irrigatur: et si aqua alia irrigaretur: eo anno nullum fructū produceret. **¶** **E**t hoc notoriū est in omni terra egypti. **¶** **E**st et ibi prope arbor: que persidis dicitur: vt pōntē Cassiodorus in tripartita hystoria: que fertur vsq; ad terram inclināta: cbristum humiliter adorasse: qđ valet in salutē membrōzū: si fructus: folium: vel cortex patētis collo alligen. **¶** **I**gitur post qđ septē annis cbristus fuerat in egypto: de functo herode: vt scribitur Mat. 2. Joseph in somnis monetur ab angelo: vt xpm in terraz iuda reducat: qđ et fecit. Sed audiens qđ archelaus regnaret in iudea p herode patre suo: quin adhuc erat patre crudelior: timuit illo ire. **¶** **E**t admonitus in somnis ab angelo secessit in partes galilee habitansq; in ciuitate nazareth. **¶** **H**erode antipa herodis ascalonite minore filio: et fratre archelai: sam tetrarchiā galilee tenente. Dies autē huius relationis pueri iesu ex egypto facta scribitur a Hieronymo in eius martylogio fuisse die sequenti post epiphaniam: videlicet septimo idus Ianuarij.

¶ **D**e sanctis Iuliano basilissa et socijs
martyribus. **¶** **C**apitulum. lxx.

¶ **I**ulianus mar-
tyr cñ socijs: basilissa virgo cum
sociabus temporibus dioclētia
ni et maximiani in ciuitate antio-
chia claruerunt. **¶** **Q**ui nobilibus
et christianis parentibus: proge-
nitus: liberalium scientijs imbu-
tus: dum annozū. xvij. a parē-
tibus ad coniugiū coheretur: et
ipse in uirginitate deo seruire di-

spouisset: diuina monitus uisione parētibus con-
sensit: et puellam nobilem et christianam nomine
basilissam in coniugem accepit. **¶** **D**ie igitur statu-
ta nuptijs cum gloria celebratis intrat cubiculū
cum uirgine Iulianus: tanqđ iura matrimonij so-
laturus: ubi dum uirgo miraretur: qđ odorem ro-
farum et liliorū hyemali tempore sentiret. **¶** **E**xpo-
nit sibi Iulianus hunc esse odorem pudicitie uir-
ginalis: et post sanctas admonitiōes uirginem ad
uorum continentie incitauit. **¶** **T**unc apparentes si-
bi ex vna parte cbristus cum comitiua sanctorū:
ex alia dei genitrix cum societate uirginū: nimia
luce circūfusa sanctos dei coniuges de uirginali
proposito cōmendarunt: et eis coronas aureas
impouuerunt: ac librum uite aureis scriptum liti-
teris ostenderunt: in quo nomina sua conscripta
iulianus et basilissa legerunt. **¶** **S**icq; uisione ab eo-

rum oculis ablata: ambo sancti in sancto propo-
sito permanserunt. **¶** **A**deo vt parētibus iuliani de
medio morte sublati: sua oīa pauperibus eroga-
rent: et duo monasteria construerent: in quozū uo
Iulianus extitit pater et administrator: fere mille
monachozū: in altero basilissa cum cetero sacratiss
mo multarum uirginum dño seruebant. **¶** **D**um
autem persecutio cbristianozū in syria et egypto
marine uigeret: orant basilissa: vt uirgines quas
congregauerat: dominus periclitari non permit-
teret. **¶** **E**t per uisionē a cbristo confortatur: qđ om-
nes filias suas: quas deo acquisierat: ad celos
premittens: ipsa eadem postmodum sequere-
tur. **¶** **Q**uod dum facta suis refert uirginibus: su-
bito cōmotus est locus: et apparuit colūna lucis
inter eas: in qua litteris aureis scriptus erat: qua
liter omne illud sacrum collegium cbristus infra
certum tempozis spacium ad celestia inuitabat:
quod et factum est. **¶** **N**am intra constitutū tempus:
omnes ille sacre uirgines ad celos in sancta con-
fessione migrauerunt. **¶** **Q**ue postmodū cuncte au-
ro et gemmis indute: basilissa apparuerit oranti:
et qđ eam expectabant dicentes: et ad celestia inui-
tantes. **¶** **H**ec dum basilissa iuliano gaudens reu-
lisset: orans iuxta eum emisit spiritum: quam ille
cōdigne tradidit sepulture. **¶** **P**ost hec dum mar-
tianne preses antiochia ab imperatoribus mis-
sus esset: et cbristianos omnes dijs immolare com-
pelleret: et episcopus ciuitatis multitudine cleri
et populi ad sanctum confugissent: misit martia-
nis assestozes suum cum satellitum multitudine:
vt de predictis: an ita esset inquireret. **¶** **Q**ui ue-
niens ad sanctum iulianū: et ipsum cum omnibus:
qui cum eo erant: in fide xpi feruentes inueniens:
eadem presidi nunciavit. **¶** **T**unc preses iulianū so-
lum: ut auctorem omniū iussit teneri. **¶** **R**eliquos
vero omnes in quo erant loco inclusos: incendio ce-
nobio igne cremari: ubi martyrum occisurū audie-
bant singulis hoīs canonicis uoces psallentium.
¶ **P**ost hec martianus iulianū in custodia detē-
tum ante se in foro deductum: cepit cōpellere ad
sacrificia deozum. **¶** **Q**uem sacrificare nolentem:
iussit primo nodosis fustibus cedi. **¶** **E**t dum cede-
retur: casuynus cedētum eruit alterius oculum:
qui erat notissimus imperatorū. **¶** **Q**ui dum iussu
presidis ad tēpla deozū ductus esset: vt eis inuo-
catis oculum recuperaret: demones hoc sacerdo-
tibus se non posse facere clamabant: quin potius
eterno igni vna cum suis cultozibus reseruos
affirmabāt. **¶** **E**t dñi illuc fies ingressus esset: plus
qđ quinquaginta idola de auro: argēto: cbristallo:
et eboze in puluere redacta sunt. **¶** **Q**uod dum preses
magice arti iuliani ascriberet: lotio ipsū pfundi
iubet: vt sic maleficia solueret: qđ tamen in balsa-
mi odore uersum est. **¶** **S**ctūs autēz martyr uiro illi
excecato facto signo crucis oculū restituit: qđ mox
ad xpm cōuersus: mādato pñdis gladio interem-
ptus est. **¶** **D**einde pñes iussit sanctū ferro uinctū
per totam ciuitatē circūduci. **¶** **E**t dum ante scho-
las: in quib; celsus puer filius martiani studebat
trāsiret: uidit celsus circa sanctum multitudinē an-
gelozū coronaz preciosam sibi iponētē. **¶** **D**orq;
relictis scholis conuersus: ad pedes sancti iulia-

ni cucurrit: et christi confiteri voce clarissima cepit. Et dum pater preses vna cum matre et alijs magnatib: eum vellent retrahere: cepit puer eos durius increpare. Quos preses indignatus in ar- tum: obscuri: et fetidum carcerē iussit recludi: sed xpi virtute lux de celo super eos ingens infundi- tur: fetor in odore conuertit: sed et vincula quibus fuerant alligati soluitur: atq; viginti milites: qui eos custodiebāt: ad dñm conuertuntur: qđ audies preses eos vna cum iuliano et celfo eius filio fecit in eadem custodia detineri. **¶** **U**tringit autem v t eo tēpore septē fratres filij quondā nobilis xpia- niq̄ fuerat de genere carini imperatoris: et ipsi si- deles impatoribus adeo grati forent: vt ipsos si- ne vlla persecutiōe cum quodā antonio presbytero: religione fidei vt pmitteret. Qui per visiones a xpo moniti ad sanctū iulianum in carcerem vna cum presbato presbytero accesserūt: et ipsum ac so- cios hortari ceperunt. Et ab antonio presbytero celsus puer vna cum viginti militibus conuersis baptisimi gratiam perceperūt. Quos martianus in eadem custodia detineri precepit: et oīa q̄ gesta fuerant principibus per litteras intinuit. Cui impatores remiserunt: qđ si sacrificare nollent: sin- gulos in cuppis picis sulphure: et bitumine reple- tis concremaret. Et dum eos oēs eductos de cus- todia preses ante se statuisset: vt eos iuxta impe- ratorum decreta mori faceret. Sanctus iulianus iuuenem quendā defuncti: qui portabatur ad tu- mulum suscitauit: qui et mirabilia q̄ in alio seculo viderat: coram oibus enarrauit: et ipse fidem xpi recepit. Et cum vxor: presidis plorans filio suade- ret: vt tam acerba morte interfici nollet: promittit eidem celsus: qđ in cuppa ignea permaneret inu- stus. At preses filij interitum horrens vicarium dereliquit: et inde cum lachrymis abscesit. Igitur omnes illi sancti in cuppis missi: igne succenso permanferant ilesti. Quod preses audiens admi- ratus illuc accessit: et magis iuliani hec omnia de- putans: matri celsum per triduum cōcessit: vt ab ea eius animus mutaretur. Que cum vna oibus illis in honesta custodia detenta: a filio celfo con- uersa est: et ab antonio presbytero baptizata. Qđ audiens martianus viginti milites extra vrbem eductos tradidit decollandos. Septem vero fra- tres igne cōsumi fecit. Iulianus autē cum celfo fi- lio et matre eius cōiuge: et cum antonio psbytero ac iuene a mortuis suscitato: suo iudicio refer- nanit. Quos oēs diutius examinatos: et in christi confessione immobilis repertos: iterum carceri tradidit cruciados. Sequēti die ingressus in tem- plum iouis eos oēs illuc adductos: cepit ad sacri- ficia suadere. **¶** **Q**uante autē Juliano templū cum oibus idolis subuersum est: et mille de sacerdoti- bus et multitudine gentiliū perierunt: vbi ad mi- raculi attestatiōē ignis vsq; in presens eructat. Tunc martianus territus eos iterum carceri man- cipauit: vbi media nocte ad eos venientes basilissa cum oibus sanctis: quos iuliano xpo acquisue- rat: eos hortātes ad superna dulcitus inuitabant. Die autē sequenti iussit preses digitos manū et pedum sanctorū licinio oleo infuso ligari: et igni superponi. Dehinc celfo filio suo cutez capitis au-

ferri. Antonio vero presbytero et anastasio inuenti suscitato oculos effodi. Sancta autē matre celsi cum aliquis tangere vellet: excecabat. Sancti ve- ro ex oculati diuinitus illuminanti: et alij ab oibus tormentis liberātur. **¶** **L**iq; martianus eos oēs in amphiteatro bestijs exposuisset: et fere oēs sancto- rum pedibus procidissent: iussu presidis: oēs rel- mortis ibides deducitur: cum quibus iulianus et ceteri capitali snia feriuntur: vt sic sanctorū corpo- ra a reorum cadaueribus: xpianis essent incogni- ta. Statingz factō terremoto cum confiscationi- bus et grādine: tertia pars ciuitatis cum oibus tē- plis funditus corruerūt: preses autē inde vix eua- dens eadē nocte intersternibus ebulliens. Sed dum xpiani corpora sanctorū decernere nō pos- sent: aie singulorū in specie virginum super singu- lozū corpora vise sunt: et sic corpora sunt collecta et in ecclesia sub altari tumulata. Passio autē ho- rum oim sanctorū agitur. vij. idus ianuarij.

¶ **Q**ue setō Luciano psbytero et mar. Cap. liij.

Lucian' antio-

chene ecclesie presbyter et mar- tyr vir doctissimus atq; eloquē- tissimus fuit. De quo hiero. lib. de viris illustribus scribit: qđ tm̄ in scripturaz studio elaborauit: vt vsq; tuuc: quedā exemplaria quondā opusculorū luciani nun- cuparentur. Ferentur et de eius fide libelli: et breues ad nonnul-

los epistole. Passus est nicomēdie ob christi con- fessionem sub persecutione maximiani tempore antherij pape: et sepultus belenopolē birhyntie. Quam vrbem cum prius dzezana vocaretur: con- stantinus imperator instaurās in honore matris ex noīe ipsius belenopolim vocauit. Beda lucia- num hunc sub alio maximo imperatore: qui vna cum constantino imperauit: passum fuisse scribit: qui passus est. vij. idus ianuarij.

¶ **Q**ue sancto clero diacono et martyre. Cap. l. liij.

Clerus diacon'

apud antiochia p̄o confessionis gloriā: septies tortus et diu in car- cerem maceratus ad vltimum de- collatus martyrium consumauit vij. idus ianuarij. Dec Aldo i mar- tylogio.

¶ **Q**ue sanctis Luciano maximiano et Ju- liano martyribus. Cap. l. lvi.

Lucian' presby

ter: maximians: et iulian' pueri: apđ beluacū ciuitate p xpi noīe passi sunt. Qui lucian' bri petri discipul' fuit. Et a setō clemēte papa cū btō dionysio epo ad gal- lias pdicādas direct': eidēq; co- mes et coadiutor: datus exiit. Post hec idē p̄b: a setō dionysio beluacē. vbi destia' xpm euā

De sanctis in mēse ianuarij occurrētibus. Fo. xxxi.

gelizans: plusq̄. xxx. millia gentiliū ad christum cōuertit. Inter quos maximianū: z iulianum pueros baptizauit. Ad hunc cōprehēdendū vbiq̄q̄ fozet inuētus: iulianus p̄fect? tres pueros destinauit: latrinū: larium: et antrum. Qui ipsum in beluaco p̄dicantē repertū cum duobus pueris iam dictis tenuerūt: z ad p̄fectum adduxerunt. Qui primo maximianū z iulianum pueros capite cedi fecit. Deinde lucianū p̄sbyterū fustibus cesum: christū cōfiteētē similiter: decollari mādauit. Cuius corpus truncatū z exanimo caput pro prijs manib? sumptū quasi tribus miliarib? depozitauit: z transuadato tare flumio vsqz ad locum: in quo sepeliri elegerat deuenit: ibiqz gloriose occubuit: vbi z tumular? quiescit. Cūqz tāto miraculo quingenti gentiles ad xpm cōuersi sunt: passi sunt autē sancti martyres. vj. idus ianuarij.

De sancto Severino abbate. Cap. lvj.

Severinus abbas

bas tempore quo Attila rex hunorum defunctus est: in vtraqz p̄anonia et finib? danubij rebus turbatis: ac inter filios eius pro regno obtinēdo initio certamine de partib? ozietis adueniētē in vicinia noxi ripēis z p̄anonioum noxi oppido: qd̄ astaris dicitur: morabatur: agēs angelicam vitam z tradēs apostolicā doctrinā. Hic spiritū p̄p̄betē mirabilē noscitur habuisse. Nam subuersionē dicti oppidi propter cuius peccata dudū ante p̄dixit: z cuius eidē illudētibus inde discessit. Quo abente die z hora d̄bus p̄dixerat: oppidū a barbaris subuersum est. Inde ad aliud castrū: qd̄ dicitur cōmagones declinauit: qd̄ a barbaris intus existētibus: xp̄ianisqz dominātibus: arctissima custodia seruabāt: nullo ingredi vel egredi p̄misso. Ipse autē nemine interrogāte oppidū intrauit z xp̄ianis intus existētib? salutē promisit: eisqz triduanā p̄niam indixit. Die vero tertio facto maximo terremore barbari deterrētur de oppido fugiētēs: z subsidū cuius in trinfecus aduenisse putātes: nocte suspueniētē se alterutrū hostes existimātes mutuo seipsos cedebant. Cuius t̄p̄e ianuanis: quā fames opp̄sserat: eo q̄ hyemis t̄p̄e danubio q̄gelatouictualia nauibus iuxta morē eodē deferrī nō valebāt: oratione facta z glacie intēpestiue resoluta nauib? victualibus onustis adueniētibus ab inopia liberauit. Cūqz barbarozū rabies oīa loca occuparet: quo cumqz sc̄tīs introitāt oppidū: illud ab incurſu hostium deus eruebat. In castello cullulo locustas a cunctis: quos repleuerāt agris excussit: solo agro vnus cuius exceptus: eo q̄ ab eo monitus ad ecclesiā vna sc̄tū: ceteris cūctis cuius ad orationem pergetibus: venire contēp̄t. In iouia: eo oppido mulierē seminec incolumē tradidit. Leprosū de mediolano sibi adductū a lepra mūdauit. Bonū monachū barbarū natione ab oculoꝝ infirmitate curauit: z alia insignia miracula fecit. Diem sui obit? tricēnio ante p̄dixit: et se defunctū inde trāfferri mandauit: eo q̄ ciuitas

infestatione barbarica fuerat subuertenda: qd̄ vt p̄dixerat per oīa euenit. Sicqz in monasterio: quod ipse construxerat apud oppidū noxiū sub rege rugozū senba in pace quieuit. vj. idus ianuarij. Corpusqz eius: vt mādauerat trāstati est multis miraculis clarēs. Et in castello lucullano qd̄ est in italia apud ciuitatē neapolim per manum sanctivictoris epi iustū gelasij pape locatum est: vbi in eius noīe monasteriū est constructum.

De sancto Severino episcopo. Cap. lvij.

Severinus episcopus

scopus neapolitan? fuit: z frater beati martyris victorini epi p̄tationē. de quo dicitur in eius sc̄ta ouē. nouembri. Qui severinus post multarū virtutū perpetratiōē z sc̄tatiū insignia: quieuit in pace sanctitate plenus. vj. idus ianuarij. Dec Ado.

De sancta Martiana virgine et martyre. Capitulum. lvij.

Martiana virgo

go z martyri ciuis in suegritana fuit: q̄ veniens cesarē: z videns in platea simulacrū diane confregit. Propter qd̄ a ministris iudicis det̄cta: cesa: et ad ipsum deducta est. Quaz iudex in loco publico exp̄positā gladiatori cūdam illudendā tradidit. Qui dū nocte ad ipsam ingredi veller: paries diuinit? se interposuit: et ne ad eam accedere posset prohibuit. Traditur secūdo z tertio viris: et eis sicut z primo similiter cōingit. Deinde in harena bestijs subicitur: q̄ primū leo mansuetus effectus lingere cepit. Sed de consilio Bindarū archisynagogi iudeozum laxatus sibi tanrus indomitus: qui oculum quidem virginis eruit: quam postmodum leopardus d̄sc̄riptam lacerauit. Sicqz immaculatum christo spiritum reddidit. Cuius corpus a fidelibus in ipsa ciuitate sepultū est. Dum autē archisynagogus domū redisset: igne celesti cum omni familia z domo cōsumptus est: que domus nunq̄ deinceps permanere potuit: sed in miraculo testimonium pluries reparata semper corruit. Passa est autē virgo christi. v. idus ianuarij.

De sancto Marcellino episcopo. Cap. liij.

Marcellinus episcopus

scopus anconitanus venerabilis vite fuit: cuius gressūz dolore nimio podagra contraxerat: eūqz familiares sui: sc̄ybi necesse eēt: in manibus ferebant. Quadā vero die per culpam incurie ciuitas anconitana succensa est. Cūqz vehementer arderet: cucurrerunt: omnes vt ignem extinguerent: certatimqz proficientibus aquam: sic flamma excreuerat: vt totius vrbis incendium minari videretur. Cūqz ignis iam partes vrbis non modicam consumpsisset: et obsistere nullus valeret:

deductus in manib⁹ episcopus familiaribus se portatibus: precepit vt cōtra ignem illum poneret: quod & factum est: et ibidem positus est: vbi flamma ardentius incumberet. Lepit autem miro modo in se incendiū retorqueri: ac si sui impetus reflexiōe clamaret: se episcopum transire non posse. Sicq; flāma illo termino refrēnata in semetipsa refriguit: & vltra cōtingere quicq; edificij non presumpsit. Quieuit autem in pace sanctus episcopus. v. idus ianuarij. hec Grego. p̄lo dialo. cap. vi. De sctō Paulo p̄mo heremita. Cap. l.

Paul⁹ primus

heremita: cuius vitam scribit Hieronymus feruente deest persecutione heremū vastissimam adijt: vbi. xciij. annis vobis inobis incognitus mansit. Cuius persecutionis immunitas duobus recitatur exēplis. Duo enī christiani iuuenes cōp̄zebēduntur: quorum alter nudus melle perunctus: et ligatus sub ardoze solis: muscārū et vesparum aculeis la cerandus exponitur: vt scabionum puncturis cederet: qui ignitas sartagines superasset. Alter vero amēnissimo virdardo: vincit mantibus ac pedibus lecto sternitur: sibiq; puella speciosissima & impudica sociatur: q̄ amplexibus & cōtagijs iuuenem ad luxuriam prouocabat. Cum ergo ille motus cōtrarios sensisset in carne: nec aliter se posset defendere: linguā dentibus p̄cisam in faciē impudice expuit: et sic dolore tentationē fugauit: eamq; confudit. Eodem tempore dum paulus inferiori t̄bealde oriundus annoz. xvi. parētibus orbatu cum sorore cōiugata remansisset: & tantas martyrii strages audisset: territus seculus deseruit: & ad montiū deserta confugit. Et in spelunca maxima: iuxta quā arbor palme vetustissime germinabat: & fons lūpidissim⁹ exurgebat: vsq; ad vīte sue terminū incognit⁹ māsit. Quō autem hoc tempore medio vixerit incognitum est. Cum autem paulus annoz. cxiij. esset in heremo vitam angelicā ducēs: et antonius annoz. xc. in alta solitudine moraretur: cogitaret in alio suo nullum vltra se monachozū in heremo cōfēdisse: noctu sibi a dño reuelatur alium in pfundiori heremo se meliozem cōsistere: ad quem visendū deberet accedere. Qui sene crutis sue oblitus et baculo substētatus: cepit per siluā peragere. Et primo quidez obuū habuit hippocetanz hoīem seze equo mixtū: qui sibi viam dextera demōstrauit. Deinde obuulit animali fructus palmarum ferenti supra imaginē noīis: deosum

habens formā caprinā: quam antonius intellexit esse demōnē in tali forma gentiles rusticos decipientē. Et dum diem quasi vagando per heremū exegisset: noctē in oratione deduxit. Sūmoq; diluculo eidem lupa ad radices montis aquam lambēs apparuit: q̄ ipsum ad cellulā pauli perduxit. Sed dum intrans spelūcā: & aure diligenter siquid audiret auscultans pedem. s. lapide offendisset. Paulus antonij sentiens ostium firmavit. Antonius vero rogat vt sibi aperiat: qui animalia recapibat: asserēs se nunq; recessurū: sed ibi potius moriturum: victus ergo paulus aperuit: & alter alterum ex nose salutauit: in mutuos amplexus ruunt: iuxta fontem sedentes quiescunt: & de multis colloquentes adimices fermonem protēdunt. Hora aut noua coruus ad eos aduolauit: & panem integrū eisdem apposit. Tunc paulus deo grās agens dixit: volatille illud quotidie per annos. lx. panem dimidium apportasse: sed tunc p̄pter hospitis aduentum amonā duplicasse. Inter eos piacularis oritur: quis dignior panem diuidere debeat: deserit paulus hospiti & antoni⁹ seniori. Tandē ad vesp̄as in hoc cōueniūt: vterq; manū apponat: & e regiōe vsq; panē diuidat. Deinde paululū ex aqua fontis gustātes: noctem in diuinis colloquijs transegerūt insonnem. Quōq; mane paulus antonio suum obitum in primo nūciasset: & ex hoc antoni⁹ vltra modū desierat. Paulus ne ex suo obitu mens vtriusq; tristaret: cogitauit illuz remittere: vt sic expedit⁹ posset ad deū migrare. Rogauit antonij: vt ad cellā suam rediēs: palliū qd sibi athanasi⁹ eps dederat apponaret: quo corpus suum mortuus inuoluere posset. Miratur antonius q̄ tale sibi secretū apparuit: ad cellam festinātius redijt: & pallio accepto velociter ad paulum repedare cepit dubitās de eo q̄ sibi accidit. Et cum iam die illo & sequenti perrexisset: & iam trium horarū iter eidē restaret: vidit pauli aīam nūcā inter p̄phetarū angelozū & apostolorū choros ad celestia cū splēdore cōuolantē. Et p̄cedens velocius ad spelūncā venit: & corpus genibus flexis vt orantem conspicies: se deceptū putauit: pauli q̄ uiuentem & orantē credidit. Et cum dudū obseruans motū alique nō vidisset: & mortuū cognouisset: post multas lachrymas corpus inuoluit: et exequias celebrauit. Cum autē sarculū nō haberet ex quo terram foderet: ecce duo leones adueniūt: & ad mensurā hīani corporis foueam faciūt: & inclinato capite abierūt. Sicq; antonius corpus terre condidit: & vestimentū de palmarū folijs cōterti: quo paulus induebatur: assumpsit: & ad cellam suam rediēs fratribus vīsa narrauit. Ea q̄ veste ex deuotiōe in

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xxxij.

solēnitatis vtebatur. Quienit autē paulus in dño. iij. idus ianuarij circa annum dñi. cclxxvij.

De scto paulo simplice cōfessore. Cap. lxj.

Paulus mona

chus simplex cognomine discipulus Antonij fuit: qui dñi rusticanus esset inuentā vxorē in crimine adultero dimisit: et heremū petens Antonio adhefit. Qui prima nocte sicut cōuersionis: vt pbaret illum: iussit Antonius vt se expectaret: qui tribus diebus ante celle ostium orās permāsit: magistru expectās: nec diei estur: nec nocte motus est. Dum autem in cōuentu fratru ex simplicitate interrogasset: ante christus prior esset propheta: mādaui ei Antonius vt taceret: et obstinatissime triennio silentium seruauit: nemini loquēs. Cui etiam dum Antonius plurima cōtra rationē iuberet: videlicet vt aquā hantā effunderet: et vestes disrueret: et resueret: oīa patienter implebat: et egros quos sanare nequibat Antonius: iste sanabat. Dñi pro salute viri furentis instāter orasset: illeq; salutē consequi nō potuisset: quasi indignatus paulus cōtra dominum iurauit se nisi ille sanatus fuerit minime comesturū: moxq; ille fugata rabie cōpos mētis effectus est. Serpētes etia et scorpiones scindebat: et cordiū secreta cognoscebat. Cūtid aliquando inter fratres splēdidos virū obscurū et nigrū ecclesiā intrāt: et demones illū retrahētes. Pro quo dñi orasset: vidit illū claro vultu exēit: et demones ab ipso elōgatos. Interrogansq; dicit illū fuisse peccatōrē longa fornicatione detentū: nūperq; ad deū maxima compunctione cōuersum: et abrenunciāns seculo: pauli discipulus effectus est. Nec in vitis patrum.

De sancto Nicanore diacono. Cap. lxij.

Nicanor diaconus

nus vnus de septem primis qui ab apostolis electi fuerunt: vt habetur Actuum. vi. Gratia dei et fide admirāndus fuit: qui predicationis officium diligenter exercens: apud Cypzum gloriofissime coronatus: ibiq; sepultus est quarto idus ianuarij vt dicit Hieronymus.

De sancto Guilielmo archiepiscopo. Cap. lxiiij.

Guilielmus episcopus

scopus Bituricē. floruit tēpore philippi imperatoris: qui anno domini. M. clyxxix. in episcopatum promotus est. Die gener nobilis a pueritia in parisiē. et suestionē. ecclesijs canonicatum obtinens seculo derelicto ad grandimontensem monasterium se cōtulit: ibiq; factus mo-

nachus aliquanto tēpore fuit: deinde ad maiora pcedēs ad ordinē cisterciē. in pontiniacē. monasterio cōsolauit: vbi proficiens in virtutibus: prioratū suscepit. Postmodū abbas fontis sancti Johannis factus: successiue ad abbatia carolacē. cenobij assumptus est. Et vbiq; subditos in multa mansuetudine perstraxit: et virtutum exempla ppagauit. Tandē licet inuitus in ecclesia bituricē. pontificali sublimatus honore: henrico archiepiscopo successit: vbi oneri succubuit: non honore presuit: et humilitatem pūstinā obseruauit. De animarū cura sollicitus verbo et exemplo gregem domini pascere curauit: et virtutum miraculis claruit. Nam presbyterum gerardū nomine: quivlum sinistram manus amiserat: ita vt celebrare non posset: audita prius eius confessione infra tertium diem adeo sanauit: qd presbyter post triduum celebrauit. Puerum etiam cerebro et oculis turbatum: tremorē capitis patientē: imposita sibi manu pfecte sanū effecit. Semp eodē vultu et ato pferas. quosq; ad se venientes cōsolabatur. Tandē assumpta cruce cōtra hereticos abigētes: pontifici volens: cū itinere necessaria prepararet: infirmitate correptus: quiescit in pace. iij. idus ianuarij: et sepultus in bituricē. ecclesia confestim miraculis coruscare cepit: quē honoratus papa tertius canonizauit.

De sancto Iginio papa et martyre. Cap. lxiiij.

Iginus papa et

martyr: natione grecus ex philoppho de athenis: cuius genealogia non inuenitur: theleporo pape in potificatu romano successit: et sedit annos quattuor: menses tres: dies sex. Dic composuit clerum et distribuit gardus. Dic etiam constituit: vt vna matrin?

vel vna matrina suscipiat leuatum a monte bethlemi. Similiter et in confirmatione et in cathesizatione. Insuper statuit: qd excepto romano pontifice: nullus metropolitano audiat causam sui episcopi: nec condemnet eum: nisi in conspectu episcoporu provincialiū ventiletur. Dic etia scribit omnibus fidelibus generalem epistolam de deo trino et vno et de incarnatione filij dei: ple nam catholicam fidem continentem. Dic fecit ordinationes tres per mensem decembri. presbyteros. xv. diacones quinq; et episcopos per diuersa loca sex. Qui sub persecutione seueri imperatoris martyrio coronatur. sepultusq; est iuxta corpus beati petri in vaticano. iij. idus ianuarij: et cessauit episcopatus dies tres.

De sancto Saluio episcopo et martyre. Cap. lxv.

Saluio episcopus

pus abianē. de territorio auer-nēsi tpe hylperti regis claruit: qd predicto regi arriano resistebat. Tēpore autē regis karoli ueniens

valentianus et predicans inuitatus ad prandium a quodam genardo nobili: dñi in mensa quedam vasa argentea precessit: vinegādus filius dicti genardi auaritia ductus: predicta omnia sibi auferri fecit: deinde ipm in carcere detinuit: ac nocte superueniente eundem in carcere cum vno eius discipulo in gulari: et corpora eorum late ter abscōdit in stabulo armatorum. Tertiū dñi locū ipm taurus ingens semper custodiret: ne ab alijs aialibus pollueretur: et pollutū aliqui purgaret: et omni nocte lumē quasi in modū duarū lampadarū super humata corpora videret: reuelāte angelo rex karolus misit valentianus: et corpora desofia curru imposta ad sanctū vedastū deportari mādauit: que multi boves curru iuncti trahere nō poterāt. Demū duobus bobus solūmodo appositis: et quo abire velent dimissis: sanctoꝝ pignora ad ecclesiā sancti martini apud valentianus deduxerūt: et ibidē subfiterūt: vbi cōdita sunt. Interfectoꝝibus martyrum a Karolo inquisitis: exoculatis: et decollatis. Qui passi sunt tertio idus Januarij.

De sancto Satyro martyre. Cap. lxxij.

Satyr⁹ martyr

apud Aebalam passus est. Qui trāsiens ante quoddam idolum cum exuisset illud signans sibi frōtē sacratissime crucis signaculo statim simulachri corruēs i puluerem reductū est. Ob quā causam martyr xpi ab infidelibus tētus in xpi cōfessione decollatus

est secundo idus Januarij.

De sancto Arcadio martyre Cap. lxxij.

Arcadius mar

tyr: vt scribit zeno eps veroneñ. gloriose passiōe coronat⁹ est. Luuius tam illustre martyriū fuit: vt in vno corpore tot fuerint supplicia: quot videtur et mēbra. Nā cū ppter persecutionis rabiem ex vrbē aufugiēs latitaret. Comprehensus a paganis adducitur ad iudicē: et dñi ipm cōfiteretur ex cogitato nouo supplicij genere: ab articulis manibus: et a cruribus pedibus abscessis viuus dimittitur: sicqz in suo sanguine volutatus dudū cruciatu emisit spiritū. si. idus Ianuarij.

De sancto Hilario epi. Cap. lxxij.

Hilarius epi

pus pictauiens. aquitante oriundus nobilibus parentibus genitus ab annis iuuenilibus moribus et sapientia insignis fuit. Quin cōiugem habēs et filiā in laicali habitu monasticā vitā ducebat. Tandē relicto seculo clericali mancipat militie: et pcedēte etate ac sapientia preualente a clero et populo pictauiorū episcopus electus est. Et cum non solum ecclesiam suā: sed et totam

galliā ab hereticis defensaret: ad suggestionem duorū episcoporum arrianoꝝ ab imperatore cōstantio arriano: cum dionysio mediolanensē. et eusebio vercellensē. epis in phrygiā relegat: vbi dñi existeret: cognouit p spm apriam filiam suā pictauiens cū matre relicta nubere velle. Quam per epistolā gratissimā sibi missā: studuit ad virginitatē ppositū inuitare. Sed cum vbiqz arrianoꝝ heresis pullularet: et ab imperatore omnib⁹ epis veniendi ad synodū cōcessum esset: vt de veritate fidei disputaret: veniens hilarius ad cōsiliū apud seleurtā isaurie oppidū celebrandum: ad petitionē arrianoꝝ pictauiam redire compellitur: eo qd ab hereticis nimium eius secunda sapientia timebatur. Et dum per insulam gallinariam serpentibus plenam transitū haberet: et reptilia eius presentiam fugerent: palū pro termino fixit: vltra quem nunqz serpens accessit. Et cum esset pictauiens infantem sine baptismo defunctum audiens pro ipso orauit: et tam diu in oratione perseverauit: donec pariter surgerent senex de oratione: et infans de morte. Filiam quoqz suam apriam ex epistola sibi missa in virginitatis proposito firmissimā cernens: et ne aliquādo flecteret timens: oratione sua a domino impetrauit: vt eam ad se recipere dignaretur. Sic qz puella defuncta est post dies modicos: quem hilarius sepeliuit. Quod mater puelle confidens episcopo rogauit: vt sibi etiam transitum obtineret. Qui pro coniuge similiter intercessit eamqz ad celi regna premisit. Deniqz multis miraculis perpetratis: dum infirmatus morti propinquaret: obitum quoqz suum imminere cognosceret: lenocium presbyterum sibi dilectū: nocte vt foras exiret admonuit: si quid audiret sibi renunciari precepit. Ille iussa complens: voces tum multauantis ciuitatis audire se reulit. Et cum circa ipsum vigilaret finem expectans: media nocte iterum iussus exiit: et nihil se audire nunciavit. Porqz immenso circumfultus lumine sanctus dei ad christum migravit. Et sepulchrum est pictauiens iduum ianuarij circa anno domini. ccc. lxx. tēporibus valentiani et valentis imperatorū. Die sanctus doctor: multa librorum volumina compilauit. Nam contra arrianos. xij. scripsit libros. Item ad galliarum episcopos librum de synodis. In psal. edidit commentarios originem imitatus: et ex suo aliqua adiciens. Scripsit libellū: quem viuenti constantio misit constantinopolim. Item in cōstantiū quem eo iam mortuo cōdidit. Item contra valentem et visariū librum historiam arminensē. et feretecē. synodi continentē. Ad prefectum salustium cōtra dioscorū alii. Hymnorum et ministeriorum alium. Item cōmentarios in mattheum. Item tractatus in iob quos de greco origenē. ad sensum trāstulit. Itē cōtra auxētū libellum elegatē. Item nonnullas ad diuersos epistolas. Tradunt aliqui eum scripsisse in canticis canticorum: quod tamē incertū est. Hec die ronymus de viris illustribus.

De sancto Gregorio nazanzeno epi. Cap. lxxij.

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xxxij.

Gregor⁹ nazāzē

zenus eps & doctor grecoꝝ: q̄ vt scribit rufinus presbyter verbo & operib⁹ clarus lumen ecclesie incōparabile prebuit de capado cia ortus: filius epi nazāzē & ma tris noīe religiose: atthenis eru ditus fuit. Qui dñi iuuenis phi losophie studeat: eidē die qua dam due speciose femine appa ruerūt. Quas cū ille yti castitatis amator cū indi gnatione repelleret: dixerūt se sibi amicas fore: quarū vna se sapientiā: altera castitatē nominās: dulces iuueni prebētes amplexus: extitit sanctum eius propositū virtutis: vtriusq; firmauerūt. Post hec ab atthenis discedēs maris tēpestatē patitur: seq; deinceps deo seruiturū vouens litteris diui nis imbuit: & defuncto patre eidē in nazāzē ponti ficū subrogat. **G**lorioso autē impatore valente arriano: cuius secte gregorius gladio fidei virili ter resistebat: ad cōstantinopolitanā ecclesiā gu bernandā assumit: vbi preclara doctrina floruit & exēplo. Inter ceteros autē fidei pugiles: quos sa pientie vberibus enutrit: Hieronymū sanctissi mū alimū ecclesie doctore in diuinis studijs habuit auditorē. Cernū duꝝ pfidoꝝ emulationes sensisset inuidie p̄tra se liuore subortas: relicta regia vrbe ad ecclesiā suā primā nazanzūꝝ rediit: ibiq; doctri ne & orationi intentus vite residū exegit: ibidēq; sepult⁹. Inde corp⁹ eius cōstantinopolim p̄cessu tēporis transfatū est. Qui euit in pace idib⁹ ianua riū tēpore theodosij senioris. **Q**ue dico eloquentissim⁹ doctoꝝ: plures cōposuit tractat⁹: de quib⁹ rufinus Aquileiē. p̄b⁹ decē ex greco in latinū vertisse elo quū asserit. Hūc quoq; .xxx. milia versū oīa opa sua cōposuisse Hieronymus tradit. Ex quib⁹ hec sunt. De morte fratris cesarij. De iachabeonū lau des. Athanasij laudes. Laudes Maximi philoso phi: quē libū quidā falso ironiā vocat: quia extat alius vituperationes eiusdem maximi continens. nam licet eidem laudari & vituperari p̄ tēpō re. Edidit & libū heroico carmine virginitatis et nuptiarū contra se disceptantiū. Aduersus enno riū duos libros. De spiritu sancto vnum. Contra inlium imperatore vni: & alios plures. Hec Die nymus de viris illustribus.

De sancto Firmino martyre. Cap. lxx.

Firminus mar

tyz fuit sub tēpore paganorū: sub qua tamē p̄secutione vel iudice: aut quib⁹ supplicijs interēptus ignotū est. Et sepult⁹ fuit in am bianensiuꝝ ciuitate: locus tamen vbi requiesceret ignorabatur. Tē pore autem sancti Saluſi episco pi corpus eiusdem martyris repertum est. Nam cum idem episcopus vna cum clero & populo tri duo ad dñm exorasset: vt eis corpus sancti mar tyris Firmini reuelaret: nimio odore fragrante et lumine immenso celitus super locum effuso: de fossa ibidem humo corpus sacrum inuentum est.

Ad quē locū ciuitates charoan. cenomañ. nouioñ & bobaciū eodem odore conſperse ad viſendū cor pus martyris cōcurrerunt: quod ab episcopo le natum ad ecclesiam condigno honore transfatum est. In cuius transfatōe glaciāle frigus: videlicet mense ianuario in estum maximū conuersum est. Arbores nudate subito frondes protulerunt & flo res: de quibus egri sumentes sanabantur. Factū est autem hoc idibus ianuarij: nam dies passionis martyris: sicut & cetera incognit⁹ est vsq; in p̄sens.

De sancto Vincentio con fessore. Cap. lxxj.

Vincenti⁹ cōfess

for samaritanis parētibus & pa ganis ort⁹ est: qui ad predicatio nem sancti Georgij apud antio chiam xpm annunciantis cōuer sus est tēpore cōstantini impera toris. Deinde sacerdos fact⁹: mo nitus ab angelo theſalonica ve nit: vbi idola Datiani p̄fidis si gno crucis edito contriuit. Filla q; eiusdem eupatronā nomine a demonio libera uit: & cum ducentis baptizauit. Post hoc cum san cto benedicto episcopo romā perrexit: quibus dñi in via cibaria defecissent: piscis ex de mari in lit tus p̄siliuit qui p̄ ebdomadā illis suffecit. Quos etiā beatus hilarius pictauiē. episcopus rediēs ab exilio: obuolus habuit: & secum dudum viuētiss retinuit. **Q**uic aliquando in sex latrones incidit eū perimere volentes: quorū vnus se gladio trans uerberauit: secundus ad quercū se suspendit: ter tius arreptus a diabolo expirauit: quartus oculo los amisit: quintus rabie manū & brachia denti bus lacerauit: sextus se in mare precipitauit. Et cuiꝝ esset beatus viuētius annoꝝ. cxx. in pace occubuit apud castrū grauiorem idibus ianuarij. Cuius corpus sanctus marcytiē abbas ibidem tu mulauit. inde postea transfatum in montē vertia cum: vt dicit frater viuētius.

De sanctis quadraginta militib⁹ mar tyribus. Cap. lxxij.

Quadraginta

milites ex tēporali tyrocinio ad christi militiam transierunt. Qui omnes rome via laucana sub im peratore galieno p̄o confessio ne fidei decollati coronas mar tyris a domino percipere merue runt idib⁹ ianuarij: vt dicit Ado.

De sancto Felice p̄bfo & mar tyre in pincis. Cap. lxxij.

Felix presbyter

et marty: pronominē dicitur in pincis a subulis quibus passus perhibetur. nam pincis dicitur su bula: nam cum magister pueroꝝ rum extiterit: & eis n̄m̄ium rigi dus fuerit: tentus a paganis cū christum libere confiteretur: tra

ditus est in manus puerorū: quos iſe docuerat in eccleſia: quem ipſi cū filiis ⁊ ſubulis occiderunt. Qui paſſus eſt rome. xix. kalendas februarij.

De ſancto Felice preſbytero ⁊ martyre. Cap. lxxiij.

Felix preſbyter

et martyr germanus immediate infra poſiti feliciſ preſbyteri et confeſſoris tēporibus diocleſiani et marimiani martyrium paſſus eſt rome iuxta portam pincinam: vbi et requieſcit in loco qui dicitur in pincis: ⁊ ex hoc pronomine in pincis dicitur. Sic ſenior altero fratre a prefecto vrbis draco detentus ductus eſt ad templum ſerapis vt ſacrificaret. Et cum inſufflaret in ſimulachrum: ſtatim in puluerem redactum eſt. Alia die ductus eſt ad templum mercurij: et de hoc fecit ſimiliter. Iterum ductus ad templum diane pari modo idolum deſtruxit. Tunc vna cum fratre carceri mancipatur: deinde in equuleo lenatur: et quibus hoc feciſſet maleficiſ interrogatur: qui cum diceret hec non diaboli maleficiſ: ſed chriſti beneficiſ facta fuiſſe: ductus eſt ad dictum locum ſecundo miliario ab vrbe ad phanum quod ibidem erat: qui facta oratione exuſſauit in arborem ingentiſſimā: qui ſtatim radicibus exuſſa: templum cui erat cōiuncta euerſum eſt: atq; ſimulachrum comminutum. Quod prefectus audiens iuſſit eum ibidem decollari: ⁊ corpus eius inhumatum lupis ⁊ canibus derelinqui. Quod tamē xpiani nocte in foueā quam arbor euulſa dimiſerat ſepelierūt. xix. kalen. februarij. Et cū gentiles die ſequenti corpus effodere vellent: quicūq; manus ad hoc mittebat: a diabolo obſidebatur: vbi proceſſu temporis eccleſia eius nominis dedicata eſt.

De ſancto Felice preſbytero. Cap. lxxv.

Felix preſbyter

⁊ confeſſor immediate ſuprapoſiti feliciſ preſbyteri et martyris frater fuit. Qui cum a prefecto draco predicto tentus eſſet: eūq; ad templa deorum ſacrificatorum ducere vellent: comminat⁹ eſt eis qd ſi eum ad idola ſua ducerent: hoc illis eueniret quod ⁊ a lſis: ad quē fratrem ſuum duxerant: que omnia deſtructa erant. Quem prefectus ſuſſibus ceſum: iuſſit in exilium deportari in montem cereium: vt ibidem lapides excideret: vbi ſiliam probi cuiuſdam tribuni a demonio obſeſam liberauit. Et cum eidem tribuno nunciatum eſſet qd vxor eius in vrbe nolana: cuius ipſe cinis erat hydropiſim incurriſſet: felix eidem miſit oleum benedictum: quo peruncta ſanata eſt: ſicq; tribunum conuertit ad dominū. Sed dnm conſularis audiſſet probum xpianum effectum: miſit qui eum caperet: qui omnes manus dolere ceperunt.

Et dum ſuaſu ſancti feliciſ chriſtum confitentur: a dolore continuo liberantur. Et ſic omnes baptizati ſunt. Expleto vō tribunatus tempore felix cū tribuno venit nolam ad quem pontifex idolorum accedens: dixit ei qd ſeus ſuius fugerat: aſſerens qd felicem venientem timebat: quem ſanctus conuertit ⁊ baptizant. Quidam ex eius hoſto olera nocte rapere cupientes: dum vngas ibidem reperiffent: tota nocte in hoſto luna lucente laborabant: ⁊ ſe furtum facere putabant. Vane autem a ſancto inuenti ⁊ ſalutati peccatum ſuum confiteſtes ad propria redierunt. Et cum quidam apollinem adorarent: eo qd illum diuinum aſſerent: felix dominicam orationis pugno clauſam teneret: dicebat eis: qd ſi apollo: quid in manu haberet: ſciſ retredicere: parat⁹ erat ⁊ ipſe eum adorare. Quo nihil reſpondente: imo nec reſpōdere valente: gētilis conuerſi ſunt. Tandem poſt annos. xij. dominico die miſſa celebrata ⁊ populo data pace in paſtamento ſe in orationem proſciens migravit ad dñm. Et in eadem ciuitate tumular⁹ quieſcit.

De ſancto Michea propheta primo. Cap. lxxvj.

Micheas pro

pheta filius hiemla: inter ſcōs teſtamenti veteris merito cōputatur: eo qd Achab regi iſrael et ioſaphat regi iude volentibus ire in ramoth galaad ad eā obtinendam. Inter fere quadringentos falſos prophetas: ſolus veritates predicare preſumpſit: vt ſcribitur. iij. Reg. vij. ⁊. ij. paral. xvij. Nam cunctis prophetis vno ore regi achab predicantibus: qd ramoth obrineret: micheas ſol⁹ vaticinatus eſt iſrael diſpergendū: ⁊ achab in prelio occidendū. Et ſubiūgens viſionē ⁊ cauſas quare omnes alij prophete bona predicabāt: dicit qd hoc dominus deus falſo permiſerat ſpiritu ſuggerente ſe mendacem futurum in ore omnī prophetarum vt ſic achab deciperetur: et vadens ad prelium occideret. Propter quod a ſedechia vno ex falſis prophetis micheas in maxilla percuffus eſt. Quam rex achab carceri mancipauit ſeruandum vſq; ad reditum ſuū. Qui a ioſam filio achab ⁊ regni ſucceſſore mortuo patre: qd mala parenti prout ſibi euenerant prenuſciaſſet: precipitio valde porrecto iactatus occubuit. Diuis michee et ſi dies martyrij ſit eſt ignota: hoc tamen loco ponitur propter alium micheam ſequentem: quem eūdem cum iſto pluſimi putant: quod tamē ſtare nō poſeſt. Naſ hic ſamarites: ille mozaſtites fuit. Dic tēpore ioſaphat regis iude probetauit: et ſub ioſam filio achab vt dictum eſt: interfectus fuit: ille tēpore ioſathan regis iude vaticinari cepit annis pluſq; centum: ab obitu ioſathan euolutis. Diuis nulla propheta ſcripta legitur: illius liber vaticiniſ reperitur.

De ſancto Michea propheta ſecundo. Cap. lxxvij.

Micah pro-
pheta sc̄s de ciuitate moraste:
que est in tribu ephraim tēpori-
bus ioathā achaz ⁊ ezechie regū
iuda prophetauit: vt isē eiusdē
textus indicat. Cuius p̄phetia
inuehitur cōtra samariā que re-
ges israel ⁊ iuda simulachū su-
perstitiōe fefellerat: increpauit
dñs indignationē suā in eā pro-
cessurā: comminat etiā p̄p̄lo israel p̄u-
aricatori et p̄cip̄ibus ei⁹: qui eundē p̄p̄m
falsa suasionē ad idola colenda cōpulerat: verbis
insequenti-
bus: captiuitatem ⁊ interitū affuturū
nunciāuit. **Hic** decem tribubus israel
captiuitatis: ⁊ ipse in captiuitatē
duct⁹ apud assyrios. Quieuit in pace
xviij. kalen. februarij. Corp⁹ qz ei⁹
in iudeā delatū est ⁊ sepultrū. **Hic**
hieronym⁹ ⁊ ioseph⁹ tradūt.

De sc̄o Abacuch propheta. Cap. lxxviii.

Abacuch p̄pheta fuit
de tribu symeon: vt in scholastica hysto. le-
gitur. **Hic** fuit captiuitatem
hierusalē venturā: ⁊ a chaldeis
uentibus fugit in bethrace
nam: ⁊ erat icola terre israel. De
scendentibus vero reliquis ide
in egyptum quasi peregrinabat
in terrā suam. Eodēqz t̄pe p̄phe-
tiam cōscripsit. Et in principio

causatur aduersus deum: cur impius
vastasset pplm dei. Sed in consolationē
apparuit sibi de⁹ calamitates
circumstantium nationū futurās
per nabuchodonosor: longe maiores:
⁊ tandē ipsum nabuchodonosor:
periturum: vt sicut Naum p̄p̄-
pheta in consolationem decem tribu
um captiuarum p̄dixit ninue
subuersionem: sic ⁊ iste in ex-
hortationem duarum iam in
babylonem ductarū babilonie
destructionem p̄nunciāuit. **Hic**
dum pulment⁹ ferret messoribus:
spiritu diuino p̄nosens se in
babylonem ducendum: domesticis
dixit: vt si nimis tardaret
p̄mentū messoribus ferret. Et
dum iret in campū: vt habet
danielis vltimo: angelus dñi
eidem apparuit: ⁊ ei vt prandi-
um daniel: qui erat in babilone
in lacu leonum portaret: mandauit:
qui cū babilonem aut lacum
nescire diceret. Apprehendit eū
angelus in vertice capitis sui:
⁊ portauit eum in babilonem
super lacum leonū in impetus
spūs sui. Sicqz abacuch
prandium danieli presentauit:
⁊ cum comedisset: angelus eum
in momento ad priorē locū
reportauit: vnde pater longe
post liberatam suā sanam
hoc factū fuisse. **Hic** dedit
autem abacuch signum reditus
populi: his qui erant in iudea:
q̄ visuri essent lumen in
ruinis templi: vltimāqz do-
mus dñi desolationem p̄dixit:
q̄ gens occidentalis hanc
esset actura. Et dormiuit
abacuch i pace. xviii. kalen.
februarij. et sepultus est in
agro proprio. **Hic** p̄pheta cum
alio precedente ex numero
sunt. xij. p̄phetarum: qui
ecclesiastici xli. in sanctorum
veteris testamēti catalogo
describuntur. **Horum** p̄phetarum
duorum videli

cet micah ⁊ abacuch corpora sub archadio
imperatore in iudea diuina reuelatione
reperita sunt **Hic** hieronymus ⁊ iosephus.

De sancto Mauro abbate. Cap. lxxix.

Mauro abbas

senatorū genere ortus patre eu-
tytio: matre iulia: duodenis a pa-
rentibus sancto b̄ndicto in disci-
pulum traditus: ⁊ ab eodē mo-
nachus factus: in omni vite san-
ctitate proficiens: magistri vesti-
gia imitabatur: ⁊ super oēs mo-
nachos ab ipso amabatur: ⁊ cō-
mendabatur: ⁊ ex hoc magis hu-
millabatur: ita vt ieiunjs ⁊ orationibus
intēus cunctos sanctitate p̄celleret: ⁊
miraculorū gloria coruscaret. **Quadā**
die hora sexta a colligendis
fructib⁹ cū quibusdā ex fratrib⁹
redicō: claudum quendā ⁊ mutum
puerū ante monasterij fores
reperit: ad parentum preces
erexit: ei⁹ loquendi facultatē
concessit. **Quod** benedictus
abbas cōperiens: magis eū
adhuc reuereri cepit. **Quāqz**
bertilfrannius cenomane. eps
monachorum cenobii edificare
disponeret: audita sancti
b̄ndicti fama: misit ad eum
flogegarū archidiaconū ⁊
arderadū vicedominū suū:
quatenus eidem aliquē ex
suis fratrib⁹ in abbatē
mitteret: qui monachos
cenobij construendi
disciplinam regularibus
informaret. **Qui** eidem
misit maurum eius discipulū
cum quattuor monachis:
videlicet sanctus: simpliciū:
antonij: ⁊ constantij: eisdēqz
benedictione data p̄dixit
obitū suū de proximo
futurū: tradiditqz eis
regulā ab ipso institutam:
manibusqz mauri
conscriptā. Et cum apud
ueliam hospitati fuissent:
misit post eos benedictus
nunciū: qui multas
sanctorum reliquias
mauro quas sibi
mittebat traderet: et
epistolam abbatis ex
parte presentaret: in
qua maurum confor-
tans significabat sibi
a domino reuelatum:
q̄ multa foret aduersa
passurus: ipseqz
benedictus erat de
proximo migraturus.
Cum autē post dies
quinquaginta quinqz
deuissent vercellas:
ibiqz biduo perman-
sissent: arderadus de
scala turris altissime
corruit: ⁊ scapulas
cum manu ⁊ brachio
adeo conuasit: q̄
intumescentibus
partibus illis post
dies quadringenta
nullo remedio
medicorum sibi
subuenire posset:
nisi ad tumorem
sanguinis putridi
tollendū secatio
fieret. **Tunc** maurus
oratione facta
reliquis sanctorum
a patre missis
membra languentis
signauit: ⁊ continuo
arderadus sanus
surrexit. **Quōd** dñi
audietes mirarentur:
ille nō suis meritis:
sed reliquiarū
virtuti miraculū
ascribat. **Inde**
trāsentes post dies
xv. sergius famulus
eorū de equo corruis
pedes saxo collisum
extorsit: quē
maurus signo
crucis edito ab
ostensione slico
liberauit. **Et**
cum apud ecclesiam
sanctorum mauritij
⁊ sociorū deuen-
issent: eccei
quendam a
natiuitate qui
annis. xj. ibi-
dem ad elemosyam
sedebat illuminauit:
ipsim qz
prosecuta gratia
ecclesie martyrum
perpetuo seruitio
mancipauit. **Hospitatus**
apud ecclesiam
sancte marie que
est in locis
virentibus:

mulier quedā noīe remetia filiū adolescentē noī mine elegitū defunctū irremediabiliter deflebat. **L**uius dolori maurus cōpatiens cū simplicito solo monacho illuc accessit: & oratione facta mortuum suscitauit. **Q**ui statim cū sancto ad maturū pcessit: & in lycii monasterio deo seruiuit. **Q**uo de venerit antiochodori: vbi a romano abbate suscepti sunt: & cū eo pascha celebrarunt. **U**bi die & hora qua sanctus benedictus de seculo isto trāsiuit: eius aīam ad celos ascendentē maurus cōspexit per viam videlicet orientis tramite ab eī cella vsq; ad celos erectā. **Q**ue dum ille cōsocijs reuelasset: duo ex eis idē se vidisse testati sunt. **V**enientes aut̄ aurelianū audierunt bertich rami num epm eē defunctū. **U**nde quodāmodo frustratus intentiōe sua: suadēte orderado andegauenū. vrbē deuenit: ibiq; flozū nobilem virū q̄ amissa coniuge vnicū habebat filiū arderadi cōsanguineū inuenit. **Q**ui audita causa pro quauenerat assentiente sibi theodeberto rege francorum: cui florus plurimū dilectus erat: in propria possessione locum monasterij construendū mauro concessit: ipsūq; pcedijs & honoribus largiflue dotauit: vbi vir dei constructa ecclesia in honore beati martini: cenobiū edificare cepit. **U**die quadaz clericus cementarius dūz circa opus monasterij occupare de altissimis gradibus super saruz corruit: & collis mēbris quasi mortuus iacuit. **Q**uē sanctus vir ante fores ecclesie deportari fecit: et oratione facta ipm in momento ab oī lesione sanauit: quō miraculo vīso: florus qui aderat maurum cepit summa deuotione reuereri: pponens relicto seculo eius monachus fieri. **Q**uidā ex operarijs scđo viro detrahebāt: q̄ zelo hypocriſis monasterij construebat. **S**tatisq; tres ex illis spiritus malignus inuasit: ex quibus vnus p̄tinus expirauit. **S**anctus vero duos obſessus qui vini remāserant in ecclesia delatos ab infestatio ne demonū moy exoluit: mortui vero cadauer in porticū ecclesie deduci fecit: & facta oratiōe cum lachrymis defunctū a mortuis suscitauit. **S**exta uo igit̄ anno monasterij pro oīa perfectū est. **I**n quo quattuor ecclesie edificatę fuerūt. **Q**uarum maior cōsecrata ē ab epo ciuitatis in honore beati petri apli. **S**ecūda in honore scđi martini. **T**ertia in honore scđi seueri. **Q**uarta in veneratione scđi michaelis archāgeli. **I**n quo quidē cenobio florus loci patronus primo quidē anno obtulit vnicū filiū suū noīe berdulsum. **P**fecto vero opere licentiā a theodeberto rege petijt offerendi se ipm. **Q**uā rex deuotissimus gratanter cōcessit: in super & oblationi flori die qua habitū induit monachalē interesse voluit: vbi & ab abbate honorifice susceptus est: & eodē charitate discubinet locū suū additis redditibus ampliavit. **P**ost cuius excessum theobaldus filius suus & successor in regno patris exēplo eidem monasterio duas villas adiunxit. **U**dum autē scđus maurus in villa gaudiaco cū duobus monachis resideret: archidiaconus andegauenū. cū plurib; ad eū visendum venit. **L**ūq; vasculū modicū vini superesset: qđ vir ipſis trib; in vna reſectiōe sufficeret: & sanct; archidiaconū honorare vellet: vini bñdixit & oī

būs infundi iussit: & cū eēt vltra lx. quilibet etiā tribus de vasculo sumpſit potum: & semper reper tum est plenū. **P**ost hec appropinquare cognoscēs obitum suū: cellā in secretiori parte sibi edificauit: vbi cōtemplationi vacās berdulsum sibi abbate substituit. **E**t post duos annos & dimidiū angelica reuelatiōe didicit per maximā partē monachozū suozū qui erāt numero. cxxij. ad dominuz transurrū: ipse vero illis p̄missis erat eos secuturus. **Q**đ vt sibi p̄dictū fuerat enenit. **I**pse autē visionē angelicā fratribus referauit: & vt quilibet eozum se prepararet admonuit. **E**t infra menses v. oēs monachi sūt: exceptis solimodo. xxiij. ad deū euocati sunt. **I**nter quos Anton; & Lōstans itinus trāſierūt. **P**ost qua scđus dei dolore lateris grauissimo egrotare cepit: & ad vltima deueniēs cum esset annozū. xxiij. in pace migrauit. xvij. kalen. februarij. **S**epultus est in ipso monasterio in ecclesia sancti martini: vbi & miraculis splendet.

Ude sancto Isidoro abbate. Cap. lxxx.

Isidor; abbas:

vt hieronym; scribit in vitis patrum apud thebaidē claruit. **L**uius monasterij latis spatijs circūscriptū altissimo muro: vltra mille monachos detinebat inclusos. **Q**uod quidem adeo oībus que ad victū fratrum pertinent erat reſertū: vt nullus eozum in trandi vel exreundi necessitatem haberet. **S**oliz duo ex monachis per tēpora ad egrediendum deputabantur. **E**ozq; pacto monachus quūq; admittēbatur: vt nūq; se egressurum oīno proponeret. **E**rat em̄ intus quasi paradisus dei angelicq; more psallentium chori in ecclesia die noctuzq; sibi inuicem succedebant. **I**n quo quidem loco abbas isidorus mirabili vita fulgēs abbatem moysen de se venientem suis monitionibus a suprema carnis impugnatione exhortando fecit immunem. **D**e hoc etiam Cassiodorus viij. libro hystorie tripartite dicit qđ Isidorus per annos. xl. nūq; peccato consentit: quō omni sanctitate conspicuus ibidem in pace quieuit. xvij. kalen. februarij. vbi & sepultus est.

Ude scđo Macario egyptio abbate. Cap. lxxxj.

Macarius abbas

egyptius antonij discipul; in heremo thebaidis claruit: qđ multorum signozum gloria insignis fuit. **A**d hunc mater filius tuenem adduxit qui a legione demonium: que flammea dicit; terribiliter vexabat. **R**es enīz modios panum in cibum & lagenam vini quotidie sumēs in potum: vir poterat satiari. **D**einde omnia sumpta in aerem quasi fumū ructando vomebat ac si igne consumpta fuissent. **D**ieq; sequenti edacior reddebatur. **Q**uem sanctus pietate cōmorus: ozans adeo liberauit: vt tribus libris panis quotidie contentus & aqua modica: etiam proprijs manib;

bus vltra alios laboraret. **Q**uidam culpa de homicidio: ad eñ cõfugit se inocentē re vera asserendo. Et superuentibus ministris iudicis q̄ vt eñ caperent fuerant insecti: q̄z presentibus factus abbas ad sepulchri accessit hois interfecti: quem in xpi noie adiurauit: vt sibi diceret: an ille eum occidisset: qui rñdit q̄ nō. Et instāribus illis: vt quis eñ occiderat iterogaret: fñdit suoz esse innocens absoluerē: nō aut nocētes condēmare. Sicqz iuuenis absolutus est. Idē etiā cum heretico disputās: elqz quid rñderet nō habens: orans mortuū q̄ portabat ad tumulū suscitauit: qui suscitatus hereticū cõfugit. Puellam etiam quandā q̄ magicis artibus illusa sibi soli apparebat in equā cõuersam ab illusionē fantastica liberauit. Pluribusqz alijs virtutum signis r̄ vite meritō effulgens ī pace quiescit. xvij. kalen. februarij. Hic ad iuniores p̄fessōis sue vnā scripsit epistolam: in q̄ vtilia multa r̄ monastice religioe necessaria docet. claruit sub valentis imperio.

De sancto Bonitio epo. Cap. lxxij.

Boniti⁹ episcopus

pus aruernē. que d̄ mons clarus: inter alia eius virtutum insignia beatā dei genitricē in summa deuotione habuit: vt frater vincētius ponit: cui dum nocte quadā solus in ecclesia sancti michaelis oraret: in extasi posito beatavirgo cū multitudine curie celestis splendidior apparuit: et quis esset aptus ad diuina mysteria celebrāda a circūstantibus iterogauit. Qui bonitiū orantē dignissimū acclamarunt. Et quis se reputaret in dignum: a celesti choro assumi: vestibus sacris induitur: r̄ missam celebrare iubet. Qui missam p̄ visionem suo ordine celebrauit: r̄ duz cõmunionē sumpsisset: brā virgo sibi vestē pro magno mune re dimisit: r̄ visionē sublata ipse ad se rediit: vestē qz repertā iuxta se cū summa deuotione custodiuit: r̄ visa pp̄lo cuncto narrauit. Que vestis vsqz hodie ibi seruat: pro reliquijs sacris ostendit: cuius materia r̄ modus cõtextare a nemine cognoscitur. Est aut extimij candoris: lenitatis: r̄ leuitatis. Quienit aut in pace sanctus Bonitius. xvij. kalen. februarij: sepultus in ecclesia sua.

De sancto Marcello papa r̄ martyre. Cap. lxxxiij.

Marcellus papa

pa r̄ marty: natione romanus de regione via lata ex patre benedicto: marcellino pape in episcopatu successit: r̄ sedit annos. v. dies. xxiij. q̄ tpe martiniani filij diocletiani imperatoris martyris conatur: Nam cum maximianus augustus prim⁹ rediēs ex ap̄zica: vt diocletiano placeret in noie eius tbermas a solo edificaret in vbe cepit omnes xpianos ad afflictionem laboris compellere: r̄ per varia loca quosdam ad lapides: quosdam ad barenam dam

nauit. Quibus tarson xpianus occultus r̄ diues ac nobilis de suis facultatibus necessaria ministrabat per manus sismij: cyriaci: largi: r̄ smaragdi. Propter quod marcellus eps celebrato concilio sismium r̄ cyriacum diacones romane ecclesie consecrauit. Multos quoqz martyri conuersorum ipse pontifex baptizauit: r̄ multoz sanctorum corpora colligens vna cum iohanne presbytero sepeliuit. Cum autem sanctus cyriacus a maximiano filio diocletiani imperatoris detentus: carthenis obligatus ante redam eius traheretur die processioni: r̄ hoc marcellus papa illum redargueret: ab eodē sustigatus r̄ eiectus est. Post q̄ aut bti cyriacus: largus: r̄ smaragdus martyrium passi sunt: marcellus papa eos sibi tumulauit. Post que lucina xpiana matrona ditissima ecclesie dei oēs suas facultates concessit: ppter q̄ a maximiano proscriptioe: damnata est. Dum aut in exiliū duceret: rogauit marcellum vt domū suā in ecclesiam cõsecraret: q̄ r̄ ille adimplere curauit. Et dum ibi frequētius celebraret: maximianus hoc audiēs: domū illā sicut ecclesiaz fecit stabulū publicū iumentoz: r̄ eundem ep̄m cū custodia ad seruitiū aialij deputauit: vbi post multos annos emisit sp̄m. xvij. kalen. februarij. Hic fecit cimiteriū ī via salaria: r̄ xvij. titulos cardinalatus in vbe romana ppter baptismum: sepulturas: r̄ penitentiā multoz ex gentilib⁹ conuersoz: ac ppter martyri reliquias tumulādas: qui etiā sepultus est a iohāne presbytero in eodē cimiterio piscille via salaria: r̄ cessauit ep̄atus dies. xxv. Postea vero religioe xpiana crescēte domus carabuli in ecclesiā translata est: q̄ hodie sancti marcelli noie intulatur.

De sancto macello epo. Cap. lxxxiij.

Marcellus an-

ticynanus epus insignis sanctitatis r̄ doctrine fuit. Qui multa aduersus eurycetē grecum scripsit volumina: r̄ maxime aduersus arrianos. Extant r̄ aduersus eñ non liuū auctozum libri sabellianē ipm heresē impotentē. Negat ille dogmatis ei⁹ esse: r̄ communionē iulij r̄ athanasij romane r̄ alexandrine vrbium pontificoz de fendit se. Claruit sanctitate insignis tempore cõstantij imperatoris. Dec Hieronymus libro de viris illustribus.

De setō Felice epo r̄ martyre. Cap. lxxv.

Felix episcopus

tubabocē. tpe diocletiani r̄ martiniani imperatorum martyrius passus ē. Qui anolino presidi sententis: cum nomen suū nollet exprimere dicens solummodo christianū: missus est vinculis ad presectum pretorij qui illum vinctulis mancipauit: r̄ post dies. xij. de carcere eductum fecit eum cathenis alligatū post impatores nauigare. Postusqz e iij

Carabuli
Jmian 25
Marcello

est in nauicula: in qua diebus quattuor sub equo
rum vngulis inedia maceratus iacuit. Veniesq;
ieiunus Nola capante a cognitore ciuitatis capi
te plerumq; est. xvij. kal. february. et ibidē sepulc.

De sancto Honorato episcopo are
lateñ. Cap. lxxvj.

Honoratus epi
scopus arelateñ. nobili profapia
eiusdem vrbis oriundus fuit: vt
scribit hylarius qui ei in pontifi
catu successit: qui gentilibus pa
rentibus progenitus: in adole
scencia sua motu proprio bap
tismum petijt: licet patre reluctā
te paternam domū deserens: ve
nantū eius fratre seniore ad

ipm cōuertit: qui ambo ad capasiū heremitam
accedentes: ab eo de religione vite edocti sunt.
Defuncto autē germano suo venantio: honoratus
heremii vbi arelateñ. proximā petijt: ibiq; dudū
in omni vite sanctitate permāsit. Exēplo quoq;
conuersationis sue gemnadiū quendam virum ef
frenem et indomitū ad penitentiā pronocauit. De
mum vrbis arelateñ. eps fact' in sancta religioe
deo seruicis: et salutifera pdicatione dominicū gre
gem pascēs: quieuit in pace. xvij. kalen. february.

De seto honorato epo ambian. Cap. lxxvij.

Honorat' eps
ambian. tpe Alcideberti regis
francoꝝ vir clarus sanctitate et
intraculis floruit. Qui dum mis
sam aliqui celebraret: corpus
xpi sup altare virginis cōsecra
set: vidit manū suae palmaz xpi
sacram hostiā tenentē: et epo cōl
caturū quodāmodo porrigentē

Quā sanctus de ipsa manu deuotissime sumēs:
ab omni deinceps inquinamento carnis ille
sus permansit. Dic angelo sibi reuelāte: corpora san
ctorum suscipiā et victorici atq; gentianū repper
it: et ea condescendi mansoleo collocauit. Qui et
post vitam laudabilē ad xpm migravit.

De sancto Honorato abbate et
confessore. Cap. lxxvij.

Honorat' ab

bas et cōfessor in samnii parti
bus claruit: qui coloni' cuiusdā
in villa venanti' patrich filius
fuit. Dic ab annis puerilibus
deo deditus: etiā ab ocioso fer
mone abstinebat: carnēq; ietu
nisi macerabat. S; cū die qua
dam parētes eius cōiuiū fe
cissent: et carnes ad prandiū pa
rassent iuuenisq; ieiunans a carnibus abstinere
vellet: irrisus est a parentibus: et discumbētibus
eunctis interrogantibus an vellet sibi de monti
bus pisces afferre: qui in loco ipso audiri poterāt
nō videri. Post modicū aqua in cōiuiū deficiēte
accessit minister ad fontem vt hauriret. Et dum

assessit minister ad fontem vt hauriret. Et dum

aqua de strula lignear: coram discipulis effun
deret: piscem qui diuinitus aquam intrauerat si
mul effudit: qui victu vnius diei honorato suffice
re potuit. Propter quod in veneratione haberi
cepit. Procedensq; in virtutibus a dño suo liber
tati deditus in eo loco qui fundis dicitur mona
sterium construxit: in quo pater fere ducentorum
erexit monachorum. Dum aliquando ex mon
te qui monasterio prominet moles ingentis saxi
erupta per deuera montis veniens totius ruinā
cenobii minaretur. Hoc vir dñi cernens: inuoca
to xpi noie signum crucis festinus opposuit: eā
q; in deuexi montis latere fixit: vbi vsq; in p̄sens
locū cernētibus aspiciunt: vt casura desuper pen
dere videatur. Dec Gregorius p̄lo dial. cap. ij.

De sancto Tityano epo. Cap. lxxix.

Tityan' episco
pus ortus heraclea ciuitate no
bili genere: a florido opitergieñ.
epo eruditus est et in presbyterū
ordinatus. Quo quidē propter
amorem martyri' ephani cedēte:
tityanus a populo electus est in
episcopatu: qui gregē dñi opti
me pauit sermonibus et exēplis:

et sanctitate polens in pace quieuit. xvij. kalen.
eb. narij. Sepultusq; est p̄lo in ciuitate opiter
gieñ. Cuius parentes ad eum venientes: iā mor
tuum reperientes: corpus noctu stratisunt: vt in
patriam deferrent. Quos mane populus arma
tus infectus est pro corpore redimendo. Et dñi
propter hoc adiuicem bellum vellent assumere
apparuit senior: qui eis concordia suadens cōsu
luit: vt corpus soluz in nauicula dimitterent: di
uine voluntati exponeret quo deus vellet dese
rendum. Quod cum fecissent: disparuit senior: et
nauicula per flumen luente iter furuit contra
rifs vndis tenens: deuenit ad locum qui dicitur
septimus: et ibi quieuit. Corpus autem terre de
positum dum iterum de ipso habendo multorum
locorum incolae contenderent: consilio senioris
prefati iterum apparentis: diuinum oraculū im
plozabant. Et post ieiunium triduanum diuina
reuelatione vitulus cum matre vebiculo iungit:
et corpus superponitur: et quo vellēt abire dimit
tuntur. Qui ipsum ad ciuitatem ceneten. deduce
runt: ibiq; subsisterunt: vbi et mulier a demonio
obsessa meritis sancti corporis liberatur. Vbi
q; digno honore tumulatur: quo et episcopatus
opitergieñ. translatus est.

De sancto Melantio epo. Cap. xc.

Melantius epi
scopus: vt dicit Socrates in hy
storia tripartita: discipul' Eua
grij fuit. Cui' ecclesiā cū adhi
sent hi qui iussu regis huerici
epos arrianis resistētes exilio
deportabāt: viderūt eñt vltimū
eccleie ministrū candelas prepa
rantē et lampades refoventē.
Quē cū interrogassent: vbi esset

De sanctis in mēse ianuarij occur. Fo. xxxvi.

episcopus ille se ostēsurum illis respondit: et fatigatos ex itinere ad hospitij suū duxit et refecit. Et post prandij se esse episcopum eis patefecit. Quī ppter eius humilitatē et reuerentiam admirati dederunt sibi fugam. At ille noluit declinare dicens q̄ libenter pati volebat qđ sui similes patiebantur. Sicqz vna cum ceteris voluntariū p xpo subijt exilium: vbi et post multos agones in xpo dormiuit. xvij. kalen. february. Huins frater fuit fa lomon ex negociatore monachus effectus.

De sancto Fausto epo. Cap. xcj.

Faustus epi-

scopus apud regij gallie ex lateran. abbate electus est vir sanctitate plenus et diuinitus iugiter scripturis intentus. Librum edidit de spiritu sancto. Item opus egregium de gratia dei qua saluantur. Libellum aduersus arrianos et macedonianos conspiciunt. Item et alium aduersus eos qui dicit esse in creaturis aliquid incorporeum. Epistolam etiam ad diaconū quendam. note grecū: qui a catholi ca fide discedens ad nestorij impietatē abierrat. Scripsit etiā eplam aliam ad felicē prefectū pretorij ad dei timorē exhortatoriā. Et alia plura que nōdū se vidisse gēnadius hec scribens dicit. Ideoqz noiare nō audet. Ana stasij primi temporibus claruit. xvij. kalen. february in pace pausat.

De sancto Antonio abbate. Cap. xcij.

Antonius ab-

bas cuius vitam arbanasius scripsit nobilibus et religiosis parētibus egypto ortus et delicate nutritus ab annis puerilibus ecclesiā frequen tabat. Et cū esset annorum xvij. parentibus defunctis audiens in euāgelio. Si vis perfectus esse et. oibus distractis facultates suas pauperū visceribus includit. Sorozem aut scis virginibus in monasterio comedans: ipse monasticū habitū assumpto extra ciuitatē pgressus cuidā seniori solitario adhefit: cuius doctrina et exēplo informatus: etiā p aliorū cellulas discurrebat et a singulis monachis exēpla salutaria colligebat. Post hec solitarius manere cepit: et multas diaboli psecutiones sustinuit: quas ieiunijs et orationibus ac vigilijs superauit. Et dū spm fornicationis vicisset: diabolus in specie pueri terribilissimi ante eū pstrat appuit: seqz spm fornicationis ab eo victū aseruit:

quē antonij signo crucis effugauit: dicēs q̄ adeo turpissimū esset q̄ spm abinde amplē non timeret: et deinde asperiori penitentia se afflirit: in orationibus sepius proctans: semel in die post vesperas panē solū cum sale et modicū aque degustans: nōnunq̄ duobus vel tribus diebus sine cibo p durās: sup nudā humi cubans: carnē vnicō cilicio domās: de inde longe a villa inter sepulchra se posuit: vni soli notorio vicino mādans: vt statutis diebus sibi alimenta deferret: vbi multitudo de montū ipsum verberib⁹ adeo lacerauit: q̄ miser eius eū quasi mortuū ad villā humeris asportauit. Et cū a cunctis vt mortu⁹ plā geres: dormitantib⁹ illis antonij: reniit: et a ministro ad p̄dictū locū se iterum portari fecit. Et cum ex dolore vulnerum prostrat⁹ iaceret: aiosus ad bellum demones inuitabat: quibus illi in diuersariū ferarū formis apparuerat: et vnguib⁹ ac cornib⁹ crudeliter lacerarunt: et dū christum inuocaret: subito mirabilis splendor illuxit: et demones effugant: cui vox de celo insonuit: q̄ viri liler dimica uerat faceret eū deus in toto orbe nominari. Et cum christiani ex martyrio necabant ipse martyris sequebatur: dolensqz sibi martyriū non dabatur. Post hec annorū. xxxv. ad heremum secretiorem accessit: et ibi arctiorem ad huc vitam ducere cepit: vbi argenteum discum reperiens admirans vnde ibi discus argētens haberetur vbi vestigia hominū nulla essent: intellexit diaboli figmentum: et facto crucis signo discus euauit. Postmodum ingentem massam aurī repperit: quā vt ignē effugit: et ad montem ascendens. xx. annis incognitus mansit. Deinde a multis frequentari cepit: et precipue a monachis qui heremum per diuersa loca colebant: quibus et monita salutis dabat. Et dum ad visitandos fratres pgeret: riuulū nūc crocodilis et serpētibus pleniū cū comitib⁹ trāsuiit illesus: et rediit icolumis. Quadā vice in spū rapt⁹ vidit mundū laqueis pleniū: et audiuit q̄ sola hūilitas ipsos euaderet. Vidit aliqñ demonē celsum corpe: q̄ se de virtutē et puidētā dicebat petens a viro scđo qđ sibi donari volebat: in quem ille sputa cōgemans: vt fundū effugauit. Alius etiam diabolus sibi ieiunanti in figura monachi panes obtulit: suadens vt ederet: ne corpore nimia abstinentia tabefactō deficeret: quem vir dei diabolum intelligens: christi nomine innocato mor effugauit. Multis quoqz miraculoz signis effulsit. Nā plurimos ab imūdis spiritibus vexatos et varijs detētos languoribus liberauit. Dū in clauso monasterio nullū susciperet: martinian⁹ quidā militum spopit: instanter pulsans ad

ostium obsecrabat: vt filiā eius obsessam libera-
ret: qui noluit ei aperire: sed de fenestra eidē lo-
quēs filie salutem pmisit. Ille vō credēs ⁊ abliēs
filiā saluā factā inuenit. Multi etiā verati ante
fores cenobij clausis foribus dormiētes purgabā-
tur. Et dū in frequentia p̄p̄oꝝ nō haberet quietē
diuinitus admonitūs cū saracenis ad pfundio-
rē desertū accessit itinerē dieꝝ triū: ⁊ habitare ce-
pit i cāpo modico sibi a deo demōstrato paucis
palmarū arboribus cōserto: vbi ad radices mon-
tis fons limpidissimū habebatur: vbi de palma-
rum fructibus et panibus sibi aliqñ a saracenis
delatis vescabatur. Tolēs autē labori deferentissī
parcere sarculo sibi appozato terram colluit. et
triticū seminavit: sicq; de labore manuū victum
ducebat. Vbi etiā plantauit olera. p̄pter aduentū
tū creationem. Preterea etiā de palmarū folijs
manibus opabat. Elapsis annis pluribus victus
a fratribus venit monachus visitare: quibus dñi
aqua in via defecisset: ⁊ tam ipsi q̄ eoꝝ camelus:
qui sarcinas baiulabat siti periclitaretur: oratio-
nē fudit ⁊ fons in deserto erupit: cunctosq; rese-
cit. veniensq; ad monachos: vt pater cunctoꝝ su-
scipitur: ⁊ vidēs fororem iam vetulā aliaz magi-
strā letatur. Iterūq; ad montē redijt vbi solitam
vitam ducebat: ⁊ fratres ad se veniētes sermoni-
bus edificabat: ⁊ languētes sanabat. Frōto pala-
tinus a demonto obsessus ad ipm p̄ liberatione
accessit: quē remisit dicens: q̄ vbi terram egypti
calcaret saluus esset: qd ⁊ factum est. Virgine tri-
politanā pluribus grauibz moribz detentā ad
monachoz instantiā etiā absentē oratione sana-
uit. Prius tñ oēs eius infirmitates sibi a dño re-
uelatas fratribus declarauit. Aliā quoq; virginē
laodicie residentē: dolozē stomachi validū patē-
rē ad preces archelai comitis longe positus ora-
tione curauit: comes quoq; reuerfus virginē sa-
narā inuenit. Naniq; cū q̄busdā fratribz dixit
se ferozē pessimū sensisse: ⁊ nūciatū demonē na-
uē ingressum esse. Et subito qdā ex nautis vera-
tus a demonio p̄siliit: quē mox antonius libera-
uit. Aliū insuper nobilē demoniaē sibi adductū:
qui furēs vir poterat detineri: dñi sancto abbati
maxillā pcussisset: signo crucis edito ab immūdo
sp̄s eripuit: ⁊ demonē in deserto alligauit. Dum
aliqñ ab angelis in aere leuare: assunt demones
eius transitum phibētes: ⁊ pctā eius ab exordio
obficiētes: quos angeli redarguūt: ⁊ pctā oīa illa
dimissa excipiūt: sed si qd cōtra eū habēt: postq̄
monachus factus est: vt ea edictū imponunt: ⁊ cū
in hoc defecisset: liber antonius in ethera tolli-
tur: ⁊ liber deponitur. Quic etiā aliqñ diabolus
in tanta p̄citate apparuit q̄ celum capite con-
tingebat: ⁊ interrogatus quis esset: dixit se esse
sathā: qui multum a monachis impugnabatur: et
a christianis maledicebatur: addens q̄ iam ad
nihilum esset redactus: postq̄ in cūctis partibus
regnabat christus. Alias etiam vocatus vt eri-
ret ⁊ videret: vidit demonē lōgū vsq; ad nubes at-
tingentem: qui quosdam pennatos ad celum vo-
lare cupiētes extēsis manibus prohibebat: quos-
dam vō retinere nequibat. Et intellexit illum fo-
re animarum ascēsum et demonis prohibitionē:

aliquibus resistētē: quibusdam autē obsistere
nō valētē. Sacerdotes ⁊ clericos venerabili-
ter tractabat: ⁊ ab eis benedicti humiliter implo-
rabat: ⁊ cū litteras ignozaret etiā philosophos ⁊
hereticos scripturarū allegatione ⁊ rationibz cō-
uincebat: vñ aliqñ alexādriā veniēs sermonēq;
publice faciēs arrianos ibi astantes mirabiliter
confutauit: ⁊ multa miracula fecit. Rediensq; in
porta ciuitatis puellam ab immundo sp̄s exoluit.
Quidā gentiles philosphi eū aduētes vt si-
bi illuderēt: auditis eꝝ sermonibz edificati sunt
et ad xp̄m cōuersi. Ab imperatore Constantino se-
pius p̄ litteras visitatus: eidē epistolā exhorta-
toriā remisit: cōfortans eū in xp̄iana religione: et
monens ne in terrena cōsideret potestate. Ecce-
sie quoq; persecutionem futurā arriano: n̄ infes-
tatione precognouit: et fratribz lachrymando
predixit. Duxi cūdam nomine balacbio arriano
ecclesiam infestantē: adeo vt monachos et virgi-
nes publice nudatos vtq; cederet: epistolam
misit eum de impietate redarguens: et iram dei
superuenturam cōminans. Qui epistolā legens
irrisit et nuncios verberauit. Sed post dies. v.
equo insidens ad terram descit: ⁊ moribus ac
vigulis compressus: post triduum deficiens se-
pelitur. Tandem iuxta morem suum ad visitan-
dos fratres qui in interiori monte latebāt adijt:
eisq; obitum suum longe ante predixit: ac in dño
cōsotauit. Et ad cellā regressus post dies modi-
cos egrotare cepit: duosq; monachos: qui sibi an-
nis. xv. seruierant: accessit: monitisq; salutari-
bus eis traditis inter eorum manus cum esset an-
noꝝ. cv. in deo feliciter obdormiuit. xv. kalen.
februarij. Lulus corpus in eodem heremo prefa-
ti duo discipuli sepelierunt: et nemini locum se-
pulture vnq; reuelare voluerunt: eo q̄ sic ipse il-
los moriens adiurauit: quia etiam decedens mi-
raculorum famā recusauit. Vbi ad diuersa egy-
pti monasteria. vñ. scripsit ep̄las apostolice sen-
sus sermonisq; refertas: que in linguam grecam
postmodum translate sunt: vt dicit Hieronymus
de viris illustribus.

De sanctis Speusippo Melesippo et Me-
leusippo martyribz. Cap. xcij.

Speusippus

Speusippus ⁊ melesippus existētes
annoꝝ. xxv. cum aua sua leo-
nilla et sorore illius ionilla in ci-
uitate lingoniē. sub aureliano
imperatore martyriū passi sunt.
Nam cū predicti fratres cū iam
dicta eozū aua: a sancto bento
p̄sbytero verbum dñi p̄-
cepissent et baptizati essent: in
lingoniē. ciuitate a quadrato preside tamq̄ chri-
stiani detenti sunt. Et ad primam quidem sacre
idei confessionem pugnis in facie cesti sunt. Dein
de ligatis pedibus et manibus verso capite in ar-
bozem suspensi ab aua leonilla confortabantur.
Post hec in ignem missi illesi permanentes: oran-
tes ad dominū vt alas eozū in pace susciperet ex-
pirarunt: visiq; sunt angeli cū luce multa eozum

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xxxvij.

animas colligētes: corporaq; eoz intacta ab igne reperta sunt. Quo viso miraculo ionilla matrona foroz leonille ad xpm conuersa est. Et cum relicto viro ⁊ duobus paruulis xpm confiteret: a pagans tēta ⁊ capillis suspensa est. Deinde post plura sibi illata supplicia cū leonilla foroze sancto rū aia pariter decollant. xvj. kal. february. Quo rū omnū corpora diu latentia pcesu tēporis inuenta sunt: ⁊ in digno honore tumulata.

De sancto Sulpitio episcopo. Lasp. xciiij.

Sulpitius episcopus

pus de ciuitate bituricensi. claris parentibus ortus puerilibus annis mie operibus intentus erat. Quadā nocte cū duob' pueris vigilans: vidit eos a duobus spiritibus teterrimis de ecclesia eici: signoq; crucis demones effugauit: inde multas antiq; hostis insidias ppeffus xpi gratia supauit.

Sed dñi fama eius crebesceret: ad insātiā lotharij francozū regis ab austrēgillo bituricensi. epō in diaconū ordinat: deinde in abbatē eligit: ac demū defuncto austrēgillo in epm sublimatur: qui et meruit primā aquitanie sedē. hic multis reuolens signis egros sanabat: ⁊ demones effugabat. Die quadā dñi ignis tectū domus eius inuasisset: signo crucis opposito tandū contra incendū stetit: donec flāmas extinxit. Alias etiā cū ignis domū aliā incenderet: ⁊ mulier quadā p segete quā sibi iuxta reposuerat sollicita esset: signum crucis edidit cōtra flāmas: mādās ne illuc transiret presumeret: ⁊ extunc ignis acsi mons interiectus fuisset seipsum cōpescuit. Cū quedā arbor excisa sup puerū alius intētū caderet: sanct' accurrat: ⁊ signo dñico arborē erectā in partē oppositā cōcidere cōpultit: sicq; puerū liberauit. Latro quidā vt furaretur: eius p dōptuarium intrauit ⁊ nocte tota circumcusens exitum minime reperire valuit. Ad quem dum sanctus mane misisset familiam: latro suspēdium metuens in puteum. lxxx. passuum se precipitauit: auxiliū sulpitiū nihilominus inuocando: quem vir domini de puteo extractum illesum reperit compunctum ad penitentiam recepit: sibiq; de necessarijs prouidit. Venit quidam cōtra eius mandatum ad domum suam pergere volens cecitate percussus vnde erat tota nocte se mouere nequirit: ⁊ rediens de inobedientia penitētijs egit. Quadam vice in ecclesia cum clericis suis pernoctans: orationi procūbens strepitus demonum ⁊ insatiationis tumultum plures sensit adeo vt putaretur ecclesia eueri: nec ab oratione cessauit: donec omnis fantastica illusio euauit. Quēdam hominē cui die sancto pasche lingua pcedēti manus securi adherens aruit: lachrymiz suffragiis tota nocte incubens mane sanatum remisit. Qui plenus diez in pace quieuit. xvj. kalē february. Sepultus in biturica ciuitate.

De cathedra sancti petri rome. Lasp. xcvi.

Cathedra scti petri

cti petri apostoli: qua in vrbē roma primū vt summus pontifex sedit: facta est anno quarto claudij imperatoris: que ideo cōmuniter ab ecclesia minime celebrat: q; huius memoriam sub festo alterius

cathedre: qua petrus primū antiochie sedit: vt dicetur. viij. kal. martij. Nam quōs beati petri in vrbē roma fuerit sedes principalis: illa tamē celebrari agit: q; fuit tēpore prioz: ⁊ honorificētia potior. Beatus ergo apostolus postq; antiochie septē annis sedit: hierusalem venit: ⁊ cū simone mago disceptationē habens: enī inde fugauit: et cum ipsum romā venisse cōparuit: enī insecutus est: et quarto anno claudij romā veniens a fidelibus reuerenter suscipitur: ⁊ in cathedrālī sede sublimatur: in qua sedit annis. xxv. ⁊ sic vicariātū xpi in terris. xxvj. annis tenuit: ad qd tēpus nullus romanozū pontificū exinde deuenit: sicut ⁊ eius nomie nemo se vocari presumpsit. Duos autē pontifices petrus sibi coadiutores ordinauit. vnū intra vrbē scilicet linū: altū vrbē scilz cletū: vt dicit iohānes beletus: ipse vō predicationi insistebat. Quō stratur autē vsq; ad presens eius cathedra: in qua rome fuit primū exaltatus in ecclesia videlicet sancti petri: vbi ⁊ p antiquis ⁊ venerabilibus reliquijs cōseruat: ⁊ dicit q; nullus papa in ipsa sede aliquādo federe presumpsit. Celebratur autē festum huius cathedre videlicet romane sedis. xv. kalendas february: vt in martylogio Hieronymi reperitur.

De sancta Prisca virgine ⁊ marty. Lasp. xcviij.

Prisca virgo et martyr

Prisca virgo et martyr: passa ē in vrbē roma sub claudio cesare anno. iij. imperij sui: que filia fuit nobilis cuius: q; ter consulatū in vrbē habuerat: quā in ecclesia repertā orantem ministrū imperatoris cepertit et duxerit ad claudij: iustus eius ad tēplū apollinis ducitur: vt ibi sacrificaret: sed dñi orationē suscipisset ad dñm: factō terremoto corruit idolum: et quarta pars tēplī diruta est: oppressit multitudine paganoz cū sacerdotibus idolorū: impator vō territus fugit. Demon autē p aera clamabat: sed expulsus de habitatione sua: in qua p annos sexagintaquinq; māferat: qui ex eo die de vrbē eiecius fuerat cū spiritibus nouagintatrib' sibi subiectis. Tunc impator iussit virginē alapis cedi: que lumine de celo superfusor: voce dñica confortata est. Die sequenti iussit eā Landius expoliatā flagellis verberari: ⁊ post hoc sustit' macerari: que a xpo consolata: facie vt stella splendens apparuit. Dissa est igitur in carcerem: et pinguedine adipū dissoluta: toto corpore inusu Cesaris perūgitur: vt sic maleficia soluerentur: que nocte tota cū multitudīne sanctorū pfallens audiebatur: sed

dum mane eam limenius imperatoris confanguineus educere vellet: odore p'fusius ingressus carcerem repperit illam in throno sedentē: et angulorum multitudinem circumstantē: et dum sedē euertere vellet: circumstantes angeli disparuerūt. Cum igitur ante Cefarem steterit: et ipsam ad tēplum sacrificatorum duci fecisset: clamabat demon dicens q' igitis a. iiii. angulis templi procedens ipsum incendebat. **Q**uorū igitis de celo cecidit: et sacerdotes cum parte gentilium combustū: et idolum in fauillam redegit. Quod videns imperator p'iscam p'fecto tradidit puniendā. Que ducta ad pretorium p'fecti vnicuique ferreis attrahitur et gladijs toto corpore dissipatur: deinde carceri mācipatur. Sed dñi p'fectus iuxta carcerem equitaret et lumen conspexisset: prospiciens p' fenestram vidit virginem in throno sedentem: et factem eius claritate nimia resurgentem. Qui carcerem anulo suo signans. I. milites ad custodiā dimisit. Illi vō noctu eam cū angelis psallentē audiebant. **Q**uane autē facto insit eā impator p'fecto in amphiteatrum duci et bestijs exponi. Et dum sibi leo immanissimus: qui ouem quotidie comedebat: et. iiii. diebus fuerat sine cibo detentus dimissus esset: leo cursum arripens ad pedes virginis prociat: et plantas lingere cepit. Quē dñs cesar ad locum suū reduci faceret: in confanguineū eius irruit et eā protinus interfecit. Tūc impator insit eā in ergastulū recludi: et triduo inedia macerari. Deinde ipsam educatā facies splendentes in equuleo suspēdi et vngulis latera ep' radi. Statim brachia euz manibus carnicijū dolore nimio torquebantur. Post hec in ignem copiosum mittitur: sed pluuia maxima cū vento subito erupente flama dispergit: et ignis extinguitur: virgo q' omnino illesa conspicitur. Quod dñs claudius magice deputare fecit: capillos ipsius radi: vt sic eius maleficia tollerent. Post hec in tēplū idolorū eaz inclusit: et ostium anulo cōsignant: vbi audite sunt voces angelice vna secum deū laudantes. **Q** Post diem tertium ingressus imperator: in tēplū reperit p'iscam in throno sedentē vallatā agminibus angelorū: et iuxta basem coline idolum cōminutum: propter quod iratus cesar eam foras vrbē educatā precepit gladio necari: que p'ius oratione facta ad dominū: vt susciperet spiritū eius: voce celsica ad gloriā inuitatur: sicq' decollata est: et cōtinuo carnicifera mortui ceciderunt. Quod dñs sancto vrbis rome episcopo nunciatum esset: accessit cum clericis: vt colligeret corpus martyris: reperitq' duas aquilas corpori insidentes: et ipsum he a feris tangeretur custodientes: quod ab episcopo collectum miliario. x. ab vrbē via hostien. se pultum est. vbi et fuerat decollata. Imperator: vō graui languore percussus dentibus proprijs carnes suas mordens: post dies paucos miserabiliter expirauit. Tempore autē eutriciani pape corpus beate p'isce eidem diuinitus reuelatur: et locus per visionem ostenditur: vbi ipse cum clero et populo effodiens et corpus inueniens: ipsum inde leuauit: et ad vrbem deducens in ecclesia sanctorum martirum aquile et p'iscille venerabiliter tumulauit: in loco vō vbi fuerat decollata ecclesia

a fidelibus facta est: eius memorie dedicata. Que passa est. xv. kalendas februarij.

Q De factis Moseo et amoneo mart. Cap. xcvij.

Moyses et amoneo

nus apud pontum insulam passi sunt: qui cum essent milites et ipse constanter confiterentur: primo militaribus singulis eruti: deinde ad metalla damnati sunt. post aliquod vō tēpus inde abstracti: diuersisq' supplicijs affecti. Nouissime igni traditi sunt. Sicq' martirium suum consumauerunt. xv. kalendas februarij: vt ait **Ado.**

Q De sancto Deicolō abbate. Cap. xcviij.

Deicolus abbas

discipulus fuit colubani abbat. Quo quidem sancto cū discipulis a britannijs abscēdēte: ipse de licentia patris eo q' debilis esset pedibus ibidem remansit: mandato sibi p' obedientiā ne ad monasteriū luxorien. vide discesserat aliquando rediret. Recedente ergo magistro dñi discipulus per incerta loca vagaretur: et sitis eum arida cōprimeret: baculo terram percussit: fonsq' ibi statim erupit: qui sancti reficiens vsq' hodie ibi manet. Cum autem bubulcum oues pascentes de loco quereret: illeq' sibi intimasset: rogauit eum vt illucq' secum peragraret. Dumq' pastor pro pecoribus dubitaret: nec haberet cui custodiendas dimitteret: sanctus baculum pro custode in terram fixit: easq' baculo in sua fide cōmendauit. Quē bubulus vsq' ad locū associauit: et reuersus oues circa baculum ac si circa pastorem illas et accubantes inuenit. Tentens ergo deicolus ad locum ostensum ecclesiam sancti Martini ibi positam clausam conspexit: sed ianue propinquus per eadem sponte sibi diuinitus referatam intrauit: et orationem fecit. Et dum hec crebro fierent: p'f' ecclesie illius inuidia motus hec patrōno noie versario nunciavit: de cuius licentia cū suis ordinauit: vt dñi monachus ille p' noctē ecclesiam introisset: ipse eū insecutus cū illis occideret. Dū igitur hora obseruasset: et ad sancti interitū festinaret: veniens ad ecclesiam ianuas et fenestras spinis et rubis obfructas inuenit: et sic intrare nō valens virū dei dimisit. Quod audiens versarius: et hoc magicis artibus attribuens: mādauit suis vt vbiq'q' monach' reperiret sibi genitalia preciderentur. Statimq' in ipsa hora versarius in eisdem mēbris sibi mirabiliter tumefactis dolere admodum cepit. Quō vrox et' ex iniuria sancto illata cōtigisse recognoscens virū dei ad se humiliter accessit: vt ad maritū liberandum festinaret. Sed anteq' deicolus illuc puenisset versari' expirauit. veniens ergo scētis itinere sessus cappā eruit: easq' radio solis p' fenestrā intrantis supiecit: vbi ac si in pertica māsit. Deinde oratioe sua versariū suscepit: qui oēs suas possessiones et capellā sibi cō-

cessit: vbi deicolus congregatis fratribus monasterium construxit. Cum die quadā clotarius rex circa locum venando cum suis apum insequeretur: aper fugiens ecclesiam introiuit: et ante altare prostratus mansuetus permansit: deicolus aspiciens et quasi eius auxilium petens: quod dum venatores cum rege apum insequentes vidissent admirati sunt: et sanctum reuerentes apum dimiserunt. Cui etiā rex multa priuilegia concessit: et locum predij dotauit. Post hec deicolus apostolorum limina visitauit: et repatrias ac obitum suum precognoscens: columbanū sibi successorem monasterio delegauit. Ipse autem secretiore penitens heremum post plures annos in pace quietiuit. xv kalendas february.

De translatione sancte Lucie. Cap. xct.

Translatio corporis sancte Lucie ad civitatem venetiā circa annum dñi. M. xl. facta est. Nam dum rogerius constantinopolitanus imperator circa annum dñi. M. x. in romaniam et siciliam dominaretur: maneticam principes sibi dilectum et prudentem vicarium ad siciliam misit. Qui sagaciter imperatori rebellans siciliam tyrannide occupauit: quōd imperator audiens doluit: et de concilio regine se egrotantes et deinde mortuum simulauit. Pauperem quoque defunctum capsula inclusum sui loco regaliter tumulari fecit. Ipse vero biennio latuit: ita quod vere mortuus ab omnibus credebatur. Post duos annos regina per solēnes nūcios maneticam de suo coniugio requisit: qui assensum prebens ordinatis nuptiis solēniter constantinopolim cum muneribus aduenit: et corpora sanctarū Agathe et Lucie secum de sicilia asportauit. Qui dum constantinopolim venisset ab imperatore de latibus procedente interficere: et regnum sicilie recuperare: et corpora virginum constantinopoli honorifice recondi. Post hec anno domini. M. xl. dum veneti cum siculis constantinopolim cepissent: corpora duarum virginum auferentes condixerunt adinuicem ut corpus sancte Agathe sicili rehaberent: et corpus sancte Lucie veneti ferrent secum: quod et factus est. Sicque corpus sancte virginis delatum venetias: primo quidem in monasterio sancti gregoriū maioris pluribus annis stetit: deinde a duce et populo ad ecclesiam suo nomini edificatā translatum fuit: vbi usque in presens iacet miraculis conuersas. Factaque est hōdi trāslatio videlicet de constantinopoli venetias. xv. kalendas february.

ratōi rebellans siciliam tyrannide occupauit: quōd imperator audiens doluit: et de concilio regine se egrotantes et deinde mortuum simulauit. Pauperem quoque defunctum capsula inclusum sui loco regaliter tumulari fecit. Ipse vero biennio latuit: ita quod vere mortuus ab omnibus credebatur. Post duos annos regina per solēnes nūcios maneticam de suo coniugio requisit: qui assensum prebens ordinatis nuptiis solēniter constantinopolim cum muneribus aduenit: et corpora sanctarū Agathe et Lucie secum de sicilia asportauit. Qui dum constantinopolim venisset ab imperatore de latibus procedente interficere: et regnum sicilie recuperare: et corpora virginum constantinopoli honorifice recondi. Post hec anno domini. M. xl. dum veneti cum siculis constantinopolim cepissent: corpora duarum virginum auferentes condixerunt adinuicem ut corpus sancte Agathe sicili rehaberent: et corpus sancte Lucie veneti ferrent secum: quod et factus est. Sicque corpus sancte virginis delatum venetias: primo quidem in monasterio sancti gregoriū maioris pluribus annis stetit: deinde a duce et populo ad ecclesiam suo nomini edificatā translatum fuit: vbi usque in presens iacet miraculis conuersas. Factaque est hōdi trāslatio videlicet de constantinopoli venetias. xv. kalendas february.

De sanctis Maro Marthā et abbauch marty. Cap. c.
Marius et martha vxor eius filij sui audifax: et abbauch rome sub claudio iperatore martyriū passi sunt. In nobilissimi et diuites de psida oriūdi: venerūt romam cum oratiōis;

cum essent christiani. Et ceperunt corpora sanctorum perquirere: et christianos in carceribus suis: corpora quoque martyrum pro christo interfectorum requirentes sepeliebant. Et dum in castro transyberim beatum quirinum in carcere visitasset: et multorum martyrum corpora tumulassent visitauerunt beatum calixtum papam cum christianorum multitudine lactantem. Cum quibus duobus mensibus permanserunt: multaque sibi et ceteris christianis necesse fuit prouiderunt: ipsiusque benedictione percepta abierunt sanctorum martyrum corpora requirētes et honorifice tumulantes: inter que presatum beatum quirinum in tyberinecatum et. celsij. christianos iubente claudio sagittis interfectos condigna reuerentia sepeliebant. Hec claudius audiens sanctos dei derideri fecit: quos sibi presentatos diuicijs examinavit: et deinde musciano vicario puniendos tradidit: qui dum coram ipso in tellure consistentes christum constanti animo confiterentur: omniaque idola ut demonia execrarentur: iussu musciani marcius cum filiis fustibus cecidit: martha assistente et virum ac natos viriliter exhortante: deinde in equuleo leuati canabinis fimbis crudeliter flagellātur: facule quoque ignee lateribus apponuntur: et vnguis ferreis lanātur. Et cum hec omnia patientissime tolerassent iussit eos vicarius de equuleo deponeret manus eorum precidi: quibus ad colla ligatis per civitatem circumduci sub voci preconiā: ne deos blasphemare presumerēt. Marthā vero omnibus istis astans et sanctis sermonibus eos corroborans: de sanguine illorum caput et faciem liniebat. Nonisimo autem iubente musciano extra urbē via cornelia militarii. r. ad nymphas catabasis deducti sunt: ibique pariter sub harenario decollati. Marthā vero nympha necata est. Quorum corpora iterum iussit incendit: ut sepultura careret: sed quedam matrona nomine felicitas ea semiviva ex igne latenter rapuit: corpus autē Marthę de puteo leuauit: et ipsa oia in suo sadio sepeliuit. r. kal. february.

De sancto Bassiano episcopo. Cap. c.

Bassianus episcopus

natus in syracusanis patre sergio natus: annorum. r. ab eodem romam missus est gratia studiorum: vbi a sancto gordiano presbytero doctus sacri baptismum suscepit: quod dum pater ipse gentilis audisset: et eum reuocare disponderet: iuuenis bassianus in ecclesia sancti iohannis euangeliste rome per visionem monitus rauennam fugit: ut per tempus aliquod latitaret: et dum in via posset: cerua cum duobus huiusmodi a venatoribus faculata ad eum profuga venit et pedes lingere cepit: illoque mirante venatores superueniunt: et factum videtes subsistunt: quorum unus ceruas de manibus sancti rapere nititur: sed mox a diabolo veratus: quem sanctus cum liberasset: ceruam dimiserunt. Cuius autem rauennam apud ecclesiam sancti apollinaris extra civitatem

manens orationi vacabat: fama scitatis scularis. **Q**uithynius iuder: vt reus maiestatis iussu pre-
sidis rauēnatis ad decollandū ductus est: q̄ dum
bassiani nomen inuocasset: bipēnis tertio de ma-
nu spiculatoris profiliit: r sic innocens apparuit
et absolutus fuit. Post hec factus presbyter in ec-
clesia laudei. eps eligitur: r ab oibz approbat:
et dum ad ep̄atum veniret: intrans ciuitatis lau-
den. suburbia paralyticū r mutū ab vtroq; mor-
bo curauit: et multos leprosos mundauit. Alias
etiam puerū a serpente occisum suscitauit: r puel-
lam obsessam a demonio liberauit. Vocatus me-
diolanū ad beatum ambrosiū egrorantē: obitum
suū clericis eius predixit: et ipsum defunctum
venerabili obsequio tumulauit. Post hec reuer-
sus ad ecclesiam suam miraculis r sanctitate con-
spicuis multo tēpore superuixit: r obitum suū
annis pluribus prenūciauit: r .xc. etatis sue anno
consumatus sanctitate in pace quieuit. .xiiij. kal-
februarij tempore honorij et theodosij augustō-
rum. Sepultus est in basilica apostolorum: quam
ipse a fundamentis erexerat. Temporis processu
desolata ciuitate lauden. per ciues mediolan. et
totaliter igne consumpta: corpus sancti nūq̄ in-
de potuit amoni: quinimmo oēs accedētes ad
locū: vt mortui sternerantur: sicq; ibidem dimis-
sum est: qua ciuitate postmodū in loco vbi nunc
est recostructa per imperatorem federicum: cor-
pus sancti confessoris eodem delatum est: vbi et
quiescit miraculis splēdens.

De sancto Pontiano martyre. Cap. cxiij.

Pontianus mar-

tyr tēpore antonij imperatoris
in ciuitate spoleti passus est: q̄
tentus a iudice fabiano cum sa-
crificare nollet: p̄tio virgīs gra-
uiter cesus donec sanguis in ter-
ram quasi de fonte profueret:
deinde super carbones accēsos
ambuale compulsus perman-
sit. Post hoc in equuleo appen-
sus vncinis ferreis vsq; ad ostium nudationē la-
natus in carcere missus est. Sequenti vero die in
amphitheatro positus laxatis sibi duobus leoni-
bus eisdem mansuefactis permāsit intactus. Ite-
rum in custodia artissima diebus .xij. sine vllō co-
bo detentus: angelo vero sibi de celo ministrante
refectus: inde in nullo maceratus educitur: r plū
bo liquefacto pfunditur. Cum hec oia: tam men-
tis q̄ corporis constantia tolerasset: nouissime
iussu presidis extra ciuitatem ductus gladio ani-
maduersus martyriū consummauit. Sepultus a fi-
delibus non lōge a muro vr̄bis spoletane in loco
qui dicitur lucianus. .xiiij. kalen-
das februarij.

De sancto Germanico
martyre. Cap. cxiij.

Germanicus mar-

tyr sub marco antonio r lucio au-
reljo in Smyrna ciuitate passus
est. .xiiij. kalen. februarij: q̄ pluri-

bus sua tēporis supplicijs per gratiam virtutis
dei metum corporis fragilitatis excludens spon-
te preparatam sibi bestiam prouocauit: cuius den-
tibus cōminutus vero p̄ni. i. domino iesu christo
pro ipso moriens meruit incorporari: vt dicitur
in martylogio Hieronymi.

De sancto launoniarico abbate. Cap. cxiij.

Launoniaricus

abbas carnotē. ciuis: parenti-
bus christianis progenitus est.
hic cui adhuc esset puer: r ones
patris pasceret: que sibi victui su-
perant: pauperib; erogabat: qui
traditus a parentibus cuidam
sacerdoti sacras litteras didicit:
et ad sacerdotij ordinem proue-
nit: deinde adhuc iuuenis me-
dia nocte de domo paterna fugiens heremū pe-
tist: cum autem ad ipsum occidendū latrones to-
ta nocte laborassent: putantes eum pecunias ha-
bere: mane diuino miraculo visione eius territi r
ipsius pedibus prouoluti veniam postularunt.
Cuiusdā viri filium claudū: dum pro eo missam
celebrasset exerxit: r vtriusq; clauis ecclesie perissent
ante fores humi prostratus oratioe facta ianuas
relerauit. Post que dum manipulos mensem
sub tecto de viminibus facto reposuisset r ignis
segetes inuassisset signo crucis mor incendium se-
dauit. Sequenti nocte dum orando pernocta-
ret: diabolus sibi ter lumen extinxit: terq; diuini
tus accensum fuit. Et cum discipulos congre-
gasset: r quercus maxima ad oratorium cōstruens
dum excisa fuisset: que non apto loco ad dolandū
ceciderat: nec a fratribus adhuc paucis alio deo
ferri poterat: oratioe sua loco congruo eam tras-
portauit. Quidā hermoaldus nobilis egroras
xl. solidos sibi misit vt pro se oraret. Quos ille al-
teri superpositos: dum per spiritum oēs vno ex-
cepto de male acquisito cognouisset: illum solum
retinuit: ceterosq; remisit: r ex hoc deus placari
non posset eides predixit. Atq; ille mortu' est.
Conuictus tandē a malardo episcopo carnotē.
eum visitaui: r secum aliquo tempore commora-
tus multa sibi futura predixit: sicq; senex in pace
quieuit. .xiiij. kalendas februarij.

De sancto Fabiano papa r martyre. Cap. cv.

Fabianus papa r

martyr: natiō e; roman' ex p̄fe fa-
bio de regione Celij montis: Au-
therio pape in ep̄atu successit:
sibi: sedit q; annis .xiiij. mensibus
.xj. Hic papa romano defuncto:
cum clerus et populus pro alio
eligendo conuenissent: r ipse de
quodam loco cum amicis redi-
ret: venit inter eos rei exitū sci-
re volens. Et ecce columba candida super caput
eius de celo descendit dicens. Rome eps coros
naberis. Quod oēs mirantes eum in papam ele-
gerunt. Die cōstituit vt omni anno in cena domini
christina ab ep̄o cōsecraret: r vetus cōbureretur.

Dic regides diuisit. vij. diaconibus: et eis. vij. subdiacones substituit: qui septez notarijs imminerent: et gesta martyrum in integro recoligerent. Iste philippo imperator: neophito volenti interesse vigilijs pasche: et mysterijs communicare restitit: nec quousq; confisteretur et inter penitentes stare interesse permisit: quod et deuotus imperator fideliter adimpleuit. Hic fecit ordinationes. v. per mensem de cembri. presbyteros. xxij. diacones. vij. episcopos per diuersa loca numero. xj. Liius te poze nouatianus quidam presbyter ecclesie romane ambiens episcopatu: et videns fabianum electum hereticus factus est: contra que celebratum est concilium in vrbē roma. xl. episcopozum. Hic eniz hereticus lapsis spem venie denegabat: vnde in cocillo hoc reprobatostauerunt vt lapsis venia misericorditer promitteretur: dummodo per penitentiaz reuertantur. Hic sub persecutione decij capitis obtruncatione marty: io coronatus est. Et sepultus in cimiterio calixti via apia. xij. kalen. februarij. Et cessauit episcopatus dies. vij.

De scto Sebastiano martye. Cap. xvi.

Sebastianus

marty: narbone. genere nobilis: cuius mediolane. dioeletiano et maximiano imperatoribus valde dilect: principatum prime cohortis ab eis obtinuit: eorum conspectu semper assistens. Hic sapientia et virtutibus predictus ab oibus militibus: vt pater amabatur. Qui et militare habitu ad hoc tantum ferebat: vt xpianissimus ipse christiano: aias q; in tormentis videbat deficere confortaret. Cum autē preclarissimi viri marcus et marcellianus fratres gemini filij tranquillini nobilis: a beato sebastiano in fide eruditi post multa supplicia ex sententia chromach: vrbis prefecti decollari deberent: si infra dies. xxx. non respicerent. Ad eos parētes aduenit: vt ipsorū animos a suo proposito reuocaret. Aduenit et mater martia capite resolutis crinibus ostensisq; vberib; lachrymis genas: inconfolabiliter rigabat. Adducitur et pater senior: manibus seruulorū: et capite asperso puluere: detectaq; canicie lamentabile vocem emittebat. Adueniit et coniuges propuos paruulos offerentes: et incomparabilibus gemitibus et suspirijs euilates. Inter hec ceperunt virozum corda molefcere. Tunc sebastianus ibi assistens erūpens in medio: diuino repletus flamine: de contēptu vite presentis et de gloria futuri regni: sermonē assumēs prolixā orationē

cōtēxit: et elegantē eloquio sanctorū animos ad amorē marty: contēptis oibus incitauit. hec autē agebant i domo nicostrati pmisserint: vbi marcus et marcellianus custodiebātur. Cum vero: 30e noie: graui infirmitate loquelā. vj. annis amiserat: vsum tū audicdi aut sensum animi minime pdiderat. Que cū oia verba sebastiani audisset: pedib; eius puoluta: nutibus ventā postulabat. Igitur marty: xpi orauit: vt sicut os zacharie pphete referauerat linguaz quoq; eius aperire dignaretur. Statimq; mulier loquendi facultate recepta sermones beati sebastiani benedicere cepit: seq; angelum dñi iuxta eum vidisse asseruit: q; immēso lumine circūdatus librum apertū tenebat: vbi oia que scñs dixerat scripta erāt. Iuxta que etiā alij. vij. angeli cādidissimi circūstabant. Quo viso miraculo: nicostrat: vir cum vxore cōuersus est vna cum trāquillino et martia parentibus marci et marcelliani: et a sancto polycarpo presbytero baptizati sunt. Marc: vero et marcellianus in dño confortati marty: gloriā preoptabāt. Quos dum nicostrat: vellet solutos dimittere: oino abire noluerunt asserentes se passionis calicē nullatenus dimisuros. Tranquillinus autē graui morbo laborans statim vt baptizatus est: sanitate suscepit. Postq; autē marcus et marcellianus marty: passi sunt: et mater eorū martia post dies modicos in pace migravit ad xpm. Et diomach: pfectus graui morbo laboras a sancto sebastiano sanatus est: et ab eodē atq; a tranquillino in fide doctus vna cum tyburtio filio suo: p manus polycarpi presbyteri sacrum baptismū suscepit: vt in passiōe tyburtij dicitur. iij. idus augusti. Qui bus oibus per marty: cōsumatis brīs sebastianus latere nō potuit. Nam impator: dioeletianus cognouisset qualiter dudū in xpianitate latuisset: et multos tali occasiōe ad marty: puocasset: eum ad se cōuocauit: et de ingratitudine quam erga deos et impatores habuerat dure redarguit. Qui cū se xpianū pro salute imperij semp ore dixisset: iussit enī impator: in medio cāpi ligari: quasi in signū a militibus sagitari: q; ita euz sagittis impleuerunt: vt quasi erinacet videret: et existimātes illum mortuū abierūt. Verum hyrene relicta castruli mater abijt noctu vt corpus tolleret: et inueniens ipsum adhuc viuū ad domū suam adduxit: curā eius egit. Qui intra paucos dies cōualuit: et stans sup gradus beliohabilvenētibus: imperatoribus se exhibuit: eosq; de persecutione quā in xpianos iniuste agebat: increpare cepit. Qd cum dioeletianus miraret: dixit se ad hoc a xpo dño suscitatus: vt eisdē veritatem: fidei testaret. Tunc impator iussit eum in hippodromi palatii duci: et tandiu sustibus

cedit: donec spiritū exhalaret. Corpūq; ipsius in cloacam profect: ne a christianis noie martyris coleretur. Sāctus vero marty: apparuit lucine matrone religiose: eiq; corpus suum revelauit: et vt iuxta apostolorū vestigia sepeliret admonuit. Quod et illa cum seruis nocte sequenti adimplere curauit: ipsumq; in catacumbis iuxta corpora apostolorum vt iusserat collocauit. Passus est autem circa annos domini. cclxx. viij. kalēdas februarij. Post tēporis decursum anno. ij. ludouici imperatoris: bilduin⁹ abbas sancti dionysij: sacriq; palatii archicapellanus romā misit: a papa eugenio corpus sancti sebastiani obtinuit: indeq; transfertum apud vrbem Suesionē. in basilica sancti medardi collocauit: vt dicit Sigibertus.

De scā Agnetē virgine ⁊ martyre. Cap. cvij.

Agnes virgo et

marty: sacratissima: cuius passionem scribit Ambrosius: nobilissima romana. xij. etatis sue anno mortem perdidit: ⁊ vitam inuenit: corpore iuencula: sed animo cana: pulchra facie: sed pulchrior fide. Dec duz a scholis reuertitur: a prefecti vrbis nomine simpbronij filio iuene adamat: cuius parces requisit: ⁊ multis promissionibus eius coniugium postulauit. Deinde diuitias ⁊ gēmas ⁊ thesauros obtulit infinitos: que oīa a virgine vt stercoza reputata sunt: iuuenēq; curiosā oratōe licentiauit: eo qd ab alio amatore preuēta esset: quez de quinq; excellentijs cōmendauit: que a mulieribus in sponis plurimū requiruntur: scilz de nobilitate generis: quia longe illo nobilio genere ⁊ dignitate: cui⁹ mater virgo est: cuius pater femina nescit. De decore pulchritudinis: qz eius pulchritudinē sol ⁊ luna miratur. De diuitiarum abundantia: quia eius opes nunq; deficiunt: ⁊ diuitie nunq; decrescunt. De potentie effecta: quia eius odore reniuitur mortui: eiusq; tactu confortatur infirmi. Et de amoris excellentia: quis eius amor est suauior ⁊ gratia elegatior. Deinde subiecit quinq; beneficia sibi ab ipso spō collata. Quia anulo fidei sue eam subarauit. Multiplici virtutum varietate vestiuit: passiois sue sanguine signauit: vinculo amoris copulauit: et celestis thesauri gloria ditauit. Audēs hec infanus iuuenis lecto prosternitur: qd amore egrotaret: a medicis aperitur. Quisq; pater iuuenis eadem virgini replicaret: ⁊ illa prius sponsi federa violare non posse diceret: cepit prefectus inquirere: quis esset sponsus ille nobilis: de cuius se agnes potestate iactaret. Quinq; didicisset qd virgo xpm deum suum sponsum assereret: prefectus eam sibi presentari fecit: ⁊ primo blādis sermonibus: de p̄nc terroribus pulsare cepit. Que illum blanditē sicut ⁊ terrentē aio deridebat. Et quia nobilis erat: ⁊ vim ei prefect⁹ inferre non poterat: titulo sibi xpianitatis obiecto: sequenti die eam sibi assisti fecit: et iterato de amore iuuenis appellauit. Et cum in sermone casto labore deficeret: alterum de duobus sibi pposuit eligēdū:

aut si virginitatē elegerat: de veste cum virginibus immolare: aut cum meretricibus publice scortari. Que cum neutriū elegisset: dicēs se habere angelū dñi qui eam semp impollutaz custodiret. Iussu simpbronij spolata ad lupanar ducit voce preconia agnetem sacrilegā proclamāte. Tantaq; autem densitate dñs capillis eius mox crescentibus contulit: vt melius q̄ suis vestib⁹ videretur induta. Ingressa autē turpitudinis locum: angelum dñi preparatus inuenit: qui eam immenso lumine circūdedit: ⁊ stola candidissima ad mensuram eius corporis diuinitus contexta vestitit. Tunc prefecti filius cum sodalib⁹ ad lupanar venit: ⁊ volens sibi illudere: illos prius ad eam inuitauit. Qui ingressi ⁊ immenso lumine territi: cōpuncti redierunt. Sicq; lupanar locus orationis efficitur: adeo vt quisq; mundior extiret: q̄ ingrederetur. Iuuenis ergo lasciuus socios vt puillanimes irridens: intrans in lumen irruit: moxq; vt eam contingere voluit: prefocatus a diabolo exspirauit. Quem foeti videntes diuites immorari: putabant illum obferis operibus occupari. Tandem ad locum accesserunt: ⁊ eum mortuum inuenientes: p̄ce foribus clamauerunt. Concurrit populus: concurrat ⁊ deflens prefectus: ⁊ quidā eam maleficā: quidam innocentē exclamabant. Prefectus vero causas necis filij interrogat. Cui virgo respondit: qd ille cuius voluntatē perficere noluit in eum protestatem accepit. Nam ⁊ alij qui honore deo intrantes dederant: illesi euaserunt. Cui cum prefectus se eidem crediturū diceret si iuuenem suscitaret: orauit agnes cum lachrymis et confestim ab angelo suscitatur iuuenis: qui egressus cepit xpianū publice predicare: ⁊ oīa idola confutare. Tunc seditione in populo excitata per pontifices idolorum: prefectus bec videntes obstruit: eamq; dimittere voluit: sed proscriptonē timēs: virginem a spasio vicario dereliquit: ⁊ dolēs abstet qd ipsam liberare non potuit. Quam vicarius in ignem copiosum iactare fecit: sed in duas partes flāma diuisa seditiosum populū cōburebat: ⁊ eas minime stringebat: virgo autē xpi ad dñm orauit: moxq; ignis ita extinctus fuit: vt nec quidem tepor incendij remaneret. Aspasius autē seditionē populi timens in gutture eius gladium mergi fecit: ⁊ sic xps sibi sponsam et martyre consecrauit. Cuius corpus christiani cum parentibus nullam tristitiam habentibus tulerunt: illudq; in predio suo via numentana sepelierunt: virq; a paganis in eos mittentibus lapides euaserunt. Passa est autem. xij. kalendas februarij.

De sancto patroclo martyre. Cap. cvij.

Patroclus marty: passus est apud senonas gallie sub valeriano imperatore. Qui cum de partibus illis egrederetur audita fama patrocli qd vir nobilis assiduis ofonijs vacās. hora. xij. vix cibum capiebat: ⁊ qz christū publice p̄dicabat: fecit eum tene ri ⁊ duct ad sacrificandū. Qui cū sacrifici care cōtēret iussu impa

De sanctis in mēse ianuarij occurren. Fo. xl.

toris sustib⁹ cedif: deinde missis cōpedib⁹ in cru-
ribus ipsius ⁊ cathenis vincit⁹ triduo
carceri patrocilus mācipaf. Sed cū in xpi cōfes-
sione cōstāter perseveraret: iussit eū aurelianus
iuxta flumen fequanam duct: ibiqz gladio caput
eius abscidi. Ductus ergo ad locū: oratione pre-
missa: lumina eū tenentiū obscurata sunt. Ipse vō
flumen transiit: aqua vix ad genua pertingente.
Quod dñi quidā illoꝝ diuine virtuti: quidā magi
ce arti ascriberēt flumē ⁊ ipsi trāsierūt: ⁊ dñi sc̄m
requireret a muliere gētile eisdē orās ostēditur.
Sicqz caput ipsius amputatur. xij. kal. february.
Cuius corpus a viris fidelibus persecutione ses-
data in ciuitate senon. sepultum iacet.

**De sancto Publico episcopo ⁊ mar-
tyre.** Cap. cx.

Publius episco

pus Aethiensi. ⁊ martyr glorio-
sus fuit. Hic humana ⁊ diuina sa-
pientia clarus: secūdus post dio-
nyfium ariopagitam admodum
effulsit. Ecclesiamqz Aethiensi-
um nobilitat rexit: et preclarus
vntibus ac doctrina presulges
ob christi fidem martyrio corona-
tur. xij. kalen. february. Dec Ado.

**De sanctis Fructuoso episcopo et socijs
martyribus.** Cap. cx.

Fructuosus epi

scopus angurius ⁊ eulogus dia-
coni et martyris: tempore Sa-
lieni imperatoris martyriū passi
sunt apud terragonem hispanie
ciuitatem. Qui primo in carce-
rem trusi: diebus pluribus af-
flicti sunt. Deinde educti: p chris-
ti confessione flammis inieci:
vinculis quibus alligati fuerant eructis manibus
in modum crucis expansis: orantes vt viderentur
obtinuerunt. Et mox quidam ex fratribus: et fi-
lia presidis que astabat: viderunt sanctorum ani-
mas celum conscendere coronatas. Qui passi
sunt duodecimo kalen. Ianuarij. vt dicit Ado in
martylogio suo.

**De sancto Vincentio leuita ⁊ mar-
tyre.** Cap. cxj.

Vincētius leui

ta et marty: genere hispanis de
ciuitate cesaragustana: patre
eurytio: aggressis olim nobilissi-
mi ⁊ sulsis filio matre enola pro-
genitus est. Qui a pueritia sa-
cris litteris eruditus erat: ⁊ sub
valerio cesaragustan. episcopo
moribus et scientia clarebat. A
quo et adhuc iuuenis archidiaconus eius ordi-
natur. Cui episcopus: quia impeditiois lingue
fuerat predicandum vices suas commiserat: ip-

se vō orationi vacabat. Tempore igitur diocletia-
ni et maximiani imperatorum: cum dacianus hy-
spaniarum preses nequissimus ciuitatem cesar-
augustanam esset ingressus: vt christianos ad sa-
crificia tormentis compelleret: vlucentij lau-
dabilem famam audiret fecit eum vna cum epi-
scopo valerio in carcere detineri. Deinde perges
valentiam cathenis vincitōs in colo ⁊ manib⁹ post
se trahi: ipsosqz ibidem custodie durissime, māci-
pari et fame ac inopia diebus plurimis macera-
ri. Quos postmodum sibi presentatos cū in nullo
conspexisset afflictos: custodes redarguebat:
putans q̄ ipsos in ergastulo resonissent. Et iras-
tus valerium interrogauit: cur contra precepta
principum jagere presumpisset. Qui cum lingue
rudis et imperitus quasi sub murmure respon-
deret: vlucentius ab episcopo licentiam petijt re-
spondendi. Qua obtenta libera et constantissima
voce deos gentium demonia esse asseruit: ⁊ chris-
tum dominum se nunq̄ abnegaturos: expressit.
Tunc preses iratus episcopum in exilium misit:
vbi et post tempus in pace quieuit: vlucentium
vō vti rebellem et iuuenem temerarium granissi-
mis tormentis cruciari mandauit. Et primo qui-
dem illum fecit in equuleo leuari: et membris di-
stendi: toroqz corpore dissipari. Interrogans eū
vbi nam corpus suum miserabili cerneret. Qui
cum subridendo diceret: hoc semper optasse et
presidem suis votis optime concordare. Iratus
dacionus tortores flagellabat: eo q̄ ipsum in tor-
quendo deficiebant: stridore dēitium fremens: ac
quasi se magis q̄ dei martyrem torqueri nutibus
ostendens. carnifices vō pectines et vngulas fer-
reas vsqz ad intima costarum fixerunt. Ita vt de
toto corpore sanguis efflueret: et solutis compa-
gibus viscera interna paterent: et cum ministri
lassi deficerent: ipse iam inuitus in omnibus ap-
parebat. Post hec iubente preside equuleo de-
ponitur: et ad ignis patibulum ducitur: qui mo-
ras carnificum arguebat: et ad penam alacriter
properabat. Craticulam igitur candentem vltro
conscendens: ibidem asatur: exurit: et crema-
tur: membrisqz vinctis ferreis insfigitur: flama
sanguine conspergitur: vulnera vulneribus
instauratur: sal insuper in ignem mittitur: vt in
corpus vulneratum insiliens: stridentibus flam-
mis crudelius comburatur. Jamqz non ad artus:
sed ad nudata viscera tela iaciuntur: ipseqz fe-
bre de eius corpore extra labuntur. Inter hec
manet immotus: et erectus in celum oculis do-
minum precabatur. Cūqz hec daciano nuncia-
ta fuissent: iussit eum in carcere, teterrimo re-
cludi: et ibi testas acutissimas congeri: pedesqz
eius in ligno configi: ⁊ extēsum super testas
relinqui. Que cum adimpleta fuissent: pena
mutatur in gloriam: nam tenebre carceris diuina
superfusa luce fugantur: testarum asperitas in
florum suauitate mutatur: pedes soluantur.
et marty: domini angelorum dulci modulatione
consolatur. Que custodes per rimas aspicien-
tes conuersi sunt. Quidam vō hec presidi nuncia-
runt. at ille se victum reputans: iussit martyrem
ad lectum transferri: et mollibus stramentis fo-

neri: reputans enim magis gloriosum facere: si deficeret in tormentis. Cum ergo in lectulo paululi quiesceret: orans emisit spiritum. Quod audiens dacianns doluit: et que non valuit vincere vinum: putavit vincere vel defunctum. Iussit igitur corpus in capum deductum: et amibus ac feris denotandus exponi. Statimque coimus ingluviis deditur: corpus custodiens: alias aues se maiores impetu alarum abegit: et lupum moribus et clamoribus effugavit. Et in conspectu sacri corporis fixus cernitur: ut prope qui ibi angelo custodiam mirabatur. Tunc iussu prefidis hoc audientis: ingens mola corpori alligatur: et in pelagus proficitur: ut saltem piscibus in pastum daretur: sed antequam naute qui corpus in mare demerferat ad littus pervenirent: cadaver solutum in litus a fluctibus deductum est. Quod a quadam matrona vidua ipso revelate reperit: et ab ipsa una cum quibusdam fidelibus in modica basilica sepultum. Essante vero persecutione corpus ad civitatem valentianam deducit: et iuxta muros honorificentius tumulatur. Passus est autem christi martyri: .xj. kalen. februarii.

De sancto Vincentio et Orontio martyribus. Cap. cxij.

Vinceti⁹ & Oron

tius martyres passi sunt apud byspaniam tpe diocletiani et maximiani imperatorum sub rufino p[re]sidente byspania. Qui ferore fidei accensit se sponte iudici offerere: et xpm magnanimitate confitentes iussu prefidis capitali sententia puniuntur: quorum corpora viator: quidam leuita: qui eos hospitio suscepit: sepeliit: propter quod et ipse a iudice tentus brachis sibi a cutibus peccatis in eodem loco ubi et illi passi fuerant decollari iubetur. Quod videns pater victoriz: quia ipse christianus erat: fugam arripuit: sed a coniuge aquilina nomine hortatus rediens una cum filio capite cesus est. Horum omnium corpora potius episcopus divina revelatione commontus: plaustro imposita ad loca pristina italie deferrebat: donec iuxta civitatem hebreidunem. pervenerunt: ubi bobus se figentibus: nullos modo inde ultra abire valentibus corpora martyrum sepulta sunt: divina cognita voluntate. Horum natale recolitur. .ij. kalen. februarii: ut dicit Ado.

De sancto Anastasio martyre et socijs. Cap. cxliij.

Anastafius mo

nachus et martyri: octavo heraclij imperatoris anno sub persecutibe Cosroe regis insularum: martyrium passus est. Natione persa de regione razeth fundo rasuum: vocabatur magundath filius Bau maximi magi: ipse magicis ab antea iuvenilibus eruditus: milesque strenuus fuit in regia civitate persarum. Postquam terra sancta a cosrore rege occupata est: et crux omnia capta: ipse cum christianis captus

ductus in perside conversatus: et ab eisdem in fide christi doctus est: moxque amore baptismatis inflammatus relicta militia et magica artium libris exultis: venit in partes orientis. Et apud maltae totam quedam christianam anno integro mansit: et arte sua optime didicit. A quo de mysterijs fidei plenius informatus hierosolimam venit: et a quodam modesto presbytero baptismum suscepit. Et post hoc apud helyam presbyterum octo diebus degit: a quo etiam in amore christi confortatus exiit. Deinde in monasterio quod quattuor milibus a hierosolyma distat: sub abbate Justino monasticum habitum sumpsit: in quo dudum laudabiliter vixit. Post que martyrii desiderio fragrans: divina visione commoetur: ut loca sacra visitet: et sic ad passionem optatam pervenit. De licetia igitur sui abbatis abscedit: diospolim deinde cesaream palestine: deinde sacris locis iustitatis calcedoniam venit: ubi dum quosdam magos repertos argueret: et interrogatus cuius esset secte: se christicola respondit: tunc est a barbazana iudice imperatoris cosroe: et vinculis ferreis astrictus per dies plurimos: deinde gravissime cesus: in castello quodam arctissime custodie mancipatus: ubi angelica visitatione cum splendore nimio confortatur. Quod cum imperatori relata fuisset: ipsiusque olim suum militem recoluisse: mandavit illi sibi in perside vinculis ferreis astrictum destinari. Quem cum sibi presentatum et interrogatum christianissimum reperisset in predio bethsalces ipsum magno cathenarum pondere pressum durissimo carceri mancipari iussit: et inedia diebus quindecim macerari. Post hec eductum iterumque interrogatum: et in christi fide constantissime persistente: ab uno brachio per duas horas suspendi fecit: et post hec iterum flagellari. Nonissime cum sexaginta christianis qui cum eo de cesarea venerant: et ab eodem rege detenti fuerant: extra villam Bethsalces fecit educi: ipsosque omnes ut hoc terretur: spectante christi martyre restibus pefocari. Qui dum omnium nece cospicua constantior videret: omnium ultimus et ipse iussu imperatoris pefocatus et deinde decollatus est. Cuius corpus a quodam christiano tribuno magno precio redemptum a persicis ab aliorum martyrum corporibus segregatur: et ab eodem noctu arreptum ad monasterium sancti Sergij martyris: quod uno miliario a castello distat: cladesine ductus: et ibidem honorifice tumulatur. Nunc autem dicitur esse in ecclesia sancte trinitatis de venetis: quod ab incolis ipsius urbis de constantinopoli illuc asserit fuisse translatum. Qui passus est. .xj. kal. februarii.

De sancto Anastasio monacho et confessore. Cap. cxliij.

Anastafius co

nfessor et monachus: romane ecclesie notarius fuit. Qui soli deo servire desiderans: officium reliquit: et in monasterio quod dicitur suppetona iuxta nepesinam urbem positum monachus factus: in sanctis actibus vitam duxit: eiusque post tempus monasterio solerti custodia p[re]fuit. Quadam

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xli.

Vo nocte de rupe que cerobio in mōte preeminet facta vox insonuit: que anastasiū primo inde seipsem fratres alios nominatim vt ventrem vocauit. Paruo deinde momento vox siluit: et post hec octauum fratrem iterum euocauit: que quidem voces ab omnibus fratribus audite sunt. Intra pauca igitur dies prius anastasiū abbas: deinde ceteri eo ordine ex carne educti sunt: quo de rupis vertice vocati fuerunt: frater vō ille ad quē vocā dum vox aliquātuluz siluit morientibus alijs paucis diebus superuixit: et tunc ipse etiam vitam finit. Sed mira res contigit: quia dum anastasiū migraret a corpore: erat quidam frater qui super eum viuere nolens: pronolutus eius pedibus cū lacrymis illum adiurauit: vt per eum ad quem ibat taliter ageret ne septem dies in mundo eidem superuideret. Ante vō septimum diem etiā ipse defunctus est: qui tamen illa nocte inter ceteros vocatus nō fuerat: vt ex hoc aperte claresceret: quia eius obitum sola sancti anastasiū intercessio obtinere potuisset. Hec Gregorius primo dialogo. cap. viij.

Explicit liber secundus.

Incipit prologus tertij libri.

Tertius liber

huius catalogi cōtinet sanctorum passionēs et gesta: quorum festiuitates eueniunt infra illud tēpus in quo representat ecclesia ipsius dei spōse per anulum subaratione atq; desponsatione: quod fuit a xpi baptismo vsq; ad eius resurrectionē. Et illud tēpus ecclia representat a septuagesima vsq; ad pascha. In quo reuera tēpore sc̄ta ecclesia primis tribus dñicis subaratur anulo fidei p̄ xpi doctrinā et predicationē: hoc est in dñica septuagesime: sexagesime: et quinquagesime. Quā pdicationē xps primo p̄ discipulos adimpleuit: cñ. lxxij. discipulos ante factem suam misit in omnē ciuitatē et locum quo erat ipse venturus. Et hoc in euangelio ipsius dominice septuagesime mystice denotatur

in patrefam illas qui est ipse xps: qui exijt primo mane cōducere operarios: id est predicatores in vineā suā sanctā. sc̄. ecclesiā in qua ipsos irromisit. **¶** Secundo ipsius predicationis officij etiā per seipsum exercuit. Et hoc in euangelio dñice sexagesime figuratur in seminatore xpo: qui semē verbi dei exijt seminare. quod ipsa veritas de semine predicationis exponit. **¶** Tertio eandem predicationem etiā miraculis confirmauit. Et hoc in euāgelio dñice quinquagesime exprimitur per cecum illuminatum a xpo: humanū genus significantes a cecitate culpe per verbi dei predicationem illustratum. **¶** Sequentibus vō quattuor dñicis: scilicet a prima dñica quadragesime vsq; ad dominicā passionis: dei sponsa anulo spei subaratur p̄ xpi penitentiam et afflictionē: de qua tunc iugiter memoria colitur. Et quia penitentie opera in quattuor consistunt: scilicet in ieiunio: oratione: elemosina: et peregrinatione: que xps cepit facere et docere. **¶** Ideo in prima dominica agitur de xpi ieiunio: quod specialius in euangelio cōmemoratur. Cum enim ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus etc. **¶** In secunda agitur de oratione: de qua in euangelio mentio habetur. Nam ideo montē thabor excelsus ascendit vt oraret etc. quod quis mattheus sicut: marcus et lucas expressius sonant. In tertia agitur de xpi elemosina: nam quidem materialis pecunie quā xps pauperum vnde daret non habuit: sed spiritualis gratie quam egros sanando concessit: ideo in euangelio cecus: surdus: mutus: et demontiacus ab omnibus ipsis passionibus liberatus introducit. **¶** In quarta agitur de peregrinatione: que in euāgelio specialiter recolitur: ideo ibi. Abijt iesus trans mare galilee etc. **¶** Ultimis vō duabus dñicis ecclesia anulo charitatis decoratur: dñica passionis videlicet et palmarii per xpi mortem et passionem: que tunc deuotissime celebratur. Et merito duabus dñicis talis memoria recolitur: quia duo sunt precepta charitatis: dei scilicet amor: et proximi: quaz xps pro nobis patiendo signanter exhibuit in finitam. **¶** Et ideo in prima dñica agitur de passione mentali quaz perculit a iudels eiectus et expulsus: quod ad litteram in dominicali euangelio et per totā legitur septimanā. **¶** In secunda agitur de passione corporali: quaz sustinuit in carne passus et crucifixus: qd in quattuor passionib; in ipsa ebdomada ad litterā demonstratur. Ad huius igitur tēporis festa perquirenda veniendum est.

Incipit liber tertius a septuagesima vsq; ad pascha dominice resurrectionis.

De septuagesima.

Capitulū .j.

Septuagesima

ma significat tempus deuotionis: et inchoatur a dñica: in qua cantatur officium Circū dederunt me: et terminatur in sabbato post pascha. est autē instituta ppter tres rōnes vt dicit Jōhēs belety in sūma: vics **S** Primo ppter redēptionē: Naz q; sancti patres statuerant: vt ppter venerationē dñice ascensionis quinta feria sicut et dies dñica solēnis esset: et in ipsa nullus penitus ieiunaret: et sic de diebus quadragesime septē dies diminuebant: scilicet omnes quinq; ferie. Ideo in redēptione illoꝝ sancti patres vnam septimanā quadragesime in ieiunio premiserunt: quā et septuagesimā vocauerunt. **S** Secūdo ppter significatiōē: Nā p hoc tēp^o significatur deuotio exiliꝝ: et tribulatio generis humani ab Adā vsq; ad finē mundi. Quod quideꝝ exiliū sub reuolūtione septē dierū agit: et sub septē milīū annoꝝ tēpore includit. Ab initio autē mundi vsq; ad ascensionē fm quosdā sex milīū annoꝝ cōputant. Et tunc vō quicquid tēporis se quis sub septimo millenariō cōprehēdit: eius terminū solus de^o nouit. Nos igitur xps in sexta mūdi etate ab hoc exilio in spe eterne retributionis innocētie stola reddita: p baptisimū eripuit: sed consumato exiliꝝ tēpore nos vtraq; stola decorabit. Hinc est q; in hoc exiliꝝ tpe cantica leticie deponimus. Sed in sabbato pasche vñ alfa decātamus: tanq; in spe patrie gratulantes et stola innocētie sexta etate p xpm recuperātes. Cui etiā tractus subijcit: quo signa labor: quem adhuc in mandatorū adimpletione retinemus. In sabbato vero post pascha vbi septuagesima terminatur: duo alfa cantamus: q; cōpleto exiliꝝ termino duplicē stolaz glorie cōsequemur. Tertio propter representatiōē: quonia hoc tēpus .lxx. dierum representat. lxx. annos quibus israel sub captiuitate babilonica seruierūt. Et deponim⁹ cantica leticie quē admodū et illi deposuerūt dicētes. Quō cantabimus canticiō dñi in terra aliena. In sabbato vō pasche alfa cantam⁹: q; et illi anno sexagesimo data sibi redeundi licentia letari ceperunt. Sed statim tractū subiungimus: q; et illi ab edificatione tēpli vsq; ad annos .lxx. cōpletos. phibitū fuerit. Ideoq; sabbato quo septuagesima terminat: duplex canūus alfa: eorū plenam le-

ticiam postq; venerūt in patriā figurātes. Hoc etiā tēpus exiliꝝ et captiuitatis iudeoꝝ representat tēpus nostre deuotiōis in qua stetit huiusmodi genus a primo patente vsq; ad christi aduentum per decursum quinq; etatum. et sicut illi sexagesimo anno sunt liberati: sic et nos in sexta mundi etate. et sicut adhuc in colligendo sarcinulas laborauerunt: et sic nos etiā liberati in mandatorū adimpletione laboramus. Sed cū ad patriā peruentū fuerit: ois labor cessabit et gloria perfecta erit: et duplex alfa cātabimus: quia anima et corpore duplici gloria vestiemur. **I**n hoc ergo exiliꝝ tēpore ecclesia multis tribulationibus pressa et fere in barathro desperationis posita ab alto trahens suspiria: clamat in officio. Circū dederunt me genit⁹ mortis et ostendens sui tribulationē: et pro miseria contracta: et pro duplici pena inflicta: et pro culpa commissa. Cui tamen in epistola et euangelio ne desperet proponitur triplex reineditū et triplex premium. Remedia sunt: vt in vinea anime sue laboret abscindendo peccata. In studio vite currat per penitentie opera. Et viriliter in agone pugnet contra diaboli tentatiōē: quia laboranti dabitur denarius: currenti brauium: et pugnantī corona. **E**t quia tempus istud deuotionem nostram significat: que incipit a protoplasto: merito hoc tempore liber geneleos legitur: in quo deuotio priorum parentum facta per peccatum recolitur. Et quia in ebdomada septuagesime patrie etatis tempora recoluntur: merito sanctorum patrū prime etatis gesta immediate subijciuntur: eo q; eorum obitus dies penitus scripti nō reperitur. Quāuis de primo hominū adam quidam codices videantur exprimere: q; eodem in anni circulo die: quo secundus adam fuit de semina virgine incarnatus: et primus adā fuerit de terra virgine formatus. s. viij. kalen. aprilis. Quo etiam die sicut et secundus adā: post .xxvij. etatis sue annos fuit in carne passus: sicut eodē die primus adam post .cccccccccxx. annos sue creationis fuisse per mortem corporalis resolutionis. Quo etiam die volunt ad litteram: abel in sum a Kayn fratre per inuidiam interfectus. Sed quia hec ex autentico quouam volumine nullam obtinent auctoritatem. Merito genera patrū hui⁹ prime etatis eo tēpore ponim⁹: quo eorū vite decursus ad litterā et acta cōmemoramus. **E**t notandū q; licet nō oēs sancti prime et scēbe etatis in libro generis specialiter nominati in scōꝝ patrū catalogo ex tertio sacre pagine reperiant ascripti: vt pote cū de prima etate solus abel in euāgelio: et de eadē sol⁹ enoch: et de secūda sol⁹ noe in ecclesiastico nominent vt iusti. Ceteris tñ in eisdē etatis special⁹ expressi: vt dicit iosephus triplici ratio-

in sanctorū numero sunt contexti. Primo qz p eorum generationē deuenitur ad abrahā: qui ex oibus gentibus solus electus intantum deo placuit: p̄ inter oēs hoies signū circuncisionis accepit. vñ nec credendū dicit deū permisisse tantum patrē ex alicutis reprobatū hois semine. p̄ pagari. Secūdo qz vsqz ad tertiā etatem nulla preceserat idolatria: propter quā patres illi a veri dei cultu potuissent diuellit. Et si in alijs aliquando vel leuiter deliquissent: eorum omnia facilius per penitentia laxabant. Nō em̄ nisi ad solius naturalis legis obseruantiam erant obligati nulla lege scripta adhuc hōi iposita. Tertio qz lōgissimas etates trāsrigentes abnepotes trinepotes etiā, cū abauis r̄ triauis in euo concurrerant: qd̄ qz eorum progenitores erant sanctissimi: horum exemplis r̄ doctrina formabant: vnde nec spūtan dūz est illos a lege nature declinare: quā atauos r̄ deinceps oēs succedentes ad vnguē cernebat obseruare. Hanc igitur opinionē affectus: duarum primariū etatum patres in genesi noiatos: p̄ quos ad abrahę progeniem deuenitur sanctorum catalogo inferendos nō immerito fore decreuit.

De sc̄to Adā humani gñis patre. Cap. ij.

Adam toti⁹ hu-

manigeneris pater sicut fuit primus hominum: sic r̄ primus creditur esse sanctorum. Nam licet inobediētie peccato diuini mandati transgressor grauisime deliquerit: peccatum suū tamen de siens adeo per penitentiaz delectat: q̄ veniam in xpi morte futura r̄ predestinata a seculis me-

ruit: r̄ mortēs nulla purgationis pena dignus fuit. Non em̄ minus r̄ petrus xpm̄ negando peccauit: qui tñ culpam r̄ lachrymis contriuit: r̄ remissione confectura nec sanctitatem amisit. Ad autē adam sanctus fuerit ex eo maxime creditur: q̄ in horto sepulture dñicę tumulatus: cum xpo resurrexisse perhibetur: r̄ vna cū ceteris sedibus resurrectionis testibus. beata in eternis seclibz immortalitate vestiri: vt dicit hieronymus. Adā ergo in principio mundi in confirmatione omnium creaturarum ab opifice summo de limo terre corporis membris in agro damascēo formatus: r̄ aia rationali ad dei imaginem r̄ similitudinem pducta spiritualiter inspiratus: oibus animantibus aeris aque r̄ terre dñator prepositus est. Quibz etiam oibus iubente deo noia imposuit: ex illis nullum sibi simile fore cognouit. Deinde transtulit eum deus in paradysum voluptatis quez plantauerat ab initio: vt operaretur r̄ custodiret illū. Et ne mino: esset felicitas ne consorte careret: qz sine socio nulla est iocunda possessio: fecit dñs etiam de costa ade dormientis in paradiso: vt eēt homini in adiutorium: nedum ad societatis solatium: sed etiam ad propagande proles obsequium. Tunc Adam prophētico spiritu r̄ iura matrimonij statuit: r̄ multa de christo r̄ ecclesia coniuge prophetauit. Quibus deus legem imposuit: ne comederent de ligno scientie boni r̄ mali: qui ta-

men per diabolū fuerunt in forma serpentis se ducti comedentes de pomo ligni p̄o hibiti. P̄o quo statim se nudos viderunt: r̄ p̄o disconueniētia nuditatis: scias solia confluentes perizomata sibi fecerunt. Prima siquidem die qua creati fuerant: precepto dei contempto: post inreputationez a dño sibi factam a paradisi delictis supe exclusis posuistqz dñs ante paradysum murū igneum iugē custodiam angelorū. Eiectusqz adam cum vxore sua habitauit in hebron: quod est iuxta agrus da mafcenū vñ fuerat procreatus: in sudore vultusui terram operans: r̄ exinde comedens panem.

Adam ergo r̄ eua de paradiso virgines egressi xv. etatis sue anno genuerunt cayn r̄ vxorē eius calmanā. Anno vero. xxx. etatis sue natus ē abel et vxor eius delbora. Quo a cayn per inuidias cisco ipsum centum annis adam r̄ eua in valle lachrymarum desleuerunt: vouitqz adam se vltra vxorem nō cogniturum. Sed deo volente angelo cōmonitus votum fregit: annoqz centesimo post mortem abel amore prolis vehementer exstus enam cognouit: ex eaqz genuit filium noie seth: cū esset annorū. cccxx. Et vltra pronoiatos. xxx. filios r̄ totidem filias semg gemellos vxorqz sexu progenitos legitur habuisse: viditqz filios et filias r̄ filiorū filios r̄ nepotū suorū vsqz ad octauam generationē. Clixit quoqz adā. dcccxxx. annis. i. vsqz ad. lxx. annū natiuitatis lamech fm̄ hebreos. iuxta interpretes vero vsqz ad. xliiij. annū natiuitatis mathusalē: r̄ mort⁹ est. Regit quoqz in euangelio nicodemus: q̄ dum adā egrotaret: filius eius seth accessit ad ianuā paradisi: r̄ petst ab angelo de oleo misericordie: quo patrē in iugeret: vt sic ad sanitatem rediret. Cui angelus plantam de ligno in quo adam peccauerat tradidit: r̄ vt eā plantaret admonuit: dicens q̄ qñ fructum faceret: pater eius cōualesceret. Qui redēs patrem mortuū reperit: r̄ eū in hebron: vt quidaz asserunt: sepelinit. Quidā dicunt in eodē horto: vbi r̄ dñs crucifixus est r̄ sepultus: vnde postmodum r̄ cū eo resurgēte adā extitit suscita. Plantā vero seth cōseruit sup tumulum patris: que in arborē crescēs durauit vsqz ad tpa salomonis: quā ille postmodū excidit: r̄ in domo salt in edificio posuit. quod lignū regina sabba vidit cū salomonē visitauit: etiqz p̄ spm̄ predixit q̄ in ligno illo quidā fuerat suspēdendus: per cuius mortē regnū indeorū fuerat destruendū. Salomō ergo lignū amouit: r̄ in visceribz terre pfundius inclussit. Quod tamē passionis xpi tempore super enatant: lignū principlius fuit in quo christus cōfixus extitit. De e libro genesis cap. ij. r̄ iij. r̄ de

libris hieronymi r̄ iosephi: r̄ ex chroniciis guilelmi.

De sc̄ta Eua matre. Cap. iij.

Eua mater om-

nium videntū in paradiso delictiarum de costa viri dormientis a deo pducta: r̄ eidē matrimonio copulata: significauit ecclyaz de latere xpi patētis p̄ aquā r̄ san guinē p̄ creatā: r̄ sibi in sp̄sam

vitam matrem fidelis appellatam. Hanc vt serui molliorem diabolus tentaturus hominem prius imperit: adeo q̄ mulier decepta serpenti assensit: de pomo ligni vetiti prior comedit: deinde viro ad vescendum porrexit. Cui adam ad cōplacentiaz vrosis maxime sibi cōsensit. Ob hoc mulier a deo duplicem maledictionem accepit: vt in dolore filios pareret: et viro subiecta semper existeret. Eua igit post transgressionem vna cū viro peccatum defleuit: et veniam promerens: vixit a deo sanctificationem percepit. Quot autem annis vixerit: vel vtrū ante virum decesserit: nulla scriptura canetur: nisi q̄ in eodem sepulchro cum Adam deposita fuisse prohibetur.

De sancto Abel.

Cap. iiii.

Abel secūdo ge

nitus Adaz primus martyr: vir go: iustus et sanctus: nō solum ex domini sentētia Matthēi. xxiij. sed etiā ex genesis testimonio comprobaf: q̄ accepta ei a deo narrantur: munera Genes. iij. Cuius frater maior natus cayn dolosus: malivolus: inuidus: et auarus fuit agricola. Nā vt auaritie sine consuleret: prius coluit terras: Abel autem simplicissimus et innocens in pascendis ouibus occupabatur. Creditur adā in spiritu filios docuisse: vt deo offerret decimas et primitias. Igitur anno. cxxx. vite. Adam cum cayn de primitiis frugum deo tantummodo paleas segetes corrosas: aut secus viam conculcatis in sacrificiū obtulisset: et Abel de primitiis omnium pinguiora domino immolasset: dominus eorum cogitationes noscens: ad Abel munera respiciēs: cayn munera nō respexit. Ignis enim de celo veniēs abel munera accendit et cōsumpsit. Fratrusq̄ cayn: et inuidia ductus: erubescens minore sibi germanū prefferri: abel fratrem suū in agro damasceno interfecit. Sed increpatus a domino de fratricidio: et de venia desperās vagus et instabilis positus est super terram. Et posuit in eum dominus tremorem capitis: vt sic ex signo sciret spunitus a deo: et indignus misericordia ne interficeretur. Qui tamen inter fructea latitās: dum Lamech ab eo septimus venaretur: putatus vt bestia: q̄ pilosus et hispidus sagitta directa in eū ab eodez est interfectus. Quinque ipsius progenies vniuersali est deleta diluuiō. Sicq̄ sanguis abel sancti in personam cayn et eius fuit prole vindicatus.

De sancto Seth.

Cap. v.

Seth fili⁹ Adaz

ex quo omne genus humanū in presenti cōsistens propagatū ē: natus est anno centesimo post mortē abel cum esset Adam annorum. cxxx. In hoc etiam magis cōuenit imitari interpretes q̄ hebreos. interpretes enim ponunt Adam annorum. cxxx. vt dictū est: quando genuit Seth: hoc modo computātes: videlicet: q̄ adam annorū. xxx. genuit abel: qui

cum esset centum annorum: et adam. cxxx. occisus est a Cayn: quem Adam centum annis defleuit: anteq̄ eum denno cognouisset: sic Adā. cxxx. annorum genuit Seth: et non. cxxx. vt hebrei tradunt. Superuixit autē Adam nato Seth annis cccccc. et sic annorum. cccccccxxx. mortuus est. Seth autē iussu patris superuixit. prolem suā: qui dicebantur filij dei: stirpe cayn qui filij hoīz vocabantur. Sed processu tēporis coniuncti sunt: et inde gygantes exorti. Ipse autē seth cum eēt vir egregius: imitatores sui filios dereliquit. Qui scientes esse predictū ab adam duo diluuiā mundo ventura: vnum per aquam: aliud per ignē: ea in duabus columnis conscripserunt: altera lapidea contra aquam: altera lateritia contra ignem: ne per hoc deleterentur. Ipse etiam disciplinam rerum celestium et eorum ornatus primitiis inueniunt. Tlixit autem annis. cv. et genuit enos: cui superuixit annis. cccccccv. vsq̄ ad annos. clxvij. natiuitatis Lamech. et sic annorum. cccccccxij. mortuus est. Dic ex eo etiā inter sanctos patres computari debet: qui eius progenies filij dei appellati sunt.

De sancto Enos.

Cap. vi.

Enos filius fuit

seth quibz eodem progenitus est: cum esset annorum. cv. vt dictum est annis ab Adā creatio: ne decursis. cccxxxv. Ipse prius incepit inuocare nomen domini: forte inuenit verba de precatōria ad inuocandū deū: vel forte ad exercitandum pigrītam: memorie dei: deū effigiat: vt modo fit. Et ex hoc etiā inter sanctos patres: sauct⁹ et ipse cōputari meref. Cui cū eēt annorū. xc. genuit Lamā. Post cui⁹ ortū. vixit ānis. cccccccxv. videlicet vsq̄ ad. lxxxiij. annū natiuitatis Noe. Et cum esset annorum. ccccccccv. mortuus est.

De sancto Lainam.

Cap. vii.

Lainam filius

Enos eb eodem procreatus est cum esset annorum. ccccccccv. vt supius dicif annis vite ade decursis. cccxxxv. Qui cum eēt annorum. lxx. genuit malalehel. Quo nato vixit ānis. ccccccccl. videlicet vsq̄ ad annos. clxxvij. natiuitatis noe. Et sic cainā annorū. ccccccccx. mortuus est.

De sancto Malalehel.

Cap. viii.

Malalehel fili⁹

cainam anno. lxx. etatis parentis editus vt premissum est: post q̄ videlicet Adā annos vite sue cccxcv. transegerat. Qui annorum. lxx. genuit Jared. Cui pro genito superuixit annis. cccccccxxx. vsq̄ ad annos natiuitatis Noe. cxxxiiij. Et sic Malalehel annorum. cccccccxcv. mortuus est.

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xliij.

De sancto Jared.

Cap. ix.

Jared fili' ma-
lalebel ex eo genitus cū esset
annozū. lxxv. vt iam tactū est res
uolutis annis ade. ccccclx. Sic
cum esset annozum. clxxij. genuit
Enoch. Cui nato supuixit ānis
cccccccl. vsqz ad annos. cccclxxij.
natiuitatis Noe. Et sic Jared an
nozū. cccccclxxij. mortu' est.

De scō Enoch. Cap. x.

Enoch filius ia-
red primus oīum patrum testa
menti veteris ⁊ solus pūme eta
tis in catalogo scōrū ponit Ec
clesi. xliiij. Qui anno etatis pa
tris. clxxij. natus est: vt in superio
ribus tangit: annis ad vite trans
actis. dcccclxxij. Qui etiā annozū.
lxxv. genuit Mathusale. Cui an
nis. xxx. superuixit in orbe. Dic

enoch deo placuisse scribit: eo q̄ cū deo ambula
uit: subaudi pre ceteris viam mandatorūz dñi cu
stodiuit. Et nō vltra cōparuit: qz tulit eū deus.
Post q̄ em̄ mundo vixerat: vt dictū est: trāslatus
est in paradysum voluptatis ad t̄pus: vt in fine tē
porū cū belia ventat: ⁊ corda filiozū ad patres
cōuertat. Fuit etiā septimus in generatione pio
rum: sicut ⁊ Lamech septimus in generatione re
probōrū: qui primus bigamiā introduxit: ⁊ patri
cidium in cayn cōmisit: vnde forte etiam vt qui
dam dicunt: ppter septenariū numerum diuino
numini cōsecratus: enoch acceptior deo fuit: quē
septima editū generatione suscepit. Hūc enoch
nōnulla diuina scripsisse ⁊ aliqua prophetaſse. iu
da apostolo testāte cognouimus: vnde ⁊ filij ei'
⁊ nepotes in studio sapientie feruentes fuerūt.

De sancto Mathusale.

Cap. xi.

Mathusale fili
us enoch anno vite parētis. lxxv.
natus: vt dictū est annis ad vite
transactis. dcccclxxij. Dic anno
rum. clxxvij. genuit Lamech.
Post cuius natiuitatem imple
uit annos. dcccclxxij. id est vsqz
ad diluuiū. Et sic Mathusale
annozum. dcccclxxij. mortu' est.
Quidā autē habent Mathusale

annis. dcccclxxij. vixisse. ⁊ sic annos. xliij. post
diluuiū trāsegitſe: quo tpe videlicet āno illo quo
diluuiū factum est: dictū eū in paradysum apud
patrē translātū: ⁊ ibidem secum mansisse: donec
diluuium finitum fuit. Et post hec asserunt eum
ad terras inter hoies euectum esse ⁊ annis. xliij.
superuixisse. eo q̄ in arca non legitur fuisse. Die
ronymus tamen asserit q̄ mortuus est anno eoa
dem quo ⁊ diluuium factum est. Quod etiam di
ligens cōputatio annozum eius fm̄ genesim ma
nifestat. Huius Mathusalem anno etatis. xliij.
adam diem clausit extremū fm̄ interpretes. scōz

hebreos autē anno. lvi. etatis Lamech. Et q̄ vt
dictū est hebrei annozum. cxxx. adā genuisse scrib
dicunt. Interpretes vero annozū. cxxx.

De sancto lamech.

Cap. xij.

Lamech filius

mathusalem anno vite ipsius
clxxvij. mundo editus ē. decur
sis fm̄ interpretes ab obitu adā
annis. clxxij. fm̄ hebreos vō eta
tis ade adhuc viuentis anno
ccccccclxxij. Causa discer
ptlonis superius assignatur. In
hoc autē interpretum opinio ap
probabilior esse videtur. Jgitur

lamech cum esset annozum. clxxvij. genuit Noe.
De quo ⁊ spiritu p̄phético vaticinatus est: q̄ ge
nus humanum consolari debebat ab operibus et
laboribus manuum suarum in terra cui dñs ma
ledixit quasi futurum aliqd̄ magni noe ⁊ famosū
simum in orbe terrarū his verbis insinuās. Post
cuius obitu superuixit Lamech annis. ccccclxxij.
Sicqz annozum. ccccclxxvij. mortuus est: vnde
licet. vj. anno ante diluuiū. Hec ex libro genesi.
c. v. ⁊ ex chronicis hieronymi iosephi ⁊ methodij:
necnō ex historia scholastica dispersim collecta
describuntur.

De sancta Emerentiana virgine
et martyre

Cap. xliij.

Emerentiana

virgo ⁊ martyz collectanea fuit
beate agnetis virginis: ⁊ ipsa ci
uis romana. Que licet esset ad
huc cathecumina fide tñ xpianis
sima: ad sepulchru virginitatis
bat ⁊ gentiles de eozum imple
tate redarguebat. Et dum cōtra
furentes turbas staret intrepidā: lapidata est ab
eis: oransqz iuxta sepulchrum virginis emisit spi
ritum. Quā ambrosius dicit fuisse in suo sangui
ne baptisatā. Statingz terremotus cum corusca
tionibus ⁊ tonitruis eruperunt: adeo q̄ pleriqz
ex infano populo perierunt. Corpus autē emerent
iane iuxta corpus beate agnetis ab eius parenti
bus sepultum est. x. kalen. februarij. Pagani autē
exterriti nullum ex inde venientium ad memoriā
virginis in aliquo ledere presumpserunt.

De sancto Parmenas diacono et
martyre.

Cap. xliij.

Parmenas fuit

vnus de. vij. diaconibus ab apo
stolis electus: vt habetur Actū
um. vj. Hic traditus gratie dei
a fratribus inunctum sibi pre
dicationis officium fidelissime
complens: plena fide consumma
tus martyrij gloriā adeptus
est: qui ⁊ philippis sepultus quieuit. x. kalen. fe
buarj: vt dicit hieronymus in martylogio suo.

De sancto Ascla mar
tyre.

Cap. xv.

Liber

Tertius.

Ascla marty?

passus est apud egyptum ciuitatem antinonum tempore Diocletiani imperatoris sub preside arriano: qui pzo atrocissime suspendio tortus: deinde lateribus flammis admotis crustus: ad vltimum in flumine precipitatus preciosam christo animā reddidit. x. kalendas febr. narij. Sepultusq; est in ipsa ciuitate a christianis ministerio philemonis et apollinij diaconorum.

De sanctis Severiano et Aquila martyribus. Cap. xvj.

Severianus et

aquila vxor eius in prouincia mauritanie ciuitate zenocesa rea passi sunt. Qui pro nominis christi inuicta confessione flammis iniecti igniū conflagratione combusti: coroz nam martyrij a domino perceperunt. x. kalendas febr. narij. vt dicit Ado.

De sancto Timotheo discipulo. Cap. xvij.

Timotheus discipulus

discipulus beati pauli apostoli fuit: vt polycrates presbyter scribit: qui listris exorticeaonie ciuitate filius mulieris vidue: vt in actib; apostolorum habetur cap. xvj. ab eodem paulo in fide doctus et baptizatus eidem comperegrinus factus est. Cum quo deueniens ad ephesum ciuitatem a se metropolim: ibidem ab apostolo episcopus est ordinatus imperante herone: vbi doctrinis et miraculis conuulsit: et gloriose euangeliste iohannis auditor fuit: quo in patmos insula sub domitiano relegato: locum eius tenuit. Sed dum gentiles in festo diane ad templum eius accedentes a sacrificijs prohibere niteretur: furcte populo in eum palis et lapidibus mactatur: et semiuuolentis a christianis in monte adiacenti ciuitati reducitur: vbi. ix. kalendas febr. narij quieuit in pace imperante herone. Sepultusq; est in epheso ciuitate.

De sanctis babilas episcopo et socijs martyribus. Cap. xvij.

Babilas epi-

scopus antiochenus et martyr cum tribus paruulis vxoribus: sildano: et epollono sub numeriano imperatore passus est. Qui dum esset antiochie et xpianorum ecclesia in gredi velle: babilas ingressum prohibuit: manus pectori imperatoris apponens. Propter quod tentus ab imperatore: et in carcere afflictus est ipositis torque ferreis in collo eius: et compedibus in pedibus eius. Deinde numeriano exhibit: cum de alijs xpianis interrogaret: reuelauit tres habere spirituales filios a se in fide doctos: scz vxoribus: prelidanij: et epollonum: quozum primus erat annorū. xij. secundus. ix. tertius. vij. Quos oēs mor imperator: cum matre theodola comprehendit insit. Qui omnes xpm confiterentur. Pzo quidē theodola alapis cesam: tormētis filiozū adhibendis assistere fecit: vt grauius ipsa mēte q̄ illi corpore torqueret: et pueros in cathomo lenari mādaui: ac priorū plagas xij. inferri: scdo. ix. tertio aut. vij. iuxta numerum annozū suozum: quos mater cum epō vtiliter cōsorbant. Deinde babilā vnacū infantibus suspensos et grauior tortos. Dum oia p̄stācissime tolerassent: et xpm vnanimiter cōfiterent: gladio aduertit scēpit: quozū corpa sc̄tā theodola sepeluit. ix. kalen. febr. narij.

De sanctis Mardonio et Mufone socijs martyribus. Cap. xix.

Mardonius

mufon egenius: et marcellus martyres apud zenocesa am ciuitatē mauritanie puicie passi sunt. Quos oēs de tentos: in xpi cōfessione persistentes iussit iudex ignibus tradi: et eozū reliquias in auisum flumini dispergi: vt xpiana sepultura carētes: a fidelibus minime nominibus martyrum colerentur: qui passi sunt ix. kalen. ianua. ij. vt dicit Ado.

De cōuersione sancti Pauli apostoli. Cap. xx.

Cōuersio san-

cti pauli apostoli facta ē eodem anno: quo christus passus ē: et stephanus lapidatus: an no sez nō naturalis: sed emergenti: nā xps passus ē. viij. kal. aprilis. Stephanus eodē anno. iij. nonas augusti lapidatus ē: Paulus vō mēse ianua rio subsequente cōuersus ē.

De sanctis in mēse ianuarij occurren. Fo. xliij.

Celebratur autē eius conuersio potius q̄ mul-
torum sanctorū triplici ratione. **P**rimo ppter
exemplum: vt nullus tantūcunq; peccator des-
peret de venia quādo tm̄ in culpa talem conspi-
cit: postmodū fuisse in grātia. **S**cdo propter gau-
diū: vti sicut ecclesia magnā tristitiam habuit in
eius cōuersione: ita maximā letitiam habuit in
eius cōuersione. **T**ertio ppter miraculū quod
dñs in eo ostendit. **D**ñi de feussimo persecutore
fecit fidelissimū predicatorē. **E**iūs autē cōuersio
fuit miraculosa ratione xpi efficientis: modi di-
sponentis: et pauli patientis. **R**ome xpi efficien-
tis: q; ibi ostendit suā mirabilē potentiam: sapien-
tiā: et clementiā. **D**is em̄ tribus argumentis ani-
malia per homines capiuntur. **C**onfueuerunt
enim homines aialia capere. **P**er potentiā cum
eis pugnādo: sicut in venationibus capiuntur leo-
nes et vrsi. **P**er sapientiam illaqueando: sicut la-
queis et decipulis capiuntur aues. **E**t per clemen-
tiā nutriendū et conuouendo: sicut aialia que par-
ua recipiuntur de nido: et per boēs enutritia do-
mestica fiūt: et cū eis habitant. **C**epit ergo chri-
stus paulum per potentiā ipsum impugnando
et ad terram pstrando. **N**am vt dicitur Actū. ix.
lucē diuina percussus: cadens in terram audiuit
vocem de celo: quia durum sibi esset contra stimu-
lum calcitrare. **E**t continuo immutatus respon-
dit. **D**ñe: quid me vis facere. **U**nde cantat de illo.
Prostratus feussimū? persecutor et erect? est fide-
lissimus predicator. **I**tē cepit em̄ per sapientiam
eidem decipulam infirmitatis humane offendē-
do. **N**on em̄ deū vel dei filium se dixit: sed homi-
nē appellauit dicēs. **E**go sum Iesus nazarenus
quē tu persequeris: vt infirma humilitatis aspi-
ciens et superbie squammas deponens diuinita-
tis laqueo caperetur. **S**icut et alias: sed ad alium
finem diabolum ceperat offendens humanam in-
firmitatem: et abscondens diuinam maiestatem.
Item cepit eum per clementiam eundem de
nido legis iudicē in qua natus fuerat accipien-
do: et sua per maxima gratia conuouēdo. **Q**uod
notatur ex hoc q̄ ipsum existentem in actu et
voluntate peccandi conuertit. **H**abebat enim
difformem affectum: quia spirans minarum et
cedis in discipulos. **P**eruersum conatum: quia
accessit ad principem sacerdotum et. quasi se in-
gerens. **E**t perniciosum actum: quia ibat vt vin-
ctos perdiceret in hierusalem. **E**t ideo eius
ster pessimum erat: ipsum tamen diuina mise-
ricordia conuertit. **F**uit etiam miraculosa ra-
tione modi disponentis: id est lucis: que ipsum
tripliciter ad conuersionem disposuit. **F**uit enim
ipsa lux subita: immensa: et cēlica. **P**ropter pri-
mum dicitur et subito. **P**ropter secundum cir-
cūfulsit: id est circumqua; resulsit. **P**ropter
tertiū lux de celo. **N**am paulus tria vitia in se ha-
bebat. **P**rimum erat audacia: quia accessit ad
principem sacerdotum. **G**losa. non vocatus: sed
sponte zelo concitante. **S**ecundum erat super-
bia: quia spirans minarum. **T**ertium carnalis
intelligentia: quā in lege habebat. **U**nde glosa su-
per illud. **E**go sum iesus nazarenus etc. **E**go de-
us de celestibus loquor quem mortuū putas seu

in iudaico. **I**psa igitur lux diuina fuit. **S**ubita: vt
audacem terreret. **I**mmensa: vt superbum pro-
sterneret. **C**ēlica vt carnalem intelligentiam in
celestem mutaret: vel fuit dispositio hęc in vo-
ce acclamante: in luce refulgente: et in virtute
disponente. **F**uit insuper miraculosa ratione
pauli patientis. **I**n quo tam miraculose concurr-
erunt: scilicet prostratio: obcecatio: et tridiana
ieunatio. **C**ēst enim prostratus: vt erigatur:
quantum ad depressum affectum. **A**ugustinus.
Eluis est emens et factus est credens: elisus est
luppus et factus est agnus: elisus est saulus et fa-
ctus est paulus: elisus est persecutor et factus
est predicator: elisus est filius perditionis et ere-
ctus est vas electionis. **E**t obcecatus: vt illu-
stretur quantum ad tenebrosū intellectum. **v**n-
de et in illo triduo quo mansit cecus: doctus fuit
euangelium. **A**ugustinus. **P**aulum dico verum
atletam christi: doctum ab illo: vinctum de illo:
crucifixum cum illo: et gloriosum in illo. **E**st in
carne maceratus: et vt ipsa caro disponatur ad
bone operationis affectum. **O**ptime enim de in-
ceps corpus eius ad omnia depositum erat. **N**ā
esurire et abundare sciebat: et vbiq; et in omni-
bus institutus erat omnia omnib; factus: vt oēs
christo lucrifaceret. **U**el dicatur q̄ in ipso fue-
runt ista tria p̄mo parenti contraria. **I**n adam
enim fuit contra deum erectio: oculorum aper-
tio: et cibi vetiti degustatio. **E**t contra in paulo fue-
runt. **A**d terras prostratio. **O**culorum obcecatio.
Et ciborum subtractio. **F**uit autem de tribu bēia
min' ipse paulus oppido giscolis: vt ait hierony-
mus in libro de viris illustribus. qui ad septem ec-
clesias nouē scripsit epistolas. **A**d romanos vñā.
Ad corinthios duas. **A**d galathas vñā. **A**d ephe-
seos vñā. **A**d philippenses vñā. **A**d colossen-
ses vñā. **A**d thesalonicenses duas. **S**cripsit et
discipulis suis. **T**imotheo duas. **T**ito vñā. **P**hi-
lemoni vñā. **E**pistola que legitur ad hebreos
an sua fuerit: propter stili cultioris elegantiam a
nonnullis dubitatum est. **A**scribitur enim eā: alij
barnabe: alij luce: pleriq; clementi qui postea pō-
tificalem in vrbe tenuit sedem. **A**lemens tamen
alexandrinus et origenes eius discipulus: euse-
bius cesariensis atq; hieronymus: pauli fuisse
manifeste affirmant: q; hebre; et hebreis in p̄prio
scripsit eloquio. **I**deo ornatius et cultius scribe-
re potuit quam in extero. **E**t sic in grecum sonan-
tius transferri potuit ex hebreo. **L**egunt quidā
et aliam eius epistolam ad laodicenses: sed a
nostris explanditur. **F**uit autem festum conuer-
sionis pauli die qua ad litteram ab ecclesia cele-
bratur: videlicet octauo kalend. february. **F**er-
tur q̄ in muro ciuitatis damasci adhuc extat fe-
nestra: per quam paulus tunc nuper conuersus a
fratribus dimissus fuit cum quereretur a p̄-
posito regis arabe tenēdius: vt habetur actum
ix. et ij. corinth. xij. quam fenestram septius sarace-
ni obturarunt ad custodiam ciuitatis: que tamen
facto mane semper diuinitus aperta inuenta est.
Enīus miraculi testes ipsi sunt saraceni qui hoc
nostratibus rettulerunt.

De sancto Anania discipulo.

Cap. xxi.
f. iij

Ananias discipulus apostolorum fuit. Cui dominus apud Damascum per visum apparuit: et eide mandauit: ut in vicin qui vocatur rectus accederet: et in domum iude Sauli trarsenssem quereret: eius manum imponeret: ut visum reciperet ac baptizaret: pronuncians ipsum vas electionis futurum: et nomen christi coram gentibus et regibus et filiis israel portaturum. Qui iussu dñi ad Saulum accessit: manusque imponens oculis eius aperuit: baptizauit: et cibo refecit. Qui etiam deinde exemplo Pauli ad officium predicationis feruentio effectus est. Ipsosque fideles peracta apud Damascum quiet in pace eodem die quo et paulum baptismo genuerat filium: videlicet. viij. kal. february. Hunc ananiam dorothens abbas scribit vñs ex septuagintaduobus discipulis christi fuisse: et ab apostolis post pauli conuersionem: damasci episcopum ordinatum extitisse.

De sancto Proiecto episcopo et martyre. Lapi. xxiij.

Proiectus episcopus Auernens. et martyr: vt ait Sigibertus: tempore constantini iunioris martyrium passus est. Que dñi adhuc mater in utero gestaret: vigit in somnis quod per latus eius egrediebatur filius sanguine rubricatus: quod sibi quidam seruus exponens: predixit ex ea filium nasciturum: ipsumque martyrio coronandum. Natus ergo puer et moribus ac vita insignis effectus: satis iuuenis archidiaconus Auernens. ecclesie factus: oia sua pauperibus erogabat. Dum autem quadam vice ad illum multi pauperes pro elemosyna conuenissent: et famulus duos socios nummos in sacculo superuuisse nunciasset: ceteris oibus distributis: effuso sacculo tot nummi reperti sunt: quot pauperes affuerunt: singulique singulos acceperunt. Mortuo vero episcopo felice eide proiectus in episcopatu successit omni sanctitate et gratia pollens. Dum ad regem francorum vocatus esset: ad sanctum Marini abbatem egrotante diuertit: eumque ab infirmitate sanauit: qui enim secutus vna secum martyris gloriam percepit. Nam cum illi visita rege reuerteretur: et quidam emuli viri sancti eos insequerentur: marini quidem abbatem decolauerunt: et putantes se similiter proiectum occidisse redibant. A quo reuocati: postquam illum viuentem eorum euasisse manus cognouerunt ipsum exerebantes et iugulantes dimiserunt. Cuius corpus auernis sepultum est. Radebertus autem qui ipsum occiderat non multo post consumptus a veribus expirauit. Alius vero de interfecto: dñi venatur ex equo decidens fracto dextro brachio oibus membris debilitatur. Qui ad penitentiam reuersus oras ad sancti martyris sepulchrum salutem obtinuit.

et vas argenteum decem marcharum pro sue liberationis beneficio in munus obtulit. Passus est autem martyr christi vna cum sancto Marino abbatre. viij. kalen. february.

De sancto Seueriano episcopo. Lapi. xxiij.

Seuerianus episcopus gabalitane ciuitatis admirande sanctitatis et doctrine vir extitit: qui post laudabilem uersationis vitam: et salutariter predicationis doctrinam apud eandem urbem in pace deuit. viij. kalen. february. Dic enim uenerabilis scribit in scripturis diuinis eruditus et in homelijs declamator extimius: exposuit epistolam pauli ad galatas. Et de baptismo et epiphania solennitate libellum insignem composuit. Hic iohannes constantinopolitanus episcopus et archadius imperator: frequenter constantinopolim euocabant: ut eius sermones audirent: quorum temporibus ipse claruit. Hec gemnadius de uiris illustribus.

De sancto Policarpo episcopo et martyre. Lapi. xxiij.

Policarpus episcopus et martyr discipulus iohannis euangeliste fuit: et ipse uisitor. Hic ut habetur. iij. libro historie ecclesiastice: fuit episcopus symonen. sanctitate et gratia atque doctrina catholice fidei admodum insignis. Qui cum iam esset etate maturus: uidit quadam nocte per somnum ceruicalem suum flammis esse consumptum: et predixit fratribus se per ignem martyrem futurum. Regnantibus uero marco antonio et lucio aurelio quomodo imperatoribus: christiano rum persecutione feruente missi sunt ad eum apparitores proconsulis asie: ut eum tenerent. Quos ille gratanter suscepit: et in mensa refecit: et postea secum iuit. Et dum coram proconsulis tribunali christum uina uoce confiteretur: excitato clamore gentilium et iudeorum contra eum insu proconsulis traditur ignibus concremandus. In quo dum esset immixtus flammarum globis: uindicta ualabatur: ita ut ipse in medio incendij sibi cedentis in modum camere stare: et deum glorificans comburi non posset. Tuncque spiritus culato: accedens lancea ipsum transfodit: et sanguinis profusio ignis extinctus fuit. Cuius reliquias christiani sepelierunt in ciuitate symene. Post cuius transitum. xij. alij discipuli qui euz a laodicia uenientes secuti fuerant: martyrium passi sunt in eadem ciuitate. Hic uero episcopus ob quasdam pasche questiones roma ueniens antonio pio imperium gubernante: anacleto uero papa romane tunc ecclesie presidente: plures christianos martionis et ualentiniani hereticorum irreticos laqueis: ad fidem catholicam conuertit. Scripsit autem ad philippen. epistolam uilem valde. Passusque est martyrium annum agens etatis. lxxvij. die. viij. kalen. february. Hec Hieronymus de illustribus uiris.

De sanctis Theogene ⁊ socijs
martyribus. Cap. xxv.

Theogenes martyr
cū alijs
xxvj. xpianjs martyrij passi sūt
in eadē ciuitate ludicie premis-
sa persecutione vrgente: qui cō-
tēnentes tēporalem mortem co-
ronā vite eterne adepti sunt. vij.
kalendas februarij. vt dicit Die-
ronymus.

De sancto Jona pro-
pheta. Cap. xxvj.

Jonas prophe-
ta fuit de oppido geth que est in
opphir ad differētā geth que est
in palestina: ⁊ est nomē regiōis.
Opphir em̄ nomen est turris ne-
bulose: q̄ nō longe erat a tēplo.
Dunc hebet affumāt filiū fuisse
mulieris vidue sareptane sidos-
ni orū. ad quas helias famis tpe
declinavit: ijsq; mortuū suscita-
uit. Quē tēporib; hieroboā filij ioas regis israel
claruisse pphetiā quos exorsus fuisse: quartus li-
ber regij cōmemorat. In cōdēnatione autē israel
ionas ad gētes mittit q̄ niniue agente penitētā
illi in malicia pseruant. Qui idcirco ad nini-
tas predicādos ire recusabat: q̄ cū pphetia illu-
minante: peccatores ciuitatis niniue miam dei cō-
secuturos sp̄are ne falsa videref predicare sentē-
tiā cōtra eos prolata reuocari volebat diuine di-
spēsationis ignarus q̄ salutē hoim ad se reuertē-
tū magis vult q̄ iterū. Ideoq; se a facie dei fuge-
re putans: descendit ioppem: ascendit nauē euntē
in tarsum: de dicit; nauim nauis. Sed de cuius vo-
luntati nemo potest resistere: qui et essentialiter
est vbq;: misso vento validissimo tēpestate turba-
uit mare: salicitat nauis: timēt naute: ⁊ inuoca-
to dño de salute desperātes more antiquoz pec-
cato alicui eozū periculū cunctoz ascribunt homi-
nem illū forte inquirendū decernunt. Jona for-
te deprehendit: sponte in mare mittit: ⁊ tēpestas
sedatur. Jona deo dispensante cete deglutit: et
post triduum eundē in aridā illesum euomit. Jo-
nas flagello dei cor: eptus niniue intrat: iudicij
subuersionis post dies. xl. futurū p̄nūciat. Rex
⁊ ppl̄s ad dñm cōuertitur: facis induunt: ieiū-
nijs affligunt. Misericors de p̄ctoz penitētā re-
spexit: ciuitatisq; parcēs sentētā reuocauit: vidēs
se mēdacē extitisse ionas turbat: vrbēq; egressus
contra desū conqueritur. Quem dens vt confun-
deret ⁊ se indignā dispositione misericordēs ostē-
deret afflictū seruoze solis bēdera subito nascentē
⁊ caput pphete obūbrante ab estu refrigerauit:
⁊ sequenti nocte iterū repente arefacta contristauit.
Et cū bēderaz exiccatā desū eret: audiuit a deo
q̄ irasci non deberet: eo q̄ tante ciuitatis excidio
peperisset. Si enim moleste ferebat bēdere are-
factam: et deus molestius tulisset tantam vrbem
submersam. Sicq; ionas pacatus redijt a niniue.
Processu tamen tēporis niniuite ad peiora peccata

cata conuersi pphetia nauim pphete admonē-
ti sunt. Qui non curantes conuertit: eo q̄ alia io-
nam falso subuersione ciuitatis p̄misse cogno-
uerunt: iram dei tandem nō euaserunt. Nam flu-
uius polus qui eam circūdabat: vrbem inundauit:
factoq; pariter terremoto: ignis de celo emissus
eam incendit. Sicq; vrbēq; diluuiū aque et ignis
pariter deleta est. Reuersus ergo ionas a ciuitate
te niniue ad terrā suam ire erubuit: eo q̄ in vaticij
nino niniuitarum mendax apparuit. Sed tēpore sa-
mis assumpra matre incola gentiū factus est. Sa-
me vō transacta: reuersus est ad terrā iuda: ⁊ mox
tua matre: sepeliuit eam iuxta balaam delbore.
Dic predixit signū euerfionis hierusalem: q̄ cum
viderint lapidem luctuose clamantem: prope sit
finis. Et cum viderint in hierusalem gentes vni-
uersas: tūc tota illa ciuitas irrecupabiliter euer-
tetur. Quienit in pace tēpore ozie regis iuda. vij.
kalen. februarij. ⁊ sepultus est in spelunca vnius lu-
dicis israel. Lulus sepulchrum mōstratur in vna
vrbij geth: in viculo iuxta sephoz. Dic vnus est ex
numero. xij. pphetarū qui ecclesiastici. xlij. in san-
ctorum patrū catalogo memorantur. Hec hiero-
nymus ⁊ Iosephus in historia scholastica.

De sancto iohanne Chryso-
stomo. Cap. xxvij.

Johannes chry-

stomus quod latine os aureū
interpretatur episcopus constā-
tinopolitanus ⁊ doctor grecorū
tempore archadij imperatoris
floruit. Dic natione antiochen;
filius secundi et anthure nobi-
lium perfarum: discipulus so-
phiste libanij: et auditor andra-
gath philosophi liberalibus ar-
tibus annis puerilibus antiochie studuit. Dehinc
defuncto patre romā veniēs causariū orator exti-
tit: pauperibusq; gratis patrociniū exhibebat.
Post hec relictis studijs secularibus diuine scri-
pture vacans annorum. xvij. omnes sacre pagine
libros memoriter didicit: ⁊ sanctis intentus operi-
bus seculo abrenunciavit. Reuersusq; ad patriā
cum sancto basilio in quodā monte antiochie: pro-
ximo solitariā vitā duxit. Basilio vō cesarēā ente:
iohannē sanctus Deletius antiochenus episco-
pus in lectorem ⁊ postea in diaconum ordinavit.
Quem euagrius eius successor processu tēporis
ad sacerdotiū promouit. Qui sanctitate vite ⁊ cla-
ritate doctrine proficiens diuinis studijs intētus
predicationi insistebat: ⁊ mira opuscula continue
exarabat: fama q; eius sapientis vrbisq; persona-
bat. Qui etiam propter castitatis zelum seuerior
habebat: ⁊ seruozi magis q̄ māstuetudini seruicā
arrogans a nescientib; putabatur. Defuncto igitur
necario cōstantinopolitane vrbis episcopo:
cū de ordinando p̄fule questio oziretur. Nouissi-
me fama eius cōperta imperatoris archadij iussu:
iohannes presbyter ab antiochia vocatus episco-
pus ordinatus est. Qui mox in sui pontificat; inti-
tio cū vitam clericorū corrigere voluit: omnes in
sui odiū concitauit. Lūctiq; eū velut furiosum

et superbi declinabat: et apud omnes ei detrahebant: et quia nunquam cum alijs in mensa communicare volebat. ¶ Reuera autem ille hoc ideo faciebat: quia propter nimiam abstinentiam caput et stomachum sepe dolebat: populus vero propter sermones quos in ecclesia faciebat: eius plurimum diligebat: paruipendens quicquid contra eum emuli loquerentur. Necessitatis vero egenos liberaliter providebat: et pluribus ad suscipiendos pauperes hospitalibus erectis: de redditibus episcopatus eisdem ministrabat. ¶ Quadam die dum epistolam pauli expositioni intenderet: orauit ad dominum: ut sibi in istis plenius intellectum daret. Cui visibiliter apparuit beatus apostolus: dicens se non aliter in suis epistolis intellexisse: quam iohannes intelligebat: eumque deo sculptatus disparuit: que etiam notarius eius probus: qui tunc acta verba ei scribere asperit: et ex presentia apostolica totus contremuit. Cui iohannes eum post se futurum episcopum constantinopolitanum predictum: sicut et rei euentus probauit. ¶ Eutropius imperatoris prepositus et consul volens se in quibusdam ad ecclesiam confugientibus vindicare studuit: ut lex ab imperatore de immunitate ad ecclesiam confugientium renouaretur. Quod iohannes moleste ferens: eum audacius increpauit. Et post paucos dies eutropius imperatorem offendit: et ad ecclesiam fugit: que episcopus latitante prope palatium et durissime increpauit: et eum imperator: eductum de ecclesia decollauit: unde et ex hoc episcopus multorum odium incurrit. Insuper etiam quia plures clericos propter eorum dissolutam vitam pluribus causis deposuit. ¶ Quidam ganius genere celticus: consilio barbarus: secta arrianus: magister militum factus est. Hic imperatorem rogauit ut intra ciuitatem vnicam tantum suis ecclesiam concederet. Quod cum imperator de hoc episcopo interrogasset: ut sic illi tyrannidem refrenaret: et episcopus hoc modis omnibus prohiberet. Ganius noctu barbaros misit: ut palatium concremarent. Quibus venientibus angelorum armorum ingens corpus habentium copiosa turba apparuit: que illos protinus effugauit. Quod dum sequenti nocte iteratum esset. Ille cum suis tertio egressus miraculum vidit: et fugit: existimans milites in die latere: et in nocte videri custodire: qui egressus ad thraciam exercitu congregato cuncta in suburbanijs vastabat. Imperator ergo iohanni onus legatiōis imposuit: qui egressus adeo suis monitis et cominationibus ganiam exterruit: ut eius prouolutus genibus veniam peteret: et confestim cum suis abiret. ¶ Post hec cum eudoxia augusta hortum cuiusdam vidue preciosis et vberibus arboribus confitum imperiali viridario contiguum occupasset illaque episcopo coquefacta fuisset: iohannes apud imperatorem tantum instituit: et reginam hortum vidue reddere compulit: propter quod et ipsa contra iohannem indignatione concepit. Preterea seuerianus gabaliensis episcopus regine dilectus: que iohannes suspicatus est in heresim prolapsus: fuisse ex quibusdam scripturis suspectis: que heresim sapere videbantur: a iohanne episcopo uti hereticus et blasphemus de ciuitate expulsius est. Quod augusta cooperiens nacta occasione contra episcopum: quasi in eius despectum per familiares seueriani: mox illum

a chalcedonia fecit euocari. Hinc iohannes accusatus lingue vbertate: fecit sermonem in populo cum, etiam mulierum vituperatione plenum: quod angusta velut iniuria sua imperatori narrauit: dicens ipsius magis esse contumeliam quam suam. Qua de re gestum est ut theophilus alexandrinus episcopus: multos simul episcopos mouens: suasio imperatoris constantino politana synodum celebraret: quasi origenis libros danaturus. Licet iohannes bis citatus et timens animorum imperio sitare episcopos illos velut apertos inimicos recusasset: et generalis synodum fieri petens coparere noluisse: danauerunt eum nullo alio culpantes: nisi quia vocatus noluit obedire. Sicque iussu imperatoris oportuit eum danatum in exilium deportari. Sed cum iohannes nimium a populo amaretur: orta seditione in populo propter ipsum: timens angusta imperatori suasisit: ut iohannem ab exilio renouaret: qui dudum renuens: redire compulsius est populo sibi cum cereis et lapidibus occurrente. Reuersusque iohannes cum in cathedra sua residere nollet: sed solum simpliciter sedere vitam coactus multa populorum instantia sedem resumpsit: et uti primum predicare cepit. ¶ Eodem tempore statua argentea ad honorem eudorie auguste iuxta ecclesiam sancte sophie constituta erat: vbi milites et pecores ludos publicos ererebant. Quod cum iohannes fieri prohiberet: angusta ad sui iniuriam reputabat: et contra ipsum ut iterum celebraretur synodus procurabat. Hoc sentiens iohannes illam famosissimam in ecclesia protulit homeliā cuius initium est. Rursum herodias vexatur etc. Quod factum ad iracundiam plus concitauit eudoria. Et dum quidam iohannem vellet occidere ut coplaceret anguste: a populo est captus et iudicatus: sed a prefecto ne occideretur: ereptus est. Et illo die populus iohannem vicissim custodiebat: et nocte domus eius armatis muniēbat. Suadente igitur angusta: episcopi constantinopolim conueniunt et eum in concilio danauerunt: nihil contra ipsum inuenientes: nisi ex eo solo quod post priorē depositionem sine decreto concilij in episcopali sede residere sumpsisset. Propter quod imperator: iohannem in exilium iterum duci fecit: in quadam ciuitate parua barbaris vicinam: vbi fines sunt imperij romanorum. Hoc autem innocentius papa audiens et moleste ferens: concilium in sede apostolica celebrauit: et iohannem innocentem ab exilio renouauit. Qui renocatus die sui obitus predicti: et ex labore itineris fatigatus: antequam perueniret ad ciuitatem languore incurrit: et sic post dies modicos in pace vitam finiuit. xvij. kalendas octobris. quo defuncto grando vehemens in constantinopolim et circa suburbana descendit: dicentibus cunctis hoc dei iudicio gestum esse: eo quod iohannes iniuste fuerat condemnatus: quibus fidem dedit mors anguste die decimanoa subsecuta. Theodosius autem in nio: archadij filius: corpus doctoris in regia ciuitate transfuit: et digno honore tumulauit. vi. kalendas februaris. quo die festum eius in grecorum ecclesia celebratur. Quibus circa annos dominis. cclxxx. ¶ Scripsit autem hic venerandus antistes super toto honore veteri testamenti expositionum libros nonaginta. Comentariorum in mattheum distinctos per homelias. xc. Super iohannem homelias. lxxvij. Super episto-

De sanctis in mense ianuarij occur. Fo. xlvi.

lis Pauli libros singulos per sermones distinctos. In epistola ad hebreos homelias. xxxiij. Super genesim libros questionum. De laudibus Pauli apostoli homelias septem. Contra arrianorum heresim fortissimos libros. Contra simoniacos. Contra martionem. Lerinthum: Ebio nem: Artemonem: atq; Phorinum: qui eorum suscitauit heresim. Contra Apollinarem librum vnum. Contra manicheos inique volumen. Contra omnes hereticos super parabolas salomonis longum opus et elegans. Tractatum vnum in thomam apostolum in quo aduersus arrianus fortissime disputat. Super canticis canticorum quinquagintaduo. Item vitam sancti Theletij episcopi antiocheni. De vestibus legalibus sacerdotum et leuitarum: et de ornatu summi pontificis: veteris testamenti volumen egregium. De humilitate in lotionem pedum tractatū vni. Contra eos qui ad missas non occurrunt tractatum. j. De virginitate. De patientia. De fide. De penitentia. De confessione. De elemosyna tractatus plures. Domelias et sermones per totam quadragesimā. Sermonem declamatoriū in decollatione iohannis baptiste. Item in laudem beate virginis sermones mira suauitate fragrantes. Aduersus arabes de resurrectione mortuorum qui dicunt animas mortuum cum corpore lib. ij. Item contra iudeos lib. j. Aduersus gentes in modū dialogi grande et insigne volumen. De ordine et officio sacerdotis lib. 3. j. Hymnos et sermones et alia plura metro edidit apud grecos. Et q̄p̄ latino fulserit eloquio: plurimum tamē scripsit in greco. Hec ex hieronymo de illustribus: et ex historia tripartita.

De sancto Johāne presbytero. Cap. xxvij.

Johānes pres

byter antiocheni sanctitate et sapientia insigniter fulsit. Qui ex grammatico et declamatore presbyter factus composuit librum aduersus eos qui dicunt christū in vnam tantum substantiā adorandum: nec acquiescūt duas in xpo confitendas esse naturas. Impugnauit etiam nonnullas cyrilli alexandrini episcopi sententias incaute aduersus nestorūm prolatas: que thunorianis videntur prestare robur et adhibere fomentum. Claruit sub theodosij senioris tempore. Hec hieronymus de illustribus viris.

De sancta Paula vidua. Cap. xxix.

Paula vidua no

bilissima romano matrona fuit: cuius vitam hieronymus scripsit. Que nobili genere: sed nobilior sanctitate. Potens quondā diuitijs: sed xpi sanctitate insignior: omnes suos pauperes pauperior ipsa dimisit et hūiles humilitate superauit. Hec. vj. edidit liberos scz blesī llā super cuius morte eā hieronymus consolatus est. Paulinā sanctā: et admirabilem virum et prepositū rerum suarū pāma

chium ad quē super eius obitu idē doctor parū libellū edidit. Eustochijū q̄ in sancti loci virginis tatis et ecclie monile preciosissimū fuit. Rufināq; in matris funere pium matris aim cōsternauit: et theochijū puerū: post quē parere desijt. Hec post viri obitum in sancta viduitate permāsit et ad dei seruitiū se conuertit: oēsq; sui diuitias in pauperes erogauit. Deinde paulini epi antiocheni et epi pphanij epi salaminī qui romā venerāt accensa virtutibus: patriā deserere cogitauit. Descendensq; ad postū: fratre: cognatis affinitib;: et qd maius est theochio puero ac rufina iam nubile: psequentijs et recessum paulē deplozātib;: Hec cōtra iura nature non patiebat plena fide et amorē filiorū maiore in deo amore contēns: in sola eustochio que ppositi et nauigatiōis comes erat acq̄uerat. Sicq; relicto seculo ad syriā nauiganit. Lūq; ad loca sc̄a venisset: et procul palestine: q̄ eius familiam optime nouerat: ei pretorijū pparasset: humilem cellam elegit: cūctaq; loca sc̄a deuote iustit. Prostrata aū cruce q̄ p̄dēte dñz adorabat: ingressa resurrectionis sepulchri osculabā lapis dem et corporis locū: lachrymis et suspirijs aquas fidei ore labebat. Deinde perrexit bethleē et specum saluatoris ingressa etiā xpm natum ex virgine: et cetera infantie rudimēta oculis corporeis se vidisse testata est: vbi et requiē habitatiōis sibi elegit: et cū filia eustochio cōstructo locello sub beati hieronymi disciplina: et congregatiōis gñib; deo seruire cepit. Tāq; se hūilitate deiecit: vt iā nō matronarū prima: s; ancillarū vltimā videret. Post viri mortē vsq; ad eius obitum nūq; cum viro comedidit: balnea nūq; adijt: mollia lectula strata etiam in grauissima febre non habuit: sed super humum stratis cilitijs iacebat. Panem solū et aquam post vesperas degustabat: parato legumina comedebat: in q̄bus diebus festiuis exceptijs: vix oleū apponebat. Castitate aut in oibus iudicialimā pretebat. In largiēdo profusior hoc habere voti aiebat: vt vnicū nūmū filie mortis nō dimitteret: et in funere suo aliena findone tegeter: virgines quas ex diuersis puincijs cōgregauerat in tres turmas et monasteria diuisit: ita dñtaxat vt in ope et cibis sepate: psalmis et orationib; iungerētur. Lūq; alijs languentib; large preberet: si q̄ ipsa egrotasset sibi nō indulgebat. Lū autē semel in se iulio grauē egrotaret: et medici cōsulerent vino tenui sibi opus eē: ne aquā bibēs in hydropisim verteret. Sc̄tisq; epiphaniē eps haurit vni eidē suaderet: non solū acquiescere noluit: s; p̄ne hominem senem: vt nūq; vinum degustaret: induxit. Scripturas aū sacras memoriter retinebat: et earum studio assidue vacabat: ita etiam vt hebraicā linguam perfecte disceret: et psalmos hebraice decantaret. Sicq; post lōgi laboris cursum oibus referta virtutib; grauissimo depressa lāgure ad extrema vite deuenis: inter psalmonie recitationē vltimū spm dño cōmendauit. Cuius obitu coperito monachi oēs et virgines de eorum cellulis ad ipsius funera percurrētēs cum lachrymarū effusione piarū et hymnorum sacrosū modulatiōe sc̄as eius ereq̄as celebrarūt: corpusq; apud bethleē cōdignayeneratiōe tumularūt. Cuius congregatiōē

sancta eius filia et virgo eustochium post matris obitum laudabiliter gubernavit. Quieuit autem sancta paula in dño. vj. kalen. february.

De sancto Paulo papa et confessoze. Capitulum. xxx.

Paulus papa

confessor stephano pape secundo in pontificatu romano successit: qui natione romanus fuit ex patre constantino de regione via lata: seditq; annos. x. et mensem unum. Hic minor germanus stephani pontificis predecessoris sui ab ineunte etate in lateranensi palatio pro eruditione eccle-

siastice discipline ab eodem fratre suo traditus est tempore gregorii secundi pape. Et postmodum a zacharia papa in diaconatus ordine pariter cum germano suo promotus est. Sed dum idem frater et antecessor potius ad vite extremum pertingeret: populus romanus divisus est: et alij cum theophilato archidiacono tenebant: alij vero etiam paulo diacono adherebant. Dum vero de hac luce pontifex idem migrasset: continuo congregatio populi que cum eodem paulo validior erat: eum in pontificem elegerit: et ita in apostolicam sedem ordinatus est temporibus constantini et leonis imperatorum. Hic constituit divina officia celebrari in quadragesima ante sextam. Hic congregatis sacerdotibus et clero ac populo romane vrbis corpus beate petronille de loco vbi quiescebat extra portam via apia abstulit vna cum sarcophago marmoreo in quo legebat titulus manu propria beati petri apostoli sculptus. Auree petronille dulcissime filie. quod plastro impositum intravit in beati petri ecclesia collocavit. Hic fortissimus fidei defensor: unde sepius nuncios cum litteris ammonitorijs prelati augusti direxit: pro restituendis et in primo statu confirmandis sacris imaginibus christi et dei genitricis atq; sanctorum omnium quas illi oburere faciebant. Hic multas ecclesias restauravit: quod plures etiam noviter edificavit: et nonnullas mirifice decoravit. Fuit enim mitissimus et misericors: nulli malum pro malo reddens: sed omnibus eum offendentibus misericorditer indulgens. Hic cum paucis familiaribus suis nocturno silentio per cellas pauperum et infirmorum in lectis decubentium circumibat eis necessaria ministrando: sed et carceres visitans per eadem noctis secreta retrusos a mortis periculis eruebat: et obligatos pro debitis redimebat. Viduis et pupillis omnibusq; indigentibus opem ferens: sicq; sanctis pollens virtutibus apud sanctum paulum quieuit vbi etiam sepultus est. vj. kalen. february. Sed post dies modicos corpus eius a romanis cum honore ad sanctum petrum delatum est: vbi et miraculis claret: et cessavit episcopus annu unum et mensem unum.

De sancto Adiuto abbate. Ca. xxxj.

Adiutus abbas

primo monachus mimatensis. postea abbas carnotensis. pagum quem portesum vocant deo providente factus est: qui laudabiliter operibus vitam ducens: dissolutione corporis sui preclit: et decedens auerentis humatus est: supra cuius corpus fideles civis ecclesia construxerunt: quam cum die antuerfarij sui festi in universum populum celeberrime visitarent: unus ex civibus contempta missa accepto rastro vineam castinabat increpatusq; a quibusdam cur ad ecclesiam sancti non accederet. Respondit qd etiam adiutus cultor vinee fuerat. Quorq; sibi manus retorta et facies ad tergum versa est in admirantium stupore: qui ad ecclesiam sancti confingit: et in testimonium scitatis beati corporis diebus aliquibus sic manens: vt a cunctis videri posset: tandem petri confitebis rvenit petros: oransq; ad sancti tumulum post dies modicos liberatus est: huius sancti festum agitur. vj. kalen. february.

De sancto Mauro abbate. Ca. xxxij.

Mauro abbas

monasterij bobacensis. vir fuit mira sanctitate conspicuus: cuius vitam virtutibus plenam: vir illustri ac patriti diuinus scribit: quam tamen hactenus nusquam valui reperire: qui et in christo pausavit. vj. kal. february: vt Aldo testat.

De sancta Agnete fecundo. Ca. xxxij.

Agnes secundo

die octava ab eius passione ab ecclesia celebratur: non quidem per modum octave: sed quasi pro festi repetitione: et hoc propter quoddam mytionis miraculum quod apparuit parentibus agnetis virginis ipsa die: vt Ambrosius scribit. Nam cum diebus pluribus parentes beate agnetis ad eius tumulum cum orationibus vigilarent: die octavo meridie noctis silentio viderunt eorum virginum vestibus aureis induti: cum immenso lumine transcurrentem. Inter quas viderunt beatam agnetem simili veste fulgentem: et a dextris eius agnum in candelario. Et dum hec videntes obstupescerent: rogat agnes ceteras agnes gradum figere. Ipsaq; stans parietes cepit admonere: ne illam quasi mortuam desererent: sed eius potius glorie cogauderent: eo qd cum sanctis virginibus lucidas sedes acceperat. Illiq; in celestibus iuncta erat que in terris posita tota intentione dilexerat. His dictis visio evanuit: et societas parentum consolationem recepit: visionemq; publice enarravit. Et idcirco festum agnetis secundo ab ecclesia institutum est. vi. kal. february.

De sancta Constantia virgine. Capitulum. xxxij.

Constantia virgo

go: filia constantini imperatoris fuit: que lepra gravissima laborans

tantis erat obsessi vulneribus: vt a capite vsq; ad pedes nulla membroru pars libera permansisset. Que cum audisset qualiter beata agnes parentibus apparuerat: vt superius dictu est: et qualiter infinitis miraculis conualescebat: accepto consilio et spe recuperande sanitatis: venit ad tumulum virginis nocte: et licet pagana: mente tamen credula: preces ad dñm fideliter effundebat: vbi dñm in oratione persisteret: obdormiuit. viditq; in somnis beatam agnetem: eam vt constanter ageret et in christum crederet exhortatam: atq; ipsam sanam effectam ab eius egritudine nuntiantem. Ad hanc vocem vigilans constantia se perfecte sanatam inuenit adeo vt nec in membris eius signum alicuius vulneris remaneret. Quod pater cernens et fratres maxima leticia repleti sunt. Quoru licentia obtenta: constantia baptisimũ suscepit: et voti virginitatis emisit. Et supra tumulu beate agnetis monasteriu fabricauit: et ibidem domino seruans cum multis virginibus se includit. Que post vitam laudabilem ad dominũ migravit: et iuxta corpus beate virginis sepulta fuit.

De sancto Juliano episcopo. **Cap. xxv.**

Julianus cenomanen.

episcopus fuit. Dicitur simon ille leprosus fuisse dicitur: quez dñs a lepra sanauit: et qui eum ad eũ uiuendũ inuitauit. Qui post ascensionem domini ab apostolis cenomanen. episcopus ordinatus est. Qui etiam multis clarus virtutibus extitit. Nam cuspide baculi sui terram percussiens sitienti populo fontem produxit. Lecum quoq; illuminauit: et carceratos se innocentes: sponte apertis ianuis liberauit. Tres etiam mortuos vt dicitur suscitauit: et postmodu in pace quiescit. v. kalen. februarij. Dicitur ab aliquibus fuisse de. lxxij. xpi discipulis vnus. Diciturq; esse ille Julianus qui ab itinerantibus pro inueniẽdo bono hospitio inuocatur: eo qd in domo eius christus fuerit hospitatus. Sed veru videtur alius Julianus: qui vtrũq; parentem ignoranter occidit: de quo dicitur h. idus februarij.

De sancto Juliano confessoze fratre iulij. **Capitulum. xxvi.**

Julianus alius

frater beati iulij fuit. Di duo fratres a theodosio impatore christianissimo obtinuerunt templa deorum vbiq; reperta destruire: et ecclesias edificare: mandauit qz imperator: omnibus predictos fratres adiuuare: et eis in omnibus pena capitis obedire. Cum ergo sancti Julianus et iulius in

loco dicto gaudium ecclesie cõstruerent: et eos mandato imperatoris omnes transeuntes inuaderent: quidam cum curru euntes adinuicem condiderunt: aliquam excusationẽ pretendere: vt sic liberari possent pertransire: vnum igitur ex suis in

plastrum supinum posuerunt: et eum panna vt mortuum cooperuerunt: qui se mortuum fingebat et oculis clausis supinum iacebat. Cum ergo ad iulianum et iulium peruenissent rogauerunt eos vt parum persisterent et eos in opere inuarent. Qui se ibi stare non posse dicebat: quonia hominem mortuum deferebat: et dum sanctus iulianus eos mentiri diceret illi se verum dicere affirmabant. Qui deum imprecatus est: vt fin veritatem dicti sui sibi contingeret. Cumq; procul recesserit collegam ex nomine vocare ceperunt. Qui cum nullatenus moueretur pulsari ab eis cepit: et finaliter mortuus apparuit. Quod ceteri videntes timuerunt: nulliq; deinde christi famulos decipere presumpserunt.

De sancto Juliano sabba confessoze. **Capitulum. xxvii.**

Julianus heremita

cognomẽto sabba fuit. De quo dicit theodorus in hystoria tripartita: qd angelicas vitam in terris deducebat: et in heremo cõsistens contemplationi et orationi vacabat. Dicit per spiritum cognouit et predixit obitum iuliani apostate imperatoris: longe. xx. diebus positus ab eo loco vbi interfectus fuit. Quod vt prenunciauerat sic contigisse repertum est.

De sancto Juliano confessoze. **Capitulum. xxviii.**

Julianus alius

confessor fuit: de quo ait gemnadius libro de viris illustribus: qd acer ingenio et facundia extitit: diuinis scripturis doctus: greca et latina lingua scholasticus et inter doctores ecclesie clarus. Dicit scripsit aduersus augustinu eius impugnatores libros quattuor: et iterum aduersus alios hereticas libros. viij. Erat et liber altercationis amborum partes suas defendentiu satis conspicuus. Dicit fuit in elemosinis liberalissim⁹. Moritur autem valentiani imperatoris constantij filij tpe.

De sanctis Leoncio et sochs martyribus. **Capitulum. xxix.**

Leoncius thyr

sus et calonicus martyres in ciuitate apollonia passi sunt tempore dech sub presidibus cubertio siluano et bando. Qui diuersis tormentorum generibus excruciat: demum primus et vltimus capiti absisione: medijs celesti voce vocatus spiritũ rediderunt. Sic que martyrium consumauerunt. v. kalendas februarij in partibus grece tumulati: vt dicit Ado.

De sanctis papia et mauro martyribus. **Capitulum. xl.**

Papias et ma-

rus martyres passi sunt rome tē poze diocletiani et maximiani ipe ratorum sub laodicio vrbis p̄fecto. Qui cum essent milites videntes qualiter saturninus et siminius martyres statuam iouis eram eisdem a p̄fecto presentatam: sicut plumbū liquefactus contriuisent cōuersi sunt ad domini: et in pietatē laodich redarguere ceperunt: quia in xpi martyres seutebat. Tunc iratus laodicius insitit ora eorum lapidibus contundi: et postmodum illos in carcere recipi: vbi a sancto marcello papa baptizati sunt: post dies .xij. educti de ergastulo iubente p̄fecto fustibus ceduntur: deinde in equuleo leuari: tandiu plumbatis contusi sunt: donec spiritū emisserunt. Quoruū corpora Joannes presbyter sepeliuit in via numētana ad nymphas beati petri. iij. kalen. februarj.

De sancto flauiano et socijs martyribus. Capitulum .xij.

Flavianus: ma-

ximus: secunda: calēdinus: marcus: et seuera cum alijs multis martyribus passi sunt sub maximiano et claudio impatoribus: constantino impatore magno iam a militibus apud gallias imperium sublatum. Quorum primo maximus qui comes millenarius erat ab infantia sua christianus ex parentibus christianis exortus centū et viginti ex suis militib⁹ cōuersos a sancto marcello papa baptizari fecit. Quod audiens maximianus eundem maximū cōprehensum vna cum dictis centum viginti militibus damnauit ad harenam fodiendā. Et post menses .ix. diu marcus tribunus cōperisset: p̄ maximus comes ceteros suos milites qui ex millenario residui fuerāt: qui ad eum visitandum accesserant conuertisset: fecit maximū in carcerem mitti: deinde eductum fustibus cedi iussit: et diu cederetur tribunus exsecutus est. Quod maximianus impator audiens et moleste ferens maximū comitē cum centum et viginti militibus ad harenā dānatis fecit decollari. Reliquos vero ex mille militib⁹ cōuersos in harenario missos: flāmis iussit incendi. Quoruū corpora sanctus marcellus papa cum iohāne p̄bytero sepeliuit in loco cucumeris scdo militario ab vrbē. post duos mēses maximian⁹ moritur: et claudius rome in imperiū exaltatur: qui audiens secundas vxorem quondam maximi comitis cum filijs esse christianā: fecit eam teneri: et filios eius calēdinū et marcū ac filliam eius seuerā. Qui dum sibi presentati essent scda inter manus eam tenentū emisit spiritū. Flavianus autē vicarius imperatoris qui ei assistebat: cum vidisset angelos q̄ super capita filiorū secūdo orantū manus tenebat. et ipse conuersus est: et a theodoro p̄bytero baptizatus cum omni familia sua. Quod audiens impator: clau-

dus flauianū cum omni domo sua detentū carceribus adducit mādauit: et ibidem oēs pariter capite cedi. Beatos vero calēdinū et marcū atq; seueram olim maximi filios militario .xxxv. ab vrbē iuxta mare deferri ibiq; tandiu plumbatis cedi donec spiritum exalarunt. Quorum omnium corpora in loco qui dicitur pignus sepulta sunt a christianis. Horum omnium martyruū passio colitur. iij. kalendas februarj.

De sancto Sabiano martyre. Cap. xliij.

Sabianus mar-

tyr: passus ē in territorio treca- sino sub aureliano imperatore: q̄ dum in partibus hispanie et gallicie resideret: et ad treca- sinam ciuitatē deuenisset: sabianum detentus et christū predicantem decollari fecit. Ibiq; sepultus est. iij. kalendas februarj.

De sancto Cyrillo epo alexandrino. Cap. xliij.

Cyrillus episco-

pus alexandrinus pro catholica fide preclarissim⁹ extitit propugnator: variariq; rerum tractatus edidit diuina et humana pollens scientia. Domestias cōposuit: que ad declamandum a grecis episcō cōmendantur. Ex parte dicitur et libri eius de synagoga defecti. Et aduersum hereticos precipue contra nestorū liber qui elegos intitulatur: in quo nestorū occulta panduntur: et prodita confutantur. Item ad nestorū epistolā duas misit: in quibus illius damnauit errores. Item ad iohannem episcopum antiochenū epistolas scripsit plures. Item thesaurū librorū .xxij. Contra iulianū imperatorem librorū .viij. Super marcum librorū .xij. Super iohannem librorū .ix. Item librum propositiōem ad theodosium impatore: scripsit et alia creditur: que adhuc ignozantur a nostris. Quienit in pace sub theodosio imperatore. iij. kalen. februarj.

De sancto Cyrillo episcopo hierosolymitano. Capitulum .xliij.

Cyrillus episco-

pus hierosolymorū sub theodosio primo imperatore episcopus: cum tenuit inconcessum: cum prius sepe pulsus et receptus fuit. Diuis tempore beatus hieronymus ab vrbē roma: digressus venit ad syriam: et a cyrillo episcopo locum obtinuit iuxta

berbleem oppidum monasterij construidi: vbi et sacre scripture librorū transtulit de hebreo in grecam linguam pariter et latinam. Cuius et ipse episcopus amicissim⁹ extitit: et perfecti episcopalis regimini ab eo regulam sumpsit. Pluribusq; illum gratis visitauit epistolis: cui et hieronymus multa remisit. Die quoq; corpus beati hie-

De sanctis in mese ianuary occur. Fo. xlvij.

ronymi sepeliunt: et in eius transitu felici mirabile de illo visione conspexit: ut dicitur in eius legenda. h. kalen. octobris. Augustinus quoque Dipponen. eps Lyrillo epistolam misit: in qua ab eo instanter expetit: ut miracula que apud berthelem per beati mostrabantur Hieronymi sibi transcriberet. Et in Lyrillus epistola plura et faciendo digesta stilo remisit: in qua sibi stupenda prodigia meritis almi doctoris ostensa narravit. Multima quoque huius cyrilli extat opuscula fidei nostre mysteria redolentia grato lepore luculenta. claruit autem sub Honorio et Theodosio iunioribus.

De sexagesima.

Cap. xlv.

Sexagesima

ma significat tempus viduationis. Et inchoatur dominica in qua cantatur Exurge domine. et terminat in quarta feria post pascha. Instituta est autem propter redemptionem: et propter significationem: et propter reparationem. Primo propter redemptionem. Quia enim meliora des papa et siluester statuerunt ut bis in omni tempore sabbato comedere sine propter abstinentiam quam homines sustinerant in sexta feria in qua omni tempore ieiunandum est natura debilitaret. In redemptionem ergo sabbato tempore quadragesime: una septimana addiderunt: et sexagesimam vocaverunt. Secundo propter significationem: quia sexagesima designat tempus viduitatis ecclesie: quia fructus sexagesimus viduus debet sicut et ceteris virginibus: et trigesimus coniugatis. Ideo et merore illum assumit pro absentia spiritus sancti: qui ad celum raptus est. In consolatione autem illius pro absentia spiritus sancti: dantur ecclesie ale due. scilicet misericordie operum exercitatio: et decalogi adimpletio: que iuncte multiplicata constituunt. lx. unde sexagesima sonat fecies decem: ut per sex intelligas opera misericordie: et per decem decalogum. Tertio propter reparationem. Nam sexagesima non solum tempus viduitatis significat: sed etiam nostre redemptionis reparationem. Nam per decem intelligitur homo qui est decima dragma: eo quod factus est in ruinam non ordinem repararet: ut sit quasi decimus ordo. Vel homo quartum ad creationem suam consideratam habet uniuersaliter decem potentias. Quia enim non habet animam vegetatiuam: sensitiuam: et intellectiuam. Vegetatiua habet potentiam nutriendi et generandi. Et sensitiuam habet potentiam quinq[ue] sensuum: corporis: scilicet visus: auditus: gustus: odoratus: et tactus. Et intellectiuam habet potentiam rationalem: concupiscibilem: et irascibilem: que oes

sunt decem potentie: merito creatio hominis numero denario figuratur. Insuper spiritum ad redemptionem suam homo sex beneficiorum redemptionem est: que sunt incarnatio: verbi: peregrinatio: passio: resurrectio: ascensio: et spiritus sancti missio. Et sic sexagesima representat tempus nostre redemptionis. Protendit autem sexagesima usque ad feriam quartam post pascha: in quo cantatur. Venite benedicti. et illi qui in operibus misericordie se exercuerunt: audiunt illud. Venite benedicti. et ipse christus testatur: ubi tunc ianue spiritus aperient: et implerent spiritus fructus. In epistola autem ad monachos ad instar pauli: ut tribulationem de absentia spiritus sancti patienter toleret. In euangelio ut seminationi bonorum operum semper insistat. Et quod quasi desperas clamauerat. Circumderunt me. Nunc quoque rediens ad se petit in officio in tribulationibus adiuuari: et ab ipsis eripit dicens. Exurge domine. et ponit ibi triplex exurge. Quidam enim sunt in ecclesia qui aduersis premuntur: et non desiciuntur. quidem premuntur et desiciunt. quidam nec premuntur nec desiciunt: tamen quis aduersa non tolerant: periculum est ne prospera ipsos frangat. Clamat ergo ecclesia ut exurgat spiritum ad primos ipsos eripiendo: spiritum ad secundos ut erurgat ipsos conuertendo: a quibus videtur faciem auertisse ipsos quodammodo: repellendo. Spiritum ad tertios ut exurgat ipsos in prosperis: ad iuuando: et liberando. Et quia in hebdomada sexagesime secunde etatis tempore recoluntur meritorum patrum seculi etatis immedia gesta supponuntur eo quod illorum obitus dies certi penitus sunt ignoti.

De sancto Noe patre.

Cap. xlvj.

Noe pater vir

ius atque perfectus: ut ex diuine scripture textu colligitur. et Ecclesiastici. xx. in catalogo sanctorum inseritur: filius Lamech anno. clxxij. etatis patris progenitus: et secunde etatis pater primus annorum quingentorum genuit tres filios: sem: cham: et iaphet. Multiplicatus ergo hominibus super terram vniuersatione transfacta: filii dei. i. filii Seth ceperunt legis naturalis et patrum mandata seruire: malitia hominum excrecente. Nam filii Seth si habebant eam extra mandatum ade ceperunt commisceri: et earum fornicationibus abuti: et quibus gygates precreati sunt. Mulieres etiam iuefania verbe supergressi viris turpe luxuria exercebant. Et sculi insuper alterutrum coeuites nephandi scelus prepetabant. His criminibus deus prolocutus decreuit diluuium mittere super terram: omnemque carnem delere: solo Noe cum eius familia

reſeruato: qui ex oibus hoibus ſolus iuſtus re-
 pertus eſt. Deditq; hoibus ſpaciū penitēdi. cxx.
 annor. Nā annus. xx. priuſq; arcā inciperet man-
 dauit ei vt faceret arcā de lignis leuigatis in qua
 poſſet ſaluari ſemen vniuerſe carnis ſuper terrā
 ab aquis diluuij: qđ ſibi tunc deus facturū ſe eſſe
 predixit. Lulus arce ſtructura: forma: atq; mēlu-
 ra in hystoria ſcholastica expreſſius ponit. Jgit
 annus. xx. poſt preceptū dei cepit Noe arcā fabri-
 care: qua in annis centū perfecti cū filijs ſuis: in
 quo tpe filijs hoim penitentiā predicabat: z futu-
 rū diluuiū predicabat. Lulus ſermones hoies ir-
 ridetes ad peiora ſe facinora cōuertebāt. Ergo
 cum Noe eſſet ſexagēto. anno cū tribus filijs
 ſuis et vxore ſua ac tribus vxoribus filioꝝ ſuoꝝ:
 de mādato dei arcā ingreſſus eſt: z ex cūctis ani-
 mantibus mūdīs ſeptena: de animātibus vō im-
 mūdis bina ad ſemē cōſeruādū ſuper terrā: dei
 volūtate ad Noe ſpōte venictia in arcā intromiſ-
 ſa ſunt. Factaq; eſt pluuia ſuper terram quadra-
 ginta diebus z noctibus continue: z aque maris
 ad naturalē ſitū excreſcentes: omnē terrā occupa-
 uerūt: ita qđ etiā ſuper altiſſimos mōtes. xv. cubi-
 tis aqua ſublinit: ſunt: ſic oēs hoies z aialia ne-
 cavit: ſordesq; aeris quouſq; aſcenderant opera
 hoim expurgauit. Et vſq; ad enndē locū ignis in-
 dicij dicitur aſcēſurus. Aque vō ſic exaltate obti-
 nuerūt terrā. cxx. diebus ab ingreſſu Noe: z tunc
 paulatim ceperūt minuiſq; ad mēſem ſeptimū:
 quo requieuit aqua ſuper mōtes armenie. At vō
 Noe ad exploiandum an adhuc terra appareret
 emiſit coruū ex arca: qui occupatus in gluuie ca-
 dauerū reptorū nō eſt reuerſus ad eū. Emiſit
 quoq; colūbā poſt ipm: que prima qđ vice nō in-
 ueniēs vbi requieſceret pes eius: reuerſa ē ad eū
 in arcā. Sed iterū poſt dies ſeptem emiſſa ad ve-
 ſperū reuertit: portans ramū oliue vīrētibus fo-
 lijs in ore ſuo. Quo ſigno noe intellexit aquas ſu-
 per terram ceſſaſſe: z iam arbores apparere. Ad
 cauſelā tñ poſt ſeptē dies alios emiſit tertio co-
 lūbā: que vltra nō eſt reuerſa ad eū: z tūc noe cū
 eius familia z oibus aiantibus de arca egreſſus
 eſt: eodē die quo fuerat ingreſſus: anno videlicet
 reuoluto. Tūc quoq; etate prima terminata ſcda
 incepra eſt. Egreſſus ergo noe de arca z altari
 edificato: quaſi p pace z gratiarū ſacrificatio ob-
 lit ſacrificiū dño de cūctis aiantibus mūdīs offe-
 rens ſeptimū: vt ſic de ſeptem in arcā intromiſſis
 ſex remanētia: tria videlicet vtriuſq; ſex⁹ ad ſpē
 multiplicatiōnē ſufficerēt: ppter quā cām in di-
 ſpari numero ſeptē aiantia de qualibet mūdoy
 ſpecie in arcā immiſſa fuerūt: tūc dñs in noe et
 eius filios bñdictionē quā prius adē dederat: re-
 petiuit: que cōſiſtit in tribus. ſ. in filioꝝ multipli-
 catione: in ceteroy aiantū ſubiectione: z in cibo
 rñ cōceſſione. Nā cū prima etate ſoli terre fructi-
 bus veſcerent: carni⁹ eſus ſcde etatis hoibus cō-
 ceſſus eſt. Et qđ diluuiū adhuc timebat: z p hoc
 noe inſtante dñm precabatur: pepigit deus cū eo
 ſecuritatē ſedus: in cuius ſignū poſuit arcū plu-
 uiale in nubibus: duos habētē colores principa-
 les in ſignū duoy iudicioꝝ: ceruleū ſez exterius
 qui z aquoſus eſt ſignū iudicij per aquā pteriti

ne amplius timeatur: rubeus interius: qui et
 igneus eſt ſignū iudicij per ignē futuri: vt expe-
 cetur. Poſt duos autē annos Noe plantauit vi-
 neam labruscas videlicet naturales p cultam ad
 vſum vinee trahens. Bibenſq; vinū: ſed vim eius
 ignorans inebriatus eſt: z nudatus in tabernacu-
 lo dormiuit. Quem videns cham eius filius me-
 dius irriſit. Sem vō et iaphet impoſito hume-
 ris pallio: auerſis vultibus incidentes patris vi-
 riſta operuerunt: propter quod Noe ex vno eul-
 gilans cham et filio eius pro impudenti irriſione
 maledixit. Sem vō et iaphet pro honeſta verecū-
 dia quam de eo habuerunt benedixit. Ab his tri-
 bus filijs Noe diſeminatū eſt omne genus ho-
 minū ex quibus terntur. lxxij. generationes: que
 poſtmodum in. lxxij. linguas diuiſe ſunt: videlicet
 de Sem. xxvij. de cham. xxx. de iaphet. xv. vnde et
 ebriſtus dominus ſicut prius. xij. apoſtolos. xij.
 tribubus iſrael miſerat: ſic poſtmodum. lxxij. di-
 ſciptulos miſit: qui totidem linguarū gentib⁹ eū
 gelium predicarēt. Ex his etiā noe filijs adhuc
 ipſo viuentē iuxta philonem nati ſunt quattuor
 milia et centū viroz: exceptis paruulis z mulie-
 ribus: vixit Noe poſt diluuiū annos. ccc. videli-
 cet vſq; ad. lvij. annū natiuitatis abrahe et mor-
 tuus annoꝝ. ccccccccl.

De ſancto Sem.

Cap. xlvj.

Sem filius Noe

primogenitus anno. ccccc. prius
 natus: vt dictum eſt: in cuius ſe-
 mine vniū veri dei cult⁹ permā-
 ſit: cum eſſet annorum. cij. genuit
 Arphaſath: videlicet biēnio poſt
 diluuium. Lūi etiam nato annis
 ccccc. ſuperuixit: videlicet vſq;
 ad annos quinquaginta natiuita-
 tis Jacob: ſic annis. cccccij. im-
 pletis mortuus eſt. Hunc heber autem fuiſſe
 Melchiſedech regem Sale: de quo dicitur in
 ſra poſt quinquageſimā: et omnes progenitos a
 Noe vſq; ad Aaron ſacerdotes fuiſſe: qui in con-
 uitijs et oblationibus populo benedicebant: et
 primogenita recipiebant.

De ſancto Arphaſath.

Cap. xlvij.

Arphaſath filius

sem anno etatis patris. cij. gent
 tus eſt: videlicet āno etatis Noe
 cccccccij. Qui cū eſſet annorum
 xxx. genuit Sale: quo nato ſup-
 uixit annis. cccij. videlicet vſq;
 ad ānos. xlvij. natiuitatis Abra-
 he. Et ſic Arphaſath annorum
 cccxxvij. mortuus eſt.

De ſancto Sale.

Cap. xlvij.

Sale filius arpha

sath āno etatis patris. xxx. pro
 creatus eſt vt ſuperius continet:
 anno etatis Noe. cccccccxxvij.
 Hic em̄ cum eſſet annor. xxx. ge-
 nuit heber: quo nato ſuperuixit

De sanctis in mēse ianuarij occurrē. Fo. xlii.

annis. ccccij. videlicet vsq; ad annos. xvj. natiuitatis iacob. Et sic sale annorum. ccccxxij. mortuus est.

De sancto Heber. Cap. li.

Heber filius Sa-
le etatis parentis anno. xxx. natus est: vt dictus est: anno scilicet etatis Noe. ccccclxxij. qui cum esset annorum. xxvij. genuit Saleth: quo nato superuixit annis ccccxxx. scz vsq; ad annum. lxxix. natiuitatis Jacob. Et sic impletis annis. ccccxiij. mortuus est. Ad hoc heber hebreorum genus nomen accepit. Quidam vero dicunt ab abraham: vn de hebrei quasi abraei dicti sunt.

De sancto Saleth. Cap. li.

Saleth filius he-
ber etatis parentis anno. xxvij. progenitus est: vt superius est premissum: anno scilicet etatis Noe. ccccclxxij. qui cum esset annorum. xxx. genuit reu: cui nato superuixit annis. ccij. vsq; ad annum. xlvij. natiuitatis abrahe. Et sic impletis annis. cccxxij. mortuus est.

Quis tēpore edificata est turris babel a nēroth principe filiozū cham: z alijs ex filijs Sem z iaphet complicibus eius. Ita q; in ipso edificio de vnaquaq; generatione omnium trium filiozū noe aliqui conuenerunt. Et sic cum esset sola vna lingua hebreā in. lxxij. linguas humanus sermo diuisus est: hebreā lingua in sola familia heber remanent: que in tali conspiratione nō fuit. Diuisiq; sunt familie Noe in tribus partibus mundi: filij sem asiam: filij cham abhiam: filij vō iaphet europam regionem tenuerunt.

De sancto Reu. Cap. liij.

Reu qui z ragau
filij saleth etatis patris anno. xxx. genitus vt dictus est: anno videlicet Noe. ccccclxxij. Cū esset annorum. xxvij. genuit saruch. Quo pro genito superuixit annis. ccvij. videlicet vsq; ad annum. lxxvij. natiuitatis abrahe. sicq; reu decursis annis. cccxxij. mortuus est.

De sancto Saruch. Cap. liij.

Saruch filij reu
natus est anno etatis patris. xxvij. vt dictum est: videlicet anno etatis Noe. ccccclxxij. Qui cū esset annorum. xxx. genuit nachor. Quo nato superuixit annis. cxix. videlicet vsq; ad annum vnum post natum Isaac. Et sic saruch annorum. cccxx. mortuus est.

De sancto Nachor. Cap. liij.

Nachor filij sa-
ruch natus est anno etatis patris. xxx. vt dictum est: videlicet anno etatis noe. ccccclxxij. Qui cum esset annorum. xxix. genuit thare. Quis nato superuixit annis. cxix. videlicet vsq; ad annos. xlii. natiuitatis abrahe. Et sic nachor annorum. cxlvij. mortuus est.

De sancto Thare. Cap. liij.

Thare filius na-
chor etatis patris. xxix. natus est anno: vt superius dictū est: anno videlicet Noe. ccccclxxij. Qui annorum. lxx. genuit tres filios: videlicet abram qui z abrahā de quo suo loco dicitur: z nachor atq; aram. Post quorum natiuitatem superuixit annis. xxxv. vicz vsq; ad annos. xxxv. natiuitatis Isaac.

Et sic thare annorum. ccv. mortuus est. Habitauit autem thare in ciuitate chaldee: que vocatur v: vbi interfecto filio eius aram a chaldeis: vt statim dicitur. Thare moleste ferens nechalēs sustinere iniurias que sibi faciebant: eo q; ignem nollet colere quem chaldei colebant: tulit omnē suā familiam filios videlicet et nepotes: et egressus inde de terra natiuitatis sue habitauit peregrinus in mesopotamia in ciuitate que dicitur aras sue charam: vbi z mortuus est.

De sancto Aram. Cap. liij.

Aram filij tha-
re et frater abre in terra chaldeorum genuit filijs nomine. Lotz et duas filias: quarum vna vocata est melcha et alia sari. Cū autē chaldei ignem adoraret: et abrahā atq; aram filios thare ad colendum ignem compellerent: illiq; vt pote veri dei cultores recusarent: proiecerunt eos caldei in ignem. Et aram ibi expirante: abrahā de auxilio de flamma liberatus est: vt tradunt hebrei. vnde dicitur. Ego sum qui te eduxi de v: chaldeorum: quia chaldei v: ignes appellabant. vnde et aram inter veteris testamenti martyres ascribitur: q; pro veri dei cultu religionē occisus est. Tunc thare pater eius dedit melcha filiam aram in vxorē nachor filio suo et sari alteram eiusdem filiam dedit in coniugem abre alteri filio suo. Et quia sarai sterilis erat abram adoptauit lotz filium arā fratris sui et fratrem sarai in filiū. Cum quibus omnibus thare egressus de terra chaldeorum habitauit in aram: vt superius dictum est. Nec omnia de libro gen. a. c. vj. vsq; ad. xij. et ex chorontis Josephi Hieronymi et methodij atq; ex hystoria scholastica colliguntur.

De sancto Semina no ept scopo Cap. liij.

De sancto Semina no ept scopo Cap. liij.

Geminianus episcopus

scopus nobilibus parentibus mutine oriundus tempore iouiani imperatoris claruit. Qui ab annis puerilibus literarum scientia eruditus sanctisque virtutibus insignitus: templum corporis sui christo domino dedicauit: clericusque adeptus officium: se totus dei seruitio subegit: donec gradum ab episcopo mutine. antonio diaconatus ordinem promeruit. Post cuius transitum a populo in episcopum eligitur: et ex humilitate resignans latitans: tandem repertus producit: et instante patricio ac populo mutine: ab archiepiscopo rauenate in episcopum consecratur. Reuersus ergo geminianus ad urbem propriam in sancta religione domino seruebat: et commissum sibi gregem verbo et opere refouebat: multisque miraculis consuebat. Dum autem quadam nocte in ecclesia sancti petri oraret: et necessitate naturali compulsus exiret: diabolus enim terrere volens sibi apparuit: quam sanctus edito signo crucis effugauit. Cui demon in aere comminatus est: quod mundum inueniret: unde sibi molestiam ingereret. Post modicum tempore filia imperatoris iouiani apud constantinopolim a demonio verabatur: clamante immundo spiritu per os puelle: nunquam se egressurum de corpore illo: nisi presente episcopo Geminiano. Quem imperator hec audiens per nuncios ubique requiri fecit eumque tandem citra mare adriaticum habitare comparuit. Ad quem imperatoris nuncios venientes: itineris causam exponunt: et ut ad filiam principis liberandam venire dignetur instanter deposcunt. Quos sanctus se usque ad litus maris preire mandauit: et ad urbem veniens ciues suos in domino confortauit: eisque benedicens abijt: veniens ad litus maris imperatoris nuncios se prestolans inuenit. Ascendentes ergo nauim: et constantinopolim nauigantes: exorta subito tempestate valida nauis conuulsatur: mare procellosum cunctis interitum comminatur. Geminianus vero dormitans: a nautis excitatur. Qui surgens orationem ad dominum fudit: moxque tempestatem sedauit: ventoque flante prospero constantinopolim usque deuenit: ubi ab imperatore honorifice susceptus filiam eius confestim a demonio liberauit: multosque languentes ab infirmitatibus diuersis curauit. Cui imperator: textum euangeliorum aureo ornatum: et calicem gemmatum: ac pallium preciosum obtulit: et ipsius benedictione percepta magno illum cum honore ad propria remisit. Postquam autem ad ecclesiam suam reuersus esset: et ab attila hunorum rege italia vastaretur: dum ad ciuitatem mutine attila deuenisset: occurrit sibi episcopus: et ab eo quis esset interrogatus: se feruere dei fore prescius est. Cui cum attila respondisset: se esse flagellum dei: qui seruos dei merito flagellaret: episcopus in christo confisus: ianuam ciuitatis humis aperi iussit: offerens se cum eius populo paratum recipere: quicquid illi dominus facere permitteret. Qui ab vna porta usque ad aliam per mediam ciuitatem transeuntes uti per campum discursur

rerunt: tali a deo cecitate percussi: ut sine alicuius lectione egredere vacui et confusi: vixis quidem plateas et vicus percurrentes: domos vero vel menia minime conspicientes. His et alius clarus miraculis vir sanctus ad dominum celesti voce vocatus infirmitate per dies plures corripit: et ad extrema veniens spiritus eius ab angelis in pace suscipitur. Cuius igitur eius exequie celebrarentur: beatus feuerus archiepiscopus rauenas eadem hora missam celebrans: legem sub diacono epistolam in spiritu rapitur: et completa lectione post moram aliquam a ministris excitatur. Qui erectus ministros qui se excitauerant redarguit: dicens se exequiis fratris eius geminiani episcopi nuper defuncti interfuisse: et eius animam domino commendasse: ac corpus in tumultu collocaisse: et eius benedictionem vellet dare populo excitatum fuisse. Qui diem notans et horam mutinam miserunt: et omnia ut feuerus dixerat: ibidem re vera contigisse inueniunt. Ad cuius tumultum multa miracula deus ostendere dignatus est. Cui successit theodolus quidam ambrosij discipulus: qui supra sancti tumultum ecclesiam edificauit. Ad quam domini die eius anniuersarij festi mutine: populus conuenisset: subito flumino inundante adeo aqua excreuit ut ciuitatem totam et domos occuparet: et usque ad ecclesie superiores fenestras excreveret. Que tamen domino miraculo preliuua vel fenestras ecclesie minime introibat: sicut murus solidus in seipsum prestebat. Et cum populus siti affligeret inclusus ad ianuam veniens aqua hauriebatur: et ex ea potum sumebatur. Que hauriri quidem ut aqua poterat: sed defluere ut aqua nequebat. Quieuit autem sanctus in christo. iij. kal. februarij.

De sancto Mattheo episcopo. Cap. lviij.

Mattheus episcopus

scopus hierosolymorum sanctissimus fuit: de quo mira et plena facta gesta narrant: que multa pro christo perpeffus omni vite sanctitate preclarus: ultimo in pace vitam finiuit. iij. kalendas februarij. ut dicit Aldo.

De sancta Bathilde regina. Cap. lix.

Bathildis regina

na in lorbarij imperatoris corbeie et cala monasteria construxit. Fuit autem de clara profapia saxoni: vite et sanctitate conspicua. Nec die quadam de ciuitate egressa: dum iuxta litus maris spaciaretur: a tras marinis saracenis rapta et ad syrie partes delata est. Et post aliquod tempus ab hercanoaldo gubernatore palatii imperialis precio redempta: ab eodem in franciam reducta est. Cum autem vxor hercanoaldi defuncta esset: et ille bathyldem in coniugium assumere vellet: illam nubere recusaret: in despectu habitu occulte fugam arripuit: et aliquibus annis in heremo latitauit: processu vero temporis repta et que esset agnita: a rege francoz dagoberto vxore carente ob elegantem eius pulchritudinem in sponsam deducta est. Que tempus opotum cognoscens per manus genesij abbatis multas ele

De sanctis in mense february occur. Fo. l.

mosynas latenter fecit: et pestē simoniacā rege ad eius instantiam id agente de gallia extirpauit. Orta autē feditione inter francorum reges et rege clodoueo propter feditionē interfecto: ipsa in monasterio calam religionis habitū sumpsit: et multa humilitate deo seruire cepit. Nam sicut vna ex minimis feminis ipsi? cenobij oblata generositatis hebdomadam suam in mense et coquina et ceterorum vilioribus officijs adimplebat. Ubi post laudabilia sanctitatis opera in pace quieuit. iij. kalendas. february.

De sancto Hippolito martyre. Cap. lx.

Hippolit ^{mar} ^{tyr} apud antiochiam passus est. Qui p̄rio quidē nonati scismate erroneo aliquantulum deceptus extitit. Deinde xpi gratia operāte ad charitatē ecclesie rediit. Pro qua et in qua tandē illustre martyriū consumauit. v. kalen. february.

ij. Dec Hieronymus in martylogio suo.

De translatione sancti Marci euangeliste. Cap. lxj.

Trāslatio corporis sancti Marci de vrbe Alexandria ad ciuitatem venetiarum facta est tempore leonis imperatoris et iustiniāni venetorū duci anno dñi cccclv. Naz postq̄ saraceni vniuersam egypti et alexandriam inuasissent: leo imperator: oibus imperij fidelib⁹

iussit: vt nullus negotij causa ad terram egypti pertingeret. Quod iustiniānus durā pena vite et confiscatione bonorum a suis obseruari mandauit. Eodem tēpore naues decē venetorum ad partes alias nauigātes flante contrario vento inuitis oibus alexandriā ducere sunt. In quibus erant plures venetorū nobiles. Inter quos erāt duo clarissimi. Bon⁹ tribunus methemanchen. et rusticus torcellensis. Hi duo deuotiōis cā ecclesiā beati marci in litore positā: vbi et ipsius corpus iacebat visitare ceperūt: tam de eo quod postmodū contigit: diuinitus inspirati: cū stauratio monacho et theodoro psbytero ipsius ecclesie custodibus: speciales amicitias cōtraxerunt: et cum ambo ex grecorū essent genere: theodorum psbyterū vxorē habentē ac filios: bonus tribun⁹ sibi cōpatres fecerat. In illis diebus regulus quidā saracenorū babylonie palatium cōstruens: tabulas marmoreas etiam

de ecclesijs surreptas in suo edificio: dōponebat: propter qd̄ multū xp̄ianū partibus illis erant afflicti. Porissime autē custodes ecclesie sancti marci dubitātes ne ecclesie sue fieret: quod alijs pluribus iam fiebat: vnde occasio ne accepta nobiles veneti custodes illos tam sibi amicissimos secretius alloquunt: persecutiones paganorū declinare suadent: et vt corpus sancti marci accipiant: secūq̄ pergētes venetias munerib⁹ et honorib⁹ ditandi: instantius exhortantur. Qd̄ illi quidē primotenus egre ferente oīno facere denegarūt. Deinde vero super huiusmodi tractantes adinuicem paulatim ad consensum inclinari ceperunt. Interea cōtingit qd̄ custos cuiusdā ecclesie alexandrine: tabulam marmoreā elegantem confregerat: ne a ministris illius reguli tolleretur: ppter quod ab eis vsq; ad mortem fuerat flagellatus. Timētes ergo stauratius et theodorus pati similia: venetis assensu secreto colloquio prebuerūt: et diē in qua corp⁹ surripi debeat statuerūt. Quo adueniente ecclesiam introgressi: sepulturā latenter aperiuunt que erat marmorea habens inclaustratus per latera per quas tabula desuper erat inducta. Corpus autē iacebat supinū chlamyde sycā circumdatū: habēs a capite vsq; ad pedes sigilla imposta per loca quib⁹ ora chlamydis desup iungebant. Tertentes igit corpus a dorso sciderūt chlamydē: vt salua signacula remaneret: et corpus sancte claudie qd̄ erat in proximo tumulatu: in loco beati marci repositum simili mō supinū et chlamyde circumdatum: vt si forte quis corp⁹ sancti marci sublatū diceret: chlamydis signa integra falsum esse ostenderēt. Tota autē ciuitate nimia fragrantia odoris respersa: dubitātes aliqui ne corpus sancti marci ablatū esset ad ecclesiaz cōuenerūt: aperto tumulo corpus inuolutū chlamyde sigillis saluis viderūt: et corp⁹ sancti marci purātes ad ppria redierūt. Tollentes ergo corpus veneti in sporta miserunt: et ex folijs olerū operuerūt: ac desuper carnes porcinas posuerūt. Quod oī saraceni discutientes vidissent porcina carnes q̄s abominantur existimātes cancri. i. porcus exclamabant: et expuētes elongabant. veniētes ergo veneti ad nauē absconderūt corpus in pānis velorum: ne si nauim scrutarent ab alexandriis inuentref. Die ergo statuta recesserūt. Et stauratius quidem monachus occulte cū illis abscessit. Theodorus vō psbyter timens plebē in litore stantē remāsit: habēs iam oīa sua nauī imposta: cū quibus etiā venit quidā domini eius monachus comadeū. qui terram sanctā lustratus repatriabat. Recedētes autē ab alexandria: corpus de velis ablatū in nauis

Liber

solario accensis luminaribus honorifice col-
locarunt. **C**ū die quadā naues omnes ven-
to p̄sp̄ero ducerent: nauite nauis in qua cor-
pus iacebat: ceterisq; facta fuerant aliarum
nauium enarrantes: quidā ex altera naui irri-
dens dicebat q̄ forte alicuius egyptij corpus
eis traditū fuerat: quod illi sancti marci asse-
rebant: cōfestimq; nauis vbi erat corpus eūā
geliste tāta celeritate se vertit quāta nullus
hominū eam vertere potuisset: insurgensq;
aduersus nauē in qua virile erat: partē late-
ris eius fregit: nec inde discessit donec oēs
confiterent beatum marciū ibidem iacere. Et
dum quidā ex nauitis nauis beati marci obsti-
natus: corpus ibidē sacrum iacere negaret:
a diabolo obfessus: tādiu vexatur: q̄ diu bea-
ti euāgeliste corpus cōfitens ⁊ penitēs: eius
meritis liberat. Deinde cū nocte quadā tem-
pestas adesset: nauesq; velificantes velocissi-
me ducerentur: nauiteq; nescirent quo perge-
rent: bt̄ns marcus dñico monacho in somnis
apparuit: etq; iussit vt diceret nauitis quate-
nus velociter vela deponerent: quā terra nō
longe esset. Qui cū iussa narrasset: velis depo-
sitis: facta auroza apparuit insula scroalis:
cunctiq; beato euāgeliste gratias agunt. Et
cū illi factum pro viribus occultarent: quocū-
q; perueniebant ciuitatum ⁊ locorum populi
eisdē occurrerent dicēte sibi reuelatū a dño
q̄ corpus sancti marci deferrent: ⁊ adorato
corpore munera offerebant. Venientes itaq;
ad humachum ciuitatē hysrie: iustitiano du-
ci: oia gesta intimarūt. offerentes sibi corp⁹
sanctissimū si eis indulgere vellet: eo q̄ inui-
ti transgressi fuerant eius mandatū. Quibus
dux clemēter remisit: ⁊ vt filios cū honore su-
scepit. Et cū viso ep̄o ⁊ populo ad portū na-
uibus occurrit: corpusq; sanctū digna vene-
ratione suscepit: ⁊ donec ecclesia fabricaret
ip̄m in proprio palatio collocauit. Dum autē
corpus p̄ scalas portaret palatij: aliqñ a ge-
stantibus sentiebat vt onus grauissimū ⁊ im-
portabile: aliqñ vero agillimū atq; leue. **D**u-
dinant autē dux clericos rectoros qui corp⁹
sanctū continue custodirēt: ⁊ diuinis laudib⁹
honorarent. Inter quos stauratius monach⁹
primus erat. Sequenti vero anno theodosius
presbyter venetias venit: ⁊ digne honoratus
fuit. **C**um autē iustitianus dux ecclesiā beato
euāgeliste fabricare disponderet: morte suen-
tus est. Quod germanus eius iohannes du-
catum suscipiēs deuote adimplere curauit:
cōstructaq; solenni ecclesia corp⁹ sacriū ibidē
digna veneratione recōdidit. **C**ui⁹ trāslatio
celebratur. ij. kalen. february: quo die corpus
sanctū venetias delatū peruenit.

De sctō Metrano martyze. Cap. lxxij.

Tertius.

Metran⁹ martyꝝ ap̄ ale-
xandriam passus est. Quo-
nolente impia verba p̄ferre
ad iussione paganorū omne
corpus eius sustibus colli-
ferūt vultumq; ipsius ⁊ ocu-
los acutis calamis terebrā-
tes extra vrbem cū cruciati-
bus expulerunt. **I**biq; ip̄m qui in eo superat
lapidibus eiecerunt. ij. kalen. february. hec
Diero. in martylogio suo.

De sctis Cyro ⁊ Johāne mar. Cap. lxxij.

Cyrus ⁊ Johā-
nes martyres rome martyri-
um passi sunt. Quo tñ tēpo-
re aut sub quo iudice: feu qui
bus tormētis afflicti fuerint:
aut exanimati in martylogio
non exprimit: nec alicubi scri-
ptum inueni: nisi q̄ ecclesia
romana eorū festus. ij. kalen.

february. recolit: ⁊ in kalendarijs ascribit.

De sctō Ignatio ep̄o ⁊ mar. Cap. lxxij.

Ignatius epi-

scopus antiochenus ⁊ mar-
tyꝝ discipulus Johānis eūā-
geliste fuit: qui tertius post
beatum petrū apostolus an-
tiochie pontificatū tenuit.
Dic beate virginī valde dile-
ctus: eidem adhuc in carne
existenti deuotā epistolam

scripsit: ⁊ ab ea responsionē eius sanctis ma-
nibus scriptam obtinuit. Dic vt in tripartita
legitur: audiuit antiphonas cantantes antipho-
nas super montem quendā. Et extunc insti-
tuit antiphonas in ecclesia decantari: ⁊ p̄sal-
mos s̄m antiphonas intonari. **C**ū autem pro
pace ecclesie exoraret: non suum: sed infirmo-
rum periculum metuens traiano imperatori
de victoria redeunt ⁊ christians morte com-
minanti occurrit: ⁊ libere se xp̄ianus eē dixit:
Quē traiano ferro vincitū decē militib⁹ tra-
didit: ⁊ romam adduci s̄cepit: cōminatus ei-
dem q̄ traderetur bestijs deuorandus. Qui
ad oēs ecclesias epistolas destinabat: ⁊ eos
in fide xp̄isti cōfortabat. **C**um autē romā ad-
ductus fuisset: ⁊ dudū a traiano suscipi dñs
sacrificare renuisset: plumbatis p̄io in sca-
pulis durissime ceditur: deinde vngulis late-
ribus lauitur: ⁊ duris lapidibus eius vulne-
ra: confricant. Et cū in his oibus immobilis p̄-
mansisset: fecit eū imperator: nudis pedibus
sup accensos carbones ambulare. Et cū ille

fus extitisset: et hec traianus arti magice deputa-
ret: dorsum eius iussit vincinis ferreis lacerari
vsq; ad ossum denudationē: deinde plagas eius
fame perfundit. Sicq; dudus cruciatū et patienti-
sime supplicia tolerantē vinculis ferreis in cipo
po fecit alligari: et in imo carceris tenebrosi fa-
me et siti per triduiū cruciari: et post triduiū decre-
uit denotandis bestijs subijci. Tertio igit die im-
perator et senatus oisq; populus cōuenērūt vide-
re ep̄m antiochenū cum bestijs pugnaturū. Cui
imperator expositos duos leones ferocissimos
laxari pcepit. Quos ille prouocabat vt ad se de-
notandum accederēt: miratibus cunctis et ip̄o im-
peratore constantiā viri. Accurrentes ergo duo
seui leones ip̄m tantūmō p̄focauerūt: carnes autē
eius p̄nis famelicis nullatenus tetigerūt. Traia-
nus autē hoc vidēs admiratus discessit: precipiēs
vt nō prohiberet: si q̄s vellet tollere corp⁹ eius.
Quod xp̄ianis auferētēs honorifice considerunt.
Cum autē traianus quasdam asas a p̄fecto orientis
recepisset: in quib⁹ xp̄ianos quos impator occidi
iusserat plurimū cōmendabat: doluit de his que
ignatio intulerat: et p̄cepit vt null⁹ xp̄ian⁹ decere
ro iquiteret: si quis tñ occurreret puniret. Regi-
tur quoq; cū beatus ignatius inter tor tormenta
numq̄ ab inuocatione noīis iesu xp̄i cessaret: et tor-
tores requirerent: cur hoc nomen torres replica-
ret. Respondit ipsum nomen fe cordi inscriptū ha-
bere: et ideo ab eius inuocatione cessare non pos-
se. Post cuius mortē quidā qui hoc audierant cu-
riosus experiri volentes: cor eius a corpore eu-
lunt: et illud scindētes per mediū: lris aureis scri-
ptum inuenērūt: iesus xps: quo viso miraculo plu-
rimi crediderūt. Passus est autē h̄alen. februa. xi.
traiani anuo. Hic quattuor scripsit epistolas in
fide exhortatorias. Ad ep̄hesios primā. Ad ma-
gnesianos scdam. Ad traon. tertiā. Ad romanos
quartā: Quas scripsit apud smynam dum romā
vincitius duceretur. Inde discedēs scripsit ad vbi
ladelphenos aliam: et vltimam ad smyneos: et p̄-
cipue ad polycarpum smyne ep̄m: vbi de resurre-
ctione domini elegas interhibet testimoniū. Hec
Diononymus de viris illustribus.

De sancto Severo epo.

Cap. lrv.

Sever⁹ ep̄isco

pus rauēne ciuitatis: dectimus
tert⁹ a sc̄to apollinare claruit:
qui ex eadem ciuitate obscure
natus pauperē vitā labore ma-
nuū deducens cū vxore vincer-
tia et filia innocētia laicisq; ope-
re sumptus quotidianos car-
pebat. Cum autē ex consuetudi-
ne oēs ep̄scopi rauennates p̄

columbam celestem ad sacerdotium euenerēt: et
tam. xij. post sanctum apollinarem eo modo ele-
cti fuissent: et ad tantū miraculum multi conflue-
rent: contigit rauennatem ecclesiam pastore pro-
prio viduari. Et cum multi ep̄scoporum finitimi
conuenirent ad orationē non ad electionē faciē-
dam: multitudoq; populi: vt dictum est: ad hoc
concurrisset: severus vxori licentiam petijt ad ec-

clesiam eundi: et colibe miraculū spectandi: vxor
vero ip̄m redarguens: respondebat q̄ talis visio
ad eum non pertinebat: sed potius ad labores se-
deret et ocio non vacaret. Siue enim iret: siue non
iret: ipsum ep̄m non eligerent. Cum autē seue-
rus impotente instaret: vinceritia quasi ironice ei
dem vt iret prophetauit: q̄ qua hora illuc perue-
niret: ep̄s fieret. Veniens ergo seuerus ad eccle-
siam et sordidus indutus inter ceteros apparere
nō audens: post valuas ecclesie latitabat: et colū-
be aduentū cū ceteris expectabat. Que oratione
ep̄scoporum completa per fenestram solitam in-
grediens: et ecclesiam circumuolans super caput se-
ueri latitatis reledit. Qui dum territus eam a se
repelleret et illa iterum dudum per aera volitaf-
set iterum ad seuerum redijt et in eius vertice
refedit ac requieuit. Qui statim ab ep̄scopis et
populo electus quibus renitens in cathedra collo-
catur et ep̄scopus consecratur. Et dum esset idio-
ta et litterarū ignarus: diuina inspiratiōe exēplo
apostolorū sacris literis repente imbutus: non
solū diuina mysteria pot̄ficis officia exercebat:
sed etiā p̄dicator fact⁹: populū suū salutariter
mone docebat. Adeo vt cunctis in miraculū pro-
deret q̄ sanifer et idiota: et subita mutatione do-
ctor eximius factus esset. Qui vite sue sanctitate
multis exemplo proficiebat: et plurimis miracu-
lis conuocabat. Hic per spiritum raptus dñi mis-
sam celebraret: exequijs sancti geminiani ep̄sco-
pi mutineñ. interfuit: eiusq; corpus morte pontifi-
cum tumulauit: et rediēs ad corpus missam como-
pleuit: vt dictum est plenius superius in legen-
da sancti Seminiani. li. h̄alen. february. Hic
etiam sanctum heracleum pisaurenē. ep̄sco-
pum enutrit: et ad pontificatū ipsius vrbis pro-
mouit: vxorem quoq; eius vinceritia defunctā. in
proprio tumulo sepeliuit. Post aliquod tps: duz
filius eius innocētia virgo die impleset extremū:
et eiusdē seuerus exequias celebrasset: corpusq;
filie iuxta matrem ponere decreuisset: aperto se-
pulchro apparuit locus in tantū exiguus q̄ cor-
pus filie ibidē nullatenus poterat collocari. Tūc
ep̄s ad locū accessit et vxori vt locū daret filie mā-
dauit. Et cōtinuo corpus vinceritie q̄ erat supi-
num in latus secessit et innocētie filie locū dimi-
sit. Que ibidē cunctis stupentibus iuxta matrem
disposita est. Quā autē seuerus iam senio conse-
ctus obitū suū sibi a dño reuelatū p̄sciuisset
populū ad ecclesiam cōuocauit: et diuinis mysterijs
celebratis glorioso sermone plebē suā in dño cō-
fortauit. Et deinde sibi sepulchro contigis et fi-
lie aperiri fecit. Ac inter ipsa duo corpora se me-
diū ponēs cunctisq; vale faciens inter verba
orationis in xpo feliciter obdor-
miuit h̄alen. february: vbi clauso
mausoleo sepult⁹ iacet: miracu-
lis et virtutib⁹ pollens: ecclesia p̄-
cessu tps eius nomini dedicata.

De sc̄to Severo p̄bytero et
martyre.

Cap. lrvj.

Seuerus p̄sby

ter et marty: rauenne ortus et nu-

tritus ab infantia deū timens miraculis clarere cepit. Inter que eutytiū. ciiij. annorū decrepitem senio visu priuatū illuminauit: venēs autē ad vrbē romā adhuc iuuenis in valle interocrina ecclesiā in honore dei genitricis edificauit. In qua presbyter ordinatus deo multis annis deuote seruiuit: et pauperibus sedule ministravit. Quā autē quidaz paterfamilias in extremis laborans eū ad se vocari fecisset: vt sibi confiteretur: ille in putanda niuea laboraret: nunchsq; vt se antecederent rēdisset: et post hec aliquantulū venire distulisset: veniens ad egrotū reperit iam eū esse defunctū. Quod ille cernēs contremuit magnisq; vocibus se interfectorem illius clamare cepit. Lūq; uehementissime iuxta corpus defleret: et terrā caput cōtunderet: repente qui defunctus fuerat animā recepit. Et admirantibus cunctis vbi fuerit: vel quomodo reuixerit interrogatur. Qui rēdit: q̄ a terris hōibus flammaz naribus et ore vomentibus per loca obscura ducebatur: s; a pulcherrimis iuuenibus eiusdem terris occurrentibus ereptus est: qui dixerunt q̄ oportebat eū ad corpus reduci: q̄ eum dñs seueri lacrymis condonasset. Cui sanctus presbyter penitentia salutare imposuit: et ipsa peracta vir ille post dies. vij. iterum obdormiuit. Hec Gregorius p̄rio dialo. c. vlti. Post hec maximianus imperator audita fama seueri eum cōprehendi fecit: et sacrificare nolentem in p̄dita valle decollari mandauit. Cuius animas duo angeli in specie columbarū visi sunt ad celum deferre. Corpus autē eius apud urbem veterem cōditum est. Passus est autē kalen. februarj.

De sc̄to Seuero p̄bro et cōfessore. Cap. lxxv.

Seuerus presbyter

ter et confessor cognomēto sulpi-
tius puincie aquitane vir gene-
re et litteratura nobilis episco-
las ad dei amorē mundi cōtem-
prum exhortatorias scripsit so-
rori sue multas: q̄ nocte sibi esse
dicunt. Ad paulinū nolanū epi-
scopum scripsit duas: sed ad ali-
os plurimos que nō vulgantur:
q̄ familiaris necessitatis rem continent. Exoni-
cam etiā composuisse dicit. Beati martini vitam
signis et miraculis illustrer exarauit. Post huma-
ni et galli collationē ante se habitam: et dialogorū
libros. iij. Fuit autē discipulus beati martini eius-
q; sanctorum operum imitator sub maiore theo-
doso. Quienit cum pace in domino. Hec gemna
dus de viris illustribus.

De sc̄to Pione martyre. Cap. lxxviij.

Pionius martyr

vt habetur. iij. libro ecclesiastice
hystorie: tempore antonini impe-
ratoris: iter ceteros qui veri mar-
tyres extiterūt famosissimus fer-
tur: qui docens et exhortās popu-
lum et in ipsis tribunalibus dispu-
tans: eos qui in persecutiōe tētu-
rabant viriliter hortās: post squa-

lorem carceris: vbi etiā multos fratru ad tolerā-
tiam martyrij: suis exhortationib; roborauit cru-
ciatibus multis vexatus est: deinde clavis confi-
sus et candenti rogo superpositus beati finem vi-
te sortitus est. Cui quo et alij. xv. simili: pena passi
sunt kalendas februarj.

De sancta Brigida virgine. Cap. lxxix.

Brigida virgo

claruit apud scotā tpe primi in-
stini imperatoris. Que xpianis et
claris parentibus orta a pueritia
sanctitatis operibus dedita: et
am miraculo: um gloria conu-
uit. Hec dum a matre mittere-
tur ad buryum ex lacte vacca-
rum congregandū: prout et alie puelle a parenti-
bus mittebantur: illa totum qd collegerat: pau-
peribus erogasset: tempore exquisito super oēs
alias iuenculas cooperarias suas buryum ap-
portauit. Dum autē eam parentes nuptiū trade-
re vellent: ipsa pudicitia elegisset: postq̄ in ma-
nibus episcopi coram deo virginitatem professā
est: lignum altaris tetigit: qd in testimoniu eius
sanctitatis statim viride factum est: sic manens
vsq; in presens. Quo viso miraculo stupefacti pa-
rentes eam domino commendarunt. Quam au-
tem die quadam messores eius segetes in agro
colligerent: et pluuia maxima erumperet: a messo-
ribus suis imbrē sedauit: circūstantibusq; agris
pluuia madefactis sola huius area sicca perman-
sit. Die quadam cum oves pasceret imbre cadē-
te pannis perfusa domum rediit. Et vestes made-
factas super solis radus: qui rimas intrabat sic-
candas extendit: que quasi insolida pertica diu-
nitus permanserunt. Quā in ceruisiam et lapi-
dem in salē conuertit: et a nativitate cecum illu-
minauit. Quam inueniens qui ad oues come-
dendas venerat: in christi nomine adeo mansue-
fecit: vt cum ouibus perpetuo quasi aries mo-
retur: cum eis deinceps ad pastum egrediēs do-
mumq; ipsas vti custos reducens. Dum nouē
viri in mortem conspirassent: et eos virgo christi
ab intento pessimo reuocare non posset: orauit
ad dominum: vt nequam illorum voto resisteret.
Egressis autē illis apparuit imago quedā qua-
stilius hominis occidendi: quam illi gladijs per-
cutientes hominemq; peremisse putantes lecti
reuerſi sunt. Sed dum quod illis contigerat co-
gnouerunt compuncti ad pedes virginis proci-
derunt: et penitentiam egerunt. Sicq; sancta vir-
go multis clarens virtutibus: quieuit in pace ka-
lendas februarj.

De sc̄to Efron diacono. Cap. lxxx.

Efron edesse

ne ecclesie diaconus doctor exi-
mius heremiticam vitā dicens:
nulla necessitate de cella disces-
sit lectiōis et scripture atq; ora-
tioni semper intentus: qui qd
se venientes salutari doctoris
reficiebat: et libros et opuscu-

De sanctis in mēse february occur. Fo. liij.

la Syro sermone conscribat. **¶** Dic est qui Basilium cesariensem episcopum in figura columne ignis consperit: et ab eodem ut grece loqueretur: tibi a domino ut impetraret obtinuit: ut habet supra in vita sancti Basilij kalēdas Ianuarij. **¶** Tempore sancti dum famas grauissima in omnē terrā sentiret: ipse pauperum misertus aliās nunq̄ egressus de cella exiit. Et ad ciuitatē venit: diuitib⁹ predicans: ut indigentibus subirent: multasq; pecunias a diuitibus suscepit inter iopes dispergendas. Quos in portibus congregauit: pecunias eisdem fideliter erogauit. **¶** Factaq; ueritate ad cellam rediit: in qua post unum mensem in dño requieuit kalēdo february: tempore ualētis imperatoris. Sepultusq; iacet in ecclesia edessena. Dic multa syro sermone cōscripsit: q̄ publice in quibusdam ecclesijs scripta leguntur. **¶** Extat liber de spiritus sancto: quem de syra lingua uerit in grecā. Hunc bñs hieronym⁹ legisse se dicit: et acūm ingens ill⁹ etiā in trāstatione notasse. **¶** Nec ille in libro de uiris illustribus.

¶ De sancto paulo episcopo. Cap. lxxij.

Paulus episcopus? crecastin⁹ fuit: cuius uita uirtutib⁹ claruit et mos preciosā miraculis celeberrimis cōmendatur. Qui et in christo dño diem clausit extremum kalēdas february: ut dicit Aldo.

¶ De purificatione beate marie uirginis. Cap. lxxij.

Circuncisio

catio bñe marie semp uirginis q̄dragesimo die a natiuitate dñi facta est: uide licet quarto nōn february. Preceperat em̄ lex **Leuit. duodecimo.** **¶** Ut mulier que suscepto semine filium peperisset: imunda esset septē dieb⁹: scz a cōfortio hoīm quib⁹ cōpletis mūda q̄dā efficitur quoad fortitū hoīm: sed adhuc triginta trib⁹ dieb⁹ imunda erat quoad tēpli ingressum. Tandē quadragesimo die tēpli intrabat: et puerū cū munerib⁹ offerebat. Si uero femina peperit duplicabant dies: et quoad hoīm fortitū: q̄dā tēpli ingressū. Hoc autē idcirco deceptum: ut sicut. xl. die a conceptione aia in suo tēplo corpori maris infunditur: et carnis admixtione maculatur: sic puer quadra-

gesimo die in templum materiale inducitur: templumq; ingrediens per hostis ab ipsa carnis macula experietur. **¶** Vel moraliter loquēdo: ut per hoc oetur intelligi q̄ illi tēpli celeste intrare meretur: qui precepta decalogi cum fide quartuor euangeliōz obseruare nititur. **¶** In pariete uero feminam dies duplicantur quoad tēpli ingressum: sicut duplicantur quoad corporis formationē. Nā sicut quadraginta diebus corpus masculini organizatur: et perficitur: et in quadragesimo aia infunditur: sic corpus femine in octuagesimo. **¶** Appellatur autē hoc festum triplici noie: scilicet purificatione: hypopanti: et candelaria. **¶** Primo enim purificatio dicitur ex eo q̄ quadragesimo die natiuitatis dñi beatu uirgo ad tēplū uenit: ut fm̄ legis consuetudinē mūdaretur: cum tamen uiu illa lege non teneretur: q̄ non peperit suscepto semine: sed mystico spiramine. **¶** Unde Moyse addit suscepto semine: cum tamen non esset necesse quātū ad oēs mulieres: que suscepto semine pariunt: sed ideo addidit: ut dicit Bernardus. qui timuit in matrem dñi blasphemiam irrogare. **¶** Voluit tamen in hoc te legi subdere propter quartuor rationes. **¶** Prima ratio est: ut daret humilitatis exemplū. Nam talis humilitas non solum fuit ex parte matris: sed etiā ex parte filij: qui in natiuitate habuit se ut pauper homo: in circuncisione: et pauper et peccator homo: sed in purificatione ut pauper et peccator: et seruus homo: ut pauper in eo q̄ pauperij oblationē elegit: ut peccator in eo q̄ ipse cū matre purgari uoluit: ut seruus in eo q̄ redimi decreuit. **¶** Sicut etiā prius uoluerat circuncidi: et postmodū uoluit baptizari: nō ppter culpā purgandā: sed ppter eius humilitatē maximā ostendendā. **¶** Unde Bernardus. **¶** Vere bñ uirgo nō est tibi opus purificatione: sed nūquid filio tuo opus erat circuncisione. **¶** Esto inter mulieres tanq̄ una illarū: sicut et filius tuus in medio pueroꝝ: sicut un⁹ illorum. **¶** Secunda ratio est: ut legem impleret. Non enim uenerat dñs legē soluere: sed adimplere. **¶** Quā si soluisset: uide ipsum merito repulissent: tanq̄ dissimilē patribus et legis traditiones minime obseruāt. **¶** Triplici autem legi se xps et matre hodie subiecit. **¶** Primo legi purificationis in significatiōe hē uirtutis: ut post q̄ oīa bene fecerim⁹: dicamus serui inuitiles sumus. **¶** Secūdo legi redēptionis ad exēpliū humilitatis. **¶** Tertio legi oblationis ad exēpliū paupertatis. **¶** Tertia rō est: ut legē purificationis terminaret. **¶** Sicut em̄ adueniēte luce cessat tenebra: et ad ueniēte sole recedit umbra: sic adueniēte purificationē uera: terminata ē purificatio typica

que purificatio vera christus est. Quarta ratio est: vt nos spiritualiter purificandos instrueret. Debem⁹ em̄ purificari dñi templū ingrediētes: pctā nostra oblationibus ⁊ elemosynis redimentes: gemitus columbarū p peccatis emittentes: ⁊ turturū pudicitia habētes. Veniens autē beata maria ad templū filiū suū obtulit ⁊ eū quinqz siclis redemit. Nam quedam primogenita redimebantur: sicut primogenita duodecim tribuum que redimebantur: sed adulti in templo dño seruiabant: ⁊ sicut primogenita mundorū animalis que in sacrificio offerebātur. Quedā cōmutabantur vt primogenita asini que cōmutabantur oue. Quedā occidebantur: vt primogenita canis. Lū ergo christus fuerit de tribu iuda patet q̄ debuit redimi. Obtrulerunt etiam pro eo dño par turturum aut duos pullos columbarū. Nec enim erat oblatio pauperū: sed agnus oblatio diuitum. Et nota tres oblationes de dño factas. Prima est de ipso a parentibus. Secūda de ipso ⁊ de auibus. Tertiā fecit ipse in cruce p omnibus. Prima ostēdit eius humilitatē: q̄ dñs legis se legi subiecit. Secūda eius paupertatē: q̄ pauperū oblationē elegit. Tertiā eius charitatē: q̄ se p peccatoribus tradidit. In turture autē significatio pulchritudo castimonie. In colūba amaritudo penitētie. Secundo hoc festū dicitur hypopati: q̄ id est qd obulatio: quia Symeon ⁊ Anna obuiauerunt dño cum ad templū deferretur: ⁊ dicitur ab hypo quod est ire: ⁊ anti quod est contra. Tunc autem accepit eum Symeon in vlnis suas. Et attē de de christo mirabilem exinanitionem factā: vt ille qui est splēdor glorie et figura substantie dei: durqz cecorum ac via se ab hoibus duci sinat: vt scilicet ille qui est portans omnia verbo virtutis sue in vlnis senis se recipi et portari permittat: qui tamen se portantem batulabat: iuxta illud. Senex puerū portabat: puer autē seuē regebat. At etiam ille qui est purgationē peccatorum faciens: hodie se vt peccatorē purificari nō recusat. Tunc autem Symeon benedixit ei dicens. Nūc dimittis seruū tuum dñe fm̄ verbū ⁊ c. Et appellat eū tribus noibus: scilicet salutare: lumen: ⁊ gloriā plebis israel. Et hoc triplici ratione. Primo propter nostras iustificationem: vt dicatur salutare remittendo culpā. lumen dando gratiam. gloriā plebis sue dando gloriā. Est enim salus: q̄ redemptor. lux: q̄ doctor. gloriā: q̄ premiator. Secundo propter huius festi triplicem denominationē: nam dicitur purificatio quo ad purgationem culpe: propter quod dicitur salutare. Dicitur candelaria quoad illuminationē gratie: ppter quod dicitur lumē. Dicitur hypopati quoad collationē glorie: propter quod dicitur gloriā plebis sue. In collatione em̄ gloriā occurremus obuiam christo in aera: ⁊ sic semper cum dño erimus. Tertio ppter triplicis diuini aduētus operationem. venit enim primo dei filius in carne ad homines saluādos: ⁊ ideo dicitur salutare. Venit secundo spiritus sanctus in igne ad apostolos illuminādos: ⁊ ideo dicitur lumē. Venit tertio christus in maiestatis sede ad electos glorificādos: ⁊ ideo dicitur gloriā plebis sue.

Tertio hoc festum dicitur candelaria: et eo quod candelae accense in manibus portantur: quod ecclesia ordinavit fieri triplici ratione. Primo enim propter remouendam erroneam superstitionem. Romani enim olim in kalēdis februaris ad honorem februe matris martis vrbem de quinto in quintum annum cum cereis et facibus tota nocte illustrabant: vt filius suus belli eis victoriam de inimicis concederet: et ad illud spaciū dicebatur lustrum. Venit enim februaris sacrificabatur februo: id est pultoni deo inferorum et ceteris in feris: et hoc pro animabus suorum antecessorum. Et vt propiciarentur eorum solēnes hostias eis offerebant: et tota nocte cum cereis et facibus vigilabant. Et quia difficile est cōsueta dimittere: christiani de gentibus ad fidem conuersi difficile hanc paganorum consuetudinem dimittere poterant. Ideo Sergius papa hanc consuetudinē in melius commutavit: vt scilicet christiani ad honorem matris domini omni anno ecclesias cum cereis benedictis illustrando circumirent: vt solennitate stante intentio mutaretur. Secundo propter ostendendum virginis sanctificationem: ne crederetur ipsam purificationē indiguisse: vt ergo ostendatur quod tota fuit luminosa et splendida: ideo luminosos cereos deferendos ordinavit ecclesia. Adeo namque sanctitate respēdit: quod non solum aliquod ad peccatum inclinatum in ea non fuit: sed etiam virtus eius sanctitatis ad alios se extendit. Ita quod etiam in alijs motus carnalis concupiscentie extinxit. vnde dicunt iudei quod cum Maria pulcherrima fuerit: a nullo tamen vnquam potuit concupisci. Tertio propter mysticam significationem et in capite ⁊ in membris. In capite enim candela accensa christum significat. In cereo namque tria sunt que denotant tria que in christo fuerunt. Nam cera quam apes signunt sine commixtione significat carnem christi natam de virgine sine corruptione. Zychinum in cera latens significat animam candidissimam in carne latentem. Ignis vero sine lumen significat diuinitatem: quia deus noster ignis consumens est. In membris vero: quia per hoc instrumur: quomodo coram deo purificari debemus: vt scilicet habemus fidem veram: actionem bonam: et intentionem rectam. Nam candela accensa est fides integra cum operatione bona: quia sicut cera sine lumine mortua est: sic ⁊ fides sine operibus mortua est. Zychinū autē in cera occultatū est intentio recta in opere latens. vnde Gregorius: sic sit fides in publico: vt recta intentio maneat in occulto.

De sancto Cornelio episcopo centurione.

Cap. lxxv.

Cornelius centurio

ep̄s bti petri ap̄li discipul⁹ ⁊ in baptisate filius fuit. Hic vt dicitur Actuum. x. Cum esset cesaream centurio p̄me cohortis que dicitur italica: vir religiosus et timens deum cum omni domo sua faciens elemosynas multas: et orationi insistēs licet

De sanctis in mense february occurrē. Fo. liij.

ad hoc gentilis: media die vidit manifestel angelū dei dicentē sibi: qualiter eius elemosyne et orationes ad deū ascenderant: ppter quod deus ipsum saluari decreuerat mandans vt simonē petri ad se accersiret: qui toppe apud symonē cotariū hospitabatur qui eum viam veritatis edoceret. Qui confestim nuncios ad petriū misit. Eademq; hora qua illi ad hospitiiū petri peruenierant: dum petrus in supertora domus circa horam sextā oraret in extasi raptus vidit lintheū quattuor fimbriis de celo missum cunctis animantibus plenum voce ad eum delapsa: vt ex ipsis occideret et manducaret. Qui cū nullatenus se immūda posse comedere diceret: audiuit secūdo que deus purificauerat minime immūda reputanda. Cūq; descēdens a nuncijs causam itineris audisset: et visionē intellexisset: et etiā deus gentilitatē immūdā ad fidem susciperet: diuinitus admonitus cū illis accessit: quē cornelius denote suscepit: et eorū vterq; mutuo suā visionē exposuit. Cū autem petrus coram centurione et eius attendantibus et amicis ibidem cōgregatis xpm predicaret: spiritus sanctus super illos nondum baptizatos descendit: et ceperunt loqui linguis et magnificare xpm. Quos oēs beatus apostolus baptizauit. Deinde cornelius in litie abrenūcians discipulus apostolorū efficit: et ab eisde; epi; cesaree ordinat. Qui apud eandē urbē officio predicationis fideliter peracto sanctitate conspicuus ad xpm migravit. Ibiq; sepultus quieuit. iij. nonas february.

De sancto apromiano martyre. Cap. lxxiij.

Apronian' mar

tyr passus est rome sub maximiano imperatore et Laodicio prefecto. Cum em laodicius sisinnium diaconē in carcere detinisset: vt dictum est in passione faturni. iij. kalen. decēbris. et post hec prefectus dñi sibi presentari iussisset: dñi apromianus qui erat cōmentariē. sisinnium de carcere eduxisset: subito lux de celo facta est: et vox de luce exiit dicens: venite benedicti patris mei etc. Quod apromianus videns credidit: et ad pedes sisinni, prociadit baptismū petens. Quē sisinnius mox vnda sacra perfudit: et ad marcellum papam deduxit: qui ipsum sacro christinate delinuit et cōmunicauit: venitq; cū sisinnio ad prefectum. Quem cū de crudelitate qua in xpianos seuebat argueret: et se xpianū assereret: iubente prefecto via salaria militario secundo ductus ibiq; capite truncatus est: et a iohāne presbytero in ipso loco sepultus quartononas february.

De sanctis septem mulieribus martybus. Cap. lxxv.

Septem sancte

mulieres martyres que in passione sancte blasij leguntur apud sebastien ciuitatem passe sunt sub agricolao preside: que ab eodem sc̄to episcopo in fide fuerāt edo-

cte. Cum autē sanctus multa persequis supplicia iussu presidis ad carceres duceretur: sancte feline eum insequentes: guttas sanguinis eius de corpore fluentis in lintheis colligebant: ppter qd ab apparitoribus tente sunt et presidi presentate. Qui iussit eas ad montem supercilij lacui super eminentis adduci: data sentētia: vt si nō adoraret statua iouis illic delatam in lacus precipitarent. Que cū idolum in lacum proiecissent: dicentes vt deus est seipsum iuuareta ministris ad presides reducantur. Qui fecit illas sup. vii. erea subsellia igne candentia sedere vt in posteriorib; vterent. Quibus angelus dñi apparuit: et eas intactas ab igne cōseruauit. Deinde in equuleo lenate: vnguib; et pectinib; ferreis carnes earū drupte sunt. Tunc duo pueri filij vnus ex illis matre accēdētes: postulabant se fieri christianos. Quos iussit agricolaus vna cū sancto blasio in carcere mancipari. Sanctas vō mulieres die sequenti mandauit in camini ignis accensum immitti. Que oī in medio flāmarū illese psallerent: et hec ministri presidi rettulissent: iussu eiusde; extra ciuitatē educte datoq; sibijnuicē pacis osculo decollate sūt. Quarum animas carnifices omnes viderunt in specte septem virginū vti de thalamo prodeuntū ad celum conscēdere coronatas. Corpora vō a xpianis noctu sublata in eodem loco sepulta sunt. Passe sunt autem quarto nonas february.

De sancto blasio episcopo et martyre. Cap. lxxvi.

Blasius episco

pus et martyr sub persecutione Diocletiani passus est in ciuitate sebastien. prouincie cappadocie. Qui cū omni sanctitate poleretur: electus est a xpianis in ipsius episcopium ciuitatis: vgentē vō persecutione xpianos speluncā argei montis petiit: ibi heremiticā vitā duxit. Qui aues pabulū

afferebant: et fere ad eum vnanimiter cōuebant. Quicūq; vō ad ipsum accessissent egroti sanitate ad libitū repozabant. Cū autē agricolaus preses xpianos affligeret: et die quadā milites venatum mississet: illiq; hincinde discurretes inuanitēderent ante antrū sancti: ferarū multitudine inueniunt: nullam tamen capere valentes presidi retulerunt: et qualiter blasius xpianus epi; in speculateret: et oēs ad se feras magicis artibus cōgregaret. Quē iussit cōprehendi sibiq; presentari. In ipsa autē nocte xps sibi ter apparuit: monens vt sibi sacrificiū offerret. Qui surgens intellexit se christo per martyrium immolandum: et celebrata missa cū militibus ad iudicem profectus est. Qui multi languentes occurrerunt: et ab eo diuersarū egritudinū salutem per ceperunt. Quem milites iussu presidis vsq; in crastinum in custodia recluserunt. Eodem die quedā mulier filium suum morientem in cuius gutturo os piscis transierat erat ad pedes eius cum lachrymis obtulit: quem sanctus oratione sua mox sanauit. Quauitq; ad dominum pro cunctis se inuocantibus gutturis

passionem aliquam sustinentibus: et audiuit vocē se fore a dño exauditum. **¶** Sequenti vō die presidi presentatus, cum ioui sacrificare renuisset: dicens eū fuisse hominē sacrilegū et dānatum: sustibus grauitē cesus est. Deinde in carcere reduectus. Tunc vidua pauperca venit ad eū cōquens lupum vnicū sibi porcellum rapuisse. Cui cōpaciens sanctus orauit: et lupus porcūm reportauit: mor illa dum rediens et suem reperiens eum occidit: sanctoq; viro partē coctā cum pane et canela obrulit: illeq; refect. Deo gratias agit. Post aliquot vero dies iterum de carcere educitur: et sacrificare nolens in ligno suspenditur: et vnguibus ac pectinibus ferreis laniatur. Iteratoq; depositus in ergastulo durissimo mancipatur: quē sancte septem mulieres subsecute sunt: vt supra proxime dictum est. Dum autē in custodia teneretur: duo pueri filij vnus ex prefatis septem feminis petentes se fieri christianos: in eodem carcere recluduntur: quos blasius in fide xpi docuit: at sacri baptismatis vnda perfudit. Post hec autem iterum cōspectui presidis presentatur. Et dum in xpi confessione perseveraret iūbere agricolao ligato ad colum eius saxo in lacum precipitatur. Ipse vero aquā signauit: et mor sicut arida terra permanfit. Ad quem sup aquas stantem dum milites. lxx. accederē vellent: vt eum in profundum demergerēt: subito vt aquas intrauerūt: submersi nusq; cōparuerunt. Angelus autē dñi deduxit eū ad terram. Quia militibus ante presidem adductus in silus est ab eo cum duobus pueris quos in carcere baptizauerat decollari. Ductus ergo ad locum passionis oratione ad dñm pro se inuocantibus fusa cum duobus pueris capite cesus est. iij. nonas februarij. Quorum corpus a belisega mulier sepeliuit: vbi nō longo post tēpore ecclesia ei? nōmini fabricata et dedicata consistit.

¶ De sancto Johanne elemosynario episcopo. Cap. lxxvij.

Johannes cōgnomento elemosynarius episcopus claruit temporibus fove imperatoris: qui claris alexādri ne natalibus ortus sanctitate et scientia preditus ad patriarchatum eiusde; vrbis promotus: ex vberibus elemosynis quas faciebat elemosynarius dicitur est. Cui in oratione quadā nocte beata virgo apparuit coronam oliuarum in capite gestans: que se dei genitricem esse dixit corona mīe circumdata: hortans sanctū vt eam in sponsam assumeret: et quicq; peteret a dño obtineret. Extunc mīe operibus intentus fuit: et pauperes suos dominos appellauit: famulq; suis precepit: vt ciuitatem circumirent: et omnes dños suos conscriberent. Qui cū nō intelligerent: exposuit dominos suos esse pauperes et mendicos: qui sibi auxiliari fiebant: et regnum celorum sibi largiri poterant. Et vt concines suos ad elemosynas induceret: exēpla plurima sanctorū inducebat: qui largas elemosynas tribuētēs bonis spiritualibus abundāt.

¶ Monach? quidā noie vitali? oēs publicas meretrices cōscripserat: quas victim singulas noctibus singulis cōducebat. Et ad eas intrans in oratione pernoctabat: precipiensq; mane cui reuelarent exēplo sue scitatis ad multas penitentiā pducebat. Et cū ex hoc multi scādalaris: putātes vt talii admodū esse lasciuū: et de hoc iohāni epō rimonia delata esset: noluit eis fidē adhibere: deprecans deū: vt opus scī viri alicui reuelaret taliter qd nō amputaret in pctis his qui in eū scādali zabant. Post dies paucos egredies monach? ab vna illarū obuiamit cuidā ad eam cognoscendam ingredienti: qui vitaliū alapa percussit: et eū de fornicatione redarguit. Statimq; diabolus in specie mauri virum illum in gena repercutiens eū verare cepit. Ita vt ex ore eius demon clamaret: et vitaliū sanctitatem exprimeret: necnō castissimū cōprobaret. Pro quo dū ille orasset a demonto liberatus est. Mulieres quoq; que sancti viri operabatur manifestare ceperunt. Que oia beatus iohannes p spiritū cognoscebat: ideoq; maledictis fidē adhibere nolebat. Sicq; orationibus eius innocētia viri sancti manifeste cognita fuit. **¶** Cuidā in habitu peregrini ad se venienti et elemosynam postulantī: mandauit iohannes sermū mīsmata dari. Iterūq; mutato habitu reuertenti: sex aureos sibi dari precepit. Cui etiā tertio mutatis vestibus redenti duodecim dari iussit. Cū autem dispensator sibi inueneret qd hic idem pauper ipsa die bis elemosynā diuersis mutatis vestibus sumpsisset: institit iohannes sermū sibi toties daret: quoties ille rediret: ne forte esset xps: qui se tentare veniret: an posset plus accipere qd episcopus sibi dare. **¶** Quidā patritius pecuniā ecclesie in mercationib? ponere volebat: patriarcha vō resistebat: volens ipsam pauperibus largiri: sicq; contēdentes adinuicē irati sunt. Adueniēte ergo hoza. xj. mandauit patriarcha patritio p archiepiscopū bytēz dicēs: qd sol in occasum vergebat. Quod ille intelligens ad eum venit: et cum lachrymis veniam postulauit. **¶** Quidā eius nepos a tabernario graua cōiuita audierat: et patriarcha conquestus est. Cui patriarcha respōdit: seipso die talē rē in eo factū: qd tota alexādria miraret. Consolatus est ergo nepos: putans qd eū faceret grauitē verberari. Qui eodē die p hoie illo miser: et ipm ab oī pōsione et tributo libertū fecit. Aduocāsq; nepotē dulcissimis verbis eū ad patientiā et iniuriarū tolerantiam alauit. **¶** Monachū sibi fabricari fecit: qd tamē quo aduixit imperfectū reliquit. Ordinauitq; suis clericis: vt quādo cūq; in solēntatib? celebraret: sibi cōmemoraret monumētū suū imperfectū existeret: et qd ipsum cōpleri mādaret: nescius quia hoza surventret. Hoc autē faciebat: vt cōtinue memoriā mortis haberet. **¶** Diues quidā vidēs sanctū viles stratū habere: eo qd oēs pannos pauperibus erogasset: precioso coopertoriū emittit: et iohāni tradidit: qd illud nocte sup se teneret omnino dormire nō poterat: cogitans qd. cc. dñi sui de tanto precio operiri possent. Facto igitur mane statim illud vendidit: et preciiū egenis distribuit. Quod audiens diues ille coopertoriū redemit: et iohāni secūdo tradidit: rogans ipsū ne illud amplius

De sanctis in mēse february occurrē. Fo. liiij.

venderet: sed semper se teneret. Ille autē secūdo vendidit: et de precio ut prius fecit. Tertio autem vir ille cooptozum redemit: et iohanni dedit di- cens: q̄ omnino proposuerat videre quis vince- ret: aut ipse in redimendo: aut episcopus in ven- dendo. Et sic suauiter quasi diuitem illum vīde- misabat. Quidam elemosynā petenti nummū da- ri fecit: qui indignatus eo q̄ maiorē sibi elemosy- nam non dedisset: in contumeliā eius prorupit: fa- mulosq; vindicare volēs episcopus prohibuit: faculū quoq; pecuniarū cotam illo effudit: dices vt inde acciperet quot vellet. Consuetudinē fe- cerat: populū: vt lecto euangelio ecclesiam eri- rent: et verbis otiosis vacarent. Quidam vice lecto euāgelio cum eis episcopus exijt: et inter eos stare cepit: dicens q̄ vbi oues ibi pastor esse debe- bat. Quod cum bis iterum fecisset: populū in ec- clesia stare docuit. Iuuenis quidam qui sancti montalem rapuerat a familiaribus suis exprobra- tur: dicentibus q̄ erat dignus morte. Quos ille redarguit: dicens eos magis delinquere: qui pro- ximum iudicabant: qui forte amplius non pecca- bar. Lum autē febre correptus vicinus esset mor- ti deo gratias egit: qui vnicuiq; sibi solum nummū dimiserat: quem et pauperibus dari fecit. Lum au- tem defunctus esset et corpus eius in sepulchro vbi erant duorum episcopoz: vtriusq; corpora deponere vellent: corpora illa in latera secedentia mirabili- ter beato iohanni cesserunt: et locum sibi medium vacuum dimiserunt. Ante dies paucos obitus fuit mulier quedā sibi confessa peccatū vnum enor- me ex verecundia omisit: quod tamen in cedula scripsit: et sigillauit: et iohanni tradidit: vt pro se dominum exoraret. Audiens autem ipsum defun- ctum: et se confusam reputans: si forte scriptum suum ad manus cuiuspiam deuenisset ad tumulū sancti iohānis durissime flere cepit. Cui ille pon- tificialibus indut' apparuit duobus secus quiescē- tibus episcopis hinc inde vallatus: qui scriptū si- gillatum mulieri tradidit. Quod illa aperiens pec- catum suum deletum inuenit: scriptū tamen ibi- dem reperit: propter iohannem seruum meū de- letum est peccatū tuum. Illaq; deo gratias egit. Quienit autē sanctus iohānes in christo. iij. non. february circa annum domini. ccccccv.

De sancto Baudēto epo. Cap. lxxvij.

Baudenti episcopus nouariē. fuit. Qui de hy- poxia oriundus sancti martini tu- ronen. episcopi notarius et disci- pulus extitit. Cui multo tēpore adhesit. Et postmodum medio- lani. veniens cum sancto eusebio vercellen. episcopo exilium susti- nuit. Inde q; reuocatus a sancto simpliciano mediolanen. archi-

episcopo: primus nouariē. episcopus ordinatus fuit. Qui et episcopatū suum strenue gubernauit: et inter cetera corpus sancti laurentij presbyteri et martyris apud nouariam cum multis quos ba- ptizauerat passi dudum latēs inuenit: et digna ve- neratione exaltauit. Dum autē mortuus esset: et sibi

bi preciosum sepulchrum pararetur: a mense fe- bruario vsq; ad augustū inhumatus: et oīno incor- ruptus corpore permāsit: quo tpe et capilli et vi- gues eidē crescebat: vti eo tpe quo vivebat. Die etiam inter cetera miracula mulierē vexatā a dia- bolo liberauit. Quienit i pace. iij. non. february.

De sanctis celerino et socijs mar. Cap. lxxix.

Celerin diacono

nus et cōfessor: et auia eius celerti- na: laurentius eius patruus et ignatius auunculus martyres: apud apbaticam claruerūt. De quozum omnium gloriofis laudibus me- morat beati cypriani epistola ad martyres scripta. Nam vt ibi- dem dicit celerina glorioza auia martyrio coronata est. Patruus vero celerini lau- rentius: et auunculus eius ignatius in castris secu- laribus militantes palmas domini illustri passio- ne meruerūt. Celerinus autem diu adparentibus penis afflictus per. xlij. dies in carceris custodia sepius in neruo ac ferro fame cruciatus: inde tan- dem eductus: et diuina providentia dimissus: ad diaconatus ordinem promotus sanctitate: pollēs- quietus in pace. Dorum omniū festum recolitur iij. nonas february.

De sancto Symeone propheta. Cap. lxxx.

Symeon senex

et propheta noui testamenti: de quo in euangelio. Luce. ij. multa proconia predicantur: q̄ videli- cet fuit homo iustus et timoratus: et expectās consolationē israel: et q̄ spiritus sanctus erat in eo. Et q̄ respōsum acceperat a spiri- ritu sancto non visurum se mortē: nisi videret christum deum. Qui cum spiritu sibi diuino reuelante: puerum iesum natum et ad templū a parentibus deferendū didi- cisset: venit in spiritu in templū die dominice pu- rificationis. Et cum induceret puerum iesum pa- rentes eius: festinauit Symeon ad portam tem- pli et adorauit iesum: et osculans plantas eius ac- cepit eum in vhis suis. Et benedixit deum dicens. Nunc dimittis seruum tuum domine. Et cum esset annorum. cxiij. et vix posset seipsum regere: portauit puerum vsq; ad altare: iuxta illud. Se- nex puerum portabat: puer autem senem rege- bat. Et tunc tradidit puerum matri domino offe- rendum. Et benedixit parentibus iesu: et pro- phetiam illam matri iesu predixit: que scribitur vbi supra. Et qualiter gladius mortis filijs ani- mam genitricis pertransire debeat: perfectis au- tem omnibus sibi legem redemptibus parentibus iesu ad domum suam: et Symeon ad propria re- diuit. Et quia promissionem diuinam obtinuerat: tertio die in domino obdormiuit: et sepultus est in Iherusalem. ij. nonas february. Nec in libro de infantia saluatoris.

De sanctis Pnylla et Pnylloronto et socijs martyribus. Capitulu. lxxxij.

Liber

Phylleas ⁊ phyl
loro
nius in ciuitate egypti q̄ ap
pellat t̄anes passi sunt. Qui
phylleas vt octano ecclesia
stice hystorie habetur: ⁊ vt di
cit hieronymus de presatav: be
nobili p̄sapia ortus. p̄mo
quidem honoribus in seculo
fulgens liberalibus scientiis

eruditus fuit: deinde ad episcopatuū ipsius vt
bis prouectus de martyriū laude volumē in
signe cōposuit. Qui tempore persecucionis
cum multis de suo grege diuersi sexus ordi
nis ⁊ etatis quasi innumere multitudinis ad
martyrium premisisset: a p̄siede ciuitatis ten
tus ⁊ carceri mancipatus est. Qui cum a pro
pinquis ⁊ dilectis blandis et lachrymosis ser
monibus induceretur: vt christū negaret: et
ipse econtra constantior permaneret: ex sen
tentia p̄sidis cum phyloronio eius diacono
no decollatur secundo non. februarj.

**De sanctis Aquilino ⁊ socijs mar
tyribus.** Capitulū. lxxvij.

Aquilin ⁊ ge
minus: gelesius: magnus: et
donatus martyres rome foro
symphronij passi sunt. Quos
oēs pro confessione nominis
christi iussit vbi p̄fectus ca
pituli sententia vitā finire. ij.
non. februarj. vt dicit Aido.

**De sancto Silberto con
fessore.** Capitulū. lxxviii.

Silbert con

fessor gēmaleū. cenobij fun
dator anno. xxv. othontis im
peratoris primi claruit: qui
apud gloriā christo potius
q̄ seculo militabat ⁊ in ipso
loco monasterio ab eo fabri
cato ⁊ copiose dotato p̄pter
amorē sancte religōis in pa
ce dormiuit. ij. non. februarj. Cui⁹ corpus re
latum est ad gorziam vrbem.

**De sancta Agatha virgine ⁊ mar
tye.** Cap. lxxix.

Agathavirgo

et martyri apud ciuitatem ca
thaniē. tempore dech̄ passa
est sub quintiano scilicet cōsu
fulari. Qui cum esset ignora
bilis: libidinofus: auar⁹: ⁊ ido
lis deditus beatā agathā cō

Tertius.

prehēdere nitebat: vt q̄ erat ignobilis tenen
do nobilē timeretur: q̄ libidinofus eius pul
chritudine fruere: q̄ auar⁹ eius diuitias rap
peret: q̄ idolatra dñs eā imolare cōpelleret.
Ipamq̄ detētā tradidit cuidā meretrici noīe
aphrodise nouē filias turpissimas habēt: vt
per dies triginta suaderent ei: quō eius aīm
immutaret: modo leta promittēdo: modo per
aspera deterrēdo: q̄ cui⁹ vtī supra firmā petrā
christi immobiliter fundata: oīa sibi promissa
vel cōminata contempseret: ⁊ aphrodisea hec
quintiano retulisset: ipse virgine ad se addu
ctam cui⁹ esset cōditōis interrogauit. Cui
virgo se ingenuā ⁊ genere spectabili progeni
tam esse respōdit: addensq̄ q̄ ancilla christi
esset: hoc quod magis eam ingenuā redderet.
Nam summa ingenuitas est: in qua xpi serui
tus cōprobat. Cui cum quintian⁹ optionē de
disset: aut dñs sacrificiā: aut diuersa suppli
cia sustinēdi. Virgo respōdit: q̄ vtinā vxor il
lius esset talis vt ven⁹: ⁊ ipse talis qualis iup
piter deus suus. Sic quintian⁹ iussit eam ala
pis cedi. Et cum diuersa sibi tormēta cōmina
retur. Et illa ecōtra feras ignem ⁊ plagas et
quascunq̄ penas se volūtario animo passam
offerret: iussit eam in carcerē trahi: ad quem le
tissime ⁊ gloriātē ibat: ⁊ quasi ad epulas inui
tata agonem suum dño precib⁹ cōmendabat.
Sequēti die inde educit: ⁊ sacrificare contē
neus in equileo suspendit: ⁊ torq̄tur. Et cum
in his penis delectari se diceret: iussit cōsula
ris māmilla eius dño precib⁹ torq̄ris: ⁊ tortas
abscondi. Que cum illū redargueret dicens q̄
confundi debuerat amputare in femina: quod
ipse in matre surrisset: iussit eam iterū ad carce
rem reduct: phibens medicū quēcūq̄ ad eam
ingredi: ⁊ panē sibi vel aquam alīquo mini
strari. Tertū circa noctis mediū venit ad eam
senior: quē ancedebat puer luminis portitor:
dixitq̄ virgini: q̄ cū passa fuerat: tibi erat: ⁊ cō
siderauerat māmilla eius salutē suscipere. Illa
vero oēm carnalē medicinā respuebat: s̄ solū
dñm iesum habere se dicebat: qui verbo curat
oīa ⁊ solo sermone restaurat vniuersa. Tūc se
nior subridēs dixit se a xpo dño missum et us
q̄ esse ap̄lm petrū. Et dñus ab oculis eius
disparuit: virgoq̄ sancta se p̄fecte sanatā mā
millāq̄ sibi restitūtā inuenit: ⁊ deo gr̄as infi
nitas egit. Cū ergo ex immēso lumine custo
des territi fugissent: ⁊ carceres apertū reliq̄s
sent: rogauerūt eā quidā ex vincis vt abiret:
q̄ oīno recusauit: dicens q̄ nolebat amittere
coronā sibi a dño preparatā. Post quattuor
dies reducta est ad quintianū: q̄ eā sanatā cō
spiciens: ⁊ qualiter eam xps sanasset audiēs:
iratus testas acutas iussit spargi: ⁊ carbones
ignitos subterponi: illā nudo corpore desup

De sanctis in mēse february occurrē. Fo. lv.

voluntari. Statimq; facto terremoto ciuitas tota cōcutitur: ⁊ cadente pariete siluinus ⁊ falconius consiliarij iudicis opprimuntur: concurrēte populo aduersus quintianum ⁊ clamante q; propter iniustū agathe cruciatū talia paterentur. Tunc psularis ex vna parte terremoto mētuens: ⁊ ex alia populi feditionē nō ferens per pusterulā aufugit: ⁊ virginem in carcere reponi mādauit: quo cum introisset: orauit ad dñm: vt susciperet in pace spiritū eius. Finitaq; oratione cum ingenti voce expirauit. **¶** Cum autē fideles corpus eius cum aromatis cōdissent: et in nouo sarcophago collocarent: apparuit iuuenis sericis amictus cum plūsq; centum alijs albis indutis alias nunq; visus: q; ad corpus veniens tabulam marmorea: ad caput eius apposuit: ⁊ clauso tumulo cum oibus ceteris ab oim oculis euauit. In tabula autem scriptum erat sic. **¶** Ventem sanctā spontanea: honorē deo: et patrie liberationes. **¶** Quo miraculo diuulgato: non solū christiani: sed etia; gentiles ⁊ iudei sepulchri virginis venerari ceperunt. **¶** Quintianus vero dum ad inuestigandam eius diuitias pergeret: ⁊ flumen in nauī cum equis trāsiret: duo equi feructes: calcesq; iactātes: vnus cum mortuū appetit ⁊ alter calce percussus in flumine proiecit ⁊ necauit. **¶** Renolito anno circa diem natalis eius mons etna ciuitati proxim⁹ ructa uit incendiū: qui quasi torrens de monte descēdens ⁊ oīa cōburens: ad vrbem cum impetu veniebat. Tunc paganoꝝ multitudo: velum quo sepulchri eius erat operitū arripuit: et contra ignem opposuit. Statimq; in die natalis eius ignis cessit ⁊ vterius nō processit: passa est autem non. february circa annum domini. cclij.

De sancto Ingenuino efo. Cap. lxxv.

Ingenuin⁹ se-

cundus eps sabioneñ. fuit: vt scribit paulus in gestis longo bardorū: quē precesserat sanctus cassianus q; imole immolatus martyriū consumauit. Sabiona em̄ fuit olim episcopalis ciuitas metropolis aq̄leien. nunc vero sedes trāsflata est in burginā: ⁊ subest salzburgen. Huius tēpore longobardi italiam occuparunt regnante eorum rege austerich. Seruus eps in patriarchatu aquileien. helie successerat. Quē smaragdus patricius compulit cum quibusdā alijs ephis: cōicere iohāni heretico archiepiscopo rauennati: qui romanā ecclesiam continebat. Sanctus vero ingenuin⁹ cum sancto agnello tridentii: petro altium: iuniorē veronen. bosentio vincentiū. Rustico taruisti. fonteio feltrinen. agnello aquilin. aurentio bel-

lunnen. marctio iulien. ⁊ adriano poleñ. ephis. Duic scismati non cōsenserunt. Propter quod omnes p̄nominati sancti multas iniurias perpeffi sunt. Sanctus vero ingenuinus actus in exilium: in pace quietus non. february. Qui sanctus constantinus successit. Corpusq; ipsius post multos annos brixinam trāstati est. Et sanctus albinus episcopus brixinē. die quo misgrauerat: sez non. february miraculis clarus eidem associatur. Nec frater bartholomens.

De sancto Adiuto efo. Cap. lxxvij.

Adiut⁹ episco-

p̄us viennē. eximie sanctitatis fuit. Cuius fide ⁊ industria atq; doctrina mirabili ab infestatione arriane hereseos gallicie defense sunt tempore gunobardi regis francoꝝ. Qui ⁊ virtutib⁹ insignis non. february apud viennem in pace dormiuit: vt dicit Aido.

De quinquagesima. Cap. lxxvij.

Quingage-

sima significat tepus remissionis. Et inchoatur in dñica qua cantatur. Esto mihi in deus. et terminat in ipso die pasche. Instituta ē autem ppter suppletionem: ⁊ ppter significacionem: ⁊ ppter representationē.

¶ Primo propter suppletionē: qm̄ cū debeam⁹ quadraginta diebus ieiunare ad similitudinē xpi: ⁊ non sint in quadagesima nisi triginta sex dieb⁹ ieiunabiles: q; in dñicis nō ieiunatur ppter letitiā ⁊ reuerentiā dñice resurrectionis: eo pro suppletione dñicarum additi sunt quatuor dies. Tertiū clerici videntes q; sicut precedūt pplm̄ ordine sic debent pcedere scititate per duos dies añ illos quattuor ieiunare ⁊ abstinere ceperūt. Et sic se primana vna addita est: q; ⁊ quinquagesima vocatur. ¶ Secūdo propter significacionē: qm̄ quinquagesima significat tps̄ remissionis. i. pñie in qua oīa remittuntur. Quinquagesim⁹ em̄ annus erat inuileus: q; erat annus remissionis: q; tunc debita remittebant. serui liberabatur ⁊ oēs ad suas possessiones reuertebatur. Per qd̄ significatur q; per pñiam dimittuntur debita pctōriū. Liberantur oēs a seruitute demonū: ⁊ reuertuntur ad possessiōes celestii mansionū. ¶ Tertio propter representationē. Nā quinquagesima nō solū tps̄ remissionis significat: sed etiā statum beatitudinis representat. Nam in. l. anno serui efficiebantur liberi: in. l. die data est lex in mōte

finat: et in l. die datus est spūs sanct⁹ apl̄ is. Et ideo hic numerus b̄ritudinē representat: vbi erit adeptio libertatis: qđ ostendit per seruūtis liberationē: cognitio veritatis qđ per legis dationē: et p̄fectio charitatis qđ per spūs sancti infusione. **Numer⁹** etiā quinquagenari⁹ est denarius quincuplatus. Denarius vero significat beatitudinē sanctis in fine m̄di cōferendā. vñ et pat̄familias suis operarijs in uinea laborantibus: sero cōtulit denarios singulos pro mercede. Hic autē denari⁹ ideo quincuplatur: qz. v. corporis sensus tunc beatificantur. Hic em̄ per quinqz p̄ndētēs virgines de signatur: q̄ factus exclusus ad nuptias cū sp̄so x̄po ingrediunt. Ideoqz denari⁹ retributio nis in. v. sensibus quincuplandus ad quinquagemū ubilei multiplicat⁹ ascēdit. **Q̄tra** autem sunt necessaria in epla et euāgelio dñicali proposita: ad hoc vt opa p̄nie sint perfecta. s. charitas q̄ proponit̄ in epistola: memoria dñi ce passionis: et fides q̄ sumitur per illuminationē cecī: q̄ duo ponūt̄ in euangeliō. Nam fides ipsa opera facit acceptabilia: sine qua impossibile est deo placere: memoria passid̄is facilia. **Gregori⁹**. Si passio x̄pi in animū ducitur: mihi est tam arduū qđ non equo aīo tolleretur: charitas autē facit esse cōtinua: qz vt idem dicit amor dei nunq̄ est ociosus. **Opera** tur em̄ magna si est. Si autē operari negligit: amor dei nō est. **Quē** sicut in principio ecclesia quasi desperas clamauerat. **Lirci** dederūt me et. **Et** postmodū ad se rediens et adiuari petebat dicens. **Ex**urgē dñe et. Ita iam bic ex sepe uenie fiducia cōcepta p̄pter p̄niam orat et dicit. **Esto** mihi in deū protectorē: vbi quatuor petit. s. p̄tectionē: firmamentū: refugium: et ducatur. **Dēs** em̄ filij sui: aut sunt in gratia: aut in culpa: aut in aduersis: aut in prosperis. Illis q̄ sunt in gratia: petit firmamentū: vt in ipsa gratia cōfirmetur. Illis q̄ sunt in culpa: petit refugium: vt cōuertatur. Illis qui sunt in aduersis: petit p̄tectionem: vt in ipsis tribulationibus protegetur. Illis qui sunt in prosperis: petit ducatur: vt in ipsis p̄peritatibus a deo innocētē ducatur. **Terminat** autē quinquagesima in die pasche: qz p̄nia ad nouitatē uite facit resurgere. **Et** qz in hebdomada quinquagesime t̄pa tertie etatis recolūt̄: merito sanctorū patrū uite etatis immediate gesta subscribūt̄: quo: ū dies obitus ignozantur. **Quāuis** em̄ de solo scđo Abrāhā beatus hieronymus dēam dormitiōis in suo kalendario scribat: videlicet. vñ. idus octobris: quia tñ de nullo alio ipsius etatis certa dies festiuitatis reperit: ne ipsum Abrāhā primū et solū etatis tertie ab alijs separemus congruētius visum est: vt de ipso vna cum alijs acta subsciamus.

De scđo abrahā patriarcha. Cap. lxxviii.

Abram quem

deus p̄pter eius fidem addit sibi vna l̄ra quā nominis vris detraxerat: vocauit postmodum abrahā patriarcha sanctissim⁹: non solū in sanctorū catalogo ecclesiasticū r̄liū. et primo marthe. **h. cap.** specialiter notatur: s̄ et etiā ex textu sacre scripture in locis pluribus de fide: iusticia: et obedientia cōmendatur. Hic cum patre thare habitās in aram cum esset annorum. lxxv. ad imperiū dñi relicto: patre et fratre Nachor: egressus inde cum vxore sara sterile et Loth filio fratris Arā quē in filiū adoptauerat: et cum omni eius familia et suppellectile: venit ad terram chanaā habitaturus quā deus eius semini p̄miserat se daturū: veniensqz ad sichen iuxta vallem illius: que pentapolis dicebat a quinqz vrbibus sodomōiū: edificauit ibi altare dño. **Et** inde vt dicit iosephus primus presumpsit pronunciare vnum deum creatorē cunctoꝝ. Inde transgrediēs inter bethel et ha aliud edificauit altare: et vltra progrediens habitauit in damasco. Annus vero subsequē q̄ est. lxxv. etatis abrahā. **Prim⁹** annus est re promissionis dei facte ad eū: a quo vsqz ad egressum filioꝝ israel de egypto supputant̄ anni. cccxx. post quos ap̄ls ad gala. iij. dicit factā fuisse legem. **Cleric⁹** propter sancti q̄ facta est: descendit abrahā in egyptum: timensqz libidinē egyptioꝝ: ne eū propter vxoris pulchritudinē occiderent: dixit eam sororē suam esse: sicut et erat re vera: qz filia fratris. **Et** qz laudanda est pulchritudo eius apud regē egypti: in domū eius sublata est. Sed deus regis desiderium impediuit: ne tāgeret eam in egritudine et tūmultu causa: vt dicit iosephus. **Quē** pro salute regis sacrificarēt: sacerdotes per irā dei hoc accidisse significauerūt: eo qz vxor pegri ni iniurias inferre voluisset. Sicqz regē egypti vxorē suā itactā abrahę restituit: et de cōmissio ventā postulat. **Sane** abrahā eo tpe arithmetica et astrologiā egyptijs prim⁹ tradidit: a quibus postmodū perueniūt ad grecos: Reuersus autē abrahā ex egypto habitauit in loco vbi fixerat tabernaculū inter bethel et ha. **Et** cū esset diues valde in auro et argēto familia et iumentis et pastorēs eius cū pastorib⁹ loth pro pascuis rixarent: diuisus est a loth nepote suo: et dedit ei optionē eundi: quo veller. Loth elegit regionē circa iordanē fertilē et amēnā: et moratus est in oppid̄is sodomōꝝ. **Abrahā** vero descēdit ad conuallē mambre iuxta

est. Et sepultus est in spelunca duplici qua emit ab effron in sepulturam generis sui: ubi et sara eius vxor ab eo fuerat tumulata. Dies autē doz mitionis abrahe fm Hieronymum fuit. vij. Idus octobris. Nec ex libro genesis a. c. xij. vsq; ad. xxv. inclusive. et ex dictis Josephi Hieronymi et hystorie scolastice: atq; ex chronico Gislelmi.

De sancta Sara matre.

Cap. lxxxix.

Sarai quā pro-

pter eius incredulitatē detracta vna littera eius nomini et addita nomini abrahe deus sarā nominavit: filia fuit arā fratris abrahe: et ipsius abrahe consobrīna. i. neptis ex fratre. Nam eo tpe ad augēdū et multiplicandū genus humanū cuiuscūq; gradus preter forozē cōiugē accipere licebat. Nec cum sterilis esset: agar egyptiā ancillā suam abrahe dedit vxorē: ex qua suscepit filium ismaelē. Deinde pmissione sibi a deo facta cum esset annozum. xc. ex abrahā centenario filium concepit et peperit: quem vocavit isaac. Et cum aliquantulum creuisset puer: et cum ismaele luderet: pendit Sara q̄ ismael de luto idola fūxerat: et Isaac ad ea colenda prouocabat: vnde et viro instituit ancillam cum filio a se esseret: ne filius innocens ismaelis malitia fedaretur. Supernixit autem sara nato isaac annis xxxvj. Et cum esset annoz. cxxvj. mortua est: et a viro sepulta in hebron in spelunca duplici: quam abrahā emit in perpetuā sui et suoz possessionē sepulchri. hec vnde supra.

De sancto Melchisedech rege.

Cap. xc.

Melchisedech

rex salem: que postea dicta est hierusalem cui apostolus paulus ad Heb. vij. sanctitatis testimonium perhibet: in plerisq; sacre scripture locis sanctissim⁹ nominat. Cuius tamē genealogia fm apostolū subicit christū in hoc p̄figurans: qui fm humanitatē patre caruit: et cui⁹ fm diuinitatē gnationis narratio narrari nēst. Hic tamē hebzei autumāt sem filiū noe fuisse et vsq; ad isaac tempora viris: et oēs p̄mogenitos a noe vsq; ad aaron sacerdotes extitisse: qui i cōmuni et oblationibus populo benedicebant: et primogenita recipiebāt. Siue autē melchisedech idem qui et sem fuerit: siue alter extiterit: hoc ex diuina pagina exp̄ssum habemus: q̄ rex et sacerdos fuit: qui et primum et alis inuitatum sacrificium deo in pane et vino obtulit: cui etiam abrahā vti vero dei omnipotētis sacerdoti decimas eroluit. In quibus omnibus christum exp̄ssius designauit: qui et rex iudeoz et hierl'm ex regis dauid carne p̄genitus fuit: quē et magi ab oriente veniētes vt regem iudeoz adorant: et pilatus imperij romani vicarius in titulo cruci superposito regem iudeoz affirmat. Dic etiam

sacerdos verus extitit sacrificium sui corporis et sanguinis immaculatum sub speciebus panis et vini deo offerens: oblationēq; et melchisedech p̄figuratā adimplens. De quo pater eius fm carnem dauid p̄phetauerat dicens. Tu es sacerdos in eternū fm ordinem melchisedech. Ablato enim sacerdotio aaron quod fuit ad tēpus: sacerdotium melchisedech in christo innouatū eternaliter confirmatur. Cui etiam vti vero et legitimo sacerdoti omnis laicorum decimatio persolueda debetur: et per cōsequens et vicarijs in ecclesie regimine substitutis: qui et eius eidem sacrificium administrant. Quomodo autē melchisedech: aut qua morte: vel ubi: seu quo tempore vita excesserit: ignorat: imo q̄ aliquādo mortu⁹ sit omnino silentio preteritur. In hoc etiam christi sacerdotis typum representans: qui et si in carne aliquando passus fuit: immortalis tamen ex resurrectione factus nunq; decetero moriturus ab ecclesia predicatur.

De sancto Loth.

Cap. xcj.

Loth fili⁹ Arā

fratris abrahe naturalis: abrahe vō filius adoptiuus fuit: cuius sarai forozem diem abrahā in cōiugum accepit. Hic cum adoptiuo patre et naturali patruo de arā in terrā chanaanā p̄gressus est: et postmodum ab eo diuisus habitauit in oppidis sodomorum: vt dictum est supra. Die etiam cū ip̄s⁹ regibus acbodor laomoz belamitarum rege captus: ab abrahā redemptus est. Cum autē dñs p̄pter vitium abominabile sodomiticū quinq; ciuitates sodomoz. i. sodomā: gomorrā: adama: seboim: et segor subuertere decreuisset: que in confinio arabie et palestine posite erant. Loth abrahe nepotem propter eius iusticiam et abrahe preces saluare disposuit. Venientesq; duo angeli sodomorum vespere missi a deo ad ei⁹ sententiam exequendā: apud loth hospitati sunt. Quos sodomite iuuenes putantes: et eis abuti volentes: ad domum loth insultum fecerunt: vt viros ad se educeret. Quos ille defensare studens duas filias suas virgines despořatas h̄dē: sed nondum viros cognitas eis illudendas trade reuoluit. Quod illi renuētes: et vt iuuenes sibi daret infātes: ab eisdem angelis: cecitate percussi sunt: ita vt ianus videre non possent. Tunc angeli emisserunt loth de ciuitate cum duabus filiabus et vxore duob⁹ generis suis extrē nolentib⁹: et p̄pter loth pepercit dñs ciuitati segor: ne cum alijs subuerteretur: ad quam loth declinare proposuit: forte quia minor erat alis quattuor subuertendis: vel minus peccauerat. Admonueritq; angeli loth: ne quis eorum post tergum respiceret. Cum autē sol ortus fuisset: et loth in segor introisset: subuertit deus quattuor ciuitates reliquas sodomorum cum paruulis et mulierib⁹ et pecudibus et oibus hoibus existētib⁹ in eis: q̄ sulphure et igne celico cōbuste sunt: et in fauillā redacte. Respicensq; vxor: loth post se versa est

De sanctis in mēse februarij occurrē. Fo. lviij.

In statuā salis. Lum autē nec etiā in segor loth se-
tutū reputaret: ascendit ⁊ habitauit in monte: vbi
duabus noctib⁹ a duabus filiabus successiue inebri-
atus cū eis concubuit: et vtraq; ipsarū erit eō
filiū genuit. Dato: filiū suū vocauit moab: ipse
est pater moabitariū: minor vō suū natū appella-
uit amon: ipse est pater amonitarū. Nec peccauit
loth cum filiabus coeundo: quia ipsas nō cogno-
scebat quāuis peccasset se inebriando: vel forte
nec etiā in ebrietate deliquit: q; virtutē vini noue
regiōis nō cognouit: sicut nec noue quādo inebria-
tus est. Forte etiā filie minus peccauerūt: quē nō
cōcupiscētia duxerit: sed vt saluarēt semen de pa-
tre concubendi secū modū inuenerūt: putantes
oēs hoīes mūdi sicut sodomitas incēdia perisse:
⁊ sicut alias diluuiū audierant esse factū. Potissi-
me quia secū dū diluuiū ignis exstitisse putabant:
quod futurū intellexerant prophetatū. Si autem
loth peccauit credendū est ipm penitentia egisse.
Alioquin in sanctorū collegio nō, poneret. Quod
autē sanctus nominādus sit nō solus ex testimo-
nio petri apostoli in secūda epistola. c. ij. probat:
sed etiā ex Bēn. testimonio: vbi solus ipse iustus
inter cūctos vniūi ciuitatis peccatoris hoīes no-
minat. Quis autē aut quando vite sue finis sue-
rit vltērius nō legitur. Hec vnde supra.

De sancto Isaac patriarcha. Cap. xcij.

Isaac patriar

cba abrahe filius q; in sanctorū
patriū catalogo describitur ec-
clesiastici. xliij. per repromissio-
nem anno centesimo patris na-
tus octauo die circūcisus a deo
intantū dilectus fuit: vt tentans
patrē de eodem sibi exhiberi vo-
locauit nō mandasset: ⁊ eius obe-
dientia propalata p ipso arietē
cōmutasset: ⁊ eum a morte reseruasset: que omnia
in abrahe legenda superius dicta sunt. Luz ergo
isaac esset annoz. xl. ⁊ rebecca barhuellis filiā du-
xisset vxorē vt iam pretaxatum est: in geraris pere-
grinatus est: ⁊ sedem cū abinelech iuramento fir-
mauit: ⁊ dīm sibi pollicentē que ⁊ patri suo pmi-
serat audivit. Luz ergo rebecca vxor eius. xx. sere-
annis sterilis exstitit: orate p ea viro suo: vt im-
pleretur pmissio: tandē duos geminos cōcepit.
Quoz mutua collisione adinuicē afflictionem in
vtero sustinuit. Consultoq; dño ⁊ accepto de duo-
bus populis er eis nasciturus diuino oraculo: ge-
minā prolem edidit anno Isaac. lx. Primo egres-
sus rufus ⁊ hispidus dictus est Esau: qui ⁊ edom:
a quo gens idumeoz. Secundo natus dictus est
Jacob: quia plantam fratris manu tenebat: qui
postea israel nominatus est: quo israelitis: qui
nunc iudei descenderunt. Luz ergo adoleuissent
esau factus est venator et iacob agricola ⁊ pastor
in tabernaculis habitabat. Pater diligebat esau
quia primogenitus: ⁊ quia de venationibus eius
vescebatur libenter. Mater vero diligebat iacob
pro eius simplicitate ac etiā diuina inspiratione.
Lū autē Jacob lenticulā comisset: ⁊ esau lassus de
agro rediret: ⁊ de pulmēto fratris peteret. Illeq;

sibi dare recusaret: vendidit sibi esau primogeni-
ta sua: ea paruipēdēs: ⁊ se morturū putās nisi in-
stanti comederet: deditq; sibi primogenita p edu-
lio lentis: ⁊ iurauit talem venditionē se ratū habi-
turū. Et q; lenticula fulua erat: et hebraice edom
fuluū dicit: extitit esau vocat⁹ est edō. Et ratū aut pri-
mogenita dignitates q̄s habuerāt primogeniti in
cognationib⁹ suis vsq; ad aaron: videlicet vestes
speciales quibus induebant tantū in sacrificijs
offerendis: ⁊ receptio finalis benedictionis a pa-
tre. Ipse vō in solē itatibus ⁊ contiguis benedic-
bat minoribus: ⁊ in his duplā cibozū benedictio-
nē percipiebat. Similiter ⁊ in diuisione heredita-
tis: nec peccauit iacob fratrem esurientē nō, refli-
ciendo gratis s; in gregozū: q; laboratū ille vitio
gule: nō nature necessitate. Quod autē tenuisset
isaac ⁊ videre nō posset: mādauit esau primogeni-
to suo de venatione sibi cibos parari anteq; moze
retur: vt sibi benedicere posset. Quo ad venandū
egressus inuit rebecca iacob filio suo: vt sibi offer-
ret duos bedos optimos: ex quibus escas grātas
faceret patri suo: vt sibi p esau benedictionē da-
ret. Et cū ille ex hoc se deprehēdendū dubitaret:
et fortasse maledictionē p benedictione receptu-
rū: protestata est mater q; talis maledictio in suū
caput verteretur: dīmmodo iusta p filiū cōpulerent.
Quod cum iacob percipisset: paratis cibis induit
iacob vestibus esauulade bonis: quib⁹ vt dictū est
primogeniti utebant. Pelliculasq; bedoz mānis
bus ⁊ collo circūdidit: vt similitudinē fratris qui
pilosus erat exprimerent: iacob ergo cibis acce-
pit: ⁊ patri isaac allatis cū ipsum minime cognou-
isset de cibis comedit: ⁊ palpato illo putās esau
iacob postmodū benedixit. Egresso igi iacob ve-
nit esau: ⁊ cibos patri intulit ac benedictionē pe-
tijt. Quo audito expauit isaac vehemētī stupore:
et in hac extasi vidit in spū vt ait comestoz a dño
hoc factū esse: ⁊ significatiōne pie fraudis intelle-
xit: ideo nō trāscessit qd fecerat cōfirmari. In hoc
autē facto: vt ait Greg. nō peccauit iacob ne per
fraudē benedictionē primogeniture surripuit: sed
sibi debitā accepit: quā allas p lentis edulio a fra-
tre cōparauit. Nec falso dixit patri se esse esau: qz
erat ipse nō psona: s; primogeniture dignitate: si-
cut iohānes bellas nō natura sed virtute. Benedi-
ctus est aut: nō, s; in intentionē patris que ad esau
erat: sed s; in virtutē verborū q; pfererat. Sicut eps
qui ordinauit clericū alienū: quē credidit eē suū:
⁊ tñ vere est ordinat⁹. Quod vixit aut isaac post na-
tos esau ⁊ iacob annis. cxx. Et sic annoz. clxxx. ses-
nex ⁊ plenus dierū mortuus est. Et sepelierūt eū
filij sui in sepulchro paterno: qd est in bebro in spe-

lūca duplii de qua dictū est sus-
perius. Hec ex lib. gen. a. c. xxv.
vsq; ad. xxvij. ⁊ ex dictis hierony-
mī: ioseph: et comestoz: atq; ex
chronicis guilelmi.

De sancta Rebecca. Cap. xcij.

Rebecca filia

lis filij Nachor: fratris abrahe et
isaac neptis ex aniculo pgeni-
ta: eidē isaac in vxorē diuina di-

spensatione quesita fuit: vt superius in gestis abrahe cõtinetur. Hec multo tẽpore sterilitis duos postmodũ geminos edidit natos: esau videlicet et iacob. Et quia naturale est: vt mater semper prediligat: quem pater minus amat. Rebecca iacob predilexit: quẽ isaac respectu esau quoddãmodo cõtẽpsit. Et de matris consilio ac prouidentia summa adhibita cautela minor maioris benedictionẽ accepit: vt superius dictũ est. Eadẽq; circũspectiõẽ iacob ab esau ira saluauit: dñi ipsũ ad tẽpus ad labam auunculũ suũ et ipsius rebecca germanũ in mesopotamiã transmisiit vt morte euaderet: quam sibi fuerat esau cõminatũ. Quo apud laban cõmorãte per annos. xx. vt dicebat: inde rediret: rebecca cam decessisse creditur: quo autẽ tẽpore: vel quomodo scripture textu silentio preteritur.

De sancto Jacob siue israel patriarcha. Cap. xliiij.

Jacob qui et is-

rael patriarcha isaac filius: et ipse sanctorũ patrũ catalogo scrip̃t ecclesiastici. xliiij. año patris. lx. cũ esau zgenitus est. Dic postq; fratris benedictionẽ diuina dispensatione surripuit: vt supra proximo dictus est: a fratre exorsus: de consilio matris ad labam auunculũ suũ in mesopotamias

con fugit: vbi in itinere iuxta luzam dormiens: scalam e terra ad celũ erectã p quã angeli ascẽdebãt: et descende bant: vidit z dñm summitati scale innotum sibi terrã z benedictionẽ feminis promittẽtẽ audiuit. Perueniens autẽ ad laban. xliiij. annis pro duabus filiabus suis lia et rachele seruit. Lii. etiã laban cũ iacob pepigisset: vt sibi. vii. anni p filia sua minore rachele: quã ipse amabat seruiret. Et cõpleto seruitio. vii. annorũ: iacob vxores suã expeteret: labã nuptijs celebratis noctu liam filia suã maioreẽ in thalamo collocauit: cui ancilla zephã tradidit: cui iacob rachele arbitrans nocte dormiuit. Lii. autẽ maneliã cognouisset: et de hoc socero conquestus esset: excusauit se labã: nõ esse de morte patrie: vt maiores filie ante maiores nuptii traderentur. Promisit quos sibi post. vii. dies rachele daturũ: et sic iacob vtrãq; forore habi turn p seruitio. vii. aliorũ annorũ futuroz quo sibi fuisse debuisset: cõpletãq; hebdomada eidẽ rachelem tradidit: cui ancillãz balaã noie dedit iacob quozq; socero. vii. alijs annis. p lia iam obtenta ser uuit. **S**enuit quozq; iacob. xij. filios ex vxorib; z earũ ancillis. Et lia habuit Ruben: symeon: leui: iudã: z isachar: z zabulon: z vnã filia nomine dinã. Et ancilla lie zephã: gad: z aser. Et ancilla rachele baladã: z neptalim. Et rachele ioseph: z bẽ lamin. Finitis vò. xliiij. annis seruitij pro vxoribus suis iacob z laban discedere voluit: sed laban ad huc ipso requirente p alio septẽniũ seruitio Jacob remansit: postulantq; iacob pro precio quicquid nasceretur varij coloris ex gregibus: quos pascebat: quod annuente laban iacob nouam nature stropam commentatus contra naturã arte naturali pugnant: virgas scilicet varias in carnali-

b; ponens: et in seruoze dicei dñi ad potandũ ani de pecora pergerent: et accederentur ad coitum oues z capras ascendi faciens: vt tales fetus cõciperent: quales vmbrias arictũ et hircorũ supra se ascendentiũ in aquis confpicerent. Clarius enim erat color vmbiarum: sicq; multitudine agnorum z hedorum varij coloris nascentiũ: iacob vltra modum ditatus est. **J**acob igitur ioseph nato completis annis. xx. apud labã: nec valens vigesimũ primũ perficere propter nequitia laban: qui mercede eius pluries mutauerat: cũ vxoribus z filijs et substantia sua clam discessit. Quem laban iratus persecutus est cum cognatis z amicis: sed ipsum dominus cobibẽt: ne iacob noceret: initio se cum federe reuersus est in pace filiabus z nepotibus deosulatis. **J**acob vò ceptũ iter peragẽs angelos dei confortantes se cõtra fratris sui esau iram: quem valde timebat: obuios habuit: et ante auroram cum sibi apparente angelo lucta dimicauit: qui et eius femoris neruum tetigit: et statim emarcuit: z nomen israel imposuit: atq; quia contra fratrem inuictus stare: eidẽ credidit. Jacob vero ad placandũ animũ fratris munera sibi per nuncios misit: ipse autem subsequens filios z vxores ac familiã et iumenta in duas turmas diuisit. Lii. esau cum quadrogentis armatis occurrens: et munera eius recusans: ipsum cum vxoribus: et filijs suis amabiliter cum amplexu z osculo ac fletu suscepit: z in seip; reuersus est. **T**ransacto vò iordane iacob habitauit in agro sicchen: quem emit a rege emor. Et tunc dina filia eius egressa vt mulieres regionis videret: corrupta est a sicchen filio emor. Quã postmodũ in coniugium petẽs: symeon z leui dolose egerũt: vt filius emor cum patre z populo iuxta ipsorum ritum circũciderentur: asferentes se forore incircũciso homini copulare non posse: quod si facerent: nedum diuinam filio regei promiserunt tradere: sed etiã cum eorum populo conubia confederare. Lii. autem omnes mares circũcisi fuissent: et pre dolore in cisionis tertio die in lectis iacerent. Symeon z leui arreptis gladijs vrbem aggressi sunt: cunctiq; maribus interfectis cetera diripuerũt. Unde ter ritus iacob propter incolas terre: sed confortatus a dño recessit. Peruenieñq; bethel edificauit altare: z iuxta id quod prius in itinere mesopotamie domino vouerat: ibidem obrulit holocaustuz. **E**gressus igitur iacob de bethel venit verno tẽpore ad terram que dicit effratã. i. bethleem. Ibiq; cum rachele filium peperisset: et pre dolore partus moreretur: vocauit eum benonũ. i. filius dolozis. Pater vero vocauit euz benjamin. i. filius dextere. Ibiq; rachele sepulta: iacob peruenit ad terrã chanaã. Et cũ esset annorũ. cxx. patrem suuz isaac mortuum sepeliuit. Erat autẽ iacob annorũ. cxj. quando genuit ioseph. Et cũ esset ioseph annorũ. xxxij. iacob descendit in egyptum in animabus. lxx. qui tunc erat. cxx. annorũ: vt in proximo dicitur. Qui postea vixit in egypto annis. xvij. Et sic iacob annorũ. cxlvij. videns appropinquare obitum suum vocauit ioseph filiũ suũ adiurãs eũ vt ipsum sepeliret: vbi abraham sepultus fuerat. **L**ouocatis autem oibus filijs suis bñdixit eis ac

De sanctis in mēse february occurrē. Fo. lviij.

propheticē multa ventura predixit de diuisione terre promissionis ad litteram: et de futuro statu duodecim tribuū: apertissime autē de vtroq; christi aduentu. Et post hec in pace dormiuit: quē filiū assumptentes portauerunt in hebron: et ibi eundē sepelierunt cū patribus suis. Hoc ex Genesi a. c. xxvij. vsq; ad. xxviiij. et ex alijs libris quibus supra.

De sancta Rachelē. Cap. xv.

Rachel filia Laban

ban filij bathuelis filij nachor fratris abrahe et Jacob neptis: et auunculo precreata in vxore iacob diuina dispensatione a patre tradita est. Pro qua vt supra proxime dictū est: iacob laban seruierat septē annis. Et videbatur si bi diebus pauci pre amoris magnitudine qua ipsam adamauit. Nam forozē Liam quasi coactus accepit. Quia tamen die instituta exigit vt minus accepti in aliquo subleuentur. Videns deus qd iacob rachelē pdiligere: eam multo tpe sterilitate damnauit: liam autē multis filijs fecundauit. Cum autē cōtemplatōe filiorū amoris: sic forozis dilectioni adequatus eēt in iacob: sic et rachel parere cepit. Perperitq; primum ioseph iacob iā. xij. anno etatis agente: vt scilicet iosephus tradit. Post quē ānis duodecim genuit beniamin et in puerperio decedit: quā iacob in effratim q est bethleem vbi et filium pepererat: sepeliuit: et titulū eius descriptionis desuper apposuit. Prefate tres sanctissime matres: scilicet sara rebecca et rachel in multis sacre scripture locis cōmemorantur: et earum celeberrima sanctitas recollitur. Specialiter autē petrus in priā epistola. c. iij. de sanctitate sara mentionē facit: quibus et ceteras cōmendare in genere videat: propter quō merito in sanctarū mulierum catalogo describitur: que tantorū virozum coniuges et factorū filiorū meruerunt esse genitricēs. Iosephus etiam eas inter sanctas hebreorū matres: imo pre ceteris cōmemorat. Hoc oīa vnde supra collecta sunt.

De sanctis duodecim patriarchis filiis iacob. Cap. xvij.

Duodecim patriarche

filij iacob a quibus. xij. tribus israel descenderūt: ab eodem ex duabus eius vxoribus: rachele et lia: et duabus ancillis zelpha et bala progeneriti fuerūt: quorum nomina hec sunt: ruben: symeon: leui: iudas: isachar: zabolon: gad: aser: dan: neptalim: ioseph: et beniamin. Hos em in sanctorum numero ponendos inducunt: non solum paterna sanctissima merita: quorum illi imitatores fuisse creduntur: sed etiā eorum in multitudinem filiorū israel innumera generatio diffusa. Quod vt ipsorum sanctitas plenius innotescat: ex omni tribu eorū duodecim milia signatorum in apocalypsi describuntur: vt sic ex electis filijs parentes

eorum sancti comprobentur. Excepta sola tribu dan que ideo in nouo testamēto repellit: non ex vlla progenitoris culpa: sed quia ex ea christo cōtrarius antixp̄s nasciturus dicit. Terum et si ex eisdem patriarchis aliqui peccauerūt in aliquo: vt pote ruben qui patris cōcubina abusus est: vel forsitan oēs quādo ioseph iustū in egypto vendiderunt: pie creditur eorū culpas ante mortē per penitentiam fuisse deletas: vt patrū vestigia imitātes oēs ex hac luce sine delicto migrarent. Confirmatur etiā hec opinio ex duodecim testamētis ipsorū: que in hebreorū cōdicibus reperta nuper in latinū translata sunt: que Thincet? in speculo ponti. In quibus de aduentu christi et in speculis humanitatis tot et tāta mysteria vaticinata continentur: vt videant diuino afflari spiritu: non futuram prophetiam predixisse: sed transactā hystoriam teruisse. Et potissime in hoc concordantes: quod christus dñs de tribu iuda et tribu leui fuerat nasciturus: ipsas duas tribus pre ceteris extolens: et in hoc christi regnū et sacerdotiū attribuētes. Neq; em arbitrandū est tantā diuini spiritus afflationē in reprobatos hoīes eadē sacramenta sic vnico ore pphetantes: potissime mortis tpe concurrisse. Omnes autē patriarche sic cur cū patre iacob in egypto intrauerūt: sic ibidē vitā finierunt. Et istis vt dictū est duodecim tribus filiorū israel dicte sunt: inter quas quibus tribus ruben ex eo q fuerat plogenitus ceteras dignitate precellere debuisset: tñ tribus iuda eius locū obtinuit: et ideo merito regnum accepit: quia aperto rubro mare filijs israel transfuitur: cunctis intrare dubitātib;: prior tribus iuda mare trāsiuit: et ceteris trāseundi audaciā sibiuit. Post hanc scdm tribus leui merito pfecti: quia ipsa sola ex oībus diuina vocatōe ad sacerdotiū sublimatur. Et quia ex oībus fratribus suis leuite separati fuerant: vt de sacrificijs et oblationibus ceterorū vitam ducentes sorte hereditatis cum alijs nō acciperent: ita q solum tribus vndecim remanebant. Idcirco tribus ioseph in duas subdiuitur: que ex duobus filijs effratim et manasse descenderūt: vt numerus duodenarius impleret: et vt tribus ioseph cuius occasiōe ceteris fratribus tāta bona proleuerant: duplici portione ditaret. Ideoq; tribus ioseph inter ceteras nō nominat: sed loco eius due tribus videlicet effratim et manasse surrogantur.

De sancto Ioseph patriarcha. Cap. xvij.

Ioseph patriar

cha Jacob filius ex rachele in sancto: et patrum catalogo Ecclesiastici. xliij. et primo Machabeor. ij. specialiter nominatur. Qui patri dilectissimus: eo q in senectute genitus: emm anorum. xvi. pasceret gregem: inuidiam fratrum suorum incurrit: tum propter familiarem patris erga se dilectionem: tum propter somniorum narrationem. Videt enim somnia: q fratrum manipuli suum in agro adorarent: et q sol et luna et

stelle vñdecim se similiter honorarent: quod pater exponens ioseph a fratribus pdixerat adorandum. Cum igitur a patre in Sichen: vbi fratres pascebant pecora mitteretur: ipsum tunica talari nudatum deposuerunt in cisternam sichen: et deinde consilio inde extractu ismaelitis triginta argeuteis vendiderunt. Tunica aut ipsius in sanguine hedi tinxerunt: simulatesq; illum a feris occisum eandem patri miserunt: qui ipsum interfectum existimans inconsolabiliter omni tpe deflebat. **Q**uadante vero quiz ismaelite ioseph in egypto vendide rnt phuthiphari eunucho magistro militie pharaonis. Sic habuit vxorem et liberos: non dum em eunuchois factus erat. Nam et ioseph post modum duxit vxorem eius filliam: qui eunucho factus ad sacerdotium fuit promotus. Traditq; hebrei: qd ipse phuthiphar videns ioseph elegantem, emisit eum: vt sibi misceretur. Dominus aut custodiens ioseph: adeo illum infrigidauit: vt deinceps tanq; eunuchois impotens ad coitum fuerit: propter quod et eunuchois dicitur. **V**identes aut eum ierophanti arefactum de more suo ipsum pontificem heliopoleos: que postea fuit damiata creauerunt. Phuthiphar autem quibus cum ioseph peccare non posset: ipsum tñ diligens in tantum honorauit: qd omni domui sue illum prefecit. **C**ui aut vxor eius inleceisset oculos in ioseph quadam die dum eet in camera solus: illa ingressa apprehendit pallium eius: et eum ad concubitum inuitauit. Sed ioseph iratus relicto pallio in manu eius effugit. Illa vero contemptra se videns: in argumentum fidei retentum pallium: ostendit viro redeuntis: accusans ioseph qd ipsam voluisset violare. Qui verbis vxoris credulus: vinctum ioseph tradidit in carcerem regis. **U**bi etia post dies aliquot retrufi sunt a rege principes pincernarum et pistorum magister ex culpa ipsorum. Qui cum ambo nocte vna somnia vidissent: et ea ioseph interroganti narraffent: principi pincernarum qui dixerat se vidisse: qd ex vitæ trium propaginum vvas exprimens in calcem pharaonis poculus regi dabat: exposuit ioseph: qd post dies tres suo fuerat officio reponendus. **P**incipi vero pistorum dicit qd viderat se tria canistra panibus repleta gestare: auesq; ex eis comedere: exposuit ipsum post tres dies in patibulo suspendendū: carneq; eius ab omnibus lacerandas: que omnia vt predixerat: rei probauit enectus. **P**ost duos annos vidit pharao somnium: qd septē boues crasse de flumio ascendebant: quas sequebatur septē alie macilentæ pistorum pinguedine denozantes. **S**eptem quoq; spice plene et vberes pullulabant: quas sequebantur alie septem tenues et arentes pistorum pulchritudinem absorbentes. **C**umq; sapientia egypti somnium regi interpretari nescirent ad suggestionem pincernæ ioseph recordast: pharao ioseph educto de carcere somnium retulit: quod ille sibi exposuit. **D**icens septē annos fertilitatis niuie in orbe venturos: quos subsequantur alij septem summe sterilitatis. **C**onsultisq; regi vt prouideret vitium: qui quintaz partem frugum tempore fertilitatis in horreis congregaret: et tempore future postmodum famis refer

naret. Rex ergo miratus in ioseph somnii solutionem: et consilij discretionem commisit ei huiusmodi dispensationem: faciens eum totius egypti duces et principem cum esset annorum triginta. **P**rimo igitur et fertilitatis anno veni ioseph vt congregaret frumenta in fines heliopoleos: id est damiata: et diuertit ad domum phuthipharis: qui ipsum emerat: et per dolum vxoris carcerauerat: qui princeps et sacerdos regionis heliopoleos factus fuerat. **D**iuis filiam a, femnech virginem dedit pharao ioseph in vxorem: ex qua nati sunt sibi duo filij **D**anaïes et **E**ffrain prius quam fertilitatis venirent. **T**rasactis igitur annis vberitatis et grano collecto: venerunt anni inopie: et ceperunt tam egyptiorum: qd aliarum prouinciarum populi concurrere ad ioseph pro frumentis emendis: vnde et erinde infinita pecuniam congregauit et in arcibus regis reposit. **I**nter hec venerunt in egyptum de terra chanaan. x. fratres ioseph: beniamin cum patre relicto: pro frumentis emendis: qui ad ioseph intrantes eum adorauerunt: quibus ille cognitis durius locutus est: dicens eos exploratores esse: eosq; diebus aliquibus in vinculis mancipauit. **I**lli vero se excusantes omnem suam progeniem narrauerunt: inter alia fratrem alium beniamin domi relicti se habere dixerunt. **Q**uod ioseph audies symeonem detinuit: ceteros vero cuius cibis dimisit: iurans qd fratrem illorum nunq; dimitteret: nisi beniamin sibi adducerent: vt sic illos verum dixisse comprobaret. **Q**ui redeuntes iosa patri narrauerunt: et eum noua tristitia affligerunt. **C**onsumptis ergo fructibus de mandato parentis iterum pro alijs emendis in egyptum descendunt: et quis dudum iacob recusante beniamin secum adducunt: venientesq; ad ioseph eundem adorauerunt: ei beniamin sibi presentauerunt: et mynera secum delata obtulerunt. **Q**uos ille ad conuiniū inuitauit et symeonem eductū cum fratribus discumbere fecit. **F**actoq; mane dispensatori suo mandauit: vt eis frumentum tribuatur: ciphumq; suum in sacco iunioria abscondat. **Q**uod cum factum esset: et illi de ciuitate exissent: fecit eos insequi et teneri eo qd ciphum principis rapuissent. **Q**uo dum negaret et apertis saccis oibus granū effusum esset: reuertus est ciphus in sacco beniamin: illiq; oēs vincti ad ioseph reducti sunt. **C**ui aut eos ioseph de commissio furto durius increparet et solū beniamin vti culpabilē ceteris dimissis in seruū retine re veller: iudas propius accedens: eide cum lachrymis exposuit: qualiter puerū a patre in fidē suā susceperat: et pro puero miam postulabat: supplicans illū ad patrem remittendū: et se loco pueri in seruitū detinendū. **I**oseph ergo se amplius prohibere non valens: alienis oibus electis se cum lachrymis fratribus inuocuit oēsq; sibi cum amplexibus reconciliavit: datiq; muneribus ad patrem remisit: eumq; cum omni familia et facultatibus ad se deferendū mandauit. **Q**ui festinanter ad patrem redierunt: et sibi p ordinē cuncta retrulerunt. **A**udies aut iacob qd ioseph filius eius viuere: et totū terrę egypti dominato: eet: qd de grauī somno euigilans dei benedixit. **Q**ue dñs p visionē confortauit. **Q**ui mox surgens. ij. anno famis cum vniuersa

familia in egyptum descendit. Fueruntq; anime lxx. numero ipso et ioseph cum duobus eius filijs copulatis. ¶ Pharaon igitur benignissime iacob senem annoꝝ. cxxx. suscepit et ab eodẽ benedicti voluit: deditq; ei et filijs suis terrã gessen uberrimã ad habitandum. Sicq; occasione ioseph iacob et filijs eius oibus bonis copulatis locupletati sunt. Sepeliuitq; ioseph patrẽ suũ defunctũ: vt supra dictũ est i sepulchro patrũ suozũ in hebron. Erat autẽ ioseph annoꝝ. xxxix. qũ iacob in egyptũ itrauit vbi et amiss. xxvij. superuixit. Sicq; ioseph annos etatis sue. lvj. agebat decedẽte gẽitore. Quo mortuo superuixit annis. liiij. et vidit filios effraim in tertiam generationem: filij quoq; mabir filij manasse nati sunt in genibus ioseph. Oblitusq; oĩum malozũ que fecerant et fratres sui mortuo patre eos benigne tractauit: et p̄dũs ac possessio nibus ditauit. Et ad extrema deuēnisse fratrib; p̄dixit qd de eos visitaret: et ad terrã p̄ qua patribus suis iurauit illos reduceret. Adiurãs eos vt ossa sua tũc ex egypto trãfferrent: et in patero no tumulo sepelirent. Mortuusq; est ioseph cum eẽt annoꝝ. cx. et conditus aromatib; reueruatus est in loculo i egypto. Hec de libro gẽn. c. xxxvij. vsq; ad finẽ: et ex alijs voluminibus quib; supra.

De sanctis Effraim et manasse. Cap. xcviij.

Effraim et manasse

nassẽs patriarche filij ioseph fuerũt: q̄ tribub; ei; in duas subdiviserũt. Quozũ primogenit; manasses anno. xxvij. etatis ioseph. ij. genit; vero effraim anno. xxxv. eũsdẽ etatis natus ẽ. Effraim autẽ minor manasse maioris prelatus est: q; semẽ ei; magis excreuit: et p̄p̄ozũ multitudi- dine: et regni dignitate. Nam regio israel in duo diuiso: tribus effraim caput. x. tribuum fuit cui; regni samaria in ipsa tribu posita ciuitas regalis multo tpe claruit: vnde tũ iacob morti appropinquaret: ioseph filij; suos manassem et effraim ad eũ adduxit: vt anteq; decederet filijs suis bñdictionem daret. Applicãsq; illos ad iacob manassem primogenitũ posuit ad dexterã patris: effraim vero minorẽ ad sinistrã: cupiens vt pater maiori dexterã: minori vero sinistrã super caput poneret. Jacob v̄o qui tã oculis caligauerat: nec luminibus corporis nepotes videbat: spiritu tũ futura preuidẽs manus cœclauit: et super caput effraim dexterã: super caput vero manasse sinistrã imposuit: eisq; bñdixit. Quod ioseph moleste ferens dexterã patris de capite effraim leuare et super caput manasse transferre nitebat. Cui iacob respondit se scire quid faceret: nam quis manasses magnus futurus esset: ip̄m tũ effraim et seminis multiplicatione et honoris dignitate scelle- ret. Qui post aũ et patris excessum in eozũ semine mirabiliter excreuerunt: et cum ceteris patri- archis in egypto diem extremũ concluderũt. Hec ex libro gẽn. ca. xlvij. et ex alijs voluminibus quibus supra dispersim collecta conscripta sunt.

De sancto Vedasto epo. Cap. xcix.

Vedastus epi

scop; attrebarensis fuit: qui a beato remigio Remeñ. archiepiscopo eidẽ vbi in ep̄m ordinatus: cum venisset ad portũ ipsius ciuitatis: et duos pauperes vnum cecum: et aliu claudũ ad elemosinam fedẽtes inuenisset: facta oratione eorum illuminauit: et claudum erexit. Cui autẽ in quadam ecclesia derelicta vepribus operta lupus habitaret: eidẽ mandauit: vt inde discederet: nec il- luc ulterius redire p̄sumeret: qd; factũ est. De- nitq; eũ verbo et exemplo multos conuertit: quia dragesimo sui episcopatus anno vidit columnã ignea a celo in eius domũ descendẽtẽ. Finemq; suum post modicũ futurũ esse cognouit. Et circa annum dñi. ccccc. in pace requieuit. viij. idus fe- bruarij. Cum autẽ corpus eius transferretur: au- domarus quidẽ p̄e sensu cecus dolens qd corp; sancti videre nõ poterat. Vox lumine recepto corpus asperit: sed postmodũ pensans hoc forte non esse ale sue perutile ad votum lumẽ amisit.

De sancto Amando epo. Cap. c.

Amendus epi

scopus nobilibus parentib; or- monasterium introiuit. Qui die quadam maximũ serpentẽ inuenit: quẽ statim virtute crucis ad fonteam inde nunq; exiturus ire coegit. Post hoc duz romã venisset: in ecclesia sancti petri apli pnoctaret: custos ecclesie ip̄m irruerẽter foras proiecit. Cui postmodũ ante fores dormitanti beatus petrus apparuit: et ad gallias ip̄m redire mandauit. Qui eũ ibidem regem godobertũ de suis crimib; diuinitus admonitus increparet: rex ip̄m de regno suo etecit. Cum autẽ rex filiũ non haberet: aman- dus sibi oratione natus a dño impetrasset: dispo- suit rex: vt eũ ab amando baptizari faceret. Que sito igitur sancto et ad regẽ adducto prostrat; ad pedes eius rex veniã petijt: vt filiũ suum quem precibus sancti dñi sibi concessisse nouerat ba- ptizaret: instantius postulauit. Ille vero primam de venia petitionem exaudivit: sed secularibus negocijs implicari nolens secundam recusauit. Tandem victus precibus annuit voto regis. Et cum baptizaretur infaus tacentibus cunctis re- spondit amen. ¶ Post hec ip̄m rex in traiectionẽ episcopũ sublimari fecit. Vbi cum verbũ predi- cationis cõtẽmẽtẽ videret in vascõniã iuit. Et oĩ ibi predicaret: et quidam iaculator ip̄m irrideret: continuo a demone arripitur: et prop;is dentib; se discerpens: qd viro dei iniuriã fecerit confitetur: et tandem miserabiliter moritur. Vbi etiam cecus quidam aqua lotionis manũ eius oculis perfu- sus illuminatur. ¶ Cum in quodam loco de volũtate regis monasterium construere vellet: et epi- scopus proxime ciuitatis hoc egre ferret: misit ad eum famulos suos: vt aut sanctum inde expel-

Liber

lerent: aut dolose occiderent. Qui venientes ei in dolo suas erunt: ut fecerit pergeret: sibi locū aptū ad monasteriū construendū ostenderet. Qui malicia eorū per spiritum agnita: ad cacumen montis cū eis accessit: vbi esset occidere disponebat: eo q̄ et ipse martyriū affectaret. Subito q̄ tāta pluuia et tempestas mons tegitur: vt se mutuo videre non possent. Qui somori putantes: prostrati veniā postulabant: et vt eos viuos abire permitteret exorabant. Ipsaq̄ orationē fudit: et mox serenitas illuxit: episcopi famulos amandus in pace dimisit. Post que multa alia miracula faciens in domino feliciter obdormiuit. viij. idus february: circa annū dñi. cccc. cxx. tpe heraclij imperatoris.

De sancta Dorothea virgine et martyre. Cap. cj.

Dorothea virgo et martyr apud cesareā coppadocie passa ē. Luitus cum due sorores christa et calixta: que in tormentis territe fuerant apostatafuerunt: tradita ē Dorothea virgo a iudice duabus sororibus suis: vt ipsius animi ad deorum sacrificia inclinarent. Quas diuino nutu sancta virgo versa vice ad fidei veritatē reuocauit: et ad martyriū animauit. Qua de re ipse scētus ambe in cuppā misit et in conspectu sororis incēse xpo animas tradiderunt. Dorothea vero in catastram leuata et palmis diuissime cesa tandem data sentētia ad decollandū ducta est. Que dum ad passionem tenderet: scholasticus quidē nomine theophilus virginem irridendo rogauit: vt q̄ ad paradisi spōsi sui pergere se dixerat: de ipso paradiso rosas sibi aliquas destinaret. Quod et illa spopōdit. Dum aut iugulo feridē foret: astitit ei iuuenis cernentibus multis: qui eidē in sinu suo tria mala et tres rosas presentauit: quas sibi de paradiso spōsi sui attulisse asseruit. Quā sancta rogauit: vt eas theophilo deferat: q̄ et factū est. Propter q̄ cum theophilus rosas iniustas tēpore hyemis aspiceret: et miraculum considerasset: conuersus est: et post decollationē virginis et ipse tentus in equuleo lenatus ac diutius tortus: tandē gladio cedente martyriū consumauit. Passa est aut virgo xpi. viij. idus february.

De sancta Dorothea virgine. Cap. cij.

Dorothea altera

virgo apud alexandriam tpe maxentij et maximi imperatorū passa est. Que vt octavo libro ecclesiastice hystorie tradit: nobili pro genie orta christo dño seruiebat: et votum virginittatis emiserat. Sed maximis in partibus egypti existens pudicitie hostis et fidei: xpianos mares ad deorum culturā: virgines ad voluptatem obscenā: totis nisibus prouocabat. Dum igitur virgo xpi ab eodem pro aduulterio impetitur: accepta dilatione timensq̄ virginittatem

Tertius.

amittere: nocturno silentio clam aufugit: et beremum petens orationibus et ieiunijs multo tempore vacans in pace quieuit. Luitus exempli multe virgines imitate sunt. Dec ibi.

De sancto moyse abbate.

Cap. clix.

Moyse abbas in deserto de scythi penitentiam egit. Qui fratri a se petenti sermone dixit: vt in sua cella federet: et ipsa eum vniuersa doceret. Luitus quidam frater senex infirmatus in egyptū vellet ire ne fratres nimis grauaret: prohibebat eum moyse abbas ne iret: qm̄ in fornicationem incidere. Qui corristatus est nimis: tam infirmitatem suam q̄ senectutem considerans. Et contra abbatis inhibitionē discessit. Luitus cū virgo quedā ex deuotione seruiret ille conualefscens eam violauit. Que cōcepit et peperit. Senex q̄ infantē in vltis suscipiens: in die magno festiuitate: que erat in scythi ecclesiā cū multitudine fratrum intrauit. Et puerum cū lacrymis oibus ad sui confusionē et aliorum exemplum ostendebat: et ipm̄ filiū inobedientie fore dicebat: ac vt nemo de senectute presumeret admo-nebat: necnō vt pro se orarent oibus supplicabat. Luitus moyse abbas penitentiā imposuit: et ille ad cellā reuersus ad pristinū statū rediit. Fratres quendā qui peccauerat abbati moyse miserit iudicandū. Qui accepto sacco pleno harena venit ad eos. Et interrogatus ab eis quid hoc esset: respondit q̄ erant peccata sua post se currentia in similitudinē harena ponderosa: que ipse non poterat videre: qui tamen venerat aliena iudicare. Illi aut hoc audientes fratri pepercerunt. Dec in vitis patrii. Quieuit aut abbas moyse in dño et agitur eius festum septimo idus february.

De sancto Moyse abbate alio episcopo saracenorum. Cap. cxlij.

Moyse alius

abbas ethiops natione eps saracenorū fuit: vt habet in hystoria tripartita. Dic postmodum ab egyptijs captus: et seruus effectus ppter multas culpas a dño suo expulsius: latrocinij et homicidij deditus est. Tandē exēplo sanctorū anachoritarū ad penitentiā prouocatus: et xpianus ac monachus effectus est. Fuit discipulus illius abbatis. Luitus sanctitatis exēplo oia diaboli signēta deuicit: et demonibz admodū terribilis fuit. Deinde ad sacerdotij ordinem ascendit: et septuagintaquinque annis in beremo seruire studuit. Cū aut pzo clericus factus ē: et epus ei suppellicē imponuit: dixit et epus q̄ factus fuerat nimis candidatus. Ille vero quesuit ab epō: an a foris: an ab itus: quasi diceret q̄ dealbatio exterior sine interiori nibil prodest. Tolens aut epus eius penitentiā cōprobare: dixit clericis suis: vt qm̄ ad altare accederet: eum cū iniuria expellerēt. Deim

De sanctis in mēse februarij occur. Fo. lx.

de ipsum insequentes quid loqueretur audi-
rent. Proficiētes ergo eum foras dicebant.
Et foras ethiops. nam ethiops niger erat:
qui egressus inter fe dicebat qd illi optime fe-
cerāt ipm expellēdo: eo qd cū homo nō esset
inter boīes stare presumpsit. Sic autē sex
annis in cella inclusus stetit: quibus nulla ne-
cessitate exiuit: panē solū comedens: & aquā
ad mensurā bibens: totaq; nocte stans aper-
tis oculis orabat: vt tentationes quibus in
somnia fatigabat deuiceret. Transactis sex
annis omnibusq; detationibus superatis ex
charitate ductus nocturno tpe cellas mona-
choꝝ circuibat: & aquam aliquando a decem:
aliquādo a duodecim: aliquando a viginti de-
serens stadijs omnīū fratrū lagenas imple-
bat: factosq; mane nesciretur quis esset ad cel-
lam redibat. Quem nocte quā demoni vt eum
ab hoc opere euerteret: quasi ad mortem in
doxio per cussit: qui mane iacens reperitus: et
quis esset agnitus ad eius tugurium per fra-
tres reductus fuit. Quieuit in pace in deser-
to scythi septimo idus februarij. lxxx. discipu-
lis derelictis.

De sancto Augulio epo. Cap. cv.

Augulius epi

scopus in britānia martyriū
passus est. Dic em pontifex
auguste ciuitat; britānie eta-
te ac virtutibus prouectus
cursum temporis per mar-
tyrium cōplens eterna me-
ruit suscipere premia. vii. idus
februarij. vt ait Sido.

De sc̄a Louita uirgine & mar. Cap. cvj.

Louita uirgo

& martyr apud alexandriam
sub Decio cesare passa est
agente diuino preside. Qui
vt habet. vi. ecclesiastice hy-
storie lib. beatū metranū se-
nē uolentē impla uerba pro-
ferre: iussit oē corpus eius
mēbratim sustibus collidi:
vultumq; eius ac oculos acutis calamis tere-
uari. Deinde ipm extra ciuitatē eiecitur lapi-
dibus mactari: vt superius dictū est. ij. kalē.
februarij. Post hec iube te iniquissimo presi-
de Louita uirginē adorare idola recusantē:
pagani pedibus innectentes: & per plateas
ciuitatis hincinde traquentes horrendo sup-
plicio corpore discerpserunt. Sicq; xpo spi-
ritū reddidit. vi. idus februarij.

De sancta Apollonia uirgine & mar. Cap. cvij.

Apollonia

virgo & mar-
tyr apud alexandriā sub De-
cio cesare passa est agere ol-
uino preside predicto. Quā
pagani detentā ad idola per-
ducetes iussu presidis ado-
rare cogebāt. Quod cū illa
execraret psecutores ipsius
omnes primū dētes excusse-
runt. Deinde copioso igne accesso cū minarē-
tur uitam se eam incensuros: nisi cū eis im-
pia uerba pferret: paululū quidem intra se-
metipsam deliberans: repēte de manibus im-
piorum porripit: & in ignē quem parauerāt:
prosluit. Sicq; igne combustā in odore sua-
uitatis suauissimum christo hostiā obtulerūt
quinto idus februarij. Quod corpus vna cum
reliquis coiute virginis et metrani martyriū a
christianis alexandrie sepulcrum est.

De sancto Ausberto epi-
scopo. Cap. cvij.

Ausbertus epi

scopus filius sircanti illu-
stris cum esset iuuenis: ano-
dragasinam uirginem filiā
illustri roberti officialis
lotbarij regis francoꝝ: sa-
tis renitente tandem a pa-
rētibus coactā desponsauit
viroem. Nam cū ab annis
puerilib; deo vgnitate uouisset: uirū oīno ac-
cipere recusabat. Cū autē deū lacrymis pro-
pulsasset vt ei pudicitia pseruari ante q̄
a viro tradacta esset: subito grauē i facie lepra
percussit: & a cōsortio hominū separaf. Sicq;
dispensante andoeno episcopo a viro repu-
diatur: & in cenobio uirginum iuxta monaste-
riū beluaci situm uirgo ipsa sacro uelamine
cōsecrat. Sed post dies modicos a lepra mū-
data: priore speciem reassumpsit. Que & post
modū eiusdē loci abbatisā facta est laudabi-
liter uixit. Ausbertus uo uxorē exēplo re-
licta aula regia in qua inuēte morabatur: de
uolūate lotbarij regis monachus effectus
est in monasterio fontanelle: sub sc̄o vande-
gisillo abbate. Deinde ad andoeno epo pres-
byter cōsecratus: theodoro regi non dū re-
gnanti: eū ad regnū ascensurum pcedit. Et
in huius signū in agro ipsius theodorici tē-
pore hyemis herba uirentē pcurit: que vsq;
in p̄sens ibidem perpetua uiriditate conspici-
tur. Successit autē vande gisillo in regimine
monasterij fontanelle. Ac deinde post beatus
Andoenum ad epatū rothomagen. electus
fuit. Qui vti bon; pastor cōmissi sibi gregis

h iij

dominici mirabile curam egit. Sed tandem regi Pipino: quis falso tamen de pditione suspectus ab eodē apud altū montē in exiliū actus est: ubi in pace vitam finivit. v. idus februarii. Luitus corpus dñi inde trāsferretur visum est oculos tertio aperuisse. Sepultusq; est ad presens apud beluacum virtutibus clarens.

De sancto Amonio cōfessoze et abbate. Cap. cx.

Amonius con-

fessor vir eruditissimus Origenis didymi q; discipulus fuit. Qui a iuēctute vsq; ad mortem preter panē assum nihil vnq; comedit. Nunq̄ visus est irascēs: aut iurās: aut mentiens: aut vanum: vel asperū: vel infirmū pultisse sermonē. Cum atphanasio episcopo romam tendens et re-

diēs: nullū ciuitatis edificium vel opus inspectabile preter apostolorū et lateranens. ecclesias conspexisse narravit. Electus aliquādo in episcopiū aurem sibi precidit: vt sic vti mancus et mutilatus episcopatu indicarent indignus. Et dñi ad huc omnino hoc non obstante electioni insisterēt: pteftans q̄ sibi linguam precideret: dimissus est. Ignem de domo vicinorum assumens: nec in quo deferret paratū habens pūnas inustus vestibus in sinu portauit. Quienit iu pace apud cypriū. v. idus februarii: ubi et sepultus est.

De sancta Scholastica virgine. Cap. cx.

Scholastica vir-

go bñi bñdicti soroz ab ipso isantie tempore dño dedicata in monasterio fuit. Ad quas vir dei se mel per annū visitandam venire consueuerat. Quasā die cum discipulis ad eam ex more descendit. Qui totum diē in sacris colloquijs deducentes: incumbentibus iam noctis tenebris simul-

cibum sumpserunt. Cum ergo adhuc ad mensam sederent: et tardior seboza protraheret: factimonialis virgo fratrem rogauit: vt ibi secum eadem nocte permanēs diuinis eam sermonibus resoueret. Quod ille omnimode facere denegauit. Et cū tanta esset in celo serenitas: vt nec parua nubecula appareret: Scholastica inseritis digitis manus super mēsam posuit: et caput in manibus domini rogatura declinauit. Voxq; tanta conuulsiōnis et tonitruū virtus tātaq; inundatio pluuię erupit: vt neq; pater sanctus: neq; cui cū eo erant fratres: extra loci limē pedem mouere possent. Sicq; ipse exire extra tectū nō valēs: qui remanere spōte noluit: inuitus in loco cum sorore permāsit. Totamq; noctem per uigilē deducērūt: et per sacra uite colloquia se vicaria relatione refecerūt. Dieq; sequētī vir dei ad monasteriū rediit. Post triduum vō in cella cōsistēs eleuatis oculis uidit soroz animam de corpore egressam in columbe specie celli secreta penetrare. Quod mox fratribus nunciauit: eosq; vt corpus ad mo-

nasterium suū deferrent transmisit. Quod in sepulchro qd ipse sibi parauerat tumulauit. Sicq; contigit: vt quorū vna mens semper in deo fuerat: eorum quoq; corpora: nec sepultura separaret. Quienit in pace vgo domini. iij. idus februarii. Dec gregorius. ij. dialo. cap. xxxiij.

De sancta Sotbera virgine et matre. Cap. cxj.

Sotbera virgo

et matre: in orientis partibus passa est. Que graunter et diutissime alapis cesa: cū cetera quoq; penarū genera vicisset nouissime gladio martyrium psumavit quarto idus februarii. Dec ado in martylogio.

De sancta austreberta virgine. Cap. cxij.

Austreberta vir-

go filia sissini illustris: et sancti ausberti rothoma gen. epi soroz fuit. Que voto vginitate emisso ab eodē fratre suo in cenobio virginū apud ciuitatē rothomagensis iclusa: vite laudabilia scitatis et posse testimonia. iij. idus februarii migravit ad dñm: vt dicit Guilelmus.

De scā Euphrosyna virgine. Cap. cxij.

Euphrosyna vir-

go apud alexādriā claruit. Que ipsius ciuitatis nobilissimo patre pānutio progenita fuit. Hic eñ dñi prole careret: et monasterium quodā monachorum ciuitati proximum frequentius visitaret: ei q; multas elemosynas conferret. Agabitum abbatē et monachos exorauit: vt sibi gratam sobolem a domino precibus ipetrarent. Cui deus orationib; fratrum filiam euphrosynā concessit. Dum aut ad annos nobiles peruenisset: et virginitatē suā xpō vouisset: eaq; pater licet inuitā cuidā nobili iuueni despōdisset: virgo xp̄ivotū adimplere cupiens de patris domo latēter abscessit: et sumpto virili habitu seq; smaragdum nominans ad dictum monasteriū sexum virilem fingeus accessit: seq; monachus fieri postulauit. Que abbas gratanter excepit: et monasticum habitum sibi tradidit. Que in sancta religione ieiunijs et vigilijs p̄e omnibus occupabatur: et ab omnibus masculus putabatur. Cum autē et eleganti decore fratres aliquando tentarēt: iussu abbatis sepe ratim cellulam petiit: et sola inclusa deo seruens om̄i tempore mansit. Terū pater et sponsus euphrosynam vbiq; pquirentes: nec vsq; inuenientes: nimia tristitia afflicti eam vt mortuam deslebant. Pater vō occupatus tristitia: sepius ad abbatem Agabitum veniebat et se suis orationibus commendabat. Ille vō cum fratribus deum exorabat: vt qui pānutio con-

De sanctis in mense february occurrē. Fo. lxi.

cesserat filiā; eandē sibi reuelare: vel defunctam. Sed cū abbas a dño se exaudiri minime cōspexit: set: p̄nūtius nullā cōsolationē recipere posset: perduxit abbas p̄nūtium ad smaragdū inclusum: vt in eius facundo colloquio consolaretur. Quēz euphrosyna cognoscens: sed ab eo minime cognita: vt pote habitu virili vultu squalida et afflicta: patrē sup̄ amissione filie blandis adeo sermonibus cōsolaf: r̄ sacris colloquijs exhortaf: q̄ quasi rediuius effectus ex mortuo eā frequētius visitabat. Sicq; xxvij. annis inclusa oibus incognita māst. Post hec graui valitudo sine pressa mortisq; proxima: patrē secretis aduocat: eiq; oia sua oculta referat: q̄ sit euphrosyna ipsius filia veris iudicijs manifestat. Oibusq; detectis inter eius manus spiritū exhalauit. Quā pater amarissime deflens: vt pote sero cognita: audita abbati r̄ fratribus reuelauit. Dñi corp⁹ leuari debet veritas detegit: r̄ virgo dñi a fratrib⁹ cū lachrymis in monasterio sepelitur. In cuius exequijs monach⁹ monoculus corpus deosculans lūmē accepit. Pānūtius vero oibus venditis pauperibus medium precij: r̄ aliud mediū monasterio cessit. Vbi r̄ ipse monachus factus in sancto proposito decēnio filie superuixit. Qui euit in christo virgo sancta. iij. idus february.

De sanctis saturnino r̄ socis
martyribus. Cap. cxliij.

Saturnin⁹ pres

byter: Dauid: felix: apuleus: r̄ plures socij eorū iudē martyres: apud ap̄bica passi sunt. Qui sub aolino proconsule per diuersa tormenta gloriosissime triumpharunt tertio idus february. vt scribit Ado.

De sancto Seuerino con
fessore. Cap. cxv.

Seuerinus con

fessor claruit tēpore clodouij regis francoꝝ. Dic abbas fuit monasterij aganensis multoꝝ miraculoꝝ gloria celeberrim⁹ effulsit. Nā prefatū clodouē regem dudum validissimis febrib⁹ oppressum quē nullus medicorum curare potuerat: ab eo accessit

tus sua confestim oratione sanauit: et in ciuitate parisiensi multos languentes a diuersis infirmitatibus liberauit. Dum autē rex eidem pro beneficij vicissitudine multas pecunias obrulisset: nihil omnino recepit: nihilq; aliud pro munere petijt: nisi vt in toto regno quicūq; in carcerib⁹ quallitercūq; detēti libere laxarentur: quod r̄ factum est. Qui diebus aliquibus parisijs residēs: post q̄ obitū suū angelo nunciante cognouit: egressus vrbe ad montē qui castrū nauonis dicit̄ p̄perauit. Ibiq; in oratorio quondā inter manus sacerdotū domino seruientiū expirauit. Admirabili luce in star stelle in eius transitu ecclesia circumfusa: ibiq; sepultus est. ij. idus february

De sancto Juliano hospitatoꝝ
r̄ confessore. Cap. cxvj.

Alian⁹ con

fessor qui a trāseuntibus pro bono hospicio inuocatur: qui r̄ hospitatoꝝ bonus dicitur: vtriusq; partētem ignoranter occidit. Et usq; existens iuuenis venationi insistens certū insequeret: ceruus cōuer

sus ei miraculose locutus predictit: q̄ patrē suum r̄ matrē suā occidere debebat. Quod iuuenis audiens timuit: r̄ ne sibi p̄phetata cōtingerēt ad regionē longe remotā latenter abscessit: vbi cuidaꝝ principi adhesit: r̄ tam strenue secum se habuit: q̄ principem militie ei fecit: r̄ quandā castellanaz vi duā in cingē ei tradidit: r̄ castellū p̄ dote accepit. Interea parentes iuliani p̄ amissione filij vagantes eū vbiq; solite requirebāt. Tandē ad castrū cui filius p̄eerat deuenerūt. Et asuq; iulianus abscesserat. Quos cū vxor iuliani vidisset: r̄ quānam essent inquisisset: r̄ illi cuncta que de filio cōtingerant enarrasset: itellexit q̄ viri sui parētēs erāt: vt pote que a viro frequēter audierat. Ipsos igit̄ benigne suscepit: r̄ p̄ amore viri sui lectū eis dimisit: r̄ ipsa sibi alibi cubile preparauit. Factoq; mane summo diluculo castellana ad ecclesiam p̄rexit: Julianus rediens thalamū suū vxorē excitatus intrauit. Et inueniēs duos pariter dormientes: vxorē cū adultero suspicāt: extracto gladio ambos pariter ingulauit. Exiens autē domū obuiauit vxorē ab ecclesia redeuntē: r̄ admirans interrogauit: quānam essent illi: qui in suo lecto dormierāt: que respondit parentes suos esse: qui ipsuz dudū quæsierant: quos honorifice susceptos in suo thalamo collocauerat. Ille hoc audiens effectus exanimis amarissime flebat: r̄ se miserū r̄ patricidam exclamabat. Et dñi coniugē vellet deserere p̄ penitentia pagenda: vxor oīno eū sequi p̄posuit: vt fuerat sech̄ particeps leticie fieret r̄ doloris. Sicq; abeuntes iuxta fluuiū vbi multi p̄ribant hospitalitale fecerūt: in quo oēs pauperes hospicio recipiebant: r̄ penitentia peragebāt: oēsq; inde itinerantes iulianus transuadabat. Post multū tēporis media nocte cū esset grauissimū gelu: audiuit iulianus vocē lugubrē: vt se traduceret innocētē. Qui concitus surrexit: r̄ pauperē frigore deficiente transuexit: r̄ accessio igne in domo sua calefacere fecit. Sed cū calescieri nō posset: ipsuz in lectulū suum portauit: r̄ diligenter operuit. Post modicā horā qui infirmus r̄ quasi leprosus apparuerat: splendidus ad ethera cōfendit: vale sciens hospiti suo: dixit q̄ ipsum ad eū deus miserat: r̄ peccatū suū sibi dimissum p̄pter hospitalitatem nūciabat. Sicq; ille disparuit. Et iulianus cū vxore post modicū plenus sanctis operibus vitā finiuit secundo idus february. Et quia fuit pauperum peregrinoꝝ susceptor: inde a viatoribus pro bono inuocatus hospicio dicitur Julianus cognomine Hospitatoꝝ.

De quadragesima.

Cap. cxvij.

Quadragesima incipitur a dñica qua cantatur Inuocauit me etc. et significat tēpus afflictionis: ubi ecclesia que tot tribulationibus clamauerat Cir cundederunt me etc.

Et postmodū inuocādū adiutorū respiraue rat dicens. **E**xurge dñe etc. **E**sto mihi in deū protectore etc. Nūc se ex auditū ostēdit dicēs. **I**nuocauit me etc. **N**otandū autē q̄ quadragesima quādoq; dicitur habere quadragesimā sex dies: quādoq; quadragesimaduos: quādoq; quadragesimā: quādoq; vō tñ triginta sex: s̄m diuersos respectus. **D**icitur autē esse quadragesimā sex dierum: oibus ipsius dieb; cōputatis: incipiendo videlicet a feria quarta cinerū: et procedēdo vsq; ad diē pasche oibus dieb;: tam dñicis: q̄ ferijs cōputatis. **Q**uāntis enī diebus dñicis nō ieiunemus: tamen a carnibus abstineam;? **R**atio autē huius obseruatiōis est: quia licet s̄m theologos corpus humanū in quadragesima dieb; forme tur: tamen s̄m philosophos quod verius reperitur: hoīs corpus in quadragesima quinq; diebus organizatur: et perficit;: et quadragesimo sexto die anima corpori infunditur. **I**deo q; quadragesimā sex diebus abstineamus: vt sicut anima corpori infusa ex carnis cōmixtiōne quadragesimo sexto die maculatur: sic in carnis afflictione quadragesimā sex diebus a macula expietur. **U**el vt homo tot dieb; deo persoluit abstinentie debitum: quot ab eius clementia se nouit esse perfectum. **D**icitur etiā quadragesima fore quadragesimaduorū dierū incipiendo a prima dñica a qua munda quadragesima inchoatur: et numerando oēs dies vsq; ad resurrectionē tā dñicos q̄ feriales. **L**uius obseruatiōis ratio est. **Q**uā mattheus quadragesimaduas generationes ab abraham vsq; ad xpm posuit: ex quib; xps s̄m carnis descendit. **Q**uoto ergo numero ad nos descendit p carnis generationē toto ad eum ascendere debemus p carnis maceratione: **E**t hec est ratio ambrosij. **U**el quia sicut filij israel ad terrā p̄missionis pergentes. xliij. mansionibus p desertū factis ad ipsam terrā deuenērūt. **S**ic et nos ad patriā eterne p̄missionis festinatēs. xliij. dieb; p huius mundi ueremū ieiunjs afflicti ad eandē patriā deuenire oportet: et hec est ratio augustini. **D**icitur insup quadragesimā dierū incipēdo a die cinerū vsq; ad pascha solis diebus ferialib; cōputatis et dñicis in quib; nō ieiunam; deduc-

ctis. **L**uius obseruatiōis ratio est: q; vt dicit Augustinus. **A**d hoc vt habeam; quinquagenariū quadragenario denari; abscidēdus est. **Q**uod ad hoc vt veniam; ad eterna requiē: oportet nos presentis vite tpe laborare. **U**nde dñs post resurrectionē. xl. dieb; cū discipulis mansit et postea. x. die spm̄ eis paclytū misit. **U**el vt dicit gregorius. **L**ur in abstinetia quadragenari; numerus custodit: nisi q; vir; decalogi p libros quattuor sc̄i euāgelij implet. **I**n hoc etiā mortali corpore ex quattuor elementis sublim;: et p voluptates eiusdē corpori decalogi pceptis strabim;. **Q**uod ergo p carnis desideria decalogi mādata cōtēpsimus: dignū est vt eandē carnē quater decies affligam;. **D**icitur p̄terea quadragesima esse. xxxvj. dierū incipēdo a prima dñica vsq; ad pascha deducit; dieb; dñicis et solis ferijs cōputatis. **L**uius ratio est vt dicit gregorius: q; dñi p. cccxvi. dies annū dicim;. xxxvj. dieb; ieiunates quasi anni nri sūte tēp̄s decimas deo damus. **N**ō solū em̄ deo debent; decime rerū s; etiā decime dierū. **N**otādū autē q; xps postq̄ baptismum suscepto statim suū ieiunij inchoauit. **Q**uare autē eo tēpore nostrū ieiunij nō obseruamus: sed cū pascha potius illud cōtinuam;. **Q**uadruplicem rationē assignat iobes belety in summa de offiis. **P**rima est si volumus cū xpo resurgere: q; p nobis passus est et nos cū eo cōpati debem;. **S**ecunda causa est vt p hoc filios israel imitemur: q; eo tpe exierunt de egypto et subsecūter eodē tpe de babilonia. **U**nde inde probat;: qm̄ tam isti q̄ illi statim egressi celebrauerūt pascha. **S**ic et nos imitates hoc tpe ieiunemus vt de egypto et babilonia. i. hoc mūdo exeātes et terrā hereditatis eterne ingredī mereamur. **T**ertiam est: qm̄ feruor libidinis magis accēdit tēpore veris: vt ergo refrenem; corporis estū hoc tēpore maxime ieiunam;. **Q**uarta est: q; statim post ieiunij debemus eucharistiā sumere. **S**icut igitur filij israel priusq; agnus comederēt se affligebāt: edētes lactucas aggressas et amaras. **I**ta nos debemus p penitentiā prius affligi: vt digni ad esum agni vite peruenire valeamus. **H**ec iohānes belety vbi supra.

De sancto Agabo propheta. **C**ap. cxviii.

Agabus propheta: vt abbas dorotheus scribit: vnus fuit ex. lxxij. discipulis christi. **H**ic natione antiochenus: vt habetur Actū. xj tēpore apostolorum ex hierosolymis antiochiā veniens significabat per spiritū famē

in vniuerso orbe futuram: que facta est sub claudiodio cesare. Cuius rei grā discipuli, prout quisq; habebat proposuerūt in ministeriū mittere habitantes et seniores per manus barnabe et pauli. Hic etiam cum paulus esset cesaree illuc superueniens tulit zonam pauli: et alligans sibi pedes et manus dixit: per spiritū sanctū: virum cuius erat zona illa sic alligandū per iudeos in hierusalē et tradendum in manus gentiū: sicut et rei euentus probauit. Sic ergo sub noui testamēti gratia iste propheticus spiritus claruit. Qui et antiochie in pace quieuit idibus february.

De sanctis Fusca virgine et Maura martyribus. Capitulum cxxj.

Fusca virgo et

Maura nutrix eius apud rauennam martyriū passi sunt sub prelide Quintiano. De nobili patre eiusdem vrbis nomine syro gentilitatis errore detento progenita: cum esset annorum quindecim desiderabat esse christiana. Quod cum matre nutrici sue secreto reuelasset: et ipsa puellē consensisset: immo etiam ad christi fidem transire disponderet: venerunt occulte noctu ad sanctum presbyterum hermolasi: qui eas baptismatis vnda perfudit: et de fide diligenter instruxit. Que cum syro pater eius didicisset: et filiam ab intentione christiana reuocare non posset: eam in carcere clausit: et cibum omnē triduo negauit. Quibus dieb; syro missis ad filiam matronis et coetaneis puellis: vt eam ad patrii voluntatē insecerent virgini persuaderi fecit: sed nihil omnino profecit. Deinde ipse idem in carcerē psonaliter accessit: et fusca blandis sermonibus demulcēs animi eius in nullo mutare preualuit. Qua inde postmodū eductam gladio perimere voluit: sed mater eius se interposuit sperans ex dilatiōe tēporis filiam ad patrii voluntatē blanditijs demulcendā. Tūc ad sacrificiū dñi suis pater accessit: vt ipsi filie propositum cōmūtaret. Post dies aliquod preses quintianus rauenā ingressus hoc audiens mandauit fuscam et mauram cum parētib; suis ad se victos adduci. Ministri vero vidētes eam orantem: et angelū dñi splendidi iuxta eam stantē ter ritti redierunt. Et dum hec presidi renunciarent: fusca et maura se spōte sibi presentauerunt: et xpianitas esse viua voce pronūciarunt. Dum autē preses syro tentū interrogasset: cur filiam xpianam fieri permisisset: illeq; econtra se excusans omnia gesta per ordinē retulisset: quintianus quidē syro dimisit: fuscam vero xpm consentē et idola consutantem flagellari mandauit. Deinde in carcerem yna cum maura trudi fecit. Et dum in fide immobiliter perseuerarent: iussit eas preses ex vrbe educi: ibiq; illas gladio trāfuerberari. Cum autē ad locum certaminis adducte fuissent: fusca oratiōe sua ad dñm: vt susciperet alas earum in pace: voce celica confortat: deinde a spicatore gladio per atera trāsfixa necatur. Maura vero nutrix eius

tenens corpus virginis cū lachrymis rogauit carifices: vt eam simili passione transfoderēt quod et factum est. Quarū corpora naute quidē xpiani noctu rapientes ad prouinciā tripolitānā ciuitates fabriatam ea deduxerunt et ibidem honorifice condiderunt. Transactis vero multis annorū curricula ciuitate illa a paganis depopulata: vitalis quidam venetus diuinitus ad vrbem ipsam deser tam nauigauit: et corpus sancte fusce inde sublatū ad prouinciā venetie transfulit: et in ciuitate torcellensi cum honore collocauit: vbi et ecclesia eius nomini fabricata est. Passa est autē virgo christi cum eius nutrice idibus february.

De sancto Stephano abbate. Cap. cxx.

Stephanus ab

bas ordinis grandimontē. fundator claruit anno dñi. clxxxj. Hic de almeria natus nobilissimū cuiusdā stephani filius in anis puerilibus ab eodem benecuentrum deductus sanctoq; meloni archiepo tradit' annis. xij. sub ipso doctus et educatus est. A quo postmodū discedens vitamq; anachoreticā ducere cupiens: multis heremitis peragratis vt locum quietis inueniret: tandē deuenit aquitaniam prope ciuitatem lemouicē. Montēq; nemorosum et asperum qui dicitur muretus conscendit quem sibi locum aptum elegit: factoq; paruo tugurio monasticā vitam ducere cepit: pane solo et aqua refectus: lectulo ex tabulis tantū absq; aliquibus stramentis decumbens: vestes viles et leues induens: quas nullo calore minuebat: nullo frigore peraugebat. Ibiq; ordinē inchoauit pluribus miraculis fulgens. Inter q; dum quidā miles peccatū aliquod sibi confessus esset: a quo nullatenus desistere volebat: imo etiam ne crimen desereret: si forte pro se sanct' oraret valde dubitabat: abbatem rogauit instāter: ne pro se preces ad deum villas effunderet. Pro eo tamen stephanus orauit: et anteq; inde recederet: milites a peccato voluntarie subtraxit. Quis qui tā diues ei victualia sepe deferret: quadaz die cibaria portans: a predonibus in itinere capitur et spoliatur. Quod sanctus dei per spiritum intelligens: pro viro christi orauit. Et ecce nocte vir ille liber dimittitur: et cum furibus diuinitus vincularis mane victualia deferens ante monasterij ianuas reperitur. Predonesq; viso miraculo ouertunt: et imposita eis per abbatē penitentia relaxant. Ipse obitum suum sibi reuelatū a deo longe ante presdixit: et anno etatis sue. lxxx. sanctitate mirificus in pace quieuit idibus february. Cum autem fratres eius obitū occultaret: vt pacifice sine populorum concursu corpus sepelire possent. Adest subito presbyter ciuitatis et ppli multitudo eius obitū cognouisse clamātes: et eius sepulture inter esse supplicātes. Et interrogari quō eius trāsitus didicissent. Respōderunt q; puer quidā nuper mī grauerat: q; biduo ante loquelaz amiserat: s; dum ad vltimā deuenisset boram locut' fuerat dicēs: q; scalam lucidissimā viderat: cuius cacumē celum

et infima pars montē muretum tenebat per quas
dñm stephani confendisse cōspererat: cum quo
et ipsum statim abire oportebat. Et his dictis cō
tinuo expirauerat. Sicqz populus eius interfue
runt exequijs: sepultusqz est in monasterio ipso.
¶ Post aliquos annos sub abbate petro eius suc
cessore monachi diuina reuelatione moniti: ceno
bium z ordinem ad grādimontem transfulerunt:
a quo z ordinis uocabulum assumpserūt: ubi z no
uum monasteriū construentes corpus sancti ste
phani detulerunt: ubi z iacet signis coruscans.

¶ De sc̄to stephano alio abbate. Cap. cxij.

Stephanus alius

abbas monasterij iuxta ireatine
ciuitatis menia constituti pater
fuit tēpore gregoriū pape p̄m̄i.
De quo idē doctoz scribit: q̄ fuit
uir valde sanctus: patientie sin
gularis. Cuius lingua licet esset
rustica: docta erat eius uita. Dic
pro amore celestis patrie cūcta
despererat: tumultus hoīm de
uitabat: crebris orationibus intentus erat: in quo
uir patientie intantū excreuerat: ut eum sibi ami
cum crederet: qui sibi molestiam irrogasset. Red
debat in contumelijs gratias: si quid sibi damni
fuisset illatum: hoc maximū lucrum putabat. Hīc
cum dies mortis egredi de corpore uideret conue
nerunt multi: ut tam sancte anime de mundo rece
denti suas aīas cōmendarent. Quorum alij circa
eius lectulum consistētes corporeis oculis ange
los ingrediens uiderunt: sed dicere quicq̄ non po
tuerunt: alij omnino nil uiderunt. Et hi ergo qui
uiderant: z qui nil penitus conspexerant: vno oēs
timore percussū fugerunt nullusqz illis assistere
eo moriēte potuit: ut palam daretur intelligi: q̄ il
la egrediēs sc̄ta aīa susciperet: cuius egressus ne
mo mortaliū ferre potuisset. Hec gregorius.

¶ De sc̄to Valerino epo z martyre. Cap. cxij.

Valentinus epi

scop⁹ ic̄byrān. in uibe roma mar
tyrium passus est. Nam cū craton
quidā ciuis atheniēs. orator con
spicius grece z latine lingue pe
ritus Rome clarus habet: tresqz
haberet discipulos cōcīues nobi
les atheniēs. scz proculum phe
bum z apolloniū secum in uibe perorantes: cōtin
git filium eius ceremonem tanta egritudine per
triennum detineri: ut incuruatus doiso caput cir
ca genia desferri teneret: et nisi portaret ab alijs
se oīno mouere nō posset. Cum autē nullus me
dicorum eidem subuenire potuisset: exitit quidā
tribunus frontonius: qui germanā suam: afferuit
per quendā valentiniū ic̄byrān. ep̄m a simili pas
sione liberatam. Quem craton per quosdā nobi
les amicos suos ad se romā accersiuit: z ut filium
suum sanaret sicut z germanā tribuni sanauerat
instācius supplicauit: Promittēs ei dimidiū sua
rum facultatū: si filium suum redderet sibi sanū.
Sanctus uero eius diuitias contēpfit: sed paupe

ribus dādas persuasit: nihiliqz aliud ab eo peti
tū nisi ut in xpm crederet: z filius eius salutē p̄cipe
ret. Qui dñi se cum oī familia z tribus eius discip
pulis fidem xpi percepturos p̄mitteret: si filium
eius curaret: ingressus ualētiniū cū filio cratonis
cubiculi: tota nocte in ofone p̄seuerauit. Et circa
mediā noctem subito lux maxima in cubiculo es
fulsit: z ceremō sanat⁹ cum ep̄o p̄fallere cepit. Et
facto mane ualētiniū puerū patri erectum resti
tuit atqz cratonē cum uxore z fillo et oī eius fami
lia: necnō proculū phebum z apolloniū baptiza
uit: z in fide diligēter instruxit. Ceremō autē disci
pulus eius effectus ep̄m predicantē sequebatur.
¶ Cū autē prefati cratonis discipuli xpm predicā
do multos conuerterent: z ualentin⁹ ep̄s plurima
miraculozū signa faceret: senatores romani inui
dia accensi eo q̄ p̄pter istos multi deozū cultum
deserebant: ualentinū ep̄iscopū detineri fecerūt:
et uirgis cesum eo q̄ sacrificare nollet placido u
bis prefecto tradiderunt. Qui ipsum in arca cu
stodia reclusit: z media nocte populum timens il
lum in ipso carcere decollari fecit. Cuius corpus
proculus phebus z apollonius noctu rapuerunt:
et ad ciuitatem ic̄byrānē. deferentes in subur
baio ciuitatis honeste sepulture tradiderunt: ubi
cum in dei laudibus iugiter persisterent tenti a
gentilibus traditi sunt licentio consulari. Qui
sciens eos a multis populozū insignibus dile
ctos: nocte medio iussit eos sibi presentari: z im
molare dñs recusantes capitali sententia clande
stine puniri. Statimqz de ciuitate illa discessit: et
quo abiret nemini reuelauit. Quorum corpora a
quodam abundio presbytero o iuxta corpus sancti.
Valentini tumulata fuerunt. Passio horum reco
litur decimosexto kalendas martij.

¶ De sc̄to Valerino presbytero z mar. Cap. cxij.

Valentinus pres

biter z martyr. Rome passus est
sub claudio imperatore. Quem
imperator de christianitate ac
cusatum teneri fecit in uinculis
duobus diebus. Deinde sibi in
amphitheatro presentatū inter
rogauit: cur deos nō adoraret.
Sanctus uero christi fidem con
stanter multis rōnibus uerissimā comprobauit: z
oēs deos gentium confutauit: intantū ut impera
tor: ipsum de sapientia cōmendaret. Terum dum
calpurnius prefect⁹ assistens claudio diceret im
peratorem seductum: timens imperator populū
astantis confusionē animo immutatus ualentinū
tradidit asterio principi: ut cum in domū suam ad
ductum paciēter tractaret: z ipsum ad deorum sa
crificia suaderet. Cum autem sanctus domū prin
cipis introisset: z christum lumen uerum inuoca
set: ut domū asterij illuminaret: dixit ei asterius:
q̄ quia christi lumen appellauerat si filiam eius
adoptiuā cecam illuminare in christi noīe posset:
ipse cum omni eius familia christo crederet. San
ctus autem presbyter oratione facta puellā illu
minauit z asteriū cum oī domo sua z filia cōuertit
et baptizauit. Que cū audisset claud⁹ iussit aste

De sanctis in mēse february occurrē. Fo. lxxij.

rium ⁊ puellam atq; omnem eius familiam tene-
ri: ipsosq; cinctos ad ciuitates hostiam misos per
diuersa tormenta vita presente priuari. Sanctum
vero valentinum iustis fustibus cedi: ⁊ confidentes
christum via flaminia adductum capite truncari.
Eius corpus a quadam matrona saninella colle-
ctum in eodē loco sepultum est. xv. kalen. martij.

De sanctis Basso et Anonio et socis
martyribus. Capitulum. cxxiij.

Bassus: atoni?

protolicus: tyron p̄sbyter: moy-
ses: bassianus: agathon: dionysij
et amonius apud alexandriam
passi sunt. Quorum bassus: anto-
nius ⁊ protolicus pro christi no-
minis cōfessione in mare demer-
si sunt. Tyrovero p̄sbyter: moy-
ses bassianus ⁊ agathon igne cō-
busti fuerunt. Dionysius autē et amonius cō-
cedente passionem consumauerūt. xvj. kalendas
martij. Hec hieronymus in martylogio.

De sancto Sifinnio episcopo. Cap. cxxv.

Sifinnij episco-

pus thausinē. q̄ ciuitas est pro-
pe ephesum et vocatur thaus
apud ipsam vrbē claruit. Die eu-
tyrio ⁊ eutyria nobilibus parenti-
bus smyrne ciuitatis ortus est:
quorum precibus a deo obtētus
est. Cū pri⁹ ple carerēt: ⁊ gratia
suscipiente sobolis ecclesiā bea-
ti iohānis euāgeliste apud ephē-

sum sepius cum oblationib⁹ uisitant. Qui dūm
infans adhuc vbera matris lāberet: q̄ rta ⁊ sexta
feria: ⁊ sabbato semel tantū in die māmillas sug-
gebat. Cum autem esset annorum octo a patre li-
beralibus disciplinis imbuedus tradit et in eius
breui tempore perfectus eruditur. Die quadā
missus a patre vt blada subiectis sibi gentibus di-
spensaret: totum triticum pauperibus erogauit:
quod pater audiens moleste tulit: ad suggestio-
nem tamen filij ad horrea que prius ille vacuane-
rat processit: ⁊ ea omnia decoro ⁊ nouo frumento
repleta diuinitus inuenit. Quortuo vero episco-
po thausinē. theodorius episcopus ephesinus
metropolitanus ipsius diuina reuelatiōe eidem
ciuitati sifinnium licet satis recusantem cum ad-
huc esset annorum viginij in episcopij prefecit.
Qui gregem dominicū sibi commissum verbis et
exemplis solite pascere curauit. Quum quidā
leontius p̄sbyter per annos octo loquelaz ami-
sisset: sifinnius ei in christi nomine fūdauit: vt die
natalis domini tunc de proximo futuro missam
populo celebraret: quod ⁊ ille adimpleuit: loque-
la sibi exinde plenius restituta. Post hec sifin-
nius filij mulieris vidue ab annis. xiiij. maligno
veratum spiritū: post triduanū sejunium ⁊ ora-
tionem ac vigiliis tribus diebus in ecclesia cele-
bratas a demonto liberauit. Sed dum per an-
nos. xxxiij. ecclesiam suam feliciter gubernasset
die quadā hora sexta eo celebrāte audita est vos

de celis eum ad celestia vocans. Qui omni clero
et populo conuocato: ⁊ in domino confortato: ea
die qua postmodum decessit se ad dominū migra-
turum predixit. ⁊ vt predixerat: sic euenit. Quie-
uit namq; in pace. xvj. kalendas martij. Cuius cor-
pus in ecclesia sancti iohannis euangeliste apud
ephesum prout ipse iusserat delatum: ibiq; con-
digna veneratione tumulatum seruatur.

De sancto Cratone martyre. Cap. cxxvij.

Craton martyre

ciuis arbenicēsis orator insignis
Rome passus est. Cuius cum fi-
lium ceremonem contractū san-
ctus Valenti⁹ episcopus sanas-
set: vt dictum est in eius passioe
xvj. kalen. martij. conuersus est
ad xpm craton cū filio ⁊ oī fami-
lia sua: ⁊ ab eodez ep̄o baptizati

sunt. Postq̄ vero valentinus episcopus passus
est: Craton etiam a senatu romano ex inuidia de-
tentus et eorum sententia decollatus est. Cuius
corpus ceremō filius sepeliuit in predio suo. xv.
kalendas martij. Qui post patris martyrium in
sanctis operib⁹ christo deseruiens: ⁊ ipse post tem-
pus aliquod laudabiliter ex hac vita decessit.

De sanctis Faustino ⁊ Iouita marty-
ribus. Capitulum. cxxvij.

Faustinus et iou-

uita martyres apud ciuitates bri-
xie passi sunt sub adriano impe-
rato: e. Quorum prior in p̄sby-
terum: secundus vero in diaconi-
si in ciuitate mediolanensi a sancto
apollonio ep̄o ordinati: apud bri-
xiam christum dominum predica-
bant. Quos imperator adrianus

ipsam urbem ingressus cōprehēdit fecit: ⁊ sacrifici-
care nolentes in equuleo leuari et torqueri iussit.
Qui cum ex equuleo soluti ante capitoliū stare
illesi: vnus de ministris noīe caloceris cōuersus
est: ⁊ magnum deum christianorū clamare cepit.
Quem adrianus extra capitoliū eici fecit: faust-
inum vero ⁊ iouitā in ergastulo cōcludi. Ad quos
visendos xps noctu uenēs cum luce nimia cōfor-
tauit eos. Quos hec custodes carceris calocero
nunciauissent uenit ille ad ostium carceris: et viso
nēm vidit: atq; a domino exhortationem accepit:
ipse vero custodib⁹ fidem christi predicauit: ⁊ eos
ipsa nocte cōuertit. Et cum a sanctis martyribus
omnes stantes ante inquam carceris baptismum
ex peterent: angelus dñi eduxit sanctis ianuis
clausis: qui calocerum cum militibus ad sanctum
apollonium adduxerunt. Illeq; ipso baptizauit
hora quasi. xij. Et cum altare non haberet: in quo
dominicū corpus cōficerent: subito apparuit qua-
si lintheamen niueum extēsum habens corpus do-
mini inuolutū cum quattuor luminaribus accen-
sis. Sicq; omnes sacram eucharistiā simpserunt.
Deinde ab angelo confortati sunt. Qui ⁊ sanctos
martyres in carceres reduxit: ⁊ cum eis calocerni
⁊ eius milites clausis ianuis ⁊ signatis itromisit.

Liber

Tertius.

Hanc autem facta cum hec adrianus vidisset. et quia calocer? cum eius officio intra carcerē ianuis clausis introisset. Fratres omnes in litum illos ante se adduci precepit. et eos oēs christum confitentes decollari mandavit. Calocerum vero faustum et iouitam secum in ceteros mediolanum adduxit. Quos sacrificare nolentes in equuleo lenatos diu madauit torqueri. deinde lampades ardentes eorum lateribus apponi. Et post hec supā resina et oleo adhibitis ignem copiosum subter eos accendi. Quantibus assistentibus: ignis ad statuas deo rum que capite imperatoris supereminēbāt: profuisset: et eas incendit. Imperator vero surgens sanctos dei pedibus ad posteriora tororum ferocium ligari fecit et in silua dimitti: vt tracti post eos discerperentur. Tauri vero in silua vti a igni ad presepe steterunt. Angelivero martyres exoluerunt: et eos tauris cum omni mansuetudine insequētibz ad ciuitatē reduxerunt. Venientesqz ad palatium coram imperatore steterunt illesi: tauri vero oēs sibi obuios cornibz vulnerabāt: et ad sanctorū pedes humiliter proclibebant. Quos hec adrianus arti magicę deputare voluit. et abinūc se parare. Et calocerū quidem antiocho presidi tradidit puniendū: faustum vero et iouitā carceratos suo iudicio reseruari. Antiochus autem cum alpes cotias esset trāstūrus calocerum an se pmisit custodie traditus. L. iudodes vero calocerū ad ciuitates athen. adductū carceri tradiderunt expectantes aduentū antiochi. Interea impator cū sibi antioch? necessarius esset: misit prefectū sapitiū ad ciuitates athen. cōmittēs eidē vt calocerū diris tomētis cruciaret: antiochū vero secū detinuit. Calocerus vero in ciuitate athen. carceri mācipatus. Scdm militē cōuertit: et eum ad faustum et iouitā baptizandū mediolan. transmisit: vt dicitur in passiōe scđ. iij. kalen. aprilis. Cū autē mediolanū venisset angelus dñi faustum et iouitā de carcere ad scđz extra ciuitatē eduxit: a qbus baptisma nube quadā quā prebete suscepit. Et ecce colūba de celo venit et sacras hostiā deserēs martyribz tribuit. Faustin? vero scdm cōcauit: et residū eucharistię ei dedit: vt ad martianū deserret qd apud tridoniaz vinculis detinebat: vt in eius passiōe dices. non. martij. Quo abeūte angelus dñi martyres ad carcerē reduxit. Post hec adrianus brixiam rediit: et martyres xpi secū reduxit: quos sacrificare nolētes capitali snia dānauit. Quorum corpora brixie a xbianis sepulta sunt. xv. kal. martij. Calocer? vo post hec sub sapitiōe procosule in ciuitate athen. martyriū cōsumauit: vt suo loco dices. xij. kalen. aprilis. De scđo Fausto monacho et p̄f. La. cxxvij.

Faustus mo-

nachus beati bñdicti discipulus fuit. Qui eiusdē beati patris vitam cōscripsit. A quo cum scđo mauro abbate ad gallias missus eidē mauro exinde semper adhesit: et ipsius vite ac scđitatis imitator effect? hortatibz enī fratribz suis suos actus et gesta memorie tradidit: et in andegauen. monasterio laudabilē vitā duxit: et post magistri trāstitum ad cassinē. monasteriū rediit: vbi et in pace in xpo quiescit. xv. kalen. martij.

De ieiunijs quattuor tēporū. Cap. cxxix.

Ieiunia quat-

tuor tēporū a calixto papa instituta sunt. Circa que tria videnda occurrunt: scilicet quare ieiunamus quattuor anni tēporibus: quare illis mensibus scilicet martio: iunio: septembri: et decembri: et non alijs: et quare tribus in septimana diebus: scilicet feria quarta: sexta: et sabbato. Primo igitur videndum quare quattuor anni tēporibus ieiunamus scilicet in vere: estate: autumnō: et hyeme. Cuius quattuor assignant rōnes. Prima ratio sumitur ex parte ipsorū quattuor tēporū anni. Quā ver ē calidū et humidū. Et estas callida et siccā. Autumnus frigidus et siccus. Hyems frigida et humida. Ieiunamus igitur in vere: vt noxiū humorem luxurie temperemus. In estate: vt noxiū calorem auaritię extinguamus. In autūno: vt castigemus ariditatem superbię. In hyeme: vt refrenemus frigiditatem accidię. Secūda ratio sumitur ex parte quattuor complexionū: quonā in vere augmentatur sanguis: in estate cholera: in autūno melancholia: et in hyeme phlegma. Ieiunamus igitur in vere: vt in nobis debilitetur sanguis concupiscentię et inepie leticię. Sanguineus enī ē libidinosus et letus. In estate: vt debilitetur cholera iracundię et fallacię. Cholericus enim est iracundus et versutus. In autūno: vt debilitetur melancholia cupiditatis et tristitię. Melancolicus enim est naturaliter cupidus et tristis. In hyeme: vt debilitetur phlegma habetudinis et pigritię. Nam phlegmaticus est hebes et piger. Tertia ratio sumitur ex parte quattuor elementorū. Quā ver comparatur aeri: estas igni: autūno terre: hyems aque. Ieiunamus ergo in vere: vt in nobis edometur aer elationis et superbię. In estate: vt edometur ignis cupiditatis et aua-

ritie. In autumno: vt edometur terra frigiditas
 et ignorantie. In hyeme: vt edometur aqua leui-
 tatis et incōstātie. **Q**uarta ratio sumitur ex par-
 te quattuor etatū. Quā ver refertur ad pueritiā.
 Etas ad adoleſcentiā. Adūtiū ad etatē virilē.
 Hyems ad senectutē. Igitur ieiunamus in vere vt
 simus pueri in innocentia. In estate vt efficiamur
 iuuenes pe constantia. In autūno vt efficiamur
 senes p prudentiā et honestā vitā. **N**el porius
 vt satisficiamus deo quicquid p illas etates aut
 per illas complexiones in quattuor annis pibus
 vel in quattuor elemētis eni offendimus. **Q**ua-
 re aut in illis potius mensibus q̄ in alijs ieiuna-
 mus duplex ratio assignat. **P**rima ratio est: vt
 indeos imitemur qui quater in anno ieiunabāt. s.
 ante pascha: ante pēthecostē: ante scenopēgiā:
 id est fixionē tabernaculi in septembri: ante ence-
 nia. i. dedicationē tēpli in decēbri. **S**ecōda ratio
 est: qm̄ hec ieiunia sūt in martio germinatē ter-
 ra vt in nobis virtutū germina oriant: vt maio vel
 iunio q̄n fegetes colliguntur: vt nos manipulos
 bonorū operū deo nō reddamus. In septēbri q̄n
 vne vindemiant: vt nos diuina charitate inebria-
 ri valeamus. In decēbri q̄n herbe moriuntur: vt
 nos vitia carnis mortificemus. **Q**uare autē tri-
 bus diebus in hebdomada ieiunamus duplex si-
 militer ratio reddit. **P**rimo q̄n sicut homo con-
 stat ex quattuor elemētis quantum ad corpus: tri-
 bus virtutibus quantum ad animā: videlicet ratio-
 nali: concupiscibili: et irascibili: sic per tres dies
 quattuor anni temporibus ieiunamus: vt quic-
 quid in carne vel anima delinquimus: deo per iei-
 unium exoluamus: sicut quaternarius ad corpus
 ternarius deo ad animā referatur. **S**ecūdo vt per
 hoc satisficiamus in diebus quicquid peccamus
 in mēse. Nam singulis mēſibus tribus diebus ieiuna-
 mus. Et sūt hec ieiunia in quarta feria: quia
 dñs a iuda ea die venditus fuit. In sexta: quia in
 cruce pendit. In sabbato: quia in sepulchro ia-
 cens discipulis trāsistatim dereliquit. Hec ex sum-
 ma de officio Iohannis belety: et ex dictis Dama-
 sceni: et Sulelemi.

De sancto Onesimo discipulo et mar-
 tyre. Cap. cxxx.

Onesimo di-

scipulus apostoli pauli: seruus
 fuit Philemonis nobilis colos-
 sen. eiusdē apostoli familiariss-
 mi. Hic a dño suo fugiēs romā
 ad apostolum iam in carcere de-
 tentum venit: ei q̄ sedule mīn-
 strauit. Quem paulus ad chri-
 stum conuertit et baptizauit. Et ad dominum cū
 epistola que iuraturatur ad Philemonē christia-
 num et correctum remisit. In qua epistola Pau-
 lus Philemonem rogauit Onesimo dilectū igno-
 scat: et ipsum vt christianum et confratrem be-
 nigne suscipiat. Quem Philemon apostoli intus
 tu manumisit: et ipsum ad eum remisit. Aposto-
 lus deo ipsum episcopum Epbesi ordinauit. Qui
 peracto predicationis officio post passionē Pau-
 li iterum romam rediit: vbi et pro fide xpi lapida-

tus occubuit. Corpūs q̄ eius inde ad locum vbi
 fuerat epi constitutus: delatum est. Qui passus
 est. xiiij. kalē. Martij. vt dicit Ado.

De sancta Juliana virgine et mar-
 tyre. Cap. cxxx.

Juliana virgo et

martyr: passa est in ciuitate nico-
 media tempore maximiani impe-
 ratoris. Hec apbriani nobilis et
 gentilis filia ex eadē vire orin-
 da ab annis infantilib' xpiana:
 tradita est i sposam a pfe quidā
 eleusio prefecto. Quam cū spon-
 sus traducere veller: et ego dñi si-
 bi copulari nollet: nisi fieret christianus: fecit eā
 pater su' expoliari et grauiter cedi. Sic q̄ flagel-
 latā tradidit pfecto sposo ep'. Ille ergo eā sibi spon-
 sentatā et dudū examinatā: cū diceret se nullate-
 nus sibi copulādā: nisi fieret xpianus: iratus ius-
 sit virginē extētam a quattuor sib' hūic' succedē-
 tib' virgis crudeliter cedi: deinde p sex horas ca-
 pillis appendi: et post hoc plūbū liquefactū i ca-
 put ipsius pfundi. Quod cum nihil sibi nocuisset: eā
 cathenis ligauit: et in carcere reclusit. Ad quā ve-
 nit belial demō i specie boni angeli: ei q̄ dixit q̄
 xps ipm ad eā miserat: ex cui' sibi parte manda-
 bat: vt diu sacrificaret: ne in tormētis male desce-
 ret. Juliana vō dubitans: cum lachrymis orauit:
 vt dñs si reuelaret quis esset q̄ talia suaderet. Fa-
 ctus est vox ad eā: vt ipsum apprehēderet: et q̄s
 esset cōfiteri cogeret. Que cū demōnē tenuisset:
 interrogans q̄ quis esset: dixit ei q̄ belial demon-
 erat: et q̄ pater suus beelezebub ipsum ad eam de-
 capiendam miserat: qui et demones facit graui-
 ter flagellari quoties a christianis fuerint effuga-
 ti. Dixit q̄ erāt innumerabiles demones: q̄ a dō
 beelezebub ad omnia mala perpetrāda mitte-
 bantur. Ipse multa scelera committi fecerat: et
 nunq̄ ab aliquo christiano eo modo detentus fue-
 rat. Nam adam et eam fecerat in paradiso pre-
 uariicare: et abel cayn occidi: et populum in deser-
 to ad vitulum adorandum conuertit: et tres pue-
 ros in caminum ignis inuic' mittit: et hierusalem in-
 flammari: et alia multa plurimā pessima opera
 perpetrari. Tunc iuliana manibus retrosum ip-
 sum ligauit et cum cathena qua vincata erat diu-
 tissime verberauit. Et cum die sequentis iussu pre-
 fecti de carcere educeretur: demonem post se tra-
 hebat ligatum. Qui cum misericordiam eius pce-
 teret: ne ampli' de se ridiculū faceret p totū sfo-
 rū illū traxit: et tandem in latrinā quādam projecit.
 Et cū ante prefectū consistens christū cōfiteret:
 in quadā rota extrēditur: intantum vt omnia ossa
 eius vsq̄ ad exitum medullarum cōfringeretur.
 Angelus autem domini rotam comminens vir-
 ginem in momento sanauit. Quo miraculo viso-
 centum viginti gentiles promiscui seruis ad chri-
 stū conuersi sunt: et in confessione nominis chri-
 sti decollati. Deinde in ollā plūbo liquefacto re-
 pletā iussu eleusi mittitur: sed plūbo velut suauis
 balneo tepefacto virgo illesa educit: qua educta
 plumbum ebullies prosiliit: et septuaginta quinq̄

gentiles ex circumstantibus interfecit. Tunc pre-
 tes gladio caput eius amputari precepit. Quia
 demon que verberauerat in specie iuuenis in se-
 qui cepit: et gentiles exhortari: ne sibi parcerent
 que deos vituperauerat: et se nocte precedente
 grauitur flagellauerat. Et cum ipse virgo resperis-
 set: aufugit demon: dubitas ne iterum se capere
 vellet. Ducta est igitur extra ciuitatem et oratione
 premissa decollata est. Cuius corpus sopponia
 fenestris accepit: et eii in nauis derulit: vt roma ve-
 niens ipse ibidem sepeliret. Sed orta tempestate na-
 uis in fines cyprie ad portum puteolanum impelli-
 tur: et ibidem vno miliario a mare corpus virginis
 sepelitur. Eleusus quoque non post multo tempore nauigans
 maris tempestate cum xxxiii. uiris submersus est.
 Passa est autem virgo xpi. xiiij. kal. Martij.

De sancto Pollochronio episcopo et mar-
 tyre. Cap. cxxxij.

Pollochronius
 eps et martyr apud babyloniam
 ciuitate passus est sub decio ce-
 sare. Qui cum aduersus perfas
 congressus esset: et habita victo-
 ria multas ciuitates obtinisset
 ueniens ad ciuitatem babylonie
 Pollochronium episcopum christianorum
 teneri iussit cum presbyteris Parmenio: Elima-
 te: et Phylotello: et diaconibus Luca et Mutio:
 quos fecit duci ad sacrificandum: et sacrificare no-
 lentes ac ipsum consentientes in custodia recluserunt mul-
 tis diebus. Interimque in ipsa urbe templum satur-
 no edificauit. Et cum ad nouum templum episcopum
 cum eius clero duci fecisset: et ut sacrificia offer-
 rent instaret: et Pollochronius neque sacrificare
 neque uerbum aliud Decio respondere uellet inter-
 rogauit Decius Permenium cur episcopus eorum mutus
 effectus esset qui respondit quod non obmutuerat: sed
 os sanctum inter stercorea conquinare uolebat.
 Propter quod Decius linguam Parmenij precidi fe-
 cit: qui tamen ut prius exoptate loquebatur. Tunc iratus
 Decius iussit os Pollochronij lapidibus contudi.
 Et dum cederet emisit spiritum. Post hec Decius am-
 bulas in ciuitate cordula Parmenij et socios secum
 uinctos adduxit: de quibus in eorum passione age-
 decimo kal. Masi. Corpus uero Pollochronij ante
 templum dimisit: quod duo reguli Abdon et Seno-
 ne christiani noctu colligentes ante muros baby-
 lonie tumularunt. xiiij. kal. Martij.

De sancto Saino episcopo. Cap. cxxxij.

Sainus episcopus
 pnis ciuitatis canisine claruit te-
 pore Totille regis gothorum. Qui
 inter cetera dona sibi a deo con-
 cessa: spiritu prophetico claruit.
 Quod Totilla rex gothorum au-
 diens minime credidit: sed pro-
 bare studuit quod audiuit. Cum enim
 in eiusdem praeibibus deuenisset: a ui-
 ro dei imitatus ad eius dexteram discubuisse: cum
 iam episcopus logo semio lumine oculorum amfisset: puer
 ex more eidem patri poculum prebuit: sed rex sic

lenter manum extendens calicem puero abstulit: et
 quod per se vice pueri episcopo porerit. Tunc ille
 calicem accipiens: sed tamen ministrum non uidens di-
 xit: uinat ista manus: uinat talis minister. De quo
 rex letus erubuit: quia quis deprehensus esset:
 in sancto quod querebat inuenit. Cum autem sa-
 binus longo senio traberetur: archidiaconus eius
 episcopatum ambiens: uinifortis eius animum
 precio precibusque corrupit ut mirto uino sibi ue-
 nenum propinaret. Qui refectionis hora episcopo
 ueni poculum obtulit: sed episcopus eidem ut
 illud statim biberet iperant. Tremefactus pincer
 na deprehensum se sentiens maluit moriturus bi-
 bere: quam penas pro tanta homicidij culpa tole-
 rare. Cumque ad os sibi calicem posuisset: episco-
 pus compescuit sequens uenenum bibiturum obtu-
 lit: mandans ut ad illum qui sibi dederat iret: eique
 diceret quod sanius quidem uenenum biberet: sed
 ipse minime episcopus esset. Facto ergo signo cru-
 cis uenenum episcopus bibit: et illesus permansit: eademque
 hora archidiaconus eius alibi existens subito de-
 functus est: ac si per os episcopi ad archidiaconi
 viscera mortiferum transuisset. Quieuit in pace
 vir domini. xiiij. kalendas martij. Dec Gregorij
 iij. dial. cap. v.

De sanctis Maximo et Claudio sociis
 martyribus. Cap. cxxxij.

**Maximus et clau-
 dius** fratres casti pape et gabini
 presbyteri: et uxor claudij prepedi-
 gna et filij eius alexander et cucia
 preclarissimi genere ex urbe: age-
 te fratre eorum bino presbytero a
 sancto caio papa baptizati sunt.
 Ob hoc iussu diocletiani impera-
 toris tenti sunt a iudice iullo. Et
 maximus quidem capitalem sententiam accepit.
 Claudius uero cum coniuge et filijs in exilium de-
 portari: deinde incendio concremati odoriferum
 martyrij sacrificium domino reddiderunt. Quo-
 rum corpora in mare apud hostiam iactata fuerunt.
 Sed eorum reliquias christiani requirentes cum
 corpore marini iuxta muros hostie uerbis sepelie-
 runt. Qui passi sunt. xiiij. kalendas martij.

De sancto Symeone episcopo et
 martyre. Cap. cxxxij.

Symeon episcopus
 hierosolymitanus et mar-
 tyre: propinquus saluatoris secundum car-
 nem extitisse dignoscitur ac filius
 cleophae qui fuit frater ioseph
 iusti: ut dicit Hieronymus. Hic
 ut. iij. ecclesiastice hystorie habe-
 tur: post iacobum fratrem domini
 hierosolymorum pontifex: sub
 persecutione traianus imperato-
 ris cum iam esset decreptus: accusatus est ab ar-
 tico consulari tanquam christianus. Qui ab eo tentis
 multisque supplicij affectus: tandem crucis pa-
 tibulo appensus martyrio consumatus est: oibus
 qui aderant etiam ipso iudice. de eius patientia

admirābus: ꝛ ꝑ. cxx. annorū senex, crucis patibulum gressisset. ꝛ passus est. xij. kal. martij.

De sancto Gabino presbytero et martyre. Laꝑ. cxxvij.

Gabinus presbyter et martyr: nobilis civis romanus ex genere diocletiani impatoris et frater sancti casti pape fuit. Hic liberalibus studiis dñi esset gentilis nō mediocriter eruditus: factus christianus et presbyter libros et tractatus ad fidei eruditionē plurimos cōpilabat. Hic germanos maximium

et claudium cū vxore claudij et filijs ad xpm cōuertit: et per manus casti pape baptizari fecit. Filiam quoq; suā susannā virginē pulcherrimā ab infantiā christianā sacris litteris erudiuit. Que cū ob eius nobilitatem et elegantiam a maximiano diocletiani filio in coniugium peteretur: et puella cōsentire nollet: dicens se xpo dño desponsatam nō posse alicui viro: et potissime idolozū cultori matrimonio copulari: et gabinus presbyter ab imperatore requisitus: eā ad hoc cōplere nollet: in carcerem iussu augusti mittitur ibiq; fame et vinculis maceratur. Qui etiam post aliquot tempus ibidem exspiravit. Cuius corp⁹ catus papa germanus eius sepeliuit. xj. kalen. martij.

De sanctis innumerabilibus martiribus. Laꝑ. cxxvij.

Innumerabiles

sancti martyres quoz numerum solius dei scientia colligit apud tyri civitate passi sunt. De quibus octavo libro ecclesiastice hystorie scribit: ꝛ diversi feris et etatis ac ordinis ex egypto illic aduenientes persecutione in christianos imminete a paganis sunt. Et cōfidentes xpm primo quidā ꝑ omne corpus flagris laniati: deinde in arena bestijs diuorsorum generū traditi sunt. Cū autem a feris minime lesi fuissent alijq; gentiles terrore mortis bestijs subiecti subito lacerati essent. Iterū sancti martyres feris exponuntur: vt ex paganozū moribus incitate in sanctos ferocios redderentur. Et cū nec sic in eos preualuissent mutatis super eos ferocioribus animalibus omnino intacti permanserunt. Quod dum pagani magice ascriberēt ad alias feritates feris immaniores se conuertunt. Et alios quidem ex sanctis gladijs trucidant: alios flammis incenderunt: alios in mari necauerunt: alios capitibus absciderunt: nōnullos etiā in media consumauerunt: quosdam vero rectos: quosdam vō deorsum verso vertice patibulis affixerūt: qui omnes in confessione veritatis coronas passio nis a domino perceperunt. Morū gloriosam multitudinem ad victoriam incitabant beati et tyranus et siluanus et philenus et atq; linus episcopi et nechon cenobius presbyter qui omnes vna secum felici agone palmas adepti sunt. Nam ty-

rannus et siluanus episcopi bestiarum moribus interierunt: philenus et linus episcopi ignibus consumpti: cenobius vō presbyter cum pluribus alijs decollatus est. Morum omnium passio recollitur. x. kalendas martij.

De sanctis septuagintanouem martiribus. Laꝑ. cxxvij.

Septuaginta

nouem martyres apud siciliam passi sunt. Qui sub diocletiano augusto per diuersa tormenta confessionis sue coronam a xpo sibi paratam percipere meruerunt. ix. kalen. martij. Dec hies ro. in martylogio.

De sancto Symmacho papa et cōfessore. Laꝑ. cxxix.

Symmachus pa-

pa natione sardus ex patre fortunato anastasio secundo pape in pontificatu romano successit: et sedit annos. xv. menses. vij. dies xxvij. In cuius electione tāta rōme dissensio fuit: vt electo quodam laurentio vna cum symmacho: senatores laurentij partibus fauentes aduersus ceteros qui symmacho adherabant: bellum inferrent multisq; cedens et homicidia facientes: plerosq; sacerdotum et clericorum ac ciuium extirperunt. Deniq; ambo vno die ordinati sunt. Symmachus quidem in ecclesia constantina laurentius vero in ecclesia sancte marie. Sed cum neutra pars alteri cederet: cōduxerunt: vt lis incepta iudicio regis theodorici finiretur. Qui rauenne positus dum legatos partium audisset: decreuit vt quem maior pars cleri et populi elegerit: ipse in sede apostolica resideret. Sicq; symmachus in quem maior pars cōuenerat pontifex factus constituit: laurentij episcopum in nicena ciuitate intuitu misericordie. In hac dissensione sanctissimus paschasius ecclesie romane diaconus patribus fauebat laurentij bona fide. Hic symmachus constituit: vt omni die dominico in natalicis apostolorum et sanctorum precipuorum gloria in excelsis deo. canteatur. Et que sequuntur post verbum angeli addidit in eodem hymno. Post paucos annos criminatur symmachus et inuidia per falsos testes: et occulte laurentius reuocatur: et iterato clerus diuiditur quibusdā adherentibus symmacho: nōnullis autē laurentio. Sed cōuocata synodo. cxxv. episcoporum expurgatur symmachus de crimine falso: et cum gloria restituitur. Laurentius vō depositus cum suis condemnatur. Post hec symmachus in pace sedi apostolice presidens: sanctitate conspicuus quieuit in pace. ix. kalendas martij. Sepultusq; est apud sanctum petrum miraculis conuulsans.

De cathedra sancti petri apostoli antiochie facta. Laꝑ. cxi.

Cathedra san

cti petri apostoli ab ecclesia festiue celebratur: quia tunc beatus petrus apud antiochia in cathedra honoris sublimatus fuisse perhibetur. Huius autem solennitatis institutio triplitem causam videtur habere: scilicet propter hystoriam: propter figuram: et propter prauam consuetudinem abolendam. Prima causa est propter hystoriam. Cuius enim beatus petrus antiochie predicaret theophilus princeps illius civitatis: eo quod populum seduceret: apostolum fecit in carcerem vinculari et fame diebus pluribus affligi. Qui iam penes deficiens ipsum ne se deserat deprecaretur: et ab eodem cetera voce confortatur. Audiens paulus de carceratione petri ad theophilum iit: et se multarum artium summum opificem esse dixit: propter quod a principe rogatus in eius curia mansit et post dies tres ad petrum in carcerem latenter intravit: et videns eum pene consumptum amarissime plorans eum vocavit: et in eius riuens amplexus ipsum cibo refocillavit: et multis confortatum sermonibus dimisit. Deinde paulus caute reperto tempore theophilo suggererebat: quod eius gloriam petri vinculatione deponeretur: qui mendicis et pauperibus nil mali perpetraverat: sibi quibus in multis prodesse poterat. Et cum theophilus paulum interrogaret: in quo sibi petrus pedesse posset. Paulus tanquam se alienum fingens: dixit quod audiverat petrum omnes egros sanasse et mortuos suscitasse. Cum hec theophilus propter deliramentum despiceret: ad hoc tandem devenit: ut si petrus filium suum: licet annos ante defunctum suscitaret: ipse eum in pace dimitteret: fidem cum omni populo suo susciperet. Ingressus ergo paulus ad petrum eidem narravit: qualiter theophilo filium suscitandum promissit. Eductus ergo petrus de carcere ad sepulchrum accessit: et cum oratione fudisset cetero iuvenis resurrexit. Tunc theophilus cum universo populo credidit: et gloriosam ecclesiam ad nutum apostoli fabricavit. In cuius medio populi cathedra locaverunt: et in ipsa petrum exaltaverunt: in qua sedit annis .vij. Deinde roma venit in cathedra romana presuit annis .xv. Quia autem petrus ex antiochia ad tempus discessisset: simon magus illic accessit: et predicans signamenta multa atque signa fallacia ostendens populum omnem a fidei veritate pervertit: et contra petrum ipsum terribiliter concitavit. Petrus vero rediens et predicta repertis: simonemque fallacias detegens veratos ab omni lingua cura vit: et oppressos a demonibus liberavit. Sicque

populum ad veritatem fidei renocavit: et infra dies .vij. plusquam decem milia hominum baptizavit. Tuncque populus nudis pedibus ad petrum accessit: agens penitentiam quod simoni mago consensisset: et ipsum vna cum principe theophilo iterum in cathedra sublimavit. Ideo ecclesia de ipsius prima cathedratione festus agit: quibus secunda qua rome sedit principalior fuerit: ut dictum est supra in alia cathedra petri .xv. kalendas februarii. Secunda ratio est propter figuram. Nam petrus in triplici exaltatus fuit: scilicet in ecclesia militatum: malignantium: et triumphantium: et hoc secundum triplicem festivitatem quam de ipso ecclesia celebrat. Est enim exaltatus in ecclesia militantium ei presedratione: et eam in fide laudabiliter regendo. Et hoc secundum ad presentem solennitatem que dicitur cathedra: quia tunc super ecclesiam antiochenam pontificatus accepit: et eam seipsum gubernavit. Est etiam exaltatus in ecclesia malignantium ipsam dissipando et ad dominum convertendo. Et hoc secundum ad secundam festivitatem que dicitur ad vincula: tunc enim malignantium iudeorum ecclesiam dissipavit: et multos convertit. Existit insuper exaltatus in ecclesia triumphantium in ipsam scilicet feliciter introeundo et christo domino congregando. Et hoc quantum ad tertiam festivitatem que est passionis ipsius: quia tunc in ecclesia triumphantium introiit. Celebratur autem et festum eius ter in anno: propter privilegium: propter officium: et beneficium. Propter privilegium quod habuit triplex. Fuit enim pre ceteris dignior auctoritate: quia claves regni celorum accepit. Fuit et ferventior in amore: quia cum maioris fervore christum dilexit quam alii apostoli. Fuit etiam efficacior in virtute: quia ad umbram petri sanabantur infirmi: ideoque festum eius ter in anno celebratur. Propter officium: quia officium prelationis habuit super universam ecclesiam que diffusa est in asia: arabia: et europa: ideo ecclesia ter anno celebrat festum eius. Propter beneficium: quia absolvit nos a tribus generibus peccatorum: scilicet cogitationis: locutionis: et operationis: vel quod homo facit in deum: in proximum: in seipsum. Tertia causa huius festi est propter pravam consuetudinem tollendam. Consuetudo enim fuit gentilibus: ut ait Jobes belety. singulis annis circa dies istos epulas offerre super tumulos patrum suorum: quas nocte demones consumebant. Ipsa autem eas ab animabus circa sepulchra errantibus quas umbras vocabant eas: putabant absumi. Que consuetudo epularum cum christianis extirpari non posset: statuerunt sancti patres festum cathedre sancti petri: tum de illa que fuit rome: tum de illa que fuit antiochie: ut eo die quo talia per paganos fiebant in reverentia demonum: eodem die christiani charitative epularum in subsidium pauperum: et honore principis

De sanctis in mēse february occurrē. Fo. lxxvi.

apostolorū. Ideoq; tali die in aliquib; locis celebrantur cōiunia: et vocat festū epularū sancti petri: scz. viij. kal. martij. Dec. Jobes belety. Post cathedraonē autē suam beatus apostolus scripsit duas epistolas que canonicè nominant: quarum scōa propter stilli dīssōnantīā a plerisq; nō illius fuisse narratur: marci euangelium dictasse dicitur. Dec. hieronymus de viris illustribus.

De scō papa epō hieropolitano. Cap. cxlij.

Papias hiero

politanus epus iohānis apostoli auditor: polycarpus quoq; scōi scipulus et confodalis fuit. Dic ab eodē epō apud hieropolim p̄dicante: ordinatus ep̄s eiusdē ciuitatis: post q̄ gregi illustrib; pluribus annis iadabiliter presuit: bō sine xp̄o q̄enit. viij. kal. martij. Dic quinq; libros de verbis dñi cōposuit. Dec. Hiero. de viris illustrib;.

De scōo Aristione discipulo. Cap. cxliij.

Aristio discipu

lus vnus de. lxxij. discipulis fuit: qui bini ab eo missi sunt ad p̄dicandū. De quo in passione bar nabe apostoli mētio habet. Qui post peractū p̄dicationis officium apud salaminā in cypro insula in dño requieuit. viij. kal. martij: vt dicit Ato.

De scōo Abillio epō. Ca. cxliij.

Abilius episco

pus alexādrinus fuit. Qui post beatū marcum scōs pontifex ibidem cōstitutus: siquidem post ip̄m march primus extitit. Iat anianus: annos. xij. ei de se di presidens sacerdotij vita cōspicuis ministravit: et viij. kal. martij in xp̄o quieuit: vt dicit Ato.

De scōo Polycarpo p̄sbytero. Cap. cxliij.

Polycarpus pres

byter et cōfessor christi tpe diocletiani et maximiani imperatorum claruit. De quo in beati sebastiani passione supra. xiij. kal. len. february mētio facta est: et dicef infra in passione tyburthij. idus augusti. Dic. vna cū bō sebastiano m̄tos ad christū cōuertit: et plurimos baptizauit.

Nam cū beatus sebastianus 30e vxori nicostrati primiscrinij: que dudū muta, extiterat loquelā restituisset: et ipsam vna cū viro suo et familia necōdē Tran. quillinū et martiā parētes marci et marcelliani cōuertisset: ipsos oēs polycarpus sacri fontis vnda pfudit. Et cū nicostratus a fratre suo claudio cōmentariēse obtinuisset: oēs carceratos ad domū suā adduct: eos oēs ad xp̄m p̄ sebastianus cōuersos idē presbyter. baptizauit. Quinq; ei de

claudio nicostratus rettulit: qualiter vxori sue loquelam sebastianus recuperasset: obtulit claudius sebastiano duos filios: quorū vnus hydropicus: alter vulneribus obsessus erat: quos scōs sebastianus sifrisanos effecit. Claudium quoq; vna cū ipsis conuersos: polycarpus predictus diuino fonte regenerauit. Deinde. cū chromatius vbi prefectus graui morbo languēs decumberet: et tranquillinū adscum polycarpi et sebastiani adduxisset: illeq; ab eis conuersus ola idola in domino: sua existentia destrui permisisset: sanatus est mox chromatius cum tyburto eius filio ad fidē xp̄i reductus: quos polycarpus presbyter cum familia sua qui erāt vltra. D. cccc. promiscui serus similiter baptizauit. Post hec autē cū iussu diocletiani chromatius prefectus in exiliū apud cāpaniam cū multis xp̄ianos mitteretur: polycarpus presbyter sp̄ote secum exiliū subijt: vt xp̄ianos existentes ibidē exhortaret: vbi multo tempore fideliter deo seruens: ofonibus et p̄dicationi insistent in pace vitā finiuit. viij. kal. martij.

De scōo Berardo epō et martyre. Cap. cxlv.

Berardus episco

pus et marty: venetiariū ciuitate oriundus a pueritia deo deuotē ecclēie scōi marci canonicus fuit. Sed ad vitā artiorē anhelans religionis habitu suscepit. Duz ad sepulchrum dñicum pergeret: visitandum pannoniā deuenit: vbi a scōo stephano christianissimo vngarie rege: qui eū seruum xp̄i

esse cognouit retentus est: dimissusq; focis cum quibus pergebat ibidem mansit. Et in quodā heremo qui bel vocatur per annos septem solitariam vitam duxit. Post hec a rege xp̄is satis reuolens ad ep̄atum promotus est. Qui p̄ ciuitates et castella pannonie circuiens verbum dñi p̄dicabat. Sedem autē suam iuxta flumen morisij fluminis statuit: quam et morisenz appellauit. Obi et ecclesiam sancti martyris georgij construxit: in qua et altare dei genitricis erexit: ante quod argenteum thuribulum cum thymiamate perpetuo collocauit: et ibidem semper conseruari decreuit. Beatam enim dei genitricē deuotius coluit. Unde et singulis sabbati diebus officium eius cum nouem lectionibus ibidem constituit celebrandū quod vsq; in presens seruatur. Ep̄iscopatus quoq; strenue gubernabat: sepius ad heremum aliquot diebus diuertebat. Deinde ad sedem suā rediens officium sibi iniunctum administrabat: et iugiter p̄dicationi vacabat. Defuncto ergo stephano rege successit ei rex petrus. Cuius regnū cum vnus ex principibus inuasisset: et plurimos nobiles occidisset: venit morisenam vt ab ep̄scopo gerardo die pasche coronaretur. Cuius coronationē nedum sanctus facere recusauit: sed nec ipsi interesse voluit: quin potius eidem ip̄s regni inuasori et proditori: interfectionem ipsius post triennium futuram p̄dixit. Quod vt p̄dixerat euenit. Deinde post annos quinq; cum ad albam ciuitatem pergeret: hospitatus apud ecclesiam

Liber

Tertius.

sancte sanguine martyrii suum in crastini futurum pronuntiavit. Sequenti die missarum solenniter celebratis cum esset iuxta flumen daubium ab infidelibus captus lapidari cepit. Dumq; lapides in ipsum iacti in aera penderent lancea transuerberatus cum pluribus aliis christianis gladio cecis ibidem occubuit: ubi et sepultus fuit. Sed processu temporis in clytus rex andreas corpus martyris transfudit mox nam: ubi et miraculis claret. Passus est autem vii kalen. martii. Hic scripsit plures homelias et sermones preclaros pro solennitatibus per annu cultum edidit: in quibus eius doctrina et sapientia liquido demonstrat: et precipue quod devotus beatissime virginis fieret in cuius laudem multa preclare dictavit.

De sancto Gerardo episcopo et confesso. Cap. cxlvj.

Gerardus

episcopus lenicorum sanctitate mirabilis extitit. Qui. xij. anno Herculii imperatoris tercia miraculis claris ad christum migravit. Et a Leone papa calcidonensis synodo quarta celebrata canonizatus fuit: et intra sanctorum confessorum numerum in ecclesia honorandus census est: ut dicit frater Vincencius in speculo.

De sancto Sereno martyre. Cap. cxlvij.

Serenus

moschus et martyr sub mariano imperatore apud syrium passus est. Nam cum ipse se sibi horum excoleret et unus ex domesticis imperatoris amicus intimus esset: quadam die uxorem illius in horum suo hora incongrua deambulantem reperit: eamque

acriter de inhonestate increpavit: quod sola hora inepta monachi pomerium transisset: eam quoque cum indignatione eiecit. Que viro suo de sereno conqueritur: quod eam turpiter eiecerit laementatur. Qui verbis coniugis ad iracundiam

motus: quem dudum ut amicum celauerat: maximam ut christiani accusat. Sicque serenus in beate operatore tentus se christianum confessus capite cecus est. vii kalen. martii.

De sancto Sereno abbate. Cap. cxlvij.

Serenus abbas summe continentie fuit. Qui non solum

eius actibus: sed etiam in aspectu conspici poterat. Quam a deo in tantis crebris orationibus impetravit: ut nec etiam se naturalibus incendiis inquietari: vel in sopore sentiret. Quod ad huc fortioribus ieiuniis et assiduis orationibus exestuans: ad tantam mentis et corporis puritatem devenit: ut vix in se motum naturalem sentiret ac si parvulus et latens sentire dignoscit. Et dum huiusmodi gratie pferentiam lacrymis flagitaret: angelus eidem in somniis attulit et cum per ventrem nonaculam secuit: et iecore ac intestinis eductis et extricatis: omnibusque mundissimis me lotis cuncta interiora a suo loco reposuit: sibi que dixit omnia incensiva carnis in eo abinde fore precisa: perpetuamque in posterum mentis et corporis ipsam obtinuisse: ut perierat a domino puritatem. Hec in vitis patrum.

De sancto Matthia apostolo. Cap. cxlvij.

Matthias

apostolus in loco iudei proditoris substituitur est. Cum enim inter ascensionem et pentecosten apostolus in cenaculo simul essent. Videns petrus quod numerus apostolorum erat innumerus: quos dominus tamen in numero duodenario elegerat: ut fide trinitatis: in quatuor

mundi partibus predicarent: cum essent omnes discipuli in cenaculo syon numero. cxx. exurgens in medio eorum eos allocutus est: ostendens ex textu divine scripture in psalmo prophetatus: quod iudas proditor: pitorum erat: cuius apostolatum alii accipere debebat. Exhortans fratres ut alique ex ipsis eligerent: quem in locum iudei surrogarent. Quod cum omnibus placuisset: elegerunt duos inter ceteros sanctiores. scilicet ioseph iustum: qui vocabatur barsabas: filium cleopae et fratrem iacobi minoris: et matthiam: et omnes primitiva dederunt sortes eis. Et cecidit sortis super matthiam: et annumeratus est cum. xj. apostolis. Et nota quod hoc exemplum non est sortibus ut dicit hieronymus: quod privilegia paucorum non faciunt legem communem. Hec que dicta sunt habentur Actuum. i. Cum ergo apostolus ad predicandum essent divisi: matthias apostolus iudeus in sorte predicationis accepit. Qui tamen et alibi reperitur prius in macedonia predicavit. Gentiles vero eius fide et sanctitate probare volentes: quamdam potionem tiosicam que cunctos bibentes visu privabat: sibi dederunt. Quam in nocte christi bibit: et nullam lesionem incurrit. Et cum illa potio plussquam. ccl. excecasset: ille singulis manus imponens omnes illuminavit. Diabolus vero in similitudinem infantis cum eis apparuit: suadens ut matthiam occiderent qui cultum eorum evacuabat. Que per triduum quiescit et in eorum medio consistentem minime viderunt. Tertia vero die se

De sanctis in mēse februarij occurrē. Fo. lxxvij.

eis spōte manifestū vincitū in carcerē reclusērūt: vbi demones sibi apparētes in eī dentibus fremebant: s; appropinquare nō poterāt. Dñs autē cū multo lumine sibi assistens eum confortauit: et ostio aperto liberū abire pmisit. Et dñi iterū s; dī caret: quidā obstinati p̄stiterent: mox terra se aperuit: et cunctos illos deglutiuit. Reliqui vero ad xpm conuersi sunt. Post hec reuersus ap̄ls ad iudeā verbū dñi predicabat: multosq; i signis et pdictis cōuertebat. Cui inuidetes iudei enī cōcilio statuerunt. Duosq; testes quos illū accusauerat p̄sō in ipm lapides miserūt. Quos lapides in testimonium secus petri sepeliri. Qui dñi lapidaretur: secum in capite percussus spm̄ deo reddidit. Cuius corpus in iudea sepultū: deinde romam translātū in ecclesia sancte marie maioris esse dicit: et ibidem caput eius p̄p̄lo demonstratur. Qui passus est. vi. kalen. martij.

De sanctis lxxij. martyribus. Cap. cl.

Septuaginta

duo martyres sub maximo imperatore apud ciuitatē syriaz passi sunt. Qui martyrij certamē in p̄fata vrbe cōsumantes regna mansura perceptorunt. vi. kalen. martij. vt dicit hieronymus in martylogio suo.

De sanctis victorino et victore et socijs marty. Cap. clj.

Victorinus: vi

cto: nicophorus: claudianus: dioscorus: serapion: et papias: apud egyptum sub numeriano imperatore martyrij passi sunt agente iudice sabino. Quorū primus in pillaz vndiq; circumforatā missus: et per singula foramina diuissime cultris trāspunctus est:

et deinde capite tr̄ficatus. Sc̄s amputatis manibus et pedibus in eadē pilla missus: et sicut p̄sō: trāsp̄ctus: et postmodū decollatus est. Tertius cum in pillā ipsam spōte fuisset ingressus: iudex indignatus illū inde educi: et dudū super craticulam fecit assari. Et cū tali supplicio nō moreret: ipsum minutatim gladijs iussit concidit. Claudianus et dioscorus flāmis incensi fuerunt. Serapion et papias gladio cefi: inmensi celebri martyrij dedicauerunt. v. kalen. martij.

De sancto nestore ep̄o et martyre. Cap. clj.

Nestor ep̄o

pus et martyr in ciuitate p̄gen. p̄ amphylie passus est sub persecutiōe dech. Qui cū die noctuq; orationi insisteret: postulans vt grex xpi custodiret: cōprehensus est a quodāz principe curie byzantiarcho: qui eum obtulit p̄sidi pollioni: quē ille nomē dñi mira libertate et alacritate cōfiterē in equuleo leuātū: et crudelissime tortū: nolentē xpm negare:

cruci cōfigi mandauit. In qua dñi orasset emisit sp̄m. Et fidelibusq; sepultus est. iij. kalen. martij.

De sancto alexandro ep̄o et cōfessore. Cap. clj.

Alexander ep̄s

alexandrinus glorioso senio venerādis extitit. Die post beatū petri alexandrinū ep̄m et martyrē ad eundē promorus ep̄atus non immediate: sed post achilā: qui eidez petro immediate successerat sicut et ipse beatus petrus esdē duobus tunc suis discipulis p̄dixerat sibi dño reuelatū: arriū p̄sbyteri sui heretica prauitate corruptū et diuina charitate conuictū de ecclesia alexandrina eiecit: et postea inter. ccc. xviij. patres in niceno concilio dānauit. Qui in reuerēda senectute anno. xcvij. apud dem vrbe laudabili fine quieuit. iij. kalen. martij.

De sanctis Juliano et eanio eius ministro martyribus. Cap. clj.

Julianus et qui

dam eius minister noie eanūs martyres apud alexandriā passi sunt. Cum em̄ xpianorū persecutio defecisset: et iulianus ita p̄dagra cōstrictus esset: vt neq; incedere neq; stare posset cū duobus ministris xpianis eū gestantibus in sella iudici affertur: ex quibus ministris vnus timore tormentorū que videbat xpianis inferri: confestim negauit: alter vero eanūs noie cum iuliano dño suo in cōfessione perstitit. Quos iudex camelis impositos per totā iussit vrbe circumduci: et flagris hinc inde insperctante populo tandiu lanari vsq; quo fines ipsi verberibus fortirentur. Qui passi sunt. iij. kalen. martij.

De sancto Leandro ep̄o. Cap. clv.

Leander ep̄o

pus in hispania puincia hispania. ecclesia feliciter pastoralī cura gubernauit. Hic est ad quē beatus Gregorius moralū libros scripsit. Cuius pdicatione et industria tota gothorū gens p̄ regem recareddi deprauata ab arriana prauitate cōuersa ē. Quis etiā frater ciuitē recareddi heremildū regē viuente adhuc patre heretico ab eadem heresi conuersum ad martyrij passionem exhortando perduxit: vt pontifex gregorius. iij. dialo. cap. xxx. dicitur in passione heremildū idibus aprilis. Qui officio pdicatiōis fideliter peracto: quieuit in dño. iij. kalen. martij.

De sancto Johāne monacho. Cap. clvj.

Johannes mo

nachus filius eutroph magistri militum vrbia rome et theodoro xpianorum cum esset annorum. xij. a patre liberalibus studijs

traditus est. Cum autē pater in domo sua abbate monasterij acimiteñ. hierosolymam pergentem hospitio suscepisset: iuuenis ad vitam monasticā a satus ab eodē regularibus disciplinis imbuitur promissione sibi facta q̄ regrediens domū illuc diuerteret eo q̄ secti ire ⁊ monachus fieri dispo neret. Interea iohannes a patre euangelium sibi scribi petijt in quo studere cupiebat: quod mater gemis auro ad filij delectationē ornavit. In quo quotidie iohannes legebat: ⁊ ad vite perfectionē emulum anhelabat. Reversus igitur abbas in do mo iohannis recipitur: cū quo habito colloquio de fuga petenda: q̄ parentes timebat nauem res perire iuxta litus: a quibus dum naute multū pro nauo exigerent ⁊ pecunia carerent abbas q̄ ad reparandum festinauit. Iuuenis patrem ro gat: vt det sibi centū aureos pro conuiuio conso dalibus celebrando. Quibus acceptis iohannes quasi necessaria empturus abiit: vrbem exiit: et ad abbatem se iuxta mare pesciolantem cōcitus venit: datoq; nauo nauem seculo ascendit. Quē parentes dudum perquirentes ⁊ minime intuen tes ad mortē affligebantur. Ille igitur ad mona sterium pertinens factus est monachus vbi in omni vite sanctitate ⁊ summa obedientia septen nium peregit. Post hec cū de visione parentū ni mium tentaretur: obtenta abbatis ⁊ monachorū licentia: relicto cenobio romā venit: mutatoq; ha bitu cōscissis vestibus indutus facie pre teiunjs tabefacta: in domo parentū incognitus hospitat: minime se reuelans. Cū mane pater domū egre diens: vt panperi peregrino cōpatiens tugurijs sibi iuxta domū suā construxit: eumq; de mensa propria vti pauperem aluit. Qui multis ieiunjs affectus cōtinue orationibus insistebat. Sed tan dem infirmitate correptus mortiq; vicinus ma trem vocauit ei q; psalterium gemmis ⁊ auro or natum exhibuit. Que libro cognito viroq; voca to iohannem inter rogat q̄o psalterium illud ha buisset: ⁊ si qua de eorum genito audiuisset. Qui cincta per ordinē narrans: se iohannē eorū filiū patefecit: morq; in eorū brachijs expirauit. Lu sus corpus cum multarū effusione lacrymarū parentes in nouo edificato oratorio sepelirunt: eadem pro peregrinorū susceptione cenobiū ad diderunt: ibiq; dño seruicētes preter quotidianū victū oīm substantiā suam pauperibus ministra bant. Quienit autē in pace vir dñi. iij. kalē. martij.

De sancto iohanne abbate. Cap. clvij.

Iohannes ab

bas in scythi claruit. Ad quem cum quidā anachorita noīe epi sius visitandū venisset: qui p an nos. xl. in heremo habitauerat: interrogatus est a iohāne q̄tuz erinde profecisset: qui rñdit: q̄ ex quo ceperat solitarius eē: nū q̄ sol viderat eij manducantes: cui iohannes inquit: nec me ira

scentem. Q̄dum autē iohannes vellet ad similitu dinem angelorū nihil operari: sed dño sine inter missione vacare se ip̄m expoliuit: ⁊ hebdomada

in heremo perfecit. Cum autē fame periclitaret: ⁊ aculeis muscarū ⁊ vesparū torus vulneratus eēt reuersus ad ostium fratris sui pulsauit: dicens se esse iohannē. Qui rñdit q̄ hoc esse nō poterat: q̄ iohannes angelus factus erat: ⁊ inter boies am plus nō habitabat. Sicq; dimisit eū affligi vsq; mane. Postea eidē apparuit ⁊ ip̄m de sūmptio ne redarguit dicens: q̄ si homo erat iterū eum vt pasceret inter boies operari oportebat. Si autē angelus esset intrare cellam non quereret. Iohā nes cōpunctus veniā postulauit. Cum autē postu lauit: rogauerunt eū fratres vt aliquod verbum salutare cōpendiosum loco hereditatis sibi res linqueret. Qui eis dixit: q̄ ex quo fuerat mona chus nunq̄ propriā fecerat voluntatem: nec alio quid docerat quod non prius ipse fecisset. Hec in vitis patrū. Quienit in domino. iij. kal. martij.

De sancto Iohāne alio abbate. Cap. clvij.

Iohannes ab

bas alius I heremo superioris thebaidis etate puctus: vita moribus ⁊ abstinentia p̄cellēs claruit. Dicit primum secedens ad heremū tribus annis conti nuis sub quadā rupe stādo sem per orauit: ita vt nunq̄ sederet neq; iaceret. Somni autē tantū ceperit: quanti quis stans ras

pere poterit: cibum vero nisi die dñico sumpsit. Presbyter em̄ tunc ad eum veniens pro eo sacri ficium offerebat: ⁊ ipsum sacra hostia cōicabat: idq; ei erat sacramentū ⁊ victus. Quic die quadā diabolus se in presbyterum transfigurans vt ip̄ sum deciperet: hozam solitam preuent: simulans se sacramentorū gratia aduenisse. Quē sanctus propter intempestiū hozam demonem suspica tus: ipsum redarguit: morq; diabolus confusus abcessit: pedes autē eius ex nimia immobilitate dirumpebantur: adeo vt sanie effluerēt. Sed cō pletis tribus annis: angelus sibi apparuit: eius q; pedum vulnera sanauit: ⁊ celesti cibo refecit: ac diuina repletum sapientia ad alios edocēdos ire mandauit. Qui iussa complens: dñica semp die ad eundem locum redibat: ⁊ ipsum angelus reficiebat: ceteris vero diebus iohannes ex pal marum folijs manibus operabatur. Cum quidaz claudus ad ipsum curationis gratia ire dispone ret: asinum ascendit: cui cingulo manibus sancti viri operato: sella constrictus erat: morq; vt pe des claudi cingulum tetigerunt: sanatus est. Se creta etiam hominum agnoscebat: ita vt mona chis vicino: um: locorum eorum peccata occulta conscriberet: ⁊ eorum patribus vt tales vel tales fratres de tali vel tali culpa corrigeret. Eorum etiam merita conuicti negare non possent: multos quoq; alijs virtutibus ⁊ miraculis admodū efful sit. Hec omnia appelles Hiero. narrauit: vt idem refert in vitis patrū.

De sanctis in mese martij occur. Fo. lxxvij.

De sancto Johanne viro dei con-
fessore. Cap. cliv.

Johānes vir
scitū anachorita in desero
tulit claruit: qui totius
grē homo fuit: in quo vt di-
cit Hieronymus vbi supra:
tāta cōsolationū gratia res-
fulsit: vt quecūq; mesticia
quocūq; tedio q̄s oppressus
fuisset: paucis eius ser-
monib; alacritate ⁊ leticia repleret: sed ⁊ sa-
nitati gratia plurima sibi a deo donata est.
Dec in vitis patrum.

De sancto Romano abbate. Cap. clv.

Romanus ab-
bas in territorio lugdunens.
in locis virentibus claruit.
Qui primus in eodē loco vi-
tā heremiticā dixit et multas
virtutib; ⁊ miraculis in-

signiter effulsit: ac plurimoz postmodū pa-
ter extitit monachorum. Qui ⁊ in eodē loco
sanctitate famosus: in christo quieuit pridie
kalendas martij. Dec vsuardus.

De translatione sancti augustini
episcopi. Cap. clvi.

Translato cor-
poris sancti augustini facta
est anno dñi. dccviii. trans-
actis ab obitu sancti annis
cclxxx. tēpore aliprādi regis
longobardoz. Nam cum bea-
tus doctor apud hipponens.
ciuitate aphrice: cuius eps
fuit in dño quieuisset: ibiq;
sepultus fuisset. Post aliq̄

tēs barbari terrā illā occupauerūt: et loca
sc̄tā pphanauerūt: ppter q̄s fideles corpus
sc̄tī augustini inde tulerūt: ⁊ ism in sardinā
trāstulerūt. Tpe igit̄ pmissio aliprādus pre-
dictus longobardoz rex audiēs sardinā a sa-
racenis depopulatā: solēns illuc nūcios mi-
sit: vt doctoris sc̄tī reliquias papā deferret:
qui magno precio dato corp; sc̄tī augustini
tulerūt: ⁊ ism vsq; iannā nauigio adduxerūt.
Qd̄ deuotus rex audiēs vsq; ad dictā ciuita-
tē ei obuiuit: ⁊ reuerentes illud excepit. Cū
autē mane corp; vellec educere: nullo modo
inde moueri potuit: donec rex votū emisit: q̄
si se inde deduci pmitteret: ibidē in noie eius
ecclesiā fabricaret. Satimq; corpus sine vlla
difficultate inde motū est: rex q̄ vnerat
adimpleuit. Idō miraculū in die sequenti i vll
la epatus cōdenens. que dē castelle cōtigit: ⁊

eodē modo ibidē in honore sc̄tī rex aliā eccle-
siā cōstruit. Et q; videret sc̄to cōplacere: vt
in suo noie eccleie plures fieret: vbiq; man-
sisset corp; nocte cū rege: timēs ne aliū locū
q̄ vbi desiderabat sibi eligeret: in honore ei;
ecclesiā inchoabat. Sicq; cū gaudio papā
deducitur et in ecclesia sancti petri que dicit
celi aureū honorifice collocatur pridie kal.
martij: vbi claris virtutum signis effulget.

De sanctis ducentis ⁊ septuagintadu-
bus martyribus. Cap. clvii.

Ducenti et se-
ptuagintaduo martyres ro-
me sub claudio passi sunt:
quos pmo p. si noie ad are-
nā fodiendā damnatos ius-
sū claudius vt foras muros
porte salarie in amphithea-
tro mitterent: ibiq; sagittis
militū interficerent. Quod

audiēs marinus cum filiis suis audifax ⁊ abas-
chub: vt in eozū passione habet. xiiii. kalend.
februarij: illuc accesserūt iohāne s̄bytero se-
cū assumpto: vt sanctorū corpora sepelirent.
Et inuenerūt ipsa igni superposita. Tūc exue-
tes se ceperūt corpora subtrahere: ⁊ sepelli-
re quotquot ex ipsis potuerūt: que ⁊ ibidem
sub cludio cucumeris recondiderunt. Etere-
ra vō igne consumpta sunt. Qui passi sunt
kalendas martij.

De sc̄to Mercuriano epo. Cap. clviii.

Mercurianus eps
cuius
tatis pusine anno. rviii. iusti-
niani imperatoris sub rege
gothoz totia passus est:
vt ait sigbertus. Hic ex cō-
uersatione monasterij ad sa-
cerdotalis ordims gratiam
deductus est. Totille autē re-
gis gothoz tēporibus ean-
dem urbem annis septē con-

tinuis exercitus gothoz obsedit: ex qua mul-
ti ciuium fugerūt qui periculum famis ferre
nō poterāt. Anno vō. vii. necdū finito obse-
satione exercitus gothoz intransit. Tūc
comes qui exercitū preerat ad regem nunci-
os misit exquirens: quid de epo vel ppto fie-
ri iuberet. Qui mādamit epo primo a ceruice
vsq; ad calcaneum corrigiam tollit: et tunc ca-
pit eius amputari: omnem vō populū gla-
dio crtingui. Tūc idē comes crudelitate tā
taz abhorēs herculanū ep̄m sup murū vrbis
capite trācauit: eiusdēq; curē iam mortui a
vertice vsq; ad calcaneū incidit: vt ei;
pore corrigia subtracta videretur: moxq; cor-
pus extra murū piccit. Quod qdā bianitate
i iij

compulsi abscisum caput ceruici apponentes cū corpore paruum infantis illic iuxta muros reper to sepulture tradiderūt. Quos post eandē eedē die. xl. rex totilla misisset: vt ciues vbilibet disper si ad ipsam ciuitatem sine trepidatione remea rent. Vt qui prius fame fugerant: accepta vueno di licentia rederi sunt. Qui corpus episcopi sui perquiritēs: effossa terra vbi iacebat corpus pue ri pariter humari: vt pote die. xl. corruptum 2 ver mibus plenum: corpus vero episcopi ac si die eo dem esset sepultum inuenerūt. Et quod mirabi lius est: ita caput eius vniti fuerat cor: pot: ac si nequaquā fuisset abscisum: in quo nec sectionis ve stigia apparerēt: 2 similiter tergum eius perqui rentibus ita sanū atq; intemeratū omne corpus inuentū est: ac si hoc nulla incisio ferri tetigisset: qđ intra vrbe adducētes honorifice sepeluerunt. Qui passus est kalen. Martij. Dec Gregorius tertio dialogo. cap. xliij.

De sancto Albino epo.

Cap. clxiiij.

Albinus episco

pus tempore sancti Egidij abba tis floruit. Hic de regione vene tina: que oceani britanici confi nis est: nobilibus parētibus or tus tinsla cēn. monasterij primo monachus fuit. Qui cum aliquā do ad obedientiam abbatis per ficiendā pergeret: et subito tem pestas nimia ingrueret: 2 domus ad quā cū alijs diuerterat ipsa tempestas etiam tectū cōtriuisset: omnibus alijs qui in eadem se domo reduce rūt madefactis: ipse solus a pluuia immunis fuit. Deinde annoz. xxvj. existēs ipsius monasterij ab bas factus est. Qui ipi regimini laudabiliter pre fuit annis. xxvj. Post hec annorum. lx. andegauius eps ordinatur. Cuiusq; pastorali vigilanter in se dit annis. xx. diuinit operibus vacās multiq; mi raculis conuiscās. Inter que duos mortuos susci tauit. In asiaco monasterio cecum illuminauit: 2 mulierē uidiā ab imūdo spiritu veratā libera uit. In asiaco ciuitate sedis sue: dū p car ceratis in turri detentis ad iudicē interuēnisset: nec altianus liberationē obtinere potuisset: ora tionē fudit. Stratinq; saxū quadri de muro tur ris exiliēs: inclusis exeundi aditū fecit: omnesq; cōtinuo exierunt 2 deo ac sancto gratias egerūt. Quienit in pace kalen. Martij. sepultus Andea gaus. In cuius exequijs paralytici tres sanati 2 duo ceci illuminati sunt.

De sancto Donato martyre.

Cap. clv.

Donatus mar

tyr apud Carthaginē apbzice ciuitatē passus est. Qui sub iudice nisatio 2 marcellino tribuno: cū esset militaris: in xpi cōfessio ne gladio cedente martyrij cor ronam percepit kalēdas Mar tij. vt dicit Ato.

De sanctis pluribus martyri
bis.

Cap. clxvj.

Martyres plu

rimi: quorum vn certus numer⁹ minime reperit. Rome sub alexandro imperatore passi sunt. Quos idē augustus diu crucia tos capitali sentētia in extremo dānauit. vj. non. martij. Dec ado in martylogio.

De sanctis quadringentis mar
tyribus.

Cap. clxvij.

Quadringenti

fere martyres a longobardis pas si sunt. Quos cum longobardi italiam deuastantes cepissent: more suo immolauerunt caput capre diabolo. Hoc circumferen tes per circuitum: et carmine ne phando dedicātes. Quosq; illud ipsi prius submissis ceruicibus adorarent: eosq; quos ceperāt hoc a dozare pariter cōpellebant. Sed ex eisdem captiuis permaxima multitudo paucis videlicet exceptis obtemperare iussis sacrilegis noluit: et cernicē quā semper creatori sferat: creature in clinare contēpsit. Quapropter hostes qui eos ce perant graui iracundia accensi: cunctos gladijs interfecerūt. Quos in errore suo participes ha bere nequuerunt. Dec gregorius. iij. dialogo. cap. xvij. Qui passi sunt sexto nonas martij.

De sanctis pluribus epis mar.

Cap. clxviij.

Episcopi plures mar

tyres: quorū etiam nec certus numerus scti ptus colligitur: infinitam augu stit temporibus lapud apbzicam pti sunt. Nam cum per circum vandalia in partib⁹ illis vebe menter insaniret quidā in defen sione veritatis epi fortiter perfis stēs ad medium sunt deducti. Quos vādslox rex verbis ac mu

neribus flectere ad pfidiam nō valēs tormentis frangere eos posse credidit. Nā cū eis in ipa de fensione veritatis silētij indiceret: nec tamē ip si contra perfidiam tacerēt: rapt⁹ in furore eozū linguas abscondi radicit⁹ fecit. Qui ita post p de fenside veritatis etiā sine lingua loquebant sicut prius loqui p lingua cōsueuerant. Dos oēs iussit postmodum idem rex in exilium deportari. Qui multo post tpe superuixerunt. Et quidam ex ip sis miraculum narrantes constantinopolim vene runt: vnus autem illozū statim vt in luxuriam decidit loquendi facultatem amisit. Dec idē qui 2 vbi supra cap. xxxij.

De sanctis Iouino et Basileo
martyribus.

Cap. clxix.

Iouinus 2 Ba

file⁹ martyres Rome via latina passi sunt sub Valeriano 2 Ba

tieno imperatorib⁹. Qui p̄ gladiū palmā martij⁹ perceperit sexto nonas martij: vt dicit A^o.

¶ De sancto Guillelmo presbytero. *Laf. clxx.*

Guillelmus anglicus sacerdos vir charitativ⁹: sanctitate vite pollens ac moribus: r̄ officij sui profecuto: strenuus tēpore henric. iij. imperatoris plen⁹ sanctitate migravit ad xp̄m. vi. nonas martij. Ad cuius sepulchrū tēpore mortis ei⁹ ceci illuminati sunt: claudi erecti: r̄ alij plures a diuersis infirmitatibus liberati. vnde r̄ corpus eius a multis peregrinantibus visitatur per gentibus ad ipsum deuotionis causa. Dec. v. i. i. c. i.

¶ De sanctis marino r̄ asterio martyribus. *Laf. clxxj.*

Marin⁹ miles

r̄ asterius senator apud cesarēā palestine sub valeriani imperatoris persecutione passi sunt. De quibus habetur. vij. ecclesiastice hystorie libro. Quoru^m prior ciuis hierosolyme clarus a cōmilitonibus accusatus q̄ esset xp̄ianus: datusq; sibi a iudice spacio trium horarū ad deliberandū: an sacrificare: an mori eligeret. Interim quoq; a sancto theoteno eiusdē vrbis episcopo confortatus: duz immolare renuisset p̄ xp̄o decollatus est. Cuius corpus cū asterius truncatū subiectis humeris r̄ expoliata veste excepisset et sepelisset. Honorem quem martij⁹ detulit continuo marty⁹: ipse accēpit. De quo asterio scribitur vbi supra: q̄ dñ̄ esset apud cesarēā philippi que tunc panca dicitur: r̄ gentiles suo moxē idolis immolarent: victima arte demonis subito rapiēbatur: r̄ nūsp̄ cōparēs celo delata putabatur. Quod dum factus fieri cerneret: orationē fudit ad dominū. Et ecce victima que credebatur assumpta: aquis superferri conspicitur: et populus ab errore conuertitur. Passi sunt autem. v. nonas martij.

¶ De sanctis Emitrenio r̄ chelidonio martyribus. *Laf. clxxij.*

Emitren⁹ r̄ chelidonius martyres: vt scribit aurelius clemens in libro coronatorū: primū apud legionē gallicae ciuitatem erurgente persecutionis p̄cella pro confessione nominis lesu xp̄i plurimis tormētis afflicti: deinde calaguriū vsq; per ducti atq; ibi capite cesti martyrio coronati sunt. In quorū decollatione anulū vnus et stolla alba alterius nube suscepti r̄ in celū euecti sunt: quousq; ab assistentibus anuli aurei fulgoris lintei candoris tantis luminib⁹ discerni poterunt. Passi sunt autē. v. nonas martij.

¶ De sancto Lucio papa r̄ mar. *Laf. clxxij.*

Lucius papa et

marty⁹: natione romanus ex pace porphirio Cornelio pape in episcopatu romano successit: et sedit annos tres menses: tres: r̄ dies tres. Dic̄ p̄cepit vt duo presbyteri r̄ tres diaconi in omni loco episcopū nō deserent: ppter testimonij ecclesiasticū r̄ stilum erroz. Dic̄ primum in exilium missus: demū ad ecclesiam suam reuerfus a valeriano capite truncatus martyrio coronatur. Et sepultus est cum collegijs suis episcopis via apia in cimiterio calixti. iij. nonas martij. Et cessauit episcopatus dies quinq;.

¶ De sanctis Laio r̄ soctis mar. *Laf. clxxij.*

Laus palatin⁹

r̄ alij viginti septē martyres apud urbem romā passi sunt. Qui omnis maris fluctibus immeris victorie coronas a domino percipere meruerunt quarto nonas martij: vt dicit A^o.

¶ De sanctis nōgentis martyribus. *Laf. clxxvj.*

nōgenti martyres

rome via apia passi sunt. Qui omnes vna die laurea martij⁹ coronati: positi sunt in cimiterio ad sanctā ecclesiam quarto non. martij. Ibiq; tumulati digna fidelium deuotione venerantur. Dec. ado.

¶ De sancto pbocac martyre. *Laf. clxxvj.*

pbocac marty⁹

apud antiocchia passus ē. Qui post multas passiones quas p̄ xp̄i noie redemptoris est passus iniurias: qualiter de illo antiquo serpente triūphauerit vsq; bodie populis declaraf. Nā si in quēpiā in locis illis coluber venena diffunderit: mor vt ianuā basilice marty⁹ credens attigerit euacuat virtute veneni saluatur. Sed et longe satis ab eius tēplo animalia queq; mortifera appropinquare nō audent. Passus est autem. iij. nonas martij. Dec. ado.

¶ De sancto Theophilo epo turris stratone. *La. clxxvij.*

Theophilus epi

scop⁹ palestine ciuitatis q̄ quondam turris stratōis siue cesarēa dicebaf: nunc p̄o panca dicitur sub severo principe insignis sapientia r̄ opicinus sanctitate ad modū effulsit. Qui inter cetera laudabilia euz ceteris episcopis

synodicā ⁊ vtilē valde: aduersus eos q̄ cū iudeis luna decimaquarta pascha celebrabant: cōposuit epistolā. Et quietuit in dño. iij. nonas martij. Dec Diononymus de viris illustribus.

De sancto theophilo episcopo alexerandrino. Cap. clxxviii.

Theophilus episcopus

scopus alius scilicet alexandrinus studio et doctrina clarissimus extitit. Sic aduersus Originem grande scripsit volumē: in quo ipsum ⁊ oīa fere sua pariter dānat: docēs illum a sanctis patribus et maxime ab heracleo fuisse a presbytero electū: ecclesia pulsum: vix fugatiū.

Scripturā cōtra antropomorphitas hereticos assertes deū humana effigie ⁊ mēbris constare humanis eos longissima disputatione cōfūtās. Tres libros sub illius noīe inscriptos se legisse: sed eis nō multū credisse propter stili dissonantiā tradit Sēnadius: qui hec de illo scripsit.

De sancto Martiano episcopo et martyre. Cap. clxxix.

Martiano martyris

⁊ episcopus apud terdonam passus est sub adriano imperatore agente prefecto sapritio. Qui a ciuitate mediolanēsi ad partes illas ab imperatore delegatus ciuitatē terdonam ingressus: martianū de xpianitate suspectus in carcerem reclusum inuenit. Ad quem visitandum sanctus secundus miles iam a calocero in ciuitate ascē. in fide edoctus: sed occultus christianus cum sapritio venerat: cumq; satis videre desiderabat. Tunc educente ipsum angelo martianus de carcere exiit: ⁊ secundum visitauit: atq; in domino confortauit: vt diceret in passione secundi tertio kalendas aprilis. Post hec secundus mediolanum iuit: et ad sanctis faustino ⁊ iouita baptizatus fuit: vt superius in eorum passione dictum est. xv. kalendas martij. Corpus quoq; dominicum quod eis columba de celo detulerat: ab eisdem suscepit: partemq; ipsius martiano detulit: quem terdone in carcere reliquit. Rediens autem secundus cum iam nox esset: et ad ripam padis venisset: angelus domini frenum equi accipies super padum ipsum transiit: et vsq; ad terdonam perducens ad martianum in carcerem introduxit. Qui et secundus munus eucharistie ex parte faustini presentauit: quo suscepto: secundus angelico mandato ad suum hospitium rediit. Post hec martianus educit: de carcere cū laminis ferreis candentibus super verticē eius apopositis. ille sus permansisset: a sapritio capitalem sententiam accepit. Et secūdus corpus eius rapiens se peliuit secundo noīe martij.

De sanctis Victore ⁊ Victorino martyribus. Cap. clxxx.

Victor ⁊ Victorinus

nus martyres apud nicomedias ciuitatem passionis gloriā per ceperunt. Qui per triennium cū claudiano ⁊ basia vxore eius tor mētis multis afflicti: et retrusi in carcerem. Ibidem vite sue cursum cum palma martyrii cōpleuerunt secundo nonas martij. Dec ado.

De sancto Thoma de aquino confessore. Cap. clxxxj.

Thomas confessor

for ordinis predicatorum ex illi stri prosapia comiti de aquino patre landulpho comite matre theodora nobili de neapoli in cōfinibus campanie ⁊ regni sicilie extitit oriundus. Luitus ortus et vite progressus anteq̄ nascere tur fuit diuinitus premonstratus. Nā a quodā heremita re ⁊ noīe bono in partibus illis solitariā vitā ducēte: matris eius existenti in castro suo noīe rocha sicca: et q̄ esset pregnantis adhuc ignoranti fuit prophetatū q̄ filiū pareret Thomā nomīnā dūz: ordinis predicatorū habitū ⁊ regulā assumpturn ⁊ preclarū sapiētia in toto orbe futurū. Que omnia vt preduxerat sunt completa. Natus ergo puerulus thomas vocatus est. Quē cū die quadā nutrix balnearet strictaz cedulā vidit in manu ei⁹: quam cū de manu ipsius vix mater auelleret: reperit in ea scriptam salutationē angelicam. Sed puer stetit ⁊ signis cedulaz instanter repetit: quem sibi traditam protinus in ore positam transglutinit. Et extū in cōsuetudinē duxit: vt si quādo fieret: nisiq; desisteret: nisi aliqua sibi chartavel liber presentaret. Et cum adhuc vix sciret aliqua verba differere: cū libros videret ad eos festinanter currabat ⁊ chartas reuoluens tali se ludo more puerorū exercebat. Cū autē esset annorū v. traditus est a patre abbati monasterij castiū. vt ibi literis erudiret. Quē abbas videns esse mirabilis indolis ad patrē remisit: vt ipsum ad neapolitanū studiū destinaret: perfectius sapiētia imbuedū. Pater ergo ipsum annorū x. neapolim destinauit: vbi in liberalibus scientijs modico tēpore optime profecit. Sed cum sepius ad locum predicatorum pergeret: ⁊ fratru sermones audiret: delectatus illorū sapiētia ⁊ regulari vita relicto seculo annoz. xij. ordinem ingressus est: vbi sanctis operibus et studio sacre sapientie vacare cepit. Quod fratres eius carnales patre iam defuncto audientes moleste tulerunt: ⁊ primo quidē ad ipsum venientes: eū ab ordine reuocare nitētes: nihil prius profecerūt. Tandem ab ipsis thomas violenter raptus: et quasi per biennium turris custodie mancipatur. Cūq; nec minis nec blanditijs posset a proposito renocari: speciem puelle impudice ad eū introduceat: subuertere querunt animū innocētis. Qui mox de igne titionē arripiēs fugessione ignite libidinis extra camerā effugauit.

De sanctis in mense martij occurrē. Fo. lxx.

Factoq; signo crucis in oratiōe se prostravit: pe-
tens cum lacrymis a dño sibi dari perpetue con-
tinentie castitate. **D**ox oranti duo angeli affue-
runt dicentes ipsum a deo clemētius exauditum:
qui etiam eum cingulo quodam circa renes sūm-
gentes dixerunt: qđ nullaten? dissoluatur. **E**t ex-
tunc in vita sua nunq̄ sensit stimulū venereę vo-
luptatis. **Q**uandē mater ipsius obitans diuine
resistere voluit: t̄ recordata eorum que de ipso
predicta fuerant: ipsa permittebat per fratres or-
dinis ad ordinem est reductus: t̄ qz sanctus dubi-
tabat ne adhuc carnaliū fratrum persequeretur
pentinaciā: pcurant de neapoli discedere: missus
qz romā ad capitulū generale: inde euz magistro
iobāne teutonico iuit parisijs ibidē in sacre theo-
logie studio mancipat?. Deinde missus coloniam
magistrū albertus virum sapiētia mirabilē in phi-
losophia t̄ theologia habuit p̄ceptorē: vbi stu-
dio intētus ab alijs cōdiscipulis quodāmodo de-
spiciebat: eo qđ in scholis nunq̄ verbū proferret.
Et quia naturali cōplexiōe carnosus erat bonem
mutum eum appellabat. Dum autē quidā ex fra-
tribus de eius industria aliqua notabilia compe-
rissent: et hec magistro reuelassent: ex mandato
ipsius quandā questione disputandā assumpsit.
Ad quam dum mirabilibus argumentis respon-
disset: magister albertus p̄phetico spiritu predi-
xit ipsum esse futurū bonem: qui talem daturus
esset mugitū: qđ totus eū mūdus audiret. **P**ost
hec missus est baccalari? ad studijs parisijs: vbi
post lecturam libri sententiarū: quā luculentissi-
me transegit. Dum ad magistratū peteretur: ex
humilitate reputās se indignū potissime qz amo-
rum. xxx. nondum impletōū oīno recusabat. **L**ui
apparuit sanctus quidam senior: qui sibi ex parte
dei vt magisteriū assumeret mādauit: t̄ thema qđ
in sui sermone proponeret edocuit: auctoritatem
videlicet illam psalmi. Rigans mōtes de superio-
ribus tuis &c. Sicq; **T**homas humiliter ad magi-
sterium ascēdit: in quo non segnit̄ maior ad huc
studio intendebat: et velut apis spiritalia mella
colligens: suo tēpore mellita doctrinarū eloquia
infundebat. **Q**uanto etiam gaudio in contempla-
tione replebatur: vt qđ pluries dum in secreto lo-
co oraret: visus fuerit stare totaliter eleuatus a
terra: nullo prosus innixus corporis fulcimēto.
Quoties autē disputare: legere: vel dicere vo-
luit: prius ad orationis secretum accessit: et inde
surgens inueniebat quod querebat quasi in libro
aliquo didicisset. **N**ā vt socio suo fratri reginaldo
in confessiōe reuelauit: scientiā suam non tam hu-
mano ingenio vel studio qđ oīnis diuinit? impe-
trauit suffragio. **E**t qđ cause per effect? cognoscū-
tur: quantū in eo diuine sapientie gratia abunda-
uerit: si quis cognoscere velit per ipsius scriptu-
rarum opera p̄cipere p̄t. **Q**uid doctor cum qua-
dam nocte orationi incuberet: visi sunt apli sc̄n̄s
petrus t̄ paulus ipsius de textu aliquo dubio scri-
pture p̄phetice plenissime instruētes. **E**x studi-
etiam cōtēplatione in simia adeo a sensib? abstra-
hē datur: vt quasi in extasi raptus nullis sensibus
vel motibus corporis vti videretur: t̄ quodāmo-
do sepius mortuus vel in sensibus redderetur.

Non solum eū inter homines stans hoies non ad-
uertebat: sed nec visibilia videbat: nec ad interro-
gata respondebat. **A**liquādo etiam tanto feruore
mentis studio cōtēplationis spiritu inperibat:
vt de nocte ad librum sedens: t̄ candelā manu te-
nens: ac ipsius candele consumpte cauteriū non
sentiens: digitos multa adustione ledebat: t̄ quasi
lapis esset vel ferrū: nec per voc a sui meditatiōe
retrahēbat: pluriū autē miraculoz gloria claruit.
Nam t̄ puerum cecum illuminauit t̄ mulierē a de-
monio vexatam liberauit: t̄ matronā sibi deuotā
in die pasche post predicationē a sanguinis p̄flu-
uo sanam effecit: aliosq; plures a diuersis lāguo-
ribus exemit. **P**ost hec vite ipsius termino pro-
ximante: cum nocte quadā apud neapolim deuo-
tius oraret: visus est a quodā fratre quasi duobus
cubitis in aera eleuari: t̄ audita est vox ab imagi-
ne crucifixi: que thomam: quia de christo optime
scripserat: cōmendabat. **E**t quāz ex inde mercedē
acceptur? esset q̄rebat. **Q**ui respōdebat qđ nihil:
nisi aliud ipsum x̄pm recipere cupiebat. **E**t quia
facta fuerat questio de mercede: dabatur intelligi
de propinquo labori suo terminum imponendū.
Cum enim ex mādato gregorij pape. x. iret romā
ad conciliū generale transfrens per campaniā in-
firmatus dep̄imitur: et in monasterio fossenoue
ordinis cisterciē. honeste recipitur. **U**bi languo-
re ingrauescēte nec sic a doctrina fluctis sapiētie
se poterat cōtinere. **R**ogatus eū a monachis ex-
posuit eis cantica canticorū: vt sic ad cantica ten-
deret angelorū. **P**er triduiū autē ante eius obitū
stella cometes apparuit: que quid p̄signaret do-
ctoꝝ obitus patefecit. **N**am sancto deficiente: stel-
la defecit. **S**icq; ad extremā horam deueniēs an-
no dñi. **M**. cclxxiij. etatis vero sue lxx quagesimo
in pace quieuit non. martij. **I**n cuius obitu fra-
ter Reginaldus testimonium perhibuit: qđ ipsius
sancti sepius t̄ tunc confessionē audierat: t̄ semp
eum vti puerū quinq; annorū inuenerat: qz nunq̄
sue carnis contagiū sensit: nec mortalis criminis
habuit in voluntate cōsensum. **I**n hora vero trāsi-
tus sui quidā frater vidit eum in scholis legendē:
et sanctum apostoli paulum ad eum intrantē. **I**n
quo dum thomas peteret: an in eplis suis verum
intellectū habuisset: respondit qđ sic: quantū quis
uiuens in corpore posset habere. **S**ed tñ eum vo-
lebat ducere: vbi clariorē intellectū haberet. **U**i
debaturq; sibi qđ ipsum per cappā tractum extra
scholas educeret. **T**unc frater fortiter clamans:
fratres ad auxilium inuitabat: qz frater thomas
ab eis tollebatur. **A**d cuius clamorez excitati fra-
tres: vti audietes diem t̄ horā notauerūt: t̄ tunc
sanctum a corpore migrasse cognouerūt. **C**lertū
quia monachi fossenoue timuerūt ne corpus san-
cti per fratres sui ordinis tollerēt: ipm de nocte
clādestine ad locum alium transfulerūt. **S**ed bea-
to thoma prior dicti loci apparet in somnis: et
ipsum de hoc durius increpāt: corpus ad locum
p̄stini ductum est totaliter integrū: t̄ tanto odo-
re refragrans: qđ totum planitiū suauitate reple-
tum est: ibiq; conditus requiescit: t̄ miraculis glo-
riosis resurgit. **S**cripsit autē hic sanctus super
omnibus libris dialectice et pene totius p̄phi-

sophie naturalis et moralis scripta elegantia et
utilissima in multis voluminibus. Et composuit et fal-
lacias logicales rudibus perniciosas. Scripsit et com-
mentum super quattuor libros sententiarum. Sum-
mam theologie in libris quattuor distincta. Sum-
mam contra gentiles in libris quattuor conspicua.
Composuit et scripta plurima super libris divi-
ne scripture plurimis. Super quattuor evangelis.
Super psalterio. Super epistolis pauli. Super v.
libris moysi. Super canticis canticorum: et super alijs
pluribus. Scripsit et questiones de malo. De verita-
te. De potentia. De specialibus creaturis. De anima.
De virtutibus. Et alia multa insignia et notabilia
opuscula que singula scribere non occurrunt.

**De sanctis Perpetua et Felicitate et so-
ciorum martyribus.** Cap. clxxxij.

Perpetua et felicitas

citatis martyres cum Saturnino:
satyrus: renocato: et secundolo in ci-
uitate tyburitanorum mauritania
passi sunt temporibus valeriani et
galieni imperatorum sub consule
tamutio. Fuerunt autem saturni-
nus et satyrus germani. Reuo-
catusque fuit frater felicitatis.

Qui omnes sacrificare continentes a predicto pro-
console in carcerem missi sunt. Erant autem perpe-
tua et felicitas ambe nobiles conjugate. Felicitas
quidem pregnantis erat: perpetua filium lactantes
habebat. Pater autem perpetue ad carcerem venit:
ut filiam a proposita reuocaret: sed non valuit. Vi-
dit autem perpetua per visionem scalam auream usque
ad celum erectam in dextra et leua cultris et gladijs
plena adeo angustam: ut non nisi vnus et paruus per
eam inter gladios ascendere posset. Sub ea draco
terrorum et ingens iacebat: que cuncti ascen-
dere volentes formidabant. Viditque satyrum puer eam
sursum ascendente: et confosius ut ascenderet: simi-
liter et ne draconem timeret exhortante. Quam vi-
sionem cum sancta ceteris recitasset: omnes deo
gras egerunt: quia se vocatos ad martyrium cognoue-
runt. Presentati ergo iudici fuerunt viri a mulieri-
bus separati. Cum autem felicitati suaderet: ut sui
miseretur: eo quod pregnantis esset: illaque immobilis
permaneret: copatiens iudex sibi quodammodo: quia
pregnans eam ad carcerem reduci fecit. Cum autem pa-
rentes et vir perpetue cum lacrymis eidem suade-
rent: ut predicti confertiret paruulum quocumque ipsi la-
ctantem ad collum eius lactassent: illa fortissimo
animo paruulum abiciens et patres ac viros contem-
nens in christi confessione inuictissime persistit. Qua
propter iudex ipsam cum sanctis diuinitissime verbe-
ratam iterum carceri mancipauit. Sanctis autem pro fe-
licitate orantibus: quod viis mensuram signans erat: subito
in eam dolores irruerunt: peperitque filium viuum. Quod
preses audiens eos omnes de carcere educi fecit: et li-
gatis post tergum manibus nudatisque natibus pro pla-
teas circūduci: deinde in amphitheatro duci et be-
stias sibi laxari. Ex quibus satyrus et perpetua a
leonibus deuorantur. Reuocatus et felicitas a leo-
pardiis comeduntur: saturninus et secundolus illesti
diuina voluntate seruantur. Unde post hec satur-

ninus iussu procōsulis decollatus finem accepit.
Secundolus vero ad carcerem reductus ibidem
expirauit. Quorum omnium corpora a fidelibus
in eadem sunt urbe tumulata. Qui passi sunt no-
nas martij.

**De sanctis Philemone et Apollonio
et socijs martyribus.** Cap. clxxxij.

Philemon et apollonio

adrianus et theoticus cum alijs
tribus apud egyptum in ciuitate
te antinoi. tempore diocletiani
augusti sub preside adriano passi
sunt. Cum enim post mortem
ascle martyris: de quo dictum est.
x. kalendas februarij. Philemon
et apollonius ad eius tumulum
orare reperti fuissent a iudice te

ti sunt. Qui philemonem fecit primo alapis cedi:
deinde ligatum ad stipitem sagittari. Et cum sa-
gitte in aere penderent: accessit adrianus ut vide-
ret: quem vna ex sagittis percussis oculo excec-
auit. sed cum philemonem admonuit: ut se mortuo ac
sepulto de terra illa aqua infusa oculum inunge-
ret: scisque visum recuperaret. At vero adrianus se-
cit philemonem cum apollonio decollari. Sequen-
ti die dum quasi tentatur sibi a philemone consul-
ta perfereret: lumen percepit et confestim conuer-
sus est ad christum. Quod diocletianus audiens:
misit theoticum cum alijs tribus ad ipsum capiendū:
dum. Accedensque adrianus ad sepulchrum mar-
tyrum: et eorum implorans auxilium: voce sancto-
rum de sepulchro lapsa: in domino confortatur.
Quod quattuor illi protectores audientes stupe-
facti sunt. Cum quibus adrianus ad imperatores
accessit. Et quia per spiritum se in mare necandum
cognoerat: precepit octo seruis suis: ut ipsius
corpus die octauo ad mare expectaret: quod del-
phinus ad terram portare debebat: illudque sepul-
ture traderent. Cum autem coram diocletiano chri-
stum constanter confiteretur: iussit eum ligatum
in fontem profundam deponi: terra que defossa
fuerat superiecta. Sed cum sero ad lectum per-
geret: inuenit adrianum in cubili suo iacentem in
columen: et catenas ipsius trahi appetas. Tunc
indignatus imperator fecit eum in sacco cum are-
na ligato mergi: vna cum quattuor: protectores
predictis: qui ad ipsum tenendum fuerant missi:
quique tantis visis miraculis ad christum erant con-
uersi. Die igitur octaua serui adriani ad littus pre-
stolabantur. Et ecce quinq; sanctorum corpora sus-
per quinq; delphines ad litus allata deducuntur.
Cum autem serui dubitarent: ne corpus domini sui ibi
non esset: eo quod de se solo non de alijs predixerat
exportando: subito vocem vnius ex delphinis la-
quentes humanitus audierunt: et quod domini sui cor-
pus ibi esset cum alijs quattuor vna secum passio
intellerunt. Sicque omnium predictorum corpora
iuxta corpus ascle martyris sepelierunt: vbi et phi-
lemon et apollonius tumulati quiescunt. Horum
omnium passio recollitur. viij. idus martij.

**De sancto Pontio diacono et mar-
tyre.** Capitulum. clxxxiiij.

Pontius diaco
nus cypriani cartbaginen. epi & martiris vsq; ad diem passiois eius cum eo exilium ducēs egrum volumen de vite & passioe eius reliquit: et in suis semper passionibus xpm glorificans: coram vite pmeruit. Qui apud cartbaginē sub galieno impatore i dño feliciter q̄uit. viij. idus martij: vt dicit hieronymus de viris illustribus. **De sanctis. xl. martyribus. Cap. clxxxv.**

Quadragesima
milites in ciuitate sebastē. armente minoris passi sunt tempore licinij imperatoris sub agricolo preside et lysia duce. Quorū nomina hec sunt. Eunoicus: sifinifus: domicianus: heraclius: alexander: iohannes: claudius: atbanasius: valēs: belianus: melitius:

editus: achatus: iulianus: belius: theodolus: cyrillus: flauus: feuerianus: quiron: valerius: thudion: sacerdon: priscus: entytus: smaragdus: phyloturon: actius: lysimachus: dōnus: theophilus: eustochius: sanctus: agius: leontius: isitius: gaggius: gorgonius: candidus: micchalius. Qui primo ab agricolao preside in carcere diebus plurimis detenti: expectante lysie ducis aduentum. Deinde ipso lista ad eandem ciuitatem veniente: corā vtroq; constituti: dum christum dominū confiterentur: lapidibus in facies cedi iussi sunt. Sed diuino nutu ministri alterutrum lapidibus se feriabant. Dum autem leuanus lapidem vt eorum aliquem percurreret: lapide retorto faciem presidis contusit. Sicq; sancti in carcerem reducti: diuina visitatione consolantur. Vane vero ante presidē et dūcem iterum constituti: cum christum vna voce confiterentur: in stagnū gelidissimū missi sunt: vt gelu constricti corpora eorum nocte superueniente dirumperentur: custodibus sibi adhibitis: balneo quoq; iuxta positō: vt si quis vellet transgredi fidem suam ad balneum confugere posset: vnus vero de numero. xl. effectus pusillanimitis refugit ad balneum: moxq; vt attigit calorem resolutum reddidit spiritum. Ceteri vero confortati in laudes dñi eruperunt. Circa hore noctis tertiā resplenduit velut sol lumen super eos: et glacies dissoluta est. Custodibus quoq; cunctis dormientibus solus clauicularius vigilabat. Qui eos orātes audiens: et in luce curiose conspiciens vidit in luce coronas. xxxij. descendere super eos. Et cognouit q̄ qui ad balneū confugerat: non erat cum ceteris numeratus. Expergefatiens ergo custodes proiecit vestimenta sua in facies eorum et se christianum profitens exiliuit in stagnum: et cum ceteris tota nocte psallebat. Quod dum preses et dux mane didicissent: iusserūt ipsos omnes ad litus trahi: et baculis crura eorum confringi. Sicq; reddentes christo animas tali crurifragio martirium consumauerunt. Corpora vero martyrum

iusserunt igne consumi: et reliquias in fluium icetari: ne a christianis sepulta martyriū colerēt nominibus. Vorum vnus meliton noie cum esset omnij etate iunior: et cruris fractis adhuc super uiueret: mater que assistebat dubitans: ne in cruciatu deficeret: blandis et salutaris ipsum sermone hortabatur. Quosq; sanctorū corpora plaustris imposita: ad incendium a ministris portarentur: mater iuuenis ipsum tollens in humeris uehicula sequebatur. Quosq; ferretur inter maternos amplexus emisit spiritū. Luus corpus mater in ignem cum alijs proiecit: vt nec filius mortuus a sodalibus esset diuisus: cōbusta sunt igni sanctorū corpora et ossa in fluium dispersa. Eps autem ciuitatis per visum admonitus: noctu ad flumen veniens inuenit sanctorū reliquias in alueo fluminis subius aquas sicut luminaria splendentes. Quas omnes collegit et digna ueneratione recondidit. Qui passi sunt. viij. idus martij.

De sancto Gregorio ep̄o emesē. Cap. clxxxvi.

Gregorius emen

senus frater beati basilij cesariē. epi fuit. Qui habuit et alterum fratrem noie petrum: quorum alter in verbo doctrine: alter in opere basilij exercebat. Diuis extat plurima opuscula luculenta. Nam: vt ait Vincentius in speculo: scripsit librum de imagine in supplemento exameron beati basilij. Scripsit etiā libros contra eunum quos beato gregorio nazanzeno et hieronymo legit. Scripsit et contra apollinarez librum: in quo euidenter in christo ostendit vnam esse personam: sed duas naturas et operationes. Item libri de aia obscurum valde: quem pisanus caudicus tempore secūdi federici de greco transtulit in latinum. Item epistolā de trinitate fidem catholicā explicantem. Alia quoq; multa scripsisse dicitur. De quo Hierony. in lib. de viris illustribus mētionem fecit. Et claruit sub imperatore valente. Et quieuit in christo die. viij. idus martij.

De sancto Patiano epi scopo. Cap. clxxxvij.

Patianus ep̄isco

pus apud barcinonā eiusdē pōtēse ecclesie claruit: vir castitate insignis vita et fermone clarus: varia cōpilauit opuscula: ex quibus est certus liber contra nouatianos: tpe autē theodosij primi vltima senectute fessus finem vite sortitus est. viij. idus martij. Nec hieronymus de viris illustribus.

De sanctis Alexandro et caio marty. Cap. clxxxviii.

Alexander et ca

tus martyres apud apamiā passi sunt. qui vt apollinaris scribit hieropolitans ep̄s in libro ad

versus cathaphrigas persecutione antonini veri glorioso martyrio coronati sunt. vi. idus martij. **De Hieronymus in martylogio.**

De sancto Anatholio episco. po.
Capitulum. cxxxix.

Anatholi⁹ ale

radrin⁹ natiōe laodice syrie episcopus temporibus probi et chari imperatorum floruit: qui vir in artibus liberalibus et philosophorum disciplinis erudit⁹ plurimo sermone celebratur. Hic opuscula multa non solum religioſis: sed philosophis ipsis admiranda reliquit: que ad se peruenisse testatur eusebius. Cuius ingenij magnitudo de libro quē super pascha composuit: et de libro decem arithmetice institutionis potest apertissime cognosci: qui etiam sanctitate sublimis in pace quieuit. vi. idus martij.

De sancto Attalo abbate. Cap. cxc.

Attalus abbas

monasterij luxouiensis successor fuit sancti Columbani abbas. Qui dum egregie monasterium regeret: quidam ex suis fratribus austeritatem vite non valentes sustineret: contra eius preceptum apostatarunt: quorum vnus subita febre correptus: cum ad sanctū attalū venire se posse peroptaret. Post modicū extinct⁹ est. Cuius exemplo plurimi ad monasterium redierunt: quidam vero obstinati in apostasi permanserunt: quorum vnus securi percussus interst⁹: alter in paruisimo flumine necatur. Tert⁹ de nauis in mare concidens submergitur. Cum autē bobius fluvius inundans molendinum monasterij et officinas inuaderet mandauit sanctus per sinoaldū diaconē suū fluuiū vt se retrahere deberet. Statimq³ fluui⁹ alueo naturali relicto per alios meatus adeo a loco illo discessit: vt etiā alueus siccatetur. Et cum quidā ex monachis laborando in nemore casu sibi pollicem præcidisset et sepelisset. Sanctus digitus defossum manū applicans: spirituq³ liniens ad locum suū sanatiū reduxit. Quieuit in domino. v. idus martij.

De sanctis Hirado et sochs martyribus. Capitulum. cxci.

Hiradus: 3031

mus alexander: candidus: piperion: et alij eorum viginti consocij martyres apud cathaginem pro christi nominis confessione passi victorie triumphum a domino cōsecuti sunt quinto idus martij. Dec Ado.

De sancto Gregorio papa et doctore. Capitulum. cxclj.

Gregori⁹ papa

primus doctor egregius ex senatoria stirpe romanoꝝ nobilissimus progenitus: patre gordiano: matre siluia: romane sedis pontificatum tenuit annis. xliij. mensibus. vi. diebus. x. Qui cum summū philosophie apicē in annis adolescentibus attigisset: ac rerum et diuitiarū copia abundaret: cogitabat hec oia deserere: et ad religionem se transferre. Sed dum sub pretoris vrbani habitu mundo deseruiret: multaq³ sibi ex seculi cura succrescerēt: tandē orbat⁹ patre sex monasteria in sicilia construxit: et septimū intra urbē in honorem sancti andree quōs de pprio large dotatis oibus ceteris pauperibus erogatis: in septimo se fecit monachū sub abbatis disciplina. Tūc ad tantam in breui perfectionē deuenit: vt posset iam in perfectorum numero computari. Tantaq³ distinctio ne corpus suū afflixit: vt in firmato stomacho subsistere vir valeret: et infirmitatē illam quā greci syncopim vocant patiens: per horarū momenta qua ad extm⁹ ppinquaret. Abbate quoq³ eius defuncto successit eidem in regimine abbacie. Quadam die cum in studio suo scriberet: naufrag⁹ ad eum venit: sibiq³ misereri cum lachrymis postulauit. Cuiq³ sibi sex argenteos dari iussisset et abisset: eadem die iterum rediit seq³ multa perdidisse et pauca accepisse dixit. Qui cum ab eo totidem argenteos recepisset: tertia die iterum reuersus: misereri sibi impotens clamoribus postulabat. Sed cum sanctus gregorius a procuratore domus nihil dandum pieter scutellam argenteā didicisset: illam statim sibi dari precepit. Quam ille accipiens letus abcessit. Postq³ autē gregorius ad papatum promotus fuit: die quadam cancellario suo mādauit vt. xij. peregrinos ad conuiuio caret. Et dum oēs recuberent: intuens papa. xliij. numerauit. Et cum cācellario diceret cur. xliij. cōtra suū mandatū inuississet: illeq³ nō vltra duo decim esse assereret. Aduertit gregorius vnum ex illis crebro vultum mutantem: et nunc senem: nunc iuuenem simulantem. Finito conuiuio illum in camerā secretorū vocauit: et interrogās q³ esset: audiuit q³ angelus ille erat q³ ab eo in forma naufragi existente in monasterio. xij. nūmos et scutellam argenteā receperat: ex quo die deus ipsum romane vrbis pontificē futurum destinauerat: statimq³ ab eo disparuit. Cum die quadam gregorius adhuc abbas per forum transiret: vidit pueros pulcherrimos vultuq³ venustos esse venales. Et interrogans vnde essent audiuit q³ erant de insula anglosi: quos ille recte ait vocari anglos quasi angelos: quia angelicos vultus habent. Cum autē didicisset illos esse gentiles compatiens genti: princeps tenebrarū tam decoros homines possideret: pelagium romanū pontificē obnixē rogat: vt ad conuertēdas gentes illas predicatoris alios quos mittat: offerēs se in tale opus esse paratū. Quem papa cum quibusdam alijs ad predicandū ad angliam destinauit. Sed postq³ trium dierum

De sanctis in mēse martij occurren. Fo. lxxij.

iter perfecisset ad instantiā romani populi: se de
ipsius absentia cōquerētis: gregorium per nictos
reuocauit: quem postmodū a suo monasterio ab-
straxit: et ipsum cardinale diaconū ordinauit: ipsum
quoq; successiue legatū ad constantinopolim pro
causis ecclesie destinauit: vbi existēs Gregorius
Eurycetis heresim de resurrectione corporū ma-
le sentiens cōfutant: librosq; ipsius comburi fe-
cit: et gratiam imperatoris Mauritiū plurimā ac-
quisiuit: vnde et filiū eius de sacro fonte leuauit:
indeq; ad urbem rediit. Post aliquod tempus
fluminis tyberis aluenum suū egressus intantū ex-
creuit: vt super muros vrbis influeret: et pluri-
mas domos euerteret. Tūc etiā per tyberim heri-
pentium multitudo cum dracone ad mare descen-
dit: sed a fluctibus profocati: ad litusq; proiecti
aerem terribiliter infecerūt. Sicq; plaga pesti-
ma quam inguinariam vocāt caecata est. Que pri-
mo omnium pelagiū papā percussit: deinde in po-
pulum adeo defecit vt domus plurime vacue re-
manerēt. Tūc Gregorius ab omni populo in pō-
tificē electus est. Cum ergo consecrari deberet: et
lues populū deuastaret: sermonem ad populū fe-
cit et pcessionē cū letanijs instituit: et oēs diuinā
misericordiā implorare monuit. In qua pcessio-
ne octuaginta de populo spiritū in terbalant. Sed
nequāq; ab oratione cessandū admonuit: finitaq;
pcessione habitum mutauit: et ex urbe fugiēs tri-
duo latitauit. Sed nū populū ipsum vbique per-
quireret: cuius heremite per visum ostēdit vbi
esset. Nam colina lucis super cauernam vbi late-
bat cōspicitur. Sicq; lites renitēs a populo trahi-
tur: et ad summū pontificiū sublimatur. Et cū im-
perator mauritio precibus per litteras institutis
fēt: vt electionē de se facte nullatenus consenti-
ret: prefectus vrbis litteras surripuit. Sicq; con-
firmationē gratanter imperator misit. Sed quia
adhuc romā pestis predicta vastabat populū mo-
re solito pcessionē iterum cū letanijs vrbē circū-
eundo ordinauit: et iconam beate virginis quā lu-
cas euangelista in ppria forma pinxisset dixit: cir-
cumsferri iussit. Cui aer infectus miro modo cede-
bat: et post imaginē serenitas remanebat. Tūc au-
dite sunt voces angelorū in aere cōcontinentū ante
illā. Regina celi letare etc. Viditq; Gregorius su-
per castrū crescētū angelū: qui gladius cruentum
in vaginā deponēbat: quo signo deum placatū in-
tellexit: et sic pestis ex urbe cessauit. vnde et castrū
illud deinceps sancti angeli vocatū est. Tandē vt
iudum optauerat: angustinū melitū et iohannem
cum quibusdam alijs ad angliam misit: et popu-
lum illū suis precibus ad fidem conuertit ppter
quod ab angolorum populis apostolus appella-
tur. Tante autem humilitatis fuit: qd primus ser-
uus seruoꝝ dei se nominauit et alios nominari in-
stituit. Tante largitatis et elemosynarum: vt non
soli presentibus: sed etiam longe positis: etiam
in monte synai monachis necessaria ministraret.
Nam omnium pauperum nomina scripta habe-
bat: et eis liberaliter subueniebat: monasterium
hierosolymis instituit: et illic degentibus necessa-
ria procurauit. Tribus milibus ancillis christi pro
quotidianis stipendijs octuaginta libras auri an-

nuas offerebat: quotidie quoq; ad mēsam suam
peregrinos et pauperes inuitabat. Cum die pa-
sche in ecclesia sancte marie maioris celebraret:
et pax domini sit semper vobiscum dixisset. An-
gelus domini alta voce respōdit. Et cum spiritu
tuo propter quod pape ipse die ibidem celebra-
ti: et pax domini dicenti: nihil responderetur. Die
quadam per forum traianū transiens: recordatus
virtutum que de traiano imperatore legerat: et
qualiter iustitiā summopere coleretur: ex sola
ignorantia: cum maxima tamē moderatione chri-
stianos persecutus fuerat ad sancti petri basilicā
cam deuenit: et ibidem pro eo amarissime fleuit.
Iulius lachrymis deus placatus mirabili dispo-
sitione traianum reuocauit ad vitam: vbi susce-
pto baptismate gratiam consecutus ventam me-
ruit: et sic iterum obdormiēs gloria obtinuit. Nec
em̄ eius anima erat in inferno finaliter deputa-
ta: sed ad tempus: nō sententiā diffinitiuā damna-
ta. Huius autē rei ecclesie orientalis et occiden-
talis credulitas testis est. Post hęc angelus sibi
apparuit: et quia pro damnato orauerat: duarū si-
bi penarū opinionem dedit: aut biuio in purga-
torio cruciari: aut in vita sua infirmitatibus fati-
gari. Qui primo sperto fecidū elegit. Unde deinceps
semper aut febriliter: aut podagra: aut stomachi
occupatione: aut varijs mēbroꝝ doloribus pres-
sus fuit. Matrona quedam singulis diebus do-
minicis beato viro panes offerebat. Qui cum si-
bi post missam corp⁹ domini offerret: illa subisit:
eo qd panem quem proprijs manibus illa fecerat
gregorius corp⁹ domini se appellabat. Qui pro
incredulitate mulieris se in orationem prostra-
uit: et patrē illā dñici corporis ad instar digitū cō-
uersam inuenit. Et sic matronā cōuertit. Oravit
iterū: et carnē in formā panis cōuersam vidit: et ma-
trone sumendū tradidit. Cū quēdam romanoꝝ
principem ppter culpā adulteriū excoicasset: ille
vindictā expetēs magorū suffragia requisit. Qui
demonē i equū pōtificis immiserūt. Cum autē gre-
gorius equo insideret: illeq; veratus nequāq; te-
neri posset: gregorius per spiritū sanctū intelli-
gēs: signo crucis edito demonē ab equo elecit: qd
egressus maleficiū ppetua cecitate dānauit: quē
tū sanct⁹ ecclesie subdito nutriti mādauit. Cum
apud mauritiū imperatorē de morte cuiusdā epi-
scopi falso accusaret: et mauriti⁹ ex hoc ipsum et ec-
clesiā persequeretur: quidā monastico habitu gla-
dii tenens imperatori affuit: et gladiū vibrans: il-
lum ppter persecutionē pape gladio moriturum
pcedit. Qui territus a persecutione desistit: et
vt p se oraret pape p litteras supplicauit. Die
cōstituit etiā in singulis ecclesijs vrbis romę die-
bus aductus et quadragesime fieri statioēs deuo-
tione fidelium celebradas. Et ne errores antiqui
semen decetero pullularet: fecit generaliter am-
putari imaginibus demonū capita: vt per hoc ex-
tirpata gētilis prauitatis facultas ecclesiastice
veritatis palma plenius exaltaretur. Addidit in
canone missę. Diesq; nostros in tua pace dispone
etc. Et precepit: vt super corpora apostolorū pa-
pa sine cardinalibus celebraret missa. Officiū
missę p introitū 2. ir. kyri eleyson et alia que in an

606

tiphonario continentur celebrari instituit. Zetas
 nias maiores inter pascha ⁊ penthecoste ordina
 uit. Anno quoq; imperatoris mauritij. xliij. syno
 diū ad ecclesiā sancti Petri. cxxiij. epoz celebra
 uit. In qua plurima de necessarijs ecclesie proui
 dit. Alia quoq; multa insignia ⁊ laudabilia ope
 ra tam in vrbē q̄ in orbe perfecit. Et plenus sc̄tis
 virtutibus a corpore migravit circa annū domi
 ni. ccccxcvj. die. iij. idus Martij. Et sepultus est
 in ecclesia sancti Petri iuxta secretariū. Et cessa
 uit ep̄atus menses. v. ⁊ dies. xvj. **Hic** erimus
 doctor libri composuit pastoralē: in quo ostendit
 qualis esse debeat: qui ad ecclesie curā debet assu
 mi. **Librum** sacramentoz per totū anni circulū.
Euangelioz homelias. xl. **Dialogoz** libros. iij.
Super Job libros. xxxv. **Primā** ⁊ vltimā **Ezechie**
lis partē que obcuriores videbantur per home
 lias. xxiij. quātū lucis habeat ostēdit. **Antiphona**
ris nocturnū ⁊ diurnū suauī modulatione forma
 uit. **Epistolaz** suaz registriū ad diuersos missaz
 in. xij. voluminibus ordinatē digessit. **Super cāri**
cis canticoz. Et in oēs p̄phetas. Et in libros re
 gi. **Ioh̄is.** ⁊ **Judicū** multa scripsisse dicit. **Aliaq;**
plurima que ab inuidis cōbusta fuisse tradit.

De sancto Petro diacono et confes
 sore. **Cap. cxliij.**

Petrus sancte

romane ecclie diaconus ⁊ bea
 ti gregoriū discipulus fuit. Ad
 cuius instāriā ipse doctor libri
 dialogoz cōposuit: et vtriusq;
 mutuas colloquutiones in eo in
 seruit. **Hic** sc̄titate conspicuus
 bonus magistrū imitator: extitit.
Hic aliquādo beato grego
 rio predicante vel dictante spiritū sanctū vidit in
 colūbe specie super caput doctoris verba in eius
 auribus inferentem. **Qui** cum beato Gregorio
 visa narasset: admonuit eum doctor: vt visa silen
 tio tegeret: q̄ quacuq; hora visum referret: cō
 festim spiritū exhalaret. **Dortuo** igitur Grego
 rio: cum quidā eius emuli sibi detraberent q̄ pro
 digus thesaurus ecclesie consumpsisset: ⁊ in vin
 dictam libros eius comburerent: opposuit se Pe
 trus diaconus dicens tanti viri opera perutilia
 non fore delenda. **Tandem** mortē preeligenis q̄
 sancti doctoris infamiā: ad hanc eos sententiam
 deduxit: vt secretum quod de Gregorio viderat
 reuelaret: et iureiurando firmaret: quo dicto si
 statim ipse decederet a libroꝝ combustionē ces
 sarent. **Sin autē** superstes existeret: ipsum cum li
 bris in simul incendio concremarent. **Itaq;** cū ap
 paratu diaconi librum euangelioꝝ gestas ve
 nerabilis Petrus coram populo reuelauit q̄ plu
 ries super caput Gregoꝝ spiritum sanctum in
 specie columbe confepit quod mox vt tactis euā
 gelijs iuramento asseruit a dolore mortis extra
 neus inter verba vere confessionis spiritū effla
 nit. **Statimq;** inuidia libroꝝ erustione destite
 runt: ⁊ corpus Petri iuxta magistrū tumulū sepe
 licites: ipsum vti sanctū venerari ceperunt.

De sancto Petro martyre. **Cap. cxliij.**

Petrus martyꝝ

apud nicomediā passus est sub
 persecutione diocletiani. **Hic**
 cum esset cubicularius impera
 toris diocletiani prefati: et cum
 ipso in thalamo fiducia accepta
 cesarem de immensis martyꝝum
 supplicijs liberius causaretur:
 q̄ esset christianus deprehensus
 est. **Et** eodē imperatore iubente
 in medium ducitur: ac primo suspensus diuissi
 me flagris torquetur: deinde aceto et sale vulne
 ribus perfuditur: ad vltimū in craticula assatur.
Sicq; vere petri apostoli extitit fidei heres et no
 minis. **Passus** est autē quarto Idus martij. **Dec**
hieronymus in martyꝝo.

De sancto Paulo episcopo. **Cap. cxv.**

Paul' leoneñ.

episcopus: a beato elduco a pue
 ritia nutrit' et doctus simul cū
 beato samphone epoz ⁊ alijs plu
 rib' tpe iustini iunioris claruit
 in britānia cti marina. **Cū** autē
 sanctus elducus in planicie tri
 ticiū seminasset ne vastaretur ab
 alitib' marinis: paulum aduc
 iuenculuz custodem adhibuit.

Quo nocte dormitāte ager vastaf. **Sz** excitatus
 mane damnū segetis aduertit: orone fusa agrū
 ambiuit: auesq; se mouere nō valētes alaz vtute
 deposita: vt oues ad claustrū abegit. **Qd** cernēs
 abbas: ⁊ qd sibi hoc vellet interrogās: respondit
 paul' illos esse segetis hostes: quos captos ad
 ipm duxerat puniēdos. **Qd** pater vidēs ⁊ mira
 culū stupēs aues abire cepit. **Rogat'** a foro
 re vt alueus eius iuxta mare posit' dilateret: ad
 mare accessit: nuda s̄q; sibi cedētes vsq; ad certū
 locū sibi visus in seq; cepit: vbi lapillis modicis ia
 ctatis: mari mādauit ne lapillos trāsire presume
 ret. **Qd** vsq; hodie factū est. **Nā** ⁊ eo redēte lapil
 li in columnaꝝ magnitudinē excreuerit. **U** tēpo
 ris p̄cessu abbas fact' est. **Qui** die quodā discipu
 lis p̄ aridas siluas vagātib' ⁊ siti deficiētib': so
 lo percusso: humoq; in triplici loco defossa tres
 fontes de terra p̄duxit vsq; in p̄senti tpe p̄manē
 tes. **Sed** ⁊ diaconē infestū qui etiā armatos plu
 rimos inuadebat: stolla sacerdotali collū ei' con
 stringēs: sicut agnū ad mare vsq; deduxit: ⁊ in p̄
 fundū equoꝝ demersit. **Postmodū** autē electus
 episcopus leoneñ. **Quis** dudū renitēs: clarus san
 ctitate in pace quieuit. iij. idus martij.

De sanctis Egduno
 presbytero ⁊ sochs mar
 tyribus. **Cap. cxvi.**

Egdunus pres

byter et alij. viij. martyres apud
 ciuitatem nicomede sub diocle
 tiani p̄secutione passi sunt. **Qui**
 diebus singulis singuli eoz sus
 focati sunt: vt ceteris met' incu

veretur. Quorū passio recolitur. iiii. idus martij: vt Ado in martylogio scribit.

De sancta Euphrasia vir-
gine. Cap. cxxvij.

Euphrasia vir-

go filia antigoni senatoris et euphrasie nobilissime de ciuitate cōstantinopolitana tēpore theodo-
sij impatoris originē duxit. Cui⁹ pater augusto amicissimus et p-
pinquus totius lycie negocia gu-
bernat. Post cui⁹ ortū parētes
eius celibem vitā duxerūt. Anti-
gonus vō anno integro elemofy-
nis et sanctis operibus intentus: post annū diem
clausit extremū. Mater vō adhuc iuuenis que p-
triennū cum viro vixerat: in sancta viduitate deo
seruire studens apud impatorē cū filia degebat.
Qui filia eius euphrasiam annoz. v. cuidā magno
p̄ncipi despondit: donec perfecte etatis existens
eidem matrimonio iungeretur. Cū autē post ali-
quod tēpus euphrasia antigoni relicta ab augu-
sta suaderetur: vt alteri eam petenti nuberet sena-
tor: euphrasia moleste ferens et ne ad hoc cōpelle-
retur timens: cū filia sua euphrasia ex vrbē late-
ter discessit: et ad possessiones suas in egyptū ac-
cessit: vbi consistens ecclesias et monasteria seruo-
rum dei sepius visitabat et multas elemofynas fa-
ciebat. Erat autē in thebaide monasteriū domi-
nariū habens virgines. cxx. in summa vite sancti-
tate domino seruientes vbi continue ieiunijs ar-
dum seruabatur: et vnaqueqz manibus operaba-
tur. Dum autē euphrasia cū infantula locū illum
frequentius visitaret: cepit infantula in vita vir-
ginum delectari: et audiens que ab eis de xpo di-
cebantur ad ingressum monasterij quotidie ardē-
tius animari. Quadam vō die cum matre ad cen-
bium accedēs omnino ibidem remanere cū abba-
tissa voluit: nec vllis precibus aut minis: vel impo-
sitis paucioribus inde abstrahi potuit: sed matrem
ad ciuitatē venire permisit. Et cū diebus plurib⁹
ibidem fuisset: et in sancto p̄posito perseveraret:
dicens se xpm in sponsum elegisse cōsentiēte ma-
tre ab abbatisa cilicino habitu monasterij induit:
et in cenobiū monialis effecta introducit. Quā ma-
ter domino cōmendauit et filiam annoz. vii. in mo-
nasterio dimisit. Que summa humilitate et sancta
cōuersatione pollere cepit. Dataqz sibi magistra
iulia psalterium breui tēpore didicit: et mira obe-
dientia in cunctis ministerijs p̄e cūctis profecit.
Post modicum tēporis euphrasia mater virginis
moritur: et in monasterio sepelitur. Euphrasia vō
iunior omnes facultates paternas pauperibus
erogauit. Cū autē ad perfectam venisset etatem:
sponsus suus per litteras imperatoris ad eā ad
coniugium requisuit: sed ipsa imperatoris rescri-
bens vt pote xpo iam nupta temporale connubiū
denegauit: vnde et in monasterio summa abstinē-
tia deo seruentiū famulari cepit. Multasqz dia-
boli tētationes pertulit: p̄pter quas superandas
penitentia mirabili se afflixit: Nam et lapidem capi
ti supposuit: et cinerem super stratum consper-
sit

aliquando per tres vel quattuor dies: aliquando
hebdomada integra se inedia maceravit. Cuius
patientia abbatissa tentare volens: lapidem ma-
gnū vix a duabus feminis baiulandum diebus
singulis de orto ad furnum et inde ad hortum per
dies viginti ipsam portare iussit: quem illa cum
omni humilitate detulit: non murmurans neqz
de labore importabili: neqz de inanitate precepti.
Et cū iterum diabolus eam tētaret q̄ senatoris fi-
lia ad aliarum ministerium esset submissa: cepit
adhuc vilioribus officijs se occupare: et in coquina
ollas abluere et immūdicas exportare: nec p̄pter
hec ab abstinentia se solita subtrahere: nec officiū
in ecclesia dimittebat. Cū autē eidem quedā ger-
mana noie improperaret: q̄ talia opera pretextu
hypocrisis ostenderet: et ob hoc abbatissa illam
p̄uine velle: euphrasia medum ad pedes sororis
sibi conuiciantis veniam petens prociuit: sed etiā
pro ea ab abbatissa veniā impetrauit. Cū autē
diabolus eam animo superare non posset: cepit
ipsam persequi prelio corporalī: Nam cū ex puteo
aquam hauriret: capite deorsum deiecit: sed a so-
roribus illesa educatur. Ipsa vō vbi quotidie por-
tabat singulas: cepit erunde deferre hydrias aque
binas. Alia quoqz vice dum ligna precideret: secu-
ri calcaneum sibi vsqz ad tibiam scidit: et colliga-
ta a sororibus propter hoc nō destitit: quin ligna
incisa deferre voluerit. Sed cum scalam ascende-
ret: summitatem tunice calcans super ligna ceci-
dit: quorum vnum fere oculum eius: effossum gra-
uiter vulnerauerit. Sed dei misericordia diebus
modicis ex vtraqz plaga conualuit. Post hec eā
diabolus de tertio solario precipitauit: que tamē
sine vlla lesione ad terrā descendit. Deinde ol-
lam cū aqua feruente portans cecidit: aquaqz bul-
lenti facie perfusa omnino intacta permansit.
Multis autem signorū miraculis claruit. Qu-
liet quedam infantem annoz. octo: ex paralyssi
effectum surdum et mutum ad monasteriū detule-
rat: vt ipm soroz orationibus cōmendarēt. Quē
mox vt sancta virgo ad abbatissam deferendum in
brachijs sumpsit: puer loqui et audire cepit: et ad
matrem ad ianuam expectantem incolumis pro-
prijs pedibus cucurrit. Quedā ex sororibus anti-
quis ab immundo spiritu dudum vexata fuerat:
quam mille ancillarum christi preces liberare po-
tuerant. Que etiam cathenis vincta tenebatur: cū
busqz et cū cauco ligneo porrigebatur: eo q̄ nul-
la ad eaz appropinquare presumebat: quia vestes
et carnes sorozum dentibus lacerabat. Et quia ab-
batissa sanctitatem euphrasie nouerat: eiusqz mi-
raculum in puero viderat: eidem licet ex humili-
tate satis recusanti: per obedientias soroz illius
liberationem imposuit. Pro qua euphrasia dudū
se ieiunijs afflixit: et ad dominū diebus pluribus
erorauit. Et tandem in christi nomine demonē ab
illa effugauit: et cum maximo strepitu in abyssus
tre precepit. Et istis tamen in nullo extollebatur
sed ampliori humilitate pficere videbat. Post
hec abbatissa per visionem consperit: q̄ duo viri
venerabiles ad monasteriū venientes euphrasiam
rapiebant: et ipsam in aureum palatium gemmis
ornatum introducebant: que ibidem ab angelis

concontinentibus sumebatur: et ad christi pedes pro-
cidens a genitrice domini corona aurea decorabatur.
Intellerit ergo abbatissa virginem quatuordecim ad ce-
lestem thalamum deducendam. Que cum fororibus in-
timasisset: et ille obitum dilecte suorum desererent: eu-
phrasia subita febre corripitur: et vite termino pri-
ma in oratorio deducitur: verum ex profunda eius
humilitate orabat ad dominum: ut eam adhuc per an-
num in carne dimitteret: eo quod penitentiam condi-
gnam suo arbitrio non perfecisset. Et cum abbatissa
et eius magistra iulia virginem exoraret: ut ip-
sam sequi sine dilatione liceret: promisit eis ora-
re dominum: ut ipsarum desiderium adimpleret.
Sicque inter fororum manus migravit ad christum. idus
martij. Post cuius obitum die tertio iulia
obiit. Abbatissa vero substituta quadam euge-
nia in matrem filiarum ipsa die. xxx. et hac vita de-
cessit. Que ambe in eodem sepulchro cum euphra-
sia virgine condite sunt.

De sanctis **Macedonio presbytero et
socris martiribus** Cap. cxcvij.

Macedonius

presbyter: patricia: modesta: theo-
dota: orestes: theodora: impondera:
martia: et trabis apud nicomediam
ciuitatem martirium passi sunt. Qui
omnes per ignem conflagrati ac-
ceptabile sacrificium christo do-
mino reddiderunt. idus martij.
vt in martylogio adonis habet.

De sanctis **quadraganouem mili-
tibus martiribus.** Cap. cxcviii.

Quadraginta

nonem milites Rome sub nero-
ne cesare passi sunt. Nos omnes
vna cum sanctis processerunt et mar-
tiniano beatus petrus apostolus
conuertit ad christum: cum tenere-
tur in custodia mamertina: vna
cum coapostolo suo paulo: vbi
nouem menses detenti fuerunt. Et

cum milites predicatione apostolorum conuersi essent:
et aquam pro ipsis baptizandis non haberent: ora-
te apostolorum principe de silice sacri montis fons
aque prorupit: ex cuius vnda ipse apostolus bap-
tizauit: et fons ibidem in testimonium miraculi
permanet vsque in presens in loco qui dicitur car-
cer petri sub colle tarpeio. Deinde predicti glo-
riosi quadraganouem milites sub deuotissima
dei confessione neroniano gladio consumpti sunt:
pridie idus martij.

De sancto **Petro abbate
clareuallen.** Cap. cc.

Petrus abbas

clareuallen. cuius esset nobili exor-
tus pro sapia factus monachus
ignatia monasterij nobilitate sua
summa vtilitate occultabat: vili-
bus indutus: vilia officia exercen-
do. Tamen ob vite nimiam sancti-

tate a multis reuerentie habebat. Adhuc nouus.
In ordine domini in matutinis aliquando dormitaret: seque
pulsari sentiret. Apertis mox oculis nullum conspi-
ceret: orauit dominum ut excitaret ipsum sibi ostenderet.
Et domini iterum dormitasset: pulsatus accessisset: aperit oculos:
vidit iuuenem splendidum sibi assistere: indeque
morose per chorium transire: qui demum disparuit: pe-
trus enim esse angelum intellexit: media nocte cum fra-
tribus passens subito dolore capitis premis: re-
cedere de ecclesia cogitans audiuit vocem dicentem
versum. illi. Laudas inuocabo dominus etc. et statim dolor
cessauit. Et domini mane iterum cum dolore eodem capitis
perseuerante ad comunione accessisset: visum est
sibi quod lapis ponderosus de capite eius egressus
esset: et exinde a tali dolore liberatus perfecte fuit.
Post hec factus est prior: Deinde abbas val-
lis regis assumptus est. Quod abbas eius igniaceus.
tali visione presciuit. Videbat enim sibi candelabrum
lucens ante altare: per maiorem fenestram exire. Nec
multo post petrus prior in abbate electus est. Cum
aliquando abbas egrotaret: et mercenarius quidam a
cellario operis mercedem exigeret: illeque dare recu-
saret: indignatus mercenarius per unas ardentes ad
vnam ex monasterij gratias in cacabo deferebat: vt
eam incendere. Tunc affuit abbas: et eum de ma-
la voluntate redarguit: et vt ad se mane et ad infir-
mariam veniret mercedem suam recepturus ad-
monuit: quod et factum est. Mercenarius quoque
est miratus: eo quod abbatem de infirmarya vtpote
languentem minime recessisse cognouit: et peniten-
tiam egit. Vocatus ad electionem abbatis igniaceus.
oratione premissa: vt deus sibi idoneum inspiraret:
audiuit vocem quod illic veniens audiret quis idon-
eus esset. Cumque ad locum veniens per eodem orasset:
insus est socios itineris sui de hoc interrogare.
Ad quibus cum quereretur quis vtilis eligendus foret:
responderunt quod ipse. Sicque omnium consensu ele-
ctus est. Cum henricus comes capanie se ipsius
orationibus commendasset: et ipse per eo celebrasset:
post vltimam collectam vidit comitem tunc absentem:
signum crucis in veste habentem. Et diem ad horam
notans comperit: postmodum ipsum eodem tem-
pore cruce fuisse signatum. Quanti sibi aliquando
apparuerunt sancti bernardus abbas: et mala-
chias episcopus: qui eum abbatem clareuallen-
futurum predixerunt. Non multo post gerardus
clareuallen. abbas a fratre Hugone de bazochijs
qui grauiter in ordine deliquerat: et abbatibus pu-
nitionem timebat: interfecit. Cui successit
henricus. Quod post modicum in presbyterum cardi-
nalium assumpto: petrus ad electionem vocatus au-
sus: eo quod eligi formidaret: qui tamen absens electus.
Et cum diu recusaret: tandem visionis memorem
consensit. Romanus pontifex eius famam audiens:
eum ad se accersit: cui et peccata sua ex deuotio-
ne confiteri: et ab eodem communicari voluit.
Cum autem esset in valle regis infirmitate graui
vnum ex oculis amisit: ex hoc gaudens et deum lau-
dans: quia vnum ex hostibus suis a capitalibus sibi
abstulerat. Et dum esset cum fratribus in messibus
operas tres pulcherrimas mulieres in medio fra-
trum vidit: quas de nimia presumptione redarguens
audiuit ab illa que erat formosior quod erat maria

De sanctis In mense martij occurrē. Fo. lxxiij.

mater christi: alie duē maria magdalena ⁊ maria egyptiaca: que fratres in suo labore cōsolare curabant. Quieuit autem sanctus petrus in domo no p̄dicte idus martij.

De sancto Longino martyre. Cap. ccj.

Longinus fuit

quidam centurio de provincia bithaurie: qui cum alijs militib⁹ cruci domini astans: latus eius lancea perforauit. Et videns signa que fiebant: solem scilicet obscuratum: ⁊ terremotū in christo credidit. maxie ex eo vt quidam dicunt: q̄ cum ex infirmitate eius oculi calligassent: de sanguine christi per lanceam decurrente. casu oculos tetigit: ⁊ protinus clare vidit: vnde renunciāns militie: ⁊ ab apostolis instructus: in cesarea cappadocie vixit octo annis monasticam vitam duxit: ⁊ plurimos ad christū conuertit. Cum autē ab octauiano fide tentus sacrificare nollet: iussit p̄ses omnes dentes eius excuti ⁊ linguam abscidi. Et hoc tamen loquelā non amisit: sed accepta securi oia idola confregit. Demones autē de idolis exeuntes ⁊ in aerem vultantes in p̄sidentem ⁊ in eius socios intrauerunt. Qui insanientes longini se pedibus prostrauerunt. Quos oēs longinus in christi nomine ab oppensione demonum liberauit: ⁊ demones in desertum misit. Quo miraculo quidā aphrodisius cōmentariē. cum multis alijs ad christū conuersus est. Post dies aliquot cum octouianus longinum tentum ad se adduci iussisset: vt eum penis afficeret: ⁊ ipsum ex hoc aphrodisius reprehenderet: eo q̄ de suscepro ab eo beneficio ingratus esset: iussit p̄ses aphrodisio linguam p̄cidi. Sed ipse nihilominus loquebatur. P̄ses vero cōsistent excecatus est. Cui longinus suauit: q̄ liberari nō posset: nisi ipsum occideret. Nā martyr effectus pro p̄sente oraret: ⁊ ipse lumen recuperaret. Statimq̄ p̄ses longini decollari fecit. Post hec ad corp⁹ eius adijt: ⁊ prostratus cū lacrymis penitentiaz egit: ⁊ cōtinuo visum recepit. Corp⁹q̄ martyris honorabiliter tumulauit: ⁊ in bonis operib⁹ p̄seuerauit. Passus est autē martyr: ⁊ p̄sidentib⁹ martij.

De sancta Matrona martyre. Cap. ccij.

Matrona mar

tyr apud thesalonicas passa est. Hec religione christiana cū esset ancilla plautille vidue gentilis: christus occulte adorabat. Et cū a dñā sua deprehensa esset in ecclesia xpianorum ab eadem in scā no ligatur ⁊ crudeliter flagellat: dieq̄ ⁊ nocte integra inclusa et

vincta dimittitur. Sed dum noctu diuinitus soluta ⁊ clausis ignis educta esset: ad ecclesiā redijt et deo gratias egit. Quem iterum ibidē repertā dñā sua iterum ipsam in scanno vinxit ⁊ crudelitus flagellauit: riduo quoq̄ sine cibo reclusam dimisit. Illa vero iterum diuinitus soluta educi

tur: in ecclesia orans a dñā sua tertio reperitur. Que tertio ab eadem ligatur: ⁊ locis durissimis tandiu ceditur: donec spiritum exhalauit. Que passa est idibus martij. Hec Ado.

De sanctis Ilaro ep̄o ⁊ Tatiano martyribus. Cap. ccij.

Ilarus ep̄o

⁊ tatianus diaconus apud aquileiam passi sunt tēpoze Numeriani imperatoris. Beatus em̄ ilarus ab infantia xpian⁹ sacris litteris eruditus ad diaconatus ordinem: deinde ad pontificatū aquileiē. ecclesie a populo p̄morus est. Qui eius discipulus

nomine tatian⁹ sibi archidiaconem constituit cū quo in xp̄i fide populum admonēbat. Cum autē ab imperatore numeriano christiano: um persecutio excitata fuisset: ⁊ quidā beronius p̄ses aquileie christianos ad sacrificia coartaret ad suggestionem cuiusdā sacerdotis idolozū nomine monophanti fecit ilarum ep̄iscopum christianorum detineri: ⁊ ad templum idolozū adduci: vt ibi dijs thura imponeret. Quem sacrificare nolētem iussit nudatum virgis durissime cedi. Deinde in equuleo leuari ⁊ vngulis radi: adeo vt eius intranea nudarentur. Deinde depositum ex equuleo mandauit dorsum eius carbonibus aduriri: post hec acetum sale permixtum eius vulneribus infundī ipsaq̄ plagas ex camelorum cilico confricari. Et cū hec omnia pro christi nomine patientissimo tolerasset: oratide premissa exussilauit in simu lacrya ⁊ mox cuncta in puluerem reducta sunt. Clamante quoq̄ aduersus illum omni populo paganorum fecit eū p̄ses in carcerem recludi. Et cū audisset: q̄ haberet diaconum tatianū: qui similiter populum a deozū cultura subtrahere fecit eum teneri: ⁊ deos gentium consultantem extendi: ⁊ virgis diuti⁹ flagellari: cesum quoq̄ vna cum ilaro ep̄iscopo eodem carcere detineri. Quā tibus autē sanctis nocte illa factum est tonitruum magnum: ita vt fundamenta vrbis commota fuissent: ⁊ multi paganorum interirent. Templum etiam herculis funditus euersum est. Quod audiens beronius p̄ses missis spiculatoribus fecit gladios in pectora ipsorum in ipso carcere transfigi. Cum quibus ⁊ alijs tres christiani in eadem custodia vincti: scilicet felix largus et dionysius eodem martyrio necati sunt. Quorum corpa noctu a christianis de carcere rapta iuxta muros aquileie ciuitatis sepulta sunt. xvij. kalendas aprilis.

De sancto Patricio ep̄o. Cap. ccij.

Patricius ep̄o

scopus apud scotiam primus christum predicauit. Qui cum die quadam scothorum regi de passione domini aliqua narraret: ille deuote intenderet. apodiam se super ferulam quē

manu tenebat: casu pedi regis superposuit: et cus-
 spine ferule ipsum perforauit. Rex vero credens
 episcopum hoc ex industria obtinuit: se aliter si-
 dem non posse suscipere: nisi talia pro christo pa-
 teretur: patienter pertulit. Sanctus vero hoc in-
 telligens obstupuit: et regis pedem sanauit. Hic
 precibus suis tori illi insule obtinuit: quod nulli ve-
 nenosum animal ibidem uiuere possit. Et quod plus est
 etiam ligna et coria illius regionis contraria sunt ve-
 neno. Quidam conuincit sui ouem furatus fuerat: et
 comederat. Et cum episcopus plures fures quicquid ille
 esset: exportatus esset: ut furtum redderet: et nullus
 appareret: conueniente eo populo ad ecclesiam ora-
 uit dominum: ut in cuius uentre ouis intrasset: co-
 ram omnibus balatum daret: quod et factum est. Et reus
 penitentiam egit. Erat autem eius consuetudo omnes
 cruceas quas uidebat adorare. Cum autem quondam
 cruceam inuisam preterisset: et a suis admonitus cur
 non uisidisset: audiuit uocem de sub terra cuiusdam
 ibidem sepulti: dicentis se fuisse paganum: et signo
 crucis indignum: ideo ipsam non uiderat: unde se-
 cit ipsam abinde tolli. Cum autem patricius per
 hibernias predicaret: et fructum ibi modicum faceret:
 rogauit deum: ut ibi aliquod signum ostenderet: pro
 quod territi peniterent. Iussu igitur domini in quodam lo-
 co circum magnum cui baculo designauit: intra
 quod se terra statim aperuit: et puteus profundissi-
 mus ibidem apparuit. Reuelatum quoque fuit san-
 cto quod ibi quidam purgatorij locus esset: in quem-
 quisquis uellet descendere: alia sibi penitentia non
 restaret: nec aliud pro peccatis purgatorij iusti-
 neret. Meritoque autem non redirent: et qui rediret die
 naturali integri ibidem moram facerent. Multi
 igitur ingrediebant qui decetero non reuerteban-
 tur. Post longum tempus mortuo patricio: quidam
 nobilis nomine nicolaus qui peccata multa commiserat:
 ad penitentiam deuenit: et locum ipsum intrare uo-
 lens diebus octo precedentibus: ut omnes faciebatur:
 se seipsum macerauit: et sic in puteum descendit: et
 ostium quod a latere inuenit introiit: ubi mona-
 sterium inuenit: et a quibusdam abbatibus in oratorio
 introducit officioque peracto: ut constans esset
 admonetur: quod multa diaboli tentamenta eum per-
 currere oporteret. Et cum se penis affligi sentiret
 protinus diceret. Jesu xpe fili dei uini miserearis
 mihi peccatori. Quibus abeuntibus adsunt demo-
 nes: et ut sibi obediatur primo eum blandis sermoni-
 bus persuadent: asserentes quod ipsum custodient:
 et ad propria incolumen deducent. Et cum eis obe-
 dire nolleret: diuersarum ferarum terribiles audiuit
 voces. Ad que pauefactus uerba inuocatiois pro-
 tulit: et omnis ille tumultus conuenit. Ulterius pro-
 cedens et demonibus consentire nolens in ignem
 maximum proficitur: sed uerbis expressis ignis
 extinguitur. Ad locum alterum ueniens uidit ho-
 mines uiuos igne assari: et carbonibus usque ad ef-
 fusionem uiscerum concremari. Et dum nec sic com-
 sensisset demonibus ab eisdem simili pena torref-
 sed uerba proferens continuo liberatur. Unde
 procedens in puteum profundum obscurum et fe-
 tidum desinit: dicentibus sibi demonibus quod il-
 le erat infernus: sed dum uerba repetisset inde il-
 le sus educitur. Post hec ad pontem arduum et

lubricum deuenit: subter que igneus fluminis ra-
 pidus currebat. Et dum pontem transire desper-
 raret: unum pedem ponens: uerba que didicerat
 dixit: deinde a lium pedem ponens ipsa repetiuit:
 et ad quolibet pedis mutationem eadem iterauit:
 et sic illesus transiuit. Et in quendam pratium ame-
 nis et odoriferis floribus confertus deuenit. Ubi
 a duobus speciosis iuuenibus ad quandam ciuita-
 tem auro et gemmis fulgentem adducitur: et quod illa
 esset paradysus sibi reuelatur. In qua dum se ad-
 mitti oraret: audiuit quod pro ad suos rediret post
 dies .xxx. in pace quiesceret et sic illuc intraret.
 Tunc nicolaus inde ascendens supra puteum se re-
 stitutum altero mane reperit: et que uiderat enar-
 rauit: ac post dies .xxx. in pace quieuit. Dies autem
 depositiois sancti patricij .xviij. kal. aprilis celebraf.
 De sancta gertrude uirgine. Cap. ccv.

Bertrudis uirgo

go obiit anno constantis impera-
 toris .xxi. ut dicit Sigibertus. Dec-
 oranda fuit de ciuitate nigelens-
 si: ubi et monasterium diuinarum con-
 struxit: et ipsum sub regulari disci-
 plina laudabiliter rexit maxima
 sanctitate pollens. Que die obitus
 sui apparuit modeste abbas-
 sisse monasterij treuerensium sibi in
 amicitia coniuncte ante altare beate uirginis tunc
 in oratione prostrate: eique ipsa hora ad christum mi-
 grasse: et celestem patriam introisse nunciavit. Post
 annos uero .x. ignis exiens monasterium sancte com-
 sumere uidebatur. Sed tunc sancta supra tectum
 apparuit et uelum suum flammis obijcit: ignem
 excussit: statimque extinctus focus monasterium
 omnino indammum reliquit. Puer quoque in fon-
 te necatus: ipsius meritis suscitatur: et alia multa
 miracula ad eius tumulum demonstrantur: ubi
 in ipso monasterio sepulta ueneratur. Quieuit
 autem in pace decimo sexto kalen. aprilis.

De sancto alexandro episcopo et mar. Cap. ccvij.

Alexander episcopus

et martyr: apud cesaream
 passus est. De quo in .viij. libro ec-
 clesiastice hystorie scribitur: quod
 de cappadocia et propria ciuitate
 sanctorum locorum uisendorum
 causa hierosolymam ueniens di-
 uina reuelatio eiusdem loci gi-
 bernacula suscepit. Nam cum nar-
 cissus hierosolymorum episcopus esset
 annorum .cxviij. et propter nimiam senectutem cure pa-
 storali intendere non posset: uoce de celo prolapsa
 ut omnes ciues eidem hierosalem uenienti occurre-
 rent: et ipsum suum uicarium cum narcisso episcopum ordinarent
 a populo honorifice susceptus: et factus est nar-
 cisso coadiutor: et eiusdem post obitum ipsi succes-
 sor. Post hec romam uenit ad apostolorum limina
 uisitanda. Reuersus autem hierosolymam sub per-
 secutione decessit ductus est cesaream. Et dum die-
 bus multis multo ferri pondere uinctus: de car-
 cere ad tribunalia iudicis: et ide ad carcerem duce-

De sanctis in mele martij occurrē. Fo. lxxv.

retur: iter ipsa sibi vicissim succedētia tormēta defecit. Atq; ob confessionez xpi martyriū cō pleuit. xv. kalen. aprilis. Dic ad ecclesiā antio chēnā cuius regimini primo p̄fuerat sup pa cē ecclesie vnā scripsit epistolā. Ad aronitas vero aliā p̄ clementē p̄sbyterū alexandrinū. Jtē ad origenem et pro origene: contra demetriū aliā. Sed alie eiusdē ad diuersos ferunt ep̄le: vt dicit Hiero. libro de viris illustribus.

De sancto Jobāne abbate. Cap. cccv.

Jobannes ab

bas magne sanctitatis vir de syria oriundus puenit italiā. Susceptusq; hospitio a deuota matrona apud vibē penacenses resedit. Et ab angelo monitus: locū sue habitacionis sub quadē arborē prope eandem ciuitatem elegit. Sub qua duz menses decēbris

quiescere cepisset: arbor repente inuolato imbris tpe flores protulit et frondes. Quod vbi a venatoribus illac trāstantibus compertū est: visusq; miraculo: et cognito q̄ seruus dei esset fama ipsius circūquaq; delata est: vnde a iohāne spoletano ep̄o visitat: et ab eodes sibi iuxta dictam arborē cenobium fabricat: vbi per annos. xliiij. congregationi sanctorū multorū monachorum p̄fuit: multisq; claris virtutibus post vitā laudabilem in pace quieuit. xliij. kalendas aprilis ibiq; sepultus iacet.

De sancto Calocero martyre. Cap. cccvii.

Calocer⁹ mar

tyr de cuius triumpho in passione Faustini et Iouite ex parte dictum est supra. xv. kalendas martij. visis miraculorū insignijs que deus in tormētis predictorum sanctorū exhibebat: ad Christum conuersus est: et cum eisdem martyribus plurimis supplicijs cru-

ciatus: tandem ab alexandro augusto mediolani existente: traditus est sapritio p̄fecto puniendus: qui ad alpes cotias ab imperatore mittebatur. Quem sapritius ante se premisit sub custodia: in ciuitate asenē. carceri mancipandum: vbi dum sapritius cum secundo militē aduenisset: et secundus calocem sepius in carcere visitasset: ab eodem christi fide doctus est: et missus mediolanum a sanctis Faustino et Iouita baptizandus. Qui baptizatus terdonā redijt: et martianū ep̄iscopum in carcere visitatū: ipsumq; a sapritio martyrizatum sepellit: propter quod plurimis afflictus tormētis

a sapritio in carcerem missus fuit: vt in eius passione dicit. iij. kalen. aprilis. Cum autē sapritio ad carcerem mittens scdm̄ nō inuenisset: et ad ciuitatem asenē. redisset: vt vel calocem morti faceret: repperit secundū in eodē carcere cuius calocero existētē. Et secundū quidem in custodia referuari iussit. Calocem vero albiganum mittit: ibidē capite cedi. Cuius corpus a fidelibus iuxta ipsam ciuitatem cum honore humanum est decimoquarto kalendas aprilis.

De sancto Ioseph sponso domine nostre. Cap. cccix.

Ioseph san

ctissimus dñe nostre sp̄sus de ciuitate bethleē oriundus de domo scilicet et familia dauid regia stirpe progenitus: per miraculū aride virge florentis: et spiritus sancti in columbe specie in eius cacumē descendētis: cuius laz fenex eēt: et filius ex vtroque p̄morta ha-

beret: inter omnes suos cōtribules solus deo placens ad desponsandam virginem electus est: eiusq; ad custodiam deputatus. vt in hystoria natiuitatis virginis dicitur. v. idus septēbris. Dic em̄ virginem desponsatā in nazareth in domo paterna dimisit: et in bethleem ad preparandas nuptias accessit: vbi dñi morā traheret: angelus ad virginē mittit: ipsaq; operāte spiritus sancto impregnata. Cū autē ioseph post septem menses rediēs pregnantē repperisset cum iustus esset: voluit occulte dimittere eā. Sed admonitus ab angelo: vt dicit Matth. i. eam accepit: q̄ ipsam de sancto sp̄i cōcepisse cognouit. Postmodū cū describeret orbis illā fecit bethleē pro faciēda professiōe deduxit: vbi et filii dei nati de virgine primus in vltis suscepit: et ipm̄ vti bonus nutricius summa diligentia educavit: et oibus verbis dei in infantie gestis interfuit: Naz et eidē crenscitio asstitit: et magos ad eum adorandum venientes conspexit: et ipm̄ vna cum matre ad templū presentauit: ipm̄q; metu herodis ab angelo monitus in egyptum cū matre fugauit: et per septem mē ibi manens: mortuo herode eundē et genetricē ad patriam rettulit. In medio doctorū etiam ipsum duodenem vna cū maria triduo ante amissum inuenit. Ideoq; virginitatis sponse sue et oim̄ infantiliū christi actum veridicus testis fuit. Quidē ioseph vt in libro de infantia christi dicit: vtroque alteram prius habuit: ex qua plures filios procreauit: quos etiā ex euāgelio iohannis sexto. c. fratres iesu dicuntur: q̄ ex iesu patre putatiuo progenti. vnde et quibusdā placet: q̄ iacobus minor apostol⁹ ideo frater dñi dicit:

q: ioseph filius fuerit ex alia coniuge: vt Hieronymus libro de illustribus ponit. Quis ab eodem talis opinio reprobetur. Eodem etiam infantie xpi libello traditur qd ioseph faber lignarius fuit: vnde et ibidem fertur qd cum ioseph grabatum faceret: et oēs tabulas secuisset: vna ipsarū ex errore mensure minor ceteris reperta est. Et cū ioseph ex hoc tristaretur: puer iesus tabulas breuē alius apposuit: et ipsam vti esset cera mollis protrahēs ad ceterarū longitudinem diuina virtute protendit: propter hoc in euangelio iohannis iesus a iudeis fabri filius appellatur. Dec ex textu euangeliorum: et libro de infantia predicto. et ex compilatione fratris bartholomei colliguntur. Quāto vero tpe ioseph superuixerit: vel vbi: aut quo modo humanitatis debitum soluerit: expressum non habemus. Tamen qd vsq ad duodecim annos etatis xpi superstes extiterit ex textu luce secundo capitulo didicim. In quodā tñ antiquissimo calendario in cuius exordio rubrica ponebat: qd ex vetustis ensebji cesariē. exemplaribus sumptum fuerat: scriptū repperi festū ioseph sponsi dñe nostre. xiiij. kalen. aprilis. Cui ex antiquitate et exemplaris origine satis fidem adhibui.

De scō Theodoro epo. Cap. ccc.

Theodorus be- ractiensis eps tpe constantini magni imperatoris in thracia claruit. Qui in matthei: iohannē: paulum: et psalterium elegantis apertiqz sermonis cōmētarios edidit: et sermonibus atqz moribus admodū effulsit. Diem quoqz extremum. xiiij. kalen. aprilis de

uitis illustribus.

De scō Archypo discipulo. Cap. cexj.

Archypus disci- pulus apostoli pauli fuit. Cuius cōmissionis sui idē apostolus meminit scribens colossensibz ad col. quarto. Qui ab eodem apostolo ibidem predicationis gratia dimissus: post completū eius ministerium perrexit ad om̄m. xiiij. kalen. aprilis. vt hiero-

ronymus in martylogio testatur.

De sancto Ludberto epo. Cap. cccxij.

Ludbertus epi- scopus: vt dicit beda quarto libro hystorie anglorum: vir sanctus et venerabilis in insula modica que appellatur pbarnes: et ab ecclesia lyndisarcensium nouem milibus passuum distat in oceano vitam solitariam pluribus annis duxit. Fuit autem primo monachus monasterij mel-

ros: quod in ripa nudi fluminis positum est: sub abbate etha: cuius et post mortem successor extia-

tit. Inde ad curiam lyndisarcensis monasterij vocatus ibidem diutius māsit. Veniens post hec ad insulam pbarnesem omni cultu et habitatore desertam cupiens solitariam ducere vitam. A qua et plures infestationes demonum expulit: et fontem viuum fratribus suis de terra produxit: qui ibi vsqz in presens scaturit: ibiqz edificato nouo cenobio congregationi anachoritarū pluribz annis presuit. Deinde post mortē theodozi lyndisarcensis archiepi quamuis satis resistisset: archiepus ordinat. In qua sede verbo semper et exemplo populum instanter docuit: et miraculorum signis vitam inclitā duxit. Post hec autem qd obitum suum de proximo futurum diuina reuelatione prenouerat: ad monasterium suū rediit: vnde residuum ibidem consummare desiderans. Tbi dum quidam sanctus presbyter herbertus eius intimus ipsius visitasset. Ludbertusqz ei suū trāsitum predixisset: rogauit eum instantius presbyter: vt vna secum sibi occumbere liceret. Cui oratione facta sibi a dño quod poposcerat: impetratum nunciavit. Reuersus itaqz ad ecclesiā suam herbertus anno integro ante obitum sancti viri languore detentus die et hora qua ille obiit: et hic ex hoc seculo transiit: scilicet decimo tertio kalendas aprilis. Cuius corpus ad ecclesiā lyndisarcensem delatum: et in solo sepultum est. Cui autem post annos vndecim leuaretur: vt supra pauimentum honorabilis locaretur: integrum et omnino incorruptum repertum est: et vestes quibz indutus fuerat: illibate nulla vetustate cōsumpte. Cui successit sanctus eadebertus sanctitate clarus: qui decedens in eodem tumulo cū sancto Ludberto positus est: vbi ambo requiescunt miraculis prepollentes.

De scō Aulphrāno epo. Cap. cccxij.

Aulphranus se- nonē. eps successor lamberti ex territorio vastinē. inclitus fuit in aula regis dagoberti et filij eius ludouici patre milite nolberto progentis. Qui primus a christo admōit: aslum ptis secum a sancto ausberto tunc rotomagen. epo quibus-

dam fochs de monasterio fontanelle genti frixonum xpi euangelij predicauit. Cui autē per mare nauigans in nauī celebraret: et patenam of ferre vellent: de manu diaconi casu patena prolabitur: et in mare demergit. Sed orante sancto patena in manu diaconi diuinitus reponit. Dum autē saxonibus predicaret: die quadam iuuenem laqueo appensum repperit: quē illi forte elegerent: et morte sue gentilitatis suspensum demōnstris immolare volebat. Quē illico sc̄tis sola oratione dirupto laqueo: ipso illeso cadente a morte eripuit: et tali miraculo multos ad fidem conuertit. Cui autē filium ductis rathboldi baptizasset: et albis induisset: ille subito expirauit: quod episcopus idcirco a deo obtinuit: ne inuentis a patre gentili ad culturam idolozū reduceretur. Cōpleta vero predicatione sua post annos quinqz

reuerfus ad ecclesiā suā episcopatu resignauit. Et ordinato sibi successore gerico: in monasterio fontanelle monachus factus: vitā in sanctis operibus cōsumauit anno dñi. dccc. lxx. kal. aprilis. Sepultusq; est iuxta sanctū Vandegisillum.

De sancto Benedicto abbate & confesso-
fore. Cap. cccxliij.

Benedictus ab-

bas cuius vitam gregorius. ij. dialogo. scribit ex nuria punicia claris partibus ortus. Et si rome liberalibus studijs tractus esset: in ipsa infantia mūdū deseruit & desertum petere decreuit. Quē nutrix eius ipm tenere diligens vsq; ad locum qui effide dicitur secuta est: vbi dum ad purgandū triticū capisteriū mutuo accepisset: illud cadens in terrā fractū fuisse. Benedictus nutrici flenti compassus capisterij partes accepit: & oratione fusa ipsum reintegravit. Post hec nutricē fugiēs in locū qui sublacus dicitur uenit: triennio hoibus cunctis excepto romano monacho incognitū māsit: qui ei necessaria ministrabat. Et cū ad specū ipsius iter nō esset: panē in fune ligatū ei deponebat: in quo & tintinabulū ligauerat: vt ad eius sonitū benedictus panē sibi delatū audiret. Sed diabolus ex inuidia pieto lapide tintinabulum fragit: nihilominus tamē romanus sancto ministrare aliter nō desit. Post hec dñs cuidam presbytero qui die pasche sibi refectionem parauerat apparuit: & vt cibos viro dei tali in loco ferre deberet admonuit. Qui cum multo labore ad eū ueniens: inuitant patres: vt cibos sumeret: q; eo die pascha esset: qui respondit q; vere pascha esset: ex quo illum videre meruisset: lōge quippe ab hoibus positus q; die eadē paschalis foret solēnitās ignorabat. Sicq; benedicentes dominū ambo refectioni sunt. Quadā die auicula merula circa faciem eius uolitante: signoq; crucis effugata tanta libidinis tentatione accessus est: quanta nunq; expertus fuisse. Qui in spintu & uerbis adeo se uoluitauit: q; exinde totus crucētus & laceratus exiuit. Et sic percutis vulnera mēris uolnus eduxit. Ab illo ergo die talis nunq; tentatio in eius corpore pullulauit. Fama igitur eius crescente uenerit ad eū monachi cuiusdā monasterij abbate uacātis: & ipsum in patrē elegerunt. Qui satis recusabat: eo q; se eorum moribus minime conuenire dicebat: tandē instantibus acquieuit. Unq; ille districtius eos regulam seruare compelleret: illiq; illicita sibi non licere cōspicerent: penitentes q; eum elegerant: uenenum uino miscuerunt: & ei in poculum porrexerunt: sed signo crucis edito: sic vitreum uas qd uinum tenebat: cōfregit: ac si pro signo lapidem dedisset. Horq; intelligēs: q; illi fecerāt ab eis discessit: & ad locum dilecte solitudinis reuoluit. Tbi multis ad eum discipulis conuenientibus duodecim monasteria construxit. In vno quoq; monachū erat: q; ceteris in ecclesia orātib; mor foras exibat: & aliqua tēpora alia peragebat.

Quod dum benedictus per abbatem illū locū dicit: illuc inuit: uiditq; puerū nigrū monachū illum ceteris orantibus extra ecclesiam per uestimenta trahentē. Quod etiam maurum monachū uidere orationem impetrauit. Egrediēs ergo sanctus monachus aquam uirga percussit: et tunc immobilis in oratione perseverauit: ac si malignus spiritus ei? uerberē percussus fuisset. Et ipsi monasterijs tria in cacumine montis erant: que deorsum aquas cum nimio labore hauriebāt. Tbi sanctus pater ascendēs cum puero: nocte tres lapides pro signo posuit: reuerfusq; domum fratribus illis mandauit: vt in locis vbi lapides erant foderent: & aquam inuenirēt. Quod & factū est: in illis locis aqua vsq; in presens largiflue inundāte. Cum quidam frater circa monasterium uespres securi abscederet ferrum de manubrio profert: & in lacū proximū se demersit: uir autē dñi manubriū in aquā posuit & ferrū ad suum locū enatauit. Placidus puer & monachus cū ad aquam hauriendā descēdisset: ipm subtraxit. Quod dum sanctus in cella p spm cognouisset: maurū uocauit: et qd acciderat enarrauit: atq; vt ad eripiendū puerū pergeret impetrauit. Tūc ille cōcitus currit: & per terram se ire existimās: ad puerū suū p aquas uenit: eūq; ad terrā p capillos adduxit: et deinde q; supervendas ambulasset aduertit. Ad uirum dei ergo ueniens quod acciderat enarrauit: quod abbas non suis meritis s; eius obedientie deputauit. Unq; exinde inter eos pia contentio oriet: dñi alter alteri? meritis miraculū ascribebat. Placidus puer ex aqua liberat? arbiter accessit: qui dum esset in periculum melotem abbatē super se existentem: seq; protegentē uidisse narrauit. Presbyter florentius sancto inuidens panem infectum ueneno quasi pro bñdictione iniecit: quem ille granter accepit. Loco quoq; qui de manibus eius quotidie panem accipiebat mandauit: vt panem illum in loco deferret: vbi a nullo hoim sumi ualere. Locus ergo patris mādātum impleuit: & post triduum reuerfus solitā ab eo escam accepit. Quod presbyter sentiens sepe puellas nudas in orto monasterij ludentes & canētes immisit: vt sic uel fratres eius ad libidinem inflāmaret. Quod sanctus prospiciens emulationi cessit: & quibusdam fratribus secum assumptis habitationē mutauit. Satimq; solarium domus in qua erat florentius conuicit: & malignatē oppressit. Benedictus autē locum non hostem mutauit: Nam ad montē castinum ueniēs: tēplū apollinis ibi sitū in sancti Johānis baptiste ecclesiam cōmutauit: & circumadiacētes homines ab idolatria cōuertit. Quod diabolus moleste feres: eidē teterrimū apparebat: & in eū ignē uisibiliter emittebat: multaq; eidem conuicia inferebat. Quadā die lapidē in terra iacētē multitudine fratrum in edificium leuare nō poterant: donec uir sanctus aduenit & demonem lapidē insidentē conspexit: sed signo crucis edito diabolus effugatur: et lapis facilliter a paucis fratribus subleuatur. Alia etiam vice demon coquinā monasterij vt cunctis uidebat inflāmāuerat: fratresq;

omnes vt ignem extinguere aquam solite dese rebat: vbi autē abbas superuenit: et signū crucis edidit: omne illud incendiū vt phātaſia euauit: et nihil cōbūxiſſe per effectū ostendit. **Q**uāſi etiam malignus spūs parietē quā edificabāt euertit: et puerū monachū ruina extinxit: quē vir dñi mortuū et laceratū in ſago ad ſe adduci fecit: et ipſum oratione ſuſcitauit et operi predicto eadem hora reſtituit. **Q**uāſi quidam ex deuotione ſemel per annū ad eū ſeiunus venire conſueuerat. **E**t cū ſemel ad eū vadens: alteriq; viatori ſe iungēs ab eo tertio puſſatus in quodā prato comedit: et ſic ad benedictum venit. **C**um ille, q̄ comederat morq; patefecit: et de gulaſitate redarguit: lacuſq; penitentiam egit. **T**otilla rex gothoꝝ lau diens q̄ ſp̄m propheticiū haberet: eum p̄bare vo lens: quendam ſpatariū ſuis regijs veſtibus in duit: et cū magno comitatu: vti rege ad benedictū miſit. **Q**uem ille venientē conſpiciens mor agno uit: et vt veſtes regales ſibi non pertinētēs depo neret mandauit: et ſpartariū conſuſus erubuit. **C**lericū quendam a maligno ſpiritu veratū libe rauit: ei tñ p̄ceptū ne ad ſacros ordines vnq; aſcēderet: quod ſi ſecus faceret eū demon itera to opprimeret. **C**um autē clericus dudū man datis paruiffet: poſt tempus aliquod ſe cōſecra ri fecit: ipſumq; cōtinuo demon vſq; ad ſpiritus effuſionē inuaſit. **C**ir quidā duos ſaſcones vi ni ſibi miſerat: quorum alterū pōtio: in via abſco derat. **Q**ui cū gratiar ſactione vnū accepit: ſed latozem ne de altero quem abſconderat biberet omnino prohibuit. **Q**ui conſuſus ab eo reſceſſit: et in ſaſcone occultato ſerpentē inuenit: et de com iſſo penitentia fecit. **F**ilius deſenſoris mona chus eidem cenanti candelam tenebat: et ſpiritu ſuperbie in corde ſuo murmurabat indignum re putans q̄ filius tantū viri illi comēdētī aſiſteret. **Q**uod vir dei ſtatim per ſpiritu agnouit: et vt cor ſuum contra tentationē ſignaret admonuit: atq; de manu eius lumen auferri p̄cepit. **A**lia quoq; multa cordū ſecreta cognouit: et multa que ven tura erāt ſpiritu p̄phetico predixit. **C**ū quoſ dam fratres ad locum cōſtruendū miſiſſet: certo die ſe ad illos vēturū dixit: et qualiter operari de beant indicauit. **N**octe v̄o diē ſtatutā precedente abbati et p̄poſito illius loci per ſomnium appa ruit: et qualiter locus cōſtruendus eſſet per ſingu la indicauit. **C**ū autē viſionē nō crederent: ſed ipſm expectarēt: tandē reuerſi ſunt dicēs q̄ nō vene rat diutius expectatus. **Q**ui ſe veniſſe vt promi ſerat per viſum aſſeruit: et q̄ vt in ſomnis moniti fuerant oīa facerēt ordinauit. **Q**uidam eius mo nachus tentatus de monaſterio abiit: ſed draco nē maximū ſe deuorare nitentē inuenit: perterrit uſq; ad clauſtrū rediit et in promiſſione perſeue ruit. **C**ū fames valida regione illā p̄meret: et quinq; ſolūmodo panes in monaſterio ſuper eſſent: fratribus cōquerētibus dūm diu iuſſit: ipſe v̄o nocte in oratione permāſit. **E**t ecce mane dūcētī farinē modī ante fores monaſterij inuenit ſunt: ſed vnde: vel a quo miſi fuerint ignorat. **E**odē quoq; tpe cū oīa que in domo erant pauperibus diſpeſaſſet: modicū olei: qd̄ in vitreo vaſe reman

erat: pauperi elemoſynā petētī dari iuſſit. **Q**d diſpenſator obedire contempſit: timēs ne fratri bus oleum deeſſet. **Q**uod pater audiēs: oleū per fenestrā abſci iuſſit: ne quid ibidē p̄ inobediētā remaneret. **C**ū autē vaſ ſup ſaxa deiecit: nec fra ctū eſſet: nec oleū effuſum: oleum cū vaſe petētī tribuit: et cū orafſet doliū olei: qd̄ vacuū erat: vſq; ad ſummū repletiū: oleū pauimētū effudit. **R**u ſticus quidē corpus deſuncti filij in vlnis ad mo naſterium detulit: et vt puerū ſuſcitaret: virū dei cum lachrymis exorauit. **Q**uem oratione premis ſa: ipſe ſuſcitatum patri reſtituit. **M**ultiſq; alijs ſignozū virtutibus eſſuſit. **S**cripſitq; monacho rum regulam ſancititate p̄cipuam: ſermone lu culentam: quia vir dei non potuit aliter doceri q̄ vixit. **E**odē anno quo migraturus erat obituſq; ſuum etiam abſentibus fratribus nunciavit. **A**n te ſextum v̄o exitus ſui diem: aperiri ſibi ſepul turā iuſſit. **D**oxq; coreptus ſebit̄ ſeptimo die in eccleſiam portari ſe fecit: ſumpto quoq; viati co inter diſcipuloꝝ manus: vltimū ſpiritu inter verba orationis eſſauit. **E**adē hora manū mo nachus longe poſitus: ipſum verſus celos tendē tem conſpexit per viam: videlicet oriētis plucidā ab eius cenobio vſq; ad celos pertingentē. **C**ui⁹ corpus in caſſim monaſterio ſepultū eſt. **Q**ui euit in x̄po. xij. kalē. aprilis: circa ānos dñi. cccc. xvij. tempore iuſtini ſenioris.

De ſancto Benedicto papa. j. Laſ. cxxv.

Benedict⁹ pa

pa huius nominis prim⁹ natō ne romanus ex patre Johanne Leoni ſecundo in pontificatu romano ſucceſſit: et ſedit men ſes decē dies duodecim. **D**ic be nedictus: ex vite ſancitate euz nomine concordauit. **E**t cum tā modico tempore federit: mul tas tamen in vbe eccleſias re parauit. **D**ic ab inuente etate eccleſie militauit. **A**tq; ſic ſe diuinis ſcripturis et cātilene a puero: et in p̄ſbyteri dignitate noie pariter et operibus exhibuit: vt digne ad pontificatus honozē perue niret. **P**aupertatis nanq; ſuit amator. **D**u milit: manſuetus: et in oibus cōpatientiam habens ma nuq; largiſſima. **D**ic conſtituit vt ad tumulandū romanū pontificē oēs eiūſdē eccleſie clerici con uenirēt: ſimiliter et ipſe in eozū faceret obſequijs. **S**epultusq; eſt apud ſctm̄ petrū. **E**t ceſſauit epi ſcopatus menſibus duos: diebus quindecim.

De ſctō benedicto monacho. Laſ. cccvj.

B̄ndictus mo

nachus in: campanie partibus xl. ab vbe miliario in quodam monaſterio fuit: etate quidem iuuenis: ſed moribus grande ius et inſancte conuerſatio nis regnla ſe fortiter ſtringēs. **Q**uem cum tempore totillē regis gothi reperiffent: hunc in s cendere cum ſua cellula moti ſunt. **I**gnem nāq;

suppositi: et in circuitu oia arserunt: cellula vero
cōburnere nequiverunt. Quod illi vidētes magisq; se-
uientes: ipsumq; ex suo habitaculo educētes pri-
mū accessum cibariū p coquēdis panib; inspere-
runt: enī in illo piecerunt: cibariūq; clausērunt. Sed
die altero ita illesus inuentus est: vt nec caro ei:
nec extrema vestimenta vllō modo cremarentur.
Dec Grego. iij. dialo. cap. xvij.

De sancto Serapione abbate. Cap. cxxvij.

Serapio abbas

vt in octauo libro hystorie tripar-
titeret in vitis patrum habetur:
fuit in regione arsenoite pater de-
cem milium monachorū: de labore
manuum victum querentium quo-
tidianū. Tēpore autē messis oēs
ad metendū precio cōducēbant:
et quicquid lacquirere potuissent
indigentibus regionis et alexan-

drie carceratis ac peregrinis in eorū necessitati-
bus expendebant. Vt tēpore iuuentutis existens
monachus: post mensam cōmunē panē furabatur:
quam sero latenter comedebat. Tandē ad cor re-
diens: abbati peccatū confessus est: moxq; ex ore
eius quasi flāma ignis egressa fetozes sulphureū
exhalauit. Vt sola vnica syndone amictus: pane
tantum pro cibo et aque potu cōtētus: nihil aliud
quotidie sumebat. Et nō autē semel amictum suū
pauperi tribuisset: et alteri nudo obuians tunicam
dedisset euangeliūq; tenēs nudus federet. Inter
rogatus quis eū expoliasset: respondit qd euange-
lium quod tenebat. Alias insuper pauperē tertium
videns euangeliū ipsum vendidit: et pauperi pre-
cium dedit dicens qd euangeliū oia precipit ven-
dit: et pauperibus dari. Seipsum ergo euangeliū
vendi mandat. Alio tēpore existens in quodā
oppido paganorum: seipsum eis vendidit: quos
postq; verbo et exemplo cōuerterat: reddito pre-
cio ab eis recessit. Hoc idem fecit in lacedemonia
apud athenas: seipsum vendens vini primario ci-
uitatis vt ipsum cōuerteret: quod et fecit. Doz
multisq; in pace duodecimo kalendas aprilis ale-
xandrie tumultatus.

De sancto aphrodisio episcopo et con-
fessore. Cap. cxxvij.

Aphrodisius

generē
egypti-
us prefectus totius egypti erat
tēpore quo puero iesu egyptum
fugato: et in tēplo deozū delato
idola omnia corruerunt. Quod
cuz aphrodisius tunc prefectus
audisset ad pbanū in quo simula-
cra euerfa fuerant accessit: et vi-
so puero iesu eū adorauit: ipse
vna cō parentibus a furore pon-

tificum idolozū eos in deozū suoz vltionē occide-
re volentū viriliter defensauit. Et extunc in xpm
quasi p somnū credidit. Sed post ascensionē dñi
eū predicatio euāgelij ad egyptū tranſiſſet: prefe-
cturā deferens antiochiā venit: et ibi baptizatus
atq; beati petri discipulus factus est. Cum quo

postmodū romā iuit. A quo et directus est ad gal-
lias predicandas. Qui etiā ibidem sancto paulo
sergio episcopo narbon. se associauit. A quo or-
dinatus bituricensis episcopus ad ipsam ciuita-
tem deuenit: vbi multo tēpore officio predicatio-
nis insistens et miraculoz glia resurgens: oīm po-
puli eiusdē vrbis xpi noi: subingauit. Et vtrūq;
ac etate matur' in dño quieuit. xj. kal. aprilis. Et
sepultus est in ecclia sua signis clarescens.

De sancto Victoriano martyre. Cap. cxxvij.

Victorianus

drumētine ciuitatis nobilis: vt
dicit apfricanus: a quodā proco-
sule cartbaginis quo nullus in-
psecutione ecclesie durior fuit:
dū idolis immolare cogere: et
omnino renneret primo rebus
spoliatus: deinde tantis tormē-
tozū generibus cruciatus: quā-
tus humanus sermo nō poterit explicare: feliciter
tripudians martyriū in eadem vrbē cōsumma-
uit. x. kalen. aprilis. Nec apfricanus.

De sanctis Frumentio et alio frumēto
martyribus. Cap. cxxvij.

Bermani duo

quoz vterq; frumētus vocabatur
aquis regien. in ciuitate orundū
apud tabaden. oppidū passi sūt.
Qui sibi hūicem iurauerūt torto-
res rogare: vt semp pari supplicio
torquerentur. Tenti igitur a
paganis cū die integro pederēt
suspensi molis in pedib; alliga-
tis: vnus eoz se deponi petiit: et inducias sibi da-
ri. Sed ab altero cōfortatus: et penitens tortores
rogabat: vt lapides maiores adicerēt. Deinde am-
bo laminis ignitis estuati: et post becungulis exa-
rati: multis quoq; cruciatibus vexati: ab ipsis tor-
toribus tedio derelicti: a facie eoz proiecti spiri-
tum dño reddiderūt. x. kalen. aprilis.

De sanctis duodecim infantibus
martyribus. Cap. cxxvij.

Duodecim in-

fantuli apud apfricanam sub perse-
cutione vandalica passi sunt.
Qui ab arianis de nūero ofesso-
riū xpi segregati: nō spū: corpe
suggerēte quodā tuchario bere-
tico: qz ipso nouerat ad cātilenā
vocales ac strenuos cartbaginē
deducti sunt: vbi primo: qz puera
li blāditijs suasi: dñi ariane fidei

cōsentire nollent: durissimis verberib; tādiū cessi-
sunt: quousq; spū emiserūt: ibidēq; quasi in nu-
mero aploz sepulti. Quoz ex tēplo duo negotiato-
res quoz vterq; frumētū dicit' est: et qñs eiusdē
monasterij fratres: se liberatos abbas: bonifaci-
diaconus: rusticus: subdiaconus: rogatus: et mari-
mus monachi pro fide catholica martyriū pertule-
runt. Qui passi sunt. x. kalen. aprilis

Liber

De sanctis Liberato ⁊ socijs
martyribus. Cap. cccxli.

Liberat' mar'

tyr cū vxore ⁊ filijs duobus ⁊ crescentius presbyter necnō puer quidam annoꝝ. vii. cū ius nomen nō exprimitur tēpore persecutionis arriane in ap̄tica passi sunt. Nā primo infantulus iussu Syzile arrianorū ep̄scopi a parētibus raptus matre post raptos cōclamāte vt se quoq; ducerent: dum viua voce se catholiciū profiteret in gurgitem demersus est. Quod ⁊ de duob' filijs liberati medici factū est. Post hec liberatus ⁊ vxor detenti separatim in duobus carceribus missi sunt. Cumq; prius liberatum eductum in loco honorabili confedere fecissent: vxorē similiter eduxerūt: suggerentes ei q' vxor detenti separatis. Que vbi ipsum cōspexit in loco sublimiori confidentem: verus existimans qd̄ audiuit ipsuz de apostasia durissime increpare cepit: Ille vero se catholiciū profitens hereticorum fallacias detexit. Quapropter ambo coniuges gladijs trucidantur. Crescentius autem presbyter tarzetane ciuitatis persecutionem fugiens in speleo quintini montis in clusis inedia defecit. Horum passio agitur. x. kalendas aprilis. Hec ap̄tica.

De sancto Pygmenio presbytero
⁊ martyre. Cap. cccxlii.

Pygmenius

presbyter ⁊ martyr rome sub iuliano apostata passus est. Hic iuliano eidem vna cū sancto donato postmodū aretino ep̄o et martyre a puero enutritus: et sacris literis eruditus. Iulianus autē post hec factus monachus christi fidem apostatauit: ⁊ diuina p̄missione procurante diabolo ad imperij apicem ascendit: vnde christianos vltra modū persecutus est. Audiens autem q' pygmenius corpora martyriū sepeliret misit eū in exiliū in persidē: vbi quadriennio demoratus ceccitatem incurrit. Post hec in somnijs diuinitus admonitus venit roma. Cū autē vna cū puero ipsum deducente stipem petens clunium sacre vie conscenderet: ostendit baculo redam cesaris transeuntis. Qui pygmenii videns ⁊ eius quodāmodo ceccitati congaudens ait. gratias dñs q' te video. At ille gratias inquit deo meo q' nō vīdeo. Quē mox imperator per potestātē in ty-

Tertius.

berim iactari fecit. Cuius corp' a christianiis collectum in cimiterio pontiani sepultus est: non longe a corporibus abdon et sennē. nono kalendas aprilis.

De sancto Munita martyre. Cap. cccxliii.

Munita dia-

conus ⁊ martyr cū pluribus alijs apud ap̄ticam passus est. Qui cū quēdam elpidēphoz baptizasset: illeg' postmodū apostata flet: ⁊ ad presidis dignitatē peruenerit: ab eodem tentus suafus est: vt arrianorū fidei cōsentiret. Cū autem murita nō solū ei consensum prebere renueret: sed etias ipsum de apostasia increparet: et vestes candidas quas ei in baptismate dederat: referuatas ad eius confusionē ostenderet. Elpidēphoz ira accensus muritā cū plurib' clericis cesos ⁊ nudos in exiliū relegauit: vbi fame ⁊ inedia ac frigore consumpti martyriū cōpleuerunt. ix. kalen. aprilis. Hec victor ap̄tica.

De annunciatione beate Marie
semper virginis. Cap. cccxv.

Annunciatio

dominica dicitur: q' tali die ab angelo aduentus filij dei in carnē virgini marie annūciatus fuit: videlicet. viij. kalend. aprilis. Cum em̄ virgo: btā a tertio etatis sue anno vsq; ad. xliij. in tēplo cū alijs virginibus exstitisset: ⁊ votuz virginitatis nisi deus aliter disponderet emisisset: eam ioseph desposauit dño reuelante: et ioseph virga frondente: sic ut in hystoria natiuitatis eius dicit. vi. idus septēbris. Et in bethleē vnde erat ioseph necessaria pulsus iuit: ip̄az quoq; i nazareth in domo paterna dimisit: vbi ad eā angel' ventz eidē verbi dei aduentū nūciatū. Circa hāc annūciationē sex cōsiderāda occurrūt: vix tēporis oportunitas: missi nobilitas: mittentis auctoritas: loci cōgruitas: vginis nūciū suscipiētis scititas: ⁊ annūciatōis nouitas. Pri mū ergo cōsiderādū occurrit tps oportunitas: qd̄ fuit in mēse. vi. a cōceptione iohannis baptiste: que facta est. viij. kal. octobris: vt p hoc def' intelligi q' iohānes fuit figura veter' testamēti: ⁊ dicit Aug. Cū aduentū xpi aduentus sequit' .vi. mēse: q' in sexta mūdi etate dñs incarnat' ē: ⁊ sexta feria: hoc Pri mo ppter numeri pfectionē: q' numer' senarius ex ip̄is p̄tib' suis cōponit. scz. iij. .z. j. nullo supante

vel deficiente: vt per hoc perfectio ipsius incarnationis denotetur: in qua cōcurrunt tria: scilicet eterna diuinitas: anima de nouo creata: et caro ab adam traducta: et due nature: scz diuinitas et humanitas: et hec constituunt vnam personam christi.

¶ Secundo propter hominis formationē. Nam si cur Adam primus sexta feria de terra virgine formatus est: sic et adam secundus qui est christus de femina virgine incarnatus: et eodē die anni ad litteram: vt quidā tradunt: quod est. viij. kalen. aprilis primi et secundi adē diuerso tempore videlicet post annos quinq; mille centūnonagintā nouem formatio facta est.

¶ Tertio propter nature renouationem. Nam fillus dei in equinoctio vernali: quo tempore omnia renouantur incarnatione voluit: per hoc ostendens qd per ipsam incarnationē omnia renouabantur. Apocalip. xxi. Ecce noua facio omnia.

¶ Secundū adē missi nobilitas: qui fuit angelus gabriel. Congruū enim fuit qd angelus ad virginem mitteretur.

¶ Primo ex parte ordinis: vt ordo reparationis responderet ordini priuatiōnis: vt sicut malus angelus muliere ad peccati lapsum inclinauerat: sic bonus angelus virginem ad verbi conceptum induceret. Secundo ratione ipsius virginis. Nam vt dicit hieronymus. Recte mittitur angelus ad virgines: quia semper est angelis cognata virginitas. In carne preter carnem viuere: non terrena vita est sed celestis et.

¶ Tertio ratione finis subsecquentis. Nam incarnatio christi ordinabatur ad finem ruine angelice per saluandos hoīes reparāde. Ideo angeli non debuerunt excludi. **¶** De quo autem ordine hic angelus fuerit dubitatur. Gregorius tenet qd fuerit de ordine supremo dicens summū angelum vere nire dignum fuit: qui summum omnium nuntiabat.

¶ Alij tenent qd de ordine archangelozū: qz ipsim ecclesia archāgelij notat: dicētes qd hoc magis cedit ad honozē virginis: qz si quis de superioribus mitteretur: ab eo illuminari potius qd nunciari videretur. Quid autem gabriel interpretetur: dicitur infra proxima historia gabrielis.

¶ Apparuit autē sibi corporaliter: vt visio esset certior: qz corporaliter visa certiora sunt. Cognitio plenior: qz visa etiam per intellectū melius cognoscitur. Et factio similior: qz nunciabat spūali verbi incarnationis: ideo fuit congruum: vt corporaliter appareret. Et apparuit corpore hūano: qz dei fillum non quodcumq; aīa: sed hoīem assumpturū nūciabat.

¶ In sexu masculino: tum quia digniorum qz magis illuminatiū: tum qz in ipso sexu dei filiū erat hoīes assumpturū.

¶ In etate iuuenili: qz iuuenis dicit nouitates cum perfectio. Nam in puero est nouitas imperfecta. In sene perfectio antiquata. Et qz angelus nunciabat illum qd erat nouus humanitate: et perfectus diuinitate: ideo apparuit in iuuenili etate.

¶ In veste alba: qd denotat innocentiam et angeli nūciātis et virginis recipiētis: et verbi carnē innocentē assumptis.

¶ In ortu solis: qz veri solis ortum venerat nūciare.

¶ Tertius est mitentis auctoritas: qd est ipse deus. Missus est enim angelus a deo patre: qd ibi posuit suam opotētā: vt preter naturā virgo mirabiliter pareret. Ideo filio: qd ibi posuit suam sapientiā: vt saluo pudici-

tie sigillo in ventrem virginis intrare et inde exire sapienter sciret. Ideo spūsancto: qd posuit suam gratiam: vt mulier sine peccō cōciperet.

¶ Quartum est loci cōgruitas: qz missus est in ciuitate galilee cui nomen nazareth: qd interpretatur flos: vt sic locus temporū congruat. Unde dicit bernardus qd flos natus est de flore in flore et floribus tempore.

¶ Quintū est virginis nunciū recipiētis sanctitas: qz missus est ad virginē et. **¶** Abi tria videntur da occurrunt. Primo quare xps in matrem elegit virginem feminā: hoc enim fuit cōueniēs: primo ex parte mittētis patris. Non em̄ fuit cōueniens: vt christus qd fm̄ naturā diuinam naturaliter est filius dei: alium haberet patrem qd deum. Secōdo ex parte cōcipiētis matris. Nam xpi generatio temporalis: est imago generatiōis eterne: vt sicut de vno patre indiuisibiliter nascitur gñatione eterna: sic de vna matre incorruptibiliter nascatur generatione temporalis: vt in vtraq; gñatione de vno solo principio pcedat. Tertio ex parte incarnati germinis: vt sicut verbi sine corruptiōe in mente concipit: sic verbus dei incorrupte carni vnatur.

¶ Quarto ex parte subsequētis muneris: vt sicut filius dei naturalis sine corruptiōe nascitur de virgine femina: sic filij dei adoptiui renascuntur sine corruptiōe de virgine ecclesia.

¶ Secōdo quare elegit virginem desponsatā. Huius autē sex rōnes a doctoribus assignantur. Prima ratio est: vt per hoc sacramentū stud diabolo celaretur: qd videns mariam pregnantē: et eam desponsatā sciēs: putauit eam de ioseph cōcepisse: et per hoc aduentum xpi non plene cognoscere potuit: quem sciebat de virgine nasciturum. et hec ratio est origenis. Secōda vt per hoc christus legem implere videret. Quō em̄ legem non solueret: qui ab iniuria legis cepisset: cum partus inuupte legem damnetur. et hec est ratio hieronymi. Tertia vt per hoc infamia virginis tolleretur. Voluit enim dñs aliquos de suo ortu qd de matris pudore dubitare. Ideo potius voluit credi filius esse ioseph qd matrem impudicā: et hec est ambrosij.

¶ Quarto vt per hoc ceteris mulieribus exemplū daretur. Nam si beatavirgo infamata fuisset: cetera virginis sinistra optinone viuētis velamen excusatiōis haberēt: qd infamata quoq; mater dñi videretur. Et hec etiam est ambrosij.

¶ Quinto vt per hoc virgini testimonij preberetur. Fuit enim ioseph virginis domine testis veridicus: qui eam et virginem probauit: et si alteram cognouisset accusare potuit. Et hec est augustinus. Sexta vt per hoc nato puero a ioseph ministerium preberetur. Cui ioseph nutritus fuit: et omnis eius infantie educator: vt dictum est supra de sancto ioseph. xiij. kalen. aprilis. et hec hieronymi.

¶ Tertio quare elegit virginem nomine mariam. Hoc enim nomen interpretatur. Illuminatrix: illuminata. Mare amarū. Et dñs atq; stella maris. Fuit enim illuminata in verbi cōceptione. Illuminatrix in eius parturitione. Mare amarū in eius passione. Dñs in ipsius assumptione. Stella maris est in peccatorū conuersione.

¶ Sextum est legatiōis nouitas: qd consistit in ser. **¶** Dñs in angelica salutariōe. Ingressus em̄ angelus ad eā in cubiculū: et orantes inueniēs eā nimia claritate

et summa reuerentia prostratus vt seruus ad bo-
rutinam: qui ante alias venerat eidemq; apparue-
rat vt socius ad amicitia: vultu in terram demisso:
iocundavoce inquit. Ave gratia plena dñs tecu:
bñdicta tu in mulieribus &c. Et ostendit ipsam a
seruitute liberatã. Ave. i. sine ve. Triplici enim ve
mulieres laborant: qđ sine pudore concepti: sine dolore
peperit: & sine labore filium educavit. **Q**uotibus
adornatur: gratia plena. Hieronymus. Singulis
enim gratia largitur per partes: marie vero si-
mul se totas infundit gratie plenitudo. **Q**uatri-
monio copulatã: dñs tecum: plusq; mecum dicit.
Crysostrornus. Quia mecum per gratiam: tecum
per naturam: mecu in mente: tecum in carne: me-
cum q; ab eo sum creat: tecu quia ex te est incar-
natus. **I**n reginã ordinatã: benedicta tu in mu-
lieribus. Augustin. **B**enedictio eue: in bēdēdi-
ctionem mutat marie &c. **S**exto notatur hec
novitas in virginis cogitatione. Hec em̄ cum vir-
go audisset turbata est nō perturbata: qđ em̄ tur-
bata est fuit pudicitie virginalis: qđ non perturba-
ta fortitudinis: vt dicit Bernard. **E**t turbata est
non in angeli visione: quem sepe videre cōsueue-
rat: s; in noua salutatione. Ideo turbata est in ser-
mone eius: & cogitabat qualis eēt ista saluatio.
Tertio in facti siue legationis narratione. An-
gelus em̄ more sapientū legatorum post saluta-
tionem virginis factam ex parte dei narrat ei cau-
sam sui aduētus dicens. Ne timeas maria &c. An-
nuncians ei dei filium ex eius vtero incarnandū:
et ipsum s; hōiem super sedē dauid patris eius
perpetuo regnaturū. **Q**uarto in dubij cuiusdã
interrogatōe. Nam virgo cū credulaverbis ange-
licis redderet quāntū in facto: non dubitã ali-
qualiter quin hoc fieret qđ mater filij dei esset: du-
bitans de modo vt doctozes dicunt: angelū super
hoc interrogauit dicens. Quo modo fiet istud &c.
Et debet scribi diuise vt sint due dictiones scilz
quo p̄nomen & modo nomē: & non vna dictio quo-
que est aduerbiū interrogandi: quasi dicat virgo.
Tantum virginitatē p̄dilexi: vt salua diuina di-
sp̄sitione: potius eligerē virginē permanere qđ
corruptam dei matrē esse. **Q**uinto in ipsius du-
bii solutiōe. qđ immediate angelus soluit dicens.
Spiritus sanctus superueniet in te & virtus altissi-
mi obumbrabit tibi. **E**t notãter dicitur nō venire:
sed superuenire: vt superabundante gratia osten-
datur. **E**t virtus altissimi eidem obumbratura p̄e-
nuncietur. Hec antez obumbratio ipsa est diuini
verbi incarnatio: Nam vmbra a lumine & corpore
oblecto formatur. Sicut enim sol quodãmodo est
pater vmbre: & statua siue quodlibet corpus eius
mater: & statua ex solis lumine cōcipiens lumen:
vmbra format in terra: que vmbra patrem solem
habet in celis: statua vero matrē in terris. Sic

christus patrē deum habet in celis: matrē virginē
in terris: que dei lumen cōcipiens xpi humanita-
tem instar vmbre ex sui natura formauit in ter-
ris. **U**ltra hec angelus ad leticie virginis cu-
mulum: et eius perfecte fidei firmamentū: eliza-
beth eius cognatã zacharie coniugē: nūciavit Ne-
rilem cōcepisse & iam mēsem sextum attigisse: vt
ex hoc deo possibile qđquid vellet esse assereret.
Sexto in legatōis finali cōclutione. Nam vbi
virgo audiuit qđ mater filij dei esset futura: neq; p̄-
pter hoc virginitatē quam deo vnerat amissura
summa repleta leticia: genu terre posito expãsis
manibus oculisq; ad celū erectis cum lachrymis
dixit. Ecce ancilla dñi: fiat mihi s; verbum tuū.
Statimq; filius dei in yterovirginali: de ipsius se-
mine sp̄s sancto operatē cōceptus est: perfectus
deus: p̄fectus hō: ex aīa rōnali et humana carne
subsistēs. **L**uius corporis formatio & organizatio
non. xl. seu. xlv. diebus numerū expectauit: sed mox
ipso instanti vt virgo verbū p̄tulit: diuina operã
te oipotencia p̄fecta & integralis facta fuit. **T**ūc
surgens maria abijt in mōtana ad elizabeth vifi-
tandam: quam vt saluasset iohãnes in eius vtero
exultauit. **I**lla per sp̄ritu sanctū in exultatiōe fi-
lij: virginē christū in vtero cōcepisse cognouit: et
quod nouerit p̄phetauit. **E**t maria canticum:
magnificat: cum exultatione decantauit. **E**t inde
apud cognatam tribus mensibus mansit: donec
iohãne nato ipsa mater christi eidem primum
officiū obstetricis impendit.

De sctō Gabriele archangelo. Cap. cccxvj.

Gabriel archan

gelus quãuis nulla speciali solē
nitate aliquo anni tpe ab eccle-
sia recolat: merito tñ. viij. kalen-
aprilis de ipso memoria celebris
habenda censetur: qđ ipso die my-
sterium incarnationis principiū
nostre salutis: vt dictus est: beate
virginis nunciat: & ad ipsam legationes deferen-
dam nunciis idoneis p̄e cunctis angelis a deo
electus fuit. Quãuis enī alias pluries a deo ma-
gna sacramenta nuncianda pluribus sanctis fue-
rit destinatus: in nullo tamen sicut in mysterio in-
carnatiōis fuit tanto honore sublimatus. De ipso
enim in scriptura sacra expressum habem: qđ nul-
ta predixit danieli de tēpore futuro. & secreta nun-
ciavit zacharie de iohãne nascituro. **H**ic etiam
s; iohãne belech ortum beate virginis iochim
et anne eius parentibus nunciavit. **E**t generaliter
licet ex nomine gabrielis non exprimat: cre-
ditur a pluribus qđ ad queq; magna dei sacramē-
ta prenuncianda hic angelus destinatus. **U**nde &
ex hoc quidã putant eundem fore qui ortum sam-
psonis manū predixit: et ioseph vt christum pue-
rum fugaret in egyptum in somnis mandauit: et
deiq; in egypto berode defuncto vt in iudeam
rediret impauit. **A**q; magos vt per aliam viam
reuerterentur ad patriam similiter soporatos ad-
monuit. **H**ic insuper idem fuisse arbitrat: qui
christo domino passionē expectanti: & sanguineū
sudorem emittenti in oratione apparuit: eiusq;

De sanctis in mese martij occurrē. Fo. lxxix.

hūanitatē fm mor⁹ sensibiles pfortauit: quibus alijs recti⁹ videat: p ille michael pot⁹ fuerit: quia angelus q̄ tunc xpo apparuisse legit nō venit ad aliqd̄ nūciandū: s̄ exhortandū: qd̄ po tuis est officij michaelis q̄ gabrielis. ¶ Dicit quidā q̄ nō fuerit ille idē angelus q̄ ortū iohā nis r virginis r ortū xpi prenunciavit: licet eī eodē noie appellent: istud tñ est nomen officij nō persone. Nam ista noīa michael gabriel: r phael: noīa sunt officioy: sicut comes: imperator: ep̄s: r sacerdos. Et ideo plures angeli idē exercētes officij possunt eodē noie nūcupari. Nō em̄ videt cōueniēs q̄ idem angelus fuerit nūcius natiuitatis serui r dñi: pcuratoris r regis. Cū alter de inferiorib⁹: alter de superioribus ordinib⁹ extiterit. Sed hāc opinione leo papa reprobat in sermone asserens gloriā baptiste inter alia in hoc cōsistere: q̄ eius natiuitas eodē angelo quo r xpi incarnatio finitāta fuit. ¶ Gabriel vō interpretatur fortitudo dei. Et hoc ideo: q̄ illi nūciare venit: q̄ dñs fortis et potens in prelo ad debellādas aereas potestates descendit. ¶ Officiū autē eius est secre

ta mysteria diuina nūciare. Tñ r de sc̄ta elisa beth de vngaria inuenit q̄ gabriel angelus eidem pluries apparuit: r multas ei diuinas visiones reuelauit: q̄ etiā ei dixit: q̄ ipse erat angelus: q̄ verbi dei cōceptū brē v̄gini nūciauit: quiq̄ obitū ipsius v̄ginis eidem p̄dixit. ¶ Est etiā eius officij alias iustorū cū michaelē assu mere. Tñ inuitis patrū habet: q̄ quidā frater venēs ad ciuitatē vidit peregrinū egrotū in platea iacentē: r in extremis laborātē: cui nūllus assistebat: viditq̄ a dextris eius r a sinistris michaelē: r gabrielē archāgelos q̄ descendant p̄pter aiām eius: rogātes eam vt egereretur. Sed cū ex corporis affectiōe egredi recusaret: dixit gabriel ad michaelē vt eam assumeret: r sic abirēt. Qui respōdit q̄ nō poterat: quia impositū a deo sibi fuerat vt aiām peregrini sine dolore educerēt. Et tunc frater ille vidit dantū cum cybara r oēs ciues celestis hierusalē psallētes iussu dei descendere: ad quozum cantus r sonitus melodias animā peregrini spōte a corpore extri: quā Michael cum Sabatele suscepit. Nec in vitis patrum.

De passione dñi nostri iesu christi. Cap. cccxxvij.

Assio dñi

eodē die quo r ei⁹ incarnatio ad lras post annos. xxxiij. r eadē sexta feria facta est: scz. viij. ka. len. aprilis quo etiam die augustin⁹ quarto de trinitate hoīem primū de terra formatū: r ipso die la psum fuisse testatur: r quidā eundē post annos. ccccccccl. ipso die dicit esse defunctū: vt sic odo redēptiōis cōcordet creationi. ¶ Et notandū q̄ passio dñi est memoriter retinenda: eo q̄ quantū ad p̄cessū fuit iniusta: q̄tū ad modū fuit ignominiosa: quā tum supplicij fuit penosa: quātū ad effectū fuit fructuosa. ¶ P̄io quātū ad p̄cessum fuit iniusta: q̄ p̄tm̄ nō fecit: nec inuictus ē dolus in ore ei⁹. Nam q̄venit indigne: pena dolēdave nit. ¶ Fuit etiā cōtra humanā legē: q̄ em̄ in hoīem nō cōfessum nec cōuictūz snia mortis feratur est cōtra oēm legē. Ecce ego (ait pilat⁹) corā vobis iterrogās nullā causāz inueni in hoīe isto ex his in q̄bus eū accusatis. De tribus em̄ eū accusabāt. p. s. tributū dari cesari p̄hibebat. q̄ se regem dicebat. r q̄ filium dei se faciebat. De p̄io a pilato interrogat⁹ nō fuit: q̄ manifeste de cōtrario sibi p̄stabat q̄. s. dixerat. Reddite q̄ sunt cesaris cesari r. De sc̄do

fuit: q̄ manifeste de cōtrario sibi p̄stabat q̄. s. dixerat. Reddite q̄ sunt cesaris cesari r. De sc̄do

De sanctis in mese martij occur. Fo. lxxx.

litas est triplex: scilicet pctōꝝ remissio: gratie collatio: ⁊ glorie exhibitio. Et hec tria notantur in titulo crucis. Nam iesus pctōres saluans quoad p̄m̄iū: nazarenus florē gratie conferens quoad sc̄dm̄: rex iudeoꝝ regnum se cōfidentibus exhibēs quoad tertiiū. ¶ **¶** Uel dicendū q̄ fructus huius passionis est quadruplex. Primo namq; fuit acceptissimus ad placandū deum. Unde Anselmus in lib. *Lur deus homo*. Nihil asperius et difficilius potest homo pati ad honorē dei sponte ⁊ nō ex debito q̄ mortē. Et hoc est qd̄ dicitur de xpo *Ep̄hes. iij.* Tradidit semetip̄m p̄ nobis oblatione ⁊ hostiam deo ꝛc. ¶ **¶** Sc̄do fuit cōgruentissimus ad curandū morbū. Et hoc ex parte temporis: q; eodē mense die ⁊ hora qua peccauit adā: ⁊ christus eius peccatū exoluit: vt dictū est. Et ex parte loci: q; locus passiois cōsiderat: siue cōmūnis: q; in terra p̄missiois: siue specialis: q; in monte caluarie: siue singularis: q; in cruce. In loco autē cōmuni primus homo formatus fuerat: q; in agro da nasceno. In loco p̄ali sepultus: videlicet ibi dem vbi passus est xps. In loco singulari deceptus: q; in liguo. Et ex parte modi: qui modus fuit ⁊ per similita ⁊ per cōtraria. Per similita: vt dicit Augustinus: q; homo hoies mortalis mortales in morte mortuos liberauit. Per cōtraria: qm̄ vt dicit Grego. Primus homo peccauit per superbā: q; voluit deo simillari per sciētie sublimitate. per inobediētia: q; t̄s̄gredi uoluit mādatū p̄ subtilitate. per gulā: q; gustauit pomi suauitate. Ec̄tra dei filius: vt dicitur ad *Philip. ij.* Humiliauit semetipsum cōtra p̄m̄iū: factus obediēs contra sc̄dm̄: vsq; ad mortē contra tertiiū. ¶ **¶** Tertio fuit efficacissimus ad attrahendū genus humanū. Bernar. Super oia reddit te amabilem bone iesu calix quem bibisti opus redemptionis nostre. Quarto fuit prudētissimus ad expurgandū humani generis inimicū. Job. xxxv. Prudētia eius percussit superbū ꝛc. Nūquid capere poteris leuithā hāmo? Ab sc̄dit em̄ xps hāmū diuinitatis in esca hūanitatis. Et diabolus volēs capere escam carnis: captus est ab hāmo deitatis.

¶ De sc̄to Dismas cōfessore. Cap. cxxvij.

Dismas cōfessor

for fuit ille latro q̄ a dextris d̄ni crucifixus est: ⁊ credens in est: ⁊ delictoꝝ suozum penitens: nulla alia pena purgatus statim vt mortuus est euolauit. Sic em̄ christus et promiserat dicens. Amē dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Uidit enim statim

xpi diuinitatem: quā videre paradiso est: ppter quod sanctorum confessorū numero sociatur. D̄s em̄ qui confestim vt mori euolat sanctus esse censet. Nam hec est differentia inter sanctos et beatos. Sancti nepe sunt q̄ nulla pena purgati sp̄m̄ emittētes statim euolat. Beati vō qui post aliquoꝝ purgationem ad celestia cōscedunt. Dic autē sc̄tis q̄uis sancto ⁊ confessorū numero societ: nō tamē vt martyꝝ reputat: quāuis in cruce passus fuerit. Nā vt dicit Augustinus. Martyꝝc nō facti pena: sed causa. Dismas ergo ⁊ si p̄ passionē crucis obierit: non tñ ip̄am penā p̄ veritate vel iusticia p̄tulit: sed ex pp̄ia culpa. Ideoq; mortē patiens ⁊ in xpm̄ credens ac peccatoꝝ suoz penitēs: per mortē quidē illā reatus suum quoad purgatoꝝ penā diluit: martyꝝ tamen esse non meruit. ¶ Fuit autē latro hic egyptius natione: vt habet in cōpilatione da nasceni. Qui tempore quo xpus in egyptus fugatus est: p̄edo erat: et in quodam nemoꝝ re habitaculū habens transeuntes cum foꝝc̄is spoliabat. Cum autē ioseph cum maria et puero in egyptum fugientes illac transitū facerent: occurrit eis dismas: vt eis substātia auferret. Tisa vō virginis mansuetudine et pueri speciositate: admirat⁹ substitit: ⁊ q̄si diuinitus inspirat⁹ hoc uerbum p̄tulit. Non esse possibile puerum ab hoie genitum tanta pulchritudine decoratū. Et si possibile esset vt si de⁹ haberet filium: elegantissimū illum infantem diceret ex aliquo numine generatū. Igit ⁊ ppter pueri sp̄m̄: et matris aspectū placabile nō solum ab eoꝝ depredatōe abstinuit: sed etiā eos illa nocte i domū pp̄ias introduxit: ⁊ necessaria ministravit. Habebat autem vxorem ⁊ filium tot vlceribus plenum vt leprosus videretur. Eū autem vxor disine puero iesu balneū preparasset: et virgo xpm̄ balneasset: latronis coniūx quasi diuino instinctu puerū suū in eadem aqua balneauit: sperans quodāmodo ex quadam latente uirtute quā in filio virginis esse cogitabat: filiū suuz vlcerosum posse sanitatē suscipere: qd̄ et factū est. Dux em̄ vt puerū vlcerosum aqua illa tetigit: sine ulla macula cōfestim de balneo mūdatus ascēdit: qd̄ uidens dismas: puerus iesum cū matre vt deos adorauit: et eosdem vsq; ad ciuitates cū securo comitatu associauit. Dicit quoq; q̄ puer iesus i recessu suo latrone allocutus p̄ humanitate sibi impensa eidē in regno patris sui p̄emittit se retributum promisit. ¶ Tempore igit mortis xpi dismas cū alio latrone nomine gestas pro facinorib⁹ suis a iudeis capti cū xpo mortu crucis adiudicant. Et dismas quidē xpm̄ ppter hoc aliter nō cognoscēs ad dextris eius: gestas vō a sinistris confixus est. Et cū iesum

omnis populus blasphemaret: ipsi quoque ambo latrones qui crucifiri erant cum eo improperabant: ut duo euangelista testantur. Cum autem sol ad meridiem tenderet: et latus christi radio suo feriens umbram eius versus dextram patris emitteret: gyrante sole mox et umbra corporis christi super latronem ad dextris existentem descendit: virtus diuinitatis eius in corde illius subintravit. Uidesque qualiter christus pro inimicum patrem obsecraverat compunctus est: et continuo in christum credens: non solum ut dicit Lucas euangelista consocium de blasphemia increpauit: sed etiam iesu misericordiam implozauit. Cui dominus misericors: qui pro peccatoribus peudebat ne dum peccata remittit: sed etiam ei morienti paradysum condonauit. **Sestas vero** qui in sua obstinatione permansit: ad inferna descendit. In euangelio Nicomedi legitur quod cum christus sanctos patres de limbo extraxit eos ad terrestrem paradysum introduxit: ut usque ad diem ascensionis eius ibidem manerent: et tunc secum ascendente ascenderent. Quibus paradysum introgressis: occurrit vir portans humeris signum crucis. Et interrogatus ab eis quis esset: respondit quod latro ille erat qui cum christo crucifiscus fuerat: et in ipsum credens eius misericordiam postulauerat. Cui dominus regnum celeste promiserat: signum quoque crucis sibi tradiderat: mandans ut illud ad paradysum portaret: et angelo ipsius loci custodi ostenderet: ac sibi ex parte christi crucifisci mandaret: ut ipsum in eodem loco intrmitteret. Quod postquam latro fecit: angelus ipsum in paradysum introduxit. **Hec in euangelio Nicodemif. Festum autem beati dñsme eodem die dñice passionis recolitur: scilicet. viij. kalen. Aprilis.**

De sancto Dyreneo episcopo et martyre. **Cap. cccxix.**

Dyreneus eps smyrnesis passus est apud siriniam tempore maximi imperatoris: agere probo preside panonie. Qui primo tormentis acerrimis veratus: deinde diebus pluribus in carcere cruciatus. Nouissime pro confessione nominis christi usque ad mortem grauissime cesus est. Corpusque eius in flumine sani precipitatum. Ado tamen dicit quod nouissime absciso capite consumatus est. Qui passus est. viij. kalen. aprilis.

De sancta Dula virgine et martyre. **Cap. cccxx.**

Dula virgo et martyricome die ciuitate passa. Hec fuit ancilla cuiusdam militis paganozum. Quam cum ille cognoscere vellet: ipsaque omnino recusaret dicens christiana lege adulterium esse prohibiti cum ipsam christianam audiuisset: ab eodem domino suo pro fide et castitate occisa est. viij.

Kalen. Aprilis. Hec ado in martylogio.

De sancto Castulo martyre. **Cap. cccxxj.**

Castulus mar-

ty: zetarius palatii imperatoris: sub diocletiano romepassus est. Qui in superiori ipsius palatii et altissimo manens: cuius esset occulte christianus Laici papam: marcellianum et marci germanos effecti diacones atque tranquillinum eorum patres factum presbyterum refouebat: et alios christianos: quod de ipso suspitio nulla erat. Tandem deprehensus pro christianus esset: et christianos preteritum officii refoueret a persecutoribus tentus: tertio appensus: tertio auditus in confessione domini perseuerans missus est in foueam: et dimissa super eum massa barenaria cum palma martyrij migravit ad christum. viij. kalen. aprilis.

De sancto Quirino martyre. **Cap. cccxxij.**

Quirinus mar-

ty: romepassus est tempore claudii imperatoris: de quo legitur in passione scotorum marci et marthe adifax et abacum. xiiij. kalen. februarij: quod cum predicti sancti venissent romam ad orationem: martyres detentos: in carceribus visitabant: venientes autem in castrum trans tyberim intra carcerem inuenerunt hominem venerabilem nomine Quirinum: qui iam multaverbera pro christi nomine perpeffus fuerat et facultate nudatus. Cum quo diebus octo manserunt ministrantes ei de facultatibus suis et lauantes pedes eius qui in vinculis erant constricti. Unde abierunt ad martyres alios requirendos: et post dies aliquot redeuntes: beatum quirinum non inueniunt. Sed a quodam pastore presbytero audierunt: qualiter quirinus gladio in carcere interfectus fuerat: et in tyberim iactatus. Cuius corpus remanserat in insula lycaonie. Ad quod requirendum marinus cum filijs et pastore presbytero perrexit noctu: et inuentum corpus sepelierunt in ciuitate pontiani in crypta. viij. kalen. aprilis.

De sanctis Montano presbytero et Maxima martyribus. **Cap. cccxxij.**

Montanus pres-

byter et maxima virgo in oppido furni passi sunt. Qui dum christum dominum viuam voce confiterentur: ab insidilibus tenti et vinculis ferris colligati: ambo mare mersi sunt kalendas aprilis: ut Hiero. in martylogio testatur.

Explicit liber tertius.

Incipit prologus quarti libri.

Quartus liber

presentis catalogi continet gesta et passiones illorum sanctorum quorum festiuitates occurrunt infra tempus in quo representat ecclesia solenne spose a sposo facta translatione: et ipsius donatione siue adoratione: quod tempus fuit a resurrectione domini usque ad die penthecostes. Et ipsius tempus ecclesia dei prout ad litteram euenit representat. In quo quidem tempore p[ro]pheta christi figuratiue: primo in die resurrectionis domini et per octauam de domo tyranni diaboli qui per eius factum fuerat: non creandum sed decipiendo per christum resurgente educit. Cuius et per psalmistam dicit. Obluiscere populus tui et domus patris tui. Secundo ipsa eadem nuptia ab octaua pasche usque ad ascensionem mystice vestit et colitur atque dotibus adornatur. Nam in prima dominica post pascha glorificatur in corpore et vestit immortalitate. In cuius figura ipsa dominica vocatur in albis: scilicet

usque ad idem neophyti vestitur: quod denotat dotes corporis immortalis. Et in euangelio de gloria dominici corporis ad discipulos clausis ianuis introgressi meorum sit: quod est figura n[ost]re future corporis glorie glorificationis. In reliquis quattuor subsequenti dominicis glorificatur in anima: cuius dotes sunt Augustinus sunt visio et dilectio. Ideo in secunda et tertia dominica representatur beatorum visio: in libro scilicet apocalypsis qui tunc legitur: ubi narratur de viginti quattuor senioribus et de angelis ac turba magna sanctorum stantibus ante thronum diuinum et fruuntur visione. In quarta et quinta dominica representatur eorum dilectio in epistolis canonice que tunc leguntur: in quibus de dilatione precie pertractatur. Tertio ipsa eadem sponsa a die ascensionis usque ad penthecostem subarata: et ut dicitur est feliciter dotata in domum ipsius christi solentem introducit: et hoc in persona christi carne gloriosus et sanctorum glorificationem cum illo ascendenti: ubi tunc cantatur. Ascendens christus in altum: captiuus duxit captiuos: et ascendit deus in iubilatioe etc. Ad hunc ergo temporis festa discutienda precedendum est.

Incipit prologi quarti libri.

Incipit liber quartus: a pascha resurrectionis domini usque ad penthecostes.

De resurrectione domini nostri iesu christi. Capitulum. j.

Resurre

ctio domini nostri iesu christi tertio die a pascha facta est: eo videlicet die ad litteram quo hic ponitur: scilicet. vi. kal. apillis. Circa quam resurrectionem quattuor considerare debemus: scilicet factus miraculosum: tempus gratiosum: modus gloriosus: et sine fructuosus atque preciosus. Primo considerare debemus factum miraculosum. nam omnem naturalem cursum excedit: quod secundum philosophum. Quod semel corruptum est secundum suam formam specificam: impossibile est idem numero reparari. Tamen aliquibus rationibus probabilibus potest probari christum resurrexisse: per naturam: et per figuram: et per scripturam. Primo per naturam phenicis. nam phenix que est sola in mundo sine specie: postquam per annos. ccc. vixerit: ut dicunt naturales: montem excelsum ascendit: et de lignis pluribus aridis nidum sibi facit. In quem intrans alas aperit: et versus solem aerem pullat: et pulsando ignem excitat: quia cum re

gio illa que est prope equinoctialem sit calidissima ex solis inflammatione et aeris percussione facilliter ignis accenditur: sicque phenix in nido comburitur: cuius corpus combustus solis radius nutrit: et ex eo post dies aliquot nouam phenicem produxit: sic quodammodo christus phenix est solus in mundo sine femine humano conceptus: qui carne antiquam propter ade peccatum ad sublimitia caluarie montis adduxit: et ibi nidum sibi crucis elegit: que de quattuor lignis fuit: quem ascendens alas: id est brachia extendit: ignemque charitatis ultra modum accensus carnem passionem usque ad spiritus emissionem combussit: sed eterni solis diuinitas ipsum corpus in sepulchro refovit: ac ex resurrectione glorificatus in nouum hominem excitauit. Deo etiam dicitur nasci mortuus qui ad patris vocem rugientis post triduum excitatur. Sic et christus qui est ille leo: de quo Apocalipsis. v. Ecce vidit leo de tribu iuda etc. Post triduum mortis sue paterna voce ipsum excitante suscitatur. **S**ecundo per figuras. Nam ut habetur tertio Regum. c. xvij. Delias filium sareptane vidue super eius lectulum posuit a mortuis suscitatur. Delias autem qui interpretatur deus meus significat deus patrem: qui filium suum in cruce mortuum in sepulchri lectulo collocatum a mortuis excitauit. Sic est filius marie secundum carnem que propter eius passionem viduata fuit: vel filius synagoge: que ipsum mortuum semper existimans semper in viduitate manet. **T**ertio per scripturam. prime Corinthio. xv. cap. Tradidi vobis in primis: quod et accipitis: quod christus mortuus est: et quia resurrexit tertia die secundum scripturas. Et in symbolo patrum additur quod resurrexit tertia die secundum scripturas. Licet enim de ceteris articulis humanitatis scripture loquatur: tamen in hoc additur secundum scripturas: quia hic articulus est difficilior: ad probandum et magis dubius ad credendum: vt quia scripture credere debemus: merito resurrectionem quibus improbabilem credamus. **S**ecundo considerare debemus tempus gratiosum. Et hic tria sunt vitanda: scilicet quare christus die tertio et non ante resurgere voluit: quare cum alijs in vltima resurrectione resurgere non expectauit: et qua hora resurrexit. Circa primū sciendum est quod non fuit conueniens: vt ante diem tertium resurgeret: triplici ratione. **P**rimo propter mortis sue probationem: sicut enim in tribus testibus stat omne verbum: ita in tribus diebus experitur omne factum. Et vt mortuum se perfectissime comprobaret usque ad diem tertium iacere voluit in sepulchro. Nam si ante resurrexisset: potuisset opponi quod vere mortuus non fuisset: cum homo usque ad xxxij. horas possit ex aliqua angustia quasi mortuus detineri: vt phisici dicunt. Ideoque xl. horis mortuus stetit. **S**ecundo propter sue potestatis ostensionem: quia si statim resurrexisset: non videretur habere potestatem ponendi animam suam et iterum sumendi eam. **T**ertio propter nostre mortis significationem: vt per hoc ostendatur quod lux sue mortis curauit nostram duplicem mortem: et ideo vna die integra et duabus noctibus iacuit in sepulchro. Nam vna dies significat eius simplicem mortem: due no-

ctes nostram duplicem mortem. **C**irca secundū dicendum quod triplici ratione non expectauit cum alijs resurgere in nouissimo die. **P**rimo propter corporis dignitatem: quia non erat decens: vt corpus deitatis vnitum cum ceteris puluisceret. **P**s. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. **S**ecundo propter fidei firmitatem: si enim non surrexisset fides perisset: nec aliquid ipsum verum deum credidisset. prime Corinthio. xv. Si christus non surrexit inanis est fides nostra. **T**ertio propter nostre resurrectionis exemplaritatem. Nam si christus resurrexit et nos resurgemus: vt dicit apostolus: quia eius resurrectio est causa exemplaris nostre. vnde Gregorius. Habemus spem resurrectionis nostre considerata gloria capitis nostri. **C**irca tertium sciendum quod de hora resurrectionis doctores diuersa senserunt. Hieronymus et quidam alij tenent quod surrexit in mediana nocte: adducentes illum in figura iudicij. xvj. Dormiuit sampson usque ad noctem mediam. Sed si hec opinio vera esset: christus solum. xxxiij. horas mortuus extitisset. Augustinus vero et quidam alij tenent quod summo diluculo surrexit: vt sic. xl. horas mortuus fuerit: et adducunt pro auctoritate iud. ps. Exurge gloria mea exurgā diluculo. **T**ertio habemus considerare modum gloriosum. Circa quod sciendum quod christus resurrexit. **P**rimo potenter: quia propria virtute. Iohannis. xx. Potestatem habeo ponendi animam et iterum sumendi eam. **S**ecundo feliciter: quia deposita omni miseria. Habuit enim dotes. iij. que corporibus nostris glorificandis in fine debentur que sunt apposta corpori nostro mortuorum. **C**orpus enim nostrum nunc est passibile: obscurum: grossum: et ponderosum. Tunc autem erit impassibile: quod mors ultra non erit: neque luctus: neque clamor: neque ullus dolor. Et christus resurgens a mortuis iam non moritur. Roma. vj. Item erit luminosum: quia fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Et christus resurgens habuit in corpore eandem claritatem quam habuit transfiguratus in monte quando resplenduit facies eius sicut sol. Item erit subtilissimum: in cuius figura corpus christi clausis ianuis ad discipulos intrauit: sicut solis radius ex subtilitate penetrat corpus per lucidum. Item erit agilissimum: quia assumet pennas: vt aquile volabunt et non deficient. Esa. xl. **T**ertio surrexit mirabiliter: quod clauso sepulchro exiit sicut alias clauso vtero matris pcessit. Legit quod anno dñi. M. cxj. cuidam monacho sancti laurentij extra muros vrbis mirati de cingulo suo insoluto et ante illum proiecto vox in aere facta est. Sic potuit christus clauso pedire sepulchro. **Q**uarto surrexit vtiliter: quod capta preda. Diere. iij. Ascendit leo de cubili suo et predo gentium se leuauit. **Q**uinto socialiter: quia cum pluribus resurrexit. Nam multorum corpora sanctorum resurrunt cum eo etc. vt habet Matt. xxvj. In quibus vt plurimum doctores opinantur perfecta resurrectio completa est. Et hoc probatur. **P**rimo quia ad hoc cum domino surrexerit vt fidem resurrectionis eius per simile confirmarent. Et ideo apparuerit multis. Hanc autem fidem confirmare non possent si iterum morturi fuissent: et in ipsis perfecti

De sanctis in mēse martij occurrē. Fo. lxxxij.

resurrectio completa non esset. Item probatur per auctoritatem petri de dauid: quē petrus die penthecostes in testem christi allegando produxit dicens de eo. Et sepulchrum inquit ei' apud nos est. Actuum. ij. Non enim petrus ausus est dicere corpus dauid ibidem esse. Et sepulchrum eo q' per spiritum sibi infusum iam ipsum nouerat perfecta resurrectione cum domino surrexisse. Item probatur per euidenciam. Nam iacob in egypto moriens se ad hebron in sepulchro patrum sepeliendum mandauit. Ioseph filios adiuuauit ut quando deus eos uisitare t de egypto educeret ossa eius ad paternum tumulum transportarent. Cura enim fuit istis sanctis: ut dicit comestor: sepeliri in loco illo ubi deo reuelante christū sepeliendum nouerat: ut cum eodem resurgente communem resurrectionem accederent: quod non esset si veram resurrectionem se non obtenturos prescuisissent. Item probatur per tertium euangelicum: quod dicitur q' sancti qui cum domino surrexerunt uenerunt in sanctam ciuitatem: et paruenerunt multis. Nam hoc uerbum apparere non competit nisi corpori gloriofificato: quod propter eius dotes premiffas in momento uideretur: et subito non uideretur. Nūq' enim dicitur de lazaro q' apparuerit: quia perfecta resurrectione nō fuerat suscitatus: sed iterum moriturus. Sexto surrexit ueraciter: tripliciter autem se uere surrexisse comprobauit. Primo per angelicam attestacionem. Angelus enim qui non mentitur eiusdem resurrectionem nunciatur. Et non solus unus angelus tribus maris: sed etiam duo angeli magdalene: ut euangeliste testantur: q' in ore duorum uel trium testium stat omne uerbum. Secundo per omnium sensuum comprobacionem. Probauit enim se uere surrexisse per sensum uisus: q' cicatrices ostendit: et per hoc se surrexisse uere demonstrauit in eodem corpore quo passus fuit. Per sensum auditus: quia aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. Per sensum olfactus: q' insufflauit in eos et dixit. Accipite spiritum sanctum etc. ubi dicit glosa interli. q' christus habuit anhelitum refragantem: cuius odorem apostoli sentientes ipsum uere surrexisse cognouerunt. Per sensum gustus: quia cum comedit coram eis fumens reliquias dedit eis. Et in die ascensionis conuencens precepit eis ab hierosolymis ne discederent. Per sensum tactus: quia thomas cicatrices tetigit: et in firuras clauorum digitum: et in aperturam lancee manus misit. Tertio per frequentem apparitionem. Nam die ipso resurrectionis. v. uicibus apparuit: et alijs diebus sequentibus alijs. v. Primo enim apparuit marie magdalene. Iohannis. xx. et Marci ultimo. Secundo tribus maris a monumento redeuntibus: dicens eis. Aue. Matth. ultimo. Tertio apparuit symoni: sed ubi uel quando nescitur. Dicit tamen Damascenus: q' cum petrus a monumento redisset ad foueam suam rediit: ut peccatum suum desleret. Tuncq' sibi dominus apparuit et se surrexisse declarauit: ac peccatum suū sibi dimissum nunciatur. Tu ce tamē cap. xxiij. habetur: q' surrexit dominus uere et apparuit symo-

ni. Quarto apparuit duobus discipulis euntibus in emans. Luc. ultimo. Quinto. x. discipulis in cenaculo congregatis thoma absente. Iohannis. xxi. De. v. apparitiones ipsa die resurrectionis facte sunt: et has representat sacerdos in missa quāquies: se ad populū cōuertens. Sexto apparuit. xj. discipulis octaua die congregatis et thoma presente: qui tunc ipsum tetigit et cicatrices palpauit. Iohannis. xx. Septimo apparuit discipulis. vij. ad mare galilee piscantibus. Iohannis ultimo. Octauo apparuit. xj. discipulis in thabor monte galilee. Matthei ultimo. Nono discipulis recumbentibus in cenaculo de ascensionis ubi eorum incredulitatem reprobrauit et cum eis comedit. Matthei ultimo. et Actuum. j. Decimo et ultimo apparuit eisdem ipsa die in monte oliueti: unde ab eis in celū ascendit. Actuum primo. De decē apparitiones ab euangelistis expresse ponuntur. Sunt et alie tres que in ipsa die resurrectionis facte dicuntur. Prima quando apparuit iacob in iso: de qua in ei' passiōe dicitur kalendas maij. Secunda quando apparuit Ioseph ab arimathia de qua infra proxima legenda. Tertia ante omnes istas et alias quas cumq' ipsa hora qua surrexit uirgini gloriose apparuit: licet hoc euangeliste subiceant. Hoc enim non solum ambrosius lib. de uirginibus testatur dicens: uisit maria mater domini resurrectionem eius: et prima uisit et credit: sed etiam ecclesia romana hoc approbare uidetur: que ipsa die apud sanctam mariam maio: em celebrat stationem. Quarto habemus considerare resurrectionis effectū fructuosum: qui reuera quadruplex est. Est enim resurrectio christi operas iustificacionis peccatorum: docens nouitatem morum: generans spem de receptione remuneracionum: et creans resurrectiones omnium mortuorum. De primo roma. iij. Traditus est propter delicta nostra: et surrexit propter iustificacionem nostram. De secundo roma. v. Quomodo christus surrexit a mortuis per gloriam patris: ita et nos in nouitate uite ambulemus. De tertio prime petri. ij. Propter magnam misericordiam suam regenerauit nos in spem uitam per resurrectiones iesu christi ex mortuis. De quarto. j. Corinth. xv. Christus surrexit a mortuis primitie dormientium: quā quidem per homines mors: et per hominem resurrectio mortuorum.

De sancto Ioseph ab arimathia. Cap. ij.

Ioseph ab arimathia

sive ramatha ciui tate iudee nobilis decurio oculi' xpi discipulus fuit: qui corpus eius defuncti a pilato petijt: et cū aromaticis in sindone munda in suo proprio monumento exciso de petra quod ipse sibi parauerat: sepeliuit. In quo nondum quisi' p' positus fuerat: ne forte si xps resurgeret aliter ibide' alias tumulatus crederet.

Liber

Quapropter indignati iudei ism ceperunt et in quoda cubiculo clauso et sigillato reclusi fuerunt: post sabbati occidere cogitantes. Et ecce iesus die resurrectionis ad en intravit: et facie eius a lachrymis extertit: ofculi dedit ac suspensa domo a. iij. angelis in aerea: inde xpm saluis sigillis eduxit: et in arimatbia i domo ppria collocavit. Nec in euangelio nicodemus. Cum autem ioseph post ascensionem dñi a discipulis baptizatus fuisset: et xpm cum eis predicaret: a iudeis iterum captus: et in quodam muro inclusus est: ut ibi in fame et tenebris in terret. Quam vero hierusalem a tito imperatore capta et destructa esset: videns ism murus titus eum aperiri fecit: et ioseph veneranda canicie et aspectu glorioso introclusum inuenit: et quis esset aut cuius rei causa ibi inclusus fuisset: ab eo audiuit: addiditque quod a die qua intro missus ibidem fuit usque tunc celesti fuerat cibo refectus et diuino lumine confortatus. Qui post captus hierusalem cum discipulis omni tempore vite sue permansit: et in senectute bona in domino quietuit.

De sancto Nicodemo discipulo. Cap. iij.

Nicodemus

ex phariseis gamalielis doctoris honorabilis iudeorum et auditor fuit. Dicitur videns signa que iesus in hierusalem fecerat circa festum pasche primo eius predicationis anno in eum credidit: et ad eum visitandum nocte venit: auditusque sermonibus ipsius

occultus et ipse iesu discipulus extitit, qui etiam in consilio iudeorum de morte iesu tractantium cum pontificibus fuit ism pro posse defendit. Et cum de iesu occidendo inter eos discutitum fuisset: ipse amore magistri clandestine conspiratione iudeorum magdalene nuntiavit: quatenus sibi preauerit: secederet a finibus iudeorum. Quod magdalene iesu secreto per epistolam reuelauit ex noie nicodemi: cum ipse iam ad ciuitatem effrem iuxta desertum persequutione fugiens declinasset. Nec damascenus ponit. Qui etiam vna cum ioseph ab arimatbia sepulture christi obsequium impendit. Sed post ascensionem christi ab apostolis petro et iohanne baptisima suscepit: propter quod iudei contra ism sto machari usque ad mortem eius cederunt: et plagis affectu semituum reliquerunt omni substantia spontantes. Gamaliel vero ism collectum in possessione sua gaphar gamala extra ciuitatem adduxit: et ibi ism diebus pluribus refovit. Qui tandem in christo obdormiuit: et sepultus est a sancto gamaliele in eius sepulchro: ubi et corpus pro martyris stephani iapride fuerat tumulatum.

Quartus.

De sancta Maria iacobi. Cap. iij.

Maria iacob

bi. s. minoris mater que ab alio euangelista dicitur maria cleophe: subaudi filia fuit soror beate virginis vterina filia sancte anne et cleophe: cui ipsa nupsit mortuo iacobum primo viro domini nostre patre: hec tradita est in conjugium alpheo: ex quo quattuor

filios preauit: scilicet iacobum apostolum: qui dicitur minor ad differentiam alteri maioris: non quod iste minor fuerit etate: sed posterior uocatione. Ioseph iustum qui dicitur barfabas qui cum matphia sortitus fuit: et simonem iudam apostolos. Nec cum maria matre iesu sorore sua ad crucem domini stetit: et cum a mortem iesu defleuit: atque cum magdalena et altera maria circa corpus dominicum perungendum sollicita fuit. Ideoque eisdem dominus apparuit: ut supra de resurrectione dictum est. Cuius corpus in provincia provincie requiescit in ciuitate.

De sancta Maria salome. Cap. v.

Maria salome

me subaudi fuit etiam soror dei genitricis vterina filia sancte anne et salome: cui anno post mortem duorum virorum scilicet iacobi et cleophe fuit matrimonio copulata. Vel ut quidam volunt hec maria bionomia fuit. s. maria et salome. Alijs placet quod salome nomine

mulieris fuit que passioni domini cum maria eius matre interfuit: que tamen nec maria vocata fuit: nec soror virginis extitit. Unde et matheus euangelista duas solas marias. s. magdalenam et alteram mariam nominauit. Doctores istius ceter tenent: quod fuerint tres marie. Cum quibus potuit esse et alia mulier salome: de qua dicitur in eius festo: quam et hieronymus in suo martylogio ponit. Nec autem maria salome: fuit zebedei: ex quo genuit filios iacobum maiorem apulum et iohannem euangelista. Et hec cum sororibus circa passionem christi et sepultura et corporis victione laborauit: christumque sibi et duabus alijs apparentem videre meruit: ut supra dictum est. hec filium suum iohannem euangelista audiens rome detentam ad ism visitandum accessit. Sed cum eum in exilium relegatum audisset: et rediret in ciuitatem campanie: que dicitur verulana defunctus est: cuius corpus in specu sepulchri dudum latuit: sed reuelatum filio suo iacobo processum tempore inde leuatum est.

De sanctis in mense martij occurrē. Fo. lxxxij.

miro fragrans odore et miraculis fulgens: atq3 in ipsa ciuitate digno honore conditū est. Nozum predictorū quattuor sanctorū ideo hic acta ponuntur: quia dies certos non habentes optime resurrectionis festo applicantur: eo q3 sepulture et resurrectionis dominice confortes permixtissime fuerunt atq3 participes.

De scō iohāne anachorita p̄fessore. Cap. vi.

Iohannes ana

chorita: vt ait Sigibert⁹: ⁊ in vitis patriū habes: anno primo imperatoris theodosij senioris sanctitate ⁊ spiritu p̄phetie in egypto claruit: habuitq3 cellā in beremo thebaidis in rupe ascēsus grauisimū et pene inaccessibleis in qua inclusus. lxx. annis p̄mansit. Qui nūq̄ mulierē ⁊ vix rarissimis viris se loqui p̄mittebat: Nullū tñ ad se intra re vnq̄ voluit: s3 per fenestrā solūmodo loquebatur. Hic theodosio imperatori per lras de eugenio tyranno triūphū p̄dixit: eidēq3 p̄ncipi suū obitū satis longe spū p̄phetico p̄nunciāuit. Cuius etiā romanorū duci de gente ethiopiū que thebaidē ciuitatem inuaserat: certa die victoriā p̄phetāuit: ⁊ vt p̄dixerat per oīa euenit.

¶ Cum quidā tribunus eum rogaret vt coniūgem suā ad se videndū ex deuotione venire p̄mitteret oīno denegauit: promisit tñ eidem q3 ipsa nocte ilam visitaret. Dormientibusq3 ipsa nocte amobus coniugibus per visum apparuit: ⁊ mulierem in dño confortauit. Que euigilās: ⁊ que viderat viro referens vultū ⁊ gestus ac habitus viri scī prout erant exposuit acsi ipm̄ corporaliter vidisset. **¶** Preposito etiā cuiusdam militū qui ad se de lōge venerat: ⁊ vxorē pregnantē reliquerat: nunciāuit coniugē masculinū peperisse: ⁊ vix periclitantē in partu tandē nutu dei euasisse: monēs vt domū rediret ⁊ filii. vñ. diebus euas inueniret: quem ⁊ iohannē vocari mādauit. Qui regressus oīa vt sibi p̄dixerat cōtigisse repperit: ⁊ iohannē puerum nominauit. Sex monachos cum vno diacono ad se venientes quis eorū esset clericus interrogauit. Quibus r̄ndentibus neminem: diaconū alijs iuniorē per sp̄ritū cognouit: ⁊ quis eēt ostēdit: et de mendacio illos redarguens bene edificatos remisit. **¶** Occulta etiā cordis pluribus: ⁊ peccata que cōmiserat reuelabat. Sicq3 multos ad penitentiā inducebat. Pec tridū ante obitū suū neminem ad se ingredi p̄missit: vt sic deo liberū vacare posset. Et postis genibus in oratione sp̄ritum emisit. vi. kalen. aprilis.

De scō Jobe obediēte cōfessore. Cap. vii.

Iohannes mo

nachus ab adolescētia sua cuiusdam seniori tāta humilitate se seruiuit: vt ipsi quoq3 seniori stuporem inderet. Die quadā iussus ab eo vt saxum immane uolueret qd̄ turba hominum magna vix uolere posset: nūc applicata ceruice: nūc pectore toto nō

ro uolueret conabatur. Adeo vt sudore membro totū infunderet vt stimentis: ea videlicet fide ac obedientia qua putabat senē nū posse sine rōne vel incassum p̄cipere: mirabilis em̄ humilitatis ⁊ sollicitæ obediētie vir fuit. Ideoq3 cognomen ex obedientia sortitus est. Abbas suus aliqñ vt eū probaret lignū aridū pro foco paratum: iam ppe putridū uerustate defixit in terrā: inslitq3 inuenit aqua uotidie bis rigare donec vi resceret: qd̄ mādātū ille vt possibile sumēs aquā bis in die quasi duob⁹ miliaribus efferēs lignum irrigabat: ita vt nulla occupatione vel necessitate: aut festiuitate aut hyemis asperitate intermitteret aut retardaret p̄ceptū. Sicq3 anno integro cōtinuauit: donec abbate iubente lignoq3 impulsorū ructe irrigare cessauit. Alias etiā vt uenietes ad se exēplo edificaret p̄nitibus quibusdā monachis inslit iohanni vt lenticulā olei que sola in beremo vel sibi vel aduenientium v̄sibus necessaria erat deozsum abijceret per fenestrā: quod ille nil p̄cogitans de inepto p̄cepto vt necessitate aut olei penuria mox adimplere curauit. Nec casus sanus ⁊ ex vitis patrum.

De scō Gunterano rege ⁊ cōf. Cap. viii.

Gunteran⁹ rex

francoꝝ tpe mauritij imperatoris miraculis ⁊ sanctitate refulsit. Qui ita se sp̄nialibus actionibus mācipauit: vt relictis secularibus pompis thesauros suos ecclesijs ⁊ pauperibus erogaret. De hoc paul⁹ in hystoria longo bardoni refert: q3 dū uenatū iussit in siluā hac illac cunctis di-

scurrētib⁹ ipse in genibus fidelissimi socij grauit⁹ soporatur obdormiuit. De cui⁹ ap̄to ore parui reptile egressū dū tenuē riuiulū ibidē positū trāsire satageret: ille i cui⁹ gremio rex quiescebat spatāz euaginatā sup riuiulū posuit q̄ quā aial trāsirens motis foramē intrauit. Atq3 post moxulam egressus in os regis dormientis socio stupēte: rursum introiuit. Expergefact⁹ rex dixit se uidisse in somnis q̄ fluuiū p̄ pontē ferreū p̄rāsibat: ⁊ speluncā motis ingrediēs auri pōdus: maximū inuenerat. Rētulit socius q̄ ipso dormiente cōtingerant: ⁊ effosso loco quē serpens intrauerat: reperti sunt infiniti thesauri ibidē dudum absconditi. De quo auro rex fecit ciborū maximū super sepulchri dñi deferendū gēmis ornātū. Qd̄ cū illuc deferri nō posset positū ē supra corp⁹ scī marcelli martyris in ciuitate cabiloneñ. passi ⁊ sepulti: cuius festū agit: pridie noñ. septēbris. Qd̄ vsq3 hodie ibi manet. Reliquū vero ipsius thesauri sanctus rex pauperib⁹ dispensauit: ⁊ in ciuitate cabiloneñ. que tunc regni sedes erat in dño quieuit v. kalen. aprilis: vbi ⁊ tumulatur miraculis claret.

De scīs Pisco Malco et Alexandro martyrb⁹. Cap. ix.

Piscus malc⁹

⁊ alexāder martyres apud cesar-

ream palestine passi sunt sub psecutione valeriana: qui diuino fidei calore succensit vltro iudicem adentes: cur tñ in sanguinẽ christianoꝝ deseruiret obiurgat. Quos ille continuo pro xpi noie tentos bestias tradidit deuorados. v. kal. aprilis.

De sanctis Armogaste Archimino et Satyzo martyribus. Cap. x.

Armogastes archiminus et satyus martyres

apud aptricã tpe vandalice psecutiõis sub generico rege arriano cõ essent xpianissimi et prauitate arrianoꝝ libertate catholica frequẽter arguerent martyrium passi sunt. Ex quibus archiminus ductus est ad decollandum mandate rege: vt si expanseceret gladiũ de collare: sinãt dimitteret. Sed qz cõstans stetit: et in nullo terrius fuit: dimissus confessor redijt solo aio martyriũ patiẽdo. Satyus autẽ cõ eẽt procurator domus huericã edictũ cõtra eũ pponit: vt si cõsentire nollet: rebus oibꝫ spoliaret: si lsi in seruitutẽ traderent: vxor quoqz eiꝫ in cõiugem camerario datur: datis inducis vxori ad seducendũ virum. Que cõ diebus plurimis ipsum blanditijs et lacrymis auertere nõ valerẽt: q̃ contra eũ decreta fuerant exequunt.

Armogastes vero postq̃ diu tortus: et in equuleo vno pede suspensus dudũ tolleraisset: ad confusiones suas a theodotico p̃ncipe in bizagonã prouinciã ppe cartaginẽ relegat: vt pastor esset vaccarũ: vbi in cõfessione xpi p̃feuerans migravit ad dñm. Quẽ dum quidã felix xpianus iuxta illicẽ sepelire vellet: prout ei factũs per visionẽ mãdãnerat: effossa humo sepulchruũ repperit sciosum: in quo ipsum sepeliuit. Noni passio recollit. iij. kalen. aprilis.

De sancto eustasio abbate. Cap. xj.

Eustasiꝫ abbas

monasterij limatiẽ. discipulus fuit scii columbani abbatis. Dic sexcentoꝝ pater ferme exiit monachorum et vita et sanctitate conspicuus: etiã miraculis claruit: et in eodem cenobio. iij. kalendas aprilis feliciter obdormiuit.

De scro Secundo martyre. Cap. xij.

Secundus miles et martyr sciuitate asten.

pasus est tpe adriani imperatoris sub prefecto sapritio. Qui a b̃ro calocero qui ab eodẽ p̃fecto in ipsa vrbe in carcere detinebatur fideẽ xpi edoctus est. Cum autẽ sc̃tis martianus in terdoneã ciuitate teneret in custodia Sapritius illuc p̃fiscisci voluit: vt eũ faceret immolare. Cũ quo sc̃dus quasi causa solatijs p̃fectus est: martianũ videre desiderans. Et cõ extra ciuitatẽ asten. equitaret: columba super caput secundũ aduolans infedit: et cõ ad flumen tanarũ venissent: vidit sc̃dus angelũ sup aquam

ambulante: et ipsum in fide confortantem. Sapritius vero voces deoꝝ cõ secundo loquentiũ esse putabat. Et cõ peruenissent ad flumen burbiam: angelus similiter sibi apparuit: et ipm vt in xpm crederet sine vlla hesitatione cõfortauit. Sed dũ terdonam appropinquaret: martianus angelo duce de carcere exiuit: et sc̃cdo obuiauit: et vt ad palmam obtinendã pergeret inuitauit. Sapritius vero vocẽ audiens: et nullum adesse videns stupefactus se somnare putabat. Post hec secundus mediolanum iuit ad quẽ angelus faustinuũ et iouitaz de carcere eduxit: a quibus nube quadã aquã prebente baptismus suscepit. Et ecce columba de celo venit: et corpus dñi deserens faustinuũ et iouite dedit: qui secundũ cõmunicauerunt: et residuum encharistie eidẽs vt martiano deferret tribuerunt. Rediens autẽ secundus cõ iam nox esset: et ad ripã padi venisset angelus freni equi eius accipiens super aquã illũ transiit: et vsqz ad terdonã perduxit: atqz ad martianũ in carcerem intromisit. Qui corpus dñi ei obtulit: et ad domũ suam angelico ductu rediuit. Postq̃ autem martianus a sapritio martyrizatus est: et secundus ipsum sepe liuit: vt supra dictum est in locanda martianũ p̃i die noĩ. martij. Sapritius hoc audiens secundũ teneri fecit: et xpm confidentem in equuleo suspensum tandiũ torqueri mandauit: donec eius brachia a suis compagibus soluerentur. Sed cum fuisset sanitas a dño restitutus in carcerem illũ recluist: vbi dum esset angelus domini sibi apparuit: et secundum clauso carcere eduxit: et vsqz ad asten. ciuitatem deductum ad carcerem vbi erat calocerus intromisit: quibus saluator apparuit: et eos benedicens confortauit. Cum autem mane sapritius ad carcerem pro secundo misisset: carcere clauso et signato ipsum minime repperisset: indignatus venit ad vrbem asten. vt vel calocerum puniret. Et cum in eodem carcere secundum et calocerum inuenisset: calocerum quidem albiganum misit: et ibidem illum decollari mandauit: vt dictum est supra in passio de calocero. iij. kalendas aprilis. Secundum vero aliquibus diebus in carcere detentum educi fecit: et in confessione vere fidei ipso immobiliter persistente p̃cem cum refina liquari mandauit: et super caput eius infundit: ac in os ipsius iactari. Quod cuz vtiliter tolerasset: et inubilando deo psalleret: ipm extra ciuitatem ductum decollari mandauit. Cuius corpus angeli mox tulerunt: et ipsum cõ laudibus sepulture tradiderunt. iij. kalen. aprilis.

De scro Damertino abbate. Cap. xij.

Damertini abbas pius paganus cum idola

quadam vice coleret: vnũ oculum perdidit: et vnũ manus arditatem incurrit. Qui duz deos se offendisse putaret: et ad templum ad idola colenda pergeret: obuiauit cuidam xpiano nomine sauino. Qui cõ ab eo causam sue infrimitatis didicisset: eidem xpm predicare cepit: et ne demones quos deos putabat amplius coleret admonuit: cõsu-

eadem xpm predicare cepit: et ne demones quos deos putabat amplius coleret admonuit: cõsu-

De sanctis in mēse martij occur. Fo. lxxxiij.

lens vt ad sanctum Germanū antiochodoren. ep̄m pergeret cuius cōsilio fretus sanitatē reciperet. **M**amertinus ergo iter arripiens venit ad sepulchrū sancti amatoris ep̄i ⁊ plurimū sc̄orū. Et p̄pter pluuia nocte super tumbā sc̄i cōcordij se collocauit. Lunqz obdormisset apparuit ei visio mirabilis. Videbat em̄ virū ad cellā eius veniēte ⁊ sanctū cōcordiū vocantē vt veniret ad festū qd̄ sancti peregrinus amator cū alijs ep̄is faciebāt. Lūci de tumulo sanctus r̄idebat q̄ tūc venire nō poterat: q̄ hospite suū custodiebat: ne a serpētibus ibidē existētibz occideret. Tūc ille recedēs post interuallū redibat ⁊ iterū cōcordiū aduocabat. Sc̄tis v̄o de tumulo surgēs mamertinū per manū apprehensum ducebat. Quē sc̄tis amator quis esset interrogabat. Et cōcordius hospite suū esse r̄idebat. Sc̄sqz amator ip̄m tanq̄ pollutū expelleret: ⁊ ille corā eo p̄tratus gratiā impetraret: iubet vt ad sc̄m germanū pergat: ⁊ q̄qd̄ ille sibi iusserit adimpleat. Enigilas igit ad sc̄m germanū venit: ⁊ sibi v̄sa narrās veniā cū baptismate postulat: perrexit ergo ad tumulū sc̄i cōcordij: ⁊ remoto lapide plures inuenerūt serpentes qui. x. pedū lōgitudine excedebāt. Quos germanus ad talē locū abire iussit vbi nemini nocere possent. Sicqz mamertinus baptizatus est ⁊ con festū sanatus. Factusqz est monachus: ⁊ deinde abbas monasterij sancti Germani: vbi sc̄tis Alodius abbas fuit. Quā dāvice monachi eius v̄se laqueū tetenderūt: q̄ ouibus insidiebat: quē nocte irruens capta detinebat. Qd̄ abbas p̄fectūs de lecto surrexit: ⁊ v̄se cōpatiens ip̄am exiuit: ⁊ ne amplius ad onēs redire presumeret imperauit. Bestiaqz deinde patris mādata adimplere curauit. Latrones qdā cū eū expoliassent solū ei palliō dimiserūt: qui nūmū in palliō ligatū inuentēs latrones reuocāt: ⁊ etiā denariū illum sibi forte necessariū accipiāt. Qui reuersi palliū cum denario abstulerunt: ⁊ nudū penitus dimiserunt. Festinatēsqz ad suas latebas fugere tota nocte vagātes mane diuinitus ad cellā ep̄i inuēti sunt. Quos ille benigne suscipiens ad penitentiā adduxit: ⁊ sibi ab eis ablata recepit. Cū autē ad monasteriū de fontaneto venisset ad instātiā frat̄ū die dñico palmarū missam eis sollempniter celebrāuit. Et eodē sero egrotare incipiens die pascuē sp̄m x̄po emisit: vicz. iij. kal. aprilis. Lūius corp̄ dū antiochod. sepeliedū portaretur venētes ad quādā villā nullo modo illud inde mouere potuerūt donec qdā carcerat̄ fractis vinculis liber exiisset: ⁊ ad corpus veniēs illud cū alijs vsqz ad urbē deportauit: vbi in eccl̄a sc̄i germani sepul̄ est.

De sancto Quirino martyre. Cap. xliij.

Quirinus tribu nus martyr passus est rome persecutione Traiani sub arueliano comite vtriusqz militie. Qui tribunus cū btm̄ hermetē v̄bis p̄fectū in domo in custodia detineret: btm̄ quoqz alexādrū papam alibi in arctissimo carcere vinculis mancipatū haberet: cū Qui

rino dudum de fide nostra colloquium habuisset. Alexander nocturno silentio a quodam puero qui faculam ferebat ardentem e carcere per fenestrā educitur: et ad domum quirini deductus in custodiam hermetis intronitit. Quod quirinus cernēs credere cepit: ⁊ alexandro promisit vt si filiam eius balbinam habentem in collo struma liberare posset: ip̄e vna secū fidē x̄pi susciperet. Alexander v̄o filie sine sanitatē ip̄opodit ei qz mā daut: vt puellam ad se in carcere suum deferret. Absenteqz quirino alexander ad carcerē suū a puero reduct̄ est clausis ianuis custodie vtriusqz tam alexandri videlicet q̄ hermetis. Cū autē grinus filia suam alexandro ad carcerem suū adduxisset: ⁊ oberatus ianuis ip̄m ibidem reperisset magis obstupuit. Lūius boiam exoluēs filie sue imposuit moroz puella sanitatē recepit: sicqz quirinus ⁊ filia ep̄ balbina cū oibus qui in custodia eius tenebātur fidē susceperūt ab alexandro papa baptizati: vt in ep̄ narrabitur passione v. non. maij. Quod audiens aurelianus qui locū imperatoris absentis in urbe tenebat quirinū detineri mandauit. Cui x̄pm confidenter linguam secit abscidi et in equuleo lenari. Qui cum nihilominus loquens iniurias prorumperet iudicis sc̄ctis sibi manibus ac pedibus decollari eundem mandauit: et corpus canibus iactari: quod tamē occulte christiani rapientes via ap̄ta sepelierunt iij. kalend. aprilis.

De sancto Regulo episcopo. Cap. xv.

Regul' episcopus natiōe grecus iohannis euāgeliste apud ep̄ hesum discipulus fuit. Quo in parthmos insulam relegato athenas veniens dionysio adhesit cum quo romā perrexit: et vna secum et cū sanctis rustico et eleutherio a beato papa clemēte ad gallias p̄dicationis gratia destinat: qui primum arelatum deuenit: vbi a sancto dionysio x̄pi noīe inuocato idoli martis destruit: ⁊ multis cōuersis replū illud i honore ap̄lozū petri ⁊ pauli cōsecrat: missis ergo socijs suis ad diuersas v̄bes ip̄e dionysio sc̄to regulo arelatē. ciuitati ordinato ep̄o p̄suis accessit: vbi cū rustico ⁊ eleutherio martyrij palmā suscepit. Eodē autē die q̄ passi sunt: oū missam regul' i arelato celebraret ⁊ noia istoꝝ martyrij iaduerteret i canone cū alijs sc̄tis recitasset mirat̄ qd̄ dixerat vidit altari. iij. colūbas ip̄oz martyrij noia cōscripta in rostris habētes. Quā visione cognoscēs sc̄tōs p̄ martyrij misgrasse: omisso pp̄lo cuidā felici ep̄o p̄suis accessit: ⁊ a xp̄iana matrona olim dionysij discipula cattula nocte hospitū suscepit: martyres x̄pi eadem die qua visionē viderat passos fuisse cōparuit: et sup̄ eoz corp̄a basilicā edificauit. Inde siluanectēsem ciuitatē ire disponens in villa lauria idolum mercurij baculo conuenens: pp̄m cōuertit: ⁊ basilicā dei genitricis ibidem cōstruxit. Post hec in ciuitate siluanectē. a filio cilecie confanguinee catulle predicte a demone obfesso immū

dñ spm̄. In specie vesperilionis eiecit: qui cñ asinū sancti intrare vellet: asinus miraculose pede crucem in terra signavit: et demoni evanuit. In introitu etiā ipsius vrbis ostia carceris leui baculi ictu seriēs reseravit: et xpianos detētos absoluit. Quē dñ̄ prefectus quereret puniēdū: a sctō Dionysio et socis noctu in somnis morte sibi cōminata territur: et ne regulo neceat admonef. Qui cū mane p̄ eo mitteret: vt doctrinā salutis susciperef: audiēs q̄ regulo ingrediēte tēplū oia idola corruissent: et q̄ ex hoc ism̄ pontifex occidere vellet eum quide ab eoꝝ furore defendit: et fide percepta tēplū illud in honore beate virginis dedicandū obtinuit: omneq; populū baptizare fecit. Post hec cñ die quadā sanctus in villa ruliaco predicaret: multitudinis ranaz garulitate prepeditus: ranis illis vni excepte perpetuū siletū imposuit: qđ vsq; in presenti in ipso loco miraculose permansit. Quiuit in pace anno .lx. etatis sue. iij. kal. aprilis. Sepultus in vrbe arelateñ. in ecclesia aploꝝ quā ibidem consecrauit.

De sancto Amos propheta. Cap. xvj.

Amos prophe

ta nō fuit pater Isaie: vt plures putāt. Nā Isaias nobili genere nobili parēte exortus est. hic autē pastor: et rusticus fuit alijq; litteris q̄ ille apud hebreos scribitur: vt hieronymus tradit: que litteraz differentia apud latinos nō habet. Fuit autē cognatio huius ex oppido thecua: qđ

sex milibus a bethelem distat: cuiusq; gerens pecorum in latitudine camporum qui proximi sunt oppido thecua: in quibus humi arido atq; areoso nihil omnino frugum gignitur: sed vberum pascentis abundant: et ideo cuncta sunt pastoribus plena: et sterilitatis terre compensant pecorum multitudine. Ex numero isto pastoris fuit amos imperitus sermone: sed plenus scientiā. Prophe tavit autem isdem temporibus quibus Jothel: Naum: Jonas: Osee: Isaias: sed aliquātulū: eorum fuit est pphetare ante Isaiā: videlicet temporibus Hieroboā filij Joas regis israel et amasie regis iuda. Disiisq; est vt cōtra gentes illas que eius lectione comprehendunt iram dei venturā denuntiaret: et maxime contra .x. tribus israel: vt euerfionē domus Hieroboā et calamitatē populū prediceret. Quod cñ significasset amasias sacerdos bethel. Hieroboā regi ex mādato ipsius p̄hibuit Amos ne vltra in regno .x. tribuū propheta ret. Cū autē Amos cessare nollet: dicens se nō esse pphetā sed: pastore missum a dño frequēter illū amasias plagis affixit. Tandē filius eius Oziā frequēter enī increpās: vecte per tempora transfixit: et seminiuus in terrā suā deductus post dies aliquor dolore vulneris expiravit pridie kalen. aprilis. Sepultusq; est cñ patribus suis. Hec hieronymus et iosephus. Hic ppheta ex numero .xij. pphetaz est qui in sanctorū patrū catalogo ecclesiasticū. xlix. c. conscribuntur.

De sancto Amos abbate. Cap. xvij.

Amos abbas in

serto scyri pater fuit q̄si. O. cccc. monachorū cenobij qđ dicebat tebarnefe: q̄ erat ingētis abstinentie viri habentes vsui indui colloibz, quasi factis lineis et pelle ssecta a collo post tergij et latus descēdēte contēgi: cucullis etiā caput opiri maxime cū ad fumentū cibū veniebatur: eisq; faciem velare ne alius alium parcus escā fumentē despēdēre: habētes summū silentiū: ita vt nec putaref esse i illo loco quis q̄ hominū vbi sedebat ad mēsas. Et oīs eorum cōgregatio sic erat posita in multitudinē: ac si eoꝝ quisq; fuisset in solitudine dum ita later et vnus cuiusq; abstinentia: vt ab alio cognosca non posset. Se debant ad mēsas continētes magis q̄ cibos sumentes: vt nec defuisse mēsis nec ventri facisse cisse viderent: q; maior virtus est his abstinere q̄ in oculis habentur: et manibus. Post gubernata tam vō regularā cōgregatio nē ad desertū nitrie accessit: vbi dum esset: rogauit duos ad se venientes: vt sibi dolium a ciuitate deferrent necessarium ad aquā colligendā: illiq; pmiserūt. Recedentes autem alterum eorum penituit: et deferre recusauit: eo q̄ per deuera et pierupta mōrium nollet camelū longo itinere: et periculo exponere. Alter vō nō habens camelū cñ deuotiōe portauit asino: qđ ita leuiter asinū tulit: ac si nullo pōdere oneratus incēdes. Qui dñ ad cellā deuenit: amos illū gratāter excepit: eiq; camelum comitis sui mortuum esse nuntiāuit: eo q̄ promissum attendere noluit. Illegis reuerfus ita euenisse comperuit. Quiuit in domino vir dei pridie kalen. aprilis. Hec in vitis patrum.

De sancto Amonio abbate. Cap. xviii.

Amonius abbas i

deserto nitrie plen' charitate habitauit cñ duobus: qui sibi carne et spū fratres erāt. Quoz alter eusebius: alter eutimus vocabat: tertiu quoq; germanū dioscorum nomine habuit: qui eps fuit: hic autē fratres suos p̄dictos et alios monachos: ac si nutrit filios p̄fouebat: q̄ et monasteriū murovallatū cōstruxerat: in quo et puteū federat oibusq; necessariis instruxerat. Et dum quidam frater saluarivolens ad eū venisset q̄rens cellulā vacātem in qua habitare posset: imposuit ei vt fe in suo cenobio expectaret: donec ad requirendū accederet. Abiensq; p̄cul ab eo loco sibi cellulā paruissimā fecit: in qua habitare cepit: et fratri q̄ aduenerat monasteriū cum oibus q̄ in eo fuerant reliq̄t. Sed si plures fuissent qui ad eū venissent saluari cupientes: vir sanctus oibus fratrib' cōgregatis: et cum alacritate enī iuuatibus locellum vna die construebat. Et dum aduene qui venerāt ad ecclesiam vel ad refectionem iuuatati essent

De sanctis in mese aprilis occurre. Fo. lxxxv.

vnusquisq; de fratribus amonij de suis cellulis necessaria pferebat: et nonas cellulas costruebat: ita vt nihil vt scilicet que requirunt deesset: nec tamen cuiusq; collatio nota foret. Regressi er go bi quibus cellule fuerat preparare: eas in trogressi oia inueniebant que ad usum necessaria erant. Et hec ipsa amonij sepius summa charitate iterant. Dec in vitis patrum.

De sancta Balbina virgine. Cap. xix.

Balbina virgo

go fuit filia quirini tribuni martyris de quo supra dictum est. iij. kalen. aprilis. Que vt ibidem dictum habetur cum esset strumosa a sancto alexandro papa liberata est. Nam cum pater eius boiam de collo alexandri tulisset et pergeret vt filie collo imponeret prout sibi sanctus papa mandauerat apparuit puer faculam deferens et puelle assistens: qui ea in amore xpi et virginittatis perseverantia confortavit: eiq; sponsum celestem promisit. Mor autem vt boia circa collum virginis cingitur: puella a struma liberata: et ab alexandro papa baptizatur. Que in virginittatis proposito vsq; ad vite finem permansit. Et cum ex deuotione boiam alexandri pape osculare tur admonita ab ipso carthensia beati petri apostoli requisit et obtinuit: et mortens sancte theodoze sorori hermetis presertim et martyris commendauit. Sepultaq; est via apia in ciuitate mitero preterata iuxta patrem suum pridie kalendas aprilis.

De sancta Theodora virgine et martyre. Cap. xx.

Theodora virgo

go et martyris sub aureliano imperatore rome passa est: hec fuit soror hermetis martyris et presertim vrbis que a sancto alexandro papa in fide docta et baptizata est. Cui autem beatus hermes ab aureliano passus fuisset: et ipsum soror theodora sepelisset ab eodem imperatore et ipsa dudum in vinculis detenta: tandem capitis obrucatione passa martyrii sepulta est iuxta fratrem suum via salaria non longe ab vrbis rome kalen. aprilis.

De sancto Valerico abate. Cap. xxj.

Valericus abbas

bas aluernia natus cum patris oues adhuc puer pasce

ret scholas puerozum frequentans: occulte litteras didicit. Deinde relicto seculo, secutus est amnunculum: abbatem monasterij auturiensis. Vbi satis renitente patre monacho effectus est. Et post alicuius temporis lapsum artiori vite et professioni se tradens a sancto machario abbate in monasterio antisiodorensi. ciuitatis receptus est: vbi dudum manens adhuc ad profectiora intendens quandam nobilem nomine bobium conuertit: et cum ipso monacho facto luxuriosum iuit. Ibiq; ambo discipuli sancti sunt colubani abbatis. Post hec valericus de sui abbati licentia cum alio fratre ad predicandum gentibus accessit. Et veniens neustria remoti solitudinis locum a rege claudio impetrauit: vbi cum eodem consocio in vite sanctitate permansit: et multis virtutum signis effulsit. Nam in vico ambianensis gualunago reu quendam dudum paribus appensum deposuit et suscitauit. Quod atrona quedam per puerum suum panes et duos vini flascos viro demisit: sed puer parte panis et vini ex flascobus in via abscondit: et reliquum vtriusq; ad sanctum portauit: que ille monuit ne de vino aut pane in via dimissis gustaret: eo quod serpens esset in flascone et venenum in pane. Confusus puer rediit: et serpente in flascone videns erimuit: et penitentia egit. Cui tempore hyemis ad domum presbyteri cum socijs ad ignem pro se calefaciendum declinasset: et presbyter cum quodam iudice ciuitatis ad focum sedentes inania et lasciuia verba proferrent: ab eo admoniti vt sicerent: cum adhuc in deteriora proriperent: inde discessit. Et statim presbyter excecatus est: et iudicis virilia marcerunt. Quienit in xpo kalendas aprilis. Sepultus ambianis in monasterio leucau.

De sancto Hugone episcopo ordinis cartusienis. Cap. xxij.

Hugo episcopus

pus gratiopolitanus fundator fuit ordinis cartusienis. Cui mater cum ipsum gestare in vtero vidit in somnis se parere filium: qui a beato petro apostolo et alijs multis sanctis in celis ferebat. Et precognosces enim aliquid magnum futurum nati puerum: et eductum tradidit litteris imbuedum. Qui satis iuuenis monacho effectus cartusienis ordine inchoauit. Cuius est in solitudine cartusie vidit pro somniis septem stellas sibi ducari ad hitacolum vsq; presertim. Vagne autem facto ecce se opte viti: quorum vnus fuit magister bruno: quatuor alij litterati: et duo laici ad eum venerunt vitas solitaria erquiretes. Quos scilicet septem stel-

las visas esse intelligēs: eisdē visa narrauit: et cui
eis in ipso loco monasterium et ordinē inchoauit.
Deinde disponēte deo fact⁹ est abbas calesien.
deinde ep̄s miserē siue gratopolitan⁹. Factus
est autē ep̄s quietē mētis desiderās absolutionē
ab episcopatu p̄ nunciū: deinde p̄ seipsum ab ho-
norio secūdo et innocentio secūdo romanis ponti-
ficibus obtinere nequit: eo q̄ ip̄m perutilem eccle-
sie cognoscēbant: multasq; persecutiones a pe-
tro leonis ecclesie dei aduersario p̄ libertate eccle-
sie passus est: eo q̄ innocentio pape cui ille ini-
micabatur constanter iste fueret. Qui uenit in pa-
ce anno gratie. D. cxxv. etatis sue anno. lxx. in
senectute bona kalen. aprilis.

De sancto hugone abbate bone-
uallis. Cap. xxv.

Hugo abbas bo-
ne-
uallis ordinis cisterciē. floruit
tēpore federici primi. Qui dñi iu-
uenis ordinē esset ingressus: et de
redeundo ad seculū grauiter tē-
taret: oratione in ecclesia facta
beata uirgo sibi p̄ uisū apparuit:
eiq; natiuitatē: conuersionem:
passionē: resurrectionē: et ascēsi-
onē: xp̄i ostēdit. Ex qua uisione cō-

fortatus in nimia sanctitate p̄seuerauit: quē sc̄tus
bernardus abbatē boneuallis p̄stituit. Sub hoc
nouit⁹ quidā in suo principio tētatus de redeundo
ad seculū cōfessus abbatē: et ab eo cōfortat⁹ p̄stitit.
Et p̄ biennū ante eius obitū granē infirmitatem
incurrit: sed a beato iob ei apparēte cōfortat⁹ die
sequētī expirauit. Ac postmodū abbati apparuit
gratias ei agens: q̄ ei⁹ hortatu in ordine p̄māsit:
seq; in gl̄ia esse dixit. Alij quoq; duo nouitij de
recessu tētabant: quorū vnus q̄ miles puerus fue-
rat: in somnis uidit se cadere in puteū tāte p̄sum-
ditatis q̄ tres dies transibāt donec ad pfundū
perueniret. Ad cū abbati rettulisset: exposuisset
hūc esse abyssi puteū in quē casus⁹ erat: si ab ordi-
ne discederet. Ille vō nihilomin⁹ absit: et post tri-
duū ab hostib⁹ occisus fuit. Alius vō q̄ clericus
erat: ab eo monitus p̄māsit: eo q̄ sibi abbas vltā
eternā p̄misit. Cui p̄didit q̄ moreret: dñā nostra
apparuit: et in crastinū ei gloriā a suo abbate pro-
missam obtinēdā incunctatē asseruit: q̄ die sequē-
ti expirauit. Cū sēpius diabolus in choro inter
fratres uisisset: dixit aliquē ex fratrib⁹ graui pec-
cato detineri: nec talis uisio restitit: donec vn⁹ ex
fratrib⁹ peccatū qd̄ cōmiserat cōfessus fuit. Jo-
hānis eius ministrū et fratris vn⁹ paralytici egro-
tantū diē et horā transi⁹ p̄dixit: et ut p̄dixerat
sic euenit. Camul⁹ cellari infirmatus peccatū
grauē vni fratru cōfessus ab eo monit⁹ est: ut ab-
bati illud cōfiteret: qd̄ ille se facturū p̄misit: si ab-
bas tūc absens ante p̄ obiret reuerti cōtingeret.
Sed anteq̄ abbas uenisset expirauit. Postea vō
frater ille abbatē in dormitorio apparuit: ei⁹ pec-
cati ut promiserat confessus fuit: addens ex hoc
magnas luere penas: quem abbas absoluit. Ac
postea cōfessorē suū interrogās de eodē pctō et p̄
missione sibi facta certificat⁹ extitit. Pro cui⁹ aīa

dñi orasset: uidit eū postmodū cum magna luce de
sua liberatione sibi gratias referentē. Post multa
vō sanctitatis eius insignia sanctus abbas hugo
in monasterio boneuallis humanitatis debitum
soluit: ibidem sepultus.

De sancta Maria egyptiaca. Cap. xxviii.

Maria egyptia

ca que peccatrix appellabatur in
egypto nata parētēs annoxi. xij.
deserens alexandriā fugit: ibiq;
xvij. annis publice se libidini sub-
iecit: et nulli hominū se petētī de-
negauit: quū multos ad luxu-
riaz obscenis actibus inferuens
p̄uocauit. Cū autē homines re-
gionis illius ad adorandā sanctā
cruce hierosolymā ascenderēt: quibusdā iuuenti-
bus sociata cum eis nauem ascendit: et hierosoly-
mā nauigauit: et nauigando omnibus in differē-
ter se exposuit: et plurimos secum concubere fe-
cit. Cum vō nautē ab ea nauulum requirerent: cor-
pus suū eis pro nauulo prostituit. Et cum hic
rusalem aduenisset: et pro adorandā cruce vsq;
ad fores ecclesie cum alijs accessisset: subito et in-
uisibiliter repulsam pariebatur: et intrare nullate-
nus permittēbatur. Ceteris quoq; cunctis intrā-
tib⁹ ipsa tertio ad limen perueniens repulsa est.
Ad se igitur reuersa et hoc propter eius enor-
mā flagitia euenire cognoscens: pectus tondere
cepit: et lachrymabiliter a cordis intimo peccata
sua defleuit. Et coram imagine dei genitricis po-
strata orare cepit: ut peccatorum sibi ueniam im-
petraret: et sanctam crucem adorare permitte-
ret: promittens seculo abrenunciaturā: et decete-
ro caste mansuram. Receptaq; aliqua fiducia si-
ne repulsa ecclesiam intrauit: et crucem domini
cum ceteris adorauit. Cui quidam pro elemosy-
na tres nummos tribuit: de quibus tres panes
emit. Audiuitq; uocem sibi dicentem q̄ si iordanem
transiret: salua esset. Jordanem ergo transi-
uit: et in desertum accessit: et. xvij. annis ibidem
manens: nec hominem: nec quodcūq; animal ui-
dit. Tres autem panes quos secum tulerat: ad
instar lapidis indurauerunt: et. xvij. annis ei ad
cibum suffecerunt: uentris autem eius pu-
trefactis nuda remansit: estu pariterq; gelu cu-
te ethiops instar denigrata: capilli uero cani es-
secti: cutis nigrā ednēm operiebant. Annis autem
xvij. diuersis tentationibus molestata: ipsas tan-
dem dei gratia omnes deuicit: et deinceps annis
xxx. celesti lumine super eam diebus singulis ra-
diante sine cibo permanit. Eodē tēpore abbas
303imas in cenobio sc̄toꝝ monachoz iuxta iordanem
morabatur: qui diuina inspiratione cōmotus: he-
remū illam ingressus est: ut aliquē seruu dei ibi-
dem latitante inueniret. Qui cum iter. xx. dierum
perambulasset: uidit quandam nudo nigroq; cor-
pore perambulante incendio solis exustam: carnis
comisq; respersam: que uidēs eū fugam arripuit:
et abbas post eā currere cepit. Tūc eum et nomine
uocans: cur se persequeret interrogat: et quia nu-
da erat pallium suū sibi tradi petiit: sic opera

eum alloqui possit. Qui se nominari audiens stupefactus: pallium ei proiecit: et in terra prostratus ut se benediceret exorauit: illa vero ad eum benedictionem spectare dicebat: eo quod presbyter erat. Cum autem nomen et officium suum audisset: magis extimuit: et instanter ab ea benedictione obtinuit. Cuius ipsa extensis manibus oraret: vidit ipsam mensura vultu cubiti a terra in aere leuatam. Et cogitare cepit: ne forte spiritus esset qui se orare sic fingeret. Cui mor sancta eius cogitationem aperuit: et quod vere esset mulier et non spiritus affirmavit. Et adiurante senem cum eo sedit: et omnem vite sue ordinem ut premissum est enarrauit: rogans senem ut ad monasterium redeat: et post annum die dominice cene ad iordanem veniat: et corpus domini secum ferat: promittens quod tunc ad ipsum locum veniet: et de manu illius sacramenta dominica sumet. Rediens igitur abbas ad monasterium renoluto anno die cene dominici tulit corpus dominicum et usque ad iordanem perueniens ex alia parte fluminis mulierem stantem asperit: et cogitans quomodo ad eum sine nauicula pertransiret: subito vidit eam signo crucis edito super aquas ad se venientem. Cuius stupens ad pedes ei se prostrare vellet: illa prohibuit eo quod domini corpus ferret et sacerdotij dignitate femineret. Sumptis quoque sacramenta abbatem rogauit ut sequeretur ad se anno ad heremum redire vellet. Et super aquas iterum iordanis ambulans rediit: et solitudinem petiit. 303ima vero ad suum monasterium regressus dolere cepit quod eam de nomine suo interrogare non meminit. Sequenti vero anno ad locum ubi eam prius viderat venit: et ibidem eam defunctam repperit. Qui lacrymas eamque tangere non audens: timens ne forte sibi displiceret: ad caput eius litteras in terra descripsit legit ita continentem. Sepeli 303ima marie corpusculum: redde terre puluerem suum: et ora pro me ad deum: cuius precepto die secundo aprilis reliqui hoc seculum. Tunc ille pro certo cognouit et mor ut sacramentum domini accepit et ad desertum rediit vitam finiuit: et quod spacium itineris dierum. xx. illayna hora perambulauit. Cuius terram quo foderet non haberet: leoni ad se venienti mansuetissimo iussit effodere terram. Qui iussa humiliter adimpleuit: et ad desertum agnus accessit. Senex quoque corpore humato ad monasterium suum glorificans deum venit. Quieuit in domino sancta dei maria peccatrix. .iiij. non. aprilis.

De sancta Theodosia virgine et matre. Capitul. xxv.

Theodosia virgo

go tempore diocletiani apud cesaream palestine passa est anno etatis sue. xvij. Que nobili eiusdem ciuitatis exorta sapientia elegantis pulchritudinis existens diu ad sanctos martyres in carceribus detentos confugisset: ut eorum se orationibus commendaret: facta est ei vox de celo: quod eam

christus oleo athlete perungeret ad passiones tolerandas. Nec a preside vrbano comprehensa: dum

christum confiteretur: nudata ad stipitem per capillos suspendit: sed nube superueniente protegitur. Deinde ferro onusta incarceratur: sed diuinitus a christo domino liberatur. Post hec ligata ad collum eius ingenti saxo in mare precipitatur: sed ab angelis soluta ad littus reducitur. Subsequenter leopardis exponitur a quibus oino intacta custoditur: Nouissimvero capite cesa est: usque est ab assatibus coliba auro splendidior de ore eius exte et celum ascendere. Cuius corpus a fidelibus in eadem ciuitate conditum est. .iiij. non. aprilis.

De sancto Niceo episcopo. Cap. xxvij.

Niceus episcopus lugdunensis. fuit. Cuius vita virtutibus non mediocriter effulset: et preciosa mors nihilominus miraculis commendatur. Qui et in christo quieuit. .iiij. non. aprilis in ipsa vrbe tumulatus. Nec in martylogio Adonis.

De sanctis Agape Chionia et Hyrenes virginibus et martyribus. Cap. xxvij.

Agapes: Chionia

et hyrenes virgines passe sunt in vrbe tempore diocletiani sub comite sifinnio. De fuerunt sorores: et ancille sancte anastasiae: ut in eius passione dictum est supra .viiij. kal. ianuarij. Que cum christiane essent et precepti monitis obedire non essent: in cubiculo eas reclusit ubi coquine vitensilla seruabatur. Et cum in earum amores exardesceret: eo quod pulcherrime essent: ad eas nocte intravit ut suam libidinem exereret. Sed in amentiam versus putans se tractare virgines: carbones patellas caldarias et similia amplexans osculabatur: et ex hoc satiatus et demoratum versus: et verbibus afficitur. Cuius imperatozem adisset ut de hoc conquereretur suspicantibus cunctis: quod in furiam versus esset: virgines percussit: facie conspuitur: luto et puluere in ipsum protectis deterius sedatur. Et quis oculi eis tenebantur ne se talem vt erat aspiceret: mirabatur cur sic omnes eum vituperose tractarent: videbaturque sibi quod ipse et omnes alij albis induti essent. Cum autem sic se deformem ab alijs didicisset: putans quod puella magicis sic eum artibus ludificasset. Iussit eas coram se expollari ut saltem nudas aspiceret: vestibus autem earum corporibus adherentibus: nullatenus spoliari poterit. Ipse vero adeo dormitavit quod a pulsantibus excitari ne quibat. Nec audiens diocletianus virgines tradidit sifinnio comiti puniendas. Qui primo hyrenem auditam vti magis iuuenulam carcerauit. Agapem vero et chioniam ignibus immisit. Statimque virgines orantes spiritum emisissent: corpora vero illarum et vestimenta ac capilli oino intacta ab igne manserunt. Quarum corpora anastasia earum secundo seculi domina sepeliuit. .iiij. non. aprilis.

De secundo Quagrio presbytero. Cap. xxvij.

Euagri⁹ presby
ter duorum machariorum dicit
pulus fuit. Hic a gregorio nazā
zeno diaconus ordinar⁹: et cum
eo in egyptum descēdēs: viros
monasticos inspiciens relicto
seculo vitam illorum est imita
tus. Qui dūz ad sacerdotiū eēt:
et pulcherrimus corpore in vībe
resideret a senatore propteryo

ris zelotypiam nouit sibi mortem parari: eo q^d ei
dem familiarissimus esset. Sed diuina monitus
visione heremii petens duorum machariorū suc
cessiue discipulus factus est. De hoc heraclides
retrulit q^d. xliij. annis in abstinentia vixit: panis et
olei modicum sumens. Qui dum de carnis concu
piscētia tentaretur: tota nocte in puteo stabat
tempore byemali: vt carnes gelu constringeren
tur. Aliquando etiam spiritu blasphemie tactus
xl. diebus sine tecto permāsit. A demonibus etiā
pluries verberatus est. Quidam tres mali
gū spiritus in spēte clericorum eidem abste
runt contra fidem catholicam disputantes: quorū
vntus se arrianum: secundus eunomianū. tertius
apollinarium se dixit: quos omnes ipse dei sa
pientia superauit. Cum ecclesie claves depe
rissent: ipse ostij partes illam quam claves intro
ibant signauit: statimq; fores aperuit. Quidam
etiam discipulo oia que sibi per annos. xvij. ete
nerunt: ante illud tēpus sibi futura predixit. Iper
annos. xvj. neq; carnes: neq; coctus: neq; pomū:
neq; quicq; vitis comedit: nec balneo vsus fuit.
Et cum anno. xvj. propter stomachi passiōē sibi
necessitas esset coctum comedere: panem non te
tigit: sed olera vel lenticulas biennio degustauit.
Aites quoq; et fallacias demonū et spiritūū disse
rentias subtiliter nouit. Appropinquās nece: sed
tantum per duos annos ante se a carnali impu
gnatione liberatum fuisse dixit. Etateq; longē
sub imperatore valēte e seculo migravit. Itē. non
aprilis. Dūius discipulus palladius fuit. Hic
sanctus diuina et humana litteratura clarus ad
uersus octo principalis vitiorum suggestiones:
quas aut primus aduertit: aut inter primos didi
cit octo ex sacrarum litterarū testimonijs libros
opposuit. Ita vt vnaqueq; suggestio contra se ha
beat testimoniiū: quem librum ex greco in latinum
uertisse se tradit gēnad⁹. Scripsit et anachoritis
simpliciter viuētibz librum centum sententiā
rum per capitula digestum. Eruditus vero et stu
diosus quinquaginta quem etiā de greco idem gē
nadius trāstulit in latinum. Superiorē vero iādū
dum transfatū corerit. Scripsit et cenobitis sinai
montis doctrinā vite cōis. Virgini deo sacrate li
bellum edidit religioni sue cōuenientes ac sexul.
Pauca etiam sentētiolas obscurasvalde et solis
monachorū cordib⁹ cognoscibiles ostēdit. Quas
etiā gēnadius ex grecis latinis fecit. Scripsit et
alios duos librosvalde peritiles. Quorū vn⁹ de
actuali vita monachis intitulat. Alter vero cog
nitiualis. Dec Sēnadius de virtis illustribz.

De sancto Euagrio epo. Cap. xxxij.

Euagri⁹ presby
ter alexandrinus: et postmodum
antiochenus eps vir acris et pre
stantis ingenij et discipulus arba
nasil alexandrini epi fuit. A quo
et presbyter ordinar⁹ est. Hic vi
tam beati antonij ab eodez atba
nasio in greco scriptam in laci
num conuertit sermonē. Dum ad
huc presbyter esset diuersorū tra

ctatus beato misit hieronymo: vt ipse libro de illu
stribus tradit Qui etiam sanctitate insignis an
tiochie quiescit.

**De sancto Isidoro episcopo et con
fessore. Capitulū. xxx.**

Isidor⁹ episco
pus hispaleñ. que ciuitas est hi
spante ex eisdem hispanijs ortū
dus tempore heraclij imperato
ris: sanctitate claruit et doctri
na: vt ait Sigibertus. Qui mūl
ta volumina ecclesie de vitia cō
didit: videlicet Soliloquiorū li
bros duos. Sententiarū libros
quattuor. Sinonymorum libros

viginti. Etymologiarum libros viginti. De offi
cijs libros duos. Contra iudeos ad forozem flo
rentianam libros duos. De significatione noui et
veteris testamenti ad orozum libros duos. Alle
goriarum in quinq; libros moysi libros quinq;
In Josue vnum. In librum iudicij vnum. In libros
regum librum vnum. De corpore et sanguine do
mini librum vnum: et plura alia. De origine offi
ciorum libros duos. Item librum differētiarū. Itē
de vita et obitu sanctorum qui dominū precesse
runt. Item de natura rerum. Item librum artium.
Item librum de summo bono. Item exat et liber
decreto: um apostolicorum romanorū pontificū
canoniq; conciliorum: que per successiones tem
porum diuersis locis per orbem a catholicis epi
scopis celebrata sunt: que omnia grandi et insigni
volumine compinxit. Ex quo constat quoniam pre
positi beluaceñ. et gratiani decreta: vt plurimū
fuisse decrepta: vt dicit Vincentius. Qui vnt
spali vita et doctrina presulgidus predie nonas
aprilis: ibiq; iacet humatus.

De scro Ambrosio cōfessore. Cap. xxxij.

Ambrosi⁹ dia
conus martionis primū labe in
sectus: postmodum ab origine
corruptis christiane fidei con
fessor euasit. Et in eruditione
verbi dei studium feruens ad
hibuit: atq; p̄fessiois dñice glo
ria insignis fuit. hui⁹ solerti stu
dio et flagranti industria vt pre
cum et obsecrationū coact⁹ origenes infinta ferme
dictauit volumina. Notarios nempe scriptozes et
scriptozes puellas scribendi peritissimas eru
ditas exhibuit: et sumptus necessaria assatum mīn

tas exhibuit: et sumptus necessaria assatum mīn

De sanctis in mēse aprilis occurrē. Fo. lxxxvij.

strauit. ipsū etiam elegantis ingenij fuisse ep̄i
stole ipsius ad origenem dare indices sunt. Obijt
ante mortem origenis: vt dicit Hiero. libro de vi-
ris illustribus. et de hoc ensebius. vj. ecclesiastice
hystorie mentionem facit. Qui uenit autem in do-
mino pridie nonas apillis.

De sancta Hyrene uirgine et mar. Cap. xxxij.

Hyrenes uirgo

et marty: soror sanctarum Agap-
pis et Chionie: de quibus superius
dicuntur est tertio nonas apillis.
Postquam predicte sorores sue a co-
mite sinimo martyrizate fuerunt
cum esset ceteris iunior die ter-
tio de carcere educit: in quo re-
clusa detinebatur. Quam comes
nudatam iussit ad lupanar duci: vt oibus prosti-
tueretur. Cum autem duceretur: apparuerunt mi-
nistris duo angeli duorum militum quos illi cogno-
scebant facies pretendantes: mandantes satelliti-
bus ex parte comitis: vt hyrenē ad lupanar non
inferrent: sed eam ad talis montis cacumen de-
ducerēt. Quod dum illi perfectissent: et hec comes
qui nihil de hoc illis mandauerat didicisset: iras-
tus ista magie deputans ad montem illum ascen-
dit. Et tota die gyrans superciliū et hyrenem qui-
dem aspiciens: sed ad eam pertingere non ualēs:
arcum terendit: et sagitta directā ipsam in corde
percussit. Cuius etiā corpus iuxta sorores suas
anastasia sepeliuit nonas apillis.

De sancto Sixto primo papa et mar-
tyre. Capitulū. xxxij.

Sixtus papa uir

ius nominis primus natione roma-
nus ex patre pastore de regione
via latina: alexandro primo pape
in episcopatu successit: et sedit
annos. x. menses. iij. dies. xxj.
Dicitur constituit vt prefatione cō-
pleta chorū hymniū angelicū
decantaret: scilicet sanctus sanctus sanctus san-
ctus dñs deus sabaoth etc. q̄ mysteria sacra non
tangeretur: nisi a ministris altaris. Constituit etiā
vt corporale non fieret ex syrico nec p̄ano rincto:
sed de purissimo lino cōtecto: q̄ corpus dominicū
cum in syndone alba et munda inuolutum fuit. Et
vt mulier uasa sacrata altaris: nec pallis aueret
contingere. Insuper constituit vt quisquis ep̄os
ad sedem apostolicā uocatus esset: rediens ad ec-
clesiam suam nisi cum litteris papalibus non susci-
peretur. Qui etiam sub adriano imperatore mar-
tyrio coronatur: foras muros urbis via q̄ apia nū
cupatur. vij. idus apillis. Et cessauit episcopat-
us dies duos. Et sepultus est prope altare beati pe-
tri in sepulchro in quo requiescunt linus: clerus:
anacletus: et euaristus. Et licet sit tantorū marty-
rum altare: tñ solius fixi nuncupatur. Dicit em̄ se-
nitente ubiq; persecutione christiani in gallia po-
scentibus vt aliquē uirum dirigeret: q̄ pene iam
fidei lucernam extinctā accenderet: misit peregrini-
um episcopū romanū pluribus et associatis: qui

multis ibidem conuersis martyrio coronatus est:
vt dicitur in eius passione. vij. kalen. iunij.

De sancto Theodoro epo ancyran. Cap. xxxiij.

Theodoros ancyranus

ep̄us galatie fuit: uir clare
sapientie et sanctitatis insignis.
Dicitur aduersus nestorū redar-
gutionis et confutationis edidit
librum ueritatis catholice pro-
tectorum: arte dialectica ordina-
tum: multis yrens assertioibus
antequam scripturam poneret tes-
timonium. Qui uenit autem in dño
viij. idus aprilis: vt ait genadij libro de illustribus.

De sancto Theodoro presbytero et
confessore. Capitulū. xxxv.

Theodoros ankyranus

tiobene ecclesie presbyter uir
morum honestate conspicuus:
scientia clarus: et lingua diler-
tus: aduersus apollinarianas et
anomeos. xv. de incarnatione do-
mini composuit libros. Claruit
quoque theodosij primi impera-
toris temporibus. Dec gemnas

dius ubi supra.

De sancto Egesippo confessore. Cap. xxxvi.

Egesippus gen- te iudeus

sed ad christi fidē con-
uersus uir sanctissimus: sub adria-
no et antonio principibus floruit:
vicinusque apostolorum temporibus
fuit. Qui traditionē apostolice
predicationis: et omnium ecclesiasti-
corum actuum a passione domini
usque ad suam etatem: tenuit hy-
storias: vt quorum uita sectabatur
dicendi quoque exprimeret characterem: multaque
ad utilitatē credentium hinc inde congregans quin-
que libros composuit. Iudaicam etiā hystoriam a
mathathia sumens exordium usque ad belli iudaici
sub Trespasiano et Tito initū finē: eleganti sermo-
ne digessit. Aduersum idola disputās quo primo
errore creuissent hystoriam edidit: commentariorum
librum composuit. Aserit se uenisse sub antiocho ro-
mano et usque ad eleutherij p̄seuerasse: q̄ dicti ant-
iochi fuerat diaconus: ubi et die uite clausit extremū.
vij. idus aprilis. Dec Hiero. libro de uiris illustribus.
De sancto Dionysio epo corinthio. Cap. xxxvij.

Dionysius ep̄s

corinthiorum temporibus marci
antonij et lucij aurelij cōmodi im-
peratorum floruit. Cuius erudi-
tione et gratia quam habuit in
uerbo dei: multi fruuntur usque ho-
die. Multas enim tenuit episto-
las christiane fidei rudimenta cō-
tinentes. Cuius enim doctrina:
non solum proficiebat populis

quos regendos susceperat: sed etiam procul po-
 litis: quibus per suas epistolas se presentem red-
 debat. Extant nempe eius ad lacedemones scri-
 pta. Item ad athenien. Item ad nicomeden. Item
 ad cortinen. & ceteras crete ecclesias. Scribit etiā
 ecclesie asmadrine ceterisq; ponti ecclesijs. Item
 ad gnositēs & phinikum eorum episcopum. Ad so-
 thorum etiam romanum episcopum direxit epi-
 stolam. Scripsit & ad chysophoraz sanctam femi-
 namynam. Dormit corinthi quiescēs in pace sexto
 idus aprilis. Hec Hieronymus ubi supra.

De sancto Perpetuo epo. Cap. xxxviij.

Perpetuus epi-
 scopus turonen. admirande san-
 ctitatis vir extitit. Cuius opere
 templi super corp' sancti Mar-
 tini episcopi perfectus est. Cuius
 q; sacra membra de loco ubi fue-
 rant primitus tumulata ad locuz
 vbi nunc venerantur condigne
 translata sunt. Duius depositio-
 nis dies recolitur. vj. idus aprilis: vt in martylo-
 gio scribitur vsuardi & adonis.

De sancto Procozio diacono et mar-
 tyre. Capitulum. xxxix.

Procozius dia-
 conus et martyr de. vij. primis q̄
 ab apostolis electi sunt: vt dicit
 Actuum. vj. vir fide et mira-
 culis preclarissimus apud antio-
 chiam passus est: vt dicit hie-
 ro-
 nym' in martylogio. Hic vt ipse
 met de se scripsit nepos fuit san-
 cti stephani prothomartyris et
 comes iohannis euāgeliste cum

ad predicandum missus fuisset in asiam: cum quo
 multo tempore manēs factus est episcopus nico-
 medie bithynie: vbi post multorum cōuersionem
 ab eodem apostolo missus est antiochiam ad pre-
 dicandum: vbi martyrio coronat' vitam finiunt. v.
 idus aprilis ibiq; i pace descit.

De sanctis septē virgini-
 bus & martyribus. Cap. xl.

Septē virgines
 et martyres sacratissime apud si-
 rinium ciuitatem martyriū passi
 sunt. Que dato simul precio san-
 guinis vitā mercate sunt eterna
 v. idus aprilis. vt scribit Ado.

De sancto Ezechiele pro-
 pheta. Capitulum. xli.

Ezechiel propheta ter-
 tius ex quat-
 tuor maioribus qui Ecclesiasti-
 ci. xliij. capitulo. inter sanctos
 pasci tempozis expresse comme-
 moratur: fuit oriundus de terra
 ciffore filius buzi: sacerdos & ipse
 sicut hieremias de genere sacer-
 dotum. Hic in babylonē ductus

est cum iochim rege iuda & mardocheo a nabu-
 chodonosor rege postq̄ daniel et soch eius tres
 pueri iam translati fuerant. Habituatq; Eze-
 chiel iuxta flumini chobar: qui in anno. xxx. eta-
 tis sue in quinto anno transmigrationis iochim
 in quarto mense in quinta die egratus est prophe-
 tare ad concaptiuos. Eodem autem tempore
 prophetauit quo & hieremias: licet hic posterior
 et ille in iudea: hic in chaldaea. Causa autem eius
 prophetie fuit hec. Reuerant enim iudei in epi-
 stola hieremie sibi directa duraturam captiuita-
 tem. lxx. annis. Et idco flebat exilis prolongatio-
 nem. Preterea murmurabant aduersus dominū:
 q̄ fraudulenter eos de terra sua eiecisset. Dixe-
 rat enim per os hieremie prophete remanentes
 hierusalem perituros: eis vero qui se traderent
 seruo suo nabuchodonosor bona pollicebatur.
 Nūc in contrarium res relapsa erat. Florebant
 enim qui remanserant: et ipsi iugo seruitutis pre-
 mebantur. Erant quoq; inter eos: qui dicerent
 quia dum seruiertant milicie celi bonis omnibus
 abundabant: ex quo cessauerāt perierent gladio
 fame et peste. Adhuc prophetauit ezechiel euer-
 sionem vbi hierusalem et templo domini incen-
 dium imminere: et eos qui remanserant in vrbē
 fame perituros et extra urbem gladio: eos autem
 qui viui traherentur grauem passuros seruitu-
 tem: ipsos autem in pace quasi libera seruitute
 mansuros. Ut autem auctoritatem preberet eze-
 chiel: dominus preostendit ei quasdam visiones
 similitudines: scilicet hominis: leonis: vituli: et
 aquile. Non solum ad presigandū euangelissas:
 sed vt ostenderet deum israel dominum esse to-
 tius creature per hec digniora omne animal crea-
 tum intelligens. Homo enim preest ceteris ani-
 mantibus: aquila rex est auium: leo ferarum: bos
 iumentorum. Sub animalibus vero vidit rotam
 in medio rote: vt ostenderet circiuolutionem om-
 nium elementorum in domini esse potestate. Et
 super hoc vidit firmamentum coloris sappirini: &
 super firmamentum erat similitudo throni: et su-
 per thronum quasi aspectus hominis & c. que in
 eius prophetia longa narratione et subtili visio-
 ne texuntur. Postq̄ autem hierusalem destru-
 cta est et templum combustum: et iudei in captiui-
 tatem babylonis cum sedechia rege trāslati: nun-
 cius venit ad ezechielem: in babylones qui hec ei
 narrauit: de quo nuncio venturo ipse predixerat
 vespere precedenti. Et tunc iudeis lamentanti-
 bus q̄ spes eorum perisset: et q̄ omnino nunq̄ re-
 surgerent: prophetauit eis: q̄ dominus eos tole-
 reret de omnibus gentibus et congregaret de ter-
 ris: et reduceret ad terram suam. Et preterea in
 consolationem gentis sue predixit eis calamita-
 tes futuras circumstantium nationum que eis ad-
 uersate fuerāt id est filiorum amon: moab: edom:
 philistinorum: tyri: sidonis: egypti: et ethiopsie.
 Hæc propheta signum dedit populo in flumio
 chobar: vt qñ deficeret: sustinerent desolationem
 terre sue. Tuncq; sperarēt ad hierusalē quādo in-
 undaret. Cum autē cōueniret plurima multitudo
 captiuoz ad flumiū chobar: & chaldei rebellionem
 timerent irruerūt super eos. Ipse vero prophe-

De sanctis in mēse aprilis occurren. Fo. lxxxvij.

ta precibus suis sistens aquas fluminis super aquas ambulans cū omni multitudine ad alterā ripam se recepit. Et quotquot eū presumpserūt sequi submersi sunt. Et per orationem subito largam pisciū copiam esurienti populo prestetit ad vescendum. Sepe quosq; multis deficientibus vitam restituit. Postea vō in chaldaea cōstitutus inter concapitinos legis transgressores iudicauit: et precipue quosdam de tribu dan et gad q̄ in deum cōmitterent impia legis perseguendo custodes et fecit: vt dicit Epiphanius contra eos. pdigium magnum: quia filij eorum et vniuersa pecora a ferpentibus perierunt. Et predict q̄ tribus ille nō reuenterentur ad propria: sed in medie regionibus remanerent. Ob hoc exacerbati distraxerūt eum equis per crepidines saxorum: et excerebrauerūt eū. Sepelieruntq; eum in sepulchro Sem et Arphazat in spelunca duplici. iij. idus aprilis. Nec Hieronymus: et Iosephus: et ex hystoria secolastica: atq; ex chronica Gulielmi.

De sanctis pluribus martyribus. Cap. xliij.

Martyres plu-

rimi fuerunt illi: qui cum sancto Alexandro papa in eodē carcere tenebātur iclusi sub custodia Quirini tribuni: de quo supra actū est. iij. kal. Aprilis. Qui cū vidissent qualiter sc̄tus Alexander papa Quirini fillam a gibo sanasset: et verba eius predictationis audissent: omnes ad Christum conuersi sunt: et a sanctis presbyteris Euentio et Theodoro baptizati: et ab eodem pōtifice confirmati. Et cum Quirinus eis carcerē aperuisset vt abiret soluti noluerunt abire: martyriū gloriā expectātes. Postq̄ autem Aurelianus princeps Quirinum tribunū martyrizari fecit: et hos omnes christianos effectos cognouit: vetuste naui impositos in altum mare deduci iussit: et illic ligatis ad colla lapidibus in profundū demergi. Qui passi sunt. iij. idus Aprilis.

De sancto Apollonio presbytero et martyre et socis martyribus. Cap. xliij.

Apollonius

presbyter et martyr: vt ait Hieronymus in vitis patrum: dum vitam magnificā sanctitatis inter monachos egisset: et sacerdos ordinatus esset: persecutionis tempore christianos circueiens dormabat. Qui tentus a paganis et in carcerem missus a quodam Philemone custode maxinis conuictis exprobatuatur. Quem tandem Apollonius exemplo sue mirabilis patientie ad christum conuertit. Dum autem Philemon coram populo et iudice se christianum esse clamaret: multis ab eo tormētis exanimatus est. Cum vō deceptorē huius Apollonii didicisset: ipm coram se ductum vna cū Philemone ignibus tradi iubet. Sed flamma illos in modum clibanī circumdante nubes rorida de celo veniens ignem

extinxit: et vterq; omnino illesus exiuit. Quo miraculo iudex cum multis de populo crediderit. Hoc autē dum alexādie prefectus audisset apolloniam et philemonem ac omnes christianos effectos in profundo maris demergi fecit: quod sanctis illis baptismus fidei reportauit. Qui passi sunt. iij. idus aprilis. Quorum omnium corpora ab vndis ad litus delecta a christianis alexandrie digno sunt honore tumulata: vbi multis miraculis clarent.

De sancto Philippo episcopo cretē. Cap. xliij.

Philippus epi-

scopus cretē. v. bis cortine. Quis meminit Dionysius in epistola sua: quam scripsit ad ecclesiam ipsius ciuitatis: insignem aduersus martionem edidit librum magnisq; virtutib' et optimis studiis predictus fuit. Floruit quoq; temporibus antonini veri: et luchi aurelij imperatorum. Qui vita et doctrina clares in ipsa ciuitate quiescit in christo. iij. idus aprilis.

De sancto Eustorgio episcopo. Cap. xliij.

Eustorgius epi-

scopus natione grecus ab imperatore constantinopolitano legatus ad mediolanē. missus est. Qui tantum gratus extitit ciuibus: vt ipso inde redeunte: cum sedes vacasset ipsum archiepiscopum eligerent. Sed ille incōsulto principe electioni noluit consentire. Sicq; constantinopolim rediit et imperatori qd factum fuerat nunciavit. Imperator vō gratissimum habuit eumq; consecrandum mediolanum remisit. Insuper triū magorum corpora in arca maxima sepulta: dudum de perside constantinopolim adducta eustorgio pro munere concessit: que sanctus in nauibusq; ad portum detulit. Cum autes arcam cum corporibus currui impouisset: et iunctis pluribus paribus boum eam trahere non possent diuina reuelatione due sole iuuenca paupercule mulieris deuore planstro apposite lenissime currum traherent: quarum vnam in itinere lupus occidit. Vxorq; sancti episcopi lupo mandauit: vt vicem iuuenca mediolanum vsq; suppleret. Statimq; lupus omni deposita feritate mansuetus vehiculo se exhibuit et iunctus vna cum alia iuuenca mediolanum currum pertraxit vbi sanctorum magorum corpora tumulata quiescerunt vsq; ad tempus federici imperatoris cognomine barbarossa. Quo tempore mediolano euerso arca dimissa sanctorum corpora coloniam translata sunt. Sanctus autē eustorgius in pontificem cōsecrat' post laudabilia sc̄tatis opa in dño quiescit mediolani sepultus. iij. idus aprilis.

De sancto Iulio papa et consessore. Cap. xliij.

Julius papa na

tione romanus ex patre ruffico: marco scdo romano pontifici in epatu successit: r fedit annos. xj. mēses. .ij. dies. viij. Die constituit vt nullus clericus ad causam in publico ducatur nisi in ecclesia. Vnius precepto orientalis epibthronos suscipere: r cōstituit vt oīa monumēta chartay ecclesia

sticaz rerū per romane ecclesie fierēt primiscriu nū. Quins tpe celebrata est prima synodus nice na. cccxviii. epoz in qua dānata est heresia arrij qui assererat filiū minozē patre. Hoc em factum est adhuc viuētē cōstantino augusto. Quo humana nis exempto iulius papa exilium. r annoz r tribulationes multas perpesus est a constantino augusto heretico. Tandem post mortē eius ad se dem beati petri cum gloria reuerlus est. Fecitqz duas basilicas: vna in foro: aliam sancti valentini via flaminia. Quiuit in pace pridie idus Aprilis. et sepultus est in cimiterio Calopodij miliario tertio abvibe. Et cessauit epatus dies. xv. **D**ic vnam de incarnatione domini ad Dionysiu scripsit epistolam.

De sancto zenone abbate. Cap. xlvij.

zeno mōachus

siluan abbatis discipulus fuit. De quo refert heraclides inter cetera eius virtutis r cōstantie insignia: q in ardentissimi solis egyptia regione stetit in cauma te qnqz diebus se desiccās in sole: vt ex hoc pbarer vtrum tormenta tolerare posset. Et post mire penitētie opera migravit in xpo pridie idus Aprilis.

De sancto herminigildo rege r martyre. Cap. xlviij.

herminigildis

rex r martyr anno sexto Tyberij secūdi imperatoris: videlicet anno gratie. dccv. martyrium passus est: qui Leunigildi regis visigotorum filius Sigiberti regis fillam duxit vxozē. Ad cuius suggestionem audita predicatio ne sancti Zeandri bispaleñ. episcopi: ab arriana heresi ad catholicā fidē cōuersus ac more catholico baptizatus est. Quem pater arrianus vt ad suā heresim rediret: r premijs suaderet r minis terrere conatus est. Lūqz ille in veritate fidei catholice cōstāter persisteret. Primo quidē eum pater regno priuauit: rebusqz oibus spoliāuit. Deinde collo manibusqz ferro vincitū in arca custodia mancipauit. Qui oīa p xpi amore contēnebat. Superueniēte vō festiuitate paschali misit ad eum noctu perfidus pater epm arrianū vt de manu eius sacrilegā cōmunionem acciperet. Quod vir dñi nō solū

facere renuit: sed etiā arriano episcopo duri? exprobrauit. Ob hoc pater indignatus missis apparitoribus ipm in eodē carcere securi in capite ei? cōfixa excerebrari fecit: sic regnum celeste rex et martyr intrauit. Ad cuius corporis tumbam nocturno tēpore psalmodie cantus audiebantur: et lampades accense a pluribus videbant. Patrem vō post filij occisione mortis eius penituit: et ad fidem catholicam deuenisset: si gentis sue furorē non formidasset: moriens tamē rehardedum filii sui regē futurū sancto leādro sc̄dico episcopo commendauit: q fratrem martyrem nō patres perdidit secutus ab arriana peste conuersus: ab eodē episcopo baptizatus est: totaqz visigotorū gentē ad verā p̄durit fidē. Passus est autē sanctus herminigildus idibus aprilis.

De sanctis Carpo episcopo et socijs martybus. Cap. xlix.

Carpus episcopus

papyrus diaconus: r agathonica optima femina apd paganiū asie vrbem exemplo martyris pionij martizū passi sunt tēpore antonini veri r aurelij cōmodi imperatorū: vt in. iij. lib. eccle. hystorie reperit. Lū quisbus et iustin? vir mirabilis quā iam scdm librū p defensione religionis nostre scriptum iudicibus obtulerat remunerationem lingue fidelis et erudite martyremunus accepit: quodam philosopfo crescete nomine et insidiante: quem sepius disputado cōsuderat: qui passi sunt idibus aprilis.

De sancto Justino martyre. Cap. l.

Justin? martyr

de quo supra proximo dictum est bacchiade Prisci filius ex vrbē neapoli palestine. ppheticō stre sectator plurima scriptivo lumina p religione xp̄tiana. Nā contra paganos volumē in signone protulit: i quo de demonū natura testatur. Scripsit et aliud

christiane fidei defensionem cōtinens: quem marco antonio vero et fratri dicit. Antonio pio et filijs atqz senatui apologeticū pro religione christiana conscripsit. Item librū de monarchia dei. Dialogum contra iudeos et triphonem eozū principem doctorem illustrem. Item contra Martionem hereticum insignia duo cudit volumina. Itē contra omnes hostes. Erat et aliud eiusdem: qd dicitur confutatio. Item aliud quod intulatur psaltis. Item de anima in quo diuersas questiones inseruit. Vica crescete quodam christiani nomine blasphemio delatus: q christi fidei esset sectator in pergamo asie ciuitate martyrij palmam adeptus est idibus aprilis. Sic putat aliqui trogi fuisse abbreviatorem. Hec Hieronymus libro de viris illustribus.

De sanctis Tyburtio r Valeriano r Dario martyribus. Cap. li.

Tyburtius et Valerianus

lerianus et marinus martyres passi sunt rome sub Almachio vrbis prefecto. Cū em̄ beata cecilia valerianū sponsum suū et tyburtiū eius fratrē cōuertisset ad xpm̄: vt in eius passione dicitur infra .x. kalen. decēbris. Tyburti⁹ et valerianus elemosynis insisterant et corpora martyrum sepulture tradebant.

Quos almachius tētos sibiq; presentatos interrogabat: cur facultates suas vilibus personis exhibebant: et p̄ suis sceleribus dānatos sepeliebāt. Cui cū tyburti⁹ respōderet q̄ optabatur illorū seruos fieri: quos ille dānatos appellabat. Et mēta alia de gl'ia future vite dixisset tyburtiū amoueri fecit: et valerianū applicās ad sacrificia deorū inuicit tauri. Ille vō se vni deo sacrificare dicebat: cuius nomen exprimere nemo poterat. Iouem vō ad alterū et homitidā asserēbat: quos almachius sustigari iussit: deinde cōtra eos sententiā tulit: vt ad pagū iouis adducti si sacrificare cōtēnerent capite cederentur: tradens eos maximo coniculario vt sententiā exequerē. Qui cū eos duceret quasi illis compatiens lamentabatur: cur ambo germani vitā cōtēnentes ad mortē quasi ad epulas festinarent. Tyburtius ergo et valerianus ceperunt ei future vite penas et gloriā reserare: p̄mittentes maximo q̄ si se purificari p̄mitteret: in hora decollationis cerneret: cū q̄ta gloria eorū anime vitam futurā susciperent. Maximus ergo a carnificib; obtinuit: vt sancti martyres ad domū ipsius in custodia ducerent: et in crastinū decollandi seruarentur: vbi tyburtius et valerianus adducti maximo in fide erudierunt: mittentes pro vrbano papa et pro cecilia ipsum baptizari fecerunt: totāq; noctē in fidei sermonibus deduxerunt: factozq; mane sancti martyres a cecilia confortati extra vrbes ad iouis pagum quarto ab vrbe miliario deducunt: et sacrificare nolentes gladio feriuntur. Tunc marinus adiurat dicebat: q̄ viderat angelos pre sole fulgentes animasq; sanctorū de corporibus quasi sponzas de thalamo egressas in gremio suscipietes et ad celos cū gl'ia deferentes: que cum carnificibus harrasset plurimū crediderunt. Quod cuz almachio nunciat⁹ fuisset: iussit maximū cū oib; qui crediderant in eodē loco tādū plūbatis cedi quousq; spiritū excuterēt. Quoz omniū corpora sancta cecilia sepeluit. xvij. kalend. mās.

De sancto Maximo epi. Cap. lxx.

Maximus epi

scopus constantinopolitanus tēpore gratiani imperatoris floruit: qui vir insignis p̄conij sanctitatis et doctrine. Inter cetera ipsius memoranda aduersus arrium nobile volumē pro fide nostra cōposuit: quod p̄fato principi apud mediolanū obtulit: et clarus virtutib; in dño quieuit.

De Hieronymo de viris illustribus.

De sanctis Olympiade et Marimo martyribus. Cap. liij.

Olympias et Marimus

martyres passi sunt sub decto cesare in cordula ciuitate perfarū.

Qui cum tenuisset sanctos regulos Abdon et Sennē traditi sunt eides et isti nobiles viri perfarū: eo q̄ essent xpiani. Quos decius primo sine audicētia iustibus cedit iussit. Deinde cū eis diceret facultates suas proderent: illq; aurum et argentū eorum xpm̄ esse dixissent. Iterū eos sustigari mandauit: donec verberātes deficerent. Et post hec xpm̄ cōstantius confidentes plūbatis cedi fecit: et in equuleo leuari: ac in lectis ferreis p̄nīs subterstratis extendi. Et cū hec omnia superassent tradidit eos vitello anisio vicario suo. Qui nō consentientes sacrificare dōss paganorū: quos demoniā asserēbant: iussit securibus eorū capita tandū contundi: donec spiritum emisserunt. Corpora vō ipsorū canibus exposita quinq; diebus ab illis permanserunt intacta. Sed postmodum a quibusdam christiani de genere abdon et collecta sunt et in domo dictorū martyrum in ipsa ciuitate sepulta. Qui passi sunt xvij. kalendas maii.

De sanctis Marone Eutyce et Victorino martyribus. Cap. liiij.

Maro eutyces

et victorinus martyres sanctam virginem flautā domitillā neptē domitiani augusti: et sponzas aureliani filijs cōsulis vna cū eius eunuchis cubicularijs. s. nereō et archileo in fide xpi instruxerunt: et ad baptismatis gratiā pduxerunt. Postq; ergo nere⁹ et archileus a predicto aureliano martyrisati fuerunt: vt in eorū passione. liij. idus mās dicitur: maro eutyces et victorinus apud eundē aureliani accusati sunt: q̄ maiorē cū eis familiaritate haberet ipsa virgo: q̄ cū nereō et archileo habuisset: eo q̄ ipsam in xpm̄ credere docuissent. Quapropter ipetrauit aurelianus ab impatore: vt predicti viri ducerentur ad exiliū in insulā pōtānā: vbi cū dudū fuissent cū beata flautā domitilla. Inde postmodū educti: aureliano comiti in seruitutē traditi sunt. Quos ille vti seruos p̄ sua p̄dla diuisit vt terrā colerent. Eutyce quidē miliario ab vrbe xvj. via numētana: victorinū .lx. via salaria: et maronē .xxx. eadē via. Ex quib; eutyces filiā cōductoris sui veratā ab imido spū liberauit: victorin⁹ loci vicedm̄ paralyticū sanauit: maro curatore ciuitatis septēpedis ab hydropisi eripuit. Que dñi aureliani⁹ audisset missis famulis eutyce in media via vsq; ad mortē cedi fecit: vbi et a xpiani sepultus est. victorinus autē ipsius dñi sui mandato apud ceciliā vbi sulphure aque emanant: capite deorsum in eisdem aquis triduo suspensus expirauit. In amiterina ciuitate sepultus: maro vō

cum saxum grande quod vix .lxx. homines pensa-
re poterit: in humeris facilliter quasi paleas de-
portasset ad duo militaria ibidem capite cesus est.
Et in eodem saxo corpus ipsius a fidelibus: q̄. vi.
so miraculo crediderant reconditum est. Dorum
passio. xvij. kalendas maij celebratur.

De sanctis Calixto et Larisso et socijs
martyribus. Cap. lv.

Calixtus et cari-

sus et alij septem consocij eorū
apud ciuitatem corinthum mar-
tyrium passi sunt. Qui omnes p
confessione nominis christiani in
pelago demersi perpetuis tritu-
pbi palmas a domino percipere
meruerunt. xvj. kalendas maij.
vt dicit A. do.

De sanctis decem et octo marty-
ribus. Cap. lvj.

Decem et octo

martyres in ciuitate cesarangu-
stana martyriū passi sunt. Quo-
rum nomina sunt hec: quintilia-
nus: cassianus: saturninus publi-
us: vrbannus: martialis: faustus:
successus: felix: ianuaris: primi-
tius: euotus: cecilianus: opta-
tus: fronto: lupertus: apodemus:
iulius. Di omnes sub daciano hi-

spaniarum p̄sede diuersis affecti penis atq; in-
terfecti sunt. xvj. kalendas maij.

De sancto aniceto papa et mar-
tyre. Cap. lvij.

Anicetus papa

et marty: natione syrus ex patre
iobāne: pio romano pontifici in
episcopatu successit: et sedit an-
nos .ix. menses. iij. dies. iij. Dic
constituit vt clericus nō nutriat
barbam: nec comā: et habeat coro-
nam ad modū spirule: constituit
etiā q̄ ep̄s nō debeat consecrari:
nisi administratus a tribus episcopis.

Si autem archiepiscopus debeat consecrari om-
nes prouinciales episcopi debeant adesse: sicut
omnes tenentur ei obedire. Item statuit vt si ali-
quis episcopus haberet aliquid cōtra suū archie-
piscopū: nō alio est deferendus: nisi ad primates:
vel ad sedem apostolicā. Et vt nulli archiepi pri-
mates vocent nisi illi qui primatū tenent ciuita-
tū: quarū ep̄os apostoli: vel eorū successores regu-
lariter patriarchas statuerūt: s; metropolitani vo-
centur. Dic fecit ordinationes. v. p̄mensem decē-
brium: presbyteros. xvij. diacones. iij. episcopos
per diuersa loca. ix. Qui tempore seneci et marci
imperatorū martyrio coronatur. Et sepultus est
in cimiterio calixti via apia. xv. kalendas maij. Et
cessauit episcopatus dies. xv.

De sancto Ouallico et socijs
martyribus. Cap. lvij.

Ouallicus mar-

ty: cu; pluribus alijs passus est
apud aphyrica ciuitatē tagastē.
De quo beatus cyprianus in epi-
stola ad martyres et confessores
multa laudabilia scripsit: et q̄
martyriū suū pphetica voce pre-
dixit. Qui omnes martyrio coro-
nati sunt. xv. kal. maij.

De sancto beleno abbate. Cap. lix.

Helens abbas

cū in heremo habitaret et cū fra-
trib; cibaria deferret aggraua-
tus pondere onagros vidēs eis
precepit: vt in xpi noievnus eorū
ei? sarcinā portaret. Qd factus
est: vno ex illis sarcinā ad locum
cōstitutū cū māuetudine dese-
rēte. Alio tpe iuenit fratres diē
officij min? solēnter celebrātes:

q; sacerdotis cōmuniōe carebāt. Et dñi iret p sa-
cerdote crocodilū in flumine reptū ascēdit: et sup
ipsuz flumē trāsēns ad cellā p̄bi venit: quē secū
adduxit: et flumē vt prius trāsīuit. Dñq; sacerdos
timore serpentis fugeret sc̄tus illuz signo crucis
dissep̄it: sicq; decetero p̄sbyter secur? ad fratres
accessit. Iuuenis helenū ad beremū secur? gra-
uiter de carnis vitiō tētabat. Ille vō digitū in are-
na circa cellā iuuenis duxit: et circulū fecit: ac de-
monib; ne signuz illud p̄tergredereñt expresse
mādauit: moxq; frater a tētatione erinde secur?
pmanit. Dñ aut fratres vndiq; ad eū venirent: cō-
tinue iuuenis incognit? eide; apparebat: et cibos
p aduenis deferebat: ac illico abibat. I Dñ semel
cū qdā heretico disputaret: et argumenta ei? ferre
nō posset ignes accēdit fecit: vt qs eorū igne nō vte-
ret: fidē habere verā p̄baref. Quē belens? intrans-
dudū in flāmīs illesus p̄māsit: et intact? exiuit. He-
retic? vō intrare nolēs cōfusus abijt. Dormiuit in
xpo vix factus. xv. kal. maij. Nec heraclides.

De sancto paulo abbate. Cap. lix.

Paulus abbas

in bybia āngētos monachos ha-
buit quos monitis salutaribus et
exēplari vita in vias salutas dire-
xit. Qui dieb; singulis: nec cibuz
sumebat: nec manib; opabat: do-
nec. ecc. ofones deo solueret genus lexo: qs nume-
ro lapidū ponebat: et ad singulas ofones lapides
in sinū remittebat: vt dicit heraclides: et ipe in xpo
p̄mansit die quo sup̄rar: videlicet. xv. kal. maij.

De sanctis Eleuthero epo
et Antia martyrib;. Cap. lix.

Eleutheri epi-

scopus et antias mater eius passi
sunt rome sub adriano impera-
tore: cuius pater nobilis sena-
tor: dum decederet: matri puerū
cōmendauit. Illa vō christiana

De sanctis in mēse aprilis occurrē. Fo. xc.

fima filiū sacris lris erudiēdū cuidā epo tradidit. Qui iunenē eruditū de oibus annoꝝ. xij. in diaconē ordinavit: de iude annoꝝ. xviii. ad sacerdotiū pmonit: de iude cū multis clareret signis annoꝝ. xx. ad petitionē multoꝝ ipm in apulia epm cōsecrauit. Adrianus igit de pūb' orietis romā veniēs audiēs eleutherij famā: misso felice comite eū ad se in vibem adduci mādavit. Scētūs vō comitē ad xpm cōvertit: et veniēs secū ad vibē in via baptizavit. Et pntatus adriano impatori cū xpm dñm cōfiteretur: sup lectū erectū extensus est igne subter misso: quē imperator mortuum existimās depōni fecit. Et videns ipsum constantiore effectū: ipm in craticula pont iussit carbonibus subfratris ac oleo desup infuso. Statimqꝫ ignis extinguitur et craticula refrigeratur. Post hec in fartaginē mittitur plenas oleo et adipe liquifacētis: in qua sicut in pꝛato rore madefacto pmanuit. Tūc adrianus cōfilio corebozi pfecti: ipsum in furnū accensum immitti mādavit: in quo die integro oīno illesus fuit: et oīno iustus inde exiit. Quo miraculo h' factus cōuersus est. Quē imperator in eodē clibano misit: sed et ipse illesus permanuit: tūc imperator pfectū decollari fecit: cui vnda sanguinis pro baptizante fuit. Eleutherius vero post q̄ diebus plurimis in custodia detent' fuisset: iude eductus iubente alexādro quattuor equis indomitis pedibus alligat: qui stimulis ferreis sub caudis eorū postis ad cursum incitabant: vt sic ipm per inculta et arida loca pꝛahentes minutatim eius mēbra dirumperēt. Angelus autē dñi equos miti gavit: et eleutherium solutū ad montē excelsū dixit: ad quē oēs fere siluarū cōueniētis eidē miti fime famulatū pꝛebāt. Que cū a quibusdā venatorib' qui hec in ipso mōte feras persequētes cōspexerant: impatori nunciata fuissent: misit apꝛarios armatos: vt eū cōprehenderent: quem mortuū existimabat. Quorū plurimos conuertit ad xpm: cū quib' etiā venit ante adrianū: quē ille in amphitheatrū mitti fecit: et leonē alaxari. Illa vero sc̄i pedib' pꝛuolata eū oīno nō tetigit: inde dimittit eidē leo ferocissimus: q̄ ipse mitissimus effect' sanctū pedibus amplexat: ppter qđ multi gētiliū in dño crediderūt. Ortaqꝫ seditiō inter paganos et cōuersos ad xpm plus q̄ quingēti de pꝛlo interfecti sunt. Qđ impator vidēs eleutheriū decollari pcepit. Mater vero ei' antias: que eū secuta fuerat: dñi sup corpus filij desēdo corruisset: depꝛehensa ab adriano q̄ xpiana eēt: ab eodē et ipsa pariter decollat. Quorū coꝛpa ciues apulie ad eorū ciuitatē trās lata ibidē honori ficē cōdiderunt. Qui passi sunt. xliij. kalen. maij.

De sancto apollonio Senatore et mar. Cap. lxij.

Apollonius senator romane vrbis cōmodo imperatoris sc̄do pditus q̄ xpianus esset. Iustus quoqꝫ vt fidei sue rationē redderet: in signe volumē christianitatis composuit: quo in senatu recitato sententia eorum pro: p̄i fide penā capitalē excepit. xliij. ka

len. maij. Hec Dieronymus de vris illustribus. De sc̄to apollonio abbate. Cap. lxij.

Apollonius ab

bas habitauit in spelunca in finibus hermopolis pater quingentorū monachorū: hic annoꝝ. xv. secessit ad heremū: et xl. annis ibi cōuersatus ē: cui semel dñs appares dixit: vt mitteret manum in sinū suū et quicquid comprehenderet cōstringeret: et sub arena obrueret. Ille vero pūssimum ethyopē tenuit: qui se demonē superbie sp̄m esse dixit: quē ille in arenā demersit. Factaqꝫ est vor ad eū de celo: qui exinde queqꝫ petita obrineret. Lum autē die pasche paucos panes et olea sicca ad refectionē haberet: dixit fratrib' suis: vt quisqꝫ qđ vellet ad dño postularē. Pꝛemissaqꝫ orōne ab oibus oīno incognitis et inuisis poma et fructus oim generū alias in partibus illis nunqꝫ reperta miri saporū appoꝛtantur panesqꝫ candidissimi cū lacte et aliorū victualū copia ministrātur. Ratoribus vero subito nūsqꝫ cōparentibus ciuaria illa fratribus vsqꝫ ad penthecosten satis fuerunt. Quidā quoqꝫ fratri petenti sibi a deo dari humilitatis et māuetudinis grām: qđ peterat ipetrauit. Orta maxima fame: multos loꝛoz illoꝝ habitatores cū parulis et cōingibus ad se recurrentes: tribus solis sportulis panū que vix ad esum fratū vno die sufficerēt per. iij. mēses indefinenter sustentauit. Cū quidā eius carnalis frater a iuliano impatore: captus esset: accessit ad cōsolādū eū: et a tribuno repertus cū eodē inclusus est: media autē nocte angelus ianuas aperuit: et luce desup infusa celesti oēs detentos liberavit. Qui postmodū predicās multos xpianos cōfortauit: et iuuenem noie philemonē se deridētem ad xpm conuertit. Et post multas exhortationes pluribus factas ad heremū redijt: et in sc̄ta conuersatione vitā finuit. Hec heraclides.

De sc̄to apollonio cōfessore. Cap. lxiiij.

Apollonius cō

fessor cū nullā artem sciret: cibaria et medicamina laborantibus et propria pecunia cōparabat singulaqꝫ monasteria vsqꝫ ad hozā nonā quasi quotidie circūbat: et languētibus ministrabat. Hec heraclides. De sc̄to Leone papa. x. et cōfessore. Cap. lxx.

Leo papa bu

ius nominis de annis natiōe al lemanus de lothoringia damasco sc̄do romano pontifici episcopatu romāo successit: et sedit annos. v. mēses. ij. dies. vi. romani eū ex praua cōsuetudine: post q̄ ab impatore henrico. ij. petiissent sibi pontificē dari: cū nullū teutonicoꝝ: vt ad hoc recipere possent inducere ep̄m tulles. b. unōnē noie virus

nous
 simpliciter ad hoc inclinavit. Qui ad urbem veniens: et ex hoc conscientiam habens omnino resignavit. Et denuo ab omnibus electus quibus satis renitens tamen multa populi instantia acceptavit et vocatus est leo ipseus nomine dicitur. Hic sanctissime vite exortus: et pauperibus largas elemosinas prebens cum ceteris munificus admodum fuit. Hic etiam ex devotione beati marci evangeliste corpus eius venerat veniens visitavit anno domini. D. l. Hic primum iter romanos pontifices ad suggestionem quorundam samnitium contra romanos qui apuliam et terras ecclesie inuaserant arma cepit: et cum allamanis quos sibi imperator direxerat hostibus occurrit. Quod quibus sancto zelo fecerit eisdem tamen male successit: eo quod multos de suis in bello perdidit: et sine effectu ad urbem rediit. Quod ideo ipsi contingit: quod non erat officium neque hoc illi permillum fuerat a domino qui ad pacem venerat suosque magis ut ab aliis pariterent quam ut alios persequerentur promouerat. Sanctus vero pontifex graui languore detentus die tertio ante eius obitum ad se omnes episcopos et clericos conuocauit: eosque in sancte fidei religione comouit et qualiter die tertia migraturus erat prout per visionem a domino habuerat eisdem prenuocauit. Altero vero die in lecto decumbens ad ecclesiam apostolorum principis se deportari iussit: ubi et sepulchrum suum marmoreum deserui voluit. Et de lectulo surgens duobus episcopis enim sustentantibus ipse semet ad sepulchrum accessit illudque benedixit et ad lectulum rediit. Tota quoque ipsa die et nocte populum congregatum salutaribus sermonibus admone re non cessauit. Die vero tertia de mane conuocatis episcopis et clero: missam sibi celebrari fecit. Deinde comunione sacra suscepit. Et erectus in lectulo suo prospiciens ad crucem diutius pro se et omnibus christiano populo orationem fudit: moxque supinus rediens quasi suam somno soporatus feliciter spiritum emisit. Tunc omnes campane per urbem per seipsas sonare ceperunt. Eadem hora albertus rex. et alii de tuderto in ipsa ciuitate viderunt strata palis innumera ornata et coruscantia lampadibus: per quam leo papa dicebatur ad celum. Et inuenerunt eum eadem hora e corpore migrasse. Et concurrente omni populo ipso die sepulture sue: de per enim multa miracula ostendit. Nam demoniacus quidam qui. ix. annis obsessus fuerat liberatus est. Alius quoque erat cecus et mutus ac surdus videndi et audiendi ac loquendi facultate accepit: multi quoque alii a diuersis infirmitatibus curati sunt. Sepultusque est in ecclesia beati petri manifestis miraculis clarens. Qui uenit ante in domino. xiiij. kalen. maij. anno domini. D. lviij.

De sancto Timone diacono et mar. Cap. lviij.

Timon diaconus

et martyr de. viij. primus ab apostolis electus est: ut habet Act. vi. Qui primus apud beroam doctor resedit. Ac deinde uerbis domini discipulus mansit venit coenitum. Ibi quoque a iudeis et grecis: ut traditur flammis iniectus: sed nihil lesus est. Dehinc cruci affixus martyr suum implesit. xiiij. kalen. maij.

De Hieronymus in martylogio.

De sancto Timone episcopo et martyre. Cap. lviij.

Timon episcopus

pus martyr apud arabiam passus est: qui est diaconatus ordine ad pontificatum uerbis uesegorine: que ciuitas est arabie electus est. Qui pro confessione nominis domini flammis combustus martyrio exitit coronatus: et in ipsa ciuitate reconditus.

De sanctis Sulpitio et Seruiliano martyribus. Cap. lviij.

Sulpitius et Seruilianus

rome passi sunt. Qui seruatione et miraculis flauie domitille ad fidem christi conuersi sunt: que etiam sponsas eorum theodoram et ephrosynam ad agnitionem christiane ueritatis et perseverantiam uirginitatis conuerterat. Hi ambo sub persecutione tralani imperatoris prefecto uerbis aniano detentis: cum sacrificare nollent capite plexi sunt. Sepulti a christianis in predio eorum uia latina secundo miliario ab urbe. xij. kalen. maij.

De sancto Marcellino episcopo et confessore. Cap. lxix.

Marcellinus presbiter

mus episcopus ebredunen. ciuitatis fuit: qui diuino iussu cum socijs suis domino et uicentio ex abhrica ueniens maximam partem alpiu maritimarum uerbis et signis admirandis: quibus usque hodie resurgit: ad fidem christi conuertit. Hic inter cetera uirtutum eius pre conia a deo obtinuit: ut baptisimum quod ipse in eadem ciuitate condiderat: singulis annis in sabbato sancto aquis diuinitus et subito repleatur: et per septem dies pasche aqua exuberante plenum permaneat: quod usque in diem hodiernum ibidem apparet. In eadem quoque ciuitate quieuit in pace: ubi et sepultus est. xiiij. kalen. maij. Sochy uero eius confessores christi in domino dormierunt apud clanen. suum urbem conditi. Dec. Ado.

De sancto Victore episcopo. Cap. lxx.

Victor carthaginiensis

episcopus floruit tempore anastasi imperatoris: qui scilicet uirtutibus et doctrina fuit. Aduersum arrianos composuit librum unum. De penitentia libri unum: in quo uiuendi regulam penitentibus iuxta scripturam auctoritatem instituit. Ad basilicum quendam super mortem consolatorum libri unum spe resurrectionis perfectum et institutione munitum homelias etiam: que a fratribus sa

libri unum spe resurrectionis perfectum et institutione munitum homelias etiam: que a fratribus sa

Intis proprie sollicitis in libris digesse seruatur: qui r. xij. h. alen. maij carnis debitum soluit.

De sancto Symeone archiepiscopo r fo. chs martyribus. Cap. lxxj.

Symeon archiepiscopus Seleucie r eccliespontis regaliū vrbis cū socijs suis apud p̄sidā martyriū passus est sub rege sapore tpe constantini: vt dicit in historia tripartita: quo tpe armeni r indi primo ad xpm conuersi sunt. Dic tanq̄ regni p̄ditōr cōpreb̄sus ferroq; vinctus in perfidā ductus est. De quo crimine purgatus: sed de xpianitate suspectus cū de dño iesu xpo libera voce r cōstantissime testaret r nollet adorare deū solē carcerali ergastulo cū alijs centū: r quibus alijs ep̄s alijs presbyteri alijs diuersoꝝ ordinū clericici erant diebus pluribus maceatur. Tibi a quodam vstazāns seniore eunuchō regis nutritōne olim amico suo visitatur: quez symeon desperit: nec videre voluit: eo q̄ olim xpianus fuisset: metuq; mortis solē adorasset. Unde ille confusus respuit: r ad regem accedens se xpianū publice profitens decollatur. Die vero sequenti que erat parascue: symeon eductus de carcere: cum nollet regi consentire: cuz omnibus suis iussus est pariter cspite cedi. Inter quos martyres erant abdecalias r ananias ep̄s senes glorioꝝ: cum quibus passus est r p̄stitus artifex regis eo q̄ vnum de senioribus expauentem gladium cōfortasset. Cui p̄forata ceruice lingua ei? inde extracta est. Et cum eisdem etiā passa ē que dam filia prefati p̄stiti sacra virgo: qui passi sunt vndecimo h. alen. maij. Dec in tripartita historia.

De sanctis Oratore presbytero r fo. chs martyribus. Cap. lxxij.

Orator presbyter: fortunatus: felix: r filius atq; vitalis martyres apud alexandriam passi sunt. Qui multo tēpore onerosi vinculis afflicti r durissima inedia macerati in carcere quieuerunt. xj. h. alen. maij. vt dicit Bdo.

De sc̄to Sothero papa et martyre. Cap. lxxij.

Sother papa r marty: natiōe campanus ex patre cōcordio de ciuitate fundana aniceto pape in p̄tificatione romano successit: r sedit annos noues: menses. iij. dies. xij. Dic cōstituit: vt nulla monacha palas sacratās tangeret: nec incēsum in ecclesia poneret: r vt velum portaret. Cōstituit etiā vt legitima nō habeatur vxor: nisi per sacerdotē fuerit b̄ndicta r a parentibus solēnter tradita: r a paranymphis custodita: cauēs multis p̄cullis q̄ circa matrimonia

cōtingere solēt. Huius t̄pibus caraphryge heretici sunt exorti a phrygia p̄uincia vnde habuerūt originē denominat: qui sp̄m sanctū nec ap̄tis nec alijs datū asserūt nisi ipsi. Quozū auctores fuerunt montanus psbyter: p̄sca: maximilla: hic fecit ordinationes tres p̄ mensem decēbriū: psbyteros octo: diacones nouē: ep̄os p̄ diuersa loca numero vndecim. Qui sub feuro p̄cipue martyrio coronatus ē. Sepultusq; est in cimiterio calixti via ap̄ia. r. h. alen. maij. Et cessauit ep̄atus dies. xij.

De sc̄to Laio papa r martyre. Cap. lxxij.

Laus papa et

marty: natione dalmatin? de genere diocletian? impatoris frater gabini presbyter: de quo supra actū est. xj. h. alen. maij. et patre gallo eutybiano pape in ep̄sco patu romano successit. Seditq; ānos vndecim: menses quattuor: dies nouē. Hic constituit vt oēs

ad ordines in ecclia. Ac ascenderēt: vt si q̄s dign? fuisset: p̄rio ostiaris: lector: exorcista: acolit?: deo inde subdiaconus: r diacon?: ac psbyter. Deinde p̄o ep̄s ordinaret. Hic cōstituit paganos r hereticos vel iudeos nō posse xpianos accusare: aut vocem eis infamationis inferre. Itē statuit vt nemo ep̄m aut clericos apud iudices seculares accusare p̄sumeret. Hic etiā rome regiones diuisit diaconibus: vt gesta martyriū perquirerēt r cōscriberent: ac etiā alia negocia ecclesiastica p̄tractarent. Hicq; fecit ordinationes quattuor: p̄ mēsem decēbriū: psbyteros. xxvj. diacones. viij. ep̄os p̄ diuersa loca numero quinq;. Qui fugiēs persecutionē diocletiani in cryptis habitādo martyrio coronat. Et sepultus est in cimiterio calixti via ap̄ia. r. h. alen. maij. Et cessauit ep̄iscopatus dies. xj. Dic contra hereticos ep̄istolā e didit de verbi dei incarnatione fidem catholicam cōtinentem. De sc̄to Laio psbytero r cōfessore. Cap. lxxvj.

Laio presbyter

et cōfessor rome claruit sub tpe zepherini pape. Qui sapiētia p̄ditus aduersus p̄uiculi montani sectatorem insignē habuit d̄sp̄tationē quaz in vniū rededit volumē. In qua inter cetera scribit ep̄istolam pauli que inscribitur ad hebreos eiusdem nō fuisse: quam etiam apud romanos quasi pro sua non haberi vsq; ad sua tempora beatus scribit Hieronymus: qui eundez caium inter illustres suo libro commemorat.

De sc̄to leone papa primo. Cap. lxxvj.

Leo papa hui?

nominis primus natione tuscus ex patre quintiano sirto. iij. pspe in ep̄atu romano successit: et sedit annos. xxj. menses. j. dies xxvij. Dic post cladē vandaloꝝ

renouauit q̄ta sacra ministeria argentea. Lulus

tēpore quarta synodus calcidoñ. ccccxxx. efo-
rum celebrata est instātia leonis pape mādante
martiano imperatoze: in qua eutyces cōstantino
politano abbas z dioscorus alexandrinus efs
qui dicebant vnam verbi dei z hois esse naturam
damnati sunt. Et rursus nestorius z eius error
damnatus est: z diffinitū est p̄dicari in xpo duas
naturas dei z hois z vnā personā. Dic leo sanctif-
simus cum contra fabiani z eutyctem epistolā
adidictum calcidonense conciliū scripsisset ean-
dem anteq̄ mitteret epistolā sup̄ altare sc̄ti pe-
tri apostoli ponēs: z per dies xl. ieiunij z oratio-
nibus, insistens rogauit apostollū: vt siquid eēt in
eadem epistola emendandū ad fidei p̄pter quas
scripta erat: in formationē ipse corrigere dignare-
tur. Quod z factū est. Nā in fine xl. dierū inuenit
epistolā in oibus ad p̄positū emendatā. Hoc ip-
sum b̄tō sibi reuelante apostolo. Duius pape ma-
num cum quedā femina cōmunicando cum alijs
die pasche osculata eēt: tantā ex hoc tentatio: ē
in carne cōcepit: vt manus que occasio fuerat scā-
dali amputaret: verū cum tumultus cōtra euz in
ualesceret: z q̄ nō celebraret: ipse in angustia con-
stitutus beate marie virginis se cōmisit. Cui vigi-
ljs z orationibus intendenti beata virgo manum
portans visibiliter apparuit: z sibi suam manum
apposuit. De quo nō solum sanctus pontifex gra-
tias egit: sed etiā miraculum frequenter publice
predicauit. Cum autē totilla rex vandaloꝝ ita-
liam vastaret: z per triennij aquietā obsidēs ce-
pisset: z ferro ac igne ipsam cū multis alijs cūi-
tatibus consumpsisset: timens leo sanctus: ne ro-
mam veniens: idē faceret eidem occurrit: vbi cir-
ca padum morabat: z non solū rome: sed etiam to-
tius italie salutē reposcavit. Et mirantibus bar-
baris cur sic honorifice totilla papā contra con-
suetudinē recepisset: z in oibus exaudisset: r̄dit
quendā vultu terribilem pape assitisse: z mox
sibi cōmīnante: nisi ei in oibus obedisset: vnde sta-
tim de italia exiens pannonia rediit. Sanctus autē
pontifex: cum esset apud senon. galliarū ciuitatē
in dño quieuit. x. kalen. maij. Et corpus eius ro-
mam translatum sepultū est in ecclesia sc̄ti petri
apostoll. Dic scripsit epistolaz martiano augu-
sto eiusqz coniugi pulcherrime oēm fidem expo-
nēs. Et misit epistolaz ad fabianum efm cōstan-
tinopolitanū. vij. Inter quas scripsit vnā. prela-
raz aduersus eutyctē de incarnatione dñi in qua
eꝝ blasphemā redarguit. Scripsit z aliā episto-
laz ad calcidonē. cōcilij de qua super actū est.

De sancto Agapito papa z con-
fessore. Cap. lxxvij.

Agapit' papa
huius nominis primus natione
romanus ex patre gordiano ps-
byter cardinalis ecclesie sancto-
rum iohannis z pauli iohanni
pape sc̄do in epatu romano suc-
cessit: z sedit annū vnum: mēses
xj. dies. xvij. Dic constituit pro-
cessiones fieri diebꝝ dñicis. An-
no vero iustiniani imperatoꝝ

vj. theodoricus rex italie z ostrogothoꝝ reginas
amalasuntam matrem atbanarici regis in exiliū
dūci z in balneo strangulari fecit: propter quod
timens iram imperatoꝝ agapiti papā constan-
tinopolim direxit quatenus sibi in punitatē a p̄-
cipe impetraret. Cui adhuc in via existēti in par-
tibus greciarū oblatum est mutus z claudus cu-
randus: qui nunq̄ neqz loqui neqz ambulare po-
tuerat: pro quo sanctus pontifex orationem su-
dit: z missarū solennia celebrauit: qua missa pera-
cta claudus manū porrigens mor illū erexit: z dūz
in os eius credentis corpus dñicum posuisset: ei
dem lingue vsu continuo concessit: vt dicit Gre-
gorius. iij. dialo. cap. iij. Veniens igitur ad im-
peratoꝝ cum gloria susceptus est. Cū quo col-
locatione habita de fidei integritate: reperit enī
eutyctis erroze maculatū: a quo primitus gra-
ues minas accepit: vnde z eidē sanctus antistes
tale verbum protulit: q̄ desiderauerat videre ius-
tinianum: z inuenit diocletianū. Disputatione
tandem habita imperatoꝝ ad veritatis catholice
confessionē reuocauit: multos quoqz eadem he-
resi infectos conuertit. Antonium quoqz eiusdeꝝ
urbis regie efm ipsius heresis defensorē pu-
blice conuictum a communionē priuauit: quē ad
eius instantia imperatoꝝ in exiliū misit: mēnā
qz virum catholicū eidem ecclesie p̄fecit. Si-
bus quoqz que poposcerat plenius obtentis: bea-
tus pontifex languoze pressus ibidem occubuit.
x. kalendas maij. Cuius corpus loculo plumbeo
reconditum romamqz transeuctum sepultum est
in basilica beati petri.

De sanctis xvj. milibus mar-
tyribus. Cap. lxxvij.

Sedecim milia

martyres: vt dicit Hieronymus:
passi sunt apud persidā sub sa-
pore rege persarū. Qui eiusdeꝝ
iusus in oibus ciuitatibus regni
sui eadem die qua passio dñi co-
dē anno occurrebat. i. die para-
scene a paganis tenti quotquot
x̄iani inuenti sunt per diuersa
supplicia vsqz ad p̄fatū nume-
rum trucidati fuerunt. Numerus quoqz occisoꝝ
in scriptis regi oblatum ad p̄dictam summā de-
uenisse cōp̄terit est. In quibus multi ex regalibꝝ
interfecti fuerunt: inter quos fuit azarus eunu-
chus regi gratissimus: z quedam regina soroz sy-
meonis episcopi nomine tarbus cum quadam pe-
dissequa sua stipitibꝝ affixe fera fecate sunt. Eo-
dem etiam die passus est nichoz episcopus cum
marea diacono z clericis circa. ccl. z l. monachis
ac sacris virginibus plurimis: necnon milesius
olim miles persarum inclutus: qui relicta milia-
tia in ciuitate persica episcopus fuerat ordina-
tus. Accepit quoqz efs z iacobus presbyter su-
us z alij religiosi viri plures. Qui oēs eodem
die per diuersa loca: vt dictū est: ex diuersis sup-
plicis interierunt: videlicet. x. kalendas maij.

De sanctis Parmena presbytero z so-
cis martyribus. Cap. lxxix.

Parmenas et

climas et chrysothorus presbyteri: et lucas ac mutius diaconi sub decio cesare apud cordulam perfarz ciuitatem passi sunt. Qui oēs vna cum pollochronio, epho tenti sunt in ciuitate perfarz babilonia ab eodem decio et pluribus diebus

in carcere detenti. Decius quidē pollochroni decollari iussit: vt in eius passione superius actū est. xij. kalen. martij. Parmene vō linguā precidit fecit: qui nihilominus expedire vt p̄ loquebat. Post hec peragrās decius ad cordulam ciuitatē parmenā et socios presbyteros: ac diacones vincitos carpenis secū adduxit: quos ibidē sibi presentatos et oīs immolare libamina recusantes in equuleo leuari fecit. Et cum diu torti deo gr̄as agerēt: mirabatur cesar parmenam absca lingua loquentē: artiqz magicę deputabat: et fecit eos lampadibus exuri: laminaqz ardētēs eoz lateribus apponi: atqz vna quibus lacerari. Que oīa scī martyres voce cēlica cōfortati cōstātissime suparūt. Tūc eos equuleo depositos fecit decius oēs pariter decollari. Quoz corpa scī abdon et sennē subreguli rapuerūt: et in predio suo iuxta ciuitatem cordulā sepelierūt. Qui passi sunt. x. kal. martij. De scō Epipodio martyre. Cap. lxxx.

Epipodius

tyr apud ludgūn. gallie passus est: qui persecutione antonini veri imperatoris post gloriosos quadraginta octo martyres agones de qbus infra dicit. viij. kal. martij. cum alexandro charissimo collega suo detentus et in carcerē cum eodē missus est. Ipso vō alexandro interea in custodia vinculato epipodius eductus cum xp̄m dñm confiteretur: primo pugno ictibus ore cesus: deinde in equuleo tortus: nouissime martyrium capitis abscaione compleuit decimo kalen. Martij.

De sancto Georgio martyre. Cap. lxxxj.

Georgi' mar'

tyr ciuitate cappadocia oriūdus ab infantia xp̄ianus tribunus militū fuit t̄pis diocletiani et maximiani imperator. Erat tūc t̄pis in prouincia lybie iuxta ciuitatē lysiā stagnū ad instar maris: in quo dra-

co ingens latitabat: qui pplm armatum contra se venientē in fugam vertebat: et ad muros vbi biuēniēs statu multos pimebat. Quapropter compulsus pplus diuas oues quotidie ei dabāt: et sic eius furore sedabāt. Cum igitur oues deficerēt: ouem cū hōie adiuncto tribuebāt: et sortibus missis cunctozū ciuū filios et filias ei dabant: sortiqz neminē excipiebat. Cōsumptis igitur pene oībus ciuū natis filia regis vnica forte deprehēsa est: et draconi adiudicata. Rex autē auri et argēti copīā p̄p̄o offerebat: vt filiā ei dimitterēt: pplus vō furēs regi respondebāt: q oēs filij eoz extincti fuerāt et q ipse rex hoc edictū posuerat: vnde filiā eius ab hac lege immunē nullaten⁹ esse volebāt. Alioquin regē cū palatio et oī familia incēsuos cōminabantur. Cum autem multis scibus rex ab eis spaciū. viij. dierū obtinisset: vt interim filiam suā lugere posset: compulsus tandē filiam regalibus indutam eis tradidit quam ppl's extra muros draconi exposuit: oī p̄p̄o super muros ad spectaculū exposuit. Quam cum sanctus georgi' illac trāsitū habēs stentē vidisset: et qd haberet interrogasset. Illa stentē sibi causam explicuit: vt velociter abiret vna secū periret admonuit: quā scīs miles portari cepit eamqz in xp̄i noie se luaturū obtulit. Illa vō econtra: vt abiret suadebat eo q ipsum secū p̄ciliari nolebat. Dñ hec loquerent ecce dracon caput de lacu leuauit. Georgius vō confestim equum ascendit et cruce munit⁹ audacter draconē impetijt: et laceam vibrans seqz deo cōmendās ipm grauiter vulnerauit: et ad terram deiecit. Deinde educto ense caput ei vno ictu amputauit: quē. iij. paria boū vir traxerunt ad ignē. ppl's vō viso tanto miraculo ad p̄dicatio nē b̄ri georgij xp̄o credidit: et baptizati sunt de cem milia virozū exceptis paruulis et mulieribus. rex vō ecclesiaz in honore dei genitricis mīre magnitudinis construxit: de cuius altare fons emanat viuus: cui⁹ potius oēs languidos sanat. Insuper infinitam pecuniā sancto obtulit: quam ille accipere nolens pauperibus dari fecit: et rege ac populo diligētē admonit⁹ in de recessit. Cum autem beatus georgi' in ciuitate militena tribunat⁹ officio fungeret: et dacianus quidam p̄fes xp̄ianus vltra modū persequeretur. Georgius oīa sua pauperibus distribuit: militariē habitū depouit: xp̄ianum assumpsit: et ad p̄sēdē accedens oēs deos gentium demonia exclamauit. Cum autē p̄ses illum in xp̄isti fide constantissimum repperisset: eiqz ad se inclinare non posset: iussit eum primo sustibus cedi. Deinde in equuleo leuari: et membratim corpus eius vngulis lauari: appositis insuper ad latera eius facibus patētibus viscerum rimis sale plagas eius fricari fecit.

est: sic in carcere trudi: ubi xpo dno sibi apparete confortatur: eiusq; vulnera solidantur. Quod cum dacianus die sequenti vidisset: magi aduocavit qui magiam georgij suis artibus superaret. Ille vo bis venenum pessimum vino miscuit: quod scriptis signo crucis edito sine ulla lesione tam primo q; secundo degustavit. Quod magus ille cernens venia petijt: et in ipm credens a preside capitalem sententia accepit. Post hec georgij fecit in rota ligari gladijs acutis vndiq; circūseptis: sed statim oratione fusa rota fragitur: et sanctus illesus penitus inuenitur. Quod cū quidā magister militū noie magnetius aspersisset: cū omī officio suo credidit: quos oēs similiter dacianus decollari mandauit. Georgium vo iterū in custodia reclusit. Ad quem veniens vidua quedā filiū suū cecū mutū surdū et claudū eidē obrulit: quē sanctus in christi noie ab omni passione curauit et ipm cum matre et alijs multis ad christum cōuertit. Quod cum Dacianus audisset ipsum eductū corā se presentari fecit: et hortabatur vt sacrificaret. Cui georgius respōdit q; si ois populus conueniret ipse ad templū apollinis accederet: vt eius omnipotentia coram multitudine comprobaret. Iussu ergo presidis conuenit omnis populus ciuitatis. Sanctus vo martyr tēplū ingressus apollinē mādauit vt qualis deus esset manifestus explicaret. Qui se et omnes deos gentiū demones esse asseruit: ad hoc intendentes vt aias hominū decipiant: ad inferna demergant. Statimq; ignis de celo cecidit: et omnia idola cum sacerdotibus concremavit. Tunc iratus preses iussit sartagine picce et sulphure liquefactis plenam adduci: et georgium intus iactari. Angelus vo dñi de celo descendit: et igne extincto sartagine tepefecit: et sanctus illesus permāsit. Quod videns alexandria vxor presidis xpo credidit et virū de impietate redarguere cepit. Quā ille per capillos fecit suspendi et durissime cedi. Et dum cederetur emisit spiritum. Sequenti vo die preses iussit georgiū missio freno in ore eius per totam ciuitatē trahi: et post hec extra ciuitatē adduci et ibidē decollari. Qui oratione sua voce sibi de celo lapsa a dño imperauit: vt quicūq; eius imploraret auxilium petitionis sue cōsequerent effectū. Sicq; capitis abscessione martyriū cōsumauit: circa annos domini ccccj. nono kal. maij. Dacianus vo de loco in quo sententiā pulerat domū rediēs igne celesti cū ministris cōsumptus est. Quius martyrii legēda in niceno concilio inter apocripa cōnumeratur eo q; in eius martyriū multa diuersitas inuenit tam ex parte loci q; ex parte modij: tam ex parte tēpōis q; ex parte iudicij. Nam in kalēdario Beede dicit q; passus est in perfida ciuitate diospoli que prius syda dicebat. Est est iuxta toppē. Alibi q; passus sit sub dioeletiano et maximiano imperatoribus. Alibi q; sub dioeletiano impatore per sa; pñtib; sui imperij regibus. lxx. Alibi q; sub daciano preside i ciuitate militana impatoribus dioeletiano et maximiano. Ex diuersis igit legendis ea q; magis autēta vident: circa eius martyriū et miracula ostēsa hic collecta sunt: multis dissōnis et incredibilibus omisiss; et diuersitatibus

proposse ad concordantiam reductis.

De sc̄to Malachia p̄beta. Cap. lxxvij.

Malachias pro p̄beta

ta post regressum ppli iudeorū de captiuitate babilonica natus est in iudea in soppim: quē q; optime vite fuit et aspectu decorus: populū appellauit eū malachi. i. angelus. Quem quidem ex hebreis autumāt fuisse esdrā scribam: qui ex cognomine dicitur fuerit malachias. i. angelus dei.

Sed hec opinio a Iosepho reprobatur: eo q; vt dictum est malachias post populū reuersionē in iudea natus est. Tradunt etiā q; quecūq; p̄betice dicebat: eadem die angelus dei apparet populo reiterabat. Dirigit autē eius p̄betia p̄cipue ad sacerdotes qui increpant a domino pro os p̄betie: eo q; sacerdotalis muneris gratias contemnentes circa sacrificio: exhibitionem in offerendis hostijs vitiosis et maculis legem dei preuaricabāt. Reliqua autē que eius lectione cōprehensa sunt fuaricationem populū israel in obseruandis mandatis dei: increpationē quoq; populū qui deos alienos coluerūt: significant: nomen quoq; dñi altissimi magnū pdicatione apostolica futurū in gētib; ab ortu solis vsq; ad occidentem casum manifeste p̄nūciat. Prophetauit autē temporibus esdre sacerdotis et neemie sub artaxerxe persarū rege: post q; templum dñi in hierusalē fuerat edificatū: et mortuus est dum adhuc iuuenis esset esdra iam sacerdote humanis exempto neemia ad huc superstitē. Sepultusq; est in agro proprio in soppim: q; ciuitas est iudee dicta postmodum ramatha siue arimathia. Dormiuitq; in domino. ix. kalen. maij. Dec iosephus et hieronymus: et ex bystoria scholastica comestoris. Hic em̄ propheta vltimus in numero. xij. reperitur: qui Ecclesiastici. xlix. in sanctorum patrum catalogo describuntur.

De sancto Felice presbytero et soc̄is martyribus. Cap. lxxxiij.

Felix presbyter

fortunat⁹ et archileus diaconi et martyres a sancto byreneo episcopo lugdunē. ad vibem valentiam que est ciuitas hispanie ad predicandum missi: maximā partem eiusdem vrbis conuerterunt ad christū. Unde a duce cornelio in carcere missi: deinde in confessione nois xpi ueris durissime ac diutius verberati: ac postmodū vincitis post terga manibus renibus cruribusq; contractis circa rotarū vertiginem astricti: vt in ipsis rotis quasi contexti viderentur. Successiue quoq; equulei extensione suspēsi: sumoq; subterposito die et nocte integra verati. Ad extremum gladio consumpti sunt nono kalen. maij.

De sancto Alexandro martyre et soc̄is eius. Cap. lxxxiij.

De sanctis in mēse aprilis occurrē. Fo. xciiij.

Alexāder mar-
tyr cū
socijs apud Lugdunē. gal-
lie passus est sub antonino
vō impatore. Qui cū sancto
martyre yppodio cōpēsus
z in carcere cōpeditus: vt di-
ctum est supra. x. kalen. maij
die tertio a passione ipsius
yppodij educt' de carcere:

primo crudelitate verberātū adeo laniatus
est: vt cute soluta costarū patefactisq; visceri-
bus interiora corporis paderant: deinde cru-
cis affixus patibulo beatū spiritū exanimat'
emisit. Passi sunt autē cū eor alijs. xlvij. sepul-
ti ex vtroq; altaris latere in cripta que inco-
le supposito ciuitatis pulchro et antiquo ope-
re cōstituta est. Qui passi sunt. viij. kal. maij.

De sancto melito episcopo. Cap. lxxv.

Melit' asia-
nus iobanēs euāgeliste di-
scipulus: qui eius gesta cō-
scripsit: tēpore marci anto-
niij imperatoris floruit: qui
multa vtilia opuscula eccle-
sie dedit. Nam prefato prin-
cipi pro xpiana religione li-
brū apologeticum scripsit.

Extare dicunt' z alia: videlicet de pascha libri
duo. De optima conuersatione liber vn'. De
pphetis liber vn'. De ecclia liber vn'. De sen-
tib' liber vn'. De aia z corpe liber vn'. De la-
macro siue baptismo liber vn'. De veritate li-
ber vnus. De gnatiōe xpi liber vnus. De pro-
phetia eiusdē liber vnus. De hospitalitate li-
ber vnus. Item liber q̄ clauis intitulatur. De
diabolo liber vnus. De apocalypsi liber vn'.
Eglogarum libri sex. Diuus elegans z decla-
matorij ingenium tertullianus cauillatur in
libris septem: quos p montano aduersus ec-
clesiam edidit: dicens illum a plerisq; ppba-
num reputari. Quienit in xpo sanctus meli-
tus. viij. kalendas maij. Dec Hieronymus in
lib. de illustribus.

De sancto Marco euā-
gelista. Cap. lxxviij.

Marcus euā-
gelista discipul' z interpres
petri apostoli z eiusdē in ba-
ptismate filius leuiticus ge-
nere z sacerdos legalis di-
scipulus apostolorum post
passionē dñi effectus cū bea-
to petro romā pfectus est:
eidē fideliter adherēs. Tbi cū petri' xpi euā-

gelij predicaret: rogatus a fratrib' qui erāt
rome beatus marcus bene euāgelij ad ppe-
tuā memoriā: prout ex ore petri audierat: fi-
deli stilo latinog; sermone cōscripsit. Qd vi-
dens petrus approbavit: z ecclesie legendum
sua auctoritate tradidit. Videns autē petrus
marcū in fide cōstantē ipm proto esm equi-
letam destinavit. Quo cū venisset marcus in
suburbio ciuitatis repperit iuuenē leprosum
filium vlpbi. Quē in xpi nomie a lepra mūda
uit: z ipsum cū patre et omni eius familia ad
fidem xpi conuersos sacri baptismatis vnda
perfundit. Tbi quoq; sua predicatione infinitū
populū xpo dño acquisiuit. Tbi etiā euāgelij
sui qd als rome latinis litteris cōscripsit:
iterū greco eloquio exaravit. Quod vsq; bo-
die in aquileiensi ecclesia cum sede eburnea
in qua sedens illud scripsit demonstratur.

Quē ergo beatus marcus ad magistrū reui-
sendum post aliquot annos vellet accedere.
Hermagorā ciuem aquileiē. eius discipulū
a populo in pontificē electū: romā fecit addu-
xit: ipsumq; loco marci in esm cōsecratū: bea-
tus petrus ad gubernadā aquileiē. ecclesia
destinavit: marcū vō diuina admonitione ad
predicandū alexandriā misit. Et tunc autem
humilitatis euāgelista dñi fuisse dicit: vt sibi
pollicem amputaret ne ad sacerdotiū quasi
mācus promoueri posset: verū dispositio dei
z auctoritas petri preualuit: vt nec sic amitte-
ret in opere qd meruisset in genere: mox autē
sanctus alexandriā ueniens de nauī egressus
est: calciamentū eius diruptū est. Qd cuiadā
calcifici nomine aniano iuxta portā ciuitatis
habitanti tradidit resarciendū. At ille calcē
emandās in laborando subulo sinistra manū
grauiter vulnerauit: z pre dolore: vnus deus
voce magna exclamauit. Cū autē beatus euā-
gelista vnus dei nomen audisset gauisus est:
eo q̄ prosperū fecisset dñs iter suū: expuēsq;
in terram fecit lutum ex spūto: z in xpi nomie
vixit manū viri: z statim sanata est. Quem
anfanus in domū suā introduxit. Interrogās
quis: vel vnde esset illud nomen q̄ tantā effi-
caciā haberet. Cui beatus marcus xpm dñm
predicauit: z ipsum cum omni domo sua ba-
ptizauit. Deinde ingressus ciuitatem euange-
lium predicabat: z omnes infirmitates cura-
bat ac demones effugabat: etiam mortuos su-
scitabat. Sicq; doctrinis z virtutibus infini-
tum christo populū acquirebat. Et vt scribit
de eo philo iudeorū doctor: z papias episco-
pus hieropolitanus ad tantam perfectionē
vite xpianos quos conuertera: adducit: vt vi-
tam apostolicam primitiue ecclesie sectantes
oēs cōmuniter viuerent: z nemo quicq; pro-
priū possideret: monasticū quoq; ordinē pro-
mus egyptijs tradidit: z sacre professionis re-

apud

gulam multos instituit: vnde et postmodum in egypto monachorum cenobia et cellule infinite excreuerunt. Sicque sanctus euangelista omnes pene egypti vires instravit: et in populis gentilibus verbum domini seminavit. **¶** Verum cum multi de ciuitate alexandrie gentiles deorum suorum emulatione ei insidias profunderent: beatus marcus loco sui anianum olim callificem episcopum ordinauit: tres quoque presbiteros scilicet melitum faunium et cerdonium et vii. diacones et alios. xij. clericos eidem ad ecclesie ministerium adiuuauit: et inde occulte discedens pentapolim perxit: vbi et biennio christum euangelizans permansit. Et multitudines ibidem gentiliu conuertit: ecclesias plurimas fabricauit: et ordinatis episcopis et presbiteris per ciuitates illas post duos annos alexandriam rediit. Et cum multiplicatos fideles reperisset deo gratias egit. Pontifices autem idolorum eum comprehendere conabantur. **¶** Cum autem in solennitate paschali que anno illo. xliiij. die aprilis occurreret missam fidelibus celebraret: eadem die festum serapis dei egyptiorum pagani colerent: conueniens multitudo gentiliu ad ecclesiam que erat iuxta portum vbi euangelista domini sacra mysteria peragebat: miserunt funem in collo eius et ipsum per rupes et saxa traherent ad locum qui dicitur buculi dicentes: quod traherent bubulum ad loca buculi. Carnes autem eius in terram fluebant et saxa insiciebantur sanguine: vespere autem facti miserunt eum in carcerem: vbi custodibus appositis et nocte dormientibus primo angelica visione confortatus est. Deinde circa noctem media ipso domino christo sibi cum ingenti lumine apparente: et pacem sibi annunciantem ad celestia regna inuolauit: mane autem facti funes iterum in collo eius mittuntur: iterum huc illucque certatim pertrahunt. Qui gratias agens deo et spiritum suum domino committens beatam christo animam reddidit. Cum autem gentiles corpus eius vellent comburere subito aer turbatur: grandis exoritur tonitruus intonat: fulguraque coruscant. Ita vbi cuncti timentes corpus dimitterent. Quod christiani rapuerunt et in loco vbi ecclesiam construxerat in loco buculi tumularunt: vbi quoniam usque ad tempus quo inde ipsum veneti venetias transfulerunt: vt supra dictum est in eius translatione pridie kalendas februarum. Passus est autem beatus euangelista. vii. kalendas maium. Circa annos domini. lxxiij. videlicet octauo neronis anno. In loco autem per quem tractus fuit: si quis in die passionis eius herbam ibi nascentem lacerauerit sanguinem viuum emittit.

¶ De sancto Adelberto episcopo et martyre. **Cap. lxxvij.**

Adelbertus episcopus

et martyr de partibus scilicet nobilibus parentibus natus ab archiepiscopo parthenopolis nomine adelberto ab infantia educatus et doctus eiusque nomine vocatus est. Qui a iuuenilibus annis elemosynis et orationibus ac ieiuniis intentus liberalibus et catholice fidei disciplinis ibutus magister fuit scholarum imperatoris ortonis. Defuncto

ante sancto episcopo adelberto: iuuenis sub episcopo patris miles efficitur temporalis qui militia et imperatoris curia strenue gubernabat. Cum autem episcopus prage ciuitatis obisset: et populus cum ipso de eligendo pastore tractaret die quodam domino demon per eos ciuitatem obfessi ad ecclesiam delati clamare cepit: se nullum timere nisi adelbertum militem: qui cathedra episcopalis erat ascensus: et ipse ab eodem confestim efficiendus. Statimque vocato adelberto oppressus liberatur: et ipse in episcopum ab omnibus eligitur: quod dum orbo imperator tunc existens videri non audisset: gratissimum habuit: et ipsum continuo conseruari mandauit. Qui factus episcopus diuinis operibus vacabat: et predicationi iugiter insistebat. **¶** Sed cum populum vitiosum obstinatum corrigere non posset: relicto episcopatu romam accessit et dispensatione romani pontificis obicit peregrinari ad tempus decreuit: omnibus pauperibus erogatis puenit ad montem castinum: vbi consilio fretus abbas tullii que secundum regulam basilie cum monachis ibidem deo seruebat: acceptis ab eo epistolis romam rediit: et dispensatione papali ad abbatem leonem accessit: a quo et monachus factus fuit: vbi dudum existens quandam illustram dominam romanorum que nimio languore detentam per annum panem non gustauerat: oratione sola sanauit. Verum cum ab archiepiscopo maguntino eius metropolitanam iterum ad suum episcopum peterent: in summi pontificis licet satis renitens ad episcopatum reuerfus est: ea tamen conditione: vt si populum omnino incorrigibilem inueniret ad monasterium sibi redire liceret. **¶** Cum autem existens pragedite quandam nobilem dominam in adulterio deprehensam ad se venire pariterum inle cogitarent in monasterio virginum inclusisset: eaque inde violenter raptam pariterum virores sceleris decollastent: turbatus adelbertus episcopatum resignauit: et romam regressus monasterium suum repetiit: vbi postquam modico tempore commoratus fuisset saluti animarum indicens assueptis sancti gaudericus germano et monacho ac quodam benedicto presbitero ad predicandum polloniam adijt: sed a duce balista non repulsus cunctas regiones illius peragravit. Et cum iuxta villam per planitiam quandam pergeret: socijs alibi dimissis ab infidelibus tentus lancea transfixus dirisque vulneribus confossus atque demum capite cesus martyrium consumauit feria sexta vii. kalendas maium. Cuius corpus pragem translatum ibidemque conditum quiescit.

¶ De sancto Cleto papa et martyre. **Cap. lxxviii.**

Cletus papa et

martyr natione romanus de regione vico patricio patre emiliano romano pontificis in episcopatu romano successit: et sedit annos septem: mensem vnum: dies xij. Hic et precepto beati petri apostoli. xxv. presbiteros ordinauit in vrbem roma mensis decembris. Hic pontifex primus in litteris suis posuit salutem et apostolicam benedictionem. Qui etiam omnibus populis scribens approbat et commendat peregrinationes ad sanctos: et maxime ad limina sancti

Nota.

petri: asserens qd̄ validior est ad salutē sc̄i petri
visitatio q̄ ieiunū duoꝝ annorū. Et illos etiā ana
themate subdit: qui visitationē apostoloꝝ impē
diunt vel distiudent. Dicunt quidam: q̄ linus et
cletus petri successores non sederunt vt pontifi
ces: s; vt petri coadiutores: quib; beatus petrus
in vita sua credidit dispensationē ecclesiasticā
rerum. Ipse vero tm̄ pdicationi r̄ oñi vacabat:
propter qd̄ tanta auctoritate dotari meruerit vt
in catalogo pontificū poneretur. Lementē vero
ipse beatus petrus successore sibi constituit: licet
autē hec veritati nitatur: tm̄ vt ait hieronym; bea
tus clemēs sp̄i sancto plenus timens ne apostoli
ca ordinatio posteris tēporibus trāsfret in vitiiū:
vt quidā hereditariū manus putantes minus de
dei cogitarent electio: linum r̄ cletū añ se coegit
pontificare. Et sic clemēs prim; fuit per petri ele
ctionē: terti; vero per gradū. Brūis autē clet; tpe
tyti r̄ vespasiani imperatorū martyrio coronat; est.
Sepultusq; est iuxta corpus b̄ti petri in vaticano
vj. kalen. maij. Et cessauit eparatus dies. xxxv.

De sc̄to Marcellino papa r̄ mar. Cap. lxxxix.

Marcellin; pa

pa r̄ martyr natiōe romanus ex
patre procto de regie capri
tauri caio pontifici in episcopa
tu romano successit: seditq; an
nos octo: menses. ij. dies. xxv.
Quo tēpore fuit grauissima per
secutio christianorū sub diocle
tiano r̄ maximiano imperatoribus
ita vt infra vnum mensem. xvij.
milia hoim̄ profiscui sexus per diuersas provin
cias martyrio coronaretur christiani. Qua de re r̄
tpe marcellinus ad sacrificiū ductus est: vt tpu
rificaret. Et mortem expauens compulsus a dio
cletiano duo grana incensi posuit indolis. Postea
vero penitētia ductus in cāpanis cozam. lxxxvij.
ep̄is ore proprio penituit et cinere capice asper
sus ac cilicio indutus se peccasse confitens ep̄is
iudicandū supposuit dicens se paratum ad omnia
que sibi imponerēt. Illi vero eidem responderūt:
q̄ summ; pontifex a nullo iudicandus esset. Nam
si ipse negauit r̄ petrus etiam magister suus ne
gauerat: quem tamen nullus apostolorū iudicare
presumpserat: sed egressus foras amare desine
rat. Ipse ergo suam causam colligeret: r̄ ore pro
prio seipsum iudicaret. Tunc marcellinus ob sce
lus idolatrie iudicauit se deponendū: anathema
tizauit etiam quicūq; corpus suum sepulture tra
deret. Sicq; pergens ad diolectianū se christia
num confitēs cum claudio r̄ cyrino et antonio dia
conibus captiua: excepit sententiā: sicq; marty
rio coronatus est. vj. kalen. maij. Hic etiam fecit
ordinationes duas per mensem decēbris: s; b; yte
ros. iij. diacones. ij. ep̄iscopos per diuersa loca
numero. v. Postq; autē decollatus fuisset: r̄ cor
pus eius. xxx. diebus ad exemplū xp̄ianoꝝ in pla
tea iacuisse: nocte apparuit per visum beatus pe
trus apostolus marcello presbytero: eidē marcel
lino in eparatu successuro iterrogās quare corpus
suū inhumatū nō sepeliret. Et se petri apostolū

esse dixit. Qui cū respōderet: q̄ corpus suum iam
dudum sepultū fuerat. Apostolus ei dedit intelli
gere q̄ dicebat de corpore marcellini. Cum autē
marcellus dixisset q̄ ipsum propter sententiā ex
cōicationis sepelire nō auderet: audiuit ab aposto
lo q̄ ois q̄ se hūiliauerit exaltabitur: q̄ multū se
marcellinus humiliauerat: qui se indignus sepul
ture iudicauerat. Admonēs vt ipsum iuxta se tan
q̄ martyre r̄ verum pontificē tumularet: vt quos
iustificabat gr̄a nō diuideret sepultura. Marcell
lus ergo cū lucina r̄ s; b; yteris ac diaconib; noctu
corp; accepit: iuxta corp; b̄ti petri i vaticano sepe
luit ab eodē die cessauit eparatus annos. vij. menses
sex: dies. xxv. ppter nimie psecutiōis inanitate.

De sancto Ricario cōfessore. Cap. xc.

Ricari; confes

for nar; villa cētula puincie pō
tente monit; a quodā calcedoni
co sacerdote quē de hibernia ve
nientes hospitio susceperat: de
rustico religiosus effectus vte
batur pane boveaceo cinere cō
mixto. Aqnam vero cum lachry
mis tēperabat: et ex illa balnea
faciens leprosos fouebat: r̄ postmodū ipse eadem
balnea introbat. Qui etiā in britānia predicauit.
Rex vero francoꝝ dagobertus eius famam au
diens ipsum ex deuotiōe visitans eiisdē se oratio
nibus cōmendauit: ab eo quoq; inuitat; ad men
sam magis ipse salutaribus monitis mente q̄ tem
poralibus cibis corpore refect; est. Deinde vir
sanctus famā mundi fugiens a gislunaro quodā
viro nobile in silua cristiansense cum sigobardo dis
cipulo suo locum forestarium deo seruili obta
nuit. Ibiq; breui structo tugurio vitam anachorita
ticam multo tempore eregit: multosq; ad se ve
nientes languidos diuersis ab infirmitatibus sa
nos effecit. Et redimitus virtutibus in pace quie
uit. vj. kalen. maij. Sepultusq; est a discipulo in
loco vbi ipse sibi preceperat. A quo in extrasim ra
pto visus est in aula splendidissima infra fragran
tia referta consistere splendore admirabilē coru
scare. Cuius corpus ociald; olim eius abbas cū
suis monachis ad suum monasterium centulam
transfulerūt: vbi multorum signorū gloria claret.

De sc̄to Anastasio papa. j. r̄ cōfess. Cap. xcj.

Anastasi; pa

pa huius rois primus natiōe
romanus ex patre maxio syricio pa
pe in pōtificatu romano succes
sit: et sedit annos. xij. menses. x.
dies. xxv. Die cōstituit vt debiles
aut membris earentes non pos
sent clerici cōsignari. Constituit
etiam vt quando euangelium le
geretur presbyteri et clerici non
federēt: sed starent. Et statuit vt nullus transma
rinus ad clericatus honores susciperetur: nisi pro
pri; ep̄iscopi chirographū cum sigillo exhiberet.
Et hoc precipue constituit propter hereticos ma
nicheos qui in vltra marinis partibus abunda

bant. Hic in magna senectute annorum videlicet ultra. lxx. summus pontifex electus est propter suam nimiam sanctitatem. Quem beatus cognoscens hieronymus et contemptoraneus scripsit de illo: quod eius vita diuturna mundus immeritus esset fructus. Floruit autem tempore archadii imperatoris. Et quiescit in domino. v. kalendas. maii. Sepultusque est in cimiterio beati petri apostoli.

De sancto Antimo episcopo et factis martyribus. Capitulum. xcij.

Antim^o episcopus

pus cum alijs multis apud nicomediam sub persecutione diocletiani martyrium passus est. Qui ut traditur ecclesiastice historie lib. vii. cum esset pontifex ipsius civitatis ob confessionem christi martyrii gloriæ capitis obrucatione suscepit. Quez tanquam pastoris secuta est universa pene gregis sui multitudo per eandem martyrii viam. Quorum alios presatus tyranus apud eandem tunc residens civitate gladio obrucavit: alios ignibus coflagravit: alios naviculis impositos in pelago mergi fecit: ipsis fidelium turbis vitro se tanta feruore neci offerentibus ut etiam se interrogari non permitterent: sed christianos se confitentes sponte supplicij ingerent. Quorum passio recolitur. v. kalendas. maii.

De sancto Liberale confessore. Cap. xcij.

Liberale de civitate

altini natus: a sancto episcopo Heliodoro eiusdem vrbis in eadem civitate nutritus et doctus fuit. Qui lectioi sacre et orationi atque carnis macerationi vacans domino serviebat: pauperum quoque versus in interitum erat: egrotantibusque curam sollicitus impendebat. Corpus quoque ieiunij atterens ad tantam perfectionem devenit: ut singulis diebus dominicis sacram communionem percipiens: deinceps sine villo cibo vel potu tota hebdomada permanebat. Cum autem paganorum persecutio ne fervente heliodoro episcopo de altino recessisset: et ad insulas se maritimas contulisset: liberalis in ecclesia principali que erat dei genitricis orationem fudit ad dominum: ut eius in pace susciperet spiritum. Eademque nocte angelus domini sibi dormienti apparuit: et oratione eius exauditam a domino nuntiavit. Qui surgens a nono visitavit singulas ecclesias civitatis: pervenitque ad insulam que dicitur flacio castrorum ut ad sanctum heliodorum accederet. Sed cum ad ipsum propter aquas interpositas transire non posset: in ecclesia proxima sancti laurentij modico tempore commoratus est: ubi post paucos dies inter sacerdotum manus migravit ad christum. v. kalendas. maii. Corpus quoque eius ibidem sepultum processu temporis destructa altine. civitate ad oppidum carnifinum transfatum est.

De sancto Pulione martyre. Cap. xcij.

Pulio martyris

ciuitate ciuitiana prior lectorum fuit: de qua quidem vrbis valeria nus imperator ozimundus extitit: in qua et ipse martyr: sub persecutione diocletiani et marimiani imperatorum martyrii pertulit agere preside probo. Dicentem preses postquam in ciuitate firmen. sanctum byrenei et iudez vrbis episcopi cum sancto montano presbytero smerulen in flumine demergi fecerat. Sanctum quoque demetrii ipsius ecclesie diaconem decollauerat: pervenit ad vrbem ciuitianam: in qua prius sanctus eusebius ipsius civitatis presbyter passus fuerat: eusebius teneri pulionem lectorem: quem christum constantissime confitentem ac sacrificare nolentem: dicentemque se velle patrum suorum que pro christo passi fuerat imitari vestigia: famis iussit exuri: que passus est. v. kalendas. maii.

De sancto Vitali martyre. Cap. xciv.

Vitalis martyris

miles christi natione Mediolanensi. apud ravennam tempore neronis passus est. Hic uxorem valeriam habuit: ex qua gemellos geruasium et protasium precevit. Qui cum paulino iudice ravennam ingressus: cum quedam christiani arte medicum nomine Ursicinum lignez decollari videret: illeque martyrium expavisset: sanctus Vitalis eum exhortari cepit: ne ipse qui alios curare confueverat: se ipsum eterne mortis iaculo vulneraret. Quod versus ficinus audens confortatus martyrium libenter excepit: quem vitalis honorifice sepelivit: et ad paulinum consularem suum ultra venire contempsit. Ille vero nimium indignatus: tum quia ad se venire contempsit: tum quia vicinum sacrificare volentem retraxit: sic se christianum ostendit: iussit eum teneri: et confitentem christum in equuleo levari: deinde ipsum ad palmam duci: et si sacrificare nollet: foueam ibi profundissimam donec perveniretur ad aquam fieri: et ibidem ipsum depositum terra ac lapidibus obrui. Locus autem ubi decollabatur christiani palma dicebatur: eo quod arbor antique palme illic esset. Beatus ergo martyr eodem adductus cum sacrificare nollet facta fouea: ut dictum est: terra ac lapidibus est obrutus. Saercidos autem idolozum que hoc consilium dederat: arreptus a demonio per septem dies clamabat: quod vitalis martyr eum incedebat. Die autem septimo in flumine se precipitans miserabiliter expiravit. Passus est autem sanctus martyr iij. kalendas. maii: circa annum domini lviij.

De sancta Valeria martyre. Capitulum. xcvi.

Valeria martyris

sancti vitalis vxor: et mater sanctorum geruasij et protasij euz existens mediolani virum suum ra-

nēne passum audisset: illuc cum famulis accessit: et corpus sancti vitalis auferre voluit. Terum in somnis admonita a beato martyre ne corp^o a malo homine bene positum violaret: ipsum dimisit: et mediolanum in curru rediēs: ruficos deo suo siliano sacrificantes incurrit. Qui eam de vestibulo deponentes hortabātur secum epulari: sed illa se christianam esse: nec sibi licere de immolatis idolis manducare respōdit. Quod illi audientis tanta eam cede mactauerūt: vt vix eam seminecem sui famuli ad mediolanē. vrbem perduxerent. Que infra triduum migravit ad dominū. Recte autē eius passio viri sui legende continua tur: quia dies certus eius martyrii non exprimitur.

De sancta Theodora virgine et martyre et vno milite martyris. Capitulum. xcvij.

Theodora virgo et martyr: cuius passionē ambrosius secundo libro de virginibus faciendo sermone et luculento stilo diffusius pertractat: cuius vno milite cuius nomen subicit: apud antiochia passa est. Que cū elegantis esset decoris ex virginitatis professione aspectus publicos fugiebat.

Tandē puella a gentilibus detenta productur: duplex professā certamen et virginitatis et religionis: dataq; ei optōde a iudice: aut sacrificare virginem: aut lupanari prostitui iubetur vt alterum sponte desereret: cum ei alterū abstulissent. Ipsa autem tolerabilibus extimans mentē virginem q̄ carnem habere: et q̄ virginitates mentis nemo ab inuita potest eripere: seuit: et tacuit: ne eam vel loquente adulter audiret. Ducitur ergo virgo christi ad lupanari: sed prostitui potest: adulterari non potest. Certantibusq; singulis quis pedem primus inuadat: illa introclusa dñm exorabat: vt qui susannam de supplicio eruerat: eam de periculo liberaret. Tū cōpleuerat orationē: et ecce vir militis specie terribilis apparuit. Qui cunctis sibi extimore cedētibz ingressus cellulā virginem confortauit: dicens q̄ eam venerat saluare non perdere: suas ei vestes offerens: et habitum virginis poscens: vt sic mutatis vestibus illa incorrupta militis specie egressa seruetur: ipse vero remansens virginis habitu si necesse est martyriū quod optat patiatur. Quem virgo persequatur: eam existimans euericez eius gladio preparabat. Tandem christianissimū cognoscens: et vestes suas exuens cum milite habitum commutauit: et habitu virili exiens cunctis ignota militem virginali tunica amictū dimisit. Post hec alius cubiculum ingressus quasi cum puellam tractare inciperet: virum reperiens stupore miratus: serum femineū in virilem mutatum arbitratur. Sed dubitans ne magis artibus et ipse sexu forsitan mutaretur: concitus exiens visa narrauit: populus obstupuit: et militem pro puella deprehensum pro eadem ad mortem damnauit. Dumq; ille gladium libens acciperet: fertur puella ad locum certaminis virili habitu cucurrisse: factum propalasse: ambo de necē certasse ille dicebat se iussu occidi non illam.

Nam eadem sententia que eum dānauerat: illam absoluerat. Illa eodra clamabat: q̄ non illum vadem mortis elegerat: sed fidem pudoris optauerat: Nec interuenerat: vt sibi necem eriperet: sed vt vir ginitatez defenseret: prolireq; orationis laquei martyriū expetebat. Dudum igitur ambo contenderunt et ambo tandē victores extiterunt. Nec diuisa est corona: sed addita. Miles enī pro virginitatis defensione palmā obtinuit: virgo pro virginitatis cōfessione coronā percipit. Sicq; ambo capitali sentētia triumpharūt. iij. kalen. maij.

De sancto Petro martyre ordinis predicatorum. Capitulum. xcviij.

Petrus nouus

martyr de ordine predicatorum de ciuitate Teronen. oriundus: velut rosa de spinis exortus de parentibus hereticis fidei pugil egregius exurrerit. A quorū tamen errore se mundum seruauit. Cum adhuc septem esset annorum et a scholis rediret: a patre suo heretico interrogat^o quid didicerit. Respōdit se didicisse: credo in deum patrem omnipotentē creatorem celi et terre. Ille vero ne diceret creatorem celi et terre prohibebat: eo q̄ deus visibilium creator non fuisset: sed diabolus omnia que videntur procreasset. Puer vero sic cut didicerat sic velle dicere ac credere affirmabat. Ille vero ei per auctoritates suadere conabatur. Quas omnes puer spiritu sancto plenus contra eum conuertit: eumq; gladio quasi proprio interemit. Patruus vero indigne ferens a puero se confusum: patri gesta rettulit: et vt petrinū a scholis remoueret omnino persuasit. Timebat enim vt diceret ne cum petrinus fuerit bene eruditus ad meretricem illam romanam ecclesiam se conferret: et sic eorū fidem confunderet. Qui nesciēs verum dixit: dum petrum hereticozū perfidā destructurū tanq̄ alter caiphas prophetauit. Sed quia res a deo fiebat pater monitis fratris assensum non prebuit sperans q̄ puerum ad suam sectam pertraheret cum in gramatica eruditus foret.

Uidens autem petrus non esse tutum cum scorpionibus habitare: relicto seculo: fratris predicatorum ordine anno decimo introiuit. In quo xxx. annis fere perseuerauit: et ad cumulus totius perfectionis ascendit. Virginitatē quoq; mentis et corporis illibatam seruauit: nec alicuius mortalis criminis contagiū sensit: sicut suozū confessorum testimoniiū probatum est. Carnē quoq; tenuis assiduis macerabat. Noctes post breue somnum studio sacre sciētie occupabat: dies vero aiarum cōmodis impendebat predicatōibus vel cōfessionibus aut hereticozū disputatōibus insistēdo: pro fidei quoq; defensione se totum exponebat: oratōibus crebris petens a dño: q̄ nō sineret eum ex hac vita migrare nisi sumpto calice passionis: multis etiā miraculis eorū fecerat. Quadaz die dum mediolanū quendā eūsm hereticorū a fidelibus captus essentē p̄p̄i multitudine examinaret: et disputatio protracta fuisset: et maxim^o solis

estus cunctos affligeret heresiarcha petro dicere cepit: q̄ si erat ita factus vt eum stultus ppl's affir- mabat: pplm̄ ipsum estu mori pmittere nō debe- bat: q̄ rogaret deum vt nubē aliquā soli oppone- ret: sic pplm̄ refrigeraret. Asserens q̄ si hoc fie- ret fidē catholicā reciperet: maxime cū nulla vel minima nubecula in aere appareret. Qd̄ bt̄us pe- trus corā oibus se facturū pmisit. Deinde ad dñz orationem fudit. Statimq; signo crucis edito: nu- bes in aerē ascendit: et se inter solem et populū in- terposuit: atq; in modum papilionis cunctos ab estu per magnā horāz refrigerauit: heretic⁹ vero in sua duritia permanēs: ad veritatem fidei venire contēpsit. Contractū quendam nocte acerbiū: q̄ per quinquēniū in sextario trahēbat ad se deductum mediolanū sanauit. **N**obilis quidā filiū habebat qui timore gule horribili: nec loqui nec vir suspi- rare valebat: cappaz petri ex deuotiōe sustulit: de qua filio gulam tetigit: illeq; cōtinuo sanitate re- cepit. **Q**uidā nobilis postmodū graui corrosionē corporis torquebat: q̄ cappā eandē ex deuotiōe referuatā super se poni fecit: moxq; vermem pilo- sum duo habente capita euomuit et oīs dolor ces- sauit. **Q**uidā etiam iuueni muto immisso digito in os eius tactaq; lingua beneficiū loquellē con- cessit. **U**erum cum pestis heretica in lōbardie prouincia pullularet: summ⁹ p̄fiter ad pestē dia- bolicam abolandā: diuersos inquisitores de pre- dicatorum ordine in diuersis lōbardie partibus delegauit. Inter quos beatū petrum in mediola- no et in eius comitatu inquisitorē prauitatis here- tice auctoritate apostolica ordinauit. Qui sibi in- iunctum officiiū diligenter exercens hereticos vbiq; perquirēs nullam eis requiē tribuebat: sed ipsos tam potētia q̄ sapientia cōvincebat. Quod illi videntes de ipsius morte tractare ceperunt: et fantozem quendam ipsorum ficarium: vt eum occi- deret precibus et precio induxerūt. **C**um igitur sanctus petrus de ciuitate humana vbi fratruū sui ordinis prior erat mediolanū pergeret pro offi- cio inquisitionis exequendo predictus sacrilegus ip- sū in itinere aggressus educto ense sacri eius caput crudeliter impetijt: et duobus diris vulneri- bus sauciāuit. Qui non querula voce murmurās sed sufferens omnia patienter suū dño spiri- tū cōmendabat. Symbolū sacre fidei pro qua dimi- cabat deuotissime proferens: cuius nec in mortis articulo desijt esse precor. Sed cum ad huc marty- r dñi palparet cultellū littoz arripuit: et per late- ra eius trāsfixit. **L**uius corpus fratres predica- tores tulerunt: et mediolanū deferētēs honorifi- ce sepelierūt. Ad cuius sepulturā lapādes depen- dentes pluries diuinitus et absq; humano studio sunt accēse: mul- tis quoq; coruscāt et manifestis miraculis ibidē requiescens: qui passus est. iij. kalen. maij.

De sancto Titico diacon⁹ no. Capitulum. xcix.
Titicus diacon⁹
discipulus sancti pauli apostoli et vnus ex vii. discipulis fuit: vt scri-

bit abbas dorothe⁹. **H**uius meminit idem aposto- lus in epl̄is suis: videlicet ad col. iij. et scda timo- iij. pronūcians eum fratrem charissimū ac confeso- rum suum in dño. **Q**ui etiaz ab eodem apostolo ebs colophonie ordinat⁹: post f̄dicatiōis officiiū diligēt⁹ peractū apud paphū oppidiū insule cypri quieuit in dño: ibidem sepultus. iij. kalen. maij.

De sanctis Agabo et Secundo episcopis et socijs martyribus. Capitulum. c.

Agabus et secu-

dinus episcopi et socij eorū passi sunt apud ciuitatē coloniam: que est in numida. Qui persecutiōe valeriant post longū exilium in prefataybe in qua tunc maxime gentiliū rabies ad tentandā ius- torum fidez inhiabat ex illustri sacerdotio gladio cōsumati esse cti lung martyres gloriosi. Passi sunt etiaz in eorū collegio emilian⁹ miles tortula et antonia sacre virgines et quedā mulier cuz suis gemellis: qui passi sunt. iij. kalen. maij. Dec Ado.

De sancto Leone episcopo. Cap. c.

Leo episcopus

in greciarum partibus natus omnia in seculo abdicauit pro christo crucemq; eius tollens: et si non corpore martyriū pas- sus tñ est animo. **Q**ui etiaz in vi- ta sua miraculis claruit. Nam mulierem a graui corporeo lan- guore sanauit. **E**t in samo insu- la in pace quieuit. **L**uius corpus dum inde greci nauigio trāfferre nixi sunt: inde se nunq̄ mouere potuerūt: donec corpore qd̄ amouerāt suo loco re- posto abendi facultatē obtinuerūt. **P**ost mul- tum vero tēporis venetoz naues in ipsius insule portu degētēs: corpus sancti in eius solēnitē q̄ tunc venētis ibi existētibus cōtingit: videlicet ter- tio kalen. maij deuoti⁹ visitarunt: missaq; solēni- ter celebrata inde discedere curauerūt. **E**xiētēs quoq; portum exiitā subito tēpestatē redire co- acti sunt: post mox lāvero mare sedato iterū exie- runt: iterūq; aduersantib⁹ ventis retrocedere cō- pellunt. **T**ūc cōsilio habito sanctū corp⁹ inde leuantēs ad nauē deduxerūt: et cōtinuo oī tēpesta- te ppulsa flante vento p̄spero deuenerūt motho- num. **U**bi vox de celis isonuit inquit: hoc est cor- pus epi leonis. **I**nde venētēs zacynthum visa est aquila alis extensis sup corpus excubare: q̄ illos ad vltra cedēdū signo mōstrauit alariū. **D**iq; alie naues tēpestatē et naufragiū ac pene p̄cipitiū pa- terent: sola illa i qua sc̄m corp⁹ q̄secebat illibata permāsit. **E**t quoties luminaria circa corp⁹ accēsa flante vento extinguebant: toties per seipsa diui- nitus accendebant. **T**enētēs autē ad portū vestis ab epo loci ipsius vistrant. **Q**ui cum aliqd̄ ex sa- cris reliquijs obtinere precibus: aut precio minī me potuisset: aquā tñ lotionis sacroz membrorū impetravit. **C**elebrataq; missa cū corpus aqua di- luisset: et ex ipsa cuidāz languētū p̄sbytero in potū

oedisset: mox ille sanatus qui ab alijs delatus fue rat incolumis ad ecclesiam suam perrexit. Tandē venetias naute illi applicates leoni methamau censi epo corpus concesserunt: qui ipm cū summo gaudio percipiēs honorifice cōdidit: vbi r̄ cecus illuminatus fuit: r̄ eger manū habēs aridā sanitatē recepit. Processu v̄o temporis methamauco a mare submerso corpus illud ad monasterium sancti serulmi martyris trāstatū est. Quis festū agit. iij. kalen. Maij.

De sancto Roberto abbate. Cap. cxi.

Robertus abbas et fundator ordinis cisterciē. fuit: qui dum in mollissimo monasterio episcopus patius lingonei. abbas esset: qđ tūc cenobii erat fama celeberrimū r̄ diuitijs opulentū: quia hec plerūq; solēt aīos ad lasciuiam puocare: cupiēs vir sc̄ti arctio rem vitā eligere cū. xxi. ex monachis eiusdē loci viris perfectis:

post multos labores r̄ itinerum difficultates cisterciū deuenerunt: qui tunc horrozis r̄ vaste solitudinis locus erat: vbi anno dñi millesimo nonagesimo octauo sanctus Robertus auctoritate fultus hugonis lugdun. archiepiscopi tunc apostolice sedis legati r̄ Salteriis cabilonē. est: nec non Odonis burgidis in cluy abbatiā construxit: r̄ ordinē qui cisterciē. dicitur inchoauit. Post aliquod v̄o tempus a mollitibus monachis requisitus ipsum monasteriū sue regule ac ordini adiecit: et ex vtroq; vnum corpus effecit. Sicq; sanctus abbas ordine initiato satisq; dilato sanctis operibus deo seruens laudabiliter vixit: r̄ clarus virtutibus ad xpm migravit. iij. kalen. Maij. Sepultusq; est in abbatiā cisterciē: vbi r̄ miraculis pollet. Anno autem. xliij. post ordinis fundationem sanctus bernardus ordinem ipsum ingressus tam merito qđ numero locorum r̄ fratrum ipsum mirabiliter adauxit: vt in eius legenda dicitur. xij. kalen. septembris.

De sancto Mariano confessore. Cap. cxii.

Marianus monachus de territorio bituricen. natus tempore sc̄ti Alodij successoris sc̄ti Germani circa annos domini cccclxx. claruit. Qui a sc̄to martino abbate in prefato monasterio monachus factus est. Cuius idē pater officium alendorum animalium cōmisit: qđ ille gratanter suscepit r̄ humiliter adimplere curauit. Die quadam apum a canibus et venatoribus fugatum ad se fugientem benignus excepit: canibusq; vt animal dimitterent imperauit. Qui ex eo die domesticus effectus sanctum vti catulus sequebatur. Die domitico ad ecclesiam pergēs vt sibi mos erat: fratrem secum ducit inuitum eo qđ ille debebat ipsa die fratribus ministrare. Et dum audientes miseram nimis tardarent: illeq; ad horam se nō posse

redire putaret: finito euangelio equum vt abiret ascendit: sed nequaquam ipsum inde mouere potuit: donec seipsum deliquisse cognoscens ad ecclesiam rediit: et vsq; ad finem misse cum maria no permansit. Et ad horam reuersus suum ministerium adimpleuit: vir autem domini in monasterio fontaneti in pace quieuit. iij. kalen. maij. corpusq; eius in de delatū antistodori in suo monasterio sepulchrum est.

De sc̄to Mariano r̄ iacobo marty. Cap. cxiii.

Marianus r̄ iacobus martyres apud urbē lambsitanam sub decio passi sunt. Quorū prior lector: alter v̄o diaconus extitit. Qui pro confessione nominis christiani in ciuitate circensis colonia tenti grauissimis supplicijs excruciatī sunt.

Post que marianus per apices pollicū suspensus graui pondere pedib; inhero crudeliter tortus est. Deinde cū collega dudū in carcere maceratus: vbi diuinis reuelationib; sepius confortatur. Tandem ad prefatam urbē lambsitanam directi: iterum diuitiani in ergastulo vincti: sed diuina rursus visitatione alleuati. Nouissime cum multis alijs gladio consumati sunt pridie kalen. maij.

De sc̄to eutropio epo r̄ martyre. Cap. cxv.

Eutropius episcopus et martyr sancti Dionysii confocus fuit. Cuius passio nē idem dionysius grece scripta per manus pape clementis dixerit athenas. Die fuit filij xerxis admirandi babilonie persarū regis et guine regine. Qui a pueritia litteris grecis r̄ chaldeis edoctus liberalibusq; sciētijs imbut;: curiositate orbē lustrare desiderās: a

patre licentiā circēnēdi obtinuit: a qđ et nicanorē pedagogū accepit: herodēq; regē i galilea adijt: vt in ei; curia aliqd cōspiceret nouitatis. Audito qđ de iesu miraculis qui eo tēpore in illis partibus hōdicabat: ad eū accessit: quem vidēs r̄ audiēns licet gentilis reuereri cepit. Fuitq; presens miraculo quādo xps ex quoq; panibus quinq; milijū hominum satiauit. Quo viso in ipsum credens eidem vt discipulus adheisset: nisi pedagogum timuisset. Sed adorato in hierosolymis templo domini more gentiliū ad patrem redijt: et visa sibi nunciavit. Rursum quoq; amore flagrans iesu licentiā a patre petita post annum in iudeam reuersus est. Et cū iesus die palmarum venisset hierosolymā sedens sup asinū eutropi; interfuit: et vna cum ceteris flores et ramos in viam strauit. Fuitq; de numero illorum gentiliū qui accesserunt ad philippū vt iesum viderent: vt dicit Job. xij. Audito autē qđ etiam iudei eum occidere querebant: repatriauit: ne tāti viri mortem cerneret: vel si mors ipsius tardaret: vt ei cum suis gentibus adiutorium contra iudeos

cōferret: cunctaq; visa patri rettulit. Audiēs quoq; iesum occisum vehementer doluit: sed post ipm resurrexisse intellegens per ea que de eo viderat: credidit: et de eius resurrectio ne cōsolationē non modicā recepit: vnde et in vltione mortis xpi: oēs iudeos quos i'pregno paterno repperit: occidit mādauit. Post ali quod vō tēpus predicātibus ap'lis simone et iuda apud perfidem Eutropius cum patre et regno credētes ab eis dē de xpi fide plenius edocti et baptizati sunt: vbi et ap'li ab dā efm et eutropiū diaconē ordinariūt: vt in eoꝝ pas sione dicitur. v. kal. nouēbris. Et dñi predicti apli p xpo passi fuissent: eutropius eoꝝ gesta et passiones cōscripsit. Deinde patre iam sene sc̄lo abrenūciās romā venit: et a bto Petro aplo ad gallias predicādas missus accessit. Ingressusq; ciuitatē xantonas cum xpm predicaret ab infidelibus cefus: et de vbe electus sibi turgurū extra muros construxit: vbi noctibus orationi: diebus vō predicatio ni infistebat. Quē aut multo ibidē tpe cōmora tus fructū modicū predicacionis fecisset: eo q; decē viros solūmodo cōuertisset: Romā re pedans beati petri aplm passum repperit. Et a sc̄to clemēte eius successore ordinatus xantonē. efs beatoꝝ dionysio sociatus cum eodē iterū ad gallias adijt. Deueniēsq; xan tonū filiā principis virginē Eustellā noie cō uertit: et sacro velamine virginitatis cōsecra uit: multūq; pplm signis clarē dño acquisi uit. Cum autē Eustella cum Eutropio extra vrbis menta in vrginitatis pposito deo ser uies moraret: pater missis satellitibus sc̄m occidi mādauit. Quē illi primo lapidibus de inde plūbatis cedētes nouissime securi illiso capite peremerunt. Cuius corpus Eustella in eius turgurio sepeliuit: ibidē quoq; oī tpe in orationibus permāsit. Que cum migraffet ad xpm apud magistrū suū sepulta est: vbi et ecclesia a christiantis pcessu tempōis fabri catavriusq; corpus quiescit miraculis redo lens. Passus est autem sanctus Eutropius pridie kalen. Maij.

De sancto sozima abbate. Cap. cvj.

sozimas ab

bas in palestine ptribus cir ca egyptiū fuit. Qui adeo reputabatur sanctitate pol lēs: vt de lōginquis regio nibus ad eius cellā frēs ac cederāt: et ab eo edificati vi te pabula reportarēt. Die annis. lxx. in beremo per manens infestatus a quibusdā cogitationibus quasi perfectus esset: et nullius doctrina indigeret a quodā sibi se

niore apparente monetur: vt se sequat: et per fectiones se inueniret. Quē secut' ad quoddā monasteriū iuxta iordanē puenit quē abbas cenobij benignē suscepit: et eū intra monaste riū introduxit. Ibiq; sozimas ānis pluribus cōmoratus perfectioem didicit vitam. Nam monachi illi die dominico ad ecclesiam cōue niebant: vbi missa celebrata d'unionē sume bāt: cōpletisq; orationibus et officio duobus et fratribus pro diuinis celebrandis p vices in monasterio dimissis: ceteri modicos cibos de cenobio sumētes asportabāt: et exiētes se gregatim ac solitarie totā hebdomadā in he remo peragebāt. Rursusq; die sabbati in se ro ad monasterium cōueniebāt. Vbi sozimas multis diebus deo seruicēs: tādem egressus di uina dispositōe et itinere viginti dierū solitu dinez peragrās: mariā egyptiācā inuenit: cui et anno sequēti dñicum corpus attulit: et mor tuā sepeliuit: vt supra in eius vita accūm est iij. non. aprilis. Reuerfusq; ad monasteriū prefati omnia visa abbati et fratribus retu lit. Et post tempus aliquod in ipso loco vitā in pace finitit pridie kalen. maij.

De sc̄to philippo apostolo. Cap. cvij.

philipp' apo

stolus a bethsaida galilee ci uitate: andree et petri quus omnibus apostolis etate in nior fuerit: uocatione tamen inter primos extitit: vt de eo dicitur iohānis primo cap. Die post domini ascensionē et aploꝝ diuisionē. xx. annis p scythiā instāter christi euā gelij predicauit. Sed tandem a gentilibus tentus: et ad statūz martis adductus inmo lare compellitur. Tūc draco de sub base alta ris exijt: qui fillū pontificis ignem sacrificij ministrantē interfecit. Duos quoq; tribunos quozum ministri philippum apostollū in vin culis detinebant extinxit. Flatu etiā suo cete ros omnes morbidos reddit. Quib' aposto lus dixit: vt si statūam martis desicere vellēt et crucē domini ibidē erectā adorarent: mor tuū eozum resurgerēt: et infirmi sanitate perciperent. Illi vō qui cruciabātur: se sanari pe tebāt: et statūam confringere promittebant. Tūc philippus cepit oraconē: vt sine alicuius lesione in desertum locū abiret: vbi nemini ledere posset. Qui statim recedēs nulq; comparuit. Apostolus vō languētes oēs fa nauit: et illos tres mortuos suscitauit. Sicq; factū est: vt q; eū persequēbantur: quasi desī adorarent. Ipse autē per vnum annum iugi ter pdicauit: et multa milia hominū ad christi fidem cōuertit et baptizauit. Edificatisq;

multis ecclesijs: episcopos: presbyteros ⁊ diaco-
nes: atq; alios clericos ordinavit. Deinde per re-
velationem ad asiam in civitatem hieropolim de-
venit: ibiq; heresim ebionitarum qui xpm carnes
fantasticā assumpisse donec extinxit. Erant autē
ibi due sacratissime virgines eius in baptisate si-
lie: p̄ quas deus multitudine virginum lucratus
est. Apostolus autem ante septē dies obitus sui
oēs presbyteros ⁊ clericos suos ad vicinariam vr-
bium episcopos convocavit: ⁊ eos de singulis do-
cens in christi fide confortavit: seq; ad deum per
martyrium migraturum post septem dies eis de
predixit. Et cum esset annorum octuaginta se-
ptem ab infidelibus tentus: crucifixus: lapidatus
q; perierit ad dominū: et martyrium feliciter cō-
sumavit kalendas maij. Et in eadem civitate cor-
pus eius positum est. Postmodum etias due filie
eius prefate a dextris ⁊ a sinistris eius tumulate
sunt. Processu vō temporis corpus apostoli ro-
mam transfatum fuisse dicitur.

De sancto Jacobo minore aplo. Cap. cvlij.

Jacobus aposto-

lus qui dicitur minor seu iacobus
frater dñi cognomento iustus:
fuit filius alphej ⁊ marie sororis
marris dñi sicq; confobrini xpi
fuit: propter quod more iudeo-
rum et frater dñi appellabatur. Vi-
nor autē dicitur ad distinctionē
alterius Jacobi apostoli filij ze-

bedei: qui maior vocatur: nō q̄ hic minor illo fuit
set etate: sed posteriori vocatione. De hoc autē di-
citur plenius in hystoria natiuitatis virginis ma-
rie. vj. idus septēbris. Iustus autem cognominat⁹
est propter meritum excellentissime sanctitatis.
Nam vt de eo dicit Hieronymus: tante reuerentie
fuit in populo vt fimbriā vestimenti eius certatim
contingere cuperent. Et vt dicit egeffippus: hic ex
vtero matris sue sanctus fuit: vinus ⁊ siceram nō
bibit: carnes nunq̄ māducauit: ferrū in capite ei⁹
nō ascendit: oleo nunq̄ vnctus: nec balneo vsus
fuit: sindone. i. veste linea semper indutus. Toties
in oratione genua flexerat: nō q̄ hic minor illo fuit
more camelonū videretur habere. Dic solus ex apo-
stolis ppter sanctitatem suam pmittebatur intra-
re in sancta sanctorū: nō quidem causa immolatio-
nis: sed orationis. In tantū autē ⁊ facie ⁊ linea-
mentis corporeis simillimus xpo fuisse perhibet:
q̄ pleriq; in amboꝝ specie fallerent: vnde vt dicit
Hiero. cum iudei ad capiendū xpm pergerent: ne-
forte iacobum in personam xpi caperent: a iuda q̄
eos optime discernebat: signum osculi acceperūt.
Et nihilominus fugientibus apostolis: quedaz ex
ministris qui ppter turbam xpo appproximare nō
poterant: iacobum iustū vice iesu tenuerunt. Qui
relicta sindone qua vtebatur: vt dictum est: nudus
profugit ab eis. Quid etias vt idem Hieronymus
testatur: contra iouinianū perperetue virginitatis
erexit. Et vt idē tradit in parasceue mortuo dño
iacobus votum vouit se nō cōmesturū donec vide-
ret dñm a mortuis surrexisse. In ipsa autē die re-
surrectionis cū vsq; tunc nō gustasset dñs eidem

apparuit: et astantibus mensurā apponere iussit.
Deinde panē accipiens benedixit ⁊ fregit ⁊ iaco-
bo dedit hortans eū vt comederet: eo q̄ filius ho-
minis a mortuis surrexisset. Huc etiā ppter sue
sanctitatis excellentiā apostoli intantū detulerūt:
vt prim⁹ inter eos missam hierosolymis post ascē-
sionem dñi celebrasset: quam petrus postmodum
primus celebravit antiochie: marcus alexandrie.
Post ascensionē ergo dñi discipulis ad predican-
dum ad diuersas partes aduentibus: iacobus fra-
ter dñi hierosolymoz episcopus ordinat⁹ est: qui
ecclesiā ipsaz annis. xxx. gubernauit. Et cū primū
consiliū ab apostolis in hierusalē celebratus esset
propter obseruationē legalium. Iacobus vti eccle-
sie ipsius episcopus cōcilij diffinitoz ⁊ iudex fuit:
vt habet actū. xv. Anno igit. viij. ebat⁹ sui cū
apostoli ad diē pasche hierosolymis cōuenissent:
⁊ interrogante eos iacobo quanta p̄ eos dñs corā
populo fecisset: ipsiq; oia fertosius explicassent:
⁊ iacobus cū apostolis in tēplo corā caipā ⁊ aliquid
iudeis predicasset: iamq; prope esset vt bap-
tizi vellent: quidam iudeus tēplū ingressus sacer-
dotes redarguit q̄ se ab illis magis decipi pmit-
terent. In tantūq; populū concitavit vt apostol⁹
lapidare vellent. Ascenditq; homo ille sup gradū
vbi iacob⁹ predicabat ⁊ ipm precipitavit deorsum.
Qui fracto crure ex die illo plurimū claudicauit.
Hoc autē passus est anno. xvi. post dñi ascensionē.
Sed nec sic vsq; ad annū. xxx. ebat⁹ sui a predica-
tione cessauit. Quo tēpore vidētes iudei q̄ pau-
lū occidere nō potuissent: eo q̄ cesariē appellasset
vt dicit actū. xxv. p̄secutionē in iacobū conuerter-
rūt. Conuenerūtq; ad eū obsecrātes: vt populū re-
uocaret q̄ errabat in iesu putātes q̄ esset xps: de
quo ipse testimonij qd sibi videre corā pp̄o die
pasche proferret: cui tantū iustissimo oēs acq̄ces-
rent. Statuētes igit eū die pasche supra pinā tē-
pli: illū rogabāt pontifices tanq̄ viroz iustissimū:
vt enūciaret oibus qd sibi de iesu videre. At ille
cū ingēti voce p̄nūciavit: q̄ in cellis sedit ad dex-
tram summe virtutis: venturus iudicare viuos et
mortuos. Qd xpiani audientes gaudebāt. Pontifi-
ces vō iudeoz dñi stābat. Et clamare ceperūt q̄
etiā iustus errasset. Consilio quoq; inter se into-
de eius nece sup pinā ascenderūt: ⁊ ipm precipita-
uerūt. Qui delectus nō solū mori nō potuit: sed
sup genua p̄cubens p̄ p̄secutoribus suis orauit.
Et q; eū orantē desup lapidib⁹ purgeret: vnus ex
sacerdotib⁹ de filiis rechab ceteros increpabat q̄
iustū p̄ eis orantē lapidaret. At vn⁹ ex illis p̄tiam
fullonis arripuit: ⁊ valido icru caput eius impu-
tens ipm excerebrauit: taliq; martyrio migravit
ad dñm. Sepultus ibidem iuxta tēplū kalē. maij.
In cuius sanguinis vltione: vt dicit ioseph⁹: sub-
secuta est excidium hierusalē: dispersio iudeoz. Qd
licet re vera fuerit principaliter ppter mortē dñi.
Ad hoc tamē adere potuit interfectio Jacobi ius-
ti. Quid: vt ait hieronymus libro de viris illustri-
bus: vnam tm̄ scripsit epistolam: que de. viij. cano-
nicis est: que tamē ab alio quodam eius nomine
edita a nōnullis traditur: licet paulatim procedē-
te tempore obtinuerit auctoritatem.

De sancto Hieremia propheta. Cap. cix.

Hieremias pro

pheta z sacerdos ex tribu 'facer
dotali ortus vico anathoth q̄ tri
bus milibus a hierusalem distat
patre elchan sermone quide ap̄
hebreos rusticioz pphetauit: q̄
simplicitas eloquiū de loco ei in
quo nat' ē accidit. **L**u' ppheta
p̄ tpa quattuor regū extēdit: scz
iosie z ioachim primi z ioachim
secundi: z sedechie regū iuda: pphetauit autē in
regno iuda iam. x. tribubus in assyrios translatis.
Hic ex vtero matris sanctificatus extitit: et erate
puerili pphettare cepit. Anno videlicet decimo
tertio iosie regis iude: z pphetauit vsqz ad euer
sionē vrbis hierusalē. xli. an. p̄ter illud tempus
quo in egypto pphetauit in tāntis. **E**t cū puer
esset tetigit dominus os eius cepitqz pphettare
z predicare: mane confurgens z frequenter stans
in porta domus domini in atrijs templi. **E**t ostē
dit ei dominus signa euerisionis hierusalem quam
predicabat. **P**rimo signo significauit auctozem
euerisionis deum sub figura furtis cū virga vigilā
tisqz iam vigilabat ad percutiendum populum.
Secundo ostēdit ei quo ministro ad hoc vte
retur per ollam succensam a facie aquilonis. i. a
chaldeis qui iuxta situm hierusalem venerunt ab
aquilone. **I**n tertia vō delibare putrefacto osten
dit ei causam euerisionis: nec fuit hec visio imagi
naria: sed copozalis. **Q**uia enim filij hierusalem
recesserunt a dño fornicādo post deos alienos cō
parantur lumbis putrefacto: vt sicut libare ad
beret lumbis viri sic primo adherabant domino.
Anno autem. iij. ioachim primū regis iuda cum
Hieremias propheta destructionem vrbis hieru
salem z tēpli in proximo sciendā publice denūcia
ret a principibus populi cesus missus est in carce
re: ne publice predicaret. **Q**ui vocato baruch
filio nerte scriptore suo scribi fecit in volumine:
que pphetabat: et misit populo z regi p̄ manus
baruch. **Q**ue cū baruch in tēplo legisset populus
penitens ieiunium predicauit. **R**ex autem cū hec
audisset volumē cōbussit. **H**ieremiā quoqz iam de
carcere a populo dimissum: z baruch apprehē
re voluit: sed deus eos ad tēpus absēdit. **P**ost
hec nabuchodonosor rex babilonis ascendens
hierosolymā: cepit ioachim: z partem vasozum tē
pli a portauit: ipsumqz in babilonem ducebat. **I**n
itinere vō remisit eūz acceptis obsidibus dantele
cū tribus pueris z alijs nobilibus iudeoz: im
posito ei tributo: qui soluit ei tributum annis tribus.
Postmodum vō audiens q̄ rex egypti contra
nabuchodonosor bellum asumeret tributuz dene
gavit: vnde et rex babilonis veniens hierusalem:
intrauit eā sub iure federis: s̄ fide mor rupta iu
uenes fortissimos cum ioachim rege occidit z ioa
chim sechontam ioachim filium patri equiuocum
regem constituit. **P**ost autem timens ne ioachim
memor paterne iniurie adherendo egyptijs con
tra se pugnaret: rediens iterū hierusalē obsedit.
Sed de consilio hieremie ioachim se cum matre z
omni familia nabuchodonosor tradidit: qui capta

ciuitate ioachim z principes z multos de populo
transmigravit in babilonem cum ezechielez mar
docheo. **H**ec autē traditio filioz iuda in baby
lonez dicit transmigratione: sed alia q̄ facta est post
euerisionē hierusalē dicit captiuitas. **C**ōstituit au
tē nabuchodonosor regē patruū ioachim sedechiā
sub iure iurādo: q̄ ei seruiret sub tributo. **Q**ui duo
bus annis p̄missa cōpleuit. **L**ū antē pseudo pphete
te deciperent sedechiā dicētes in primo babylo
nios ab egyptijs esse vincēdos. **S**edechias rex iu
da cōtra iuramētū suū regi chaldeozū denegauit
tributū. **Q**uia de re nabuchodonosor veniēs in iu
deā obsedit hierusalem. **I**nterim vō falsi pphete
nūciabāt regi p̄pera: sed falsi: hieremias vō his
cōtraria: sed vera. **Q**ui egrediēs hierusalē vt veni
ret ad vicū suū anathoth tamq̄ fugeret ad hostes
captus est: incarceration' nabuchodonosor vō z na
buzardā hierusalē. xvij. mēsb' obfederūt. **T**ūc se
dechias territ' hieremiā de carcere tulit: z pphete
tie veritate secreto inquirēs audiuit. **H**ieremias
autē p̄noscēs tēplū dñi euertendū diuino ora
culo admonitus tulit arcā testamētī cū his que in
ipsa erant: z in montē abariā quē moyses ascēde
rat: vt terrā p̄missionis videret deportauit: z pre
cibus suis eā abso:beri fecit in petra: digito vō no
mē dei designās impressit: ac si ferro sculptū eēt.
Et extitit nec locū q̄s cognoscere potest: nec nomē
legere vsqz in presens. **S**epes nubes vt ignis sit
sup locus illum nocturno tēpore: eo q̄ gloria dñi
ab eius lege nō designat. **D**ixitqz hieremias pre
sentibus. **D**ñs de syon recessit ad celos rui: sus in
virtute vēturns. **E**ritqz signū presentie ei' qñ vni
uerse gētes adorauerit lignū. **D**einde cū hierē
mias captiuitatē publice predicaret: **S**edechias
rex principib' eū petentib' tradidit. **Q**ui cū eū in
laciū deposuissent: vbi erat in luto vsqz ad guttur:
extraxit eum ab demalech ethiops vir eunuchus
pietate cōmotus. **T**ū in carcere detentus est vsqz
ad diem quo capta est hierusalem. **Q**uam nabu
chodonosor. xvij. mēsb' obsessam tandem ce
pit: fugientēqz regem sedechiam cōprehendit et
filios eius occidit: z oculos ei eruit: ac si vincum
cū principibus in babilonem adduxit. **N**abuzara
chim vō princeps militie regis qui remanserat tē
plū z vrbem succendit: murum euertit: z captiuos
multos z vasa tēpli in babilonem transtulit. **S**o
doliā vō pauperibus in terra relictis prefecit: z
hieremiā nolentem secūz abire: sicut a rege in mā
datis acceptat dimisit. **S**ed postq̄ godolias a quo
dam ismaele de semine regio interfectus est timē
tes sibi reliquie iudeozum contra consilium hierē
mie in egyptum descenderunt: et in hieremiā z ba
ruch secum et inuitos duxerunt z habitauerūt in
magdalo tāntis menphiatqz fatures. **L**ūqz essent
ibi hieremias regibus egypti signum dedit: z eo
rum idola subuertit opozeret: cum virgo pareret:
vnde sacerdotes eozū in secreto templi loco ima
ginem virginis q̄ pueri statuentes adorabāt. **D**ū
vō post tēpora ptolemus eos interrogasset cur
hoc agerent: dixerūt paterne traditionis esse my
sterium: quod a sancto ppheta maioris eoz accē
perant: et ita futurum esse credebant. **E**t cum
hieremias ibidem populū de idolatria redargue

De sanctis in mense maij occurrē. Fo. xvij.

ret: insurrexit populus iudeorum cōtra eum: et la-
pidauerūt eum. Porro egypti eni honorauerūt:
sepelentes iuxta tumulum regum suorum: memo-
res beneficiorū que prestiterat egyptiis. Ratio
ne enim sua fugauerat aspides et bestias aquarū
quas greci crocodilos vocāt: quibus prius egypti
pestifabatur. Cuius corpus alexander ma-
cedo transtulit alexandriam et sepeliri gloriose.
Extunc quoq; a terra illa prohibiti sunt crocodi-
li et aspides memorati. ¶ Non solū autē hieremias
eius prophetiā suo libro conscripsit: sed etiā pro-
pter mortē ioseph regis iude electo metro treuorū
lamentationes cōposuit: quib; in exequijs fune-
ralibus utebant cantatores et cantatrices. Occu-
bit autē sanctus ppheta hral. masi. Et hic nō solū
ecclesiasticū. xlii. in sanctorū patrū catalogo scri-
bitur: sed etiā in plerisq; diuine scripture locis et
a multis doctoribus: vt scissimus memorat. De
Josephus: Hieronymus: Lomestor: guilelmus.
De scō baruch propheta. Cap. cr.

Baruch ppheta et scri-
ptor: hieremie
fuit ac ei in carcere minister et
in exilio focus vsq; ad diē mor-
tis ipsius eni nō deseruit. Dul-
taq; ex ore ipsius cōscripsit: ip-
se quoq; spm̄ prophetici habu-
it: et mltā ac magna mysteria de
incarnatione dñi pphetauit.
Qui et cum magistro suo a ppo
in egyptū deductus post eius in-

terfectionē in pace dormiuit. Sed q; dies certus
eius obitus non habetur suo recte preceptori et
magistro subscrit. Sanctitate vero huius pphete
non solū doctoris eius hieremie vita sanctissi-
ma quā bonum discipulū imitatum fuisse creden-
dum est: sed etiam eidem a spiritus sancto tradita
indicat prophetia. pphetauit autē baruch in baby-
lona tpe captiuitatis iude et verba ppheticē legit
in auribus techonie siue ioachim regis iuda: et ce-
teri populū transmigrati: vt ex textū ipsius libri li-
quide patet: propter qd; arguendū est baruch cū
ceteris captiuis in babilonē adductū. Et ide for-
sitan obtenta a rege gratia redeundi: eo q; hie-
mie fuisset consocius et discipulus taliter ad iu-
deam reuersum: vt cū hieremia postmodū vt di-
ctum est descēderit in egyptū. Dec notant supra.

De sancto Andeolo mar-
tye. Cap. crj.

Andeolus sub-

diaconus et marty: a scō poli-
carpo epo ex oriente cum beni-
gno et andochio s̄sbyteris: et ty-
so diacono ad gallias predican-
das missus est. Quē seuerus ce-
sar eius predicatione cōperta
in territorio niuariē. cōprehē-
sum et spinosis fustibus flagel-

latum: christum cōfitemem in carcerem trudi fe-
cit. Dieq; sequenti facto de ligno durissimo ense
ad formam gladij caput eius in modū crucis scin-
di percussit. Et sic illo cerebro martyrium consu-
mauit kalendas maij: vt dicit Aldo.

De scō Sigismūdo rege et marty. crj. Cap.

Sigismund rex

et marty: filius genabandi regis
burgundie et eius post mortem in
regno successor fuit tpe anastassi
imperatoris: vt ait sigibertus. Qui
a pueritia xpianissim; ecclesias
et monasteria sanctorū limina
visitabat. Jeiuis quoq; et ora-
tionibus intentus assidue paup-
ribus vberes elemosinas impē-

debat. A sumpto vero regno cultum christi am-
pliare curabat: eo q; adhuc burgundie gentili-
tati seruebant. Dumq; loca martyrum perustra-
ret venit ad ciuitatem sedunē: ad locum agau-
nē. vbi beatus mauritius cum sancta legide the-
beorum passi sunt. Ibiq; diuinitus inspiratus
orabat ad dominum: vt de consortio martyrum ef-
fici mereretur. Angelus vero eidem tunc appa-
ruit etiq; docuit: vt sicut audiret militie celestis
alternatim psallentiu; choros: sic in ecclesia psal-
mos decantari institueret. Sanctus ergo exten-
sis auribus choros angelicos canentes audiuit:
et angelica mandata sicut audierat adimpleuit.
Nam vsq; ad illud tempus in ecclesijs gallie non
alternatim: sed simul ab omnibus psallebatur.

Cum igitur franci adhuc gentiles regum bur-
gundionum depopulassent: et multos ex suis ad-
huc pagani rex sibi aduersantes et gallias adbe-
rentes haberet: tonsa capitis coma et habitu reli-
gionis indutus ad locum predictorum agauen-
sium martyrum latenter aufugit. Quo franci euz
burgundionibus proditoribus peruenērūt. Tunc
burgundie regem cogniuit et vincum francis
tradiderunt: vna cum coniuge et duobus filijs si-
giberto et gunterano. Quos illi ad locum qui di-
citur belsa deducentes in puteo antiquo capiti-
deorum proiecerunt: aliq; martyrio ad domi-
num migrauerunt kalendas maij. Quorum cor-
pora a limo contacta ibidem triennio iacuerunt.
Sed cum sepius noctu a multis viris sanctis su-
pra locum ipsam accense lampades viderentur:
expletis tribus annis abbas ipsius loci ab ange-
lo monitus corpora sanctorum de puteo leuata
in ecclesia sancti iohannis euangeliste tumula-
uit vbi eorum meritis multa miracula fiunt. Hoc
autē specialē priuilegio sanctus iste marty: efful-
get q; a febricitantibus inuocatus cuiuscūq; ge-
neris febrem expellit. Dec sigibertus.

De sancto Amatore episco-
po. Cap. crj.

Amator episco-

pus antistitodoren. in annis iuue-
nilibus litteris eruditus deo iā
deuotissimus a parentibus insti-
gnibus coactus virginē despon-
savit. Quam tamen vt virgini-
tatem profiteretur induxit: ip-
se simili se voto constrinxit. Euz
autem: vt etq; votum emisit
set: angelus domini eiusdem

astitit: duas coronas sibi afferens; et singulas
n ij

singulis imponēs: eos in scōo proposito con-
fortauit. Puella igitur monasteriū virginum
ingressa est. Amator vero clericus fact⁹ post
mortem eladij antifiodoren. epi eodē in pon-
tificatu surrogat. Qui pluribus miraculis ef-
fulsit. Inter que dum parua haberet ecclesiā
que populū oīno capere non valebat: roga-
uit obnixus ciuem quendam reptilem nomi-
ne: vt domum suam templo dei contiguā con-
cederet ad ecclesiam ampliandam. Quō ille fa-
cere denegās grauiter infirmas. Sed sancto
postulata concedens continuo liberat. San-
ctus ergo epi domū ecclesie adiciens eandē
in honorem prothomartyris stephani fabrica-
uit. In qua verbū dñi predicabat. Sed cū obi-
tum suum imminere conspiceret ad ecclesiā
perterrit⁹: celebrataq; missa populo sermones
fecit: et in throno suo residens expirauit. Lu-
cius anima in columbe specie celum petere vt
sa fuit. Corp⁹ quoq; eius in ipsa ecclesia tu-
mulatum quiescit. Aqua vero qua corpus lo-
tum fuerat: perfusus paralyticus curatus ē.
Quieuit in pace kalendas maij.

De Letanijs.

Cap. cxiij.

Etāie

bis in anno fi-
unt: scz in se-
cto sc̄i marci:
que d̄i letāia

maior: et triduo ante ascēso-
nem que d̄i minor. Et inter-
pretatur letania supplicatio
vel rogatio. Letania autē
maior tripliciter nominat:

scz letania maior: p̄cessio septiformis: et cru-
ces nigre. Dicit̄ aut letania maior: rōne insti-
tuentis: qz a magno Gregorio papa vrbis: in-
stituta est. Ratione loci: qz Rome instituta ē:
que caput orbis est. Ratione cause: qz p ma-
gno morbo et grauissimo qui rome viguit: scz
pro epidemia inguinalia: que infinitū popu-
lum romanū extinxit: de quo dictū est supra ī
legenda Gregorij pape quarto idus martij.
Dicitur etiā processio septiformis: ex eo qd
b̄tijs Gregorius processiones suas per septē
ordines disposuerat. In p̄mo enī ordine erat
clerus. In sc̄do monachi religiosi. In tertio
sanctimoniales. In quarto infantes. In quinto
laici. In sexto vidue et cōtinentes. In septimo
conjugate. Sed qd mō non pōt in numero, p̄-
sonariū: sup̄ p̄les in numero letanarū: qz septi-
es dici debēt. Dicitur et cruce nigre: qm in
signū meroris et tanta strage homīnū et in si-
gnū penitentie nigris vestibus induebant:
propter eandē etiā causam cruce et altaria
clicis velabant. Alia vero ē letania minor

que fit tribus diebus ante ascensionē quam
sc̄tis mamertus viennē. epi aī institutionē
p̄ie instituit. Et d̄i minor: ad differentias p̄i-
me: qz instituta est a minore epi: in minorī lo-
co: et pro minorī morbo. Causa autē huius
institutionis fuit: qz tunc apud viennam cre-
bis et validis terremotibus domus et ecclesie
subuertebant: nocturni sonitus clamores au-
diebantur: et lupis etiā nimia feritate ipsas ci-
uitates intrantibus pueri et hoīes p̄fecti lace-
rabantur. Predictus ergo epi triduanū ieiu-
nium indicit: letanias instituit: et sic tribulatio
cōquieuit. Deinde ab ecclesia statutū ē: vt pec-
letania vniuersaliter cōseruetur. Dicitur
etiā rogationes: qz tunc sanctorū suffragia
implozamus. Et merito talis obseruatiō bis
diebus obseruanda est multiplici rōne. P̄-
mo vt deus bella pacificet: q̄ in vere frequen-
tius concitant. Sc̄do vt teneros adhuc fruct⁹
cōseruando multiplicet. Tertio vt motus car-
nales q̄ hoc tpe magis vigēt in se vnusquisq;
mortificet. Quarto vt ad receptionē sp̄s̄an-
cti se quilibet magis habiliter. Quinto vt x̄po
ascēdēte et dicēte: petite et accipietis: quisq;
cōfidētius postulet. Sexto vt eccl̄ia se carne
macerās p̄ ieiunij et plūmis amplificās per
orationē cū x̄po ascēdente liberius et facilius
euolet. De due vltime ratiōes sunt guilelmi
antifiodoren. In his ergo letanij cruce
deserunt: cāpane pulsan: verilla portant: et
oīum sanctorū patrocina ḡnāliter implozan-
tur. Ideo aut cruce deserim⁹: et cāpanas pul-
samus vt demones terri fugiāt: verilla re-
gis: eterni cōspiciētes: eiusq; tubas excitato-
rias audiētes. Verilla deserim⁹ ad represen-
tandū victoriā ascensionis x̄pi: qui cū p̄da ce-
los ascēdit: vnde verillā p̄ aerea incendens est
x̄pus ad celos ascendens: p̄p̄ti qui sequuntur:
sunt sc̄i q̄ ab eo ad celestia subleuant. San-
ctorū aut oīum singulariter et generaliter suf-
fragia implozamus. P̄mo propter nostrā in-
opiam: quā habem⁹ in merēdo: vt vbi nostra
nō suppetūt merita: patrocinent aliena. Vel
propter inopiā quā habemus in cōtēplando:
vt qui nō possumus summas in se lucē aspice-
re saltē in sanctis aspiciamus. Vel p̄pter in-
opiā quā habemus in amando: qz plerūq;
imperfectus hō magis afficit circa aliquem
sanctū q̄ circa ipsum deum. Sc̄do propter
sanctorū gloriā: vt dum p̄ eorū suffragia qd
petimus implozamus: ipsos magnificent⁹
collaudemus. Tertio propter dei reueren-
tiam: vt peccator qui deum offendit quasi nō
audeat ipsum in personam propiā adire: sed
sanctorū possit patrocina implozare. In
his autem letanij cōsuevit illud canticū an-
gelicum frequentari. Sancte deus: sancte fox

tiō: sc̄tē ⁊ immortalis miserere nobis. De quo refert Damascenus libro. iij. q̄ cum apud constantinopolim propter epidemiam letanie cum processione fierent. Puer de medio populi in celum raptus ⁊ istud beate trinitatis canticū ibidē edocutus rediens ad populū illud frequentari docuit: ⁊ mox tribulatio cessauit. In calcidonen. quoq; concilio fuit istud canticum approbatum.

De sc̄to Athanasio epo ⁊ cōfessore. Cap. cxv.

Athanasij epi

scopus alexandrinus ⁊ doctor grecorū: de quo in libro decimo ecclesiasticę bystorie. ⁊ ab alijs pluribus multa scribuntur tpe cōstantini ⁊ constantij eius filij arriani claruit. Qui a puerilib; annis liberalib; disciplinis imbutus: ⁊ sacra philosphia eruditus: a sc̄to Alexandro epo glorioso sene clericus factus ⁊ presbyter ordinatus: in predicando uerbum dñi eidem coadiutor effectus est. Et inde vna secū niceno concilio interfuit: ⁊ arrium hereticū mirabiliter cōfuitauit. Propter qd ab arriani odio conceptus innumeras ab eidē persecutiones perpeffus est. Quib; fugerentibus concilio iterum apud laodiciam conuocato dñi oēs sederent: ⁊ disputatio incepta eēt: oratione tñ alexandri epi ⁊ athanasij presbyteri premissa arrius secreta nature compulsus expeffit: vbi intestinis oibus in feces; defluentibus exspirauit. Quo miraculo multi arrianorum ad fidem catholicā redeunt: ceteri vero in athanasij amplius obstinati defesiunt. Cum autē post mortem alexandri eidē in pontificatu successisset fidem catholicā scriptis ⁊ sermonibus defendebat: arrianam perfidiam impugnabat. Clericū ex arrianorum emulatione ac susurratōe cōstantio iperatoꝝ arriano exrosus factus velut hostis impetij cōsebatur. Delatus autē augusto de adulterio uolenter illatoꝝ: de dextera arsenio ei; diacono precifa apud tyrum ciuitatem imperatoris iussu ad conciliū euocatur. Ingressusq; synodiū mulier ipsū de adulterio falso accusabat: que ⁊ ipsū quem accusabat nō cognoscebat. At vero Timotheus sub nomine athanasij se excusat: mulier vero ipsū athanasij credens obiurgat: sic qd de falso crimine conuicta est ⁊ confusa. Deinde manus arida in loculo pducitur: que arsenio ab epo abscissa fuisse asseritur. Eps vero arseniū latentem qui longius esse putabat adesse fecit: quo ambas manus exhibente se innocens probauit. Cum autē hec arriani magicis artibus deputarent: innocens athanasius vti culpabilis iudicaf ex vbe ⁊ se depropellit ab impatoꝝe p̄scribitur ⁊ per totā vrbem occidendis inquitur. Qui vbiq; profugus a maximino treueren. epo benigne suscipitur: sed post modicū metu principis inde progreditur. Deinde. vij. annis latuit in sicca cisterna sola et quadā ancilla virgine ministrante catholica: vbi simbolū Quicumq; vult saluus eē. dictauit ⁊ scripsit. Cum autē p̄secutores sui illuc aduenissent: ⁊ nunciante ei ancilla athanasius au-

fugisset: illi hoc cognoscentes virginem ad mortē ceciderūt. Post hec cum ad partes imperatoris constantis fratris constantij occidentales venisset: causamq; ipsius constantis examinasset super epi iniusto exilio litteras fratri dir exit: constanti nufq; ipsum vti fratri complaceret ad sedem suā renouauit. Sed modico post tempore ad instantiam arrianorū: iterum eum constantius eiciens p̄sequitur. Tertiū que constantis cōminationibus renouatur. Defuncto vero constante soloq; regnante constantio cū athanasij suspectū haberet q̄ sibi germanum inimicū fecisset suafu arrianorum tertio ipm de sede propulsi: ⁊ georgij arrianum sibi in ep̄m surrogauit: missis per vniuersum orbē romanum litteris vt vbiq; repertus fuerit athanasius occidatur remuneratione taxata: cnicq; qui caput athanasij imperatoꝝ obtulisset. Quo tpe sanctus vir toto orbē vincinde p̄fugus euagatur. Aduersus que; reges ac principes ⁊ populū commouentur. Sed multis euasificis periculis ⁊ persecutionibus dei gratia referuaf. Mortuo vero cōstantio ⁊ iuliano apostata ei succedente: ⁊ humanitatem fictam p̄tendente: vt ex hoc in initio suum impetij roboret insu iuliani omnes epi exulantes ad suas ecclesias redire permittuntur. Sicq; athanasius alexandriā remeuit. Post modicū vero tempus diabolo suadente ad suggestionē magnorū iuliano fauentium misit milites multos alexandriam ad athanasij perimendum. Qui per flumen nili cuius paucis catholicis nauicula fugiēs: p̄secutores obuios habuit. Illi vero eum p̄sentē cernentes non agnosuit: ⁊ de athanasio vti de alio interrogantes pertransiunt. Ipse vero alexandriā alia via repetēs vsq; ad tempus pacis ibidem latenter permansit. Post mortē vero iuliani succedente in imperium iouiano catholico reducit athanasius in propriā sedem: ⁊ restitutus honozifice post menses. viij. in pace quieuit anno ep̄atus sui. lxx. vij. noñ. maij. Ibiq; clarē miraculis tumulatur. Quid gloriofus doctor iter multa insignia eius sapientia opuscula. Duos aduersus gentes excudit volumina. Contra vrsatiū ⁊ valentē vnū. De virginitate vnum. De persecutione arrianorum plurima. De psalmorū titulis vnum. Dystriam antonij monachi vitam continentem insignit volumine texuit. Epistolās insuper ⁊ alia multa que enarrare longum esset edidit. Dec Dieronymus libro de illustribus.

De sancto florentio epo.

Cap. cxvj.

Florentius ⁊ vin

demiales epi tauris; translati quiescunt. Quorū vindemiales apper natione a sancto alpiano confessore doctus ad s̄byteratus ordinē inde ad episcopatū peruenit. vbi vna cū eugenio miraculis multis ostensis populū copiosum cōuertit. Deinde peregrinationis gratia ad insulam

corficam veniēs in castris faunen. ⁊ vadeū. pulum a cultura draconis. eruerūt: ligata oratio

ad collum serpentis et ipso in mare demerso. Sicque conuersum populum baptizarunt. Post que sanctus eugenius ibidem in castro vendens. comoratus quiescit in pace: ubi etiam extat puteus ab eodem in mare defossus preter naturam dulcem aquam emanans. Tandem talis vero regressus corsica: ibidem in pace vitam finiuit: et sepultus est ibi: ubi et olim sanctus florentius episcopus quiescebat. Cassata vero corsica a saracenis: tityanus taruisinus episcopus illuc nauigio accedens: corpora sanctorum florentis et vindemialis obtinuit: et taruisinum transiit in basilica sancti iohannis baptiste deposuit. Que successores eius rotharius postmodum in maiori ecclesia sancti petri honorabilis tumulauit. **De inuentione sancte crucis.** *Cap. cxxv.*

Inuentio san

cte crucis dicitur: quod eo die a sancta helena matre constantini imperatoris crux inuenta fuisse perhibetur. Illud enim preciosum lignum dominicus in quo christus confixus fuit ductus ferre annis sub terra iacuit. Anno autem domini. cxxxix. congregata est iuxta fluum danubium multitudo innumerablem barbarorum: volentes fluum transire: et omnes regiones usque ad orientem subiugare. Contra quos constantinus imperator castra mouit: et contra danubium se cum suo exercitu collocauit. Tuncque barbarorum multitudinem infinitam transseuntem flumem extimuit: cum qua die sequenti erat prelium commissurus: nocte autem ab angelo excitatus: et ut sursum respiciat admonet. Qui signum crucis vidit in celo ex clarissimo lumine factum: litteris habens aureis circumscriptum. In hoc signo uinces. Qui confortatus licet adhuc gentilis crucis similitudinem fecit: et ipsum ante exercitum portari iussit. **Cetera quoque militaria et arma cruce signari fecit: et irruens in hostes: ipsos in suam uertit: eorumque maximam multitudinem interfecit. Reuerfus ergo ad urbem omnes idolorum pontifices conuocauit: cuius deorum hoc esset signum diligenter inquisiuit. Quibus se nescire dicentibus: quidam christiani eidem crucis mysterium explicarunt. Qui licet christum tantum unum deorum more gentilitatis in reuerentiam haberet: tamen nec tunc perfecte credidit: nec baptismum suscepit donec plaga lepre eidem superueniente a sancto siluestro mundatus pariter et baptizatus est: ut supra actum est in legenda sancti siluestri presbiteri kalen. ianuarii. **Cum autem post disputationem quam silvester cum iudeis habuerat: ut ibidem dictum est. Helena imperatrix constantiniam****

ter ad christum conuersa fuisset: infudit ei spiritus: ut lignum domine crucis requireret. Veniens igitur hierosolymam cum exercitu maximo decimo octaua die secundi mensis: qui est aprilis omnes sapientes iudeorum qui per totam regionem reperiri potuerunt: ad se congregari mandauit usque ad numerum quingentos: qui nimium formidantes inter sese perquirebant: cur eos regina sic coadunari mandauerat. Tunc ergo ex ipsis in das nomine dicere cepit: quod dubitabat ne ab eis discere uellet: ubi lignum in quo iesus crucifixus existere. Admonens uero nemo hoc cofiteri presumeret: quod statim ut crux illa reperiretur: lex iudeorum euacuabit. Dicebat quoque quod nouerat locum ubi illud absconditum erat lignum. Nam zachheus auus eius illud secreto reuelauerat patri suo symoni: et postquam ipse symon perpalauerat sibi. Addens ipse zachheus quod cum illud lignum cotigerit reuelari: gens iudeorum decetero nunquam regnaret: sed illi qui crucifixum adorant: eo quod uere filius dei fuerat: prout ipse zachheus clare didicerat. Nam in conspiratione mortis christi nunquam assenserat: paterque per hominibus stephani fuerat. **Cum autem iudei omnes predicta se nunquam audiuisset assererent: iude sub obedientia mandauerunt: ut crucis lignum nullatenus reuelaret. Et cum ante reginam steterissent: et ipsa eos de loco ubi crucifixus fuerat iesus interrogasset: ipsique se illud scire negarent: iussit eos omnes igne cremari. At illi timentes traherentur iudam: ut iusti et prophete filii: et optime legem scientem. Regina omnes dimittens iudam solum tenuit: eiusque mortem aut vitam pro se: nisi sibi crucem dominicam demonstraret. Qui nec crucem: nec locum se scire dicebat: eo quod anni ductum a passione christi iam lapsus fuerat: quo tempore ipse minime natus erat: ipsum ergo in puteis sicco iussit mitti et ibidem fame cruciari. Tunc autem septem diebus sine cibo mansisset: die septimo se extrahi petiit: et crucem dominicam indicatum promittit. Extractus igitur conuictus uenit ad locum golgotha: cum ibidem orasset locus subito commouetur et fumus aromatum mirri odoris sentit: ita ut iudas miratus christum cofiteretur. Erat autem in loco prout in historia ecclesiastica traditur templum ueneris: quod adrianus imperator ibi construxerat: ut si quis in ipso loco christum adorare uellet uenerem adorare uideret: ob hoc locus pene oblivioni datus: regina igitur templum funditus fecit destrui et locum arari. **Post hec iudas cum socijs uiriliter fodere cepit: et xx. passus fodiens tres crucis inuenit: quas regine detulit. Sed cum christi crucem a duobus latronum nescirent discernere: et circa horam nonam quidam mortuus in pheretrum portaret iudas pheretrum tenuit: et prima ac secunda cruce appositis mortuus mi****

hinc se mouit. Apponit tertiam et protinus defunctus rediit ad vitā. Quēdā etiā mulier ciuitatis primaria seminaria iacebat: vt dicit in ecclesiastica hystoria. Ad quā hierosolymitanus eps primā et scdam crucem adhibuit et ubi p̄fecit: terra vero apposta cōfestum mulier sana surrexit. Hanc ergo crucem dñi fore intellexerunt: quantum postmodum lecto eius titulo quem pilatus superposuerat: qui ex antiquitate fere deletus erat plenius cognouerūt. Diabolus autē terribiles emittēs voces cunctis audiētibz de iuda conquirebatur: eidē quoq; tormēta et persecutiones plurimas minabatur. Post hec iudas baptizatus quiriacus vocatur: et hierosolymoz episcopo defuncto iussu helene in ep̄m ordinatur. Nā multo tpe regina ibidē fuit et cuncta sacra loca perlustrauit. Cū autē clausos dñi habere desideraret: rogauit ep̄m quiriacū vt ad locū p̄geret et clausos perquireret. Qui cum venisset et orationē sudisset cōtinuo clauū velut aurū in terra fulgentes apparuerūt. Quos eps regine detulit: illaq; eos reuerter adorauit. Lucē vō dñicam per mediū secarificet: et partē filio deportari: partē vō thecis argētis inclusam hierosolyme reliquit. Laus vō dñicos secū adduxit. Quoz vnū in galles: alterū in freno imperatoris cōposuit: vt sic armatus armis securus ad bellū p̄cederet. Tertiu vō referuauit: vel vt quidā asserunt in mare adriaticū: qd tūc erat vorago nauigantiū tactauit. Precipiens festum inuentionis sancte crucis singulis annis sollempniter celebrari per vniuersum orbem: videlicet. v. noñ. *Mañ.*

De sanctis Alexandro papa Eucio et Theodoro martyribz. Cap. cxviii.

Alexander papa et martyr huius nois primus cū duobus presbyteris eucio et theodoro passus est rome sub persecutione Traiani agēte Aureliano comite vtriusq; militie. Dic natione romanus ex patre alexandro de regione capitanari: euristo pape in episcopatu romano successit: inuenit quidē

etate: videlicet annoz forte. xxij. sed senio: mortuus: seditq; annos. x. menses. viij. dies. xij. Dic sanctitate et scientia incomparabilis fideiq; preclarissimus maximā partem senatorū vrbis conuertit ad dominū: p̄fectum quoq; hermetē cū vxore et sorore Theodora et filijs baptizauit cum c. ccl. seruis suis cum vxoribus quoq; eorum et filijs: quos omēs die sabbati pasche factos ingenuos sacri fontis vnda persudit. Cū autē traianus imperator tūc absens hec audiens Aurelianus comitē mississet ad vrbē de seleucia hisaurie ad persequēdos christianos. Aurelianus hermetem p̄fectū apud Quirinū tribunū carcerauit. Alexandrū vō in alia custodia in vinculis posuit. Qui tamē vt supra dictū est in passione Quirinū martyris. iij. kalen. aprilis: per puerū qui faculā ferebat ardentē et carcere noctu per fenestrā educus ad domū Quirinū tribuni vbi hermes in cus-

stodia tenebatur ipsum quirinū conuertit: iterū eadem nocte per eundes puerum ad carcerē suū reductus filiam ipsius quirini balbinā sibi delatam a strumate sanauit et quirinum cum filia et omnibus in custodia ipsa detentis baptizauit. Postq̄ autem hermes et quirinus ac theodora soror hermetis necnon ceteri xp̄iani in custodia reperti ab aureliano comite passi sunt: vt in eorum singulis passionibus agitur traiano iam defuncto adriano vō in imperium sublato: exbitus est alexander cum sanctis theodoro et eucio presbyteris iam biennio in carcere detentis. Erat autem theodolus iam senex annorum vide licet. lxxj. qui anno vigesimo presbyter fuerat ordinatus. Quoz alexander confitetur christum iussit eū iudex in equuleo leuari et vngulis ac lapidibus attraheri. Et cum hec patētissime tolerasset: fecit eum deponi: presbyteros applicari. Cum autē et ipsi xp̄m confiterentur: iussit furnū incendi: et alexandri atq; euentii simul vincitos itus tactari theodoro quasi seniore spectante. Cū eis autē et ipse sponte in flammis profiliuit. Et cū illesi educti fuissent: fecit aurelianus sanctum alexandrum punctis creberrimis per tota pungi mēbra donec deficeret. Duos vō sanctos presbyteros gladio consumari. Quorum corpora sepelira quedam religiosa via numentana in suo pdio sepeliuit quinto noñ. maij. Dic in canone memoriam passionis dñi miscuit: loco Qui pridie quā pateretur. vsq; In mei memoriam facietis. Dic precepit vt aqua vino miscerentur in sacrificio ad designandam christi et ecclesie vniōnem: et vt oblatio fieret ex azimo non ex fermento propter christi corporis puritatem: et fieret in modica quātitate dicens qd hec oblatio quanto rarioz tanto potioz. Constituit etiam aquam exorcizatam cum sale diebus dñicis benedicere: et ex ea pplm aspergi ad effugandas contrarias valitudines et aeras potestates. Qui postea martyrio coronatus est: et cessauit episcopatus dies. xxv.

De sancto Iuvenale episcopo. Cap. cxix.

Iuuenalis epi-

scopus narniesi. dum esset psbyter et medicus ex aphrica romā venies a matrona christiana susceptus est. Audiēs autē ab ea qd narniensis populus christianitate nūq̄ recipere voluisset: roma nū pontificē adijt: et ab ipso predi candi ad ipsam vrbem licentiam postulauit. Quē papa eidē ciuitati episcopū delegauit: vbi predicans verbum et miraculis coruscans multum populum conuertebat. Cum quidam de templo idolorum egressus: de immolatis idolololū in os episcopi mitteret: illeq; recipere recusans: os dentibus obstraret: produxit ille cultellum: vt manubzio os eius violenter aperiret. Sed manu eius elapsa gladium in gurgur proprium intromittēs continuo iugulatus expirauit. Quo miraculo viso septem milia gentiliū conuertuntur: inter quos baptizatur venantia quedam nobilis matrona cum duobus

filij: que deinceps sancto de suis facultatibus ministravit. Dum ligures et carpi multas civitates Italie depopulassent: narnium obsederet. Sed oratione sancti episcopi inopia tempestate et tonitruis subito ingruentibus: plusq̄ tria milia ex eis extincti sunt. Reliqui vero territi ab obsidione discesserunt. Cum die quadam de calice parno cristallino quem habebat populum comunicare: nihil superinfuso devino: sed libamine divinitus excrecente omnibus satisfecit. Quieuit in dñovir sanctus anno septimo episcopatus sui completo quinto non. *Dasj.* Sepultus ad portā superiorem via flaminia miliario ab vrbē roma quinquagesimo quinto. Cui⁹ meritis naute fere trecēti in naufragio positi sanctū Juvenalē vocātes: ipsosq̄ super vndas eis apparēte tempestate sedata ad portum incolumes pervenerunt.

De sanctis Quiriaco episcopo Anna ⁊ Amonio martyribus. *Cap. cxx.*

Quiriacus epi-

scopus ille iudas fuit: qui cū Helena crucē dominicam invenit: vt supra actū est de inuentione sancte crucis. v. nonas *Dasj.* Qui baptizatus et Quiriacus vocatus episcopus hierosolymorum ordinatus est. Cū au-

tem Julianus imperator apostata nominis christiani ad peras pergeret: ventens hierusalē Quiriacum episcopum teneri fecit: et ad deorum sacrificia inuitavit. Quod cum renueret: dextera eius abscedi fecit: eo q̄ manu illa multos epistolā scripserat quos a deorum sacrificijs renocabat. Ille vero scandalū sui corporis precium gaudebat: eo q̄ existens iudeus multos ne christum colerent scribens epistolā cōfortabat. Tunc Julianus plumbum liquefactum in os eius infundi iussit. Deinde super lectum ferreum ventre deorsum extendi: et carbones subterponi: ac salem et adipem aspergi: dorsum quoq̄ eius desuper virgis cedi. Et cum in omnibus immobilis mansisset: iussit eum in carcerem trudi. Ad quem veniens anna mater eius filium in dño hortabatur. Quod Julianus audiens fecit eam teneri: vt per capillos appensam vngulari: ac lampades arden-tes eius lateribus apponi: que cum videretur emisit spiritum. Post hec imperator Quiriacum eductum bilarem vultum habentem: iussit in fo-veam profundam serpentibus plenam lactari eodem a venefico immitti. Sed tamen serpentes omnes subito extincti sunt. Quo viso miraculo Amonius incantator: conuersus est: et in christi confessione iussu imperatoris decollatus. Deinde mandauit Julianus Quiriacum in caldariam oleo seruētissimo plenam immergi. Quam ille se signans sponte ingreditur: orans deum: vt iterū martyrio baptizaretur. Iratusq̄ Julianus in ipso cacabo eum gladio pectoris transfodi mandauit. Sicq̄ martyrium suū consumauit. iiii. non. *Dasj.* die sabbati. Sepultusq̄ est hierosolymis cū Anna matre eius ⁊ Amonio martyre.

De sancto Floziano martyre. *Cap. cxxj.*

Flozianus mar-

ty: passus est apud lauriciū opidum tempozibus diocletiani ⁊ maximiani imperatorum sub p̄sede aquilino. Qui cum esset p̄nceps officij militarij in cetia vrbē audiens qualiter quadraginta martyres xpiani post diuersa supplicia ab aquilino p̄sede in carcere detenti essent desiderio martyrij vale faciens militibus suis versus lariacensem ciuitatem ire cepit. Obuiusq̄ militibus qui a p̄sede missi fuerant ad persequendos christianos: seipsum sponte illis obtulit vti christianū. Quem illi tenentes duxerunt ad p̄sidem: qui flozianum christi nomen confitentem primo atq̄ iterum a militibus proprijs cedi iussit: deinde scapulas eius acutis configi. Et cum eum ad omnia supplicia paratum vidisset: iussit illum ad fluium anisi adduci: et ligato ad collum eius saxo ipsum de ponte precipitari. Cum autem eodem adductus orandi spacium a militibus impetrasset: quidam miles ceteris crudelior superueniens ceterosq̄ de mora necis eius redarguens: illum in flumen precipitauit. Statimq̄ oculi illius crepuerūt. Postq̄ vero sanctus marty: animam christo reddidit corpus eius super vndas enatas in eminenti saxo ab aquis electus est. Et superueniens aquila alis expansis in modum crucis: corpus a feris p̄tegebat. Tunc reuelate se sancto martyre cuidam deuote matrone xpiane ostensisq̄ ei indicijs loci vbi eum inueniret: ⁊ vbi eum sepeliret: mulier iunctis bobus cum plaustro ad locum deuenit: ⁊ corp⁹ inuentū vehiculo imposuit: sentibus quoq̄ spinosis timore paganorum operuit. Et interrogantibus quibūdā spinas collectas: ad claudendū hortū ducere simulauit. Deduxitq̄ corpus ad locum sibi a beato martyre demonstratū vbi ipm secreto tumulauit. Sed dum boues plaustrū trahentes in via siti deficerent: nec aquas reperire possent: orante muliere ⁊ martyris auxilium postulante subito fons de terra erupit: et satiatis animalibus vsq̄ in presens in ipso loco fluere non desistit. Passus est autē sanctus martyr. iiii. non. maij.

De sancta Berina vrgine ⁊ martyre. *Cap. cxxij.*

Berina virgo et

martyr filia fuit licinij imperatoris in ciuitate magedon: licinie regi neq̄ virgo p̄us penelope vocabatur. Pater vero eius turrim nobilissimā cōstruxit: et muro circumcinctā ac viridariū plātauit: ipm q̄ locū cūctijs delictijs replent: statuasq̄. cxxvij. deozū apposuit: vbi filiā suam amozū sex p̄pter eius elegantiam vsq̄ ad t̄ps nuptiarū iclusis: datis et ancillis. xij. ad ministeriū: ⁊ apelianum in agistro litteras edocendū. Cū autē esset anno x. xij. die quadā columba p̄ fenestrā turris orientālē sup mensam paratā tulit oliuā: ⁊ p̄ aliam fenestram occidentālē

De sanctis in mēse maij occurrē. Fo.ci.

coruus in eadem mensa deposuit viperā. Quid cum magistro retulisset: exposuit coruū regē ipsoꝝ: viperā tribulationē sibi inferendā: colubā regē celoꝝ: oliuū: oliuū vō pacē celiā sibi dandā: Pater vō ei volens illam nuptui tradere ipsius animū requisituit. Puella vero dierū .vij. acceptis inducijs deos patris supinde cōsuluit. Sed ab eis nullo respōso habito deū xpianoz de quo audierat iuocauit. Cui statim angelus dñi apparē eam in fide docuit: mutatoꝝ nomine herina vocauit. Sequenti vō die theotim? quidā presbyter ab angelo in turrem intromissus eā baptizauit: moxq; illa patris idola de turri proiecit. pater vō post dies septē reuersus cū idola contracta vidisset: ipsamꝝ xpianā didicisset: eā ad ciuitatē duci fecit: que iuxta vrbis portā diaboli sibi apparentē et eidē cōminantem crucis signo fugauit. ¶ Cui autē dñm confite retur iussu patris vincit vngulis in domitoꝝ equo rē terenda subicit: sed ipsa angelo assistente nil lesa: pater mox vnius ex equis occidit. Quēz virgo a mortuis suscitauit: et conuersum vna cum matre sua in turri reclusit donec penitentia agerent. Ipsa vō in ciuitate remansit: vbi xpm annūctans multos conuertit. Quid audiens sedechias decius frater licinij rex potentissimus venit ad ipsam ciuitatē: et verinā cōprehensam in foueā serpētibus plenā immitti fecit: vt ibi fame et reptilium moribus deficeret. Quē ab angelo confortata et serpentibus interfectis ibidem diebus .xiiij. sine cibo permāsit. Deinde decius pedes eius fecari fecit. Sed continuo ab angelo ei restituti sunt. Post hec de cōsilio hipparchi comitis sub rota molēdi ni ligat et aqua laxat: sed mox aque diuidunt: vincula eius rumpunt: rotāq; pmanit immobilis: et virgo surrexit incolumis: vnde et .vij. milia paganoꝝ conuersi sunt: et lapidantes decij ei vrbe deiecerūt: qui post dies modicos pper lectus lapidij expirauit. Filius autē nomine sapor: mox patris vindicare cupiens cū exercitu ciuitatem obedit: sed dñi virgo stetit in porta hostes oēs excecatur: et iterū eius orationibus illuminant. Sapor vō vrbez ingressus cōfiris clauis in calcaneis virginis eidem imposuit massā: quā portare fecit ad septē miliaria. Cūq; illesa redisset triginta milia hominū conuersi sunt. Sapor vō a diabolo oppressus expirauit. ¶ Post hec veniens theotim? presbyter parces virginis et populū baptizauit: et eos in fide diligenter instruxit. Post annos vō tres veniens virgo ad ciuitatē calanicū tenta est a murrano rege pro xpi nominis confessione. A quo in tres boues eneos ignitos successine inclusa cum permansisset illesa: et tertius bos ac si viuus calorē sentiens: mugiens discurreret decē milia gētillum conuertuntur. Diuic mortuo rege predicto a pretore quodā in igne missa cū exisset tā mēbris q̄ vestibus iniusta pretoreꝝ conuertit. ¶ Cuius ad vrbem constantianā deueniens ramiq; oliue defrens diebus octo pmanit ibidē: et multos ad fidē adduxit. ¶ Vnde ad niceā accedēs saporē quēdam regē cū multis de populo xpo acquisiuit: vbi diebus .lxxviij. permāsit. Post hec ad vrbem ppriā rediens patrē defunctū repperit: et diebus aliquibꝫ ibi degens matrē in dño confortauit: nouissime vō

diuina virtute assumpta et pbesum deductur: vbi multis ostensis miraculis et plurimis domino licratris post dies .xv. assumpto apellano didascalofino cum alijs .vij. viris vrbe exiit: vbi nonus sepulchri repperit. In quo se includi fecit: et vt post dies .iij. ad se rediret mandauit. Qui ad terminum reuersi: amotoꝝ lapide sepulchrum vacuum inuenērunt. Cuius festum agitur .iij. non. maij. quo videlicet die sepulchrum intrauit.

De sancta Antonia virgine et martyre. Cap. cxxiiij.

bieronimus in martylogio.

De sanctis Siluano episcopo et socis martyribus. Cap. cxxv.

cum plurimis clericis suis et tribus iuuenibꝫ christianis bestijs subiecti hostia xpi effecti sunt: sicq; martyrio coronati. iij. nonas maij.

De sanctis quadraginta martyribus. Cap. cxxvi.

sunt. Quoz passionibꝫ floriantus martyr predictꝫ ad martyrij tolerantia animatus est. Qui oēs dudum reclusi et inedia afflicti: tandem in carcere spiritum tradiderunt. iij. nonas maij.

De sanctis alijs quadraginta mart. Cap. cxxvij.

Antonia virgo

apud nicomediam passa est que nimis torta et varijs afflictis cruciatibus: post ab vno brachio, tribus diebus suspēsa: deinde in carcere biennio detrusa a piscilliano preside nouissime flammis erusta est. iij. nonas maij. Dec

Siluanus episcopus

pus cum socis suis in palestina ciuitate gaza martyrium passus est. Dic em̄ cum esset episcopus tyri pbenicis et annis fere quadraginta sacerdotio functꝫ fuisset sub psecutiōe maximiani imperatoris vir mansuetudine animi et ipsa iam senectute venerabilis

Quadraginta

martyres sub persecutione diocletiani apud castrū lauriacum passi sunt agente preside aquilino: de quibus supra in passione sancti floriantis martyꝫ actū est. Qui ab eodē preside post varia et exq̄sita eis illata supplicia: vinculis duris arctati in carcerē missi sunt. Quoz passionibꝫ floriantus martyr predictꝫ ad martyrij tolerantia animatus est. Qui oēs dudum reclusi et inedia afflicti: tandem in carcere spiritum tradiderunt. iij. nonas maij.

Quadraginta

alii sancti martyres in metallo phanensi passi sunt: de quibꝫ scribit eusebius. viij. libro ecclesiastice hystorie cap. xiiij. ¶ tempore persecutionis diocletiane omnes in simul pro christi nominis confessione capite cesi sunt. iij. nonas maij.

Liber

De sanctis quadraginta rusticis
martyribus. Cap. cxxvij.

Quadragin

ta rustici martyres tēporib⁹
gregorij pape primi marty-
rium passi sunt: qui a longo-
bardis capti carnes immola-
ticias comedere cōpelleban-
tur. Quos dudum resisterēt
post multas cōminationes
eisdem a longobardis illa-
tas: fideliter perfraterunt: ac in sua constan-
tia simul omnes gladijs cesi sunt. Hoc grego-
rius. ij. dialogo. cap. cxxvij.

De Ascensione domini nostri
iesu christi. Cap. cxxvij.

Ascensio dñi

die quadagesimo a resurre-
ctione ipsius facta est. Nam
in ipsa die dñs discipulis bis
apparuit: semel vndecim di-
scipulis comedentibus in ce-
naculo. Quos quidē tam apo-
stoli q̄ alij discipuli necnon
mulieres habitabant in illa
parte hierusalē: q̄ dicebatur
mello in arce dauid: scilicet in monte syon. Et
erat ibi cenaculū illud grande stratus: in quo
dñs precepit sibi pascha parari: et in illo cena-
culo tunc vndecim apostoli habitabāt. Ceteri
autē discipuli et mulieres in eadē arce p̄ di-
uersa hospitia: ubi dum discipuli recūberent
dñs eisdē apparuit: et illorū incredulitatē ex-
probrauit: et cū comedisset cū eis et precepis-
set vt in montē oliueti versus bethaniā irent:
ibidem eis iterum apparuit: ac spiritūs sanctū
eis se missurū promisit. Indiserete quoq; de
tēpore futuro querētib⁹ respondit q̄ eis da-
tum nō erat nosse tēpora vel momēta. Tūc
elevatorū manibus eis bene dixit: inde coram
eis in celū ascendit. In quo loco cum postmo-
dū edificata fuisset ecclesia: locus ille in quo
steterunt xpi vestigia nunq̄ sterni potuit pa-
uimento: sed resublebat marmora in ora calc-
antium. Calcato quoq; pulueri a dño adhuc
vestigia impressa cernuntur: et eandē adhuc
speciem terra custodit. Cū autē xps propria
virtute eleuatus aliquantulū ascēdisset: vide-
licet vsq; ad nubes: tunc nubes clara inuoluit
eū: et obtexit ab oculis discipulorū cum qua si-
mul celos ascendit. Et intuentibus illis in ae-
ra: postq̄ ipsum amplius videre nō poterāt:
duo eisdem angeli in albis asstiterunt dicētes
q̄ iesu qui ab eis assumptus in celum fuerat:
in eadem carne et eodem inodo et in ipso lo-

Quartus.

co indicaturus orbem venturus erat. Tunc il-
li hierosolymā ad locum habitationis sue re-
uerſi sunt: promissum spiritū paradyū expe-
ctantes. Cuius ascensionis festū ad litteram
cōtigit. iij. non. may. Et q̄ de more est: vt cū
aliquis magn⁹ dñs ad aliquas partes vadit:
quattuor inquiri solent: scz de loco vnde abst:
de tēpore quādo recessit: de modo quē tenuit:
et de fine ad quē pagrauit. Idcirco circa hanc
ascensionē predicta quattuor inquirēda sunt:
videlicet loci celsitudo: tēporis plenitudo:
modi rectitudo: et finis magnitudo. Circa
primū videlicet circa loci celsitudinem scien-
dum est q̄ xpus ascendit super omnes celos:
vt dicitur eph. iij. Qui descēdit ipse est: et qui
ascendit super omnes celos. Est autem celus
materialis: rationale: intellectualis: et supsub-
stantialis. Celi materiale triplex est: scilicet
Aerēū: vnde et aues celi dicunt per aera volū-
tantes. Mart. vj. Respicite volati. ce. Et tē-
reū qd̄ diuisum est in. vij. orbēs planetarum et
firmamentum stellarum fixarum. Eccle. xlij:
Species celi gloria stellarum. Et empyreum
qd̄ est de pura luce in quo est paradysus et se-
des dei. Psalmis. Dominus in celo parauit se-
dem suā. Celi rationale est homo iustus
ratione inhabitans diuine: q̄ sicut celum
est sedes dei: sic aīa iusti sedes est sapientie.
Celi intellectuale est angelus: angeli em-
dicuntur celi per similitudinem: quia sunt al-
tissimi ratione dignitatis et excellentie: pul-
cherrimi ratione nature et glorie: et fortissimi ra-
tione virtutis et potētie. Job. Celi. i. angeli nō
sunt mūdi in conspectu eius. Celi supsub-
stantialis est ipsa diuina excellētia de quo celo
xps venit: et postea vsq; ad illud ascēdit. psalmi.
A summo celo egressio ei⁹ et. Ascēdit er-
go xps sup oēs celos materiales. psalmista.
Elevata est magnificētia tua sup celos. Su-
per oēs celos rationales. psalmi. Pontis nu-
bē ascen. t. qui ambu. sup pennas v̄tor. i. san-
ctorū. Sup celos intellectuales. psalmista.
Ascendit super cherubin. Et ascendit vsq; ad
celus super substantialis: videlicet vsq; ad
dei equalitatē. Mar. vlti. Assumptus est in ce-
lū et se. ad dex. dei. Circa scdm videlicet cir-
ca tēporis plenitudinem videndus est quare
nō statim vt surrexit ascendit: sed tor diebus
expectauit. Hoc autem fecit triplici ratione.
Primo propter resurrectionis certificatio-
nem: que difficilior probatur q̄ mors. Nam a
prima die vsq; ad tertiā vere poterat probari
mors et passio: sed ad verā resurrectionē pbā
dā plures dies requirebant. Leo papa. Quia
dragenarū ideo cōpletus est numerus sacra-
tissima ordinatione disposit⁹: vt dñi in hoc spa-
cio mora pentētie corporalis exēdit: fides

De sanctis in mense maij occurrē. Fo. cij.

resurrectionis documētis necessarijs muniretur. **S**ecundo propter apostolorū consolationem. Quia enim cōsolationis diuine tribulationibus superabundant: et tempus passionis fuit tribulationis apostolorū: tempus autem resurrectionis fuit cōsolationis eorum: ideo plures debuerunt esse isti q̄ illi. Et hec est ratio damasceni. **T**ertio propter mysticas significationes: vt per hoc de tur intelligi q̄ cōsolationis diuine tribulationibus cōparatur sicut dies ad horam: q̄d patet per hoc q̄ dñs. xl. horas mortuus fuit: quod erat tempus tribulationis: per. xl. vero dies resurgens apparuit: q̄d erat tempus cōsolatiōis. vnde glo. xl. inquit horis mortuus fuerat: propter hoc. xl. diebus viuere cōfirmabat. **C**irca tertium: videlicet circa modi rectitudinē qualiter sc̄z ascendit sciendum est q̄ ascendit. **P**rimo potenter: quia viribus propiis. **E**sa. liiij. Quis est iste qui venit de edon. et infra gradies in multitudinē virtutis sue. **Jo. iij.** Nemo ascendit in celos: sc̄z virtute propria: nisi qui descendit de celo et licet enim in quodam quasi globo nubis ascenderit. **H**oc tamen non fecit: quia nubis officio indigeret: s̄z vt per hoc ostēderetur q̄ ois creatura parata est obsequi creatori suo. Ipse enim potentia sue diuinitatis ascendit. **E**t in hoc notatur differentia secundū quod dicit in hystoria scholastica inter christum enoch et heliam. Nam enoch trāsatus est. Helias igneo curru subuectus: sed iesu propria virtute ascendit. **P**rimus fm̄ gregozium per coitum generatus et generans. Secundus generatus sed non generans. Tertius nec generatus nec generans. **S**ecūdo ascendit patēter: q̄ videntibus discipulus. **Act. j.** Videntibus illis eleuatus est. **I**deo enim illis videntibus ascendere voluit: vt dicit glo. vnde ipsius ascensionis testes existerent: et naturam humanā in celum ferri gauderent: et ipsum semper desiderarent. **T**ertio letanter: quia tubilantibus angelis. **psalmista.** Ascendit deus in tubilatione. Dicitur q̄ hymnū illum ascensionis. Iesu nostra redēptio. ascendente christo angelis in personā humane nature cōposuerunt: et eadem forma et eodem tono quo ipsum canit ecclesia ipsum decantauerunt: quem apostoli audientes per spiritū sanctū mox didicerunt: et ecclesie canendū tradiderunt. **Q**uarto feliciter: q̄ comitātibus sanctis. Nam piedam quam inferno subtraxit: ad celos secum deducit. **psalmista.** Dñs in sinai sancto ascendens in altū captiuū ducit captiuitate. **Q**uanto velociter: quia velocius q̄ volantib⁹ alis. **psalmista.** Nolauit super pennas ventozū. non enim venti tanta velocitate impelluntur. **psalmista.** Exultauit vt gygas ad currēdas viam et. **C**alde enim velociter ascendit quādo tantū spacium in momēto percurrit. **Ambrosius.** Saltu quodam xps venit in hunc mundū et saltu velocissimo ascendit in celū. **C**irca quartū autē videlicet circa finis magnitudinē sciendū est q̄ ascensionis christi decem fuerunt fructus siue vtilitates. **P**rima est insinuatō amoris diuini. **Job. xvi.** Nisi ego abiero para non ve. ad vos et. vbi dicit **Augustinus.** Si carnaliter hesita ueritis capaces spiritus sancti non eritis. **S**ecūda est maior cognitio dei. **Job. xiiij.** Si diligereis

me gaude. vtiq; quia vado ad patrem. vbi **Augustinus.** ideo subtrahō formā istam serui in qua pariter maior me est: vt deum specialiter videre possitis. **T**ertis est meritum fidei. **Leo papa** in sermone. **Magnarū** enim hic vigor est mentium incōctanter credere que corporeo non videntur intuentur: tibi figere desiderii quo nequeas inferre conspectum. **Q**uarta est nostra securitas. ideo enim ascendit: vt nos ter ad patrem aduocet⁹ sit. **prima Johā. ij.** **A**duocatū habemus apud patrem iesum christum iustum et. **ber.** **Securū** accessum habes ad deum o homo: vbi mater est ante fillus: et filius ante patrem: mater ostendit filio pectus: et vbera: filius ostendit patri latus et vulnera: nulla ergo poterit esse repulsa: vbi tot cōcurrunt charitatis insignia. **Q**uinta est maxima dignitas: magna enim dignitas est quomodo nostra natura vsq; ad dexteram dei patris exaltata est. **H**anc dignitatē in hominibus angeli considerantes: qui in lege teri se adorari permittunt: deinceps: adorare se prohibent. **Apoca. xix.** **L**ecidi ante pedes angeli: vt adorarem eum: et dixit mihi: vide ne feceris et. **Leo papa.** **N**atura hodie nostre humilitatis vltra cunctarum altitudinem potestatum ad dei patris est proiecta cōcessum. **S**exta est spei nostre soliditas. **Debr. iij.** **D**abentes pontifices magnium qui penetravit celos: iesum filium dei teneamus spei nostre cōfessionē. **Hieronymus.** **C**hristi ascensio nostra est proiectio et quo processit gloria capitis eo spes tendit et corporis. **S**eptima est vie ostensio. **Dich. ij.** **A**scendit iter pandēs ante eos. **Augustinus.** **T**u tibi factus est ipse saluator: surge et ambula: habes quo: noli pigrescere. **O**ctaua est ianue celestis apertio. **S**icut enim primus adam aperuit ianuam inferni: sic et secundus para dist. vnde cantat ecclesia. **T**u deuicto mortis aculeo aperuisti credentibus regna celozum. **N**ona est loci preparatio. **Job. xv.** **V**ado parare vobis locum. **Augustinus.** **D**ie para: quod paras: et te nobis paras: quādo ante locum paras: et tibi in nobis et in te nobis. **Decima** et vltima est spiritus sancti missio. **Job. xvj.** **E**xpedi vobis vt ego vadam. **S**i enim non abiero: paraclyt⁹ non veniet ad vos. **S**i autem abiero: mittam eum ad vos. **H**oc autem ideo xps disposuit: vt spiritus sanctū a patre et filio mitti ostēderetur: ne si ante q̄ xps ascenderet mitteretur: a solo fortasse patre mitti putaret: et per consequens a solo patre procedere videretur: fm̄ q̄ grecus error suadet: contra quem est expressa auctoritas veritatis. **Job. xv.** **L**um venerit paraclytus: quem ego mittam vobis a patre et. vbi dicit **Beda:** q̄ ipsa missio ipsa est et processio.

De sancto Gotardo esto et confessore. **Cap. cxxix.**

Gotardus epi-
scopus tēpore sancti henrici imperatoris claruit: qui in ascensu monasterio enutritus: sub henrico duce banarie ibidē abbas effectus monasterio laudabiliter profuit. Deinde mandato regis per viligium archiep̄m berct.

ad monasterij veldenens. regimen promotus est. garen. ⁊ cremens. monasterijs eidem in cura commissis: inde aloben rediens a sancto imperatore henrico ad himeñ. episcopatuū vocatus dudum renuit. Cum autem domina nostra ei apparuisset: ⁊ enim in ecclesia ductum vt a crucifixo veniam peteret induxisset: ille prostratus humi ante crucifixum misericordiam postulauit. Statimq; beata virgo versiculum illum concinere cepit. Infunde vntionem tuam ⁊c. Quod ille intelligens: ⁊ diuine voluntati resistere metuens episcopari cōsensit. Et in episcopatu suo gregē dominicū sollicitè procurauit. Quam a quadam nobili domina nomine sophia de possessione ecclesie infestaret: die quadam ad eam accessit: ⁊ ipsam coram summo iudice super causa ecclesie in proximo venturo festo purificationis citauit. Sequi cum quodam eius clerico puero eadem hora migraturū post dies modicos esse predixit. Porq; vna cum predicto puero languore detineri cepit. Et dum in festo ascensionis quod anno illo die transitus eius occurrit hora matutinali in ecclesia cantaretur antiphona illa. Ascendo ad patres meum ⁊c. Ille vna cum dicto puero vna ⁊ eadem hora spiritus emisit. Post cuius obtum instantē purificationis festo: tunc subsequente predicta sophia defuncta est. Quiescit in christo sanctus Gotard⁹. iij. non. maij. Dec frater Bartholomeus.

De sancto Andoeuo epo. Cap. cxxx.

Andoeuus epi

scopus oppido suestionis nomine sauciatō claris parētibus ortus frater sanctorum adonis et rhadonis sub rege francorū lothario inde sub dagoberto in regali palatio regni negocia strenue ministrabat. Sed cum adomachus factus fuisset: rhadothesaurorū regalium curam habebat. Quo tempore sanctus eligius nouioneñ. etiam in regis palatio clarus erat. Andoeuus vero christo militare cupiens: a rege prohibebatur: sanctitate tamen prepollens subueste preciosa cilicio utebatur. In propriā possessione patrimoniū monasteriū construxit ⁊ dotauit: eiq; sanctū agnolum columbanī discipulū prefecit. Deinde consentiente rege clericus factus defuncto romano rothomageni episcopo: andoeuus eligitur: sed ante q̄ consecrari vellet: ad hispanias predicandas accessit: vbi ⁊ miracula ostendit. Nam quendā die dominico in mola laborantes: cui manus arida facta mole adheserat: subito penitentē sanauit. Cōsecratusq; est eodem die cum sancto eligio nouioneñ. episcopo. In huius sancti cubiculo lux immensa sepius celitus infusa conspicitur: ⁊ voces angelice secum colloquētes audiuntur. Dum semel parectiam suam circueiens iuxta locum qui dicitur ad crucem sancti andoeui in curru sedens trans-

iret: ⁊ multi currum trabētes nullo stimulo vel verberare se inde moueri possent: episcopus in aere firmum crucis fulgentem prosperit: vbi et crucem ligneam in testimonium affixit: ⁊ sanctorū reliquias apposuit. Ibiq; nocte sequenti columna ignea in aere apparuit. Vbi ⁊ postmodum monasterio fabricato: sanctus leufridus cum monachis plurimis domino seruiuerunt. Cuaningū quendam diuitem in extremis laborantem: promissione ab eo suscepta: q̄ in beneficiū vicem cenobium construeret: pristinae sanitati restituit: illeq; promissa complere curauit. Quidam quoq; muto per. xj. annos loquelam amissam restituit. Et in verduñ. vrbē oppressum a diabolo liberauit. Rex ecclesiam suam annis. xliij. ⁊ nonagenarius ad dñm emigravit. iij. non. maij. ibiq; sepultus est.

De sancto Hilario episcopo. Cap. cxxxj.

Hilarius Arela

teñ. episcopus vir in sanctis scripturis doctus ⁊ doctor inclytus fuit. Qui paupertatis amato: erga inopum prouisionem pietate mentis et corporis labore sollicitus grandis ⁊ solerti cura pauperes aluit: et in docendo gratissimus extitit: multos sermones splendidos ad populum fudit: ⁊ plurima eruditio num opuscula compilauit: volumen grande fidei. xij. libris explicitus sermone splendido exarauit. Beati quoq; honorati predecessoris sui vitam cum multorum utilitate composuit. Finem vite dedit valentiani ⁊ martiani tēporibus tertio non. maij. Dec Gemnadius libro de viris illustribus.

De sancto Eutimo martyre. Cap. cxxxij.

Eutimus diaco

nus ⁊ martyr apud alexandrie ciuitatem pro christi fide ab infidelibus christi ianitatē emulantis detentus: ⁊ dudum in carcerali ergastulo vinculis arctatus: et inedia maceratus in confessione emisit spiritum. iij. non. maij: vt dicit Aldo.

De sancto Dyreneo et socijs martyribus. Capitulū. cxxxij.

Dyreneus ⁊ per

egrinus martyres et hyrenis virgo apud thessalonicam ciuitatem dum veritatem sacre fidei protestari ausi fuissent: paganorum rabie detenti: atq; in simul ignibus combusti palmas martyriū peremerunt. iij. nonas maij. Dec Aldo.

De sancto Joanne ante portam latinam. Capitulū. cxxxij.

Iohānes euā

gelista ideo ante portam lati
nam dicit: q̄ in vrb̄e roma in
ipso loco in seruitis olei do
lio missus diuina gratia inde
eruiit i lesus. Nam vt in eius
legenda aequaliter tactum
est. vi. kal. ianuarij. Cum do
mitianus imperator secundā
post neronem in christianos

persecutionē excitasset: et beatus euangeli
sta apud ephesum predicaret a procōsule ten
tus iuxta edictū imperiale admonebatur chri
stum negare: a predicatiōe cessare. Quō cum
apostolus recusaret dicens q̄ obedire deo ma
gis q̄ hoībus oporteret: procōsul eum in cu
stodiam misit: et de eo per lras impatorū fug
gestit. Cui domitianus rescripsit: vt iohānem
cathenis vincitū ab epheso secum romam ad
duceret. Cum ergo a procōsule ad vrbem ad
ductus esset: mādauit imperator: procōsuli:
vt iohannē apud portam q̄ latina dicitur in do
lium seruentis olei mitteret: prius tñ ipsum
more romano flagellis cederet et crines capi
tis eius funditus tonderet: vt sic despect⁹ et il
lusus oībus appareret. Tunc procōsul iuxta
mandatū Cesaris iohannē ante portam lati
nam adductum prius flagellari: deinde crini
bus tondi fecit: ac demū in dolium seruentis
olei mergi. Qui cōiectus in illud vinctus non
adustus de vase exiit: et tam a pena illesus fuit
q̄ a corruptione carnis immunitis permansit.
Procōsul autez tanto miraculo stupefactus
eum liberū dimisisset nisi imperatorē offende
re timuisset. Sed insulā pathmos ipsius in ex
ilium duci fecit: et sic furorez domitiani tēpera
uit. In loco aut̄ illo vbi in oleū missus est: xpiā
ni p̄cessu tēporis eccl̄ias eius noī fabricarūt:
et festū eius ipsa die celebrare ceperūt: videli
cet pridie noī. maij. Unde beatus ap̄ls et euā
gelista in predicta insula relegatus apocali
psim quā ei dñs reuelauit greco sermone ma
nu sua conscripsit: quā interpretati sunt iusti
nus martyr et hyrene⁹. Scripsit et eplam cano
nicam cuius initius est. Quō fuit ab initio re. q̄
a cunctis ecclesijs et viris eruditissimis appro
batur. Reliquę aut̄ due que iohānis intitulan
tur: alteri iohanni presbytero ascribitur. Lu
cius et sepulchrū apud ephesum demonstrat.
Nouissimus aut̄ oīm et finem scripturarū sua
rum scripsit euangelii ab asie epīs rogat⁹ ad
uersus cerinthū aliosq; hereticos: et precipue
ebionarū tunc dogma confutans: qui asse
runt christū ante mariam non fuisse. vñ etiam
compulsus est diuinam verbi natiuitatē edice
re. Dec hieronymus de virḡ illūstribus. ¶ Re

fert quoq; bellinādus q̄ euangelii cōscriptu
rus triduānū leuius omni ecclesie indixit: vt
digna deo cōscribere posset. In loco autē vbi
euangelii scripserat: licet nullo sit operimēto
munitus: nihil bacenus imbris aut pluuie de
cidit: vt per hoc appareat quantam ipsi loco
elementa vsq; in presens reuerentiā seruant.

¶ De sancto Iohanne damasceno
presbytero. Capitulū. cxxv.

Iohānes p̄s

byter cognomine damasce
nus apud cōstantinopolim
florebat tēpore theodosij. iij.
imperatoris. Sic filius me
sue saraceni apud damascū
exortus vnde et damasce
nus dicitur est ab annis pue
rilibus culti iudens in in
dāissimo natus et educat⁹ liberalibus sciētis et
philosophicis imbuitus: literisq; grecis he
braicis pariter et latinis erudit⁹ libros viles
in medicinalibus vrbote peritissim⁹ medicus
confecit. De iudaismo tandem adhuc iuuenis
ad christum conuersus constantinopolim ve
niens sub anastasio secundo imperatore mona
chalem habitum sumpsit. Et virgo permanēs
in amorem beate virginis totum se contulit:
pluraq; dictamina in eius laudibus cōpone
bat: et cōposita scribebat: multiq; nobilitū sū
llis multa legebat. Cum autez die quadā post
lectionem cum scholaribus iret spatiādo: py
rate saracenoꝝ eum subito rapuerit et ad egy
ptum ducentes cuidam saraceno diuiti vendi
derunt. Qui aduertens eius peritiam filium
suum eidem instruendū tradidit: et ipsum bo
norifice tractauit. Qui puerum acerrimi inge
nii infra paucos annos plenius erudiuit: ille
q; magistri modum dictandi et scribendi adeo
didicit: vt nec stilum nec scripturā alterutri⁹
quis discernere posset. Mortuo vero anasta
sio imperatore theodosius factus imperator:
qui in iuuentute ei fuerat amicissimus: iohan
nem precibus ac precio multo a saraceno red
demit: quē constantinopolim deductum summ
cancelarium fecit: eiusq; consilio et industrie
curiam totam regendā commisit. Filius autē
saraceni quez docuerat iam magnus effectus
et glorie preceptoris inuidens: cogitans quo
modo bonoz magistri consequi posset: cōstan
tinopolim veniens sub nocte iohannis litteras
confinxit: quas saracenoꝝ soldano dirigebat:
in quibus ei significabat: q̄ memor beneficiōꝝ
in partib⁹ egypti a saracenis receptorū libe
ter vellet soldanū grece dñari: et q̄ imperator
exercitū grecoꝝ ad partes remotas cōducere
debebat. Et q̄ si cum gente sua ad vrbē regia

festinaret: subito et sine obstaculo imperium grece obtineret. Das autem isas iuuenis ille in confesso rio causarum ex industria proiectus: et abiit. Reper te igitur littere et imperator theodosio exhibite: proculdubio iohannis epistole sunt iudicate arte et modo dictaminis et scripture. Captus iohannes imperatori presentatus: et an litteras illas scripsisset: ipsum augustus sciscitatur. Iohannes respondet quod stilum et litterarum formam suam esse negare nequit: sed teste deo illas epistolas nunquam scripsit. Quoque propter confusam: responsione adhuc maior suspitio esset contra eum: et quidam ipsum: ut pro ditorum dicerent occidendum. Imperator fecit ei dexteram amputari: et proditores suum et imperii publice proclamari: et ad perpetua eius confusio nem manum in ecclesia sue abbati suspendi: ipsum que ad monasterium suum iussit reduci. Qui sepius cum lachrymis virginis solarium implorabat: et in tu riam patientissime tolerabat. Cum autem qua dam die veneris nocte diei sabbati aduentus du dum in oratione vigilasset: et truncum brachium vir gini offendisset: et post fletum leuiter dormitasset: virgo gloriosa ei apparuit: eumque confortare ce pit. Ille vero contra se nihil asserere: dolere: quia confusione suam et monachorum continue com pellebatur aspicere: et quod de ea reperta dictamina non poterat: ut solebat describere: nec corpus domini eum de ipsa celerans amplius contractare. Tunc beata virgo manus appensam: ut sibi per somnium videbatur: accepit et omni dolore remoto brachio restituit. Cuigilans iohannes manum sibi restitu tam inuenit: et que erat iam arida carne recentem conspexit. Ipsaque die sacris indutus missam bea te virginis cunctis stupentibus solenniter celebra uit. Imperator miraculum videns iohanni veniam petiit: ipsumque officio suo restituens honorifice eum pertractauit. Quesiuitque ab eo si aliquem suum modum dictandi et scribendi docuerat: ille que cumque per ordinem ei narrat. Quesitus calum niator: capitur: et peccatum confitens suspendio in dicatur: sed iohanni pro eo interueniente mors in exilium comutatur. Post aliquod annos sanctus vir officio renituit: et in monasterio suo degens in sancta religione vitam finit anno. lxxv. etatis sue pridie non. maij: sepultus constantinopoli mi raculis clarus. **De sancto doctoro libro compo sult orthodoxe fidei certam traditionem continen tem in quattuor libris digestum: quem burgredus pifannus causidicus eugenio pape tertio de greco transfuit in latinum. Librum etiam compilauit de vita et moribus saluatoris: et omnia christi et ge nitricis gesta ab incarnatione usque ad ascensionem seriose et particulariter continentem. Librum de laude virginis rhythmico stilo latine composuit. Scripsit etiam vitam balaam et iosaphath here mitarum. Aliosque plures elegantes sermones et tractatus peritiles compilauit. hymnos et sequen tias et alias laudes in honorem genitricis et ge niti metro dictauit: que quia greco sermone con gesta fuerant metro transferri non potuerunt. Et alia plura vitilia digessit.**

De sancto Lucio cirenen. epi scopo. Capitulum. cxxxvj.

Lucius episcopus

pus cirenen. de quo sanctus lucas Actuum. xiiij. mentionem fa cit: a sanctis apostolis primus apud cirenem pontifex ordina tus est: quo officio predicatio nis fidelissime peracto sanctita te et doctrina conspicuus quieuit in pace pridie non. maij. ut dicit hieronymus in martyrio suo.

De sancto Enodio episcopo et mar tyre. Capitulum. cxxxvij.

Enodi episcopus

pus apud antiochiam martyrius passus est: de quo sanctus igna tius scribit: quod primus ibidem ab apostolis episcopus est institutus. Qui apud eandem urbem sub persecutione neronis imperato ris glorioso martyrio coronatus vitam finit: ibique sepultus est pridie kalendas maij.

De sancta Flauia domitilla vir gine et martyre. Cap. cxxxviii.

Flauia domitilla

la virgo apud taracinam campa nie ciuitate sub domitiano pasa sa est. Que cum esset sancti cle mentis consulis et sorore nep tis: Aurelio filio consulis ne poti domitiani imperatoris in con iugium tradita est: datus sibi duo bus eunuchis cubicularibus: vide lites nereus et archileus. Quoque puella auro et preciosis vestibus tegetur: nereus et archileus qui occulte christiani erant: eidem predicauerunt: et virginitatem multipliciter comen dauerunt: intantum ut ipsa in christum crederet: et virginitatis votum emitteret. Quam sanctus cle mens pater baptizauit: et sacro velamine consecra uit. Quod audiens aurelianus sponsus eius a do mitiano impetrauit: a virginem in ereo et archileo in pontianam insulam relegauit: putans se per hoc pro positum virginis immutare. Postquam autem sancti martyres nereus et archileus martyrium passi sunt: ut dicitur infra in eorum passione. iij. idus septembris. et ubi sancti maro eutyces et victorius: qui etiam domitillam in fide confortauerant: agonem suum compleuerunt: ut dicitur est supra de eis. xvij. kalendas maij. Aurelianus virginem de erilio re duxit: et duas virgines euphrosyna et theodora col lactanea eius et eius aderent misit: quas tamen domitilla ad fidem conuertit. Tunc aurelianus cum spolis dictarum puellarum et tribus fuculato ribus et alijs socijs ad ea accessit: ut ipsam saltim vio lenter opprimeret. Sed cum virgo christi prefasos duos iuuenes conuertisset. Aurelianus ea in thalamum introduxit et ibidem mimos canere et ceteros saltare secum fecit ut ad libidines magis accessus ipsam postmodum violaret. Sed cum mimi deficerent in ca

De sanctis in mēse maij occur. Fo. ciiij.

nendo et ceteri in saltado: ipse tamē per biduū saltare nō cessauit donec in saltado exspirauit. Zuxurinus vō frater eius ab imperatore obtenta licētia oēs qui per virginē crediderāt inter fecit: et cubiculo vbi Domitilla cū Euphrosyna et Theodora morabatur ignē supposuit. Que simul orantes spiritum emiserunt noñ. Dasi. Quorū corpora sanctus Lesarius mane illesa reperiens sepeliuit.

De coniunctione corporū sanctoꝝ stephani et Laurentij. Cap. cxxxix.

Coniunctio corporū sanctoꝝ martyriū stephani et laurentij facta est rome sub Theodosio iunioꝝe. Nam cū eudoxia filia theodosij imperatoris et vxor Valentiani apud vrbē cū viro degens a demonio vexaretur: et valetianus illud patri cōstantinopolitani existenti significasset: iubet

fillam constantinopolim adduci: vt a reliquis prothomartyris stephani tangeretur. Corpus em̄ sancti stephani dudū constantinopolim ex hierosolymis transfertū fuerat: vt dicitur infra in Inuētiōe eius. iij. noñ. Augusti. Demon autem in Eudoria clamabat q̄ inde nunq̄ exiret nisi stephanus romā veniret: q̄ sic erat voluntas apostoloꝝ. Quod imperator audiēs a clero et pp̄lo constantinopolitano obtinuit: vt corpus stephani romanis daret: et corpus lauretj grecis traderetur. Hoc autē ip̄erator Pelago pape scripsit: q̄ de cōsensu romanoꝝ petitioni imperatoris cōsensit. Missi igitur cōstantinopolim cardinales corpus sancti stephani romā deferūt: et greci p̄ accipiēdo corpore sancti lauretj cū eis romā perueniūt. Capue autē corpus sancti stephani recipitur: et a ciuibus illis dextrū brachiū summis precibus obtinetur: et metropolitana ecclesia eius nomini fabricatur. Cū autē romā venissent: et corpus ad ecclesiā sancti Petri ad vincula deferre disposuissent: vectores subsistūt: nec vltra p̄cedere p̄t. Demon autē in regina clamabat eos frustra fatigari: eo q̄ nō ibi: sed in ecclīa fratris sui lauretj: iuxta eum elegerat collocari. Illuc ergo corpus deferit: ad cuius tactū puella mor a demonio liberatur. Cūq̄ sepulchri adeo arctum esset q̄ vtraq̄ corpora capere nō potuissent: lauretj aduēniū fratris quasi cōgratulas in alterā partē sepulchri versus super latus fecerunt: et medietatē stephano vacuam dereliquit. Sicq̄ stephanū similiter super latus versa facie ad cōfocū collocarūt. Greci vō dñi manus apponūt vt laurentij auferant ad terram velut exanimis conuerūt: sed orantibus pro eis papa cum clero et populo vix ad se ad vesperā

redierūt. Omnes tamen infra decem dies mortui sunt. Latini vō qui eis consenserant in frenesim versi sanari nō poterant: quoadusq̄ amborum corpora: vt dictum est infimul tumulata sunt. Nec autē cōiuncto facta est noñ. maij. vt dicit frater Bartholomeus.

De apparitione sancti michaelis archangeli. Cap. ccl.

Apparitiō sancti Michaelis archangeli

du pliciter nominatur: videlicet apparitiō et victoria. Apparitiones autem eius due sunt principales: propter quas festum hoc institutum est. Prima qua in monte gargano apparuit: qui mōs est in apulia xl. milibus distans a siponto ciuitate. Anno autem domini. cccc. in predicta ciuitate erat quidā vir nomine garganus: a quo ille mons nomen accepit: qui animalium multitudine pollebat. Cum autem circa predicti montis latera pascerent: cōtigat tauri ceteros boves relinquere et verticem mōtis conscendere. Quē dominus cum eius familia per deuita queq̄ requirens ipsum tandē in vertice mōtis iuxta ostium spelunce inuenit: et mox in ipsum arcum tendens sagittam toxicatam direxit. Sed statim illa velut a vento reuorta ipsum qui eas iecerat repercussit. Turbati super hoc ciues episcopum superinde consulendum decernunt. Qui eis triduanum indixit ieiunium: et a deo monuit esse querendum. Quo peracto sanctus archangelus michael per visionē episcopo apparuit: eius reuelatur: qualiter loci illius custos et inspector erat: et quia eius voluntate vir ille mortuus fuerat: seq̄ locum incolere tali iudicio cōprobauerat. Statimq̄ episcopus et ciues cum processione locum ad eunt: et ingredi non presumētes orationibus ante fores insistent. Secunda apparitiō est que rome tempore gregozij pape legitur contigisse: Nam vt supra actum est in legenda gregozij. iij. idus martij. Cum idem pontifex propter pestem inguinarīam letanias maiores instituisset: et deuote pro salute populi exorasset: vidit super castrum quod olim memoria adriani dicebatur angelum dñi: qui gladiū crucentum tenebat: et in vagina reponebat: vnde gregozius intelligens preces a deo exauditas: ecclesiam in honore angelorum ibidem cōstruxit: castrum quoq̄ illud exinde sancti angeli dictum est. De autem due apparitiones ad litteram. viij. idus martij occur erunt: propter quas hoc festum institutum est. Q̄ est et alia apparitiō que celebratur. xvij. kalen. nouembꝝ: de qua ibidem cum quibusdam miraculis ex ipsa

subsequētibz agetur. Dicitur etiā hoc festū victoria ppter multiplicē victoriam michaelis. Nam re vera iste gloriosus archangelus ad omnē strenuū actū triūphi seu victorie in christiano pplo delegat. Unde sicut eo tpe quo pp̄s iudeoz erat peculiaris pp̄s dei: michael erat in omnibus princeps et adiutor synagoge ipsoꝝ: vt habet Dañ. i. Sic postq̄ pp̄s christianus per fidem xpi factus est populus dei. Michael factus est princeps et adiutor ecclesie christianoz. Unde cantat ecclesia: Princeps glorioſissime michael etc. Et ideo interpretat quis vt deus: q̄ sicut nullus face re pōt qd̄ facere preualet deus: sic quoties aliquid mire virtutis agit: michael mitti perhibetur: vt ait Gregorius. Licet aut̄ in alijs victorijs mirabilior apparuerit: tamen victoria principalis ppter quā hoc festū denominatur: fuit illa quā sipontinis hoc modo concessit. Post aliquod nempe tempus ab inuenito loco: vt supra dictū est: neapolitani gentiles cū sipontinis et benedictanis qui quinquaginta milibus a sipōto distāt: ambobus fidelibus ordinato exercitu bellari ceperunt. Quī de epi cōsilio: triduo inducias petierūt: vt ieiunio triduoano vacarēt: et patroni michaelis auxilij imploraret. Tertia aut̄ nocte michael ep̄o apparuit: preces exauditas asserit: victoriam assecurā p̄mittit: et quarta die hora hostibus mōs garganus immerso tremore cōcutitur: fulgura crebra volāt: et caligo tenebroſa mōte obterit: ita vt sexecti de aduersarijs tam ex ferro hostiū q̄ ex sagittis igneis interirent. Reliqui in fugā cōuersi: virtute cōperta archangeli: continuo colla christiane fidei submitserūt. Hec autē victoria eodē die reuoluto anno ab apparitione predicta: videlicet viij. idus maij dicitur cōtigit. Sunt et alie plures victorie tam michaelis q̄ angelozum que q̄ diē certū non habēt sub hoc festo comprobēdū. Primā victoria est illa quam michael archāgelus cum suis angelis obtinuit: quādo draconē: id est luciferū cū suis sequacibus de celo eiecit. De quo exponitur illud Apocalip. xij. Factum est preliū magnū in celo: michael et angeli eius prelabātur cū drone etc. Cum em̄ lucifer dei equalitatē appetisset: archāgelus hic celestis exercitus signifer a deo missus ip̄m cum suis sequacibus de celo expulit: et in hunc aerē caliginosum vsq̄ ad diē iudicij remisit. Secūda est illa quā diabolo disputans de moysi corpore ipsum triūphiāuit. De qua habetur iudi. primo. Cū enim diabolus corpus moysi proderē vellet: vt ipsum pro deo iudeoz populū adoraret. Michael non iudicium blasphemie improperans: sed imperio dñi ei mandans: demonē

expulit: et corp⁹ moysi diuina puidētia occultauit. Tertia est quā de antichristo habiturus est qñ ip̄m occidit. Tunc em̄ michael p̄nceps magnus: vt dicit Daniel. xij. confurget et pro electis cōtra antichristum fortiter afflēt. Deinde antichrist⁹: vt dicit glo. super illud Apocal. xij. Cūdi vni de captibus eius occisus etc. mortuū se finget: et p̄ triduum latēs post ea apparebit dicens se suscitātū: arteq̄ magica ferentibus eū demonibus in aera ascendet: omnes populi ipsius mirātes adorabūt: Tandē: vt dicit glo. super illud scda Timoth. scdo. Quem dñs testis interficiet etc. in mōte oliueti ascendet: et dñi stabit in papilionē et in solio suo in loco contra quē dñs ascendit: michael adueniēs ip̄m interficiet. Quarta est quā angeli quotidie de demonib⁹ obtinēt: dñi p̄ nobis pugnātes ab eoz tētatione nos liberant. Hoc autē tripliciter faciunt. Primo potestatem demonis refrenādo. Figura Apocal. xx. de angelo qui demōnē ligauit: et in abyssum misit. Et Thobie. viij. de diabolo in deserto superiori ligato. Huius em̄ religatio ip̄a est potestatis ei⁹ refrenatio. Secūdo concupiscentiā refrigerando. Figura geneſ. xxxij. Angelus tetigit neruū femoris iacob: et statim emarcuit. Tertio memoriā passionis mentib⁹ imprimendo. Figura Apocalip. vij. de angelo ascendente ab ortu solis habente signum dei viui: id est memoriā crucis. et infra. Nolite nocere terre et mari etc. quoad usq̄ signemus seruos dei nostri in frōtib⁹: id est mentibus eozum.

De sc̄to raphaele archāgelo. Cap. cxlj.

Raphael archangel⁹: q̄ nulla speciali solēitate vllō tēpore recolitur. Ideo huic festo apparitionis michaelis merito cōiungit: vt de ip̄o aliquatim mentio habeat. Interpretatur autē raphael medicina dei. Hoc autē ideo nomen angelus ille fortis: quia quoties ad aliquē morbū incurabile sanandū angelus aliquis a deo destinari proponit: tūc raphael angelus mit̄t̄ creditur. Unde huic angelo duplex officij attribuit: videlicet officij viatoris: officij medici. Est em̄ hic āgelus et dur̄ itineratib⁹: et medicus morbo laboratibus: vnde et in horū cōprobationē: non solum tobiam iuniorē in via cōdurit et sanum custodiuit: ac coniugatū in diuitijs opulentū ad domū paternā reduxit: sed etiam tobiam seniorē excecatum illuminauit: De quibus per singula ageſ curā ad hystoria tobie peruenies. Quōd autē hic angel⁹ dur̄ et custos in via itineratibus existat: patet in

Dorotheus abbas hunc ex numero. lxxij. discipulorum fuisse dicit: qui eps philopoleos fuit: et rome quieuit. In libro etiam pontificum habetur q̄ sub episcopatu d'ij pape bernes librum cōposuit: in quo mandatū continet: q̄ ei precepit angelus dñi cum ad eum in habitu pastoris venit: et die dñico pascha celebrari cōstituit. Cuius festū agit. vij. idus maij.

De sc̄to metrone cōfessore. Cap. cxlvij.

Metron confessor verone colit in ecclesia sancti vitalis sepultus. De quo fertur q̄ illic peregrinus aduenerit: sed vnde uenerit aut quo loco exortus fuerit ignoratur. Ibiq̄ existens nouū penitentie modū adinuenit. Nā lapidi magno cōpede in cruce posito

mediante se affixit: clauemq̄ cōpedis in flumen atthesis proiecit hoc sibi signum proponens q̄ quādo cūq̄ clauem reperire cōtinueret ab omnibus peccatis se absolutum cognosceret: post plures itaq̄ annos appropinquante die uocationis eius piscis capitur in cuius ventre clauis illa reperitur: aiām iam sanctificatā designans et corporis dissolutio nē instantē prentencians. Que post dies modicos facta est. vij. idus maij.

De sc̄to Job propheta. Cap. cxlvij.

Job iustus et propheta dñi licet de gentibus natus fuerit: q̄ tñ sanctissimus extiterit nō solum in libro tobie. ff. cap. 2. Eze. xliij. et eius nois per totum scripto volumine expresse dicitur: sed etiā ab oibus doctoribus approbatur. Fuit autē incola terre hus que est

in finibus idumee et arabie: vt dicit Hieronymus. Et erat ei Anna nomē. genuitq̄ Job filium sibi in regno successorem cui nomen enon. Erat quidā ipse filius zare de. esau filij filius de matre uero bosra: ita vt sit quintus ab Abraham nepos Esau: regnauit in regione Edon rex magnus ac potens inter omnes orientales: et accepit uxorem arabis fam: genuitq̄ filios. vij. et tres filias. Fuitq̄ possessio eius locupletissima in oibus et bouibus asinis et camelis et possessionibus terrarum ac familia multa nimis. Et licet esset ex gentilibus patribus ortus ipse diuino spiritu reuelante: nō solum ab idolatria abstinuit: sed in super sanctissime uite fuit. Naz erat uir

ille rectus et simplex timens deum ac recedens a malo. Et cum filij eius in conuiujs quotidie lasciuirent ipse post conuiuia domino pro filijs immolabat: vt sic que in commensationibus per filios in deum commissa fuerant: ipse sacrificijs expiaret. Cuius sanctitas ore dei approbatur: dum in toto orbe non habere similem peribetur. Quis autem eius patientia manifestior fieret: deus eum a diabolo tentari permisit: data ei primo in rebus: deinde in filijs: tertio in carne propria potestate. Demon autem accepta potestate a domino: primo in exterioribus eum percussit. Nam boues et asinos a sabelis auferri fecit: oues ex aere misso igne combustit: camelos a chaldeis tolli procurauit: puerosq̄ ac familiam gladio hostili et igne consumpsit. Deinde ipsum in prole inuasit. Nam filios omnes ac filias palatio super eos corruente uino impetu interfecit. Et cum in his omnibus iob patientem et in nullo commotum uidisset ac carnes eius persequendas accessit. Graui enim ipsum a planta pedis usq̄ ad verticem vlcere vulnerauit. Solamq̄ sibi uxorem in grauiorem afflictionem dimisit: quam et in eius contumeliam incitauit. Et cum in his omnibus non peccasset iob labijs suis: neq̄ stultum quid contra deum locutus esset. Nouissime tres amicos eius et reges singulos de loco suo ad eum destinauit: qui licet ad cōsolandū Job principali intentione uenissent: ipsos tamen diabolica suggestionē longa uerborum exacerbatōne in ipsius odium et conrepationes prouocauit. Et cum ipsos Job sapienti disputatione et patienti sermone superasset. Ad ultimum helim quendam inueniē arroganter contra Job in acerba conuicia et grauisima impropertia suscitauit. Quinq̄ post multa flagella dominus seruum suū Job manifestissime comprobasset: et per septem annos: vt dicit beatus Hieronymus: ipsius patientiam dudum expertus in lucem produxisset: miserit ipsius ad statum illuz feliciorum rediit: omnemq̄ facultatem eius duplicauit. Filios uero et filias totidem numero quot amiserat ei concessit: sed eos duplici uirtute et elegantiā prioribus deorauit. Tirit quoq̄ Job post flagella sua annis centum et quadraginta: et uidit filios suos et filiorum suorum usq̄ ad quartam generationem. Et mortuus est senex plenus dierum annorum uidelicet centum et octuagintatru. Nam: vt tradit Hieronymus annorum triginta sex erat: quando a domino flagellatus est: et in ipsis flagellis annis septem permansit: post que: vt ex textu libri sui habetur: annis centum et quadraginta superuixit.

Scriptis ipse idē librum vite sue ⁊ sermonum suorum arabico sermone: vt Hieronymus ait. Qui certe liber prosa incipit: metro labit: pedestri sermone finit. Nā a principio vsqz ad locū illum vbi Job dicit: Pereat dies in qua natus sum. stilo p saico inchoat. Inde vsqz circa fines: vbi dñs tres Job amicos redarguit: colore metro prosequit. Finē vero rhytmico colore concludit. Qisqz legis dialectice: propositiōe: assumptione: cōfirmatione: cōclusionone: singula verba sua determinat. Nā quattuor disputatiōnū gñā in ipso libro cōplectitur. Quaru prima est dialectica: que pcedit ex pbabilibus. Et hec cōsistit inter job ⁊ tres amicos ei: vbi cōclusionē hāc tenet: ⁊ probat qd deus hōiem iustū sine sui culpa flagellat: amici vero eius oppositā cōclusionē affirmāt: videlicet qd de⁹ neminē sine culpa condemnat. Secūda est sophistica: q̄ procedit ex apparētibus. Et hec est inter Job ⁊ Belim: quibus Job nō r̄ideat: qui quidē iuuenis desumptuosus ⁊ vaniloquus: cōclusionem amicorū Job approbās sophisticē syllogizat. Tertia est tentatiua inter dñm ⁊ Job: qui eū de multis questionib⁹ tentat ⁊ interrogat: vt declarat ei q nulla sapientia ē apud deū cōparata. Quarta est demonstratiua: in qua p ipso job dñs cōtra tres amicos ei⁹ questionē diffinit do demonstrat. Et sic cōcludit tot⁹ liber plen⁹ mysterijs ⁊ maximis diuine fidei sacramētis. Quie iut aut sc̄tus job in pace ⁊ optia senectute sexto idus maij: vt Hiero. in suo kalendario ponit. Sepultusqz est in terra huius in finibus edon sine in bosra: vbi ⁊ sepulchrū eius ceruic vsqz in presens

De sanctis gordiano ⁊ Epimacho martyribus. Cap. cxlij.

Gordian⁹ mar

ty: rome passus est sub iuliano apostata impatore. Qui iulian⁹ ei inter alios xp̄ianū quendā senem presbyterū nomine ianuarium tenuisset: dedit eū in custodia cuidā eius vicario Gordiano. Qui ianuariū ad domū suā adducens: dum ipm ad sacrificia sermonibus hortaret: ianuarium gordiano christū predicans eū conuertit: ⁊ statuā iouis ereā quam apud se habebat in igne conflauit: ac ipm cū vxore marina ⁊ familia ei⁹ promiscuis sexus numero quinquaginta tribus cū eorū domibus baptizauit. Qd cum iulianus cōperisset: ianuariū presbyterum in exiliū proscripsiōe damnauit. vxore vero gordianiā marinā ad aquas salinas manere precepit in seruitio rusticorū. Gordianiū autē cuidā clementiano quē loco ei⁹ vicariū prefecerat: puniē dum tradidit. Qui clementianū gordianiū sibi caenis vincitū presentari fecit: ⁊ in cōfessione xp̄i persistentē: primo quidē dudum plumbatis cecidit: deinde capite truncari precepit. Cui⁹ corpus caenibus proiectū: cū dieb⁹ septē mansisset intactū: tandē a familia sua rapitur: ⁊ cū beato Epimacho quo quē dudum ante predictus iulianus occidit iusserat sepelitur via latina: miliario vno lōge ab vrbē roma. Qui passus est circa annum dñi tricē

tesimum ⁊ sexagesimum sexto idus maij.

De sanctis Calepodio presbytero et Iocis martyribus. Cap. cl.

Calepod⁹ pres

byter: palmatus: simplici⁹: felix et blanda cum socijs eorū rome passi sunt sub alexandro imperatore. Cum eū palmatus consul de mandato impatoris ad regionem trās tyberim accessisset vt calepodium presbyterū cui⁹ alij christiani in domo quadā latētibus cōprehenderet: decē milites qui domum intrauerunt excecari sunt. Quod alexander conspiciens iussit omnē populum pro liberatione militum deo mercurio imolare. Tūc vna ex virginib⁹ pagano: nō arrepta a demone deum viuū ⁊ verum deum christianoꝝ clamabat. Quod palmat⁹ audiens cōuersus abijt ad sanctū papam calixtum: et ab eo baptismū expe tist: quē calixtus presente calepodio baptizauit: omnēqz eius familiā cum vxore ⁊ filijs numero quadragintaduob⁹ vnda salutari perfudit. Qui palmatus exinde cepit facultates suas pauperib⁹ erogare. Post dies plurimos alexander hoc audicēs fecit teneri palmatum eumqz examinari ⁊ christum cōfitement tradidit simpliciū senatori: quatenus ei persuaderet vt ad culturā deorum accederet. Cum autem simpliciū ipsum plurimū honoraret: ⁊ palmat⁹ oīa seculi blanditiā cōtemnēs orationib⁹ ⁊ ieiunijs infisteret. Quidā nomine felix venit ad palmatum deferens vxorem suā nomine blandā ab annis quattuor paralyticā: vt eam sanaret. Quā palmatus in cōspectū simplici⁹ ⁊ oīs eius familie sua oratiōe sanauit: quo viso miraculo cōuersus est simpliciū senator cū omni domo sua: felix quoqz cū vxore sua blanda sana effecta: ceperuntqz oēs baptismatis gratiā expetere: vocatoqz sc̄to papa calixto cum beato calepodio superuenientes ad domū simplici⁹ baptizauerunt euz cum tota eius familia: atqz felicem cum coniuge sua blādā. Quod cū alexander audisset: quia multitudo hominū per beatos calixtum ⁊ calepodium in christo credidisset: misit exercitum militum: et tenuit omnes qui baptismūz perceperant: quos precepit capitale subire sententiā: ⁊ per diuersas portas vrbis rome capita eorū suspendi ad exemplum christianoꝝ. Tenuit etiam calepodium quā gladio fecit occidi: ⁊ corpus eius in tyberim iactari ante insulā lycæoniam. Quod tādē a p̄scatoribus reperit ⁊ beato calixto pape presentatū ab eodem in suo cimiterio via apia sepultū est. Passi sunt autē sancti martyres sexto idus maij.

De sanctis Iaso et Celiano marty. Cap. clj.

Iason⁹ mar

tus: iason: et celianus martyres tergesti in ciuitate passi sunt tpe Adriani impatoris sub Artasio p̄side. Qui p̄mū presbyterum ⁊

marcum diaconū fustib⁹ cedi iussit: r sub ventres eorū ignem accendi. Deinde sulphur solutum in ora eorū infundi. Et cū hec oīa supplicia sine vlla eorū lesione superassent: multiq; exinde cōuersi fuissent iasonē r celiānē fustibus tā diu verberari mādauit: donec espi⁹ emitterēt. Deinde pri mum r marcū extra vrbis menia decollari. Quo rum corpora in eodem tumultu iuxta eandem ciuitatem sepulta sunt. v. idus maij.

De sc̄to Namerto ep̄o r cōfessore. Cap. clij.

Namert⁹ ep̄s

viennē. miraculis r sanctitate apud eandē urbem celebris habetur. Qui ob imminentē terremotum r tempestatū cladē atq; luporū rabiem solēns trib⁹ diebus ante ascensionē dñi letanias instituit: vt habetur supra de letanijis. Qui etiā apud presam ciuitatē quieuit in dño. v. idus maij. vbi r sepultus virtutibus claret.

De sancto Maiolo abbate. Cap. cliij.

Maiol⁹ abbas

nobilibus parentib⁹ progenit⁹: et sacris litteris imbutus: ac virginitatis flore decoratus: p̄io archidiacon⁹ ecclesie maticē. fuit. Deinde fact⁹ est monach⁹ cluniacē. sub hermoardo abbate sc̄ti odonis successore sc̄tita vite mirabiliter pollens: sum maq; paciētia decoratus. Qui

pp̄ter grauē infirmitatē quā incurrit lumē oculo rum amisit: nec tñ exinde in aliquo vnq; p̄turbari visus fuit. Sexto autē anno monachationis ip̄s⁹ decedēte abbate monasterij maticēsis ad eiusdē loci regimē licet inuit⁹ eligitur: nō obstante q̄ lumine fo: et oculorū p̄iuatus r corpe quasi virib⁹ p̄e longa egritudine destitutus. In ipsa autē abbatia sc̄tissime iubar vite fuit: r multa miracula ostēdit. Lecis visum: surdis auditū: claudis gressum. Alisq; diuersorū generū languozib⁹ detentis cōferens medicinā. Plures etiā a morib⁹ serpentū venenatos: r a periculis fluminū r ictib⁹ fulgurū liberauit. Candele seu lāpades in ei⁹ ecclesia ardentes ex negligētia vel aliter extincte sepius sine humano studio sunt diuinit⁹ reaccēse. Quadā nocte dñi in monasterio sc̄ti dionysij librū eius de principatu celi perlegeret: ad lumē candele graui somno pressus dormitauerit: cādē la de manu eius sup librū cecidit. Sed sola ipsius cera consumpta: libri pagina oīno illesa p̄mansit. Solut autē carnis debitum. v. idus maij. Et reconditus est in monasterio suo miraculis clarens.

De sc̄to Antimo s̄bytero r martyre. Cap. cliij.

Antim⁹ presby-

ter r marty: rome via salaria pas sus est. q̄ post virtutū r p̄dicatio

nis insignia in tyberim precipitatus r ab angelo sc̄to exinde erept⁹ est: ac pp̄rio restitū⁹ oratorib. Deinde in cōfesside noīs iesu xpi capite punitus victor migravit ad celos. v. idus maij. Nec Aldo. De sc̄tis nereō r archileo marty. Cap. clij.

Nereus r archi-

leus martyres fuerūt serui plautille vxoris clemētis cōsulis germani domitiani impatoris r sc̄ti clemētis pape. Que plautilla christēs vidua eos pueros cōparauit: r eunuchos fecit. Cū autē ad predicationē beati petri apli plautilla cōuersa eēt fecit se ab

eodē cuz p̄fatis pueris baptizari. Et ad extrema deueniēs eosdē iuuenes cubicularios flante domitilla filia sue dimisit. Cū autē domitian⁹ flauiaz domitilla aureliano comiti in cōiugē tradidisset: vt super⁹ in eius passioe actū est. noñ. martij. Nereus r archileus eidē virgini xpm̄ annunciantes eandē cōuerterunt. r votū virginittatis emittēre suaserūt. Que a sc̄to clemente papa baptizata r sacro fuit velamine cōsecrata. Qd̄ cū aurelianus cognouissent: obrēta ab impatore licentia sponsam suā cū eunuchis in p̄tōriā insulā relegauit: quo plures x̄iani pro x̄i nomine fuerant exilio deportati. Erātq; ibi malefici duo discipuli symonis magi furios r p̄ficus: q̄ magicis artibus populū fallendo symonē magū pro deo seceratū do rari. Quib⁹ beati nereus r archileus resistentes eorū maleficia sermonib⁹ r miraculis detegebāt: et sic pp̄m̄ ab errore reuocabāt. Post multū vero tps aurelianus ad insulam perrexit: r sanctos promissis r oblatiis muneribus vt virginā ad nuptias suaderet exorauit. Qd̄ ipsi oīno facere: respuentes eā magis in dño confortabāt. Quapropter ad urbē adducti r ad sacrificia cōpulsū sunt. Et cū dicerēt se a brō petro ap̄lō baptizatos nulla rōne posse idolis immolare capite cesi sunt. Quorū corpora via ardeatina iuxta corpus sc̄te petronille virginis sepulta sunt. iij. idus maij.

De sc̄to Pancratio martyre. Cap. clij.

Pancrat⁹ mar

ty: nobilissimis parentib⁹ ortus apud phrygia cuius pater dedonius: dictus est vtroq; parente orbat⁹ sub dionysij cura patrii sui relictus est. Ambo igitur romam vbi largū habebant patrii monū perreuerunt. Et dñi in eorum possessionib⁹ in monte celio morarent: in eorū vico papa cor

nelius cū quibusdā fidelibus pp̄ter persecutiōnem latitabat: a quo pontifice fidē x̄p̄lī baptisimū susceperūt: patruus cū nepote. Post dies modicos dionysius in pace quieuit. Et pancrat⁹ oīa sua pauperib⁹ erogauit. Deinde se persecutoribus vltro nens offerēs x̄p̄ianū se esse dixit. Quē illitantū Valeriano impatori presentauerūt. Cū q; puertū. xij. annozū r filio quondā sibi amicissimū viri doleret: suadebat ei: vt dijs thura poneret

ret: ne mala morte in tanta iuuentute periret. Ille vero eodra sacrificare recusans se licet iuuentulum corpore secū tñ ato esse dicebat: et deū Jo uem patricidā et incestuosum cōprobabat. Propter qđ Augustus iussit eū via aurella duci: et ibidē de collari. Quis corp' cetanilla senatrix tulit: et in eodē loco cū aromatisbus sepeliuit quarto idus maij. Supra cui' tumulū processu tpsis a fidelib' ecclia fabricata fuit. Ad e' quoq; sepulchrū: vt ait Gregori' turonensis: si quis falsum iurare voluerit anteq̄ ad cancellū cpo'i perueniat: aut statim a demone captus insanit: aut cadēs in pa uimentū protinus vitā perdit. Nunc aut dictum corp' Tenetis in monasterio sc̄i zacharie quie scere ab eisdem loci fororibus perhibetur.

De sc̄o Epiphano ep̄o. Cap. clvij.

Epiphani' epi

scopus salamine: que ciuitas ē in insula Cyprii: temporibus Honorij et Archadij impatoruz floruit: vt dicitur in hystoria tripartita. vir hic sume extitit sc̄itatis et elemosynarum largifluus exhibitō. Qui cū omnem substantiam sui episcopatus pauperibus erogaret: et nihil petentibus denegaret. Desicientib' pecunijs iconomus ecclie murmurabat.

Subitoq; eidem vir affitit: facunq; magnū multa plenū pecunia coram eo deposuit: nec tñ quis esset: aut vnde venisset explicauit: et repente discedens nūq; cōparuit. Duo pauperes volentes beatum virū arte deludere: vt aliqd eis vberius daret: ipso iter agente talem fictionē inuenerūt: vt vnus eorū se supinuz in terra prostraret: alter vero ipsum quasi mortuū defleret: et q̄ se nō haberet vnde eū sepeliret p̄cederet: sc̄q; Epiphano necessario pro exequijs postulare. Cū aut sc̄tis appropinquaret: et ille lachrymabiliter ab eo subfidum pro tumulando socio petiuisset: ep̄s illuz sup morte comitis benignius cōsolatur et necessaria pro sepultura largitur. Quo discedēte dñi ille sociū vocans pulsaret vt surgeret: quatenus de questu bonū sibi conuiuū prepararent: qui se prius mortuū finxit vere defunct' apparuit. Tūc sc̄us post episcopū currens casum et nunciavit: et de cōmissio penitentia egit. Sanctus aut cum defunctū suscitare potuisset noluit: ne tali occasiōe ministri dñi facile deludantur. Sapientia et doctrine suauit eloquio admodū claruit. Aduersus oēs hereses libros cōposuit. Aliasq; multa opuscula: que vt Hieronymus dicit ab eruditionibus ppter resia simplicioribus ppter verba legunt. Dec Hiero. de viris illustribus. Qui etiā in pace spiritū bona tradidit senectute. iij. idus maij.

De sc̄o Dionysio confessore. Cap. clviij.

Dionysius con

fessor: patris fuit sc̄i Pancratij marty: de quo super' dictū est. Qui a b̄o Cornelio papa sa crifontis vnda persusus: eodem die quo et nepos pancratius pas

sus est anno sc̄z eius martyriū precedente in xpi nois sc̄ta p̄fessione feliciter obdormiuit: vt adolin martylogio insinare videt: videlz. iij. idus maij.

De festiuitate sancte marie ad martyres. Cap. clix.

Festiuitas san

cte marie ad martyres a Bonifacio papa. iij. instituta est ppter templi Pantheon Rome dedica tionem. Romani enim cū toto orbi dominarent: non solū omniuz prouinciarū simulachra in vrbe habebāt: quin potius fere singulis dices templi singula cōstruxe

runt: tanq̄ qui eos cumctari prouinciarum victores et dominos effecerant. Sed q; oia idola tēplū ibi habere non poterant ad maiorem sue gentilitatis yefane ostentationem vnum templum cereris mirabilis et sublimis in honorem omnium deorum erexerunt: et Pantheon: quod sonat oēs dñi vocauerunt: a pan quod est omne: et theos de'. Pontifices enim idolozum ad maiorē populi de ceptionē finxerunt: q̄ sibi a cybele quā omnium deorum matrem vocabant fuerat imperatum: vt si de omnibus gentibus vellent victoria obtinere sibi et filijs suis sc̄licet dñs omnibus templuz magnificum fabricarent. Fundamentum ergo ipsius templi sphericum iacitur: vt ex ipsa forma deorum eternitas demonstraretur. Deniq; et p̄nam eueam deauratam fabricarūt et eam in summitate collocarunt. In qua vt aiunt oēs prouincie mirabiliter erant sculpte. Nec autē procedente tpe inde cecidit: vnde in summitate aperta remansit. Et tempore igitur phoce imperatoris: cū iam dudum roma fidem dñi percepisset. Bonifacius papa quartus predictū templum a phoca cesare impetrauit et omniū idolorū eliminata spurcitia: ipsum in honorem beate Marie virginis et omnium martyrum consecrauit tertio idus maij: locus quoq; ipsum sancte marie ad martyres appellauit qui modo sancta maria rotunda vocat a populo. Nondum enim confessorum solennia ab ecclesia agebantur. Sicq; in vrbe roma ipm diez in honore oim martyrum celebrari in ipsa ecclesia ordinauit. Et sic templum quod fabricatū fuerat oibus idolis: tunc dedicatū esset oibus sc̄tis: vt exclusa multitudo demonum celebraret multitudinē sc̄torū. Sic quoq; extitit rome in ipso loco festū illud vsq; hodie celebrat tertio idus maij.

De sancto Bonifacio papa primo et confessore. Cap. clx.

Bonifacius pa

pa huius nominis primus 303 mo pape in episcopatu romano successit. Et sedit annos tres: menses octo: dies vndecim. Dicatione romanus ex patre iocundo presbytero vrbis: sub con tentione cuz eulalio ordinatur vno die. Eulalius quippe ordina tur in basillica cōstantiniana:

De sanctis in mēse maij occurren. Fo. cvij.

Bonifacius autē in basilica Julij. Et fuit magna dissentio in clero. Audiens hoc placida augusta cū filio suo valētiniano imperatore dñi sederent rauenne retulit hoc honore augusto mediolani residētī. Tūc ambo augusti missa auctoritate preceperūt vt ambo erēt de ciuitate. Qui cū pulsi exissent tādē vtriq; augusti bonifaciū ad vrbē reuocauerūt ⁊ eū pōtifficē cōstituerūt. **Die cōstituit vñ nulla mulier aut monacha vasa sacrata vel pallā altaris cōtingeret aut lauare: nec in ecclesia incensum poneret. Et vt seruus aut curie obnoxius nō fieret clericus. Hic fecit oratoriū in ciuitate scē felicitatis: ⁊ orauit sepulchrū eius. Hic autem beatissimus paterna pietate clericos aluit: pauperes fouit: cunctos honorans: fuit misericors in diebus suis super omnes hōes ⁊ misericors: vnde ab oib; amabatur. Et sepultus fuit in ecclesia sancti Petri.**

De sancto bonifacio papa. iij. Cap. clxj.

Bonifacius pa

pa huius nois. iij. natione marsoz ex patre iohāne medico bonifacio pape tertio immediate in epatu romano successit: ⁊ sedidit annos septē menses. viij. dies. xxiij. Hic obtinuit ab augusto phoca imperatore: vt ecclia beati petri apli caput esset omnium ecclesia: q; cōstātinopolitana caput omnium se scribebat. Hic etiā obtinuit dari ecclesie tēplū qđ ab antiquis in vrbe pātheon vocabatur: vt supra dictū est. Qđ ipse ablatiis idolatrie sordibus cōsecrauit in honore dei genitricis marie ⁊ omnium martyrū xpi. Eiusq; die consecrationis solennitate in vrbe constituit celebrandā. Aliaq; multa laudabilia opera fecit. Et hic sepultus est ad scm̄ Petrū aplm̄. Et cessauit episcopus mēses septē ⁊ dies. xvj.

De scō Seruatio epō ⁊ cōfessore. Cap. clxij.

Seruatius epi

scopus traiectē. tpiibus hieronymi ⁊ Ambrosij doctorū claruit. Hic ppinquus saluatori dñi carnē extitit. Fuit em̄ filius Emin filij Eliud fratris Elizabeth et filij Desmerie fororis scē Anne matris dñe nr̄e: vt sic Eliud ⁊ Elizabeth mater baptiste beate virginis fuerūt cōsobrini secundū videlicet cōsanguinitatis gradu. Emin vō pater Seruati ex vna parte: ⁊ xps ex altera filij cōsobrini extiterunt tertio gradu. Sicq; si xps filij habuisset cū Seruatio: fuissent quarto gradu ex consobrinis nepotes. Mater vō sancti Seruati vxor: Emin vocata est Demilia. Natusq; est in oppido pbestia ad austrum Armenie terra hebreorum in regione presidis: quo decem tribus israel translate fuerant. Qui adhuc existēs infans tulus loca sacra hierosolymis visitauit: ⁊ in sanctis perseuerās operibus ad presbyteratus ordinem ascendit: deinde ab angelo monitus abiit ad

octauiam ciuitatē galliarū sitam in litore oceanū ad predicandū verbū dñi eodem angelo sibi duce ad quē locū deueniens reperit septuagintaduas cōgregationes inimicē dissidentes: q; segregatim cōuenerāt p epō ipsius vrbs eligēdo: cui? sedes per septēniū vacauerat post obitū episcopi valentini: q; ad extrema deueniens diuino spū eius mandauerat neminē eligēdo: nisi diuina reuelatione cōmuni omnium electio aliquē nominasset. Hec autē Seruatius audiens: dñi p eorū cōcordia ante altare deū orans procūberet: angelus ei dē apparēs baculū scō pastorale tradidit: et sic repente in ipsum ois ppl's conuenit. Factus ergo ep̄s tate gratie fuit: vt patria lingua pdicans ab oibus nationibus suo idiomate verba ei? pceperent: multoq; miraculorū gloria claruit. Nā cū borū ei? reliquias egri quicūq; gustantes: aut pedes vel manus deofcūlates continuo sanabant.

Post aliquod vō tempus emulatione ciuium a ciuitate pulsus venit traiectum. Ibiq; iuxta beati petri ecclesiam turgurium edificans penitentie operibus vacabat: vbi sibi per visum a dño reuelatur: hūnorū gentes galliarū vrbes ⁊ maxime octauiam euerfuras: quā visionem octauiam accedens dum populo nunciasset: illi quorū timētes: ne propter peccatum in ipsum commissum hec sibi futura contingerent: seruatiū pro impetrandā venia nunciū populi ad sedem apostolicam delegarunt. Qui veniens traiectum lapidē altaris pulcherrimum trabe ruente conscisum digito super scissuram deducto reintegrauit. Inde q; romā accessit: vbi cum in festo dñice annunciationis in ecclesia beati petri oraret pro populo apostolorū princeps sibi in somnis apparuit: galliamq; diuinitatē euadere non posse sententiā propter eorum peccata reuelauit. In cuius testimonium quendam argenteam ei dedit: quam ille euigilans in manu repperit: ⁊ ppetuo pro reliquijs seruauit. Cum autem reuerteretur egressus romā a gothis capitur: qui tñc italiam denastabāt. Cui per noctem angeli cum luce nimia in custodia apparuerunt: eumq; solutus dimiserunt. Cū autem die aletro a gothis torquendus queritur in carcere clauso non inuenitur. Reperitur tandem ab ipsis solutus in quodam campo sopitus cui aquila grandis insidens: altera alarum eum a sole obumbrabat: alteram mouens quasi flabello ei aurā ventilabat. Qđ gothi cernētēs ⁊ stupētes illū in pace dimiserūt. Veniēs autē in terrā vagonū cui? sibi affligeretur: digito signo crucis i terrā facto fons aq; de humo scaturit: ⁊ exinde vsq; in presens nunq; defect. Degens colonie apud scm̄ feuerinū cum oraret a consocio super caput ei? ignis colūna conspicit: q; nimia celeritate celum progreditur. Apud metensem vrbem celebrās facies eius solis claritate refulsit. Reuersus ergo octauiam: et quē viderat referēs sancto: um reliquias ⁊ vasa sacra vna cū populo traiectū transfultit pesti superuenire reseruanda. Et cum in itinere festus quiescere vellet: nec seodem paratā haberet: terra tumens in modū puluinais se extulit: vbi ⁊ sedēdo quieuit. Sicq; ibi demysq; in presens manet. Diem obitus sui pze-

scies celebrata missa populū sacris exhortationibus dudū admonuit: cui angelus assistere visus fuit. Et cū diutius orasset luce cōspicua instar solis radij eī per tres horas ptegentem emisit spiritū. iij. idus maij. que tūc dies ptebecofes occurrerat. Quis corpus memorato quo supra tēpore in ecclesia traiecit. sepultū est: vbi infinitis et admirandis signis effulget. Inter que cū primo in via publica sub diuo sepultus diuitius quiescit: cum tpe hyemis oia in circuitu nix replet: nunq̄ sepulchrum eius tetigit: donec industria ciuitū basilica super ipsum edificata est. Vere vera de isto singularis annoꝝ lōgeitas reperit: q̄ si vera sunt que de isto scribuntur preter cōem modernū nature cursum vita eius per annos vlt. ccc. cōcluditur adeo fuisse mirabiliter p̄tala. Si em̄ diligenter tempora computetur seruatius vel christo fuit contemporaneus: vel si post eius ascensionem natus non potuerit vltra annos. lx. elapsos fuisse: vel ad plus. lxxx. Quod si ambrosio et hieronymo contemporaneus extitit illos circa annos dñi cōstat. ccclxxx. vel circa floruisse. Et sic fermatū ad etatē quā diximus peruenisse. Qd̄ si quis legēdā seruatiij de mendacio accusat: nouerit eā tpe bērici quinti imperatoris a celestino papa. iij. in publico cōsistorio autenticiatā: vbi oīa que dicta sunt approbata fuerunt.

De sancto Hilario abbate. Cap. clxiiij.

Hilarius abbas tēpore Theodorici regis longobardorū claruit. Hic de tuscā oriundus dñi puerulus epl̄as pauli legeret diuino spiritu inspiratus et a seniore de vita solitaria informatus annoꝝ. xiiij. relicto seculo deum orauit: vt eī ad locum duceret: vbi solitarius deo seruire posset. Cui angelus dñi apparuit:

ipsumq̄ de vrbē romayū habitabat eduxit et vsq̄ ad montē emilie ei ductor: extitit. Ad cuius radices vno miliario fluminis decurrebat: vbi in sanctitate vite deo soli vacare cepit. Adeoq̄ p̄fecit vt infra triennij in vertice mōtis ecclesiā construeret inferiusq̄ speluncā habitationis sue locaret: ac de labore manū victum acquireret. Sicq̄ annoꝝ existens viginti summū perfectionis apicem vite regularis attinxit. Eodē tempore Olibrius quidā nobilis ciuis rauēnas a demone oppressus est clamāte per os eius immūdo spiritu q̄ a nullo inde nisi ab hilario eucti possent. Et designato loco et viri effigie ductus est Olibrius ad vnum det: quem sibi in ecclesia oblatū confestim ab obsessione liberauit: et ad christum conuertit. Quem quidā iulianus presbyter casu illic trāsiens cū vxore et oī familia p̄miscū sexus numero xc. baptizauit. Et post tridū vxor eius Eustasia a seculo migravit. Olibrius vō oībus p̄ christo erogatis cum filijs suis Julio et Eunomio monachus sancti hilari factus est: qui et cenobiū predijs ditauit: vbi et magna monachoꝝ multitudo breui tempore excreuit: quibus sanctus deo viuēdi regulā ordinauit. Cum autem ad iustantiam quorūdā

emulorū dicentū bilariū cū focijs inobediētes regis mandatis: theodoricus rex milites suos misisset ad monasteriū spolandum: illi biduo p̄ deuia mōtū oberātes ad id minime venire potuerunt. Qd̄ rex audis p̄sonaliter illuc accessisset: dū equo insidēs curiā introisset. Equisq̄ dudū stimulat? vlti? p̄cedere nō poterat: tandē regē ad terrā detecit: nec ipse nec iumētū inde se mouere valuit donec rex penitēs a se dō ventū cū liberatione p̄cepit. Inter cetera vō regule mandata fratres de collectis frugibꝝ gustare nō audebāt nisi ea prius abbati offererent. Quidā vō frater immaturā viā conspicēs tentatione expulsiatū ipsam expetijt: et ab abbate gustandā obrinuit. Sꝫ vt racemū capere voluit serpentē in manu sua inuenit: quē abiciens se dō nunciāuit. Ille vō vbi de monem esse cognouit per caudam ad ecclesiā traxit: ipsumq̄ humana voce loqui cōpulsit q̄ fratrem ad hoc desiderio gustus tentauerat: vt si gustasset ipm de monasterio recedere fecisset. Quo dicto serpens crepuit et demon euauit. Anno autē etatis sue. lxxxij. apparēte sibi āgelo et suū obitū post tridū p̄dicente: locellū sibi parari iussit quasi passibus centū longe ab ecclesia sua: vbi et quiescens in pace conditus est triduo idus maij.

De sancto Mutio martyre. Cap. clxiiij.

Mutius presby

ter et marty: p̄mo in amphipoli ciuitate detectus multisq̄ penis atq̄ cruciatibus pro xpi fessione affectus. Postea bizantiū que nunc constantinopolis dicit vsq̄ perductus capitali sententia occubuit tertio idus maij. vt dicitur ad in martylogio.

De sancto Bonifacio martyre. Cap. clxv.

Bonifaci' mar

ty: passus est apud tarsum cilicie ciuitatem tēporibus diocletiani et maximiani imperatorū subp̄sede supplicio. Hic cum esset seruus et procurator: rerū cuiusdā nobilissime matrone nomine aglale in vrbē roma: homo q̄ ebriosus et adulter ac vitijs deditus et cū ipsa eius domina dudum in stupro miseretur hospitalitati tamen et operibus misericordie intendebat. Tandem vtriq̄ diuino nutu compuncti consilium habuerunt: vt ad requirendas martyrum reliquias bonifacius mitteretur ad partes cilicie vbi christianozum ingens persecutio fiebat: quatenus vterq̄ eozum orationibus martyrum saluari mererentur. Erant enim vterq̄ christiani. Bonifacius autem recedens: dixit domine sue quasi prophético spiritu inspiratus: vt si euenire possent ad emendum corpora martyrum secum deferret. Sin autem ipsa corpora suum martyris nomine susciperet. In ipso autem itinere martyri christi a carnibus et vino abstinuit propter martyrum reuerentiam: quozum corpora tractatus

rus erat. Perueniens igitur cū duodecim equitibus et tribus vehiculis ad ciuitatem tarsum conuersos licentiauit: vt irent ad hospitia procuranda: ipse vō ad videndos martyres festinauit. Inuenitq; alium pedibus suspensum igne supposito: alium in quattuor lignis extensum et diutius cesum: alium vngulis eraratum: alium manibus abscisum: alium stipite in collo fixo a terra lenatum. Et sic per diuersa supplicia eos a carnifice cruciari. Qui cū magnū deus martyrum acclamaret: et eorum se pedibus prosterneret: ac illos in dño confortaret: a iudice tētus et interrogatus se xpianus viua voce profectus est. Quem supplicios preses iussit suspendi: et vsq; ad osium nudationē radi latera eius. Deinde calamos acutos sub vnguib; manū eius configit: post hec in ore ipsius plūbum liquefactū infundi. Et cum in his oibus gratias ageret: multi ex gentilibus conuersi furentes aram idoli destruxerunt: et presidem lapidare voluerunt. Qui tūcens furorē populi vsq; in crastinum inde secessit. Die vō sequenti bonifacium sibi presentatū in confessione persistentem iussit in ollam bullenti pice repletā verso capite iactari. Sed ab angelo protectus illesus permansit: olla quoq; sicut cera liquefacta multos de astantibus incendit. Tunc iussit preses: vt gladio caput eius abscideretur. Quo facto terremotus magnus factus est: et multi ad xpm conuersi sunt. Conferui vō Bonifacii enī vndiq; perquiretes: putabant enī in taberna aut in adulterio lasciuire. Et obuiates vni ex cōmentariensibus: querebant enī an vidisset romanū aliquē peregrinum: datiq; signorū indicis: ille eis denūciauit: ipsum die precedenti vitam martyrio sic finiuisse: deducenq; eos ad locum et ostendens eis caput et corpus. Quez illi bonifacium cognoscentes admirati: precio corpus redemerunt: et vngentes illud aromatibus: posuerunt in vno vehiculo: et reuersi sunt deū colaudātes. Angelus autē dñi apparuit aglaie olim dñe sue: et rem gestam beati martyris indicauit eidem. Que reuerēter sancto corpori obuiauit: eiq; ecclesiam fabricā: quinto stadio ab vrbe illud ibidem honorifice condidit. Qui passus est pridie idus maij. Post hec aglaia mundo abrenūcians omnē suam familiam manumisit: omnia pauperibus et ecclesijs erogauit. Sumptosq; habitū sanctimonialem ieiunij et orationibus oib; diebus vacauit: miraculorū quoq; signis effulsit: et exinde annis. xij. superuixit. Sepulta apud presatum martyrem operibus pijs consumata.

De sancto Bonifacio episcopo. Cap. clxvij.

Bonifacius episcopus ferentinus dñi adhuc puer cum matre habitaret: egressus hospitium sepius sine linea vel tunica redibat: quia mox vt nudum aliquē videbat se expoliens illum vestiebat: et ex hoc eum mater sepius minis et verberibus affligebat. Die quadā mater horreus suū ingressa granū qđ p toto an-

no parauerat reperit a puero pauperibus distributum. Cumq; ex hoc se pugnis alapisq; contunderet: puer horeū ingressus in quo parū grant remanserat: matrē aliquantulum exire rogauit: et si fa oratione matrē ad horeum reduxit: qđ ipse primitus tritico plenū repertum est: materq; vīfo miraculo cōpuncta: exinde cepit vberes elemosinas elargiri. Cū autem gallinas plures nutriet: die quadam vulpis gallinā aspontauit. Puer autē confusus ecclesiam intrauit: et oratione fusa vulpis redijt: gallinam quā tenebat dimisit: moxq; ante oculos pueri expirauit. Procident igitur etate cū in moribus et sanctis operibus proficeret: ad episcopatū ferentine ciuitatis electus est. Cui ecclesie grauis paupertas inerat: q; vna tñ vineam habebat. Que dñi quodā tēpore grandine ita vastata esset: vt vir in ea parū rariq; racemi remansissent: ille tēpore vindemie constantie presbytero nepoti suo iussit: vt cunctavim vascula more solito prepararet. Qui licet miratus: vnde impleri debuissent: iussa tamē episcopi cōpleuit. Bonifacius ergo calcatorū cū solo puero ingressus modicos racemos puerum calcare iussit: ex quib; modicū vini defluxit: qđ ipse a paruulo vase suscipiens cepit in cūcta vasa diuidere: vt vir eo infusa viderent. Vocato quoq; nepote presbytero pauperes adesse mandauit. Statimq; vini adeo in calcatorio excreuit: vt oia vasa pauperū repleant. Quo facto egressus apothecā clausit et signauit. Tertio vō die oratiōe premissa cū constantio redijt: vasa in quib; modicū vini infuderat: vberim vini fundentia inuenit: ita vt pauimentū infusum esset si episcopus tardius intrasset. Sup quo miraculo ipse nepoti sub anathemate silentium imperauit. Vocatū semel a fortunato presbytero ad festū sancti proculi martyris celebrandū accessit: peractaq; missa ad refectionē intrauit: vbi quidā loculator euz simia ludente: astitit et cymbala percutere cepit. Qđ vir sanctius dedignans fleuit vī riq; illuz mortuū prenūciauit. Finitos conuiuio cū ille postq; comederat domū exiret saxū de tecto corruit et ipsum repente percussus extinxit. Alio tēpore nepos eius predictus constantius presbyter equū suū aureis. xij. vendidit: et ipsos cōscio patruo in archa reposuit. Cūq; subito pauperes pro elemosyne conuenissent: et ille qđ eis daret penitus nō haberet: absente nepote archas violenter aperuit: et. xij. aureos inter pauperes cōdiuisit. Reuersus igitur presbyter cū ea que gesta fuerant reperisset magnis clamoribus pecunias suas reperere cepit. Que cū patruus placere: nō posset ecclesiam adijt: orationē ad deū fecit: pallius suū extendit: et subito in eo aureos. xij. fulgentes conspexit. Egressus quoq; illos in faciem presbyteri proiecti dicens ei qđ nō habebat amplius qđ quereretur: sed tñ propter auaritiā suā episcopus nō esset. In qua prestantione se nepotis secreta cōgnouisse et spiritū habere: ppheticē demonstrauit. Ille enī pro adipiscendo episcopatu pecuniā preparauit: sed tamē in presbyteratus officio vita ex cessit. Die quadā duo goryi apud eum hospitatū sunt: qui rauēnam pergebant: quibus ille paruū vini flasculum manu sua prebuit: quod fortasse

n vno prandio consumere potuissent. Ex quo illi vt gorbz continue bibentes vsqz rauennā peruenunt: diebus ibidem pluribus cōmorati idem vni sibi diuinitus abñdāns in vsqz quotidie habuerunt. Et cū eodē poculo ad patrem redierūt. Ingressus semel hortū magnā erucarū multitudinē olera comedentiū reperit: quibus in xpi virtute mandauit vt statim recederent: olera sua decetero nō consumerent. Que omnes ad viri deiverbum confestim sic inde egressi sunt: vt ne vna quidem intra horti spaciū remaneret. Sicqz vir domini plenus virtutibus in pace quieuit.

De sanctis Felice et Fortunato martyribus. Cap. clxviij.

Felix et fortuna

tus fratres ex ciuitate vicētia orti tēporibus diocletiani et maximi imperatorum apud urbem aquileiam passi sunt sub euphemio preside. Qui cum ad prefatam urbem deuenissent et omnes ad templum iouis pro sacrificijs inuitarent. Felix et fortunatus germani a quodam apansio de christiantate sibi delati sunt. Quos ille ferro victos ante se duci fecit: eos ad deorū immolationes hortari cepit. Et cū in xpi confessione constantes p̄sisterent: insit eos preses fustibus cedi. Deinde in equuleo suspensos lampadibus adhibitis circa latera inflāmati. Et post hec extendi supinos feruensqz oleum sup ventres eorū perfundi. Et dum in his omnibus gratias agentes psallerent eosqz gentiliū vti demonia confutarent: mandauit preses illos capitale subire sententiā. Educti ergo extra ciuitatis muros postqz breuē orationē sudissent dato sibi inuicem pacis osculo decollati sunt. Quorum corpora a fidelibus nocte surrepta aromatibus condita sunt: vt sepulture traderentur. Interea vō ciues eorū ex vicētia illuc aduenientes ad ciuitatez sue originis corpora deferre volebant. Aquileienses vō cōtradicebant. Tandem propter metum paganorū adinuicem conuenerunt: vt fortunati corpus vincētie secum ferret: felici vō aquileie remaneret. Qui passi sunt pridie idus mās.

De sanctis Victore et Corona martyribus. Cap. clxviii.

Victor martyr et

corona sub Antonio impatore in syria passi sūt. Qui victor cū ignē et verbera venena equuleū vngulas atqz ardentis lapades superasset: et in xpi omnib⁹ in christi confessione immobilis redde retur. Corona cū esset vxor cuiusdam militis et cepisset sanctum victorem beatificare ob martyrii constantiā: vidit duas coronas de celo lapsas: vnam victori: et alteram sibi missam. Cūqz hec cunctis audientib⁹ p̄testaret: ipsa qdē inter arbores duas secta p̄mediū victor: quoqz decollat⁹ est. Sicqz martyriū suū cō-

sumauerunt in pace: pridie idus mās. Dec ado in martylogio suo sumpto a beato hieronymo.

De sancto Pontio episcopo et martyre. Cap. clxix.

Pontius episco

pus et martyr tēporibus valerianiz galieni sub claudio preside in gallijs ciuitate cumella passus est. Huius pater marcus noie vrbis rome senator. Mater quoqz iulia nobilissima fuit. Que cum ipsum adhuc in vtero gestaret tēplum iouis ingressa est: vt conceptionis munera offerret. Tū sacerdos idolorū immūdo spū veratus clamare cepit: filium ex iulia nasciturū magnū iouis tēplum destructurū. Quod mater audiēs corp⁹ sepi⁹ lapidibus tūdebat: vt fer⁹ in vtero depiret. Sed dei grā illesus puerū cōseruauit. Cū autē natū infantē m̄p̄imere vellet a p̄se phibita est. Et dū puer esset ad scholas philosophorū accederet: audiens die quadā xpianos psallētes. Simulacra gētiū argētū et aurū etc. Verborū veritate meditat⁹ ad sc̄m pōtiani papā ingredi: et ab eo vna cū quodā ei⁹ collega in fide instruit: ac in xpi noie baptizat. Qui matre in gētilitate defuncta patrē cōuertit ad xp̄. Eoqz mortuo in locū ei⁹ dignitati senatorie surrogat. Qui etiā duos philippos imperatores patrē sc̄z filii ad fidē ouertit. Deinde dignitate relicta accessit ad gallias predicandas et in ciuitate cumella ep̄s fact⁹ est. Tādē a claudio p̄sede p̄ fide xpi tenet⁹ in equuleo leuat⁹: vectrib⁹qz ipositis dudū torquet⁹: sed equuleo repētino sonitu destructo in amphitheatrū duct⁹: vō duob⁹ vris ferocissimis nudus exponit⁹: qui eorū venatorib⁹ interfectis ad pedes sancti martyris p̄cibebat. Inde iubēte p̄sede igne circa eū accessō vt cremaret⁹: summitas amphitheatrū cōburit⁹: ipse vō oīno intact⁹ ab igne p̄ducit. Dū autē ad tēplū iouis immolatur⁹ adductus esset: tēplū cū idolo in puluere redactū est. Sicqz mādato presidis ibidē capite trūcaf. Et subito claud⁹ in furore versus linguā sibi dētib⁹ corrosit: et oculi anubij assessoris et in passione pontij consultoris de capite eius auulsi sunt. Cuius corpus ibidez a balerio comite sepultū est pridie idus mās.

De sancto Barbaro martyre. Cap. clxx.

Barbarus mar

tyr passus est in ciuitate muthonis sub iuliano imperatore. Qui cū abisset in regionem francorū cōtra hostes imperij habens ducē militie noie bacchone: et ille victoriā obtinisset: in ipso bello Barbarus martyr et xpianus miles fuit: qui strenue et viriliter se gessit: quod imperator audiens comitem illum fecit. Post hec dum franci peterent singulare certamen: Baccho dux barbarū contra francorum athletam misit. Qui protegentē se angelo in christi nomine aduerfariū in duello occidit. Sicqz franci a bacchone et romanorū exercitū fugati

expugnant. Cum autem baccho barbarū propter habitū triumphū ad deorū sacrificia inuiteret: ille se xp̄ianū assereret: baccho hec imperatori nūcia uit: q̄ barbarū detentū: et inolare recusantē: dicen- temq; se a beato cyriaco baptizatū: nulla ratione posse deos gentilium adorare. Fecit ipsum iulianus suspendi: et gladio ventrem eius tandiu radi donec interiora oīa defluerēt. Sed orante sancto ab angelo gabriele sibi apparēte interiora eius vi sibiliter collecta in ventrem eius reposita sunt: et scissura eius cōsolidata: ipseq; deposit⁹ perman- sit incolumis. Quo viso miraculo: bacchus cum duobus militibus: scz callimacho et dionysio con- uersi sunt: et in xp̄isti cōfessione iubēte iuliano de collati: deinde sanctū martyre fecit rote ferree al- ligatum circumdici igne supposito et oleo superfu- so. Martyr autē orans permansit inustus: flāma quoq; erumpens duos er gentilibus interfecit. Post hec in carcerē barbar⁹ mittitur: sed appa- rente sibi dño cōfortatur. Hanc autē factō edu- ctus in quattuor lignis extenditur: et neruis tauri- nis ante et retro cedit: deinde camin⁹ in tres dies incenditur: vt in eo immitteretur: in quo martyr xp̄isti sepeis diebus incōbustus omniūno perman- sit: et ex eo quasi ex suauī balneo p̄siliuit. Dissus est postmodū in carcerē: scorpionibus et serpen- tibus ibidem infectis: quos oēs ab eis intactus si- gno crucis effugauit. Inde in boue eneo successo fecit eum imperator includi: sed ipse ab omni eru- sione immunis permāsit. Hos autē vt viuus ca- lozem sentiret: mugire et ambulare cepit. Ad qđ miraculū multi cōuersi sunt. Nouissime vō iubēte iuliano capite cesus est. Cui⁹ corp⁹ ab ep̄o felicio in ciuitate muthonis sepultū ē pridie idus maij.

De sc̄to Pacomio abbate. Cap. clxxj.

Pacomius ab-

bas vir doctrine et apostolice vi- te egypti cenobiorum fundator fuit. Hic apud thebaidem mira- sanctitate cōspicuus: in specu- diu latitans ab angelo monitus ad fundatiōē monasteriorū ac- cessit: regulam quoq; eis aptas angelo dictate cōposuit: ipsam q; et traditiōes deo viuendi eis-

dem concessit. In horum aliquo monasteriorū ali- quē septē alia monachorū erāt. Sed maximū et pre- cipuum in quo erat pacom⁹ habebat. In quo mil- le quingēti monachi deo seruicis debebant: di- uersisq; ministerijs p̄p̄is manibus laborabant. Inde q; victū sibi et pauperib⁹ acquirēbat. Appa- ruit ei die quodā diabol⁹ in specie elegātis femi- ne: vt ipsum de carnis tentatiōe pulsaret. Sed ab illo cognit⁹ diuinavirtute cōpulsus est multa vti- lia sibi edicere ad tentatiōes euitandas. Inde q; ab eo signo crucis effugāt. Huic etiā xp̄s sp̄itis coronatus apparuit. Multiplicatiōes cenobiorū et monachorū egypti: et inde eorū dē desolationes propter hoīm peccata predicēs. Quiuit autē in xp̄isto sc̄tis pater anno nono archadij et honorij imperatorū: etatis vō sue centesimo decimo: vt ait Sigibert⁹: pridie idus maij. Hic sc̄tis p̄ter re-

gulam quā angelo sibi dictate cōscripsit: vt dictū est. Ad collegas s̄p̄ositure sue diuersas multarū virtutū scripsit ep̄las: vicē ad abbatem cornelium vnam. Ad abbatē s̄yrum vnam. Ad oīm monacho- rum p̄positos: vt in vnum cōuenientes pascha- lem diem celebrēt vnam. Similiter vt ad diem re- missionis q̄ mense augustō agitur h̄dem congre- gentur vnam. Item ad fratres qui foris monaste- rium operari missi fuerāt vnam. Hec gemnadius de illustribus viris.

De sc̄to Pacomio confessore. Cap. clxxij.

Pacomio mo-

nachus in sc̄tybi fuit. Ad quem venit heraclides graui carnis tentatiōe pulsatus. Qui ab eo dem ias septuagenario audiuit q̄ per annos duodecim huius- modi tentatiōē nūq; deprime- re potuerat: vñ quasi despera- tus se nudum fere deuorandū

prolecerat: sed illesus dimissus ad cellam redie- rat. Cui diabolus apparuit in specie puelle pul- cherrime super genua viri sancti procubens. Quā vt ipse manu in facie percussit cōfestim euauit: sed biēnio sibi fetor in manu permāsit. Inde aspi- dem verendis apposuit: vt se moderet: et sic tenta- tionem fugaret: sed illesus permanens a serpen- te a domino confortatus est. Et sic in sancto pro- posito perseverauit. Hec heraclides. Quienit in domino pridie idus maij.

De sc̄to Theodoro abbate. Cap. clxxij.

Theodorus pa-

comij abbatis successor: insignis sanctitate et doctrina spectabilis in libro de collatiōibus patrum a cassiano edito multimode com- mendatur: qui post ipsum eius successorē monasteria sua in summo perfectio- nis apice strenue gubernauit. De concordia et vni- tate: et de permanēdo in proposito cordis et studij exhortatorias et elegātes ad alia monasteria plu- res ep̄stolas scripsit: et miraculis clarus in dño quieuit. Hec Sēnadi⁹ libro de viris illustribus.

De sc̄to Orosiense abbate. Cap. clxxij.

Orosiensis mo-

nachus pacomij et theodozj ab- batum collega vir morum perfe- ctione conspicuus: et in scriptu- ris diuinis ad plenum eruditus fuit. Qui librum edidit totius di- scipline monastice eruditionis constructū: librum quoq; alium totum plene testamētū vetus et nouum iuxta necessitatē mo-

nasticam compendiosis dissertationibus exponen- tem quem testamenti vice prope excessus sui fi- nem fratribus obtulit. Et sanctitate pollēs in pa- ce obdormiuit. Hec gemnadius vbi supra.

Liber

Prologus quinti libri.

Quintus liber

pñtis catalogi pñinet passio-
nes ac gesta scđōm: quom se-
stiuitates eueniūt infra tps:
in quo ecclia repñtat diuini
vbi r ipsi? ecclie mñimonalē
cōsumationē: ex qua subsecu-
tam nouim? iugē liberorū pcreationē r ppa-
gationē: qđ tps fuit a die pēthecostes: r dura-
bit vsqz ad scđi finē. Et ipm tps repñtat ecclia
a festo pēthecostes vsqz ad aduētū. ¶ In quo
quidē tpe: pñio ipm mñimoniū psumat: vsqz a
premissio pēthecostes festovsqz ad octauā cor-
poris xpi. ¶ Scđo ex ipso mñimōio spñal gñā-
tio ppagat: ab octaua corporis xpivsqz ad aduē-
tū. ¶ Iogz pñio i hacvltima pte ponent festiui-
tates scđōm occurrētes ifra tps illd i quo repñ-
tat diuini mñimoniū psumatio. Et b i toto qñto
libro pñti. Deinde subsequēter ponent festa oc-
currētia ifra tps illd i quo repñtat ex ipso ma-
trimōio filioz gñatio r mñiplicatio. Et b i. vj.
vij. viij. ix. r. x. subsequētib? libris. ¶ Rursus in

Quintus.

hoc tpe piugū xpi r ecclie psumat r perficit.
¶ Pñio ppter spñsynionē q pncipalior eē dz.
Hoc aut agit i ipso festo pēthecostes r p octa-
uā i quo pmissio spñalē i filios adoptiōis ef-
fuso mēbra capiti spiritali cōpaga cōnectunt.
¶ Scđo ē p corporz diuictōes: qđ ecclia repñ-
tat i sbsequēte eucharistie festiuitate vsqz ad
octauā ipsi. ¶ In quo celebrat mēoria illi? vne-
rabilis sacramēti: p cur? sūptionē fideles xpo
etiā corporā copulant. ¶ Et quis istd tps i-
rta fictionē p nos alibi positā nō deberet. pte-
di: nisi vsqz ad diē tertii non. iunsh: vbi finiret
octaua corporis xpi qñcunqz ipm festū seqretur
diē pasche: vt supra descriptim? vics i pascha
occurreret. vj. kalē. aprilis. Tñ illud tps r per-
cōsequēs libū istum pndem? vsqz ad natiui-
tates scđi Johānis baptiste. Et hoc triplici rō-
ne. ¶ Pñio qz festū corporis xpi qđ est vltimū
inter festa mobilia aliqñ vsqz ad baptiste nati-
uitatem differē r extēdi pot. Secūdo vt liber
iste ab alijs in sui breuitate non multū discre-
pet: sed potius adequetur. ¶ Tertio vt subse-
quēs liber ab aliquo festo notabili icohes. Ad
huius ergo tps festa pscrūtada pcedēdi est.

Incipit liber quintus a penthecoste vsqz ad natiuitatem sancti Johannis baptiste.

De festo Penthecostes
spiritus sancti. Cap. j.

Pentheco-

ste dicitur a numero die-
rum q a resurrectione
dñi vsqz diē istū trāse-
runt q fuerunt dies. l.

Nam pentecosta grece: latine sonat
quinquaginta. Nam die quinquagesi-
mo a resurrectione spñsanctus: vt sa-
cra actum testatur hystoria: in aplos
in linguis igneis missus est: qđ ad lit-
teram cōtigit idib? maij. ¶ Circa cui?
missionē quattuor cōsideranda sunt.
scz Ex parte dei mittētis infuso gra-
tiosa. Ex parte spñs aduenientis in-
spiratio miraculosa. Ex parte, cet? su-
scipiētis dispositiō vtuosa. Et ex par-
te effectus subsequētis operatio fru-
ctuosa. ¶ Circa primū sciendū q infu-
sio gratiosa dei mittētis attenditur.
¶ Primo propter missionis liberali-
tatem. Nam adeo deus spiritus sanctū
liberaliter misit: q pater misit r fil?
misit: r spñsanctus etiā seipsum de-
dit. ¶ De primo iohānis. xij. Para-
clytus est spñsanctus quem mittet
pater r. ¶ De secūdo iohānis. xv. Si
autē abiero mittaz eum ad vos. ¶ De
tertio iohānis. xvj. Cum venerit ille

De sanctis in mense maij occurren. Fo. cri.

spūsūitatis zc. Nā sicut dicit leo papa in sermone beate trinitatis inmutabis deitas vna est in substātia: indiuisa in ope: cōsors in uolūtate: par in oīpōtentia: equalis in gloria. Diuisit autē sibi opus nostrē redēptōis mīa trinitatis: vt p̄ p̄cipietur: filius saluaret: spūs sanctus igniret. Q̄ em̄ spūs sanctus deus est. Ideo recte dicit seipsum dare. Qui sit autem eum pater oīpōtenter: filius sapienter. Ipse autem spiritus seipsum dedit ueniuolēter. **Secūdo** propter missiōis pluralitatem. **Q̄** Nam ipse spiritus sanctus datur. Primo inuisibiliter cum mentibus castis illabitur. Job. iij. Spūs ubi uult spirat z uocem eius audis: sed nescis unde ueniat aut quo uadat. **Secundo** uisibiliter cum aliquo signo uisibili ostenditur Luce. iij. Descendit spiritus sanctus corporali specie zc. **Q̄** Item ipse spiritus sanctus apostolis tribus uicibus datus est scz ante passionem: post resurrectionē: et post ascensionem. Primo ad faciendū miracula. Secūdo ad relaxandū peccata. Tertio ad conf. rmandū corda. **Primo** enim dedit eis spiritus sanctū quādo eos ad predicanđū misit: z super omnia demonia: et vt languores curarent potestates tribuit. Hec enim miracula per spiritus sanctū fiebat. **Matth. xij.** Si autem ego in spiritu dei eicio demonia zc. **Secūdo** quando eis insufflauit dicens. Accipite spiritus sanctus quorum remiseritis peccata zc. **Johannis. xx.** **Tertio** quādo eis cōgregatis hac die in cenaculo spiritus sanctū in linguis igneis effudit. **Actū. ij.** **Tertio** attenditur hec infusio propter missiōis diuersitatē. Nam in diuersis figuris z formis spūs sanctus missus est: p̄ter enīz formā linguarū ignearum in qua apostolis datus est: de qua infra dicitur: alias spūs sanctus in triplici specie missus est. **Primo** in specie colūbe super xpm baptizati. **Johannis. primo.** Super quem uideritis spiritū dei sicut columbā descendēte zc. **Et** hoc propter triplicē columbe pprietatē. Nam gemitū pro cantu habet: felle caret: z in foraminibus petre manet. Sic spūs sanctus quos replet facit pro peccatis gemere. **Rom. vij.** Ipse spiritus pro nobis postulat gemitū menarrabilibus. **Gregorius. i.** nos postulant z gerentes facit. **Facit** eos esse sine felle amaritudinis. **Sap̄. xij.** **Q̄** bonus z suauis est dñe spiritus tuus in nobis. **Facit** eos in foraminibus petre habitare. i. in christi uulneribus. **Lact. ij.** Surge amica mea: colūba mea. **glō.** fouens mihi pullos meos infusione spiritus sancti in foraminibus petre. **glō. i.** in christi uulneribus. **Secūdo** in specie nubis super xpm trās figuratū. **Nubes** se a terra eleuat: refrigeriū prestat: z pluit generat. Sic spiritus sanctus quos replet a terrenis eleuat. **Ezech. viij.** Eleuauit me spūs inter celum z terram. **A uicis** refrigerat. vñ beate uirginū dicitur. **Spūs sanctus** superueniet in te z uirtus altissimi obubrabit tibi. i. ab estu uirtutum refrigerabit. **Pluuiam** lachrymarū generat. **ps.** Fluit spiritus eius z fluent aque. **Tertio** in specie status qm̄ in apostolos insufflauit: vt dictum est. **Flatus** leuis est: calidus est: z uite necessarius est. Sic spūs sanctus leuis est. i. ueloz ad se diffundendū: omnibus em̄ mobilibus mobilior est. **Ambros.** Nescit tarda molimina spūs sancti

gratia. **Valid** est ad infāmandū. **Luce. xij.** Ignes ueni mittere in terrā. **Necessari** est ad respirandū. **ps.** Auferes spm̄ eorum z deficiēt. z infra. **Emittē** te spm̄ tuum z creabitur zc. **Q̄** Circa scdm̄ sciendū q̄ inspiratio miraculosa spūs aduentus attenditur. **Primo** ex parte tēporis cōpetentis. Nam missus est quinquagesimo die a pascha: vt detur intelligi q̄ spūs sanctus est legis perfectio: p̄cōdñ remissio: z eterna remuneratio. **Legis** perfectio: qm̄ sm̄ glo. a die agni imolati quinquagesima die data est lex in igne in monte sinai: sic die quinquagesima datur spūs sanctus in igne in monte syon: qui ipse spūs sanctus est p̄fectio legis. **Q̄** plenitudo legis est dilectio. **Est** peccatorū remissio. vñ glo. ideo in quinquagenario: q̄ indulgētia fiebat in iubileo: z per spm̄ peccata remittunt zc. **Est** eterna remuneratio. vñ glo. sicut. xl. dies post resurrectionē q̄bus cum discipulis dñs cōuersat: presentē ecclesiam designant. Sic quinquagesimus dies quo spūs sanctus datur: denariū ecclesie remuneratiōis exprimit. **Q̄** dñs est etiā die dñica: quo die mūdi fuit inchoata creatio per patris oīpōtētia: qm̄ dixit deus. **Fiat lux zc.** **Et** etiā die fuit incepta z cōsumata reparatio per filij sapientia. Nam die dñico xps natus est: z die dñico resurrexit. **Idcirco** eodē die debuit inchoari mūdi sanctificatio per spiritus sancti clementia. **Q̄** dñs est et hora tertia: vt sic p̄fectio operis huius aduentus trinitati ascribat. **Secūdo** ex parte modi cōgruentis. Nam factus est repente de celo sonus zc. **Sonus** em̄ hic fuit repētinus: q̄ spūs sanctus tarda molimina nescit. **Celestis**: q̄ celestes effect. **Uehemens**: q̄ ueternū adimit: unde uehemens quasi ue demēs. **Uel** q̄ mentē ad deum uehit: unde uehemens quasi uehēs mentē. **Fuit** et repletus: q̄ repleti sunt oēs spūs sancto: cuius repletionis signū est. **Nō** resonare: nam dolum plenum nō resonat. **Et** apli in tribulatiōe non resonant: s̄z ibant gaudentes a cōspectu cōcilij zc. **Non** plus recipere: nam uis liquorē plenum plus recipere non pōt. **Et** apli nihil ppriū habere poterāt: sed in cōe oīa diuidebat. **Supereffluere**: q̄d patet in fluuio inūdante: sic apostoli ceperūt supereffluere: q̄ ceperunt loqui uarijs linguis. **Tertio** ex parte flāme apparētis: q̄ in linguis igneis apparuit. **Circa** qd̄ euidendū primo: quare apparuit in lingua potius q̄ in alio mēbro. **Secūdo** quare potius in igne q̄ in alio elemento. **Ad** primū sciendū q̄ apparuit in linguis. **Prō** ut ignea uerba proferret. **Secūdo** ut legē ignea predicaret. **Tertio** ut spūs sanctū q̄ ignis est: per eos loqui cognoscerent. **Verū.** **Uenit** spūs sanctus super discipulos in linguis igneis: vt uerba ignita loquerentur: et igneam legē lingue ignee predicaret: z spiritus sanctum per se loqui cognosceret. **Uel** vt dicit **Gregorius.** Ideo in lingua apparuit: q̄ sicut uerbum hoīs in publico lingua profert: sic uerbum dei qd̄ apostoli predicauerūt spūs sancto mūdo propalatur. **Ad** scdm̄ sciendū q̄ ignis habet quattuordecim pprietates per quas denotant oīpōtiones aduentus spūs sancti: quarū septem denotāt q̄ per ipsum septē principales uirtutes. i. tres theologi cas: z quattuor cardinales sc̄ptm̄. **Alie** septē de

monstrant qualiter per ipsum a septem capitalibus vitis expiamur. Nam ignis habet virtutē excessiua; q; excellit nobilitate ⁊ subtilitate alia cor pora. Hec est fides q; de subtiliori materia pertrahit: ⁊ est nobilior cunctis virtutibus; q; sine fide impossibile est placere deo. Eleuariua: quia sursum tendit. Hec est spes que mentē ad celestia prouehit. Calefactiua: q; vt ad sensum patet frigus expellit. Hec est charitas que affectus in deo accendit. Illuminatiua: q; tenebras fugat. Hec est prudentia: q; animū diuina ⁊ humana sapiētia perlufrat. Discretiua: quia ignis metalla abinnicē diuidit. Hec est iustitia: que inter bonū ⁊ malū discernit: ⁊ ius summiuicūq; tribuit. Consolidatiua: q; vasa testea idurat: hec est fortitudo q; animū mollem in deum cōsolidat. Purificatiua: quia rubiginem metalloꝝ tollit. Hec tēperantia que vicioꝝ rubigines cōsumit. Itē ignis habet virtutē curatiua: q; recta ligna ad arcuositates reflectit. Hoc spiritus sanctus contra superbiā operat altitudines incuruādo per humilitatē. Attractiua: q; aerē attrahit: vt patet in vētosis; hoc cōtra inuidiā emulationes attrahēdo. Consumptiua: quia ligna cōsumit: hoc cōtra auaritiā ⁊ repozalia in vsus pauperū expendēdo. Motiua: quia semp mouet. Hoc cōtra accidiā: q; amor dei nunq; est ociosus. Mollificatiua: quia metalla liquefacit: ⁊ ferrum molle reddit. Hoc cōtra iram cor vindictā expetens demulcēdo. Sanatiua: q; aerem infectū sanat. Hoc contra gulam eius infectiōes purgādo. Restrictiua: q; fluidum lac coagulat. Hoc contra luxuriā eius fluxum restringēdo. Circa tertiuū sciendū q; dispositio virtuosa cetus suscipiētis consideratur. Primo propter numerū: nam spūs sanctus in cxx. discipulos corporaliter missus est: per qd significatur q; spūs sanctus in vniuersos ecclesie filios: vtz in solos perfectos diffundēdus erat. Nā hic numerus. cxx. sunt. xij. denaria. Numerus autē duodenarius orbis vniuersitatē importat: quia et celum diuiditur in duodecim signa: terra in duodecim vētos: ⁊ annus in duodecim mēses. Numerus autē denar? legis perfectionē designat: s; decem per duodecim multiplicata faciunt centū ⁊ viginti. Quēl per hoc ostēditur q; illi in quos spūs sanctus venit habere debebāt perfectiones legis moysayce: que consistit in decem preceptis: ⁊ fidei euangelice q; cōsistit in duodecim articulis. Secundo ppter locum. Datur em spūs sanctus in cenaculo montis syon. Ad qd quindecim gradibus ascendebatur. In quibus dauid ad tabernaculum dñi ascendens quindecim psalmos graduales decantabat. Si autē ordine nerali ab vno incipias et superaddas duo: et deinde tres: deinde quatuor: ⁊ sic vsq; ad quindecim peruenies ad numerum centum ⁊ viginti. In quo numero spiritus sanctus effusus est: vt sic ipsius loci gradus mystice prophetarēt per excrecentiā numerum illorum hoim in quibus spiritus sanctus in eodē loco fuerat corporaliter diffundendus. Tertio propter meritum. Fuerūt enim apostoli receptacula munda: Acut de eis cantatur ad spūs sancti susceptiōnem: ⁊ hoc ppter septē que in ipis reperta sunt que in textu notantur. Fuerunt em primo animo

quieti: quod notatur cum dicitur. Dum cōplerentur dies penthecostes. i. dies requietionis. Esaie lxvi. Super que requiescet spiritus meus: nisi super humilem ⁊ quietum. Secūdo dilectioe vnitati: quod notatur ibi. Erant omnes pariter. Ideo cantatur de eis. Inuenit eos cōcordes charitate. Tertio loco secreti: quod notatur ibi in eodem loco: id est in cenaculo. O see. Ducam eam ad solitudinem: ⁊ loquar ad cor eius. Quarto oratiōe assidui. vnde cantatur. Orātibz apostolis deum ⁊c. Sapientie. viii. Inuocaui et venit in me spiritus sapientie. Quinto humilitate predicti: quod notatur in discipulis. psalmista. Qui emittit fontes in conualli. id est dat gratias humilibz: vt dicit glosa. Sexto pace coniuncti: quod notatur in hoc q; erant in hierusalē: que interpretatur visio pacis: vnde et dominus quando post resurrectionem discipulis apparuit: primo paces annunciat: et postea spūs sancti dedit. Septimo cōtemplatione erecti: quod notatur: quia erant fedentes: vnde maria que vitam contemplatiua de signat: fedebat ad pedes domini et audiebat verbum illius. Circa quartum autem notandum q; operatio fructuosa effectus subsequētis notatur in sex effectibus: quos spiritus sanctus adueniens operatus est: qui continentur in illa auctoritate Johannis. xvi. Paraclytus autē spiritus sanctus ⁊c. Primo ad consolandū mestos: quod notatur ibi paraclytus: id est consolator. Esaie. lxj. Spiritus domini super me. et infra. vt ponerem consolatiōem lugentibus syon. Secundo ad viuificandū mortuos: quod notatur ibi spiritus: quia spiritus est qui viuificat. Ezechielis. xxxvij. Ecce ego mitto in vos spiritum et viuetis. Tertio ad sanctificandū immundos: quod notatur ibi sanctus. psalmista. Fluminis impetus: id est inundās gratia spiritus letificans ciuitatem dei. et infra. Sanctificauit tabernaculū suum altissimus: per ipsum videlicet flumen. Quarto ad pacificandū odiofos: quod notatur ibi pater. Nam pater naturaliter diligit filios. Johannis. xvi. Ipse enim pater amat vos ⁊c. Quinto ad saluandū iustos: quod notatur ibi. In nomine meo: quod est. Iesus: qui salus interpretatur. glosa. In nomine iesu pater misit spiritum: vt ostendat q; ad saluandas gentes venit. Sexto ad docendum ignaros: quod notatur ibi: quia ille vos docebit omnia. Johannis. xiiii. Cum autem venerit ille spiritus veritatis: docebit vos omnem veritatem.

De sancto Isidoro martyre. Cap. ij.

Isidorus mar-

tyr Alexandrie ortus tēpore Decij imperatoris apud cibum insulam passus est. Hic cū esset christianus occultus Numerianū pzetorem a decio ad ipsam insulam missum comitā? est: ⁊ apud quādam peccatrice aphram nomine: que tres puellas publice oibus se prostituentes detinebat hospitatus est. Quas sanctus nocte illa cum amelio eius comite christiano in fide christi erudire cepit. Cum autē puel

le eius pedibus pronolute misericordiā ⁊ anima
rum suaz salutem expeterēt. Interea lucerna ex
tinguitur: ⁊ diuina ex puellis ad ipsam accēdendā
egredif: orante sancto martyre: celesti luce dom⁹
subito illustratur. Quod puella lumine mutuo
rediens ⁊ videns obstupuit: ⁊ lux illa felica tota
nocte perseverauit. Cum autē ap̄bra mane facto
hec omnia matri sue retulisset illa cōuersa ad se
sc̄tm̄ accersit: ⁊ ab eo veritatē fidei didicit: verū
postq̄ puella cū ap̄bra octo dieb⁹ ieiunjs ⁊ oratio
nibus admonēte sancto martyre Jfidozo institis
sent: apparuit diabolus in specie ethiopijs teter
rimis: qui de sancto viro Jfidozo querelā faciebat:
eo q̄ sibi res suas subtrahabat: ⁊ ne sc̄tū ipsū in
abyssum demergeret: exorabat. Cui martyr dñi
id se facturū pmisit dñimodo demon draconē oc
cidat: qui in ipsa insula apud quendā fontē habi
tans plurimos peremerat. Sicq; diabolus dra
conē interfecit: ⁊ Jfidoz fontē purgati. Ap̄bra
vō cū puellis ⁊ matre cōuerse sunt: ⁊ a presbyte
ro p̄phyloronio baptizate. **¶** De audiens Nume
rianus Jfidozū tenuit: primo in quattuor lignis
extensum bouinis neris crudis grauior cedū
fussit: deinde in carcerē misit. Et cū xpm̄ constan
ter cōfiteretur: inde eductus pedibus equo alle
gatur: ⁊ per aspera ⁊ crepidines mōranas distra
bitur: morq; virtute diuina in ip̄o loco per quem
tractus est: aculei ⁊ spine in arbores gūmi masti
ches defluētes cōuerse sunt: ⁊ in testimonij eius
martyriū manāt vsq; in presens: nec valent in lo
co altero trāsplātarī: quin cōtinuo desiccant: aut
gūmi nunq̄ emittit. Deinde in camino ignis im
missus: cum inde illesus exisset: iussu numeriani
decollatus est. Corpus quoq; eius in puteo a pa
gans profectū ab amelio eius comite: ⁊ m̄rope
sancta matrona inde leuatū iuxta eūdē puteū se
pultū est. Sed ⁊ supra corpus ⁊ puteū p̄cessu tē
poris basilica a fidelibus cōstructa: puteū infra
sui ambitū tenet: de cuius aqua oēs egri potan
tes sanātur: vt dicit Aido. **¶** Pe vō dñici michaelis
ducts venetiā corpus huius martyris inde a ve
netis ad eoz vrbē trāslatū quiescit in ducali basi
lica sancti marci. Passus est autē idibus maij.

¶ De sanctis Torquato ⁊ sochs̄ ep̄is Cap. iij.

Torquat⁹: ctbe

siphon: secundus: indaletius: ce
cilius: besychius: ⁊ enstatpius:
rome a sanctis apostolis ep̄o
scopi ordinati ad predicandum
verbum dei ad hispanias missi
sunt. Cūq; ad ciuitatē acitanā
venissent: et quiescētes modicū
discipulos ad vrbē p̄ cibis emē
dis destinassent: mor a pagano
rum multitudine insecuti sunt: qui tunc dñs suis
festa celebrabant. Et cum eos vsq; ad flumiū per
secuti fuissent: cum gentiliū multitudine transire
vellet: ruente ponte multi ex ipsis in flumine ne
cati sunt. Alioq; miraculo lupanaria fenatrit cū
eis qui remanserant crederūt. Post hec sancti
ep̄isopi diuersis vrbibus euangelizantes mul
tos populos ad dominū conuerterunt. Et tandē

Torquatus acij: ctbesiphon vergij: secundus abu
le: indaletius vrsi: cecilius elstberi: besychius car
tele: enstatpius eliurgi quēuerūt. Sed in ciuita
te acitana ad sepulchrū sancti torquati arbor oli
ue in eius festo p̄rer naturā diuinit⁹ florens ma
turis oleis onustat: quaz liquore egritudines sa
nant. Hozū omnīū festū agitur idibus maij.

¶ De sanctis Petro paulo andrea et
dionysia martyribus. Cap. iij.

Petrus: paulus: andrea et dionysia
tyribus decij cesaris passi sunt.
Quoz petri⁹ adolescēs ab opti
mo p̄cōsule ap̄ lemofaciū ciuita
tē cōp̄bēsus: cū se xp̄ianū p̄fite
ret in rota extēsus: vinculis ser
reis toto corpore astrictus: dum
cōstantē p̄maneret: gladio aīad
uersus est. Deinde p̄cōsul ad ciuitatē troadū ac
cedens oblatos sibi nicomachū andrēā ⁊ paulū
xp̄ianos dudū torqueri fecit. Nicomachus autem
diutissime cruciat⁹: cū s̄ā p̄pe esset vt sp̄m̄ emitte
ret: clamauit se xp̄ianū nunq̄ fuisse: ⁊ idolis sacri
ficaturū paratū esse. Qui mox deposit⁹ vbi sacri
ficauit: a demonio arept⁹ ⁊ in terrā elisus: linguā
suā comedēs ifeliciter expirauit. Cū autē diony
sia puella annozū. xv. virgo xp̄iana bec vidēs infē
licitatē illi⁹ argueret: ⁊ xpm̄ dñm̄ verū deū accla
maret a iudice tēta tradidit duobus lasciujs iuue
nibus illudenda. Qui dñm̄ eā corrūpere vellent: et
illa contra eos viriliter dimicaret: apparuit eis
angelus dñi cum immēso lumine qui domum tan
ta luce perfudit: q̄ iuuenes terrore perculli ad
pedes virginis proclauerunt: et veniam postula
runt. **¶** Dane autē p̄cōsul paulū ⁊ andrēā flagel
lis cesos populo tradidit occidēdos. Quos illi
pedibus alligatos extra ciuitatē trabentes lapī
dibus interfecerūt. Ad quos accurrens dionysia
vt secum occideret iussu p̄cōsulis decollata est.
Quoz oīm̄ corpora a xp̄ianis ad vrbē lemofaciū
delata vna cum corpore beati petri martyris se
pulta sunt. Hozū oīm̄ agit passio idibus maij.

¶ De sancto Peregrino presbytero et
martyre. Cap. v.

Peregrinus p̄sby
ter ca

uis romanus a sancto Siro pa
pa cum marsone presbytero: con
dio diacono: et iouiano subdia
no atq; ianuario lectore ad pre
dicandum verbum dei ad galli
as missus est. Qui primo apud
massiliam. Deinde apud lugdu
num: deinde apud antiodorum
predicarunt: vbi multitudinem populi conuer
terunt: et ecclesiam fabricarunt. Post que bea
tus peregrinus iteranum accessit: vbi dum chr̄s
tum annuncaret a iudice tentus et in vico bai
giaco in carcere detentus est. Deinde impera
tori adriano ad iteranensem ciuitatem venien
ti presentatus est. A quo diuersis supplicijs at
trectatus: nonissime decollatus est anno domini
tricentesimo trigesimo. Corpus vero eius feris

expositi cū diebus pluribus permāssisset intactū
 insu angelico a rustico christiano colligis et plau-
 stro imponit: eodēq; angelo duce a media nocte
 vsq; ad aurora ad sc̄m̄ Dionysii parisiē. dedu-
 citur. Quos mane rusticus se antiodozū ad huc
 appropinquare nō crederet: et postmodū se anti-
 stodoꝝ trāsiuisset parisiens aduentis cōspiceret:
 miratus expectabat dei volūtate. Tūc signis ec-
 clesie sc̄i dionysij p̄ seipsos pulsantibus: et mona-
 chis hoc stupentibus neq; causam cognoscenti-
 bus: tandem ex de celo corporaliter ad eos facta
 permoniti oēs monachi sancto corpori obuiarūt:
 et ipm̄ ad locū suū deserētes in capsā argētea ho-
 norifice sepelierūt: vbi et quiescit miraculis pol-
 lens. Passus est aut̄. xvij. kalen. Junij.

De sancto Ubaldo episcopo et con-
 fessoꝝ. **Cap. vij.**

Ubaldus episcopus
 nobili p̄sa-
 pia Eugubine ciuitatis oriū-
 dus a pueritia deo deuotus pa-
 tre defuncto cui fuerat vnicus
 apud ecclesiam sancti Secundi
 iuxta ipm̄ oppidiā sitā litteras
 puerulus didicit: et clericus ip-
 sius ecclesie factus eam in tan-
 tum dilexit: vt ipsam post tem-
 pus de paupere diuitē: de secu-

lari faceret regularem. Qui postmodū a patru-
 noie Ubaldo cuius gratia et ipse Ubaldu voca-
 tus fuerat maiori ecclesie traditus summa sancti-
 tatis perfectione pollere cepit. Qui etiā ab ami-
 cis dudū pullatus vt vxorē sumeret: omnino re-
 cusauit: p̄o. potius militare decernens. Carnem
 quoq; diris et assiduis ieiunijs macerabat. Dein-
 de quasi inuitus sacerdotij gradū cōpulsus ascē-
 dere: oia sibi a patre relicta egenis et ecclesijs di-
 spēsauit. Ecclesiā quoq; suā matrīcē edificis et
 p̄cedijs ampliavit. Sed cū quasi tota ciuitas in
 edio cōflagrasset ecclesiā suā sancti secūdi cū clau-
 stro et domo igne cōsumptā de p̄prio reparauit.
 Dehinc in cenobio canonice portuē. apud rauē-
 nā tribus mēsihus māsit regulā et ordinē dei vi-
 uēdi: nō solū imbuit: sed in scriptis reportauit: et
 reuersus ad ecclesiā suā eandē regulariū canonici-
 corū monasteriū iuxta ordinē portuē. instituit:
 eāq; p̄cedijs dotauit. Et in ipso suo regressu: licet
 itinere fatigatus nunq̄ ieiunij soluit. Cū autē in
 quodā nemore cum focio dormitasset: exinde sur-
 gēs codicē regule obliuione dimisit: et sollicitus p̄
 libri amissione vel saltē deuasitate: p̄pter imbrē
 maximū qui ceciderat redit: librūq; repperit vbi
 dimiserat iuxta viā nec raptū ab hoīe nec a plu-
 uia madefactū. Et q̄ regula ip̄a arctior videbat:
 cū trib' tñ ex suis clericis: alijs abestib' in dicta
 ecclesia regulariterviuere cepit. Quotuo vero
 epo perusino: ybaldus eligi: sed fugiēs ad here-
 mi: tādū latuit q̄dū alius surrogat. Alias etiā
 electus in ep̄m̄ alterius ciuitatis pedes romam
 adist: et ab honorio papa instantia multa resigna-
 tionē obrinuit. Demū disponente dño electus in
 ep̄m̄ eugubiniū ab eodē papa: p̄iū dūcū renitēs
 insus presulatiū acceptauit: et vsq; ad t̄pa alexan-

dri. iij. superuixit: om̄i vite sc̄ritate tātaq; patien-
 tia p̄ditus: vt etiam ab ipsis suis familiaribus in
 iurias perpeffus patientissime tolleraret. Nam et
 a suo iantore aliqñ exclusus etiam semel ostio
 in fronte percussus nullā vindictam excogitauit.
 Et dum quosdam ad instantiā ciuū iniuste excōdi-
 care nollet p̄hibiti sunt oēs sibi clerici ministras-
 re: adeo vt etiā ad missam celebrandam vnicum
 aliqñ feruitore habere non posset: et patienter
 tulit. Preterea cum murum vrbis iuxta vineam
 episcopi repararet: et cloacā in vineam faceret
 infundantem: quod ybaldus p̄hibere volēs cum
 iniuria in cemēto liquido iactatus et sordidatus
 benigne supportauit. Quosdam quoq; eius affi-
 nes iniuriā vlcisci volētes oīno p̄hibuit. Q̄dum
 aliqñ seditio dura esset in ciuitate illuc vt in pu-
 gnā sedare festinauit: quam dum nullo modo
 sedare se posse perpendit: ex industria inter en-
 ses et lapides se in terrā deiicit: nec inde surre-
 xit: donec ciues ep̄m̄ ex vulnere mortuum exstis-
 mantes a seditione cessarunt. Q̄lia vice cum ci-
 uitas eugubina ab. xj. ciuitatū et castrorū ciui-
 bus iniucē cōtra eā colligatis obsessa esset: eam
 qz expugnare vellent. Air sanctus supra murum
 ascendens signū crucis edidit: et hostes nemine
 persequente fugauit adeo: vt relictiis oībus solā
 vitam saluare contenti ad propriā festinando red-
 dirent: ciues quoq; Eugubij de spolijs ditati sunt.
 Q̄ Federicum etiam imperatorem qui obsidibus
 ab eadem vrbē susceptis grauem pecunie sum-
 mam expectabat: exiens ad eum oratione premis-
 sa adeo christi virtuti placauit: vt obsides libere
 redderet: et episcopum plurimū honoraret. Q̄ul-
 tis etiam grecis contulit sanitatem. Nam vni ex
 suis canonicis a graui languore liberatū. Eccle-
 siā sc̄i benedicti consecrans solo vestimento: cum
 contactu paralyticum curauit. Lecis duobus vi-
 sum restituit: quorū vnus p̄ visionē monitus fue-
 rat ad eū accedere pro lumine obtinendo. Alium
 quoq; qui ad eum pro luce recuperandā venerat:
 qz cognouit hoc eius aie salutū nō p̄tinere ad tan-
 tam patientias suis exhortationibus induxit: vt
 p̄missa sibi eterna luce p̄ tēporali p̄dita nullate-
 nus visum recuperare voluisset. Et multis alijs
 signis admodū exfulsit. Deniq; propter nimias
 afflictiones grauit̄ languebat intantum q̄ ex
 carne ipsius potissime ex vlcere pessimo quod in
 latere pariebatur: sanies stollerabilis effluebat:
 nec propter hoc vnq̄ desitit a pontificalibus. ex-
 ercendis. Q̄ die sancto pasche tā durissima p̄ssus
 egritudine: vt vir in lecto se posset erigere: ad
 preces populi per rationem obtinuit: vt per se
 ipsum sine adiutore cōsurgens missam in pontifi-
 calibus celebraret: et populo suo vltimum sermo-
 nem vice testamēti faceret. Et ad vltimum post q̄
 filios benedixit ad lectulum rediit. Inde in graue-
 scente languore sumptis ecclesiasticis sacramen-
 tis orans et p̄sallens dño spiriti reddidit feria se-
 cūda penthecostes: que ipso anno occurrit. xvij.
 kalen. iunij. Q̄um autem tam propter frequen-
 tiam egrotorum ad p̄beretrū venictum et repoz-
 tantium sanitatem q̄ propter multorū deuotionē
 sepulture ip̄ius vsq; ad. v. feriā protracta fuisset

eguis

De sanctis in mēse maij occurrē. Fo. cxij.

corpus eius nulla corruptione maculati: sed suavissimo fragrans odore: cuius luctu multorum et gaudio spiritali ab episcopis Perusio castellan. et callicen. sepultus est honore concedito in canonica videlicet sua iuxta muros civitatis: ubi usque in presens quiescit incorruptum omnino infinitis et crebris miraculis clarens.

De sancta Maxima virgine. Cap. vii.

Maxima virgo

in pago forliviensi vico calidiano virginitatis lilio florescens multibus in pace quiescit decimo septimo kalendas iunij: ut dicit

Ado in martylogio suo.

De sancto Torpete martyre. Cap. viii.

Torpes martyr

in civitate pisana tempore Neronis imperatoris passus est. Nam cum ipse nero civitatem Pisana restaurasset: templum diane ibi constructum: et celum eneum fabricavit nonaginta columnis sustentatum cum imaginibus solis et lune et stellarum que artificiose oriebantur et occidebant: et cum

foraminibus fistularum per quae guttule distillantes pluviam simulabant. Fecit etiam quadrigam subterreneam: quae comota tonitrua mitebat. Eodem autem tempore torpes qui magnus erat in palatio caesaris spiritus dei tactus a sancto antonio presbitero qui in latere montis coetiguo civitatis latebat occulte baptizatus est: et reverens domum ab angelo sibi apparere in fide confirmatus est. Hoc audiens nero caesar: torpetem capivum satellitem proproquinuo suo puniendum dimisit: ipse vero romana rediit. Satellitibus vero torpetem primo in carcere triduo ferro victum afflixit. Deinde ad columnam ligatum cedi fecit: sed orate sancto columna corruit: et satellitibus cum illo pagani compressi. Quae filius satellitum filii nus nocte per noctem in rota ligavit. Quae vero bestias exposuit: leopardus enim ad pedes sancti pedibus mansuetus reddidit: leo vero ubi in eum imperium fecit subito moris. Quod cernens euellinis consiliarius imperatoris ad christum convertens est: et a silvano decollatus. v. kalendas maij. Deinde oratione torpetis templum eius omnibus siderum figuris et eius edificijs ab angelo subversum est: et idolum diane in pulverem redactum. Propter quod iussu silviani iuxta mare ubi flumen arni in equo decidit: sanctus martyr eductus: et ibidem capite truncatus tertio kalendas maij. Cuius corpus in navicula cariota cum cane et gallo in mare exponitur: vel a bestijs roderetur: vel in mare mergeret. Angelo tamen duce navicula ad hispaniam devenit. Et a senatrice christiana celerina nomine que regni dimidium obtinebat in somnis diuinitus admonita corpus sancti reperitur in portu qui dicitur sinos: et iuxta littus honorifice sepelitur decimo sexto kalendas iunij: ubi postmodum ecclesia desuper suo nomini fabricatur. Et festum eius die ipsius depositionis ibidem celebratur.

De translatione sancti Syri episcopi. Cap. ix.

Translatio cor

poris sancti Syri episcopi papientis ab incolis eiusdem civitatis decimo sexto kalendas iunij celebratur. Cuius corpori dominus tantam gratiam contulit: ut etiam ipsius contactu mortui suscitaret. Quibus sum: sardis auditus: claudis gressum preberet: multosque languentes a diversis infirmitatibus sanos efficeret: et obessos a demonibus liberaret.

De sancto Sophonia propheta. Cap. x.

Sophonias

propheta filius chusi: filij godolie: filij amasie: filij ezechie: ut ex textu ipsius prophetie liquet in diebus iosephi filij amon regis iuda prebuit: in duobus videlicet tribubus israel. Jam enim decem tribus in assyrios translata fuerat. Dirigitur autem eius prophetia contra nationes in lectione comprehensas.

Premittens eis futurum iudicium. Populo vero suo israel salutem: et civitati hierusalem restauracionem tunc tempore tribuendam prout textus lectionis denunciavit. Quae enim hieremias et alij multi prophete excidium hierusalem et populi captivitate futuram predicassent. Hic solus in consolatione populi suae ex hoc nationes contra dei populum animosius insultarent: non solum gentibus iudicium comminavit: sed etiam plebi suae revocationem et hierusalem reedificacionem predicavit. Hieremie enim contempcionis fuit. Et quasi seculi eodem tempore prebuit. Hierusalem tamen nec destructionem nec populi sui in babylonem translationem aspexit: Nam ante illa tempora in diebus videlicet ioachim filij iosephi regis iude cum patribus suis in pace dormivit. Et sepultus est in hierusalem decimo quinto kalendas iunij. Hec hieronymus et iosephus: et ex hystoria scolastica. Hic sanctus propheta ex numero est illorum: qui minores dicuntur. et Ecclesiastici: xlii. in sanctorum patrum catalogo conscribuntur.

De sancto Dioscoro martyre. Cap. xi.

Dioscorus lector

et martyr apud egyptum passus est. In quem presens detentus multa et varia tormenta exercuit: ita ut vnguibus carnes eius effoderet et lapidibus eius latera infamaret. Sed celestis luminis fulgore perterriti ceciderunt ministri: novis sine laminis ardentibus adustus martyr consumavit. xv. kalendas iunij. Hec hieronymus in martylogio suo.

De sancto Venantio martyre. Cap. xii.

Venantius martyr

in civitate camerina passus

est tēpore beclī cesaris. Qui a p̄siede tētus cum xpm̄ dñm cōfiteret: primo quidē sustibus cesus deinde in carcere missus: sed ab angelo cōfortat est. Inde eductus leonibus exponit. sed ipsi eius pedibus procūbentes mansuetissimi redduntur. Deinde pedibus appensus verso deorsum capite facile ardetes eius vertici supponunt. Et cum hoc etiā genus supplicij tolerasset manibus et pedibus extenditur: et ignis eius ventre solummodo accendit: et sic in medīs partibus diurni incēsus affigitur. Nouissime cū oīa supasset: gladio caput eius preciditur. Corporq; ipsius in eadē ciuitate a fidelibus tumulatur. xv. kalen. iunij.

De sancto Felice epo et martyre. Cap. xiii.

Felix episcopus

apud spaletē. v. bem sub maximiano imperatore passus est. Qui cum christi dominii predico caret a iudice cōprehensus post plurima supplicia gladio cedente martyrij palmā adeptus est. xv. kal. iunij. Dec ad oīa martyrologio.

De sancto Pudente discipulo et confessor. Cap. xiiii.

Pudens confessor

for ciuis romanus nobilis fili? puncti illustri et p̄sulle fuit: et maritus sabinelle: ex qua duas filias p̄creauit: scilicet potētianā et praxedem. Quas utpote xpianissimus nō solum per manus pastoris presbyteri baptizari fecit: sed etiā in lege diuina

plenus eruditur: et ad obseruantiam uirginitatis induxit. Dic em̄ a beato paulo apostolo doctus fuit: qui domū suā in ecclesia edificauit: quā et per manus pij pape consecrari fecit. Nutritor naq; pauperū et susceptor peregrinorū summa ambitione fuit. Et post multa sanctitatis opera laudabilia in pace quiescit. xiiii. kalen. iunij: ut dicit ad.

De sancta Potentiana uirgine. Cap. xv.

Potentiana uir

go filia fuit beati pudentis et soror praxedis nobilissima romanorū. Dec post mortē parentis utriusq; omnem facultatem suā cum sorore diuidens: ceperunt ambe ditissimū patrimonium vendere: et pecunias pauperib; erogare: in ecclesia vō quam pater illarum construxerat in loco uicinis: qui dicitur in uico patricij: quam prefatus pater earum pudens in titulo beati pastoris dedicauerat: cum consilio pij pape baptisterium construxerunt: cupientes ut familia utriusq; earum die sancto pasche baptizaretur. Quos a numero. xcvi. manumissos beatus pius episcopus aquis salutaribus abluuit. Vbiq; p̄ sanctos presbyteros et clericos die noctuq; diuina celebrari mysteria: et multos baptizari faciebant. Post multorū itaq; martyrum exhibitas venera-

biliter sepulturas: post omnes facultates suas pauperum uisceribus inclusas et christi fideliter commendatas: potentiana in sancto uirginitatis proposito de terris ad christum migravit de cetero quarto kalendas iunij. Sepulta iuxta patrem suum via salaria in cimiterio priscille temporibus antonini imperatoris.

De sancto Iohanne martyre. Cap. xvj.

Iohannes mar

tyr tēpore maximiani imperatoris apud alexandriā passus est. Hic primū uocatus neanias gētilitate deditus a matre theodosia gentile primaria elie ciuitatis maximiano cesari antiochie degenti presentatus: et ab eodem

dux alexandrie effectus est: ut christianos ibidem persequeretur. Et autē nocte quadā cū militib; suis versus alexandriā iter ageret: luce celestis circumfusus: christosq; sibi uisibiliter apperente ad instar beati pauli apostoli ad terras prosternitur: in fide christiana admonetur: et ad dominū repente conuertitur: uentens igitur alexandriā crucem sibi secretis fabricari fecit: in qua diuinitus nomen domini emanuel sculptum repperit. Et cum exexercitus agarenorū alexandrie fines inuasissent: et alexandrinorū filias raptissent: ipse collecta gente sua crucem illas deserens agarenos penne innumerabiles in fugam vertit: eorū multitudinem cecidit et strauit: nullo de suis uel ad modicum vulnerato. Reuersus autē a matre que ipsum alexandriam fecuta fuerat: inuitatur: ut diis pro triumpho habito immolaret. Qui tēplū ingressus idola argentea confregit: et pauperib; erogauit. De quo a theodosia matre maximiano delatus est. Qui ab antiochia per litteras vltioni presidi mandanti: ut neanias tenti immolare cōpelleret: aut diuersis supplicij puniret. Ultio igitur iohannem cōprehensum: idolis sacrificare abnuētē in equuleo suspendi fecit: et a quattuordecim uiris uicissim diutius lacerari: sicq; quasi mortuū in carcerem trudi. Nocte vō a xpo cū angelis et luce nimia sibi apperente confortat: plagis omnib; sanus reddi: nomēq; suū primū quod erat neanias iohannis nomine cōmra. af. inde eductus et sacrificare suauis cū tēplū introisset triginta sex status idolorū euertit. Quapropter multi de militib; in dño crediderūt: qui a sancto leontio ep̄o baptizati: ab vltione p̄siede in christi confessione decollati sunt. Iohānes vō ferro onustus iterum in custodia detinet: vbi existens duodecim mulieres ad se uenientes cū matre theodosia conuertit ad xpm̄. Quas ut xpianas p̄ses cōpernit ipsas omnes equuleo suspendas et uingibus laceratas ac lateribus adustas carceri tradidit vna cū theodosia matre iohannis: que sanctas illas martyres in carcere resouebat. Ipsasq; omnes leontius baptizauit. Sequenti vō die inde omnes cum theodosia educte: primo lapidibus ora earum confusa sunt: deinde extense et uirgis cese: et post hec mancis ferreis cādentibus aduste sunt: nouissime decollate sunt. Post hec autē sancti iohannes

De sanctis in mense maij occurren. Fo. cxiij.

eductus instrumētis ferreis facie concisus ceruice plumbeis percussus. Iterū carceri mancipatur: vbi in tā miracula fecit et demonia eiecit: multoq; ad xpm̄ conuertit. Interea defuncto vltiōe a flauiano successore eius gladio necari iubetur. Sed dum illū spiculator percutere vellet mox subito: et iohannes ad presidem reducitur. A quo iterū appensus neruis cedit: carbonibus incendi tur: plagisq; sale perfundis. Dehinc ante ipm̄ de positum idollū sistitur: ubiq; in manu eius impositur: et ignis subtermitit: vt vel thurificaret: vel manū erureret: qui cū per duas horas manū in igne immobiliter tenuisset: tertio intra carcerem appendit lapidibus in pedibus alligatis. Sed ab angelo solutus et oīa eius vulnera solidata sunt. Deinde in cauinū ignis incensus flamma disperisa ministris aduflis: ipse illesus permāsit. Nonisime iube te flauiano gladio in gutture percussus: et lancea in pectore transfixus martyriū cōsumantē rē. Ialendas iunij. Sepultusq; est alexandrie circa annū dñi ducentēsimū et octuagesimū quartū. Corpus vero eius inde constantinopolim translatus. Inde a iohanne priore monasterij sancti danielis de venethis surreptum: et venetias ad ipsū locum delatū est anno dñi millesimo ducentēsimō et decimoquinto. nonas iulij. vbi et quiescit miraculis crebris pollens.

De sanctis calocero et Parthemio martyribus. Cap. xviij.

Calocer⁹ et parthemius

rome passi sunt sub decio cesare: qui cum essent eumebri triphonis vxoris decii: prior quidē p̄positus cubiculi: alter vero p̄micerius depebenis ab impatore q̄ essent x̄iani: nolentesq; sacrificare idollis: ab eodez gladio occisi sunt. Quoruū corpora via apia a fidelib⁹ sepulta sunt. xiiij. kal. iunij.

De sancto Celestino papa primo et confessoze. Cap. xvij.

Celestin⁹ papa

huius nominis primus natione romanus ex patre p̄isco. Bonifacio pape primo in episcopatu romano successit. seditq; annos viij. menses. ix. Dic cōstituit vt psalm⁹ Judica me deus etc. dicitur ante introitū missę: et psalmi dauid ante sacrificiū cum introitu psallerentur cantando ex-

oibus antiphonatum: quod antea non fiebat: sed epistola pauli: et euangelij dicebantur. Et ex hoc instituto excepti sunt introitus de psalmis et grādualia similiter et offertoria ante sacrificiū. Dic mihi sanctū Britūm filium et successorem sc̄i martini turonensis in britaniā et conuertit oēs ad fidē. Huius etiam tpe tertia synodus vniuersalis ephesine ducentorū patrum collecta est ephesi: iusu pape huius celestini et theodosij iunioris. In qua damnatus est nestorius duas personas

in xpo asserens et condemnatus anathemate: et cōfirmatum est in xpo vnā esse personā in duabus naturis. Et vt beata maria theotococ: id ē mater domini appelletur. Qui etiā sepultus est in cimiterio p̄scille via apia. Et cessauit episcopatus dies vigintinōē. Hic predicte ephesine synodi decretum dictauit: et in vnum volumen clausit: atq; ad omnes ecclesias direxit.

De sc̄o Celestino papa quinto Cap. xix.

Celestinus pa-

pa huius nominis quintus alio nomine dictus petrus de muro no nicolao pape quarto: qui fuit de ordine minorū in c̄pata roma non successit anno dñi millesimo ducentēsimō et nonagesimo quarto. Seditq; in apostolica sede mensibus sex: et dies quattuor: videlicet a. viij. kal. iulij vsq; ad

iij. kalen. ianuarij. Cū em̄ sedes ap̄lica p̄ obitū dicit Nicolai quarti. annos duos: et mēses tres vacasset ad suasionē dñi latini cardinalis hostiens ordinis predicatorū iste in summū pontificē electus est. Qui vocatus petrus de murone ante papatū heremiticā vitam ducebat et multos bonos discipulos fecit. Fuit autē vir magne abstinentie et orōnis: ac regi karolo deuotus. Qui vbi electus est pontificatū renuebat: sed ad magnā instantiā karoli et totius regionis recepit papatū. Fuit autē electus Perusij: et postq̄ creatus est de cōsilio regis karoli noluit venire ad locū cōmuniem vbi electus fuerat: prout ei scripserat cardinales: s; mandauit eis vt ad se venirent: ipse autē venit aquilā: quo et cardinales ad eū venerunt ibiq; coronatus est. Sed anteq̄ de Perusio cardinales recederent dñs latinus infirmatus perusij decessit. Fueruntq; in coronatiōe ipsius plusq̄ ducentamilla hominum. Ad quē multitudinem maxima cōueniebat: tū propter pontificalem dignitatē: tum propter sanctitatis famā. Statimq; post ei⁹ creationem ad petitionē regis sex cardinales fecit: vt deliceret dñm Landulphū de neapoli: fratrē Thomam de ordine suo: et archiepiscopū beneuentanum: dñm Guilelmū de pergamo cancellariū regis karoli: dñm Johannē monachū archiepiscopum lugdunensem: dñm Geraldum archiepiscopum b̄turicensem. Dic in gratijs fuit largissim⁹ adeo: q̄ etiā indiscrete faciebat: vt pote q̄ inexpertus plerūq; decipiebatur: vnde a cardinalibus Inductus sub cōscientie p̄textu incitabatur ad renūciandum. Qui ad petitionē regis karoli neapolim venit. Sed dñs rex ipsius renūciatiōi oīmodo obuiaret: hoc nō obstante: vir sc̄tiōis bona cōscientia motus: primo facta cōstitutiōe: in quib⁹ casibus papa resignare pōt: resignauit papatū in manibus collegij: facto festo dominice natiuitatis: quā renūciatiōe ei⁹ successor: bonifacius autenticauit: quam habes de renūciatiōe libro sexto. Cui fidem facit. quod fecit clemens papa primus huius nominis: vt in catalogo pontificū habetur. Post cessionem vero ad electionem processum est neapoli sub rege karolo. Et electus

est dominus Benedictus caletanus diaconus cardinalis: postea vocatus bonifacius octauus quod fuit anno domini millesimo ducentesimo et nonagesimo quarto. Celestinus autem fedit a septimo: kalendis iulij vsq; ad. iij. kalen. ianuarij. Et cum post sessionem ad heremum redire vellet: a Bonifacio successore detinetur: et in quodam castro dicto funiculys: in honesta custodia non tamen libera concluditur: ubi miraculis clarus postmodum moritur. xiiij. kalen. iunij. Et in quodam sui ordinis monasterio: quod dicitur sancti Antonij retro altare sepelitur. Anno domini millesimo trecentesimo secundo. Et a clemente papa quinto apud auinionem. post modum canonizatur millesimo tricentesimo et tridecimo miraculis eius in orbe propalatis.

De sancto Celestino confessore. Cap. xx.

Celestinus con

fessor: et monachus floruit tempore theodosij iunioris. Qui de monasterio suo ad parentes in modum libelli scripsit epistolam omnibus deum desiderantibus necessariam: sanctitate conspiciam: sermone luculentam. Cuius exhortatione vite ipsius profectio deprehendi potest: quia vir sanctus non potuit aliter docere quam vixerit. Nec vincentius in speculo.

De sancto Juone presbytero. Cap. xxj.

Juone presbyter

et non confessor apud trechoren. ciuitatem claruit in diebus nostris canonizatus per clementem papam vi. Hic ex britannia patrem habebat: matrem a roma per carnem nobilitate seculi pollentibus: genitum in vico ville martini iuxta trechoren. ciuitatem constituto ihu

tricus ab annis infantibus deuote deo seruire cepit. Qui anno domini xliij. partibus missus fuit: ibique in scientiis primitiuis optime fundatus ad studium aurelianensem. se transferuit pro sacre theologie et canonum scientiis acquirendis: ubi tam studiozorum gratia quam scitatis a vino et lautis ferculis: ac delictibus cunctis abstinuit: et corpus macerans orationibus vacabat pudicitiam perpetuo seruans. Inde ab archidiacono redonense pro iudice curie postulatus gratis acceptans officium ipsum cum multa charitate et sollicitudine exercebat: et nihilominus quotidie ad lectionem theologie intrabat: miserabilibus personis oppressis subueniens: iniusticiam sum moperere fouens: iniucos persequens: et discordes ad pacem reducens: operibusque inie digister intendebat. De cuius fama postquam ad eum in trechoren. peruenit: ipsum in iuuersalem sue curie iudicem assumpsit. In quo officio postquam aliquo tempore virtuose se gestit: ad meliorem vitam. scilicet contemplatiua transire cupiens officio resignauit: et ecclesie parochialis de iobenech cuius erat rector: seruitio se prorsus mancipauit. Pannos delicatos quos pro iura statum suum uestierat omnino dimisit: et vestes rudes

albas et modici precti induit: indeque habitum iacti religiosum portauit. Cilicis et carnes domuit: cunctis ieiunijs ab ecclesia indictis in pane tantum et aqua ieiunauit: ceteris diebus mira corpus abstinentia maceravit: orationi et contemplationi maiori temporis parte vocabatur. Aliqua integra septimana solus in sua camera contemplationi intentus perseuerauit: nullo cibo corporeo sustentatus: qui tamen exiens nullam in facie debilitatem ostendit. Quisam etiam diebus singulis celebrabat. Cui aliquando dum corpus dicitur eleuaret: globus igneus super caput eius cunctis uidentibus: et stupentibus apparuit. Pauperes in domo propria caritatis tue suscipies: eis largiter ministrabat: nec numquam sine pauperibus hospitibus esse uolebat. Nam pauperem unum cum uxore et. iij. filiis per nouem menses in domo retinens: eis de victu et uestitu prouidit. Domum etiam quandam disposuerat iuxta suam cum lectis et alijs necessarijs pro suscipiendis egenis: quibus ipsemet in uillibus ministris obsequijs sepius cum eis in mensa comederat: multis miraculorum signis effulset. Cum aliquando in domo sua per unum unicus panis solummodo repertus esset: et beatus iuone multis uenientibus pauperibus subueniri uellet: vicario murmuranti medietates panis dedit: alia iuter pauperes diuisit: medietasque prima diuisa cunctis ad esum satifecit. Cum autem in mensa cum vicario sederet: mulier alias inuisa tres panes maximos et candidos uero dei presertim: et ab eo inuitata dum recubisset subito nusquam comperit. Alias etiam de unico solo pane quem habebat infinitos quasi pauperes ad se uenientes refecit. Alias quoque pauperi elemosinam petenti cum nihil aliud dandum haberet capitulum suum prebuit: et discoperto capite transfrensus post iter medie leuce idem capitulum in capite suo sibi repositum diuisit inuenit. Cum maxima fames regione occupasset ipseque famulis mandasset ut frumentum quod habebat in arca repositum pauperibus distribuere: illique triticum quasi totum ex arca furto sublatum inuenissent: sanctus confessor in oratione se dedit et redeuntibus famulis arca frumento repleta inuenta fuit. Mulier quedam longa infirmitate detenta dum se cum discumberet: comedere non ualens uinum de calice in quo ipse bibebat sumpsisset continuo liberatur. Quenda etiam uinum trionio a spiritu maligno ueratum in lectulo suo una sola nocte ad quietendum secum coponens mane a demone ereptum ad propria remisit. Cum quidam homine per ponte edificando trabes plurimas congregassent ipsaque ligna nimis breuia ad opus inuenta fuissent: oratione sancti trabes ad loci sufficientiam prolongate inuente sunt. A domo cuiusdam signo crucis edito sine ulla re ru amissione igne pensit effugauit. Cum tamen domus tota iam incendio confligaret. Mater et filium dudum inter se discordes missam per eis celebrans ad pacem reduxit. Pro ecclesia dei et pauperibus contra malignates quosque se opponebat: et in curijs iudicum pro eiusdem aduocans interpidus assistebat: uides etiam et uicos circumsens uerbum domini sollicitus predicabat: et multos ad penitentiam conuertebat. Qui dum semel ad predicandum accederet: et pontem quendam transire deberet: inuenit eum ab inundante flumine occu

De sanctis in mense may occurrē. Fo. crv.

patum: sed signo crucis edito aque mox diu
duntur: et postquam scitis transiit subito ad status
pistinū reuertuntur. **Q**uā pauperē quēdā
vicerofum et despectū ac habitu vilē ad men-
sam inuitasset: et ambo in eadē scutella come-
derent: repēte pauper ille pulcher et splēdi-
dus et niueis indutus apparuit: et post mortā
ex oculis oīum euauit. **A**lias etiā eidē ad
mensam sedētis aus quēdā candidi et viridis
coloris sup euz sededit: que etiā a scō manu
se capi pmittens dudū in mēsa quieuit: nec ni-
si ab eo licentiata recessit. **D**ie quadā dum
in sacristia ecclēie sue pro defēsiōe thesauri
domus det: quē quidā ex clericis distrabere
volebāt federet: columba splēdida superuo-
lauit. **L**uius fulgore tota ecclēsia coruscavit.
Hospitatus a quodā nobile et in camera sua
ad dormiendū positus: media nocte ipse no-
bills diuinit⁹ excitatus et monit⁹ vt ad came-
ram suā iret: illuc accessit: inonē abisse vidit.
etiā requirens in cōcaua rupe pñiam agen-
tem inuenit. **O**bitū suū sibi a dño reuelatū
et presciuit et pdixit: et dū infirmus decubēret
nuncū abstinentiā consuetam dimisit. **A**d ex-
tremāque deueniens sumpto viatico et sacra vn-
ctio: per totā noctem diei sabbati apertis
oculis ad crucē intentus perstitit: et in silen-
tio orans in auroza sequētis diei dñice que
fuit infra octauā ascēnsiōis decimono mē-
sis may: videlicet decimoquarto kal. iunij spi-
ritū deo feliciter emisit. **C**ui⁹ corpus in ecclē-
sia trechorēsi sepultū quiescit: et in miraculis
que p eū xps iugiter operat gloriofus viuūt.

De sc̄tis Eustathioz sochs mar. Cap. xxiij.

Eustathi⁹ cuz

vroze Theopista et filijs aga-
pito et Theopisto rome sub
Adriano p̄cipe passi sunt.
Ipsius enim traiani impa-
toris erat quidam magister
militū nomine placidus qui
licet gentilis eēt: operibus
tū mie et hospitalitatis assi-
dus et iustitie intentus: op-
pressis subueniebat. **C**ui vxor nobilis duos fi-
lios pcreauit: quos ipsa mater ppria educa-
uit. **E**rat autē strenū ac potēs in bello: et oēs
barbari subjugabantur ab eo. **E**t q̄ miseri-
cordie operibus insisteret: ad viam veritatis
meruit illustrari. **Q**uadā die cum venationi
insisteret: cunctis circa gregem ceruonūz in-
stentibus militibus suis: ipse vnū ceteris ma-
iorem in siluam vastiorē insecutus est. **E**t cū
in quādā rupis altitudine cōscendisset: et pla-
cidus vt eū caperet appropinquasset: iter co-
nuā ei⁹ formā crucis fulgentē vt solē: et imagi-

nem xpi conspexit: territusq; de equo ad ter-
ram cecidit. **X**ps vero pos cerui sicut olim p
asnam balaam ei locutus est dicens se esse
christū quem ille ignorans colebat. **E**t cuius
ad eam elemosyne ascenderent: quiq; illius
gratia ad aial illud denegerat. **C**ui cū placidus
peteret: se reuelari plenius qd eēt. **X**ps
ei per os cerui mysteriū mūdane creationis
et humāe redēptionis: diuineq; incarnationis
passionis et resurrectionis patefecit addēs vt
se baptizari faceret: si ab eo saluari vellet.
Mandās vt similia sue cōiugū mīciaret: vt et
ipsa quoq; secū crederet: et die sequenti ad ipz
locum reuerti deberet: cui dñs que ei futura
eēt plenius panderet. **P**lacidus igitur iam
perfecte credens: et de fide nostra informat⁹
domū rediit: et pdicta omnia vxori referauit:
que nocte pcedente christū sibi apparuisse di-
cebat: et sibi prenunciāse qd ipsa cū viro et filijs
ad se accedere deberent. **N**octe igitur media
perrexit simul placidus et vxor cū duobus
filijs suis ad h̄gypterūz vrbis iohannē occulte
omni eorū familia ignorāte: qui eos in xpi no-
mine baptizauit: et placidū enstathiū vxorem
theopista: duos vō filios suos paruulos aga-
pitiū et theopistiū nominauit. **M**ane autē
eustathius sub pretextu venatiōis eū paucis
militibus exiit: et ipsos quasi ad feras iuesti-
gandas circūquaq; dispergens solus ad locū
accessit: vbi et forma p̄ime visionis aspexit.
Dñs em̄ eidē apparuit eumq; de precepto la-
uacro cōmendauit: multaq; et duras ei ten-
tationes futuras pdixit: et vt patiēter oīa tole-
raret: et cōtra diaboli dūmicaret ad monuit: ad-
dens qd p tētatiōes durissimas et varias opo-
teret eū alterū Job mīdo demonstrari. **Q**ui
in oratiōe prostratus ad oīa se paratū offere-
bat: virtutē tñ pstantie sibi donari a dño sup-
plicabat. **S**ic dñs celos eustathio conspiciē-
te conscendit: et ipse domum rediens hec oīa
coniugū nunciāuit. **P**ost paucos igitur die-
es egritudine pestifera cūcti serui eius et an-
cille interierūt: vt ne vnus quidem ex miracu-
lo remaneret. **D**einde post aliquot dies equi
et omnia pecora eius: et diuersi generis ani-
malia mortua sunt. **Q**ui quasi ad pestilentia
eluitandā: discessit de domo sua cum vxore et
filijs. **Q**uidam autē scelestes per noctem in
domū eius irruerunt: et cuncta asportantes:
domū auro: et argēto: et rebus omnibus spolia-
runt. **I**pse vero cum vxore et filijs nudus au-
fugit. **Q**ui cum ruborē verentes ab vrbe oc-
culte discessissent: vt in egyptum pergerent:
tota eorū possessio per malorum rapinam ad
nihilum redacta est. **I**mpetrato: autē totusq;
senatus pro tam strenuo viro multū dolebāt:
de quo nullū iudiciū habere poterant. **L**uz

ergo iter agerent Eustathius cū vxore ⁊ duobus parvulis appropinquaverunt: mare patris nautarum ascendentes in ea navigare ceperunt. Dñs autē navis vxorem eustathij speciosam cōcipiuit. Et cū transfretassent ab eo nauulum eiecit: quo nō habēte vide solueret: vxorē pro nauulo tenuit. Et cū Eustathius cōtradiceret: ipm in mare lactari mādauit. Sicq; sc̄tis marty vxorē reliquit: ⁊ accipiens infantes nauem cōcitus eriuit et abiit. Quinq; ad fluum peruenisset: ppter aquarū inundantiam nō est ausus cū duobus parvulis pertransire: sed vnū maiorem in ripa deposuit: ⁊ alterū minorem transportauit: ⁊ dum pro alto rediret: circa medium fluminis eēt ecce leo maiorē: minorē vero lupus inuasit: ⁊ asportauit. Qui capillos euellens ⁊ deflens: se in fluum necare voluit: nisi illū diuina prouidentia custodisset. Pastores autē leonem viuū puerū asportantē insecuti sunt: quē leo intactum dimittēs aufugit. Similiter aratores post lupum inclamantes alterum infantē in colūmē liberarunt. Aliq; vero pastores ⁊ aratores de eodē vico existētes pueros nutriti sunt: quē leo intactum dimittēs aufugit. Similiter aratores post lupum inclamantes alterum infantē in colūmē liberarunt. Aliq; vero pastores ⁊ aratores de eodē vico existētes pueros nutriti sunt. Eustathius vero hec nesciēs: fed pro vxore ⁊ filijs admodū dolens cum lachrymis ad quendam vicū deuenit: sibi mercede p annos. xv. agros illorū boiū custodiuit. Filij vero in alio vico nutriti se fratres eē nesciebant. Dñs autem vxorē eustathij intactā conseruauit: quā ille barbarus morte pueniens incognitā dereliquit. Que apud matronā viduā degens: viridariū eius custodiebat. Imperator autē a barbaris molestus: placidq; recordatus talē se hominē amississe dolens missis militibus ipm p vniuersas mundi partes requirebat. Promittēs his qui eū inuenissent diuitias ⁊ honores. Duo autē olim ex militib; placidi adie; vicū deuenērūt. Quos eustathius recognoscēs: fed ab eis incognitus eos in hospitij suū duxit: eisq; benigne ministravit. Et recordatus status sui lachrymas cōtinere nō valēs septē exiens fleuit: ⁊ inde lota facie ad eos introiuit. Quā illi paulatim discernentes: ipm tñ ex cicatrice recognouerūt. Quē amplexātes: ⁊ vti suum dñm honorantes cū ipm de vxore ⁊ filijs interrogassent ⁊ ipse oīa exposuisset: cōcurrētib; oib; vicinis ⁊ qualis placidus fuerat audientibus: p eū iuxta cōdignum non tractauerant: veniam postulabant. Sicq; milites ipm honorifice induti: romā ad traianū imperatorē dederunt. Qui ei; audiēs aduentū eidē occurrit: ⁊ ipm vidēs in oscula eius ruit. Quinq; ei eustathius q; ei cōtulerant enarrasset: ⁊ imperator ipm ad officij pristini restituit. Eustathius numeratis suis militibus: cū paucos contra tot hostes reperisset: iussit tyrones collegi ⁊ vicos ⁊ ciuitates: vnde ⁊ terra illa in qua filij ei; nutriti fuerant cū duos tyrones dare teneretur filios eustathij in uenes aptos ad exercitus destinari. Eustathius vero eos elegantes vidēs ⁊ moribus compositos: inter cōmūnas suos eos ascripsit. Profectus igitur ad bellū ex hostibus triumphauit: ⁊ rediens victor exercitum suū triduo in locob; cōiung; eius morabat quiescere fecit. Duo vero adolescentes in matris

tabernaculo: matre tñ incognita hospitati sunt. Et sedētes circa meridiē ⁊ mutuo cōfabulantes exponebant sib; huius q; recordabant: vel q; ab eorum nutritoribus audierāt de infantia sua. Et cū maior minor oīa enarrasset: ⁊ ille ecōtra q; a rusticis audierat retulisset: fratres se mutuo amplectentes: p eēt germani recognoscebāt: qui tñ eorum parentes fuissent aliter nesciebant. Quōd cū mater eorū audiuisset: dñm apud se tractauit: an illi filij sui eēt. Altera autē die magistru militū adijt: ⁊ eū interpollans oīa aduersa que sibi cōtingerant enarrauit. Quōd ille audiens eā vxorē suā esse recognouit: ⁊ illa ipm virum suū comparuit. Sicq; alter in amplexus alteri; irruerūt. Quinq; theopista virū de filijs quesiuisset: ⁊ ille ipsos a feris deuotatos assereret: cunctaq; p ordinē enarrasset. Et illa ecōtra q; a duob; inuenibus audierat retulisset: vocati sunt iuuenes illi a magistro militū: qui fuerāt interrogati. Qui dñi oīa eorū gesta pū recordabant vel audierāt retulissent: cognouerūt parētes q; filij sui eēt. Et rētes in oscula inuicē cōgandebāt. Quōd q; exercitus tā de habita victoria q; de inuentio illorū plurimū letabat. Quōd ergo redire ad vrbē traianū defunctū reperit: ⁊ adrianū paganissimū ⁊ crudelē ei successisse inuenit. Qui tā pro victoria suscepta q; p inuentioe suorū eustathij magnifice suscepit: et magnū conuiuiū preparauit. Altera vero die tēplum deorū adijt sacrificaturus p victoria barbarorū. Quo dñi eustathius intrare nollet: eiq; impator xpianū cū vxore ac filijs didicisset: eos nudos in barens statuit: ⁊ eis leonē ferocē dimitti fecit. Qui demisso capite eos adorās a sc̄tis humiliter recessit: ppterq; miraculū multi gentiliū cōuertuntur. Tunc impator bouē enei incēdi iussit: ⁊ sc̄tōs introcludi mādauit. Qui orantes ⁊ se dño cōmēdantes ac p se in oī periculo innocētib; deū orantes: bouē intrauerūt: ⁊ in pace spiritum dño reddiderūt. Tertia vero die de bone educti sunt sic penit; iussit: vt nec capillos eorū ignis tetigisset: nec pilos corporis cōsumpisset. Quorum corpora a xpianis digno honore tumulant: vbi in eorū memoriā oratorum fabricatur. Qui passi sunt. xij. kalendas iunij. circa annū domini. cxi.

De sc̄ta Babilla virgine ⁊ mar. Cap. xxij.

Babilla virgo ⁊

martyr ex regio genere nep̄tis galieni impatoris fuit. Cū autē ad eugeniā virginē rome existētem multe sancte virgines conuenirent: illa ad eam peruenire non valens: per internūciū ei significat: qualiter xpo seruire cupiebat. Ad quam eugenia enuchos suos p̄bhū ⁊ hiacynthū quasi sub specie ei famulandi destinavit. A quibus sancta virgo latenter edocta ⁊ a sancto cornelio papa baptizata est. Sed ab vna ex ancillis suis: q; esset christiana pompeio ipsius illustrissimo sponso acusatū. Et ab eodem subito superueniente cum protho ⁊ hiacyntho orās in cubiculo inuenitur. Quōd post multas persuasiones ipm

De sanctis in mēse maij occurren. Fo. crvi.

babilla a se repulisset: misit ad eā multas matronas: que ipsam, ad cōiugiū inuenis portabantur. Quod cū illa omnino renueret: et matronas oēs licētia flet. Pōpelus ipsius spōsus Galieno imperatori virginē accusauit. Et decretū est ab imperatore vt aut spōsum suū acciperet: aut gladio interiret. Conuenta de hoc respōdit se xpm regem regū spōsum habere. Et renuēs assensum prebere: qz ex imperiali genere erat et publice audiri nō poterat intra domū suam gladio transtuerata est. xij. kalē. Junij. et via salaria sepulta.

De sancto Baudelio martyre. Cap. xxiij.

Baudelius

subdiaconus et martyr apud nemausum galliarum vrbē passus est. Sic cum die quadam super caput sc̄i euurthi ecclesiā consecratis vidisset lucē celitus effusam: et manū dñi se benedicere ad martyriū quasi diuina inspiratione aiatus est. Au diēs aut gotborū rabie in galliis perstreperē nemausum accessit: et gentiles sacrificantes redarguere cepit. Ab eis igit detētus diuis supplicis afflictus: fustibus cesus: in equo leo suspēsus: et diuissime tortus: atqz lateribus flāmis adustus cū in fide xpi immobilis inter oīa tormenta persisteret: nouissime bipēni capite cesus est. de cuius corpore sanguis emanās in lac cōuersus: multos egros inde perfusos sanauit. Vox quoqz decollationis eius voces angelice psallētes audite fuerūt. Corpus aut eius a fidelibus in ipavbe tumulātū est: ecclesia desuper edificata. De cuius tumulo laurus arbor exorta et mirabiliter per ecclesie parietē egressa multo tpe ibidē permāsit. Cuius folijs tacti lāguidi curabatur: demonesqz ex obsessis copozibus pellebant. Qui passus est. xij. kalen. Junij.

De sancto Austregisillo epo. Cap. xxv.

Austregisill

episcopus bituricensis. floruit in galliis tpe heraclii imperatoris: vt ait sigibertus. Quibus inter cetera virtutū miracula: cū molēdinarius qdā die dñico vellet molā emē dare: ipsamqz dñi tereret: eius manus ferri manubrio adeo adhesit q nullo modo poterat amoueri. Lunqz ad sanctū ep̄m cōfugisset: ipm penitentem et delictum confitentē cōfestim vir dñi liberauit. Sepultusqz est biturice. xij. kalen. Junij. vbi signis admirandis resulget.

De sancto Constantino imperatore. Cap. xxvj.

Constantinus ma

gnus imperator: sc̄tissimus quāuis a pluribus latinorū iustus et sanctus reputet: a grecis tamē in sc̄toꝝ catalogo exp̄ssius nominatur. Huius pater constantinus imperator quina cū Gale rio maximo imperauit: āno. xvj.

imperij sui constantinū filium suum ex obscuro re helene olim cōcubina matrimonio sibi natum: vt dicit in legenda helene matris sue. xv. kalen. septembris. ad imperiū sc̄tū tulit: qui imperauit annos. xxx. menses. x. dies. xj. Anno aut eius imperij quarto maxētius maximinū filij romē augustinus creatus est. Licinius dacia oriūdu cōstantie sororis constantini vir carminū in imperatorē creatur. Itaqz respublica tunc sub nouis quatuor principibus fuit constantino et maxentio filijs augustorū: licinio autē et maximino hominib⁹ nouis. Deinde quinto p̄secutionis anno inter cōstantinū et maxētū bellū exortū est. Maxētius sepe multis p̄elijs fatigatus: vltimo ad pontē molinum interfectus est a constantino. Maximinus xp̄iane persecutionis intentor apud tarsum dum contra liciniū bellum disponit interit. Post que constantinus apud danubium de barbaris victoriam obtinuit: vt habitum est supra de inuentione crucis. v. non. maij. Exinde quasi per somnium in christum credidit: quē tamen vnū ex dijs magnis reputauit. Deinde ad vrbem rediens: post aliq̄d annos lepre plagam incurrit: et a siluestro papa baptizatus anime corporisqz salutem et mūdationem percepit: vt dictū est supra in bystoria siluestri. ij. kalen. ianuarij. Qui primo die baptisimi sui hanc legem dedit: vt xps tanq̄ verus deus ab omni vrbē romana coleretur. Secunda vt si quis xpm blasphemasset puniretur. Tertia: vt quicūqz xp̄iano fecisset iniuriā bonorum suorum parte dimidia priuaretur. Quarta: vt sicut imperator: romē sic romanus pontifex caput ab vniuersis episcopis habeat. Quinta: vt quicūqz ad ecclesiā cōfugerit ab omnibus seruetur inuicis. Sexta: vt nullus nisi de licentia sui episcopi ecclesiā cōstruat in aliqua ciuitate. Septima: vt ad edificationem ecclesiarum decime possessionum tribuantur. Octaua: ad sepulchram beati petri venit: et desuis culpis se lamentabiliter accusauit. Post modum arrepto vidente ad fundamentum basilice construendum: terram primus aperit: et. xij. coppinos ad honorē. xij. apostolorum in suis scapulis foras eiecit. Postq̄ autē beatā helēnā matrem suam ad xpm conuertit: vt dictū est supra in eadem legēda siluestri. Constantinus gloriosus princeps iusto in ordine et ipsa vice conuertit: edictum siquidē statuit extra vllā hominū cedē templa claudi: et xp̄ianorum ecclesias aperiri: ac de nouo cōstrui mandauit: christianisqz dedit licentiam insimul congregari. Sic q̄ post. x. annos in quibus a persecutoribus ecclesia versabatur: de persecutione christianus effectus: pacem ecclesie indulxit: romā ecclesiā mirabilibus et insignib⁹ primilegijs dotauit. Et vt alios ad ecclesias edificandas induceret: in proprio lateran. palatio ecclesiā in honore saluatoris mūdi fabricauit. Quā et siluester papa publice cōsecrauit: vt dicitur. v. idus nouēbris. Deinde vt romanū pōtifficē excelētius sublimaret: vrbē romā cū terris et oppidis ad eam pertinentibus et omnibus dignitatibus imperialib⁹ sedi apostolice cessit: et ipse cum principibus et nobilibus romanorum bizantium: que ciuitas erat at byntie se transtulit: quam et ad in-

star rome edificijs ⁊ magnitudine ampliata: ex no-
mine suo cōstātinopolim appellauit. Ibiq; sedē
imperialē cōstituit. Unde ⁊ extē regio dicta est
romania. i. roma noua. nelo em̄ grece latine dicit̄
nouo. Post hec cū licinius imperator quasi in
cōstātinū despectū qui xpianus effe: tus fuerat
xpianis nouā persecutionē indixisset: cōstātinus
vir ingēs principatū totius orbis affectans licin-
niūq; xpī fidelē emulatore detestās: eidē bellū in-
tulit: quē primū in pānonia denicit. Deinde apud
chiala oppressit: ac demū crebris bellis deo sibi
aduersante terra maritq; fugientē ad deditiōnē
coegit: priuatumq; iussit occidit anno imperij sui
xv. Quis oibus ministris iam nefarie persecutio-
nis extinctis. Sicq; totius orbis principatū in pa-
ce obtinuit: multasq; gentes diuersis prelijs sub-
iugauit. Innumerabiles in eo animi corpisq; vir-
tutes claruerūt. Militaris glorie appetissimus:
fortuna ei in bellis p̄spera fuit: industria sagacis-
simus: liberalibus artibus ⁊ ciuilibus deditus: in
sectator iusti amatoris quē sibi ⁊ liberalitate ⁊ do-
cibilitate quesuit. In amicis egregius nulla occa-
sione pretermittēs: quo opulētiores eos clario-
resq; preffaret. Multas leges abrogauit: mul-
tasq; nouas edidit. Sacerdotes ⁊ ecclias super
oia honorauit: eo q̄ in ip̄is xp̄m se honorare testa-
retur. Illud uo qd̄ in hystoria tripartita legis:
em̄ vsq; ad mortē diffusile baptismū: in nicea ci-
uitate in arriana fide baptizati: mirabiliter ab-
horret a vero. Quis em̄ nisi mēte caprus credide-
rit tān virū: sub quo nicea synodus. cccxvij. pa-
trū cōgregata est: in qua fides n̄a recitata est: et
arrius cū suis cōplicitibus dānatus: errorē se velo-
let mancipari dānato: maxime cum ⁊ arriū sciret
sc̄toꝝ patrū ⁊ sua auctoritate dānati: ⁊ apud lau-
diciam dei iudicio turpissima morte mulctatum?
Sed ⁊ ecclia dei ⁊ oēs antique legēde approbant
ip̄m a b̄to siluestro a baptismū suscepisse: ob reue-
rentiā xpiane fidei romanā vrbem: ⁊ imperialem
dignitatē romano pōtiffici contulisse: ⁊ se ad edifi-
candū cōstātinopolim trāstulisse: ibiq; imperiū
cōstituisse: que ip̄m nedū baptizati fecisse quis
credat? Sed ⁊ si quis eum rebaptizati in arriana
perfidia dicat: adhuc minus credibile iudicatur:
vt supra rationibus suatum est. Ea aut que men-
dose de constātinō dicta sunt: de constantino eius
filio vera esse inueniuntur: vnde ppter eximiam
quā habuit ad cultū xpī religionē ⁊ reuerentiā ad
clerū: creditur ab aduersarijs cōfictum esse. Nam
beatus gregorius cū de ip̄o loquitur in registro
eum bone memorie appellat. Et ambrosius dicit
ip̄m esse magni meriti apud deum: q; primus ipe-
rator viā fidei ⁊ deuotionis principib⁹ dereliquit.
Isidorus etiam in chroniciis suis hoc reprobandans
omnino dicit eum feliciter terminatum: vnde greci
eum catalogo sanctorum annumerant: vt dictum
est: et festum de ip̄o solemniter agunt. In alia au-
tē hystoria legis ip̄m ab eusebio papa baptizati
fuisse: quod similiter false cōscriptū apparet. Et
post eusebiū melchiadē papā a p̄fecto vrbis tar-
quimio per martyriū vitam finiuisse confet: quod
sub christiano augusto q̄s facere nullatenus pre-
sumpsisset. Cōstātinus igitur apud nicomediaz

cum in perfidas bellū oziretur: morbo oppressus
republicā bene dispositā filijs tradens quieuit
in pace. xij. kalen. iunij. Anno impij sui. xxxj. eta-
tis vero. lxxij. Sepultus in vrbē regia eius nomi-
ni dedicata. Dic gloriofus princeps fecit basi-
licas istas in vrbē roma. Videlicet basilicam dñi
saluatoris in pprio lateran. palatio vt dictū est.
Basilicā cōstātinianā: vbi baptizatus est: vbi ⁊ fon-
tē prophētico lapide constituitur ex argento mi-
rabiliter ornatū: quā in honore iohānis baptiste
ecclēsie lateranen. appendiciā esse voluit. Basili-
cā beati petri apostoli in tēplo apollinis: cui⁹ lo-
culū auro ⁊ argento insigniter contexit. Basilicā
beati pauli ap̄i extra muros in via ostiē. cuius
etiā loculū exornauit. Basilicā in palatio syziano
q̄ cognominat̄ sancta hierusalē in honore venerā
de crucis: vbi et de ligno crucis dñice locauit. Ba-
silicam sancte agnetis ex rogatu constantie filie
sue extra muros via numentana. Basilicam beati
laurentij martyris extra muros via tyburtina in
agro verano: vbi sepultus est. Basilicam. xij. apo-
stolorū intra vrbē. Basilicā beatoꝝ macellini ⁊ pe-
tri: vbi corpus beate matris eius quiescit. Basili-
cā apostolorū petri ⁊ pauli ⁊ iohānis baptiste i ci-
uitate ostiē. iuxta portā vrbis. Basilicā sc̄ti iohā-
nis baptiste i ciuitate albanen. Basilicā ap̄toꝝ in
vrbē capua quā cōstātinā nolauit: ⁊ alias plu-
res: quas oēs sacris vasib⁹ ⁊ altib⁹ ⁊ alijs ad di-
uinū cultū p̄tinentib⁹ infimici sc̄ij p̄dotauit.

De sancto Hospitio confessoze. Cap. xxvij.

Hospitius con-

fessor vir domini apud nuceriam
inclusus ferro ad carnē acclui-
tus cōmuni tēpore modico qua-
ne et dactylis vescebat: in qua
dragesima vero solis radicibus
herbarū vtebatur: vt de eo scri-
psit paulus longobardo ⁊ hysto-
riographus lib. iij. Dic sp̄i pro-
phētico dotatus aduentum lon-
gobardozum longe ante p̄dixit. Quos cum ad-
esse cognosceret: omnes fratres suos emittens
solus remansit: longobardi vero ferocissimi ad lo-
cum venientes: ⁊ vt intrarent aditum querentes:
sed minime inuenire valētes ascenso tecto descē-
derent ad virum dei. Quem vt ferro vincum re-
periunt: existimauerunt eum esse reum aliquē ibi-
dem ex culpa reclusum. Sed cum ipsum vnus eo-
rum gladio ferire vellet: brachium sibi arefactum
est. Qui mor vt veniam petijt: sanctus eum illi-
co sanauit: et conuersum ad christum monachum
fecit. Qui etiā v̄bū dñi logobardis f̄dicans plures
ex eis dē dño acquisiuit. Quieuit
in pace. xij. kalen. iunij.

**De sc̄tis timotheo et polio
⁊ eutychi⁹ marty. Cap. xxviii.**

Timotheus: po-

lius: ⁊ eutychi⁹ martyres apud
mauritanā cesariē. passi sunt.
Qui in p̄fata regione verbū dñi
vndiq; disseminantes gloriofo

De sanctis in mēse maij occurrē. Fo. cxvij.

martyrio pariter coronari meruerūt. xij. kalē. iunij. v. ait Aldo in martylogio a hieronymo scripto.

De sancta Julia virgine et martyre. Cap. xxix.

Julia virgo et

martyr ex ciuitate cartaginē. cū dicta vrbis capta et subuerfa fuisset: captiua ducta fuit: q̄ sortita cū alijs concaptiuis deuenit in seruitutē cuiusdā eusebii gentilis nobilis palestini: cui diligētissime famulabatur spacio quo poterat ieiunijs et orationibus vacās. Eūq; dñs eius p̄uis

xpianā ob eius gratiā seruituti diligebat. Cū autē ad gallias cū mercibus tenderet et in capite co: sic cū nauī applicuisset: ancillāq; fecit deduxisset: contigit in ipso loco gentiles dñs suis solētia celebrare. Et dñi taz naute q̄ nauigantes cū incolis insule ad sacrificia deorū accederent: sola iusta remansit in nauī. Adperto q̄ xpiana esset felix quidam tribunus petijt ab eusebio ancillam eius pro quattuor ex suis comitari: ad hoc solum vt eā sacrificare cōpelleret. Quod cum ille propter eius gratum seruituti omnimode recusaret: into conuicio naute ex industria eusebii inebriarunt. Quo dormitante iuliam rapiunt: et sacrificare nolentem alapis cedunt: crinibus torquent: et dudum flagellant: tandem crucifixum consentē cruci confingunt: vbi post moxulam spiritū emisit. xj. kalen. iunij. Monachi autē quidā qui in insula marmarica que vulgo gorgona dicitur habitabant diuina reuelatione moniti nauē ascendentes corsicā deuenērūt: et corpus martyris xp̄i tollētes celerrime redierūt: et in eoz insula sepelierūt: qd tamē p̄cessu tēporis aīca regina vxor desiderij longobardoz regis inde brixiaz transfulit: et in monasterio eius nomini fabricato honorifice collocauit.

De sanctis Casto et Emilio martyribus. Cap. xxx.

Castus et Emilio

martyres in ap̄rica passi sunt. Qui vt scribit beatus Ciprianus libro de lapsis propter verbi: fidei confessionem per ignem conflagrati passionis martyriū cōsumauerunt. xj. kalen. iunij.

De sancto Desiderio ep̄o et socijs martyribus. Cap. xxxj.

Desiderius ep̄i

scopus lingonē. tēporibus honorij et theodosij imperatoz martyriū passus est. Nam dum yvanda lingonē. ciuitatem dudū obsessam debellarent. Sanctus ep̄s murū ascendens p̄ suo grege clementiā postulabat. Tandali vrbem intrantes: et multitudinē ciuium xp̄isti consentiū cruci-

dantes: ep̄iscopū in ecclesia pro populo oriantem

reperientes ceperunt: et suo duci nomine cresco presentauerūt. Qui cū se libentissime morti obrulisset: dum illi residuo populi parcere vellent: eductus ex vrbē decollatur: nulla p̄pter hoc erga gregem misericordia peccatis exigentibus exhibita. Cū autē spiculator ep̄iscopi portam vrbis intrare veller: capite illiso mor expirauit. Statimq; factis irruētibus ianua adeo obstruitur: vt nulli deinceps p̄ ipsam aditus patere posset in testimonium martyris xp̄isti nulli licere ostendens vt p̄tiam illam intraret paganus: vnde sanctus ep̄iscopus eriuert decollandus. Dum etiā ipse gladiator xp̄isti martyre percussisset in libro diuino ibidem aperto sanguinis nōnnullē gutte stillātes plura folia perforarunt litteris omnino illesis: qui vsq; hodie in testimonij cōseruatur miraculi. Sed paulopost Erascus in ciuitate arelatē a suis captus et hostibus traditus crudeli necē p̄ceptus est. Sanctus vō desiderius sepultus est lingonis miraculis clarens. Inter que si quis intra ecclesie sue septa falso iurare sciēter nitit: celesti mox vltione puniē. Passus est an. x. kalen. iunij.

De sancto Desiderio alio ep̄iscopo et martyre. Cap. xxxij.

Desiderius ep̄i

scopus lugduñ. cū v̄ta celebris mirabilibus fulsit: passus ē in eo des territorio lugdunensi: villa pristiniano: cuius corpus modo sepultū veneratur in ecclesia vicinensi. festumq; eius ibidē. x. kalendas iunij recolitur.

De sancto Theopōpo ep̄iscopo et martyre. Cap. xxxij.

Theopōpus ep̄i

scopus nicomediē. in eadē ciuitate passus est cū quodā senesio sub diocletiano augusto: qui primo anno ip̄erij sui illuc accedēs iussit fieri statuas ex auro apollinis et artemis: et eas in tēplo pductas a cūctis adorari. Eūq; theopōpus ep̄iscopus ad phanū eductus simulacra adorare noluisse

missus est in clybanū ignis: in quo die et nocte illisus permansit. Nocte vō inde extens luce, celesti preuia ad palatiū diocletiani deuenit: oibusq; tanuis referatis diuinit̄ vsq; ad lectū suū accessit: seq; viuente p̄stans ad clybanū rediit. In cuius medio mane psallens et omnino inustus repertus est. Quod dñi imperator magis ipsius ascriberet vt experiretur canē in furnū mitti fecit: qui subito incensus est. Post hec theopōpus diebus. xxxij. in carcere sine vllō cibo detineret: sed a domino cōfortatus vultu hilari inde productus. Tunc iussu imperatoz oculus sibi dexter effoditur: sed ipso ad carcerē redeunte sibi a dño restituitur. Quod dum diocletianus iterij artibus magicis deputaret: accersito ad se quodā egyptio maximo mago theona nomine induxit eū ad ep̄iscopū suis preiugis occidendū: voluit tamē primo artē eius vide-

re. Qui tantū ferocissimū ad se ductū dū in aure ipsius aliquaverba dixisset: subito in duas partes discerpsit: que in lance ponderate equaliter p̄sa uerūt. Tūc magus theop̄pō obtulit spirulas farinulas artis magicę: et ueneniū in calice demonis pleni. Et cū ille hec oia sine lesione gustasset: magus conuertit: cū eo carceri traditus ab eodē baptizet. Nomēq; sibi senesius iponit: inde sanctus educus: et in fibrā supin⁹ extensus atq; ad stipes ligatus lapis magnus vix ab octo uiris portatus: ventri eius superponit: sed eleuatus lapis a seipso ultra r̄p. cubitos diuinitus p̄siluit. Dehinc in eminenti suspirans pedibus: capite deorsum saxoq; ingēti ad eius ceruicē alligato: sune quoq; quo tenebatur p̄ciso: vtr̄ raptim tractus ad terrā strūperet: sine ulla lesione in pedibus stetit. Notissime autē decollatus est. Senesius vō in defeso terre positus: humoq; opertus equis superinductis: vt calcibus terrā premeret: migravit ad r̄p̄m. Quorū corpora nec comedie in eodem tumulo sepulta sunt. x. kalen. iunij.

De sancto **Danaem discipulo.** Cap. xxxiij.

Danaem discipulus.

berodis tetrarche collataneus fuit. De quo scribitur Actū. xij. cap. Dic fidei carbo licē doctor: et p̄pheta sub ḡsa noui testamenti apud antiochiā in x̄po quiescit. ix. kal. iunij. vt dicit Hierony. in martylogio sc̄toꝝ.

De sancta **Johāna vxore chuze discipula.** Cap. xxxv.

Johanna discipula.

de qua cōmemoratur Luc. vlti. cap. que cū tribus maris circa sepulcrum dñi legitur fuisse sollicita. Dec fuit vxor chuze procuratoris herodis antipe: q̄ fuit tetrarcha galilee: et hec post ascē sionez domini cū discipulis fuit: eisq; sedule ministravit: et apud hierosolymā in pace quiescit. ix. kalendas iunij. vt dicit Hieronymus vbi supra.

De sancto **Seruulo martyre.** Cap. xxxvi.

Seruulus maritus.

passus est tēporib⁹ numerianū imperatoris in ciuitate tergestina sub iunilio p̄side. Qui nobilibus eiusdem vrbis parentibus et xp̄siantis or̄: p̄fe videlicet Eulogio: matre clementia: ab annis puerilibus in fide doct⁹ deo seruuiens ecclesias frequentabat et in oratione persistebat. Et cū annoz esset. xij. exiens ciuitate in spelunca anno vno et mēsisbus. ix. latuit heremiticā vitā ducens. Deinde celesti voce admonitus vt parentes reuiferet: qui est vbiq; p̄quirebant ad ciuitate deuenit: medionz itinere mire magnitudinis serpentē inue-

nit. Quē primo quidē videns expanit: postea autē confusus in christo signū crucis edidit: et exussauit in serpentē. Statimq; coluber per mediu crepuit: veniensq; ad parentes letanter suscept⁹ eis cuncta que sibi cōtingerent enarrauit. Post dies modicos eulogius mortuus est: et seruulus cū matre vidua morabat: et miraculis coruscabat. **G** Filius cuiusdā cuius a demonio verabul clamate de mone per os pueri: q̄ si puer ad ferulum duceret: statim immūdius ab eo spiritus effceret. Quē cū dudū requisissent: parentes puerū ad ferulū deduxerūt: et que demon dixerat narrauerūt. Statimq; sp̄s puerū elidens cepit dentibus frederet: et spumans ipsum diuinitus agitare. Seruulus vō inuocato nomine trinitatis immūdiū confestim spiritū ab eo eiecit: et ipsūz cū parentibus ad r̄p̄m conuertit. **Q**uidā quedā famosa nomine fulgētia filium habens grauit̄ febicitantē veniēs ad sanctū iuuenes p̄ salute filij supplicabat. Qui domū eius ingressus oratione p̄missa egrotantis manū tenuit: moxq; ipsum liberatū a febre de lecto p̄duxit: et vna cū matre ad baptismi gratiā p̄duxit. **Q**uidā domū cōstruens ex alto ceciderat: qui feminibus facebat. Quē in lectulo leuati ferulo obtulerunt: qui p̄ eo ad r̄p̄m orauit: et apprehensa eius dextra ipsum silico incolumē eleuauit. Sed quacūq; det̄ti valitudine ad eū concurrentes sanitate cōsequēbātur: multiq; gentiliū conuertebātur. **D**eniq; tentus a iunilio p̄side vt idolis immolaret: cum sacrificare contēpisset: primo nervis ceditur: dehinc in equole suspēditur et torquetur: eiusq; latera vnguib⁹ lantantur. Et post hec depositus oleo feruenti perfunditur: sed in pis omnibus cōstantior redditur. Et cum preses putaret q̄ magicis artibus supplicia fugaret: lotio fetenti ipsum lanari iussit: vt sic more gentili maleficia expellerent. Sed virtus diuina fetore in balsami fragrantia in naribus omnium cōmutauit. Et cū popul⁹ ipsum innocētē clamaret: preses timore multitudinis ipsum extrahere eductū gladio iugulari fecit. Cuius corpus mater cum oibus per eū cōuersis in eadē ciuitate omni leticia sepeliuit. ix. kalendas iunij.

De sanctis **Donatiano et Rogatiano martyribus.** Cap. xxxvij.

Donatianus et Rogatianus.

fratres in galliis ciuitate nammetis tēporibus diolectiani et maximiā passi sunt. Qui cum in dicta ciuitate residerent: et p̄cepta imperatoris christianos ad immolandū cōpellerēt: aut diuisissent **D**onatianus iam senex germanū corde fidelez baptizari cupiebat: anteq̄ persecutor de quo intellexerat: ad urbem attingeret: sed tamen cum propter sacerdotis absentiam baptismum habere nō posset: ambo fratres ad dominū orauerūt: vt martiriū rogatiano pro baptisimo succederet: q̄ et factū est. Nam ambo comprehēsi et in catasta extensi ac la niati: deinde lancea militari per fossionissime capite cesti sunt nono kalendas iunij.

De sanctis in mense maij occurren. Fo. cxvii.

De sanctis Anolino & socijs mar-
tyribus. Capitulum. xxxviii.

Anolin' custos

carceru erat sub pfecto vrbis al-
machio tēpoze maritiani. Cum
autem almachius vrbano papa
detentus in carcere custodiendū
anolino tradidisset: et sermones
sancti pape anolinus cum tribus
tribunis audiuisset conuersi sunt
ad christū: et ab vrbano pontifice
in carcere baptizati. Quod prefectus cōperiens
anolinum teneri fecit: & sacrificare nolentem con-
festim iussit capitales subire sententiā. Tribunos
vero xpm confitentes: primo quidem grauer la-
natos ad sacrificia duci mandauit. Sed audiens
eos in idolum conuulsisse: ipsos eodez loco decol-
lari precepit. Qui passi sunt. ix. kalen. iunij. sepul-
ti iuxta sanctos tyburium & valerianum.

De sancto Urbano papa & mar. Cap. xxxix.

Urbanus papa

et marty: huius nois prim' na-
tione romanus ex patre pontia-
no de regione via latina: calixto
pape primo in episcopatu roma-
no successit: feditq; annos. viij.
mēses. ij. dies. xij. Die genere no-
bilis ab infantia christianus vir-
tute abstinentie & castitatis oma-
tus: dignitatis officium virtutū
studijs adornauit. Multoties pro fide ex vrbē pro-
scribitur: sed a fidelib' clam reuocatur. Huius tē-
poze incepit ecclesia rome predia possidere: de q̄
bus sanctus pontifex clericis et notarijs q̄ gesta
martyriū cōscribebāt sumptus ministrabat. Ante
enim ecclesiā ad instar apostolorū in cōuiuēbat:
pecunias tantū recipiē pro egenis. Dic multos
christianos ad fidem conuertit. Valerianū spon-
sum sancte cecille & fratrem eius tyburtiū neduz
baptizauit: sed ad martyriū palmā exhortādo per-
durit. Postq̄ autem beata cecilia sancto pape vrbano
domum suam tradidit dedicandā: & ipsa in
eandem vitam martyrio finiuit. Urbanus predica-
tioni & baptizatiōni insistentis fidelitū ab almachio
prefecto vrbis capitur: & in carcere detinetur: de-
inde sibi oblatum cum prefecto eidem xpianitatez
opponeret: & thesauros cecilie req̄sisset. Respon-
dit vrbano: q̄ plus mouebatur almachius cōcu-
piscētia thesaurorū: q̄ cultura deorum. Et cum
ipsum prefectus superare non posset: anolino tri-
buno in custodia tradidit: vbi existēs anolinū cum
aljs tribus tribunis cōuertit: vt supra p̄ime di-
ctum est: quibus per martyriū assumptis: Urbanus
ad simulacra ducitur: & thura imponere per-
urgetur. Sed orāte sancto idoli cecidit & xij. sa-
cerdotes ignem ministrātes occidit: quem in ipso
loco prefectus decollari iussit: cuius corpus mar-
tencia vxor carpasij nuper cōuersa cum filia luci
na sepeliuit cum cecilia tyburto valeriano & mari-
mo in eodez sepulchro: q̄ passus est. viij. kalē. iunij
circa annum dñi. cccx. Die cōstituit: vt omnia va-

sa ecclesiastica ad sacrum ministeriū pertinentia
aurea vel argētea fierent: vel si pauper eēt eccle-
sia stannea: mon autē vitrea: ppter fragilitatē: nec
ligna: ppter porositate: nec cuprea: ppter nau-
seam & abominationē. Hic etiam fecit ordinatio-
nes. iij. per mensem decembris: presbyteros. xij.
episcopos per diuersa loca numero. xv. & cessauit
episcopo patus dies. xij.

De sancto Niceto martyre. Cap. xl.

Nicetus marty

quod interpretatur victor: gotho-
rum gente oriūdu: sed ab eorūz
proxims vitijs alienus ab annis
puerilibus per sanctū theophiliū
gothorū episcopi: q̄ & primo con-
cilio nice celebrato iterauerat in
fide doctus & baptizatus est. Cum
autem inter gothos discordia or-
ta esset: & due ex eis partes fierent: quarū vni frir-
tirgenes alteri vero athanari' p̄fuit & ipse par-
tes adiuicem decertassent: friritirgenes ab atha-
narico victus est. Qui se tunc cōtulit ad presidū
romanozū: & ab imperatore valentiano ad christi-
anitatez suscipiendā cum suis inductus: sumpta
romana militiā q̄ erat in thracia: cruceq; x̄pi pre-
uia aduersarios expugnauit. Quapropter atha-
naricus cum suis fides suscepit. Et succēde te
dicto theophilo episcopo vrbis philo q̄ & ipse constan-
tinopoli secūdo fuerat concilio celebrato: oēs go-
thi partis illius ab eodem vrbis philo in fide docti et
baptizati sunt. Quis etiam eps sacre scripture li-
bros de latino transfuit in linguā gothorum: vt
populum ad fidei rudimēta perduceret. Nicetus
autem qui christiane parti adhererebat xpm virili-
ter predicabat. Qui ab aduersarijs athanarici go-
thi: qui iuxta danubiū habitabant: detētus & ad
fidem xpi benegandā compulsus est. Quod cum
facere recusaret: in ignem copiosus mittitur: & sic
spiritum deo reddens marty: dignus efficitur.
Cum autem quidāz noie marianus de ciuitate
maseupstia olim sancto martyri amicitia speciali
coniunctus corpus eius requireret: & furorez go-
thorum gentiliū formidaret: nocte confurgēs ad
corpus perquirēdū accessit: verum cum locū igno-
raret: stella sibi apparet: & vt olim magis viam
ostendente ad locum perducit: quia supra corpus
martyris quiescente sacre sibi reliquie reuelātur:
et ab eodem colecte in domum suam honorifice
collocantur: multaq; sanctorum miracula earum
virtute demonstrantur. Processu vero temporis
a fidelibus ecclesia in ciuitate cōstruitur & corpus
martyris illuc transfertur: solo manus pollice ad
eius solatiū mariano dimisso. De corpore vero sa-
cro nihil amplius vllō tempore potuit amoueri.
Nam dum aurentius episcopus maseupstie eccle-
siam fabricasset: & de reliquis sanctorum tharaci
probi & andronici de auarjana vrbē vicina partes
pro consecratōe ecclesie obtinisset: promissio de-
facta q̄ de reliquis niceti martyris parte in recō-
pensatiōe referret: apertoq; sepulchro manū ad
auferendū ex mēbris aliquid posuisset confestim
manus eius arida & contracta facta est: nec prius

estituta donec epus de temeritate penitens: ma-
num vt posuit pro consequenda sanitate ad cor-
pus reduxit. Post tps decursum corpus ipsum
venetias translatus q̄scere dicitur in ecclia sancti
nicolai. Passus ē aut̄ sc̄ctis marty. viij. kal. iunij.
De sc̄cto zenobio epo & cōfessore. Cap. xij.

zenobi? episcop?
pus civis florentine vr̄bis nobil-
lissimus a puerilibus annis diui-
nitus litteris imbutus: sanctita-
te conspicuus: post minores gra-
dus ad episcopatu eiusdem civi-
tatis electus est. In quo multo
tempore presidens gregem dñi
cum verbo & exemplo sollicite pa-
uit: & multorum signorum gloria

sp̄l̄edit. Inter que dum quidā ecclie sue predia
occupasset: nec sepius admoniti ea reddere vel-
lent subita morte perēntes exemplo suo alios ne-
dum ad restitutionē sed ampliores dotationē flo-
rentine ecclie puocarunt. Quatona quedam
apostolorū limina v̄stās vnicū suuz paruulū se-
cum deducēs eum febricitantē: zenobio epo com-
mendauit: & romā perrexit: quē ipse materno mo-
re diligēter fouit. Quoz die quadā necessitate ec-
clesiā adisset: & mater ipso instanti rediēs filium
eadē hora expirasse repperisset: corp? eius in vl-
nis accepit: & cum lachrymis añ pedes viri des pro-
fecit: quē ille sua oratione cōtinuo suscitauit. In
cuius testimoniū locus in quo genua firit genicu-
lus vocatur: qui si aliqñ a quaqz bestia immundi-
cia pollutur mox diuina v̄tione bestia illa puni-
tur. Quā vice egressus de ciuitate iuuenē qui a
tumuli portabat inuenit: pro quo deposito p̄bere-
tro erequias celebrauit. Rogat? quoqz ab astanti-
bus pro eius suscitacione ipso quoqz ex hūilitate
diutius recusante tandē acquiescēs pro ipso di-
dum orauit: & pplm omnes x̄p̄teleson: clamare
admonuit: sicqz iuuenē ad vitā reduxit. Quieuit
in pace maturus etate. viij. kal. iunij. Sepultusqz
est in ecclia sancti laurētij. Inde post aliquot an-
nos translatus in ecclia sc̄ctē virginis reparate. In
cui? trāslatiōe facta tpe byemali arbor q̄dam quā
casu ipsi? p̄beretrū tetigit: subito flores p̄duxit.

De sancto Dionysio episcopo medio-
lanensis. Capitulū. xliij.

Dionysius epi?
scopus mediolan. tēpore constā-
tj filij cōstantini claruit. Qui ab
eo aliquando circūuentus arria-
ne heresi subscripsit. Et postmo-
dum cōpunctus ab eusebio ver-
cellen. episcopo cuius erat in ba-
p̄timate filius venias petijt. Cui
ille penitentiam indixit: propter
quod a constārio ad cappadociā

in exilio delegatus ibidem pro xp̄isti fide & catho-
lice veritatis assercione vitam finit. viij. kalen-
iunij. Cuius reliquias sanctus basilius cesaree
cappadocie episcopus: postmodum ambrosio me-
diolan. episcopo transmisi: quas ille deuote su-

sciens honorifice ibidem recondidit.

De sancto Mutio abbate. Cap. xliij.

Mutius abbas

vt rettulit compes hieronymo
in vitis patrum. Primo genitilis
fuit & latronum princeps ac se-
puleyozū violator. Qui cum no-
cte quadam ad domum deo dica-
te virgini deuenisset expoliāci
gratia: subito soporatus videt in
somnia quedam regali habitu in-
dutum eum a flagitijs desistere
monentem: alioquin mortem turpissimam cōmi-
nantem: videtqz monachorum militiam: et eorum
ducem: qui noie mutij q̄ iussa adimpleret illi regi
promittebat. Euigilans ergo subitoqz conuersus
ad ecclesiam confugiens baptismum suscepit: et
ad heremum transiens in sanctitate nimia solitas
riam vitam duxit: multosqz discipulos habuit. Se-
mel tantum in hebdomada id est dñi ca die panes
sibi missum diuinitus comedeat: nullūqz alium
decetero cibum sumebat. Adolecens quidā ad
eum accedens a b eo monachus efficitur: et dum
ab eo monachali habitu vestitur: cepit iuuenis di-
cere q̄ optaret se ab eodem patre mortuum ve-
stendum: q̄ se mutius facturū promisit. Cum au-
tem post aliquot annos iuuenis decessisset: & eus
abbas indultus interrogatus ab eo an ipsuz suffi-
cienter induerat. Respondit defunctus q̄ sic: et
q̄ promissa optime implenerat. Iterum cum quē-
dam in extremis constitutum visitare curaret: et
multa sibi et comitibus via superesset: solqz iam
ad occasum festinaret: precepit soli vt se modicū
expectaret: quod et sol fecit: nec occubuit: donec
mutius cum soctis ad locum peruenit: vbi mona-
chum iam defunctū inueniens: eumqz vocans in-
terrogauit quid preoptaret an ad vitam presen-
tem redire: an somno suo quiescere. Qui respon-
dens q̄ magis cuperet dissolui & esse euz christo:
iussus a sancto in pace obdormiuit. Quāterū quo-
qz in extremis laboranti: qui conscientia premēte
mortis exitum expauebat. Rogatus ab illo tres
annos sibi ad penitentiaz concessos a dño impe-
trauit. Quem ad heremū deducens post triennū
ad domū suam quasi angelū reduxit. Nocteqz su-
perueniente ille quasi dormitās expiraui: quem
abbas mutius sepeliuit. Hic etiā frequēter ad lo-
ca remotissima in mōtō diuinit? pro voto eue-
ctus est. quieuit autē in xp̄isto. viij. kalend. iunij.

De sancto Mutio confessorē mo-
nacho. Capitulū. xliij.

Mutius alius

monach? vt dicit Heracleides:
cum secularis vir esset: mundo
abrenunciare desiderans cum fi-
lio paruulo octo annozū ad mo-
nasterium accessit: & tandū cum
infante pre foribus excubabit:
donec instantia improbitatis cō-
tra consuetudinez cenobiozū cū
filio susciperetur. Intransqz monasterium a filio

De sanctis in mense maij occurren. Fo. cxiij.

se iunctus est: vt iam non se patrem esse memineret. Quod vt plenius probaretur: de industria negligebat paruulus squalidus indutus: colaphis etiā sine causa sepiissime cesus: ita vt nunq̄ videret filium nisi lachrymarū vestigijs genis profusum. Pro amore christi nihilominus et obediētie virtute rigida: hec oīa patientissime tolerabat. Cum die quadā abbas flere vidisset infantes: iussit patri vt filium iaceret in flumē qui non adeo cito mandauit: q̄ celeriter mutius iussa cōpleuit. Sed procurati fratres de industria paruuli de flumine rapuerunt. Tunc abbati a dño reuelatū est: sanctum mutium hac obediētia abrahe patriarche meritum acquisisse. Dec heraclides.

De festo corporis iesu xpi. Cap. xlv.

Festiuitas corporis iesu

xpi ab vrbano papa quarto nuper instituta est: videlicet anno dñi. M. cclxiiij. anno pontificatus eius primo. Cuius institutiōis causa motiua fuit miraculū quod tunc temporis apud vulturnum castrum apparuit. Cum enim quidā p̄byter de veritate sacramenti aliqd̄ hesitaret: et sacrā hostiā cōfregisset: subito sanguis vīnus ex hostia manare cepit: et corporale adeo cruore tinxit: q̄ nulla vnq̄ lorie deleri potuit: sed in testimonium miraculi vsq; in p̄sens in corporale sanguis permanet: et viterbis: vbi tūc erat curia pro reliquijs reservatur. Hoc igitur miraculo principaliter inductus romanus p̄fiter vrbanus quartus. In eius sacramēti deuotiōe affectus pie statuit p̄fate institutionis memoriā p̄ maius quinta feria post octauas penthecostes a cunctis fidelibus celebrari: vt qui per totū anni circulū eo vtimur ad salutem: eius institutionem illo tēpore specialiter recolam: quo spiritus sanctus discipulorū corda edocuit ad plene cognoscēda huius mysteria sacramēti. Nam et in eodem tēpore cepit hoc sacramētū a fidelibus frequentari. Legitur enim in actibus apostolorū q̄ erant perseverātes in doctrina apostolorū et cōmunicatiōe fractionis panis et orationibus statim post sancti spiritus missionem. Cum autē hoc gloriofum sacramētum sit quoddā singulare donatū nobis a christo donatum: et quattuor sunt que donum quodlibet extollunt: vbi videlicet concurrunt. In dante liberalitas: in dono preciofitas: in modo cōgruitas: in sumenteyero necessitas et vtilitas. Quācirco circa corporis christi sacramētū quattuor occurrunt consideranda: videlicet in dño largiēte liberalitas

generosa. In dono excellentē preciofitas valiosa. In modo congruente opportunitas speciosa. Et in hoīe sumente vtilitas fructuosa. Circa primū sciendum q̄ christi liberalitas in hoc sacramēto apparet ex eo q̄ ibi summe relucet diuina omnipotētia: sapientia: et benivolentia. Cum enim homo in aliquo opere totum suum posse et scire et velle nihil amplius potest. In hoc autē dono apparet summe. Primo dei opotentia: q̄ in sacramēto eodez mirabilia tot operatur. In tribus em̄ operib; maxime apparet opotentia dei: scz in creatione: incarnatione: et cōsecratione. Opus autē incarnationis preponit operi creatiōis. Cū Augustinus. Homo deus de virgine natus potētius opus est q̄ mundus de nihilo creatus. Opus autē consecrationis adhuc apparet mirabilibus q̄ ipsa incarnatio triplici ratione. Primo quia in incarnatiōe creator factus est creatura. Nam verbū manens qd̄ erat assumpsit hominem qd̄ nō erat. Hic autē creatura fit creator: panis nāq; substātia que est creatura inaiata: efficit caro xpi que est caro dei: et sic substantia panis fit substātia vnita substātie dei. Secūdo q̄ opus incarnatiōis factū est ab ipsa trinitate immediate nulla creatura cooperante: hic autē licet trāsmutatio fiat a deo: tñ mediante et cooperāte hoīe sacerdote et aliq̄n peccatore. Tertio q̄ incarnatio semel facta est nunq̄ iteranda: cōsecratio autē corporis xpi quotidie et multoties iteratur. Secūdo apparet hic maxime dei sapiētia: q̄ ipsum sacramētum in testamētoveteri pluries p̄figurauit. Sapiētia autē est opus subtile p̄reindere: et pluries etiam formaliter designare. Et huius multimode hoc venerabile sacramētū in veteri testamēto fuisse p̄figuratiū. Principaliter tñ eius apparēt figure tpe legis nature: tempore legis scripte: tpe p̄phetie: tēpore legis nature. Figura huius habetur in sacrificio melchisedech: q̄ fuit rex hierusalē et sacerdos dei: vt dictū est supra de melchisedech: q̄ sacrificiū suum deus obtulit panis et vini: vt habetur Genes. xiiij. Hic em̄ p̄figurauit xpm̄ verum regem iudeorū et sacerdotē summi patris: de quo pater eius sm̄ carnē dauid p̄p̄bete tauerat dicens. Tu es sacerdos in eternū sm̄ ordinem melchisedech: q̄ sacrificiū sui corporis et sanguinis sub eisdē speciebus obtulit deo patri. Tēpore legis scripte. Figura huius habetur de mānā qd̄ deus pluuit patrib; in deserto: qd̄ ab hebreorū p̄p̄o in diuersis vasib; collectū: scz a quibusdā in magnis: a quibusdā in paruis semp̄ eiusdē mensure inueniebat: et ad oīm saporē edentes cōuertebat: quo panes aliti sunt patres in deserto vagātes: donec in terram promissam de fructibus gustauerunt.

Quo prefigurabat hoc sacramentū qđ integralliter sumitur ab oībus in quacūq; quantitate hostia tributur: qđ etiam s̄m affectionē sumētis sic in eo ad omnē saporem virtutis vel vitij operat. Et hoc pane nos ali oporet in deserto presentis seculi peregrinātes: donec ad terram celestis patrie deuententes ipsum xpm ventris virginē fructum in suo fonte gustemus. ¶ Tēpore pphetie. Figura habet in helia: qđ fugiens a facie izabelis in deserto peruagans obdormiuit in ymbria iuniperi: quē angelus suscitauit & subcinerū panes ostendit: quo refectus in eius fortitudine peragravit vsq; ad montem dei. Quo presignabat peccator: qđ fugiens a facie tētationis in deserto presentis seculi lassus in contemplatione arboris crucis quietem inuenit. Ibiq; carnem xpi sub specie panis subcinerū pendente accipit: quo cibo refectus securus perambulat vsq; ad montē etherei regni. Idcirco hoc sacramentū dicitur viaticū: qđ panis viatorū. Tertio apparet in ipso summe dei benignolentia: qui dedit. ¶ Primo seipsum. Nō em̄ dedit celum: nec angelū: nec apostolū: nec matrē patriam: nec corpus suum. ad 1. timoth. ij. Dedit semetipsum pro nobis &c. ¶ Secundo dedit se in cibum non in focū: nec in seruū: sed in edulū. Augustinus. Vox dei de celo: cibus sum grandium: cresce & māducabis me &c. ¶ Tertio in perpetuum: non vsq; ad annum: nec decennū: nec centennū: sed vsq; ad seculi finem. Mart. vlti. Ecce ego vobiscum sum oībus diebus vsq; ad consumationē seculi. ¶ Circa scđm sciendū qđ huius doni preciositas apparet: ex eo qđ ipsa caro & sanguis christi nobis donatur: quo nihil preciosius esse pōt: quia caro deifica & verbo vnita vt dictū est. ¶ Circa cuius veritate dubitari consueuerunt principaliter septem: qđ et si rōnibus pbari nequeāt: qđ fides nostra qđ est de supernaturalibus non subest argumentis scientiarū naturalium: tñ aliquibus naturalibus exemplis oīa dubitabilia aliquāliter persuadentur. ¶ Primo em̄ dubitatur quō panis in carne & vinum in sanguinem transmutatur. Huius exemplū naturale habemus qđ panis quez comedimus in veram bois carnem: & vinum quod bibimus in verum sanguinē naturaliter cōuertit: post certum horarum spacium operāte natura. Quid ergo mirum si qđ natura facit interuallo aliquorum horarū deus sine tēpore operatur. Ipse em̄ natura & creauit & eius cursum sua oīpotentia mutare potest. ¶ Secūdo quō accidens nulli imitatur. Accidētia em̄ sine subiecto in eodē existūt quod p̄ oībus dubitabilius videtur. Non enim illa rotunditas & albedo & sapor & alia accidētia sunt panis: quia panis ibi non est: nec corpus xpi: qđ vt pote corpus humanū talia accidētia non habet: nec aeris: qđ tali luce a nullo corpore colorat: ergo in nullo subsistit. Sed in ipsis naturalibus apparent aliqñ accidētia: qđ nulli subiecte corporee inueniuntur: sicut curuitas remi in aqua: nō em̄ talis curuitas est accidēs remi qđ rectus est: nec aque qđ sine remo tale accidēs nō habet: ergo in nullo subsistit. ¶ Tertio quō corpus in hostia collocat: videtur em̄ mirabile qualiter xps qui deus est & hō perfectus sub modici panis specie cōtinet. Sed

si quis aduertat qualiter sola substātia trāsmutatur videbit euidenter qđ substātia que nō suscipit magis nec minus: sub illa modica hostia contineri potest. Sicut em̄ ibi sunt accidentia panis sine subiecto: sic & ibi est substātia corporis sine alio quo accidente: & per consequēs nulla est ibi dimensio p̄tatiua sine qua substātia magni corporis sub p̄tate minimi corporis contineri potest. Huius exemplum in naturalibus habemus: qđ ad hoc vt scz visibile corpus ab oculo videatur necesse est: vt dicit Aristot. qđ forma visibilis sit in pupilla: et sic columna & domus ab oculo visa est in pupilla non p̄tatiue s; formaliter: & montem maximum in modico speculo videmus. ¶ Quarto quomodo in pluribus non multiplicatur: vnum enim & idem corpus christi in multis & infinitis altarib; per diuersas mundi partes in multis hostiis eodē tempore consistit: nec tamen ex hostiarū multitudine corpus vnicum plurificatur: qđ etiam in celo & in altare: tñ diuersimode cōtinetur. In celo em̄ corporaliter: in hostia sacramentaliter. Huius exemplum habem; qđ vnius & eiusdē bois imago in diuersis & multis existēs non plurificatur. Et in se ipsa subsistit corporaliter in speculo vero formaliter. ¶ Quinto quomodo diuisus non laceratur. Cum em̄ hostia per partes diuiditur: corpus non frangitur: sed in qualibet p̄tūcūq; minima particula integraliter cōtinetur. Huius exemplū apparet in speculo: in quo cum vnius bois vna sola consistat imago: si per partes diuidat: in qualibet parte etiā modica integraliter imago eadem resulat. ¶ Sexto quō sumptus non cōsumatur. Nā non est adeo modo in orbe tam maxim; qđ toties sumptus amodo nō esset cōsumptus. Huius exemplū apparet in candela a qua si lumen ab infinitis candelis recipiat appositis: lumen tñ ipsum nunq̄ minuitur: sed semper eodem splēdore relictet. Tritici etiam qđ a mūdi eroditio semper oēs boies comederunt: nunq̄ consumere potuerunt. ¶ Septimo quō in diuersis diuersimode operat. Nam sicut ille qui digne sumit remediū suscipit: sic indigne sumens iudicū sibi manducat & bibit. Huius exemplū est de vna & eadē medicina que duobus egris a medico data vni bene disposito operatur ad sanitatē: alteri male disposito operatur ad mortē: non ex defectu medicine: sed ex mala sumētis dispositione. Sic ergo de veritate huius sacramenti cōstare potest. Iohannis. vj. Caro mea vere est cibus & sanguis meus vere est potus. ¶ Circa tertium notandū qđ modi cōgruitas siue opportunitas apparet: ex eo qđ istud sacramentū non datur in forma propria: sed sub specie aliena scz panis & vini. Circa qđ tria vidēda sunt. ¶ Primo quare sub bina specie datur: vtz caro sub specie panis: & sanguis sub specie vini. Ad hoc respōdet thomas in hymno. d. Quib; sub bina specie carnē dedit & sanguinē: vt duplicis substātie totum cōbare hominē. Homo enim ex anima & corpore consistit: & per hoc apparet qđ hoc sacramentū est resectio vtriusq;. Nam caro est resectio corporis: et sanguis anime: quia anima omnis carnis in sanguine est. Leo. ¶ Secundo quare hoc sacramentum sub modici specie occultatur. Hoc autem se

est xps primo ad ostēdendū miraculū: in hoc em̄ dei omnipotētia apparet mirabilis: que in hoc sacramento eodē tot mirabilia operatur: quot non esset: si in propria forma traderetur. Secundo ad augendum meritū. Nam dicit Grego. fides non habet meritū: cui humana ratio prebet experimētum. Maximum enim meritum fidei est credere: quod homo non videt: immo qđ natura per omnes sensus dissuadet. Tertio ad euitandum fastidium. Non em̄ posset homo sumere carnē et sanguinem xpi in forma pp̄ta: qđ et gustus fastidiret: et animus abhorreret. Tertio quare sub forma panis et vini potius qđ alioꝝ elementoz tradat: hoc aut fit ppter tria. Primo ppter magis acceptabilem sumptionē. Sūt em̄ comestibilia que ab aliis quibus abominantur: vt porri et cepe: quedā que recusantur ppter aliquā egritudinē: vt pisces ab egrotis: quedā que nō reperit̄ur ppter diuersitatem tepoz vel locoz sicut pepones qui nō inueniunt̄ in hyeme: et corburnices citra mare: quedā que carius emittunt̄: vt perdicēs. Ideo dat hoc sacramentū sub talibus sp̄ibus: que ita sunt cōfōrmes nature: sic delectabiles gustui: si: oibus locis et t̄pibus reperibiles: sic copiositer abūsdantes: vt nullo fastidio: vel egritudine inopia: vel caritudine quis excusetur ab huius sacramenti sumptione. Secdo ppter mysticā significationē: vt sicut panis et vini sunt naturalia et principalia corporis alimēta: qui panis cor hoīs confirmat: et vini letificat: sic per hoc appareat qđ hoc sacramentū est aīe plena refectio vita et alimentū. Tertio ppter ostēdendā vnionem: vt sicut ex multis granis vnus panis conficit̄: et ex multis racemis vnū vinū eliquat̄: sic ostēdat qđ per hoc sacramentū vnitati multi fideles qui sunt mēbra xpo capiti in vno ecclesie corpore vniunt̄. Ro. xij. Sicut em̄ in vno corpore multa mēbra habemus: et infra. Ita multi vnū corpus sumus in xpo: et hec est ratio augustin̄. Circa quartū notādū est qđ vtilitas huius sacramenti apparet esse septuplex. Prima est dñice passionis cōmemoratio. j. Corin. xj. Quoties mādū. panē hūc et cali. bi. morē dñi an. Secda est xpi et sumētis vnitio. Job. vj. Qui mādū. meam car. et bi. meū san. in me ma. et ego in eo. Tertia ē demonis expugnatio. vnde cātat ecclesia. O salutaris hostia. que celi pādīs ostiū: bella premittit hostilia da robur fer auxilium. Quarta est peccoz remissio. Quinta est omnīū virtutū et gratiaz infusio. vnde dicit eucharistia: qđ est bona gratia. ab eu qđ est bonum et charis gratia. De his duobus vtilitatibus dicit sc̄tus Tho. nullum etiā sacramētū est isto salubrius: quo purgantur peccāta: virtutes augent̄: et mēs oīm sp̄ialiū charismatū abidātia ipinguat̄. Sexta est pene purgatorie expiratio: qđ gregorius per multa exempla pbat in. iij. dial. et satis diffuse. vnde dicit thomas. Offerit in ecclesia p viuis et mortuis: vt omnibus pfit: qđ est p salute oīm institutū. Septima est eterne glorie collocatio. Job. vj. Qui mādū. meā car. et bi. meū san. habet vitā eternā. et in fra. Qui mādū. hūc pa. vi. in eternum.

De sancto Eleutherio papa et martyre. Cap. xlvj.

Eleutherius pa

pa et martyꝝ natione grecus pater abudio de oppido nicopolitoberto ep̄o romano tēpato successit: et sedit annos. xv. menses. vj. dies. v. Hic accepit epistolā a lucio rege britānicō vt per eius mādātū xpianus efficeretur: cui papa misit duos religiosos viros. Videlicet faganū et damianū. qui regem predicatum et populū conuerterunt. Hic constituit que alias apostolo decreta fuerant: scz vt nulla esca vsualis a xpianis fidelibus repudiaretur: quam deus creauerit: que tamen rationabilis et humana est. Hic fecit ordinationes tres p mensem decembris: presbyteros. xij. diacones. vij. ep̄os per diuersa loca. xv. qui etiam tempore cōmodi imperatoris martyrio coronatus est: et sepultus cum fratribus suis iuxta corpus beati petri apostoli in vaticano. vij. kalendas iunij: et cessauit episcopus dies. vj.

De sancto Quadrato discipulo. Cap. xlvij.

Quadrat' apo

stolozū discipulus fuit qui apud athenas ad predicandū verbum dei missus: postqđ eidē vbi pluribus annis euangelizauit: clausus doctrina et vita sanctorum fine quieuit: ibidemqz humatus iacet. vij. kalendas iunij. vt ait Hieronymus.

De sancto Augustino ep̄o angloꝝ. Cap. xlvij.

Augustin' ep̄i

scopus angloꝝ a beato papa gregorio diuino instructus missus est ad angliam ad predicandum anno. xliij. imperatoris maritij: vt dicit sigbertus et bedā: et aliquantū supra tactū est in legenda gregozij pape. iij. idus martij. Cum quo etiam melit' et Johannes et alij plures sancti monachi missi sunt. Hi vententes britanniam ad insulā que dicit̄ tapanā quā a terra diuidit fluvius triū stadiorū: qui appellat̄ strai: miserunt interpretēs quos de frācia acceperat mādato papae ad eldebertum regē in cantia ciuitate regalis qui audita causa aduentus sc̄toꝝum ab eo benigne suscepti sunt: Nā et rex vxorem bericē xpianā duxerat: eo pacto vt fieret christiana: qđ tamē nondū implere curauerat: postea vō rex deueniens ad insulā audita predicatione xpi: cōcessit eis locuz in ciuitate doꝝbetei. in palatio suo: et prebuit licentiā predicādi et cōuertendi oēs qui fidē suscipere vellent. Ipse tamen propter nouitatē fidei noluit tā cito cōverti. In ipsa autem ciuitate doꝝbetea inueniunt̄ ecclesiam sancti martini: que ibidem fabricata fuerat tempore quo romani angliā obtinuerūt: in qua ecclesia regina sepi' xpianorabat. In ipsa ergo ecclesia diuina celebrare.

et predicare ceperunt: multisq; miraculis perpe-
tratis plurimos conuerterunt. Postq; anni vo-
rex eldebertus cū pluribus alijs regibus ꝛ p̄nci-
pibus sibi subiectis fidē xp̄i percipit. Deinde au-
gustinus ueniēs herclas ab etherio ep̄o archieps̄
gētis angloꝝ ordinatus est mādato Gregoꝝij pa-
pe. Et ex regis concessione in regia ciuitate con-
struxit ecclesiā saluatoris: quā etiā metropolim
totius insule cōstituit: quā ꝛ successor eius laurē-
tius ep̄s consecrauit. Cū autē multi fidē percipi-
re recusarēt: rex neminē cōpellerē uellet ordina-
taq; d̄sp̄tatione inter ep̄os xp̄ianoꝝ ꝛ p̄t̄isti-
ces idoloꝝ cōuētū est: per partes ut eger introdu-
ceretur: ꝛ que pars ip̄m sanare posset illius fidē
p̄ualeret: ꝛ adducto ceco cū a gētilibus illum
nari nō potuisset: ꝛ augustinus ei lumē restituit:
set: maxima paganoꝝ pars cōuersa credidit: ꝛ
baptisimū suscepit. Sicq; augustinus uirtutibus
clarus et doctrina quiescit in pace. Anno domini
ccccēiij. uidelicet. vij. kal. Junij. Sepultus carie
in ecclesia ap̄toꝝ petri ꝛ pauli. Qui etiā ad extre-
ma deuentēs laurētij comitē suū sibi successores
reliquit: ne status nouelle fidei reperiret.

De sancto Hildeunto ep̄o. Cap. xlii.

Hildeuntus ep̄i

scopus mēden. sancto p̄baro-
ni ep̄o ipsius ciuitatis successit.
Qui puer quinquēnis eidē a pa-
rētibus traditus ꝛ ab eodē eru-
ditus est a pueritia dirā peniten-
tiā agēs. Electus est ergo ep̄s
post p̄baronē ꝛ cōsecratus. Cū
autē iuxta ecclesiā sancte crucis

in qua olim corpus sancti p̄baronis sepultū fue-
rat esset atriu: in quo ciues loci suos mortuos tu-
mulabāt: in eodē atrio ad preces pp̄i ep̄s aliam
ecclesiā cōstrui permisit: ut sic in ecclesia iacerēt
corpora defunctorū. Que dū esset cōsecrāda no-
cte precedēte funditus diruit. Qd̄ sc̄tis uidentē ꝛ
de miraculo stupēs: ac de culpa penitēs romā de-
uenit: ꝛ a bonifacio papa absolutionē obtinuit: ac
deinde ut deo satisficeret hierosolymā adijt: uer-
bū dñi predicans circūquaq;. Anno igit̄ peregrī-
nationis sue septimo ad ecclesiā suā reuertēs in
loco qui dicitur larimachus monachū repperit
qui sibi a dño fuisse reuelatum asseruit Hildeun-
tum ad se venturum ep̄iscopum: cui deus dimise-
rat oīa peccata sua. Regressus igitur ad ciuitatē
suā ecclesiam dei genitricis. vij. ab v̄be militario
fundauit ꝛ dedicauit. In cuius dedicatione epiro-
thece ip̄s de manibus eius hora cōsecrationis
extracte tribus horis in solis app̄te radio quasi
in pertica pepēderūt. Post hec sc̄tis vir puerū
sine baptisimo defunctū a mortuis suscitauit: quē
noīe patris sui adelberti uocauit: ꝛ eīdem anno
vij. post se moriturū predictit: ac iuxta se tumulan-
dum mandauit. Que omnia ut predicta enene-
runt. Quiescit autem in pace. vij. kalen. iunij. Ju-
xta cuius corpus adelbertus āno. vij. defunctus
ut iusserat tumulatus est. Horum duorum sancto-
rum corpora sc̄tis maiolus abbas diuina reuelatio-
ne admonit⁹ de solo leuauit: ꝛ honorifice cōdidit.

De sc̄tis Prisco ꝛ socijs: martyrib⁹. Cap. l.

Priscus martyr

cū socioꝝ multitudine apud toz-
naciū q̄ est villa aurelianē. dioc.
passus est sub aureliano ip̄erato-
re. Qui cum ibidē resideret misit
sceneschallū suū ad xp̄ianos ubi
q; perquirendos ac puniendos.
Ille uo cū loca plurima plustras-
set: uentens tozmaciū, prisci cum

multis xp̄ianis p̄sallentē inuenit: quē christū con-
fiteētē decollauit: ꝛ in puteū corpus sine capite p-
iecit. Dñq; ceteri similiter cederentur vnus eozū
raptō facti prisci capite per siluam aufugit. Qui
tamen a militibus insecutus: non lōge ab antisio-
doro captus ꝛ decollatus ē. Ibiq; vna cum prisci
capite a fidelibus sepultus: ceteroz uero marty-
rum corpora a xp̄ianis furti surrepta ī cripta tumu-
lata sunt. Tempe autē sancti germani antisiodo-
ren. ep̄i diuina reuelatione eidē sancto locus ubi
corpora martyꝝ per annos. cl. iacuerant ostēdis-
tur: cui ꝛ caput sancti prisci martyris vna cum cor-
pore alterius martyris similiter reuelatur. Ipse
uero corpora leuata honore condigno condidit: ꝛ
ibidē monasteriū constituit. Caput uero facti prisci
ad locū alium longe ab v̄be. iij. militario detu-
lit: qui locus nūc castrū sancti prisci nūcupatur.
horum martyꝝ passio agitur. vij. kal. iunij.

De sc̄to Jobāne papa pio ꝛ martyre. Cap. li.

Jobānes papa

et martyr: huius nominis prim⁹
natione tuscus ex patre cōstan-
tino hominisde pape i ep̄iscopa-
tu romano successit Seditq; an-
nos. ij. mēses. vij. dies. xix. quo
tempore in oriētis partibus cum
adhuc heresis arriana uigeret:
iustinus impator ardore ortho-

dore fidei: ut hereticoꝝ nomen extingueret: sta-
tuit ecclesias arrianis auferri: ꝛ vbiq; catholica
religione consecrari. Quod cū in italia rex theo-
doricus arrianus audisset iohannē papā simulq;
cum eo theodorū ꝛ agapitū consulares uiros ali-
umq; agapitū patriciū cōstantinopolim ad iusti-
num direxit: mandans ꝛ eos ut nisi p̄totius heres-
ticis suas ecclesias redderet: ipse oēs italie catho-
licas ecclesias destrueret: ꝛ vbes igne ac ferro de-
uastaret. Cū ergo sanctus ep̄iscopus corinthū
deuenisset: ut ait Hieg. iij. dial. ca. ij. ꝛ eidē quidā
nobilis equitare uolenti equum cōmodasset: quē
pro nimia mansuetudine vxoz illius equitare cō-
sueuerat. Sāmus pontifex ad certū locum equo
subuehente perductus est. Qui mox ut aliū re-
pert: illū que mutuo acceperat remisit: uerū vxoz
illius nobilis vltimus equo illi sedere nō ualuit:
quia equus fremēs et saliens: ac nimū furens ex-
gestibus pdidit: ꝛ post sessionē tāti pontificis
mulierē ferre decetero recusauit. Quod uir eius
aduertens ꝛ miraculū stupens equum pro mune-
re sancto pontifici perpetuo possidendū direxit.
Cum autē constantinopolim uenisset ad portā q̄

Vocatur aurea populorū turbis et occurrentibus vna cū impatore in conspectu omnium roganti cecolumē reddidit: quem impator cum suis summa reuerentia suscipit. Igitur legationis causa cū lachrymis exposita de italie salute solliciti iustini principii supplicarunt: vt eorū preces quis essent inuoluntate libeter expropter: italieq; perture. subueniret. Quorū scitibus iustinus permotus eis petita concessit: arrianosq; suo iuri restituit. Sicq; liberata est italia a furore theodorici. Sed postq; iohānes papa cum socijs rauennā ad theodorici venisset: theodoricus inuidia ductus: eo qd imperator illos honozifice suscepisset: eū carcere cum socijs afflicto dura custodia peremit: qui sc̄tus martyr ad xpm migravit. vj. kalen. iunij. Cuius corpus de raenna translātū: sepultū est in basilica beati petri apostoli. Sed hanc inhumanissimā crudelitātē animaduersio diuina secuta est. nā die. xvij. post hoc factū theodoricus subita morte interiit. ¶ Refert Greg. iij. dialo. c. xxxj. qd dñi quidā romani nauigātes ad insulā liparē deuenissent: quēdā solitariū ibidē deo seruente visitare curarūt: qd est iter cetera nūciatū theodorici regem subito desunctum esse: cuius animā inter iohannē papā et symmachū patriciū ipse vir dei conspexerat alligatā ab eis dē sanctis quos ambos martyres fecerat in ollam vulcani demergi. Qui diem notātes ad italiā redierunt: et eodem die quo hec solitarius viderat: regem repētinā extinctū necē inuenerunt. ¶ Die sanctissimus papa p̄fecit cimiteriū sanctorū martyrum nerei et archibei via ardeatina. Itē renouauit cimiteriū priscille. Fecit et oznamētū de gemis prasinis et hiacynthinis super confessionem beati pauli apostoli. Multaq; vasa sacra in auro et argento obtulit basilicis apostolorum. Hic etiam ordinauit episcopos. xv.

De sancto iohanne papa secundo et confessore. Cap. lxx.

Iohānes papa

huius nominis secundus natione romanus ex patre p̄fecto de regione celio monte bonifacio secundo romano pontifici in episcopatu successit: seditq; annos si. menses. iij. dies. vj. hic alto nomine mercurius vocabatur. Hic inter cetera memorāda artemiū patriarcham constantinopolitanum arrianum damnauit.

De sancto iohanne papa tertio et confessore. Cap. lxxj.

Iohānes papa

tertius natione romanus ex patre anastasio pelagio primo papa in episcopatu romano successit: et sedit annos. xij. menses. ij. dies. xvij. hic in vrbē roma reparauit et restaurauit cimiteria sanctorū martyrum: multasq; sc̄torū p̄dimerā loca ecclesias renouauit: et de nouo perfecit ac cōsecrauit.

Amator religiosorū et bonorū viroꝝ fuit: pau perliberū munificus extitit: postq; autē ecclesiā apostolorū philippi et iacobi in vrbē perfecit et dedicauit: vbi et eorū corpora collocauit: ad dominū perrexit: et sepultus est ad sanctum petrum.

De sancto Symmacho patricio et martyre. Cap. lxxij.

Symmachus martyr

us fuit: qd tēpore anastasi primi impatoris rome claruit: tēpore iustini primi martirium passus fuit. Hic fover fuit boetij siue seuerini martyris: de quo dicit. x. kalē. nouēbris. Filia est eius elophem ei in coniugē tradidit que hymnos apostolorū. Felix p̄ oēs. et Aurea luce populū. hic sc̄tus vir cū boetio genero suo republicā in vrbē strenue ministravit. Sed dñi theodorici logobarborū rex arrianus iohannē papā. j. constantinopolim ad iustiniū imperatorē delegasset: vt superioris dictū est: rabie sue iniquitatis stimulatus symmachū cōsulem ac patriciū et generū eius boetiū seuerinū consulem ac senatorē catholicos in vrbē primo quidē carceri mandauit: deinde in ipso carcere gladio necari fecit apud vrbē rauennā. Corpus autē symmachi noie martyris rauenne colitur tumulātū. vj. kalē. iunij. Hic romani eloquij eruditione mirabilis maximi tyranij: qd sub theodosio pio surrexerat: scripsit laudes easq; publice recitauit: ob qd maiestatis eius censebat. Sed cū a pio principe iustino absolutus meruisset apologeticū libris. j. satisfacionalem eidē scribisset: et aliū eptarū. hec in bystoria tripartita lib. ix.

De sc̄to Beda venerabile p̄fco. Cap. lxxv.

Beda presby

ter xpi famulus natione anglicus apud ecclesiā suā e monasterium apostolorū petri et pauli qd in ciuitate cantie in anglia constructa est claruit tēpore iustiniū secūdi. hic a septēnio sub abbate benedicto ipsius monasterij: et post sub ceolfrido in diuinis eloquijs apprimē eruditus diuino studio

operā prebens sacris litteris plenius imbuit sapiētia et vite sanctitate admirāda p̄fecit. Anno autē etatis sue. xliij. diaconatus: et. xxx. presbyteratus a iohāne ep̄o suscepit: inde vsq; ad annos. lxx. vite sue scripturis et diuine sapiētie opusculis intendens multa pectoris sui viris scholasticis contulit monumenta. Nā. xxxvj. volumina edidit: qd in lxxvij. libros diuisit. Die autē obitus sui p̄ septē precedētes hebdomadas diuina reuelatione presciuit. Die autē ascensionis dñi qd tūc illo anno. vj. kal. iunij euenit: dum vespas cū ceteris clericis in ecclesia celebraret: nulla alta infirmitate detentus: sed corporis cōpos ac mētis. cū autē illā a. rex glorie. decāret: ipsa finita in suo appodiatu sc̄lo spiritū emisit: statimq; mirus odor de eius corpore fragrare cepit: sepultus in monasterio suo. Hic cū sanctissimus ab ecclesia repute: et

In confessorii catalogo numerus. solus inter sanctos non sanctus: sed venerabilis appellatur: et hoc propter duas rationes siue miracula que de ipso contigerunt. Primo quod ex nimia senectute oculis caligasset et discipulo duce ad lapidum congeriem peruenisset discipulus ei sua dere cepit quod magis esset tibi populus congregatus: qui summa affectu et silentio ipsius predicatione expectabant. Tunc sanctus feruenti spiritu elegantissimi sermonem fecisset: et concludisset per omnia seculi lapides responderit amicum venerabilis presbyter. Secundo quod domini alius discipulus eius defuncto titulum sepulchro facere disposuisset unico carmine leonino sic incipiens: hac sunt in fossa: et vellet finire bedae sancti vel patris ossa: nec metrum stare posset et nullum aliud vocabulum eidem occurreret: attediatu tandem iuit dormitum. Et ecce mane in tumultu manibus angelicis reperit sculptum. Hac sunt in fossa bedae venerabilis ossa. Qui uenit autem in christo. vii. kalendas iunij circa annos domini. cccc. Corpus autem eius ianuam transfatus digna ueneratione colitur. **Scriptis uir domini inter alta super genitum libri viii. De tabernaculo moysi lib. iij. Super samuelem lib. iij. De templo salomonis lib. j. Super esaram et neemiam lib. iij. Super tobiam lib. j. Super parabolas salomonis lib. ij. Super canticis canticorum lib. v. Super epistolis canonicis li. vij. Super marcum lib. iij. Super lucam lib. iij. Super actus apostolorum lib. j. Super apocalypsim lib. j. De questionibus lib. regum ad northam lib. j. De schematibus lib. j. De gestis anglorum in signum et egregium volumen: in quo et chronica de temporibus continetur.**

De sancto Julio martyre.

Cap. lvj.

Julius martyr

apud messiam ciuitate dorostorensis passus est. Qui tempore persecutionis cum esset ueteranorum et emerite militie ab officialibus tentum et marino presidio oblatum est. Qui dominum idola execraretur: et nomen christi constantissime confiteretur capitali sententia punitus est. vii. kalendas iunij. Cum autem ad passionem duceretur

Hesychius quidam miles christianus sibi amicissimus dum se suis orationibus comendasset: eumque osculatus fuisset a militibus tentus et ipse post dies. xx. passus est: ut infra dicitur xvij. kalendas iunij.

De sancto Eutropio episcopo.

Cap. lvij.

Eutropius episcopus

apud gallias in ciuitate aurastica claruit tempore ualentiani secundi imperatoris. Cuius uitam illustrem uirtutibus ac miraculis uerus episcopus aurastensis luculento sermone descripsit ut dicit Beda. Hic ob fidei deuotionem ad duas forores christi ancillas a parentibus exheredatus:

eo quod uotum uirginitatis emisissent: epistolas consolatorias eleganti et apertis scripsit eloquio: non solum ratione: sed scripturarum sanctarum te-

simonio communitas. Et hic migravit ad christum. vii. kalendas iunij.

De sanctis Symmetrio et socis martyribus.

Cap. lviii.

Symmetrius

ter et martyr cum alijs. xxiij. rome sub antonio imperatore passus est. Cum enim presertim sanctus presbyter cum alijs christianis apud praetorem uirginem lautarer: et in titulo sancti pastoris quod sanctus papa pius in domo eius construerat diuina mysteria celebraret: misit antoninus et tenuit symmetrii cum alijs. xxiij. christianis. Quos sine ulla auditione gladio puniri mandauit in eodem titulo. Quorum corpora praeterea uirgo in cimiterio priscille sepeliuit. vii. kalendas iunij.

De sancto Germano parisiensis episcopo.

Cap. lix.

Germanus episcopus

parisiensis. terroris augustinus. indigena patre eleuterio matre eusebia natus est. Qui a iuuentute deo seruiens a sancto nectario episcopo abbas sancti symphoriani constitutus in sanctitate maxima et operibus uirtutum pollebat et signorum miraculis resfulgebat. Cum enim incendium

in monasterio accidisset: et iam officinas flammae circumquaque uallent germanus ascenso tecto sumptuosa cacuma plena aqua alleluia cocinens et paululus aque super ignem effudens flamas extinxit. Cum quidam radulphus quasdam cenobij rex inuasisset uisus adueniens per tres dies continuos a quos ipsius deuorans damnum ablatozum triplicauit: nec desistit donec ille respuit et res ablatas restituit. Anne uxori bebroni regis missam celebrans facie fulgidus admodum apparuit. Per annos iij. antequam episcopus fieret cum per uisum clauis porte parisiensis a sene sibi fuissent tradite conseruande: predixit se ipsius futurum pontificem ciuitatis. Quod et post quadriennium factum est. Qui in episcopatu doctrina clarus miraculis effulsit. Inuenem enim a iudeis in carcere tentum et conpeditum se inuocantem ruptis uinculis per noctem abfoluit. Januam ecclesie sanctorum gervasij et protasij sibi clauibus obseratam basilicam intrare cupiens crucis solo signaculo referauit: multos a demonibus obsessos liberauit: et egros plures a uarijs languoribus sanos effecit. In uictu suo parcissimus: necessitati pauperum liberalissimus fuit. Obitum suum prescians ad caput lectuli notarium suum scribere fecit. v. kalendas iunij. Et nihil ultra. Quod dum nemo quod sibi hoc uellet intelligere posset. dum. v. kalendas iunij a corpore migravit. quod propter hoc talem scripturam sanctus fecisset uniuersis cognouit. Sic ergo die quo sanctus annozi fere. lxxx. obdormiuit in domino sepultus in ecclesia parisiensis.

De sancto Carano martyre.

Cap. lx.

Caranus mar

ty: apud carnoti civitate passus est. Dic natione romanus a sc̄to dionysio epo eruditus eiusq; discipulus fuit: post cuius martyrii ipse a sc̄to clemēte papa presbyter factus parisius ad pdicandum directus est. Et dum p mare navigaret: orta tēpestate ofo-

ne ad deū pfusa processit: nauisq; gētilis ad xpm cōuertit. Et n̄ aut in quodā tēplo veneris puellā demoniacā liberasset: viso miraculo plurimi pagano: n̄ ad fidē xp̄iano: n̄ accesserunt. Inde p multas galliarū & bysantiarū insulas ambulavit: clamantib; demonib; p obsessorū ora seruo dei eē credēdū. Qui a cunctis veraxis imūdos efcies spūs infimū pp̄m cōuertit ad dñm. Ac demū in carnoto civitate verbū dei pdicans plurimos baptizavit: egressusq; inde cū plurim; focis a latronibus qui eos pecuniosos putabant secuti sunt. Et dñi latrones focios carani fugites persequerent: reuocans illos suavit; ab infectione illorū desisterēt eo q̄ ipse solus pecuniā quā querebāt haberet. Quib; regressis cū vnicū solidū sibi pro viatico retentū obtulisset: ille se de Infos existimātes ipm decollauerūt. v. kalen. iunij. Cui; corpus in carnoteh. civitate sepultū ē.

De sc̄to Guillelmo confessore. Cap. lxj.

Guillelmus con

fessor dux aquitanie & prouincie patre theodorico cōsule matre aldana uiclytā ducens sub rege karolo magno strenue militauit: eiusq; regni principatum tenuit sc̄titate p̄clarus. Et n̄ aut saracenis prouincie inuasissent: a karolo cum exercitu missus eos viriliter debellauit: magnaq; illis inflicta strage eosdē a septimanie inuasionē potētes deiecit. Reuerfus aut p victorie gratiarū actiōe deo agenda in territorio lugdun. nouū monasteriū cōstruxit in vale: videlicet gelonis: qd̄ & vber; dotauit: & i noie saluatoris in titulauit ac ibidē monachos & virgines ancillas xp̄i reclusit: vbi & duas sorores suas virginitates professas collocauit. Deinde obtēta: karoli licētia xp̄o decetero militandi in eodē monasterio se inclusit anno dñi. cccc. ccc. ccc. in sexto ap̄ostorū. Cui sc̄tis rex lignū dñice crucis: qd̄ de hierusalē attulerat liberaliter pro munere cōcessit. Guillelmus ergo monachus factus profunde humilitatis et paciētie filius ad modū effectus est: oēm; obediētā in cunctis minimis & vili; officijs adimplere curabat: orationib; & ieiunijs insistebat: et miraculis clarebat. Et n̄ die quadā panes coquere deberet: & hora tardior esset: timens ne fratres scandalizarent e; mora: furnū purgare cupiens: & scopā ad purgandū paratā nō habēs: repente incensum clibanū intrāuit: quē suo scapulari purgauit: cineresq; manibus expulit: & tā corpore q̄ vestibus oīno immixtus exiens: coctos pas-

nes sine mora fratrib; apportauit. Aqua frigida et solo pane etiā in hyeme multo tpe vltus fuit. Obitus fut p̄ficius die dormitiōis ei; abbati & fratrib; p̄dixit: & regi karolo p litteras scripsit. Sic q; diuinit; sacramētis munit; .v. kal. iunij in pace quiescit: sepult; i eodē cenobio: qd̄ ei; noie dñi monasteriū guillelmēse: insignibus miraculis clarus.

De sc̄tis conone & filio ei; marty. Cap. lxxij.

Conon marty

cum filio suo annorū .xij. p̄tius est in nicomedia hisaurie ciuitate tpe aureliani impatoris sub comite domitiano. Dic sc̄tis de vxore filii cuius nomē nō exp̄imitur procreauit: qua defuncta in castitate pmāst;: cū filio suo religiosam vitā duxit: necnō miraculorū gloria claruit. Nā stuitum iuxta locellū suū currentē qui ppter impetū nimis transiri nō poterat: aquis fecit immobile: et ofone sua vsq; ad certū tps vias multas transuadantibus sbuit. Alias etiā cū idem flui; alueum suū egressus aquis inundantib; excicato naturali alueo se extenderet: & agros plurimos inundaret: orās ad alueū & cursū p̄stinū in xp̄i noie redire fecit. Ingressus ergo domitianus comes nicomedīā sc̄tū cononem tanq̄ xp̄ianū teneri iussit. Et cū sacrificare nollet: eidem; acerrimā supplicia minare: ille nolēs sine filio gloria ri vnicū natum duodenē vt xp̄ianū comiti exhibu it: postulās eū ad cruciatū secū admitti. Quos iudex in craticula iussit extendi & prius suppositis oleum desup infundi. Et cū dudū volutari incolumes pmansissent fecit eos in sartagine succensam mitti. Et dñi neq; sic vinci potuissent: mā davit illos appensos flāmis subter missis exurit: manusq; illorū malleis cōtundit. Qui dñi orantes psallerēt celesti eos voce vocāte sp̄m emisserūt: sepulti a fratrib; i nicomedia ciuitate .iij. kal. iunij.

De sc̄tis Sifinnio Martyrio & Alexandro martyribus. Cap. lxxij.

Sifinnius mar

ty; & alexāder martyres apud vallem ammoniā passi sunt. Hi genere suo greci: ciues cappadoces mediolanū vententes a sc̄to Ambrosio epo honorifice suscepti: & cū eodē aliqñ tpe demorati: inde tridentū deuenērūt: vbi a sc̄to vigilio epo sifinnius archidiaconus: martyri; lector: & alexāder ostiari; ordinati: atq; ab eodē ad predicandū gentibus directi sunt. Qui vallem ammoniā ingressi: xp̄m enan-gelizabant. Cūq; in vico medo ecclesiam construxissent: & multos conuertissent: a rusticanis saturno sacrificantib; pro terre frugibus impetrādis tenti sunt: vt & ipsi immolarēt. Qd̄ dñi facere recusarent: p̄io durius cesi sunt: deinde sifinnius tuba erea capite illius; securi cōfossus expirauit. Martyrius vero capite securibus vulneratus: et sudibus trāsforat; cū duceret ad idolū occubuit.

Quorū duorum corpora cū alexander sibi collo imposta deferret tumulada a paganis sur reptā ante simulachriū in ignē proiecta sunt. Ipse vero alexander vsq; ad mortē flagellatus martyriū consumauit. Dor aut vmbra nigerrima totā regionē obtegit: ⁊ fulmina crebra terrā percusserunt: ita vt multi gentiliū terri conuerterent. Sanctorū vero corpora a sancto eפו vigilio tridenti sepulta sunt. Qui passi sunt. itij. kalen. iunij. Dec. Ado.

De scto maximino eפו. Cap. lxxij.

Maximinus

epus treuerensis tpe cōstantij augusti claruit. Dic nobis lris pictauiorū cuius extitit: cuius vrbis frater hui? maxentius pontifex fuit. Ipse aut maximin? relicta domo paterna treuerim deuenit: vbi clericus fact? deo famulari cepit: inde ad episcopatum ipsius ciuitatis diuina reuelatiōe promotus. Cū em quidā iuricius vir scitissimus in ecclesia scti eucharj nocte oraret: ipse scitū eucharj sibi apparuit: et q; mandauit vt maximino nūciaret ipm in epatu agririo treueren. tunc antistiti successurū. Angelus dñi etiā eidem agririo in extremis posito p visum iussit vt maximinū post se eligendū p pto parte dei mandaret: qd ille perfectit eoq; migrāte ppl's monita diuina adimplere curauit. Sicq; maximinus eפו electus ē. Ad hūc virū dñi athanasius alexandrinus eפו persecutionē cōstātij fugiens adijt: ab eo honorifice susceptus benignaq; humanitate pertractus est. Dic etiā dñi iret romā cū bō martino nondū eפו: visus asinum eorū sarcinas deferentē inuasit et deuorauit. Cui scitū Maximinus in xpi nomine iussit: vt vices asini sarcinas vsq; romā baiulando suppleret. Quod feror aīal euz oi mansuetudine perfect. Rediens quoq; ad ecclesiā suam ad pictauiensem vrbē vt suos reuideret diuertit. Ibiq; languore pressus feliciter in dño quieuit. itij. kal. iunij. Cuius corpus exinde treuerim translatum est.

De translatione corporis scti Nicolai. Cap. lxxv.

Trāslatio cor

poris sancti Nicolai de myrea ad ciuitatē venetiārum facta est anno dñi. D. lxxxvj. tpe vrbani pape secūdi sub petro patriarcha gradeñ. ⁊ vitale micheale duce venetiāri atq; henrico cōtarbeno eiusdē ciuitatis eפו. Cum em vrbanius papa gene

rale passagiū in recuperationē terrē sancte: cunctis fidelibus indidisset: multi venetorū cum nauū copiosa multitudine ad dictū passagiū nauigarunt. Quorū exercitus dur ex titit iohannes prefati ducis venetorū fili? cū quo perrexit etiā dicit? castellanus eפו. Qui post q̄ cum eorū nauigio apud rhodom insulā hremassent: inde discedentes: vt hierosolimā peterent vento eis aduerso insurgente inuiti appulsi sunt ad myreorū patriāz iam quasi totaliter a turcis depoulatā. Tunc eפו ⁊ dur cū suis armatis ad ciuitatē accedunt: ⁊ q; iam quid facturi erant inter se tractauerant quatuor tantū custodes ecclesie sancti nicolai reperunt: quos tantos adulationibus ⁊ promissis ac cōminationibus exhortant: vt vbi corp? sancti nicolai quiescit reuelare procurēt. Illi vero dissimulātes vel antiquitate forsan ignorantes arcam in capite fractā muro adherentem ostendūt ipsam esse sancti nicolai confingunt: de qua barenses partē reliquariū ei? abstulerant: partē dimissam offerēbant. Ad quāz illi cōcurrentes nihil in ea preter aquā ⁊ oleū inuenerūt. Eñq; muros ecclesie in locis pluribus dirupissent: ⁊ pauimentū effodissent: atq; altaria diruissent: ⁊ nihil de oprato penit? reperissent: custodes illos tormētis afficiūt: vt veritatē edicant. Qui post multa verbera et sibi illata flagella: vir tandē ab eis qd nouerant extorxerunt. Nam arcam ostenderunt in qua duo sancti presules magni nicolai predecessores quiescebant: in altari videlicet principalis sancti iohānis baptiste. s. theodoros ⁊ nicolai? magni nicolai patru? de corpē autē scti nicolai magni nihil penit? se scire dixerit: cuius rationē verisimilem assignarūt. Cum em vt in gestis grecozū contineri dicebat: vas illis cōstantinopolitanus imperator: ad imperialē vrbē sancti nicolai corpus deferre voluisset: ⁊ vsq; ad ianuās ecclesie ossa delata nullo ingenio illa inde educere potuisset: iratus iurasse dicebat: post q̄ corpus illud habere nō poterat tali loco ipm se locaturū q̄ nullus vnq; ipsum inuenire poterit nec habere. Hanc ergo custodiē confessionē eפו ⁊ veneti veram esse presumētēs arcam ostensam rumpentes duorum predictorū sanctorū eפורum corpora in arcellis singulis cupressinis inueniūt: ⁊ eorū epitaphia vt custodes dixerant legunt: eaq; inde leuata ad nauem deducunt desperantes amodo de sancti nicolai magni corpore inueniendo. Verū quidē illorū diuinitus inspirati: in ecclesia retardantes: ⁊ locū vbi altare sancti nicolai primo destruxerat perferunt: tes inopinatq; fragrantia odorantes: suspicati sunt aliquid ibi preciosum latere. Preterea quidā ex eis qui abs ad ipsam vrbem deuenierant recordati sunt: q̄ in precipuis sollempni

tatibus archiepiscopus myzeoni non in altare: sed in loco quodam plano super tripodem celebrabat. Supra quē locum imago sancti nicolai recta linea depicta erat. Et quibus oibus coniecturis motus epi castellanus locū ipm effodimādauit. Subleuatisq; magne molis lapidibus vitream massam ad frangendā granē et penetrandū difficultem inuenerūt. Qua tandem cōfracta: secundam de bitumine nō minus laboriosam exhauerūt. Tertiam deniq; massam duabus fortiorib; q̄ de cupro musculo cū bitumine glomerata fuerat: magis viribus irruerunt: vbi thesaurus multiplici labore referatus apparuit: odorq; inde mire suauitatis eriuit. Cū quo et palma quā beatus nicolaus de hierosolymis apportauerat sepulta fuerat: que circa sanctum corpus virides ramos et frondes pullulauerat: vnde multi colligerunt: et in testimonij ad p̄p̄ta detulerūt. In sepulchro autē illo grecis litteris scriptū erat: hic requiescit magnus epi myzeoni nicolaus terra mariq; gloriosus. Corpus igitur inde levantes flentibus canonicis et gaudentibus venetis ad naues deportant: et inter alia duo collocant: eademq; lampadibus et luminaribus atq; preciosis pallijs reuenter honozant. Inde igitur discedentes iter ceptū versus terrā sanctam persequuntur. Et cū plures de ossibus vel puluere sacri corporis ex deuotione subtraxissent: omnes illi vel infirmitate varia verati vel duris verberibus cessi vel noctu suscipibus agitati que passi fuerant indicantes suaq; peccata ep̄o confitentes quicquid abstulerēt restituerē cōpellebant. Post hec naues venetoz ad loppe portum deuenerūt: et dimissis qui corpora custodirent: exercitus hierosolymā adierunt: et a gothifredo rege xpianoz et patriarcha hierosolymitano honorifice suscepti sunt: gentibus quoq; francoz vniū vrbē saracenoz caipham inerpugnabilē dudū obsessam obtinuerūt: aliaq; plurima loca et castra debellādo ceperūt: et deinde loca sacra circumquaq; lustrātes post plures mensas ascēsis nauibus repatriare curarūt. Sicq; geminā palmā sanctorum: videlicet corporū et victorie reportātes in festo beati nicolai: videlicet. viij idus decēbris ad portū ciuitatis venetiari appli querūt occurrentib; quoq; clericoz et populoz turbis in litore sc̄i nicolai descenderūt: et de cōsensu ducis ac ppli sanctorū triuz corpora in monasterio sc̄i nicolai in eodē litore maris sito deponerunt: eadēq; vitali eiusdē tunc loci abbati deuotius obrulerūt. Sed anteq̄ beata corpora i suo loco deposita forent p̄ tridui oibus in altari pauerunt: et deinde vsq; ad resurrectionē dñi subsequerent in medio ecclēie eporū dimissa sunt ad deuotionē fidelij adimplendā: vbi multa miracula in egroz corporibus ostensa sunt: nā plures ceci illuminati: claudi erecti: contracti et alij diuersis p̄pediti languorib; ad sanitatē reducti sunt: demones quoq; de obsessiōnū artibus effugati. Post que sc̄oz ep̄oz relique digna fuerunt veneratē et tumulate. iij. kalen. iunij. Luoludo āno: videlicet eodē die quo sc̄oz corpora apud myzeā ciuitatē vt p̄dirimus: repta: et inde sublata fuerāt. De sc̄o Theodoro mar. ep̄o myzeoz. Cap. lxxij.

Theodoros epi

scopus et marty: p̄cessor fuit sc̄i nicolai auunculi et sc̄i nicolai nepotis in ep̄atu myzeoni: vt dictū est supra proxima legēda: cuius corp' vna cū corporib; duozum predictoz sc̄oz venetiariū vbi translatiū est: vt superius enarratur. Dicē est cū ecclēsiā myzeotatis feliciter gubernasset tpe perfectionis pro xpi fide martyriū in eadē vrbē passus ē. Quo autē tpe aut die seu sub quo indice aut quo martyriū gñe peremptus extitit: ignorat: eo q̄ ipsa ciuitas a turcis destructa sacre scripture et gestozū martyriū codices dispersi fuerunt. Sepultus est autē in eadē ecclēsiā in altari sc̄i iohannis baptiste miraculis pollens. Inter que illud hebet in legenda sc̄i nicolai magni: q̄ dñi quidā cecus nomine antoni' ad eū venisset p̄ luminis bñifico cōsequēdo: sc̄tis epi miserens illius tult de oleo lampadis p̄dicti sancti theodozi epi et martyzi et signuz crucis faciens super eum: oculos illius delinuit et confestim cecus ille lumen recepit.

De sc̄o Nicolao ep̄o seniore. Cap. lxxij.

Nicola' ep̄s my

zeoni p̄fateo sc̄o theodoro in ep̄atu eiusdē vrbis successit: et sc̄i nicolai magni auunculi' fuit: cuius gratia ille nicolaus vocatus est. Dicē cū audisset miracula que de' in infantia pueruli nuperrime nati ostēdere dignabatur: qualiter die natiuitatis eius erect' in pelui steterat: et q̄no quarta et sexta feria semel in die mamas suggestat: spiritu p̄phetico vaticinatus est: puerum nicolaū omnipotentis dei seruū et ep̄iscopū futurū et in toto adhuc orbe signis et miraculis clarum ab oibus resonandū. Qui etiam sc̄tis epi miraculis refulsi. Nam cū in castello auianense aqua longius hauriret: eo q̄ in oppido puteū non haberent: populuzq; ei affereret q̄ in vno colle aque vena fuerat: que p̄ annos multos vbi eēt latebat. Tir dñi ad locū accedens fusa oratiōe locū per spiritū cognouit: et per cubitū ac dimidiū sufflens: venā aque reperit: que sufficienter exinde manauit. Quomōdo quendā maligno veratiū spiritu de regione andronica ei deductū in xpi nomine ab infestatiōe liberauit: demonemq; ab eo depulsi. Alium quoq; qui dolore ventris quattuor mensibus torquetur: adeo vt cibos sumere nō posset: et p̄ terram reptilis more volutaretur: oratiōe pro eo fusa sanauit. Sicq; dño seruens in pace quiescit: cuius tamen dies dormitionis ignotus est. Eius autēq; corpus vna cū corpore p̄fateo p̄decessozis sui et nicolai magni eius nepotis: vt supra actū est: venetiariū vrbem delatus in monasterio sancti nicolai de litore quiescit. Successit autē huic in ep̄iscopatu alius epi tam p̄decessozis q̄ successoris in vsta dissimilis: peccatis videlicet inuolutus. Cuius nomen ob p̄rana forte merita in hystoria

Liber

reticetur: et deinde nicolaus huius nepos gloriosus miraculis innumeris toto orbe famosus.

De sancto Felice papa primo et martyre. Cap. lxvii.

Felix papa et

martyr huius nominis primus natione romanus ex patre constantino de regione capritauri dionysio papa in episcopatu romano successit: et sedit annos duos: menses decem. Hic constituit supra reliquias sanctorum martyrum missas celebrari. Hic fecit ordinationes duas per mensem decembris: presbyteros octo: diacones quinq; episcopos per diuersa loca numero quinq;. Hic etiam fecit basilicas in via aurelia militario ab vrbis quinto. Qui sub claudio imperatore secundo martyrio coronatur: et sepultus est in predicta basilica quam ipse construxerat. dies kalendas iunij. et cessauit episcopatus dies quinq;.

De sancta Petronilla virgine. Cap. lxix.

Petronilla vir

go fuit filia beati petri apostoli. Que cum nimis speciosa esset apud urbem romam degens voluntate patris se bicitaret: discumbentibus se cum discipulis. Interrogauit eum titus: cur pernicillam laborantem febribus iacere permitteret: qui oes alios egros sanaret. Cui petrus respondit: quod sic ei expediret. Tunc ne impossibilitas eius sanitatis apud aliquos crederetur: iussit illam sanam surgere et discumbentibus ministrare: quod et factum est. Completo vero ministerio illam ad grabatum suum iterum febricitantem remisit: ubi vero in delapsa esse amore perfecta: non solum ipsa sanata est: sed pluribus infirmantibus contulit sanitatem. Quam propter eius speciositatem flaccus comes concupiscens ad eam cum militibus armatis accessit: ut eam vel violenter sibi viderem assumeret. Puella autem eum redarguit: quod ad virginem inermem venit cum armatis. Diem quod triduum inducias petijt: atque matronas honestas post triduum ad se mittendas ordinauit: ut cum ipsis ad virum decenter associata accedere posset. Quas cum ille pararet: virgo dominum vna cum felixcula virgine collactanea sua leuonibus et orationibus triduo occupari cepit. Tertio vero die ad eam sanctus presbyter nicomedes venit: qui eidem corpus domini obtulit. Quo sumpto in lectulo suo se reclinauit: et inter ma-

Quintus.

nus matronarum que ad eam iam accesserant: spiritum emisit pridie kalendas iunij. Sicque factum est ut mulieres quibus fuerat ut virginis nuptijs interessent: eiusdem sacras exequias celebraret. Cuius corpus via ardeatina sepultum est.

De sanctis Lantio Lantiano et Cantianilla virgi. et martyribus. Cap. lxx.

Cantianilla

nus et cantianilla germani martyres apud aquileiam passi sunt sub diocletiano et mariano imperatoribus agentibus dulcitio preside et sistinio comite. Hi de genere carini imperatoris nobilissimi vrbis romae cives persecutionem declinare cupientes facultatibus eorum pauperibus erogatis ex vrbis discesserunt: et aquileiam deuenerunt: ubi cuidam protho sacre scripture doctore illustrissimo ad seferunt. Cum autem christum per vrbem aquileiam publice nunciarent: et comes ac preses illos vrbis ex imperiali progenie detinere formidaret: imperatoribus de predictorum christiano: iam aduentu per litteras suggererunt. Quibus imperatores respondentes hanc dederunt auctoritatem: ut si sacrificare nollent capite punirentur. Quod cum beati martyres audiuissent vna cum protho pedagogico suo ascenso vehiculo vrbem aquileiam egressi fugiebant: non quod mortem recusarent: sed ut alijs fidelibus prodesse possent. Quos comes sistinius et preses dulcitius cum spiritibus latronibus insequentes cum alterum ex subiectis animalibus eorum vehiculo corruisset: eos tandem in loco qui dicitur ad aquas gradatas comprehenderunt: et hortabantur eos ut taurum offerent. Qui cum demonibus se nunquam sacrificaturos responderent: iubentibus comite ac preside in eodem loco capitali sententia plexi sunt. De quorum corporibus pro sanguine lac emanauit. Que a zenone presbytero collecta cum aromatis apud ipsam ciuitatem tumulata sunt pridie kalendas iunij.

De sancto Pamphilo martyre. Cap. lxxi.

Pamphilus

martyr et sacerdos cesarea palestine oriundus in eadem ciuitate passus est martyrium. Hic admiranda vir fidei et sanctitatis. Eusebii cesariensis cesarius a quo ille ob intimam amicitiam cognomen est: septus pamphili fortius est: tanto bibliotheca diuine amore flagrauit: ut maximam partem origenis voluminum sua manu scri-

De sanctis in mēse iunij occur. Fo. cxxiij.

psertit: que cesariēn. bibliotheca seruire tradit. Sed z sc̄t̄s Hieronymus quedā volumina manu eius exarata se reperisse asserit: que tanto: vt inquit amplectabatur gaudio: vt cres opes habere se crederet. Dec autem esse dicit. xxv. origenis presati volumina super libris. r̄ij. prophetarum. Scripsit z ante Eusebii apologeticū p̄ origene. Qui sub maximiani persecutione apud eandem urbem martyrio vitam temporalē finivit kalen. Junij. Huius enim vita presatus Eusebius cesariēn. eps tribus libris comprehensam exaravit. Dec Hieronymus de viris illustribus.

**De sancto Vincentio confes-
sore.** Cap. lxxij.

Vincentius gen

te gallus Zermei. insule presbyter temporibus Theodosij z Valentini a gustorum claruit. Sic vir sanctitate admirandus in diuinis scripturis eruditus ad vitāda hereticorum colloquia validissimā edidit disputationem quā celato noīe suo: peregrini aduersum hereticos intulauit. Cuius operis partem q̄ in schedulis postica furto perdidit recapitulādo paucis sermonibus sensum in vno libro cōpegit. Quiuit rome in christo kalē. Junij. Dec genadius: de viris illustribus.

**De sancto Reueriano episcopo z sc̄t̄s
martyribus.** Cap. lxxij.

Reuerianus

episcopus et Paulus presbyter cum alijs decē martyribus apud ciuitatē augustudunē. passi sunt. Qui omnes pro confessione nominis christi sub aureliano principe coronam passionis a domino perceperunt kalendas Junij: vt dicit Aldo ex Hieronymi martyrologio.

**De sanctis Marcellino z Petro mar-
tyribus.** Cap. lxxiij.

Marcellin⁹

presbyter et Petrus exorcista rome martyriū passi sunt sub diocletiano imperatore agente iudice sereno. Cui enim predictus Petrus iubente presato iudice celus ab artemio in carcere detineret z ipsius Artemia filia a demone veraretur: et ob hoc a patre sepius plan-

geretur. Dixit ei Petrus q̄ si in christum crederet statim eius filia sanitatem reciperet. Cui Artemius se mirari respondit quomodo deus Petri filiam suam liberare posset: qui ipsam Petrum de carcere eripere non valeret. Addebat q̄ si catenas in eo duplicaret eniqz deus suus de carcere educeret. omnino in xpm crederet: si tñ filia eius a demone liberaret. Petrus vō eadem

nocte se ad domū artemij venturū promisit. Artemius ergo domū rediēs predicta oīa candide cōfugi nūciauit. Sicqz ambo de his adinucē colloquētes q̄ Petrus ad eū venire posset: penitus credere non poterant. Cum autē clauso diei lumine nox superueniēs tenebris mūdum repleuisset: subito affuit Petrus candidus indutus: tenens trunū phum crucis in manu sua. Tunc Artemius cum vxore candida eius vestibus prostrati verum deū christū clamare ceperunt. Statimqz filia eorū paulina virgo ab immūdo spiritu liberata est. Artemius vō cum cōiuge et filia z vniuersa familia ac multitudine vicinorū qui ad miraculū concurrerāt conuersi sunt ad dominū: quos oēs macellin⁹ presbyter illic superueniēs baptizauit. At tēp⁹ vō qui custos erat carceris: omnes detentos dimisit: eo pacto vt baptismum susciperent. qui oēs a sancto Marcellino predicto sacri fontis vnda perfusi Christo dño adheserunt: et per dies quadraginta in domo artemij in diuinis colloquijs cū Petro et marcellino perstiterunt. Post hec serenus vicarius mādauit artemio: vt eos carceratos quos xp̄ianos effectos nouerat sibi presentaret. Qui manus eorū deofuscans dixit eis: vt si quis vellet venire ad martyriū veniret intrepide: et si quis nollet: abiret dimissus in sua libertate. Sicqz multis abeuntibus inter paucos marcellinus et Petrus abire noluerunt. Comperto autē q̄ marcellinus et Petrus illos baptizassent: iudex eos detineri fecit vna cum artemio et vxore candida ac filia paulina. Et artemium quidem plumbatis cēsum in custodia cum nata et coniuge reclusit. Marcellinū vō pugnis percuti in ambabus artibus: deinde ipm nudum sup vitri fragmenta prosterni: z lumē ac cibū ei denegari fecit: Petri autē p se separatū in carcerem trudi: et pedes eius in cippo constringi. Angelus autē domini marcellino per noctē apparuit: et eum vestibus suis induens ad petrum adduxit: quem et ipsum de cippo soluens ambos postmodum ad domum artemij duxit. Admonens vt per dies septem christianos cōuersos cōfortaret et postea se iudici presentarent. Sequenti vō die dum serenus eos in carceribus non inuenisset. Artemium cum vxore et filiis ad se adduci precepit: et sacrificare nolentes in terra obrui mādauit. Quod marcellinus et Petrus audientes cum multitudine christiano:rum illic accesserunt: z cum christiani multo plures q̄ gentiles essent: artemium cum vxore et filia de manibus carnicum eruerunt: et eorum detentores detinuerunt: donec marcellinus in crypta missam celebraret: et artemio ac christianis omnibus diuina sacramenta prebuit: et postmodū oēs in pace dimisit. Ipse vō in manibus militū paganorum cum Petro et artemio candida et paulina sponte remansit. Que cum serenus iudex audisset: iussit artemium cum vxore et filia ad carcerē reduci: marcellinum vō et petrum in filia nigra que nūc propter eorum martyriū candida dicitur decollari. Quorum animas quasi virgines vestibus splendidis ac gemmis indutas ab angelis in celū deferri spiculator noīe dorothēus: se vidisse testatus est: qui ad dñm conuersus est.

Zucilla vō matrona christiana scđōz corpora col legit: et ipsa noctu in via laucana militario ab vñ be. iij. sepeliuit. Qui passi sunt. iij. noñ. Junij.

De scđo Erasmo eſo ⁊ martyre. Cap. lxxv.

Erasmus eps ⁊ mar tyr passus est sub diocletiano ⁊ maximiano imperatoribus: qui cū persecutione fugiēs ad mōrē libanū declinasset: angeli eū frequētius visitabāt: sere quoq; ad ipm cōfugiebāt. Diuina tandem iussione ad ciuitatem veniēs: et multos ad xpm cōuertēs ab im

peratore Diocletiano detinetur. Et cū se christia nū cōfiteretur plūribus lateribus cedit: ac dorso nūstibus maceratur: deinde suspēsus yngulis ferreis lacerat. Et cū hec oia p xpi amore superasset: iussit imperator plūibñ pice sulphur resinam cum cera ⁊ oleo resoluī: ⁊ exinde xpi martyre per fundi. Angelus aūt dñi eidem astitit ⁊ facto terre motu: cū tonitruis reuocationibus pene tertia pars populi extincta est: ⁊ sanctus ab incēdijs liberatus. Quē diocletianus onustū ferro in cervi ce ⁊ manibus fecit in tenebrosū carcerē trudi: ⁊ etiā potū aque ei denegari. Orāte autem sancto odor nimis in carcere erupit: ⁊ visa sunt duodecim candelabra lucētia in cōspectu eius. Vincula autem ferrea sicut cera soluta sunt. Cui angelus dei apparuit: ⁊ eū inde eductū in modico tēporis spacio in italia transposuit: ⁊ in lucridū ciuitate introduxit. Quem imperator die sequēti in carcere requirēs ⁊ mīnime reperiens: seſe ianuas clauſas ⁊ anulo suo signatas aspiciēs: admiratus magis artibus ipm eductum putabat. Multitudo vō populi viso miraculo cōuersa est ad xpm. Igitur Erasmus in lucrido ciuitate infirmos oēs curabat: ⁊ multos ad dñm cōuertebat. Deniq; cū filius Anastasius primarij ciuitatis defunctus ad sepulchrū portaretur: ad suggestionē patris oratione sua illi a mortuis excitauit: ⁊ ipsum cū Anastasio parente ⁊ duodecim milibus hoīm ad christū cōuersis baptizauit: multaq; deoz templa deleuit: ⁊ per dies septē populo predicauit. Sed cū maximianus imperator hec audisset ad eandē urbē pperauit: ⁊ comprehensum Erasmū ad deoz immolatione mutare cepit: quē christū consentitē iussit in maxillis cōtrūdi. Deinde adduxit illum ad ciuitatem fermitanā ⁊ introducens ad templum Iouis hortabatur: vt presente omni populo sacrificaret. Et iij. dñi martyris orasset: statua Iouis erea duodecim cubitorum cecidit: ⁊ in puluē redacta est. Draconem etiam ingens ex ea eruit ⁊ multos de plebe peremit: vernū populo p eoz liberatione ad dei famulū acclamante ipse draconi imperauit: ⁊ serpens sine alicuius auxilio lesione nunq; comparuit. Sicq; viso miraculo tria milia hominū cōuersi sunt. Ex quibus maximianus iratus trecenti ⁊ triginta quos comprehendere potuit: gladio necari precepit. Deinde beati Erasmi detentū ⁊ sacrificare abnūctē iussit tunica erea ignita ad mensuram eius cor

poris fabricata vestiri: sed tunica frigida ipse ille sus permansit. Tunc iussit olīam maximam plumbo pice cera resina et oleo liquatis impleri ⁊ sanctum erasimum episcopum in ea demergi. Et cum hoc etiam supplicij genus illesus superasset: ⁊ ex olla liquor feruens ⁊ ebulliens imperatorem vsulasset ipm martyrem christi continuo liberauit. Sed maximian⁹ obstinatio⁹ effectus illum in arcta custodia vincitū clausit: vt ipm acris puniret. Angelus vō domini michael eidem apparuit: et solutū eduxit: ⁊ eidē ducati⁹ prebens dirrhabitiū perduxit: deinde nauicula ibi diuinitus preparata in campaniā prouincias transmigravit: ⁊ iuxta ciuitatem formianam dimisit. Qui diebus septē extra urbem mansit pane relicto per angelū sustētatus. Deinde diuina iussione ciuitatem intravit et multos ad christum conuertit. Nonisime coronam sibi de celo missam a choro apostolorum et prophetarum asperxit: et sic orans domino spiritum tradidit. In eadem urbe sepultus a fidelibus quarto noñ. iunij.

De sancto Phottino episcopo et martyre. Cap. lxxvj.

Photinus epi

scopus lugdunē. ⁊ marty: vt dicitur ecclesiastice hystorie libro quinto. Cū etate maior nō nagenario esset: et pene mēbra iam gesta solo amore ⁊ desiderio martyris: viueret: paganorū furente rabie ductus ad pſidem pugnis et calcibus enormiter inuasus: ita vt neq; etati: neq; grauitati reuerēter aliquid deferrēt: a lōge vō stantibus ⁊ furentibus lapides ⁊igna iacentibus diutius elisus: dum seminecis in carcere trusus esset emisit spiritū. iij. noñ. iunij. Passus est tempore marci aurelij ⁊ veri antonij imperatorum.

De sanctis Blandina virgine et socijs martyribus. Cap. lxxvij.

Blandina mar

ty: cū quadraginta octo martyribus passa est in lugdunē. ciuitate tēporibus marci aurelij veri ⁊ antonij atq; lucij filioz eius. De quibus ecclesiastice hystorie libro quinto capitulo primo ⁊ secūdo ⁊ tertio habet: q; senēte persecutione ptra christianos apud lugdunum et viennam vrbes galliarum: adeo vt etiam domozum illis prohiberetur habitatio procellus in publico aut quozicunq; cibozū cōparatio: prefati martyres pſidi sunt oblati. Inter q̄s cum quidam vectius paganus pſidem de tāta impietate argueret: teneē et ipse tanq; xpianozū aduocatus tētus est: et quidā diaconus nomine sanctus qui laminis ferri et eris cādentibus aduſus in carcerem missus: rursus diris cruciatib⁹ examinatus spm reddidit. Attalus quoq; pergamenus q; martyres nutibus oculoꝝ ⁊ gestib⁹ hortabat: postq; dieb⁹ multis terminū carcerē tola

De sanctis in mēse iunij occurrē. Fo. cxxv.

rasset: quod ius romanus capite cesus est. **E**x his quoque martyribus decem in carcere tabernaculi fame defecerunt. Deinde reliqui omnes producti qui ex eis ciues erant romani decollantur. **L**eteri vero beati subsciantur: sed ab eis minime leduntur. Inter quos quidam alexander phryx genere non obstate quod ciuis romanus esset contra decretum principum a preside volente populo complacere feris exponitur: quod forte alijs pertinacior videbatur. **A**rtalus vero quidam alter primis substractis in sella ferrea torquentur: martyrium consummavit. **B**landina vero primo et secundo die diuersis penarum generibus cruciata tertio die ad stipites ligata bestijs exposita: sed ab his minime lesa: quarto die verberibus acta: craticula exusta: ad ultimum gladio iugulata est. **L**ucus exemplo ponticus puer anno xv. multis passionibus affectus ante illam gladio palmam precepit. **D**aurus vero quidam zacharias presbyter: epactus albina: grata: et alij ceteri eiusdem collegij gloriosi diuersis supplicij diebus plurimis torenti: deinde in sellis ferreis igne subiecto affati: nouissime gladio consummati sunt. **Q**uorum omnium quadraginta octo martyrum relique incense et rhodanum fluuium disperse fuerunt. **S**ed diuina dispositione in loco in quo corpora combusta fuerant: cineres et reliqua incubusta dimissa a fidelibus reperta et recollecta atque in ecclesia apostolorum sub altari condita sunt. **D**omus omnium passio agitur. iij. nonas iunij.

De sancto nicolao peregrino et confessore. *Laf. lxxvij.*

Nicolaus cognomine

peregrinus confessor natione grecus tempore urbani pape secundi claruit. **D**ic in annis adulescentibus in monasterium sancti leuce quod in scyria grece partibus situm est diuitius conuersatus angelicam vitam duxit. **C**umque diuina precepta que cruce tollenda se quibus dominum iubet sollicite audisset: non

tamen spiritu: sed manibus corpoream crucem arripens monasterio discessit: et ut christum liberius sequeretur: peregrini cepit: qui veniens hydrantuz apulie ciuitate: ibique aliquantulum comemoratus venit tarentum: ubi aliqua miracula ostendens a populo reuerentie est habitus. **I**nde venit ad ciuitatem tranenem: ubi cruce ex more manibus bailulans pueros multitudine congregauit: cum quibus sacra verbis loca circueus: lyri eleyson: clamare non cessabat: puerosque subsequentes ut similiter clamarent coactabat: et ut ad se quotidie conueniret: hoc diebus singulis iterarent: puerosque pomis et fructibus sibi datis allociebat: quibusdam ex ciuibus enim insanum reputantibus: quibusdam vero altiora de eo sentientibus: et colubina presumentibus similitates: Nam pauperimis indutus panniculis nudis pedibus incedebat: sine intermissione orabat: diebus singulis non ante vespas cibum sumebat. **P**anem vero modicum et aquam semper comedebat. **C**um autem eius fama ad bisantium archiepiscopum peruenisset: eum ad se accersuit: et curta lina clamando per urbem circumiret: sciscitatus est.

Lui sanctus vir preceptum domini de cruce sumendum confessum allegauit: quam non animo sed corpore se gestaturum quotidie disposuit: quod si episcopus in eius sibi diocesi denegaret: ad oppidum isemora alium properaret. **P**resul autem prudens sancti confessoris rectam intentionem et colubina simplicitatem attendens ei prohibere noluit: quin propositum adimpleret: quinimmo rogauit: ut quotidie ad suam mensam reficiendus accederet. **C**um autem nicolaus archiepiscopi mandata adimpleret: et ciuitate ex more lyri eleison clamans: et crucem bailulans cum pueris peragraret: post dies modicos febre corripitur: et in hospicio cuiusdam ex ciuibus nobilis deuotione maxima refouetur. **Q**ui ad extrema deniciens pueros suos aduocauit: et crucem suam eisdem tradens: eos in nomine domini benedixit: sicque spiritum in pace domino reddidit. iij. nonas iunij. **S**tatimque a ciuibus vnanimiter ad eum deuotione confluentibus corpus ad ecclesiam beate marie deducitur: et cunctis certantibus irruentibus pedes eius cum venientia deosolan. **E**odem die mulier tranenem nomine mundella corporis tactu sanctissimi lumen oculorum triennio ante perditum recuperauit. **A**lia mulier bisantia nomine cuius brachium aruerat sanitatem recepit. **A**ltera etiam alba nocte dolore ventris dudum nimio fatigata: medelam a sancto caduere percepit. **S**icque ab archiepiscopo et populo corpus peregrini nicolai in ipsa ecclesia honorifice tumulatur: ubi multis signis effulget.

De sancto zacharia monacho. *Laf. lxxix.*

Zacharias monachus

siluani abbatis discipulus arctissimam in heremo vitam duxit. **Q**ui raptus in extra a mane usque ad horam decimam ad se rediens: dixit se vidisse gloriam dei: et tunc fuisse dimissus: qui etiam pallium suum pedibus conculcans: dixit neminem posse fieri monachum: nisi qui sic animo

omnia conculcasset. **Q**ui tunc in pace quarto nonas iunij. **H**ec heraclides.

De sanctis vergentino et laurentino martyribus. *Laf. lxxx.*

Vergentinus et

laurentinus fratres vterini nobiles ciuitatis aretine passi sunt sub persecutione cesaris in eodem oppido. **C**um enim tyburcius consiliarius decessisset: verbe ingressus esset: delati sunt ei predicti fratres quod populum a deorum cultura superarent: qui illos

aduocatis: et primo quidem blanditijs multis hortari cepit: ut a christi predicatione desisterent. **E**t quod nobili progenie orti fuerant: eos tunc lenitate mollire cupiens dimisit. **C**um autem adhuc dei martyres constantius christum confiterentur: et populum a sacrificijs subtraherent exhortationibus suis. **T**ertio delati a tyburtio tenti sunt: et cathomis lenati diuitius

fustibus cedi iubetur. Statimq; brachia ministro
ri arefacta obstupuerunt: sed orationibus sanctis eis
dem restituta sunt. Quo miraculo multi gentiliū
conuersi fuerunt ad xpm. Tūc iubente tyburzio san
cti in carcere recluduntur: et per tridū sine cibo di
mittuntur. Post tres vero dies angelus dñi ad eos
descendit: quos et celico pane refecit: totusq; car
cer nimia claritate refulsit. Custodes vero velut
mortui obdormierunt. Et q; xpianū qui nuper con
uersi fuerant cū sorore eorū pergētina ad sanctos
visitandos eadē nocte venissent: et custodibus mu
nera detulissent: vt illos ad sanctos intrare per
mitterent: carcerē apertū inuenientes: et custodes
dormientes ad sanctos ingressi sunt: et baptismi la
uacrum expetebant: effq; vt abirent suadebant.
Sancti vero martyres eos baptizādos ad corneliū
quendam presbyterū miserunt: et q; nullatenus abire
volebant responderunt: eo q; ad martyriū festi
nabant. Sicq; illi ad corneliū accedentes baptizati
sunt fere sexaginta viri. Sequenti die tyburzio
nec audicis: eos eductos sup carbonēs ardētes nuda
tis plātis stare fecit: syter q; iporū illesus pmāsit.
Tūc ad statuā iouis adduci mādauit: eosq; illam
adorare suāsit. Et postq; illi orationē fuderūt: ido
lum in puluere redactū est. Quo miraculo ducētī
paganorū cōuersi sunt et clamantes xpm verū deū
furore gentiliū vsq; ad mortē cesti: semiuuii relictī
sunt. Tūc tyburzius insit pgentini et laurentini
fratres capitale subire sententiā. Quorū corpo
ra pergētina soror illoz cū alijs pluribus xpianis
noctu surrepta longe a ciuitate aretina fere milē
le passibus sepeliuit. iij. nonas iunij.

De sancto Zifardo confessoro. Cap. lxxij.

Zifardus pres

byter et cōfessor: scilicet leonardi ma
gni germanus fuit tēpore sancti
remigii archiepiscopi remen. et dodo
uel regis francozū: vt dicit in
fra in legenda scilicet leonardi. vif
idus nouēbris. Dic cū beato leo
nardo fratre suo relicta curia re
galī sancto remigio archiepisco
po adpessit: et ab eodem in faceto

dotij dignitate consecratus est. Post hec associa
tus leonardo anreliani predicantes verbum dñi
deuenerunt. Et in quodā cenobio aliquandiu insi
mul firmantes dño permanserunt. Cū autē zifardus
super ripam ligeris solitaria vitam elegisset:
et leonardus per sancti spiritus admonitionē in
aquitania predicare disponderet: oscultātes se ab
inuicem discesserunt. Sicq; zifardus omni vite sue
tēpore in eodē loco breui tugurio locatū ieiunjs
et contēplationi intentus perse
uerauit. Et. iij. non. iunij in pa
ce quieuit. Cuius corp⁹ aureliani
tumulatū miraculis conuolat.

Isaac moach⁹

et marty: apud ciuitatē cordubā
passus est. Qui cū esset annorū
xvij. seruētē persecutione: gla

dio pro fide christi necatus cū palma martyri ad
regna celestia conuolauit. iij. nonas iunij. Dec hie
ronymus in martylogio suo. Et inde ado.

De sancto Isaac presbytero. Cap. lxxxiij.

Isaac antioche

ne ecclesie presbyter continētis
sime vite et perspicue sapientie
clarus fuit. Qui aduersus nesto
rianos et eutyrianos multa scri
psisse dicit. Antiochene quoq;
vrbis sue exidum elego metro
deplorasie narratur. Claruit autē
leonis primi tēporibus. Dec ge
nadius de viris illustribus.

De sancto Isaac abbate et cōfess. Cap. lxxxiij.

Isaac abbas et

cōfessor: de syrie partib⁹ ad spo
letanā ciuitatē deuenit: ingres
susq; ecclesiā a custodib⁹ petiit
vt sibi quantū veller licentia cō
cederetur orādī: qd et obtinuit.
Et cū diebus tribus et subsequē
tibus noctibus indefessus ora
tionē cōtinuasset: et hoc vnus ex
custodib⁹ cerneret: inflatus su

perbie spiritū: cepit impostorē clamare: qui se tri
duo ante oculos hominū orare simularet. Et cum
virum dei alapa percussisset: repente spiritus illū
malignus inuasit et ad viri sancti vestigia strauit:
et q; isaac inde ipsūm expelleret acclamauit. Cui⁹
tamen vti peregrini nomen adhuc ignorabatur:
morq; vt vir dei super eum incubuit: malign⁹ spi
ritus qui eum inuaserat abscessit. Quo miraculo
ciues stupefacti virum domini reuerentia habere
ceperunt ei⁹ multa pro edificando monasterio
obtulerunt. Ille autē nihil horū accipiens desertū
locum repperit ibiq; sibi humile habitaculum cō
struxit: multosq; ibidem discipulos congregauit.
Hic pphetico spiritu claruit: et miraculis conuol
auit. Die quadam in hortu monasterij vngas disci
pulos hora vespertina iactare precepit: quod fu
turum erat spiritu dei prenoscens. Cū autē nocte
ad matutinū cū fratribus surrexisset: pulmentis
operarijs coqui iussit: factozq; summo mane ipsuz
ad hortum deferri mandauit: vbi quot vngas ia
ctari fecerat tot laborātes inuenit. Ingressi quip
pe fures fuerant: sed mutata mente per spiritus
vngas apprehenderant: et vsquoq; sanctus ad
eos peruenit hortum colere nō cessauerāt. Quos
ille clementer salutauit pulmento refecit et de ma
lo pposito quo venerat redarguit atq; collectis
olerib⁹ oneratos remisit. Cū quidā scissis pānis
obsti et nudi ad eum veniret ei⁹q; miam postula
ret: ille vnū ex discipulis filēter vocauit: ei⁹ prece
pit: vt ad talem cauā arborē in siluā accederet: et
vestimēta ibi repta defenderet. Qui dū iussa cōple
set et vestes repertas detulisset vir domini ea pere
grinis nudis petentibus tribuit. Illiq; recogno
uerūt que posuerāt pudore consternati: q; q; frau
dulenter vestimenta querebant aliena confusi re
ceperunt sua. Quidam vir se illius orationibus

De sanctis in mense iunij occurrē. Fo. cxxvi.

commendās sportas duas alimentozū ei per puerum trāsmisit. Quarūnam puer in itinere abscondit: alterā viro detulit. Quā ipse gratāter accepit: sed puerū admouit: me sportā absconditā incaute cōtingeret: q̄ serpēs in ea ingressus foret. Puer igitur quīs exultasset q̄ mortē euasit: q̄ tñ delictum eius propalātū fuerat confusione suscepit. Reuerfusq; sicut ei abbas dixerat serpentem in sporta inuenit et de cōmisso pñitā egit. Nec gregorius. ih. dialo. cap. xij. Sc̄t̄s autē isaac clarus virtutibus in ipso cenobio in domino quieuit.

¶ De sc̄tō Quirino epo et martyre. Cap. lxxv.

Quirin⁹ episcopus

pus sc̄sianus et martyri tempore diocletiani et maximiani passus est. Qui cum in eadē ciuitate que oppidū est illyricę puincie a maximo preside quereret: egressus urbem et fugiens comprehensus est: et maximo iudici presentatus. Et cum se xp̄ianū libere profiteatur inquit eum sustibus cedi. Deinde granatū catenis in carcerē recludi. Cui nocte oranti diuinus splendor illuxit. Euidens marcellus custos carcerem aperuit: et cōuersus ad xp̄m: ac eius pedibus prostratus baptisma sacriū suscepit. Post tridū autem maximus iudex iussit quirinū ferro vincitū ad amantūm presidē ad primam pannonicę ciuitatē adduci. Qui iuxta flumen danubiū amātio de scabatenſi ciuitate reuertēti presentat: quē ille ad eandem ciuitatē rediens illic adductū durissimo carceri mācipauit. Cui xp̄iane quedā matrone cibum potūq; ministrabat. Statimq; vt oblata bñdixit ceciderūt catene de manib; et pedibus eius: donec māduicaret: deinde a custodib; ad sabarię ciuitatē adductus amātio presidi in theatro oblatus est. Quē preses per multa verba ad sacrificiū dum suadebat. Cūq; quirinus tam eius minas q̄ blāditiā contēpsisset: iussit amātiū ad collum eius mollā suspendi: atq; in fluminis sabariendā demergi. Cūq; de pōte precipitatus fuisset in flumen: diutius supnatasset cum spectātibus xp̄ianis colloq̄: ne suo terrentē exēplo: vix orana vt mergeretur obtinuit. Cuius corpus non longe inde repertū in basilica iuxta scabatez ciuitatis portam principalē posita a fidelibus sepultū est. Facta vero incurſiōe barbarozū in partibus illis: christiani inde fugiētes corpus martyris abstulerunt: et romā baiulantes via apia militario ab urbe tertio in ecclesia ad catacumbas deuote deposuerunt. Tbi aliquando apostolorum corpora iaceant: vbi et corpus sancti Sebastiani martyris cum alijs plurimis requiescunt. Passus est autem tempore nonas iunij.

¶ De sanctis. xliij. martyribus. Capitulū. lxxvij.

Quadraginta

quattuor martyres in ciuitate iconij passi sunt sub alexandro imperatore. Hi a sanctis quirino et

ulita conuerſi: cum christum publice predicarent iussu alexātri capite celi sunt pridie nonas iunij: et in eadem ciuitate tumulati.

¶ De sc̄tō Bonifacio epo et socijs martyribus. Cap. lxxvij.

Bonifacius archiepiscopus

chiepiscopus magnūtinus apud frixiam martyrium passus est. Qui iussu stephani pape secūdi pipinum karoli patrem vixit in regem francoꝝ. Die de britānia ueniens fides christi frixionibus primus annūciauit: et multis miraculis nonelle genti nouus predicator conſecutus. Cūq; maximam partem frigie christi cultui subiecisset: et sacro fonte baptismatis diluisset: a paganis qui supererant tentus et multis affectus iniurijs tandem gladio peremptus martyriū consumauit: cum eobarico episcopo et alijs seruis dei nonas iunij.

¶ De sancto Bonifacio episcopo et martyre. Capitulū. lxxvij.

Bonifacius archiepiscopus

chiepiscopus bosneſi. et martyri cōsanguineus orthonis tertij imperatoris fuit qui sibi admodum dilectus liberalibus instructus et musicus gratosus: adhuc in seculo deo deuotus erat. Et dñi ecclesiam sancti martyris bonifacii sui noſe frequentaret: optabat se illius exemplo martyres futurum. Tandem relicto seculo habitum ordinis camalduenſis accepit: et sancto romualdo abbati eius ordinis fundatoꝝ adheſit: cuius discipulus effectus sanctissimam vitam pluribus secus annis egit. Demū ad martyriū flagrans a sede apostolica predicandi gentibus licentiam impetravit: et consecratus archiepiscopus ad gentes bosne euangelizādas accessit: qui ceteris consocijs equitantibus nudis pedibus incedebat. Et cum alias bis solū in septimana dominica scilicet die et quinta feria cibum sumere cōſueuiſſet: tunc pro labore itineris tantum sibi indulſit: vt quotidie medio pane et aqua modica reficeretur: diebus dominicis et festiuis addens poma vel arborum radices vix coctas. Qui etiam postq̄ est in archiepiscopum consecratus officium monastij cum iure professionis et canonice iure consecrationis quotidie bis dicebat. Veniens autem ad montes et pedes ire non valens nudis plantis et cruribus equitabat: et in partibus illis frigidissimis adeo frigus intolerabile sepius sustinebat: vt aliquando pedem a ferro subherēte disungi non posset: nisi aqua calida subueniret. Veniens igitur ad bosnas gentiles verbum domini feruentis sine predicabat. Sed videns se modicum proficere: ad rutenozum regem deuenit: ibiq; christū annūciare cepit. Rex autē illum pānosus inſpicere putabat q̄ spe cōquirenda pecunie hec simulate confingeret: eius munera promisit: si a permiffis desisteret. Ille vero pontificalibus preciose in

dutus coram rege stetit: quē adhuc rex magis sūmulatozem existimauit. **E**idemq; sponondit: vt si episcopus per ignem iniustus incederet: ipseus si dei adhereret. **D**oroq; ignem copiosum accessum episcopus aqua benedicta consperisit ⁊ pōtificialibus indutus per ipsum securus transiuit. Ita vt nec pilus adustus in veste: nec odor sumi in carne quid apparuit. **Q**uo miraculo rex cū populū multitudinē infinita cōuersus ⁊ baptizatus est. **L**upie batq; regnum filio dimittere: ⁊ bonifacio adhere re. **F**ratrem autē suum nolentē fidem christi suscipere absente archiepiscopo occidit. **C**um autē bonifacius ad alterū regis fratrem longe positū iussisset: vt et xpm predicaret. Ille archiepiscopū tenuit ⁊ in cōspectu suo ⁊ plurimorū decollari fecit. **S**tatusq; ipse regis frater excecatus: ⁊ tam ipse q̄ omnes aſtates intantū sensum amiserunt: q̄ sicut lapides imobiles ⁊ oīno insensibiles persistebāt. **R**ex autē hoc audiēs illuc cum multis accessit vt fratrem occideret: sed cum mirā dei vltionē vidisset orauit christū vt oēs illi ad sensum ⁊ loquelam redirēt: eo pacto q̄ si cōuerti vellēt eis iniuria nec sancti viri remittat: sin autē cuncti gladio trucidantur. **F**actaq; orōne taz regis fratri q̄ ceteris sensus restitit: est: q̄ baptismo suscepto scō martyri trūphale sepulchrū ⁊ ecclesiā cōstruxerunt.

De sancto Bonifacio episcopo carthaginensi. **Capitulum. lxxix.**

Bonifacius epi-

scopus carthaginensis claruit tēpore zenonis imperatoris: vt ait Sigibertus: qui sanctitatis culmine ⁊ sapientiē lumine admodū effulsi. **L**ibrosq; plurimos ad diuersos conscripsit: vtz de predestinatione. De cōtinentia cōingatorum post vorum. De virginitate ⁊ humilitate. De oratione et cōpunctione. **S**cripsit ⁊ sermones elegātes: precipue de natiuitate domini. **E**t de solēnitāte sancti stephani protomartyris. **E**t virtutibus insignis migravit ad christum.

De sanctis Nicandro et Martiano martyribus. **Capitulum. xc.**

Nicander ⁊ mar-

tianus martyres vigente persecutione paganorū in ciuitate atina a maximiano preside cōprehensi cum sacrificare nollēt primo diebus. **xx.** in carcere detenti ⁊ afflicti sunt. **D**einde ad decollandum iubētur adduci. **L**unxorū nicanorū iuuenis puella virū exhortāsa vt in christi cōfessione maneret immobilis detenta est a paganis: martyres autem domini ligatis duobus orarijs ante oculos eorū decollati sunt: vroz autem nicandri post dies tres etiam ipsa in cōfessione fidei capitalē sñiam ab eodē accepit iudice. **L**ues autem venepziant corpus sancti nicandri in eorū vrbē: ciues vō atinates corp⁹ martiani in eorū oppido collocarunt. **P**assi sunt em̄ in territo-

rio inter ipsas dnas ciuitates pridie noñ. iunij. **De sancto Philippo diacono.** **Cap. xcj.**

Philippus dia-

conus de septē primis ab apostolis electus est: vt habetur Actū. **vj.** ⁊ cum stephano protomartyre ordinatus est. **D**e quo plurima in actibus apostolorum scribuntur. **N**am ⁊ samarie predicauit: ⁊ simonē magum baptizauit. **L**audatus etiam eunuchum regine ethiopū ad christi fidem conuertit ⁊ sacri baptismatis vnda perfudit: multisq; ciuitatibus donec veniret cesaream nomen domini iesu christi euangelizauit: vt habetur Actū. **vij.** **V**eniens autem cesareā multis ibidem miraculis claruit. **D**abit enim quattuor filias virgines sacratissimas per quas deus multitudinē virginum lucratus est. **H**ic iter cetera: vt ait Papias eps hieropolitanus: mortuū quendam per easdem eius quattuor filias sibi oblat⁹ a mortuis fuscitauit. **D**einde ordinat⁹ est eps in thracia scythia: vt tradit abbas doctheus. **E**t postq̄ in ecclesia sua sibi cōmissa annis pluribus predicasset reuersus cesaream in pace dormiuit. **vij.** idus iunij: vbi ⁊ sepulcus quiescit. **E**t iuxta ipsum tres ex predictis siliabus suis iacent. **Q**uarta vero ephesti dormit.

De sanctis Artemio Landida et Paulina martyribus. **Capitulum. xcij.**

Artemius can-

dida vroz ei⁹ ⁊ paulina virgo eorum filia martyres rome passi sunt sub diocletiano iudice fereno. **D**i a scō petro exorcista conuersi sunt: cum apud eundem artemium in carcere detineretur: postq̄ prefata paulina ab obfessione maligni spiritus per eundē petrum liberata est: qui omnes cum aliorum multitudine carcerato: n̄ a sancto marcellino presbytero baptizati sunt: vt supra dictum est in passioe marcellini ⁊ petri. **iij.** nonas iunij. **P**ostq̄ autem marcellinus ⁊ petrus a fereno decollati sunt: vt ibidem dictum est: ⁊ prefatus artemius cum vroz et filia a paganis detenti: ⁊ in carcere iubente fereno diebus pluribus vincti fuerunt: tandem cum in christi cōfessione constantes persistenter: data super eos sententia artemius gladio necatus est. **L**andida vero et paulina lapidibus obrute sunt. **Q**uorum corpora christiani sapientes via auri relicta vbi ⁊ interfecti fuerant: cum reuerentia collocarunt. **vij.** idus iunij.

De sanctis viginti martyribus. **Capitulum. xcij.**

Viginti marty-

res apud tarsum cilicie temporibus diocletiani et maximiani sub iudice simplicio passi sunt. **Q**ui per diuersa supplicia dei gloriificauerūt in corporib⁹ suis. **Q**uorū

De sanctis in mense iunij occurrē. Fo. cxxvij.

corpora apud hannonē ciuitatem apbrice transla-
ta sepulta custodiunt: vt dicit Augustin⁹. xlii. de
ciuitate dei. vbi ⁊ refert q̄ dūm quidāz floctius
senex ⁊ pauper qui vestē amiserat: nec vnde aliam
emeret habebat: ad bonū martyriū memoriā oraf-
set: quatenus eius inopie subuenirēt: confusus de
virtute sanctorū in litore piscem magnū palpita-
tem repperit: quem scindēs in eius ventre anulū
aureū cum lapide precioso inuenit: quē tanti ven-
didit q̄ inde se honorifice vestiuit: et martyribus
gratias egit. Quorū passio colitur. viij. idus iunij.

De sancto Vincentio epo. Cap. xciiij.

Vincentius epi

scopus menie ciuitatis tentus a
quodā capitolio rectore tuscie q̄
epos xpianos ferro vinctos pe-
rusei cōgregauerat pinctos cū
fratre suo benigno diaconū. addu-
ctus est ad tēpluz martis vt dñs
immolaret. Cum autē orasset ola
idola subuersa: ⁊ demones vlu-
tes exēntes: multosq̄ paganorū

cedentes sexcentos ex eis verberibus occiderūt:
omnesq̄ xpianos q̄ ferro vincti erant xpi virtute
compulsi soluerunt. Quo miraculo plurimū genti-
lium fidem pepererūt. Inter quos quidam ma-
uertius comes prius crudelissimus q̄ ⁊ de vicinis
locis episcopos cōgregauerat conuersus est. Cū
autem xpianis eum ad locum alium se trans-
ferentes pfallerēt: missi capitolinus ⁊ inde subla-
to vincentio ceteros gladio occidi fecit. At exta-
sus quidāz religiosus corpus benigni diaconi. ex
ceteris rapiēs non lōge a portulco sepeliuit kal.
masij. Post dies aliquot capitolinus productus
vincentiū ⁊ diutius tortū atq̄ lapidibus cōtusum
dissentū in eunleo ⁊ flāmas aduētū carceri man-
cipauit: vbi ianuis diuinit⁹ patefactis lux cēlica si-
bi refulsi. Quōd p̄fates audiēs inuēit eum in mare
mergi: q̄ in equore missus ab āngelo ad littus re-
ductus est. Unde ⁊ q̄ eum demerserāt: hoc cernen-
tes cōuersi sunt: ⁊ vsq̄ ad ciuitatē suam meuiam
illum humeris repositarunt. Interea mortuo ca-
pitolino ⁊ a porphirio eius successore detinetur:
ferisq̄ subijcis: sed ab eis minime lesus in fouea
aque maxīma necari iubetur. Tēn aperiēs se ter-
ra aquas obsorbuit: ⁊. xvij. fugiēs aquas deglu-
tiuit. Vincētius vero ad cellā suam rediit: ⁊ subse-
quenti die dñico celebrata missa corā populo spi-
ritum emisit. viij. idus iunij. Quis corpus matro-
na quedā luceria a gentilib⁹ p̄cio redemptū: q̄ il-
lud rapuerāt exurendū: in p̄dio suo q̄ vocat cam-
pus salutis sepeliuit: inter portulcū ⁊ leuaniā mi-
liario ab v̄be. xliij. vbi ⁊ tacet miraculis clarens.

De sancto Paulo episcopo
et martyre. Capitulū. xcvi.

Paulus episco

pus cōstantinopolitan⁹ ⁊ marty-
r sub constantio imperatore mar-
tyrium passus est: q̄ ob defensio-
nem catholice fidei ab eodē im-
peratore arriano de sede sua eie-

ctus: ⁊ apud quandā ciuitatū in cappadoxia cu-
cusaz noie exilio impulsus arriano in insidijs gra-
uiter strāgulatus ad cēlestia regna migravit. viij.
idus iunij. Sic sapiētia p̄clarus: vt non solū sue
patientie exēplo: sed etiā sermone ceteros ad to-
lerantiā p̄firmaret. De patiētia libelli edidit: vbi
et de penitentiā tractans docet penitētē sic pro
peccatis dolere debere ne supra mensurā tristis
periculū desperationis incurrat. Tantoq̄ lepore
et rationū suāone patiēs aduersa ad constan-
tiam ⁊ animositates inducit: vt expressius docere
videatur: q̄ veri beati qui persecutionē patiūtur
propter iusticiam. Nec in martylogio Adonis.

De translatione sancti Seruati epi
scopi. Capitulū. xcviij.

Translatio cor

poris sancti seruati facta est
tēpore eldonis filij henrici regis
francoiū. Cum em̄ etus ecclesia
apud tralectē. ciuitatē fabrica-
ta est tēpore karoli regis: misit
idem karolus venerandū virum
noie viligisum ad restaurandum
ea q̄ in ipsa ecclesia defecissent.

Cui per noctē dormiētī sanctus
seruatus assistit: seq̄ de tellure leuari mandauit.
Quō cum viligisus ep̄o nunciasset: indicto tridua
no ieiunio cūcto p̄p̄o: apertisq̄ secretarij subter-
raneo: inuētus est sarcophag⁹ marmoreis p̄cio
si: in quo corpus sacri esse putātes: illud aperue-
runt: ⁊ nihil in eo reperiēs ad mortem cōtristati
sunt. Sequētī vero die superioris oratorij monu-
mentum referarūt: vbi ⁊ corpus beati seruati in-
uenerunt: quod tamen illuc igno: abā: translātū.
Erat autē corpus oīno integrum ⁊ in nullo pen-
tus corruptū: vestes quoq̄ oīno illese: cum p̄rifi-
cāli baculo ⁊ clauē argentea sibi a sancto petro ro-
me per visum tradita: vt in eius legenda superioris
dictū est. iij. idus masij. Extumulo quoq̄ hoc odor
mirificus exhalabat. Dum autē corpus leuare
vellent: mēbra singula instar candēris ferri trās
figurata cernūtur: quod in loculo argenteo ei p̄e-
parato superius exaltat: luxq̄ immēsa totum san-
ctuariū circūfulsit. Que cum rex karolus audis-
set: ⁊ rālectū venit: ⁊ ibides pascha dñi celebrauit:
vbi ⁊ infinita miracula ostensa sunt. Post aliq̄
vero tps hēldo filius hērici regis francoiū ad in-
stantiam matris regine corpus sancti Seruati
summa deuotione saxoniā translulit: ⁊ in basilica
nomini eius cōstrūcta locauit. Sed cum oīa traie-
ctibus ciuib⁹ ad infortūniū cederēt: ipsiq̄ ab-
sentie sc̄i corporis hoc ascriberēt: miserūt quos-
dam q̄ de partib⁹ saronte corpus furātes traiectū
retulerūt. In cuius cōstrūctiōe miracula multa ⁊
signa deus ostendit. Que facta est. vij. idus iunij.

De sancto Medardo epi
scopo. Capitulū. xcviij.

Medardus epi

scopus claruit tpe clodouei regis
francoiū. Sic p̄gentē patre noie
tardo: de forti gñe franco: mater

vero pthagia romana: cum adhuc puer ad scho-
las iret: et tunica quam sibi mater fecerat ad artifi-
cem componenda deferret: inuictu a se ceco tunica
prebuit. Libum etiam ei traditum plerūq; pauperi-
bus diuisit: ipse ieiunus permansit. Etate quoq;
puerulus spm̄ ppbetie se habere demonstrauit.
Nam cū esset in tornaco puero cōsocio in scholis
predicit: q̄ post annos. xxx. futurus esset eps: et vt
predixerat sic euenit. Factus autē presbyter mul-
ta miracula ostendit. Cum em̄ quadam nocte fur
eius vineā introisset: et uas exportādas precipi-
set: nec ex ipsis gustare: nec inde ualuit se moue-
re: donec mane repertus a medardoq; solutus in
de cōfusus recessit. Q̄ Alius quoq; nocte ei⁹ mel
diripiēs: et apes exportans dum abire uellet: ab
apum examine in horto mellificāte facie eius ar-
tante adeo punct⁹ et oppressus fuit: q̄ nullatenus
extre potuit: donec ueniret viro dei latro predam
deposuit et medardus eum liberauit. **C**lothar⁹
rex in francos exercitiū mouit: q̄ cuncta in villa et
agris diripiēs dum ad solentia cum yllam sancti
medardi ueniret: inde se mouere nequiuert: do-
nec cuncta q̄ predati fuerant dimiserunt. **P**orca-
rij etiam sui a quibusdā seducti porcōs ad remo-
tum vsq; locum asportātes: mane apud cellam vi-
ri sancti cum porcīs inuenti sunt: et de cōmisso pe-
nitentiā egerunt. Deinde factus est eps nouion. et
xv. annis episcopatū gubernauit: vitamq; lauda-
bilem ducens eisdē signis effulsit. Inter que ton-
sionem quenda; a demonio ueracum mirabiliter
liberauit. Post obitum autē sancti **E**leutherij epi-
scopi tornacēsi. medardus ad sedem illius trās-
tus est: et fedit annis quatuor. Qui quanti meriti
apud deum fuerit: ostēsum est: cum in eius obitu
celi aperti sunt: atq; ante eum diuina micuerunt
luminaria. Pluuia etiam aquarū calidarū in terrā
defluxit. Quieuit in pace sexto idus iunij. Sepul-
tus in ecclesia sua miraculis cōfusus insignibus.

De sancto **G**ildardo ep̄o. Cap. xviii.

Gildard⁹ ep̄o

pus rothomagen. frater prefati
sc̄i Medardi epi fuit. Qui am-
bo gemelli vno et eodē die nati vi-
delicet. vi. idus iunij: et vno et eo-
dem die euolutis ānis ambo epi
cōsecrati sunt: vicē. vi. idus iunij.
Alter in ecclesia nouion. alter in
ecclesia rothomagen. iterūq; post
lapsum annoz eodē ipso: et vni-
co die ambo a seculo absoluti sunt. Floruit autē
gildardus tpe quo supra dictū est. et plen⁹ virtuti-
bus i dño eodē ipse die quo et fra-
ter medardus feliciter obdormi-
uit: vicē. vi. id⁹ iunij. Sepult⁹ est
in ecclesia rothomagen. vt dicit fra-
ter vincēti⁹ i speculo hystoriat.

De sanctis **P**rimo et felici-
ano martyribus. Cap. xci.

**Primus et felici-
anus** martyres passi sunt in et-
uitate numentana militario. xliij.

ab vrbe sub dioeletiano et maximiano augustis fsi
de autē p̄moto. Hi cū essent in vrbe roma apud im-
peratores a tēplozū pontificib⁹ accusant: q̄ nisi
eos sacrificare fecerint nulla a dñs suis responsa
obtinere valebit. Iussu igitur imperatorū capti in
carcere recluduntur: s; ab angelo soluti post dies
aliquot iterū eisdem presentantur. Quos iusserūt
ad p̄banū herculis adduci: nisi sacrificaret a mis-
ericordibus tornētis affigi. Ducti igit ad templū euz
immolare contēnerēt: vis dñi: cessi sunt. Tunc
impatores illos p̄moto prefici ciuitatis numēta-
ne tradiderūt acriter puniendos. Quos milites
ferro vinctos iuxta forū ipsius oppidi in carcere
posuerūt. Post dies vō multos iussit fies eozdes
sibi presentari: et sacrificare contēnes abinuites
separari. Dicebatq; feliciano: vt sue cōsulēs sene-
ctuti dñs immolaret. Aut se annoz. lxxx. eē asse-
ruit: et annos. xxx. elapsos et quoueritatem agno-
uit: vñ p̄zelegerat deo uiuere: q̄ ipsum poterat de
manibus p̄fidis liberare. Quē iussu p̄mot⁹ ad
stipitem ligari: et clauos in manibus eius: ac pedi-
bus affigi. Et cum leto vultu perfleret mādato
p̄fidis ibidē felician⁹ torquetur: et triduo in eodē
stipite confixus dimittit: et neq; panis: neq; aqua
eidem ministrat. Dehinc deposit⁹ in custodia de-
tinetur. **P**ostmodū preses primus adduci fecit:
eiq; suadēdo asseruit: q̄ frater suus felicianus im-
peratori consentiēs magnus in palatio veneraba-
tur. Qui primus respōdit: q̄ filius diaboliverū di-
xisset: q̄ felicianus imperatori celesti cōsensisset.
Tunc iratus p̄motus iussit eū in equuleo suspēdi
et latera illius facib⁹ incēdi. Deinde in lecto depo-
ni: et plumbū bulliens in os eius infundi: presente
feliciano vt terreri posset. Ipse vō plumbū tepesa-
ctum vt aquā suauiter bibit. Tunc iussit eos in am-
phiteatrū duci: et duos immanissimos leones eis di-
mitti. Qui ad eozū pedes p̄strati vt agni māsueri
steterunt. Rursus et vros ferocissimos eis iussit
laxari: q̄ et ipsi cū leonib⁹ māsuerunt. Adert⁹ ad
hoc spectaculū ex vicinis vrbebus plusq̄. xij. milia
hoim. Et q̄bus. **D**. ccccc. quersu sunt ad xpm̄. pre-
ses vō hec cernēs sc̄tos ex ap̄bitheatro mādato
educi: et ibidē gladio capite trūcari: et eozū corpo-
ra canib⁹ rodēda dimitti. Que dei virtute nedū a
bestijs et auib⁹: sed etiā a muscis intacta p̄manētia
a xp̄ianis collecta ad arcus numētanos iuxta are-
nariū sepulta sunt vbi et p̄secutiōe sedata in ecclesia
in eozum noīe fabricata est: miliario. xliij. ab vrbe.
Passi sūt autē circa annū dñi. cclxxxvij. v. id⁹ iunij.

De sancto maximiano ep̄o. Cap. c.

Maximianus

eps syracusanus vita et miracu-
lis claruit tēppe beati gregori
pape. Fuitq; primo abbas mona-
stij in quo beatus Gregorius
monachus fuit. Postmodum ele-
ctus in efm̄ syracusane ciuitatis.
Qui dum adhuc abbas esset: et cū
quibusdā fratribus de constanti
nopolē ad vrbe rediret: in mari

adriatico nimia tempestate deprehensus inerissi-
mabil ordine atq; miraculo dei iram cognouit et

gratia. Nā cū vētoꝝ nimietatibus eleuati fluctus
seuiret: ex nauī clauī perditī: arborq; scissa est: ve
la in vndis plecta: totiq; vas nauis quassatū ni
mīs fluctibus a sua erat iam cōpage dissolutū: ri
mis itaq; patentibus intrauit mare atq; vsq; ad
superiores tabulas impleuit nauē: ita vt nō tam
nauis inter vndas q̄ vnde intra nauim iam effeui
derētur. Tūc in nauī residētes nō iam ex morte vi
cina: sed ipsa eius p̄ntia: ac visione turbati: oēs si
bimet pacē dederūt ⁊ corpus dñi acceperunt eoꝝ
rūq; aīas dño cōmēdabāt: quoz corpora in tam
pauidā mortē tradiderat. Sed omnipotēs deus
meritis sancti viri eos mirabilis seruauit. Nam
diebus octo nauis vsq; ad superiores tabulas
aquis plena: iter suū peragēs enatauit: nono au
tem die in portū cotroneū. castrī deducta est: ex
qua oēs incolūes exierūt. Quoz post oēs mari
manus esset egressus in eiusdē portus pfundū
nauis demersa est: ac si illis egredictibus p̄ pōde
re subleuacione caruisset. Et q̄ plena oibus in
pe
lago aquas portauerat: atq; natauerat at maximia
no cū suis fratrib⁹ exēte aquas sine hoib⁹ in por
tu portare nō valuit. Post hec sc̄tūs dñi ad epalē
sedē sublimat⁹ virtutib⁹ plurimis gl̄iosus i pace
quieuit. v. idus iunij. Hec greg. iij. dial. c. xxvj.

De sancto Maximo ep̄o.

Cap. c.

Maximinus ep̄s

fuit vnus ex lxxij. xpi discipulis. Cui post ascensionē xpi ap̄tis per di
uersa terrarū loca ad predicandū
euntibus br̄is petrus ap̄s spe
cialter commendauerat mariā
magdalenam: sicut et mater dñi
iohanni euangeliste ab ip̄o xpo
fuerat cōmēdata. Cum igit post
lapidationē stephani, iudeoz p̄secutio in discipu
los ebulliret: vt habet Act. vij. Iudei magdalenā
⁊ marthā cū marcella ei⁹ pedissequa lazariū maxi
miniū ⁊ cedoniū qui fuerat cecus a natiuitate: et
alios plures nauicula impositos sine remō vel
remige mari exposuerūt: vt sic in vndis necaren
tur: vt dicit infra in legenda magdalene. xj. kal.
augusti. Qui deo duce oēs incolūes massiliam
applicuerūt: vbi predicāte maria: ⁊ omni pp̄lo ad
deū cōuerso lazariū ep̄m massilie cōstituerūt: vni
uersamq; puinciā cōuerterūt. Br̄is v̄o maximi
nus rexit ecclesiā queñ. v̄o predicatiōis vacās:
⁊ miraculis conscās annis fere. xl. Ipe quoq; di
lecte sue filie magdalene die obitus eiusdē sacra
mysteria tradidit: eāq; in ei⁹ ecclia ante altare de
functā honore debito tumulauit. Post cui⁹ obitū
annis. v. supuixit. Et post hec i xpo ōenit. iij. idus
iunij. Sepult⁹ in monumēto qd̄ ip̄e sibi cōstrux
erat iuxta corp⁹ br̄e magdalene. In quo loco p̄ces
su t̄pis repta sunt corpora magdalene ⁊ marcellae ⁊
maximini honorabilē tumulata.

De sancto Cedonio ep̄o.

Cap. cii.

Cedonius ep̄i
scopus vel sidonius fuit ille ce
cus a natiuitate que dñs iuxta

ex sp̄ito faciens: ⁊ oculos lieniens illuminauit: vt
habet Job. x. Qui ⁊ ab aliquib⁹ dicit fuisse vnus
ex. lxxij. xpi discipulis. Sive aut ex numero illoꝝ
fuerit siue non: planū habet ex chronicis ⁊ gestis
discipuloꝝ: q̄ xpi discipulus fuit: ⁊ post ascensio
nē dñi ab ap̄tis baptizat⁹ sancto maximo ip̄e
cialiter adhefit: vnde ⁊ vt dictū est: cum eodē ⁊ la
zaro atq; foroꝝib⁹ ei⁹ nauicula ipositus a finib⁹
iudeoz expulsum fuit. Post q̄ aut p̄fati sc̄i. puin
ciā. puincie ad quā deo duce applicuerāt: ad xpm
cōuerterunt. Et post q̄ beatus lazarus massilie ⁊
br̄is maximus aquis ei⁹ ordinati sunt. Ip̄se in
ministerium maximi aq̄nē. ciuitatis permanit:
et eiusdem p̄dicationis coadiutor: fuit: vbi ⁊ post
dies multos in pace quieuit: et iuxta magistrum
reconditus facuit: vt supra actum est.

De sanctis Basilde Tropode ⁊ Man
dale confessoribus.

Cap. ciiij.

Basildes: tro

pus: ⁊ mandalis affectu mara
tyres: actu v̄o confessor: est em
poze a ureliani ip̄eratoꝝis ap̄d
ciuitatem aurelianā claruerūt.
Cū em basildes eēt officialis
platonis p̄fecti in partib⁹ oriē
tis: xps eidem apparuit: ⁊ xpi
stiani i ministerio gentilis esse
nō debere dixit: eidēq; vt renū

ciaret officio mādauit. Tenēs ergo basildes ad
p̄fectū petijt ab eo ille c̄tia: vt parētes ⁊ affines
suos renūtere posset in ciuitate aureliā: q̄ erat in
italia: cōsistentes: eo q̄ annis. xxv. in officio p̄
fecture fideliter seruissēt: p̄mittēs se vsq; ad an
nū reuersurum. P̄fectus autē eius fidelitatem
attēdens nō solū vnus anni sed biēnij licentiam
gratāter cōcessit. Reuersusq; ad locū vbi ei xps
apparuerat: ip̄m iterū se expectātes inuenit. Cū
cū basildes q̄ fecerat: enarrasset: vt causam dese
rēdi officij inuenisset: mādauit ei dñs vt socio s̄si
os tropode ⁊ mādale secū assumeret: ⁊ ad lit̄ꝝ ac
cedētes diuinā ibi nauiculā inueniret. Cū aut ius
sa dñica cōpleuisset: ac oīa socioꝝ ambobus retin
lisset: oēs vnanimiter relinquēs c̄cta q̄ habe
bant: ad litus deuenerūt: ⁊ nauiculā paratā. inue
niūt: in qua erat ip̄e xps gubernator: et angeli re
migātes: q̄ ad pedes saluatoris. p̄cidentes nauic
culā intrauerūt: ⁊ celico ab angelis pane refecti
vni⁹ noctis sp̄acio mare transfratantes ad portū
ciuitatis aurelię: que est in finib⁹ italie peruene
rūt: ⁊ militario. viij. ab ip̄a v̄be in terrā descende
rūt. Cū aut vbi p̄dicte appropinquātes audiuis
sent qualiter aurelianū ip̄eratoꝝ xpianos perse
quebat: ad ciuitatē ire formidantes: dño iesu xpo
qui eorū dur ⁊ nauta fuerat se cōmendabāt. Qui
bus iterū xps apparuit: eosq; per angelozū mini
sterium pane ⁊ aqua refecit. Et post q̄ comedis
sent: obdormierunt. Mane v̄o se excitantes ad ip
sum locū vbi et de nauī exierant: vidisset in ip̄so
se littoꝝe inueniunt. Et orauerunt ad christum
vt animas eorum in pace susciperet: eademq; bo
ra sp̄iritū emisertur quattuor idus iunij. Quozū
corpora ibidem sepulta sunt: ⁊ ecclesia fabricata:

Liber

Quintus

vbi ⁊ miraculoꝝum beneficijs elucescunt.

De sanctis **Betulo** ⁊ **Amantio** ⁊ **Soclis** martyribus. *Cap. ciiij.*

Betulus: ce

realis: amantius: et primitiuus rome sub adriano prin-
cipe martyrium passi sunt. Cum em̄ getulius doctissi-
mus in fide xp̄iana multos erudiret **Cerealis** vicarius
ab imperatore **Adriano** ad eum tenendum missus est:
qui eum legentem ⁊ docen-
tē repperit. Fuerat autem **Cerealis** cum fra-
tre **getulij** primitiuo amicissimus amatio cui
dā tribuno qui xp̄ianus effectus officij dimi-
serat: sed ob meritū **adriani** latebat. Sanctus
autē **getulius** **Cerealis** amantij declarauit: et
ip̄m ad eum adduxit. Quē **Cerealis** aspiciens
gauius est summa leticia: et ab eodē in fide
xp̄i edoctus: ad sc̄m̄ **fr̄m̄ papā** primū addu-
citur: ⁊ ab ip̄o **Cerealis** baptisatur. Que cum
adriano intellexisset: misit licinij cōsularē
vt eos puniret. A quo beati **getulius** ⁊ **primiti-
us** frater eius cum **Cereali** ⁊ **amatio** tenti
sunt. Qui primo grauissime cessi: deinde die-
bus xxxvij. in carcere clausi: deinde igni tra-
dicti sunt. Cum autē **Cerealis** amantius ⁊ **primiti-
us** sp̄m̄ emisissent: ⁊ **getulius** in igne ad-
huc superuieret fustibus illis capite mar-
tyrij cōsumauit. Qui passi sunt in fundo ca-
pitolis via **salaria** militari. xij. ab vrbē. Quoz
corpora **simphorosa** vxor: **getulij** martyris in
predio suo in eodē loco posito sepeliunt quar-
to idus Junij.

De sancto **Barnaba** ap̄lo. *Cap. cv.*

Barnabas apo

sto-
lus quis de. lxxij. discipulis
fuerit: q̄ tñ cū paulo in gen-
tibus predicationis officij
promeruit. Idcirco sicut et
paulus ap̄s dicitur fuit. Dic-
er tribu leui cypri? gñe ab
hystoria actui ap̄loꝝ in mul-
tis extollit ⁊ laudatur. Dic-
em̄ de primis discipulis fu-
it qui agrum v̄didit ⁊ precij posuit ante pe-
des ap̄loꝝ: vt habetur **Act. iij.** Paulū noui-
ter cōuersus primus in hier̄m̄ ad ap̄los du-
cit: vt habet **Act. ix.** Antiochia ciuitatez tunc
permaximā ad conuertendū accepit. **Act. xi.**
Ipse cū paulo ingētibz: vt dictum est: voca-
tione sp̄s sancti apostolatū p̄meruit. Actus
xij. Et cum eodē postmodū vt inde sequitur
inter gētes vbi gratia feminauit. Cum autē
iobānes discipulus eoz cognomine **marcus**

eos reliquisset: redeūti ⁊ penitēti **barnabas**
indulsi: iterum in discipulū aſsumpsit. **Paulus**
vō ip̄m iterū recipere renuit: ⁊ ideo inter
eos separatio facta fuit: vterqz enim ex pia
causa ⁊ recta intētionē fecit: q̄ em̄ **barnabas**
ip̄m aſsumpsit hoc fecit ex dulcedine mie: q̄
paulus illū aſumere noluit: hoc fecit ex fer-
uoris rectitudine. Sic dicit glo. actus quinto
decimo. Illa autē separatio facta est nō ex cō-
motione vitij: sed ex instinctu sp̄s sancti: vt abin-
uicē separati pluribus p̄dicaret sicut postea
factū est. **¶** Cū autē esset **barnabas** in iconio ci-
uitate cū p̄dicto **iobāne** cognouit **marco** vir
quidā sibi splēdidus apparuit: eiqz i xp̄o cō-
fortans **marcū**: id est excelsum noiauit. Eadē
qz nocte dñs **barnabe** se reuelauit: eumqz ad
agonē martyrij exhortās eterna sibi p̄mia p̄-
misiſt. Qui mane visiones suas sibi mutuo ret-
ulerūt: ⁊ sup̄ ip̄is silentij imposuerūt. Cum
autē **paulus** ⁊ **barnabas** in antiochia p̄dicaſ-
sent angelus dñi paulo apparuit: et cum vt
hierusalem festinare ad fratres: admonuit.
Et qz **barnabas** cypri ire vellet ad parentes
suos reuendos: sc̄d sic operāte sp̄s abinui-
cē discesserunt. **Paulus** naqz **baruabe** quod
sibi iusserat angel? indicauit. **Barnabas** vō
frens ei? pedibus volutatus se ampl? pau-
lū non visurū p̄dixit. Quem paulus in dño
cōfortauit: p̄nunciāns sibi a dño reuelatū:
q̄ cypri? iturus esset: vbi multos ad fidē con-
uerteret ⁊ martyrij sustineret. Iḡit nauigan-
tes **barnabas** ⁊ **iobānes** venerūt cypri?: ⁊ in-
uenerūt **timonē** ⁊ **aristone** discipulos. **Timon**
autē **sebricitans** per impositionē manus **bar-
nabe** liberatus est. Pergēs ergo **barnabas** p̄
insulā cū **iobanne** euangelij sancti **matthel**
secū tulit ⁊ sup̄ infirmos ponēs oēs sanabat.
Post hec inuenerūt **elimam** magū qui dicit
barieu quē paulus lumine oculoꝝ ad tēpus
p̄auerat: vt dicit actus decimotertio. q̄ eis
restitit ⁊ p̄p̄m intrare prohibuit. **¶** Cū autē
die quadam **barnabas** vidisset hoies ⁊ multe
res in phano nudos currentes ⁊ deozū suozū
festa more gentiliū celebrātes: indignatus tē
plo maledixit: ⁊ subito paries eius corruens
multos oppressit. Quod ceteri admirantes
cōuersi sunt. Tandē **salamina** deuenit vbi cō-
tra p̄dicitus magus seditionē nō modicam
excitauit. Cōprehendentes ergo iudei ap̄m
multis eū affectū supplicijs traherūt ⁊ iudicij
ciuitatis puniendū tradere festinabāt. Cō-
perto autē q̄ **eusebi?** vir magn? ⁊ potēs de ge-
nere **neronis** cesaris illuc aduenisset: timen-
tes iudei ne illū de manibz eoz eriperet: ⁊ sic
liberū abire pmitteret: ligātes funē in collo
eius: extra portam illum traxerunt: ⁊ ibidem
eū crudeliter cōbuserūt. Quia quoqz eius in
vase plūbeo recluserunt in mare precipitare

volentes. Johannes autē discipulus eius cū duo-
bus alijs ipsa noctu rapuit et in quadā crypta oc-
culte sepeliuit. Quē ibidem p̄ annos quingentos
latuerunt vsq; ad tēpus zenonis impatoris et ge-
lasijs pape. Quo tēpore reuelante ipso apostolo
repta sunt et condigno honore recondita. Passus
est autē tertio idus iunij. Dic vna tū epistola ad
edificationem ecclesie pertinentē scripsit: que in-
ter apocriphas numeratur: vt dicit Hieronymus in
libro de viris illustribus.

De sancto Onophrio heremita. Cap. cyj.

Onophrius co

ffessor seruus dei p̄ annos sexa-
ginta in heremo vastissima et p̄-
fundissima egypti hoibus māsit
incognitus. Quē pannutius ab-
bas desertum illud circuitēs rep-
perit. Nam cū primo timotheum
inuenisset: de quo infra primo
dicitur. ab eo recedēs per dies
decē ambulans p̄ heremū: panē

et aquā quos secum tulerat consumpsit: et nihil pe-
nitus gustandū inueniens ad dominū orauit. Stra-
timq; viro sibi celico apparenē cōfortat: et labijs
ab eo cōtractus. xvij. adhuc diebus sine cibo deser-
tū perambulauit. Viditq; virū aspectū terribilē: ca-
pillis magnis et canis: nudū corpus habentem: vt
cūq; contactū: et solijs arborū circa verenda circū-
datū. Pannutius vō illum monstrū aut feram exis-
timans: fugere cepit. Ille autē abbatē hortatus
eū renouauit: et iuxta se federe fecit: indicansq; ei
nomen suū: et vite ordinē: dixit se vocari onophriū
qui aliquādo fuerat habitator cū mille fratrib' in
monasterio thebaidis. Auditoq; de sanctitate he-
lie et iobannis baptiste: qui heremū celebrā: inspi-
ratus a deo cū multo labore ad heremū illā deue-
nerat. Et cū desertū introisset: apparuit sibi colū-
na ignis que ipsius precedebat: vocēq; angeli se cō-
fortantis audiuit: sepeq; eius custodie deputatū
affirmatis. Quē secutus p̄ miliaria. lxxv. ad caner-
nā deuenerat: vbi quendā seruū dei in spelūca rep-
pererat: cū quo septē diebus fuerat: qui eum de
obseruatione angelice vite informauerat: ipsūq;
ad locū vbi tunc erant deduxerat: quē sibi ad man-
sionē designauerat: vbi erat parua spelūca cui ad-
hærebat palma: et fons aque ibideus erugebat. In-
gressiq; locū sener ille qui hermeus vocabat' cum
onophrio diebus triginta p̄manferat: quib' trans-
actis eū in pace dimiserat: et ad cellam suā redie-
rat. Eū tamē quoad vixit singulis annis visitauit:
donec ex corpore migrans ipsum iuxta eius cellu-
lam onophrius sepeliuit. Consumptis autē vesti-
bus suis nullo alio q̄ capillis pprijs tegebat. Fue-
rat quoq; in ipsa heremo annis. lx. Ex quibus tri-
ginta annis vsus fuerat solis palme fructibus: et
herbarū radicibus p̄ cibo: alijs vō triginta pane-
celico sibi p̄ angelum ministrato. Tū multas dia-
boli insidias perpeffus fuerat: quas tamē omnes
dei gratia superauerat. Addiditq; qualiter singu-
lis dominicis diebus angelus domini sacram sibi
eucharistiam diuinitus deferebat. Et q̄ spiritu
sancto reuelante obitum suū instare prenoue-

rat: et q̄ deus ad hoc sibi abbatem pannutium mi-
sisset: vt eum defunctum sepeliret. Cūq; hec om-
ni ei seriosius enarrasset facto vespere panem de ce-
lo et viciū aque sibi delatum gustauerunt: noctem
quoq; totam in somnē in oratione duxerunt. Ma-
ne vō vidit pannutius sanctus facie mutatū: quasi
ad extrema tendentē. Qui orationē fudit pro se
et pro cunctis se in quacūq; inuocantibus necessi-
tate. Factaq; est vox ad eum q̄ eius fuerat peti-
tio exaudita. Statimq; presente pannutio in ora-
tione spiritū efflauit tertio idus iunij. Viditq; pā-
nutius angelos de celo descendentes: et eius ani-
mā in colūbe specie ad ethera deferentes corpus
quoq; miro odore fragrabat. Cūq; abbas fessio-
riū ad sepulchrū parandū nō haberet: duo leones
subito aduentens et corpus prout adorates: ter-
rā instar tumuli vnguib' effoderit. Pannutius vō
corp' sancti cappa sua inuolutū sepeliuit. Leoni-
bus quoq; mor abeicitibus palma cū sancti cellu-
la in simul corruerit. Pannutius vō dū fletet ab an-
gelo confortatus in egyptum reuersus est.

De sancto Timotheo heremita. Cap. cyj.

Timotheus here

mita anachorita in solitudine egypti
in deserto vastissimo deo ser-
uiens mansit annis triginta nullo
liens hominū penitus cognitus.
Quē sanctus abbas pannuti' dū
per heremū illam circuitet: sanctos
anachoritas exquirēs inuenit.
Eū enim triduo desertū perā-
bulasset: reperit cellulam in spe-

lunca iuxta palmā virentē et fontem scaturientē.
Et cū neminē ibidem vidisset habitatozem prestolans
vespere conspexit virū vestibus oibus nudū
capillis suis operitū venientē inter multitudinem
bubalozū. Et dū prima facie visum hominis quasi
siluestris pertimuisse existimans fantasiam: ille
tandē hortatus vō pannutiū cū eo sedit: eiq; vitā suā
narravit. Dixitq; q̄ fuerat monachus cū plurib'
in monasterio thebaidis: sed vt deo vacaret libe-
rius heremū petijt: vbi et proprijs manibus labo-
rabat. Ad quē post tēpus mulier in habitu mona-
chali accedēs: secū cōhabitare petiuit. Ille vō cha-
ritate motus ipsam admisit: et instigante diabolo
secum concubuit: et sexdecim annis in peccato cū
illa p̄seuerauit: tandē ad cor rediens illā reliquit:
et ad locum illum deuenit penitentia agens: vbi so-
lis fructibus palme et fontis hāstu contentus ve-
stiq; capillozū contactus vltra annos. xxx. panes
nō gustauerat: nec homines viderat. Multaq; a
diabolo insidias pertulerat: quas tandem deo fa-
uente superauerat. Narravit etiā q̄ dum quodam
tēpore dolore nimio epatis premeretur vir splen-
didus sibi apparuit: qui nouacula latus eius aper-
uit: et electo icore putredinē ab eo precidit: et cor-
pori reimmittens sanum vulnus effecit. Nec oīa
cū timotheus pannutio enarrasset: refectionē in-
simul fecerunt: et noctem in oratione vigiles p̄du-
xerunt: mane vō abbas benedictione viri dei sus-
cepta per viam suam profectus est: sanctumq; oī-
misit. Quomodo autem postmodum in xpo quies-

uerit: vel quo tēpore soli deo notum est.

De sancto Johanne Andrea Thadeo et Philippo cōfessoribus. Cap. cvij.

Johannes: an-

reas: thadēus: et philippus heremite in deserto vastissimo egypti a sancto pānutio prefato reperi sunt: dñi sepulto scđo onophris ad locū suū redire: nā dūce angelo itinere dierū. iij. reperit cellulā in loco antri artissimo circūclusam. Dñs habitatorē prestolaf: ecce veniunt. iij. fenex cani vestib' ex palmis contextis induti facie squalidi: qui se habitatores cellula efferētes dicebāt se ibidē annis. l. fuisse in vno spū dño feruientes. Pānutiū quoq; ex noīe salutates cūcta que sibi contigerant enarrabant. Orantibus quoq; illis. v. panes eisdem de celo diuinitus apponunt. Qui dixerūt abbati q̄ singulis dñicis diebus. iij. panes a dño percipere consueuerāt: sed pro vobis ip̄tis aduentū: additus eis fuerat quitus panis. Factaq; refectione sancti viri abbatem pannutiū comitati sunt per miliaria. lr. In qua via vidit arbores amenas palmarū citri amigdalarū et aliorū fructuū mellici saporis: de quibus illis mandantibus cum suauitate gustauit. Cūq; illum dimittere vellent: interrogat a pannutio de vita ip̄sorum. Qui dixerūt se fuisse nobilit' profapie. de ciuitate exaron studio philofophie vacantes in eorū iuuenilibus annis. Qui tandem dei zelo relicto seculo ad ipsam heremū vbi eos inuenerat peruenerunt: vbi sub obedientia et doctrina cuiusdam senis fuerant multis annis. Quo decedente in sella ipsa permanserant: nihil aliud nisi de fructibus arborum diebus singulis degustantes: diebus vō dñicis panes de celo sibi ministratos ab angelo deuote sumentes. Nomina quoq; sua eidem edixerunt. Quorū prior iohannes: secundus andreas. iij. thadēus. iij. philippus vocabatur. Cū autē pānutius scđi admitti postulasset. Respōderūt nō esse sibi a deo datū: mandantes vt ad monasteriū suū edificatus rediret: et que vidisset in heremo ceteris ad exēplū referret. Sicq; abbas ab eis dimissus ad cenobium suū reuersus est.

De sanctis Basilde Lyimo Nabore et Nazario martyribus. Cap. cix.

Basildes: Ciri-

nus: Nabore: et Nazarius sub persecutiōe diocletiani rome passi sūt. Vbi ex vbe ipsa oriūdi ad ciuitatem aureliā deuenientes: omnia sua pauperibus erogātes romā redeuntēs ad maximianū imperatorē adducti sunt. Qui dñi xpm confiteri nō timerent: primo scōpionibus durissime cesti: dehinc in carcerem trusi: et per dies. vij. ibidem macerati: inde educti iustu eiusdem imperatoris gladio capite truncati sunt: et seris ad deuorandū expositi. Sed p̄ dei gratiam corpora eorum illesa custodita a christianis

sepulta sunt i miliario. iij. ab vbe in loco qui dicitur catacumba pridie idus iunij.

De inuentione corporis sancti Antōnij heremite. Cap. cx.

Inuētio corpo-

ris sancti antonij abbatis et ipsius translatio facta est sub tēpore cōstantij imperatoris. Cum em̄ ipse imperator liberis carens filiaz a dño impetrasset: eam nominauit sopham que virgo erat admodū deo deuota. Quā poma in viridario comedētē nouem immundū spiritus inuaserūt et. v. annis obsessam dudum infestarunt clamantes se inde non exituros: nisi corpus antonij duceretur. Que cum a nullo teneri posset: ipsam imperator carbenis vincitaz ferro carceri mancipauit: carnes hominū et bestiarū crudas comedētē et vincula etiā ferrea rūpētē. Impator: igit habitō concilio vbi corpus antonij inuentū posset post. ix. dierū ieiuniū ab angelo gabriele admonet: vt theophilus eps cū. xij. clericis ad egyptū mittat ad corpus antonij req̄rendū et dei pudentia reperendū. Similis p̄ oīa visio theophilo eppo apparuit. Impatoris ergo iussu naue parata eps cū. xij. clericis de cōstantinopolim discedēs. xv. diebus nauigantes hierosolimā puenērūt: et lustratis locis sanctis alexadriā properauerūt. Et deinde p̄ partes lybie itinere dierū viginti deuenerūt ad nilum flumiū in locū qui dicitur ephesos: vbi monasteriū sanctorū virorū inuenērunt. A quib' informatū vbi esset cenobiū: quod olim fuerat antonij heremite viā arripitēs p̄ desertā horrida et vastissima a nullis mansuetis animantibus habitata cedentes eis seris diuersorū generū quas ibidem reppererūt: multiq; euasis peritulis post dies viginti quinq; ad heremū applicuerūt: in qua sanct' antonius habitabat: vbi uenerādus senex illis apparuit: et viā digito sub silētio ostēdit: ac vsq; ad cenobiū p̄durit. Ibiq; a monachis loci benigne suscepti et ad ecclesiam primo deducti: oratione fusa pedib' eorū lotis paratq; refectione: singulis eorū medietas panis cū radicibus et aqua nectare saporis apponit: sicq; horave spertina cū charitate reficiuntur: quib' prior asseruit: q̄ tales epule singulis sibi diebus diuinitus portabātur a duobus leonibus: qui sancti antonij interferre sepulture: quos deus adhuc viuētēs mirabiliter reseruabat. Ecclesiā vō illam i cenobium sanctus construxerat. In qua ante altare. v. lampades oleo pene ab eo ibidem positi: dependentes continueq; ardentes nūq̄ oleo minuis. Auditis vō causis timēris ab episcopo referentē. Rēdit prior locum ignotū fore cūctis hominibus in quo sanct' fuisse sepult' eo q̄ duo solimodo discipuli eum tumularant: qui ab eo adiurati locum ipsum nunq̄ alicui reuelare voluerant. Quapropter contristatis omnibus orationē tota nocte in ecclesia vigiles ad deū fuderunt. Die vō sequenti cum episcopus missam celebraret: apparuit iuxta altare gabriel angelus: qui cedulam apposuit: per quam episcopum de via tenenda et

De sanctis in mense iunij occurrē. Fo. cxxx

modo reperiendi corporis in oibus informant. Quia lecta resumpto itinere per aspera montium prerupta rupis et inculta asperrima desertorum stella eos vti olim magos diuina fauente gratia preceunte inter serpentes et feras et aialia ferocissima et inuisa oino illesi post dies .xl. in campum amenū dulcissimum repletum fructibus peruenerunt: vbi dum stella staret immobilis: vox celtus lapsa est: vt in ipso loco foderēt: et thesauri optatum inuenirēt. Et dum fodere cepissent: duo leopardi subito aduenerunt: eosq; ad cauandū iuuare ceperunt. Inuento deniq; corpore beati antonij palmarū folijs aperto: ipm inde leuantes euz gaudio et reuerentia maxima in loculo recondiderunt. Et p oia loca vnde venerant: eadē stella preuisa multis euasis periculis redierit. In ipsa vero via multa miracula ostensa sunt. Nam in monasterio illo vnde ad corpus peruenerant quinq; leprosi mundati sunt. In castro quodā fandoz nomine quinq; infantes a lupis exortati illesi reducti fuerunt. In portu alexandrie filius militis a piratis ante dies octo in patibulo suspensus cōtinuo suscitatus. Unde quoq; per hierosolyam reuerentes constantinopolim tandem: euz sancto corpore applicuerūt: qd ab imperatore honorifice susceptū in ecclesia sancte sophie collocatur: moxq; eius silia p sēte oī populo a demonibus liberata. Lepore vero procedente filius sancti Guilelmi comitis nomine Jacobinus rediens de peregrinatione transmarina ab imperatore constantinopolitano corpus sancti Antonij sibi donari petijt: et impetrauit: quod ad partes galliarum deferens in ciuitate vienne monasterium eius nominē edificauit: et de pprijs facultatibus large dotauit. In quo corpus sanctū honorifice collocauit: vbi infinitis et stupendis virtutib; refulget. Potissimū autē est illud qd in toto orbe famosum est: q ignem sacri a corporibus humanis extinguit. Facta est autem hec trāslatio eodē die quo corpus inuentū fuerat: videlz idib; iunij.

De sancto Antonio confessoze ordinis minorum Cap. cxj.

Antonius con

fessor ordinis minorū ex vlyrbona ciuitate hispanie natus a pueritia sua in baptismo fernāndus appellatus est. Die primo fuit canonicus regularis ordinis sc̄ti augustini in eadē ciuitate. Deinde audiēs qualiter quidam fratres minores apud marochij a saracenis passi fuerāt:

ad martyriū aiatu de prioris sui licentia ordinē fratrum minorū ingressus est: promissioe sibi a fratribus facta: q marochij ad terrā saracenoꝝ mitteretur. Qui iuxta promissionē ad ipsam terram missus: q de ipso de aliud decreuerat: regressus est: marty: solo desiderio factus. Deinde ad gñale capitulū assisiū tendens fratri gratiano qui ro mandiole minister erat: se contulit: a quo in bere mum montis pauli missus: vt petijt solitarie ibidem permanēs cōtemplationi vacabat. Post hec

in foro iulio cōsistens: a ministro loci predicare iussus: dum se imperiū predicationis excusaret cōpulsus oino per obedientiā verbū dei sup quos cunq; doctos elegāter pposuit. Sicq; deinceps officij predicadi suscepit. Eū die quadā de cruce dñi predicaret: visus est in aere sanctus franciscus adhuc in carne degens lōge tñ positus: qua si predicationē antonij gestibus laudabiliter commendās. Anno autē vno ante eius obitū gñali ob tenta licentia predicadi vbiq; vellet: paduā deuenit: annoq; integro p dicationē et cōfessionum audientie sollicitē vacauit. Multis quoq; ibi miraculis claruit. Nā cū quidā ei cōfessus esset q patrem suū calce percusserat: sc̄tis ei ad terroꝝ dixisset: q pes ille dignus erat: vt precideret: inuenisq; simplex domū reuerfus pedē sibi abscondisset: orante sc̄to pes ei restitū est. Post hec cum tpe messis hoies circa messem occuparent: quiescētis gratia ex vrbe discedēs: venit ad capū sc̄ti petri: vbi et egrotare cepit: et languore nimio p̄sili: timēs fratrum illorū grauiamē: curru se iponi fecit vt ad locū padue veniret. Eū autē iuxta ciuitatem eēt: rogatus a quodā fratre vinoto diuertit ad locum celle iuxta locū pauperū dñarū: vbi diebus aliquib; decubens: dñi sacra mysteria sumpsisset: apparēte sibi xpo eumq; confortante hymnū. Gloriosa dña. alta voce decāuit. Quo finito spiritum in pace emisit idibus iunij: anno dñi mille simo ducentesimo trigesimo primo. Luitus transitus cū adhuc ipse fratribus ignotus eēt p̄p̄lus vndiq; concurrēbat: sanctū patrē defunctū esse clamabat. Et cū eēt questio de funere iter ciues: eo q alij hic alij ibi eēt tumulari volebāt: occasioe ipsa quinq; diebus corp; inhumatū remāsit: nec vlla exinde corruptio subsecuta est: aut fetor exhalauit: cū tñ calor immensus esset: vt pote iunio mēse. Tandem oīum voluntate in loco principali fratrum sancte marie de padua honorifice reconditum est: oibus egris qui ad eius loculū accedebant per ipsos quiq; dies quocūq; languore sanatis: vbi et quiescit adhuc miraculis pollens.

De sc̄ta Felicula virgine et mar. Cap. cxij.

Felicula virgo

petronille collectanea: vt scribit marcellus sancti petri discipul; mortua sorore: vt supra actū est pridie kalen. iunij a flacco comite detinet: et aut sacrificare aut si bi nubere cōpellitur. Que vtrumq; denegans ab eodem in carcere recluditur: et septem diebus sine cibo detinet. Inde educta datur in custodia virginū de veste vt eam ad sacrificandū suaderent. Que ibidem per septē alios dies sine cibo permāsit: Post hec dum christū constanter confiteri in equuleo leuata: et diuiti; tota: deinde iubēte comite in cloacam precipitata necatur. Luitus corpus sc̄tis nicomedes presbyter inde noctu leuauit: et in capella sua via ardea tiua millario ab vrbe. vij. sepeliuit idibus iunij.

De sancto peregrino episcopo et martyre. Cap. cxij.

Peregrin⁹ epi

scopus & martyr ciuitatis athenens. pontificatus tenuit tpe beati gregori⁹ pape: q̄ cetbens pro prio noie nuncupatus est. Quo tpe duo pessimi viri ex lōgobar dozum genere filij cōcubinarij: quorū vnus dicebatur alais: alter vero vmblo vrbē ipsam tyzā nice possidebant. Cum autē prede & denastationi ac nefandi operibus non solū ipsi intenderēt: sed etiam populū malozū exemplo peruertissent. Cetbens eps eozū crudelitate non ferens ad vrbem romā accessit: & hec oīa summo pontifici referens ab eo susceptus dudū secum pmanfit. Tādem populū ciuitatis multa dictozū tyzannozū pressus iniuria ad vrbē denenerunt: & episcopum suū instanter orauerūt vt ad ecclesiā suā rediret: et plebem sibi cōmissam suis exhortationibus de tot malis erueret. Qui iussus a papa cum populo rediit: iuramēto ab eis exacto ne bona ecclesie distraberēt: & distracta redimerēt. Reuersus quoq; populū suum sc̄is sermonibus ad penitentie opera prouocabat. Interea disfectione orta inter alaim & vmblo: alais orientale: vmblo vero occidentalem portā tenebat. Cum autē alais vmblo nisi resistere non posset facta conspiratione cum quodam vitaliano comite ip̄m cum eius exercitu per portā quam tenebat in vrbem intromisit: vt sic in aduersariū securus insultus faceret. In ipsa vero ciuitate erat quidam vir xp̄ianus nomine fredo: qui vespere illo spiritu diuino tactus vrozū piedi gerat vrbem ipsam eadem nocte ab inimicis inuadendam: armaq; sua ad lectulū caput posuit: vt seditione insurgente promptior armaretur. Sicq; factum est: vt quod predixerat: eueniret: illeq; armatus confestim ad cetben episcopum cōfugeret. Oratione vero sancti epi excitatis ciuibus et repente egressis ciuitas ab inimicis viriliter defenditur: aduersarij expelluntur: & alais captus vti patrie proditor vmblo presentatur. Cumq; oēs ipsuz dignū incendio acclamarent: & eps hozrens effusionem humani sanguinis pro eo interuenisset: supplicans vt vel in carcerem: vel in exilium mitteretur: cetbens ab vmblo detentus est: eo q̄ ip̄m cum alai presumeret cōspirasse: et ob id pro illo interuenire. Et alaim quidē ad portam orientalem decollari fecit. Cetbeum vero captiuis vincitū in medio foro ciuitatis capite truncari mandauit. Cum autē eps psalmum. Deus laudem meam. decantasset: tantus tremor: spiculatorum inuasi: vt ip̄m minime percutere posset. Quōcum vmblo nunciatum fuisset: episcopū magice hoc artibus fecisse cogitās ip̄m in carcere diebus multis detinuit. Deinde ip̄m vincitū in flumine piscaria per pontem marmoreozū precipitari iussit. Qui tertio inde iactatus tertio illelus exiuit. Tūc iubēte vmblo nequissimo lapis ingēs ponderis libarū quingentarū ad collum epi ligatur: & sic per pontem precipitatus in flumine necatur. Statim autē vt spiritus emisit super aquas corpus vna cum lapide enatauit. Ad quod spe

ctaculum cum vmblo festinasset a diabolo oppresus & mortuus est. Corpus autē martyris gubernantibus angulis per flumīum in mare descēdit: & vna cum lapide ad litus iardeneū. ciuitatis a fluctibus euectum est. Quod cum piscator quidā in litore reperisset: efo nunciare curauit. Qui vna cum eius clericis ad locū accessit: corpus quidem martyris ppter lapides arbitrans: ip̄m tñ vt martyris quasi dubius venerari nō audens in litore sepeliuit: & q; nomen eius ignozabatur peregrinum nominauit: diuinisq; voluntatem superinde expectare cepit. Cum autē piscatores noctib; singulis ad caput fosse lumen celeste cōspexissent: et hec in ciuitate relata fuissent: cecus quidā a na tiuitate a patre ad fossam deducitur: & oratiōe sua lumen ei oculozū infunditur: quo viso miraculo corpus martyris proculdubio fore noscitur: et ab efo noie sancti martyris et epi peregrini miliario iuxta iardensem ciuitatē in ecclesia sepe litur. Post aliqđ tempus tam eius passionis series: q̄ dies & nomē a ciuibus iardensibus inquisita reperunt. Qui passus est idibus iunij.

De sancto Sandila presbytero et martyre. Cap. cxliij.

Sandila presby

ter & martyr apud cordubā ciuitatem passus est. Qui tempore persecutionis pro cōfessione nominis dñi amputato capite martyrium consumauit idibus iunij vt ait Ado in martylogio.

De sancto Heliseo propheta. Cap. cxv.

Helise⁹ prophe

ta: qui Ecclesiastici. xlvij. capi. inter sanctos antiqui tps gloriose extollit: natus est in galgals: cuius natiuitatis tpe tale prodigiū contigit: vt vnus ex vitulis aureis quos heroboa fecerat: acute mugiret. Quo audito in hierusalē sacerdos diuino nutu ait prophetā esse natū in hierusalē: qui sculptilia & fusilia deozū destrueret. Hunc diuino mandato helias in abela reperi tum arantem vocauit: & ad eius discipulatū assumpsit. Et cū vallium suū imposuisset super eum cōfestim propheta sare cepit: qui exinde secutus est heliam & ministrabat ei: vt dicit. iij. Reg. xix. cap. Cum autē helias a dño in celū raptus esset: vt dicitur infra in gestis helie prophe. xix. lalen. seprembz. Spūs helie duplex super eum requieuit: scz ad prophetandū & miracula faciendum. Dulcis em miraculis claruit: que in. iij. Reg. cap. h. iij. v. vj. z. vij. narratur. Cum em in hierico aqua foris pessima terrā sterilem faceret: egressus ad fontē misit in illū sal: & aquam sanā reddidit. Ascendens bebel pueri sibi illudētibus maledixit: ex quibus. xlij. numero ab vrbē duob; cōtinuo lacerant. Cum autē vroz quondā abdie pphete ad eum veniret: vt virum suum mortuum

De sanctis in mense iunij occurren. Fo. cxxxi.

ere alieno pressum defleret: eo q̄ propter alimoniam prophetarū quos in spelunca pauperat: debita cōtraxisset. Creditorq; duos filios abdie i seruitutem pro debito redigere vellet. Heliseus si mulierem iussit vasa vacua mutuo accipere: parumq; olei quod habebat in ipsis vasis filijs inuantibus infundere. Quod cum fecisset: oleumq; diuinitus multiplicatum esset: et debitum mulier ex olei precio soluit: et reliquum cum filijs vitā duxit. Et transiit per sunā ciuitatem a matrona nobili et diuite in domo cum giezi ministro honorifice suscipis: eiq; cellula de viri voluntate preparat. Que cum filium non haberet: et vir se nec esset: heliseus et a dño filij impetrauit: quasi pro beneficio hospitalitatis vices rependens. Cūq; puer creuisset: et ad patrē tpe messis egressus esset: calorē solis percussus caput doluit: et remissus ad matrem subito expirauit: quē mater super lectulū viri dei collocans: petita a viro licentia dolore dissimulato ad virū dei in montem carmeli deuenit. Cū autē heliseus factū muliere narante cognouisset: premisit giezi puerū suū cum baculo: vt puerū suscitaret. Tertiū instante muliere vt personaliter veniret: ad sunā deuenit: et puerum minime suscitātū inuenit. Et tūc heliseus super corpus se iactans: et ad dñm orans: puerū defunctū vite reddidit: et matri viuente tradidit. Cū autē facta eēt fames in terra: et filij prophetarū ad eū conuenissent: iussit vni ex illis: vt pulmentū pararet. Qui egressus vt herbas colligeret: colloquintidas in ollam cōcidit: ignozans qd esset. De simt cucurbitae amarissime minores his que in hortis nascunt. Cūq; discēbentes degustassent: et mortē ob amaritudinem in olla clamarē: vir dñi allatam farinā in ollā misit: et escam dulcorauit. Cir quidā de basilissa detulit scdō pphete panes duos primitiarum: et xx. panes hordeaceos: et grana frumenti noui cōfricata. Quos fecit heliseus apponi p̄p̄lo qui erant centū viri: hoc est illos duos panes triticeos tantū. Et cum ex hoc minister hesitaret: spiritu dñi predixit: q̄ comederēt oēs: et ex inde superaret: qd et miraculose factū est. Naaman quoq; princeps militie regis syrie vir diues et p̄potēs sed leprosus erat. Cū autē vxor naaman ab ancilla puella: que de terra israel captiua ducta fuerat de miraculis helisei didicisset: et hec oīa viro: illeq; regi rettulisset acceptis naaman litteris a rege syrie ad regē israel: vt ip̄m sanaret: venit ad eū: et ei litteras p̄sentauit. Quod cū rex israel audisset horruit: et immemor helisei hoc sibi impossibile cognouit: vestimēta sua scidit: et regē syrie occasionē contra se querere putauit. Cum autē heliseus ad regē misisset: vt sibi naaman destinaret. Illeq; ad ostiū p̄p̄te tē eū equis et curribus aduenisset: misit ad eū vir dei dicens: vt ad iordanē descendens: ibidē septies lauares: et a lepra munda res. Et prima quidez facie naamē moleste tulit: eo q̄ ad eum nō venisset: manu vniuersū tetigisset. Deinde seruoū cōsilio in iordanē septies se lauaui: et mor ab eo lepra discessit. Reuersus autē ad heliseum munera multa ei obtulit: sed dñi propheta nihil oīno recipere cōsensit. Tertiū cū aliquantulū abisset: giezi

auaritia ductus post eū cucurrit: eidēq; mentēs dixit: q̄ duo ex filijs prophetarū ad heliseū repēte superuenerāt. Ideoq; ille pro munere aliquo sibi largiendo mittebat. Qui cū eidem argentū et vestes tradidisset: eaq; giezi in domo abscondisset. Et hec oīa heliseus diuino spiritu cognouisset: maledixit giezi predicens q̄ lepra naaman sibi et eius semini adhereret eo q̄ diuinā gratiā vendidisset. Statimq; egressus est ab eo leprosus: ab hoc giezi simoniaci p̄p̄o giezite dicebantur in veteri te stamēto: donec a simone mago simoniaci dicitur. Post hec cū esset heliseus cū filijs prophetarū iuxta iordanē: et ipsi ligna cederent: vniq; eorum ferrū securis ex ligno excessum in aquā cecidisset: heliseus lignum in aquā misit: et ferrum ad suum locū enatauit. Cūq; rex syrie cōtra israel pugnaret: sepins hostes in insidijs poneret: rex israel eos cauebat: q̄ eos sibi heliseus manserabat. Qd cum rex syrie a seruis suis didicisset et p̄p̄tā esse in dothaim comperisset misit illic robur exercitus qui ciuitatē circumdederunt: vt eum caperent: maneq; puer helisei vidēs exercitum timuit: et p̄p̄tē nunciauit: qui puerum confortabat et plures quā illi secū esse asserbat. Et orante heliseo dñs aperuit oculos pueri: et vidit montem plenum equis et curribus. i. agminibus angelorum. Cūq; hostes intraret: ad eū percussit eos dñs cecitate: ne ip̄m videntes agnoscerent. Quibus heliseus dixit: nō esse ibi mansionē eius quē querebant: eosq; illic deducere promittebat: qd et reuera fecit: eosq; in medium samarie deduxit. Tūc orāte p̄p̄tē ap̄t sunt oculi eorū: et viderunt se eē in medio ciuitatis: et hostes circumstantes. Et cū rex israel eos occidere veller: prohibuit propheta dñt: eo q̄ dñs eos illic adduxerat: quinimmo eis dē abundāter ministrari fecit et illesos remisit. Et cū benadab rex syrie samariam obsidisset: et fame maxima oppressisset: ita vt mulieres natos p̄p̄tos comederent: rex israel prophetam eo q̄ predictā obsidionē p̄dixerat occidi mandasset: et hoc heliseus per spiritum cognouisset: spiculatorē ad se intrare prohibuit: donec rex penitentia ductus ip̄m reuocauit. Tūc heliseus sequenti die vbertatē maximā futurā predixit. Et cū vnus ex principibus eū irrideret: mortem illius repentinā p̄nunciauit: que oīa vt p̄dixerat euenerūt. Nocte em̄ dñs terruit exercitū syrie: sonitus infinitē militie mittēs super eos. Qui animas suas saluare cupiētes aufugerunt: et oīa dimiserūt. Sicq; populus samarie egressus p̄cedam diripuit: et ex victualibus perceptis vbertas maxima facta fuit. Princeps quoq; ille in introitu porte a turba compressus expirauit. His et alijs multis et magnis miraculis heliseus clarēs in pace quieuit. xvij. halē. iulij. Prophetauit autē et claruit sub iorā et hieut iorāthā regibus israel in samaria. Cum autē quidam latrunculi moabite hominē mortuū spoliassent: et cadauer in sepulchro helisei proieissent: cum tetigisset ossa helisei cōtinuo surrexit. Sepulchris est autē in samaria palestine quam sebastē. i. augustam in honorem augusti herodes postmodum vocauit: vbi et abdi as: propheta et iohannes baptista requiescūt. Ad

quorum sepulchra varia miracula sunt: vt dicit Hieronym' libro de vita pauli. Ideo vt cruciati demones ibi rugiant: voces diuersorum animalium pretendentes. Alij cernunt rotare caput: et post tergum terram vertice tangere. Alij suspens per dibus eminus vestes in faciem defluere: vbi et in monte vicino dire videntur spelunce: in quibus et famis et persecutionis tempore abbas centum prophetas parauit pane et aqua. Hec ex libro. iij. regum capitulis quibus supra ex dictis iosephi: et hieronymi: et ex historia scholastica.

De sanctis Rufino et Valerio martyribus. Cap. cxvj.

Rufinus et Valerius

lerius martyres tpe Diocletiani et Maximiani passi sunt in territorio iustionem. sub preside ricciovaro. Qui ingressus ciuitatem remis sanctos detetos et sacrificare cōtemnentes magno ferri pondere pressos: iustionem adduxit. Ibiq; eos iussit equuleo suspendi: et plumbatis cedi. Deinde in carcere macerari: vbi angelica visitatione confortant: et corone de smaragdo celsius miseratione capitibus imponuntur. Inde ducti dum in Christi confessione persisteret immobilis: iuxta flumē indole decollati sunt. Quorum corpora dum christiani ad remensem ciuitatem deferre vellent de loco in quo decollati fuerat nullatenus mouere potuerunt. Ibiq; ea sepeliterunt. Qui passi sunt. xviij. kal. iulij

De sancto Brandano episcopo. Cap. cxvij.

Brandano episcopo

scopus: cuius esset abbas apud britannias. Postquam ei barinibus retulit: quod filio suo moloch oceanum perlustrans paradisum terrestrem inuenit: desiderium ei emicuit: vt locum ipsum requiret. Dabatur autem tria milia monachorum de quibus. xiiij. tantum accepit et naui conscensa que au-

dierat videre e perrexit. Quem nauem intrantem tres fratres secuti sunt. Et qui non vocati venerant eos nunquam redituros pronunciauit. Inuenit autem primo insulam altam: in cuius portu sibi canis occurrit que illi sequentes omnia sibi necessaria inueniunt: et thesauros multos ibidem conseruerunt. Quorum concupiscentia Brandanus prohibuit. Sed dum tertio die discederet: quidam ex illis tribus fratribus qui frenum argenteum acceperat: postquam penitentem peccatum confessus est subito exspirauit. Inuenis quoque alias inuisus eidem copinum panis: et vas aque in naui posuit: et nisi coparuisset. In cena domini subsequenter ad aliam insulam appulerunt. Inueniuntque hospitium eos de via tenenda docentem et necessaria ministrantem. Sabbato inueniunt piscem in gentem nomine iasonem que in insula existimantes desuper descendentes ignem accenderunt: dumque piscem se mouere sentirent ad nauem repente con-

fugientes vires euaserunt: pisce se continuo mergente. Die pasche deuenit ad insulam ubi aues candidas aspiciunt: alas et voce sonantes: quarum vna voce humana locuta dixit se fore de angelis qui de celo ceciderant: sed modicum culpa commiserant. Ibiq; usque ad octauas penthecostes permanserunt. Abinde nauigantes in natiuitate domini subeunte ad insulam sanctorum patricij et libei deueniunt: vbi cum. xxiij. patribus ibi repertis in eorum ecclesia habente altaria crystallina festa omnia celebrarunt: indeque post epiphantiam discesserunt. Sicque cōtione per septemnum mare discurrendo in predictis festis semper ad eadem loca redibant. Quibus temporibus multa ab eis stupenda visa sunt. Bestia enim marina eos absorbere volens ab alia maiori deuoratur: et de reliquijs carnis comederunt. Inde uenerunt ad insulam virozum fortium: vbi senex et pueri domino seruebant a quibus graueranter excepti: dum abire vellent: secundum eorum tribus fratribus ex incuria dormientem dimiserunt. In uenerunt et insulam: in qua erant botri vix instar amphore magne permarini: gryphem quoque anem eos rapere volentes: auis altera vastior interfecit. In festo vero sancti Petri apostoli videtur abbas piscium innumeram multitudinem: iussit eos deum laudare: qui super undas enatantes vocibus intonare ceperunt. Tiderunt et in mari columnam ingentem crystallinam super bases aureas: quas conopeus coloris argentei circumdabat. Inueniunt et calicem cum patens de genere columnae. Ternerunt postmodum ad ostia inferni: vbi demones egressi super eos massas igneas iactare nitentur. Ubi et tertius frater in litore descendens ab demone raptus est. Inueniunt et iudam christi proditorem sedentem in mare: super lapide: quem dixit se in hierosolymis in loco lucroso posuisse: pro transeuntibus ne in lutum caderent: protegēdis: et ante eum erant furce ferreae: quas dixit se donasse sacerdotibus templi: pannus quoque in eis pendebat: quem leproso ad tergendum concessisse asserbat. Inueniunt hominem: qui luto pascebatur: capillis opertum. Tandem per bonum suum procuratorem: de quo dictum est ad paradysum terrestres post septemnum perducti sunt. Et captentes de fructibus et gemmis ibidem repertis: eius multis periculis deo duce incolumes ad proproria redierunt. Ubi Brandanus postmodum episcopus ordinatus est. Et post virtutum merita ad christum migravit. xiiij. kalendas iulij.

De sanctis Tito Modesto et Crescentia martyribus. Cap. cxviii.

Titus et Modestus

stus: et crescentia martyres sub Diocletiano imperatore in Sicilia martyrio claruerunt: qui vitus ex luciana pronuncia nobilitate progenie patre byla senatore progentis: etatis sue anno ad martiri palmam peruenit. Cui effipater eius idola coleret: et vitus christum adoraret: sepius enim per-

verberabat: eo quod idola colere volebat. Deum pa-

De sanctis in mēse iunij occur. Fo. cxxxij.

ter illū modesto eius nutritori tradidit: vt ei sua deret: quatenus deos colere studeret. Cui apprensus angelus ipsum confortauit: et adhuc puerū ad coronam martyrii animauit. Qui et in xpo nōle miracula patrare cepit: et multos a diuersis languoribus sanauit. Quod audiens valerianus prefectus puerum accersuit: et sacrificare nolentē: catpomis cedi iussit. Brachia autē et manus verberantiū subito aruerūt. Prefectus quoq; manū amisit: p quo tñ vitus orauit: et continuo sanitatē percepit. Prefectus ergo puerū patri tradidit: et vt ipm coriperet persuasit. Tunc pater vitum in domū ducēs diuersis musicorū generibus et puellarum lufibus: affiq; qz deliciarū generib; mutare animū pueri satagebat. Et cū ipsum in thalamo inclusisset: oronato mirabilis fragrātia inde exiit: que patrem et familiā nimio odore perfudit. Aspiciensq; pater per rimas ostij septem angelos radiantēs circa infantē conspexit: quos deos suos esse putauit: statimq; excecatus est. Ad cuius vocis clamorem tota ciuitas cōmouetur: ita vt prefectus accurreret: et cur ei hoc accidisset interrogaret. Qui dicebat q deos igneos viderat: et eorū aspectū ferre nō valens lūmē amiserat. Et cū in tēplū iouis p recuperādo lumine ductus esset: et nihil pficeret: sillum p sua sanitate rogauit: et lūmē eius precibus recuperauit. Cū autē nec sic crederet: sed puerum occidere cogitaret. Angelus modesto et crescētie nutritoribus eius apparuit: et vt nauē cōcidentes puerū ad aliā terrā ducerēt imperauit. Qui nauiculā preparatam diuinitus inueniit: et angelo duce vna nocte ad terrā totū tonagritanū peruenerūt: et iuxta flumē silariū sub arbore quieuerūt: vbi aquila eis cibū dederat: et multa miracula puer faciebat. Interea filius diocletiani imperatoris a demone arripit: et nisi vitus lucianus veniat: se nunq; exire fatef: locū quoq; vbi inueniēdus sit: ab eodē explicat. Citus ergo querit: et inuētus adducit ad imperatorē. Qui super eius sillum manū imposuit: et pti nus ab eo demone effugauit. Cū autē illū imperator ad deorū sacrificia inuitaret: et vitus recusaret: et cū modesto et crescētia i dirū carcerē missus esset: subito ferri molles eis imposita cecidit: et carcer immenso lumine coulcauit. Xps quoq; sc̄tis apparēs illos ad passiōis tolerātiā aiuaui. Quod imperator a custodibus intelligens eos eductos in cibariis ignis immisit: quos tñ ignis omnino nō tetigit: in quo psallentes hymnū trīū pueroꝝ audiuit: indeq; illesi omnino educit. Tūcleo terribilis ad sc̄tōs deuorādos dimittit: sed tñ ab eis fidei virtute placatus eorū vestigē māsuetē pferuit. Tandē in equuleo eos imperator iussit appendere: in illo diutius torqueri. Sed orate puero vt eos dñs liberaret subito aer turbatur: terra cōcutit: tonitrua mugiūt: tēpla deorū corruūt: et multos opprimūt. Imperator autē territus fugit: et angelus sanctos exoluit: atq; flumē silariū vnde venerāt in momēto reposuit: vbi oratione fusa dño aīas reddiderūt. Quorū corpora ab aquilis custodita florētia illustris femina sc̄tō vito reuelate reperit: et cū aromatibus in maria no preside sepelluit. Qui passi sunt. xvij. kal. iulij.

De sancto Belychio martyre. Cap. cxix.

Belychius martyr apud mesiam ciuitatē doostorū passus est. Qui cū esset miles et beati iulij martyrem et cōmilitionē ad passionem comitatus esset: vt superius in eius passioe. vj. kal. iulij dictus est. Seqz eiusdem deollandi orationibus commēdasset: eumq; deoscularus esset a gētilibus tētus et marino presidi oblatus in carcere diebus pluribus maceratus: tandem in confessione christi gladio cedente martyrio coronatus est. xvij. kalend. iulij.

De sanctis Fereolo et Ferutione martyribus. Cap. cxx.

Fereolus presbyter et ferutio diaconus in gallicis ciuitate bisuntin. passi sunt.

Qui a brō hyreneo ep̄o lugdun. et martyre ad pdicandū verbum dei missi: sub claudio iudice tētis ad trocles exēret: et diutius flagellati: dehinc in carcerē reclusi sunt: mane quoq; cū linguis eorum amputatis: nihilominus christi nomen clara facundia psonarēt: et populo predicarēt. Iterū cōprehensi sunt: quibus iudei crudelis iussit vt vni cuiq; eorū subule. xxx. manibus et pedibus et peccatore infingerentur: atq; ad vltimum gladij necarentur. Passi sunt autem. xvj. kalend. iulij.

De sanctis Rothlamdo et Oliuero et alijs militibus martyribus. Cap. cxxj.

Rothlandus et Oliuero atq; multi alij milites christiani q a saracenis in rancia ualle pro fide christi pugnantes occisi sunt tempore karoli magni in catalogo martyrum scripti sunt.

Nam dum saraceni totā hispaniā occupassent: karolus mox nati beati iacobi sibi apparentis atq; iubentis vt terram suam ab infidelibus redimeret: cum suo exercitu hispanias ingressus: primo quidem ciuitatem pampilonem tribus mēsis obsesam muris funditus miraculose ruentibus cepit: et multos saracenos conuerfos baptizari fecit. Quod similiter contigit in ciuitate lucerna in valle viridi posita que nunc est inhabitabilis facta. Et cum omnes ciuitates et castra hispanie conquisset: ecclesias beati iacobi apud compostellam visitauit: omnes honores ei ablatos restituit: eamq; amplioribus ptiuligijs dotauit. Sed dum redisset ad gallias aigolandus rex saracenorum apbrice maximam partē hispanie reacquisiuit: christianos elecit: spolauit: et occidit. Quod audiens karolus ad hispaniā redijt: et vt refert Turpinus remen. archiepiscop. xij. annis vel ibi psonaliter fuit vel exercitum tenuit. Et primo quidē apud sc̄tū facundum grauisimo

bello commissio milo Rothlandi pater cum .xl. milibus xpianoz occisus est. Karolus vero equo suo occiso: pedes stans cum duobus milibus xpianoz de gaudiosa spata sua multos saracenos per medium scindit. Die vero sequenti cum quattuor marchiones italie cum quattuor milibus militum insuccursum xpianoz venissent. Discedentes inde saraceni infinitum exercitum mauroz: moabitaz: ethiopum: persaz: parthoz: arabicaz: et turcoz congregarunt. Rex autem karolus agentia civitate post sex menses cepit: et .x. milia saracenoz occidit: inde persecutus est aigoladum usque rātonas. Deinde rediēs gallia noui exercitū congregauit ceterū et triginta milia bellatoz: cum quo hispaniā repedauit. Inter quos fuerunt precipui Turpinus remen. archiepiscopus: rothlādus comes cenomaneū. dñs blauī nepos karoli ex berta forore: et filius milonis de angleris: oliuerius dux gebeneū. estulppus comes lingoneū. arastanus dux britanie: englerus dux aquitanie: gniferus dux burdegaleū. gelerus: gelinus: salomon: et balduinus frater rothlādū: gūde bondus rex fritie: naamā dux bauarie: ogerius dux dacie: labertus dux biturie: sanson dux burgū die: cōstātinus prefectus romanoz: bēginaldus de alba spina: gualtberus de tbermis: guilelmus gerimus lothoringie dux: bogo: bertrādus de nubiis: ganalonus traditor de magritia: et multi alij equestres et pedestres: qui per cifereos portus transēntes pāpilone obsederūt. Ibiq; commissio bello ex vna parte xpianoz ceterū .xxxiiii. milia: et alia saracenoz ceterū milia diuina fauente gratia saraceni tanta cede pstrati sunt. Et xpianis vero ceciderunt usque ad mille. Sequenti vero die pugnavit karolus cum surre principe nauarre: et eū cum tribus milibus occidit: totaq; terrā nauarre adeptus est. Deinde apud nagerā obsidione posuit: ubi erat gygas quidā noie ferracutus de gñe gollatb: quē admirādus babilonis cum .xx. milibus turcoz miserat in subsidium saracenoz. Hic laceā vel sagittā nō formidabat: sed virtutē .xl. viroz fortium possidebat. Inito autē singulari certamine cum multos milites xpianoz sine alio bello solo brachio ex equo levatos cepisset. Tandē rothlādus cum ipso congressus deo annuente gygatē vicit: et per umbilicū suā spata trāssodit. Sicq; nagera ciuitas capis: saraceni occidunt: et vincit christiani absoluitur. Post hec pugnavit rex apud cordubā cum regibus sibyllie et cordube: et interfecto rege sibyllie cum octo milibus saracenis: a rege altumaior vrbē obtinuit: eo pacto quod baptizaret: et deinde a karolo regnū tenēs in dño p̄sistino confirmaret. Sicq; tota hispania redēpta sctm̄ Jacobū in galatia iterū reuēsit: honoribus et possessionibus ditauit: de inde ut rediret galliā: pampilone aliquot diebus refedit. Audiēs autem quod apud cordubā essent duo magni reges saraceni: videlicet marsyrus et baligandus frater eius missi de perfide hispaniā ab admirando babilonis: mandauit illis rex per ganalonum: vt aut baptisimū susciperent: aut sibi

tributum exoluerent. Qui cum ganalono conspirantes miserūt karolo triginta equos oneratos auro et argento et opibus. Ganalono autem viginti equos similiter opibus isse donatos obtulerunt: vt pugnatores karoli in manibus eoz traderet: quō ille facere pmisit. Rediēsq; ganalonus munera karolo presentauit: eiq; asseruit quod reges ipsi xpianos se facere disposuerunt: karolusq; rogabāt: vt eos in frāciā pcederet: quē illi veloci sequerent. Cū autē karolus in franciā rediret: cō filio ganaloni dimisit rothlādum et oliueriū cum maioribus pugnatorib: et viginti milibus militibus: vt vltimam custodiam in runcianalle facerent: donec rex et omnis exercitus portus cifereos transierunt. Cūq; karolus ptransisset: quinquaginta milia saraceni qui triduo in nemoribus lauerāt: vt ganalonus ordinauerat fecerunt ex se duas acies. Quarū prima quę erat .xx. milium equitū prius eruiit: et cū xpianis a mane usque ad tertiam acriter dimicauit. Tandem oēs saraceni occisi sunt: rothlādus cum suis victores fuerūt. Post hec scōa acies .xxx. milium pugnatorū xpianos iam fatigatos et lassos inuasit: oēs quoq; ex parte rothlandi occiderunt: preter modicos qui ad nemus confugerūt: cum quibus balduinus et tetricus latuerunt: et preter rothlandum qui redeuntibus saracenis ad vnam leuicā insonuit buccina: centum xpianos qui fugantem renouauit: cū quibus in saracenos viriliter irruens plusquam duo milia ex ipsis pstrauit: et ceteros in fugam conuertit. Tandē ceteri et focios in hoc vltimo bello amiserunt. Ipse autem quattuor lanceis grauior vulneratus solus ad runcianallē sub quercu descendit: et tunc se mori sentiens duridandam eius spatā in saxo confringere voluit: ne in manibus saracenozum deueniret: sed lapide scisso ensē frangere nequiuit. Tandēq; tuba suā tā fortiter sonuit: quod flatu tuba scinditur: et vene ac nerui colli et rum puntur: sonusq; tube ad aures karoli per octo miliaria angulo deferente pducitur. Allico ganalonus regē redire volentē dissuasit: dicens quod rothlandus causa venationis buccinaret. Dum igitur rothlandus super herbam iaceret: superuenit balduinus eius frater: a quo cum sitis aquā peteret ille circumquaq; querēs inuenire non potuit vidensq; illum mori equū p̄gēs: karoli uelociter insecutus cūcta et gesta narrauit. Dor superuenit tetricus et rothlandū xp̄m laudantē et resurrectionē mortuoz cōfiteentē ac p suis occisis orantē inuenit: sicq; iter manus illius expirauit. Die dñi turpinus archiepiscopus missam p defunctis celebraret: raptus Textas̄ audiuit demones p̄strepātes ac dicētes se alias marsyrū et saracenoz ad inferna deferre: et michaelē cū cetu angelico alias rothlādū et xpianoz ad paradisū ea hora gestasse. Rediēs igitur karolus rothlādū mortuū inuenit: et oliueriū effigie crucis quattuor palis in terra fixis cum quattuor retortis extensum et a collo usque ad pedes excoriatū lanceis et spatīs cōfossū. Et cum karolus iurasset oēs occisos reuifere: et solū iam quasi occideret: oratione scti regis sol tantum tpe stetit imobilis: donec rex oīm perceptorum martyrum corpora requisit. Tandē ganalonū de

De sanctis in mēse iunij occurrē. Fo. cxxxiij.

proditione conuictū quattuor equis alligari fecit: et contra quattuor plagas celi cessorib' equos agitantibus terribili morte in quattuor partes discerpi. Omnium vō sanctorū militū corpora rex in duobus cimiterijs tumulata diuisit: quorū vnum est in alijs cāpis: aliud apud burdegallē. Rorplan dum vero apud blaiuam in ecclesia sancti romani quam ipse comes edificauerat: sepeliuit: et spatā eius et tubam eburneam ad honorem militie ibidem referuandas deposuit. Passio horum martyrum celebratur. xv. kalendas iulij.

¶ De sancto Himerio episcopo. Eas. cxxij.

Himeri episcopus

pus emilie in tuscia virtutibus et miraculis clarus ibidem in pace quiescit. xv. kalēdas iulij: ibidemq; sepultus fuit. Lūius corpus processu tēporis quidā episcopus cremonēs. illuc ab imperatore ex aliqua causa directus: dato precio nō modico obtinuit et cremonem translatum in eccle-

sia alme virginis cathedrali honorifice collocavit: vbi et miraculis pollet.

¶ De sancta Melizabeth de sconangia. Eas. cxxij.

Elizabeth de sconangia

virgo sancta: vt ait sigbertus circa annum dñi. M. clvj. claruit. Que fuit soror monasterij de sconangia matertera symonis abbatis. Nec enim ab annis puerilibus relicto seculo operibus spiritualibus vacabat: ieiunijs autē tempore orationibus intendebat: atq; carnē disciplinās:

diris se verberibus flagellabat. Multis autē annis ante obitum ipsius manus dñi sup illam grauior extitit: quia diris vulneribus caro eius elanguit: tamen patientie virtute munita nunq̄ contristari visa fuit: visiones autem crebras et mirabiles a deo habuit et diuina secreta sibi reuelata cognouit. Rapta autem in his extasis quasi mortua sine sensu iacebat: donec spiritu carni reddito aliquando que viderat referabat. aliquando vō silentio tegebat. Duic ab angelo secum familiaris sine collocanti annunciatus est liber qui dicitur viarum dei diuinas continens et salutare spiritus admonitiones. ¶ In octaua assumptionis domine nostre: beata virgo ei apparens: eidem se spiritui et corpore assumptam fuisse dixit et post ascensionem xpi anno integro tanto plus tēpore quantum est ab ipsa ascensione: vsq; ad mediū menses augusti in hoc mundo fuisse declarauit. ¶ In festo annunciationis eiusdem: ipsa gloriofa mater eadem dei famule reuelauit: q̄ anno. xv. verbum dei concepit. ¶ In festo quodam dñice natiuitatis vidit duas stellas magnas perlucidas: in vnum corpus redactas et in circuitu circulum aureum ac in medio virginem christū gestantem parvulū: que multa ipsius dei mysteria sibi referauit. Inter cea-

tera autē quesuit a domina nostra quid esset de aia originis doctorie: audiuitq; q̄ errores quos habuerat ex fonte nūme pietatis deuenerant: et ipsam dei genitricē in suis scripturis maxime honorauerat: ppter que duo modicas penas vbiq; esset sustinebat. Sed quid in die nouissimo de eo fieret de? in arbitrio et dispositione dñe nostre posuerat: quod tamen sibi tunc reuelari non licebat. Dis et alijs visionibus plurimis et gloriofis ancilla christi a domino sepius visitata anno etatis sue xij. visitatiōis vō sue. xij. in sanctitate vite migravit ad dominū. xv. kalendas iulij.

¶ De sanctis Marco et Marcelliano martyribus. Eas. cxxij.

Marcus et marcellianus

fratres rome sub dio-cletiano imperatore passi sunt: agente fabiano vrbis prefecto. Hi nobili genere orti: tranquillini et martie filij fuerunt. Qui cum pro fide xpi diebus pluribus in carcere tenti fuissent: data sentētia super eos a chromatio vrbis

prefecto decollari iubentur: si infra dies triginta dñs sacrificare renuissent. Interimq; dati sunt in custodia pmissicrimio nomine nicostrato. Ad quos parentes et vxores cum filiis et affinis aduenerunt: qui lacrimosis precibus animos iuuenum emolire satagebant: quatenus tēporalē euadētes mortem preceptis imperialibus consentirent. Quos beatus sebastianus sua predicatione ad martyriū animauit. Qui postq̄ 306 vxori nicostrati que dudum muta fuerat: loquēdi facultatē restituit ipsum nicostrati cū coniuge et parentes marci et marcellianū ad christum conuertit. Abomatū quoq; vrbis prefectum cum filio tyburtio sua doctrina salutaris ad fidem adduxit: vt hec omnia dicta sunt supra in passione sebastiani decimotertio kalendas februarj: et dicentur infra in passione tyburtij. idus augusti. Sicq; factū est vt dio-cletianus chromatiū vrbis prefectum dignitatē priuatum in exilium mitteret: et fabianum eidem surrogaret. Qui marci et marcellianū sacrificare nolentes in carcere diebus pluribus vincetos detinuit. Demū eductos ad stipitem ligari et eorū pedes acutis confingi iussit. Et autē transiit vnus dies et vna nox: et illi psallentes christū laudaret precepit illos prefectus lanceis p latera transfigi. Sicq; cum corona martyrij ad sydera regna migrauerunt. Quorum corpora christiani occulte noctu tollentes via ardeatina sepelierunt. xij. kalendas iulij.

¶ De sanctis Lyriaco et Paula virgine et martyribus. Eas. cxxij.

Lyriacus et paula

virgo apud hispanias in ciuitate malica martyriū passi sunt. Quia paganis pro xpi nominis confessione vinceti: post multa eis illata tormenta lapidibus obrupti inter saxa celo animas reddiderunt. xij. kalēdas iulij: vt habet

et ad indicem ductus est. Dumq; christum confiteri non timuisset: diutissime cesus decollari iubeatur. Quem populo predilectus ad martyrium accedentem secuta est pene tota ciuitas: pontemq; fluminis occupauit: qua transire debebat: vt sic eius mortem retardarent: vel totaliter impugnerent. Sanctus vero desiderio passionis accensus orauit: moxq; aqua fluminis subfuit: et ipse per sicum alieum vna cum perfectioribus transfuit. Quo viso miraculo miles qui ipsum decollare debebat conuersus est. Albanus vero montes trans flumen positum ascendens: oratione fusa fontem de petra produxit: qui ibidem in testimonij eius martyrii vsq; in p̄sens manat. Ibi igitur vna cum conuerso milite decollatus est. Sed illo in terras cadente oculi percussoris de eius capite pariter ceciderunt. Sepultus est autem in ciuitate verlanio: que ab anglis dicitur verlonia: seu verlinga: cesser. Post cuius martyrii passi sunt aaron et iulius legionij vrbis ciues et alij plures vtriusq; sexus conuersi ad deum propter miracula in eius passione ostensa: qui passus est. xj. kalen. iulij.

De sanctis Albano episcopo et socijs in martyribus. Capitulum. cxxxiii.

Albanus episcopus

pus et Ursus clericus martyres comites fuerunt sancti theonisti episcopi: vt infra dicitur in eius passione. x. kal. decembris. Qui cum eodē et discipulis eius tabra et tabrata a philippensibus in sua nauis egressi romā secum ac cesserunt: et oratioe facta: medio lanam abierunt: suscepti honorifice a sancto Ambrosio episcopo et theodosio imperatore tunc ibi degente. Inde ad gallias predicādo transeūtes: dum augustam ciuitatem deuenissent. Sacerdosus a paganis comprehensus per multa tormentorum genera martyrii passus est. Theonistus vero cum Albano tabra et tabrata discipulis suis venit ad regem rosimundū: qui eos misit ad Paulinum episcopum treuerensis. Inde q; nauigio maguntiam adierunt: vbi dum predicaret Albanus a gentilibus tentus et flagellatus. Nouissime gladio cesus est. Idem duorum martyriū corpora ad prouinciā venetie translata in loco qui dicitur buranum iuxta mare sicum torcellanen. dioce. tumulata seruantur. Ibiq; et corpus facit tertij martyris dicitur monachi: qui in istorum passione non reperiatur specialiter notatus: ab incolis tñ ipse loci confocius Albani et vti fuisse dicit: et cum eisdem pro xpi noie creditur martyrio coronatus. Passio horū martyriū ibidē agitur. xj. kalen. Julij.

De sancto Eusebio episcopo cæsariensis. Capitulum. cxxxiiii.

Eusebius papa

li: cui panphili mater adeo amicitia coniunctus extitit: vt ab eo cognomen sortiatu: vt dictus est supra in passione panphili martyris. kalē. iunij. Dicitur episcopus ce-

sariensis. fuit: et sanctitate ac sapientia insigniter claruit: multaq; opuscula diuina compilauit. Super genesim libros. xx. composuit. Diuersarum rerum libros. xxv. Ecclesiastice hystorie libros. ix. Protonicorum canonum hystoriam et eorum epitoma. Euangeliozū diaphonā: et eorum canones. In isasiam lib. x. Contra porphirium lib. xxv. In quorum xvij. et. xx. accuratissime respondet ei contra dantelez prophetā scribendi. Topicozū lib. j. Epilogiarū pro origine lib. vj. De vita panphili martyris lib. iij. De martyribus quedam opuscula. In cl. ps. insignes edidit cōmentarios. Chronographiam terre iude: et distinctas tribuū scrites. Libellum vrbium: montū: fluiuozū: vallium: vicozū: et diuersorum locorum terre sancte: q̄ sacra scriptura cōplectitur. Scripsit et librum chronici de tpius a principio mundi incobans ad tempora vsq; sua declinans: Diocletian atq; constantini p̄imi tēporibus micās. Dumanitatis in pace soluit debitū xj. kalen. Julij. Dec hieronymus libro de viris illustribus: et ex martylogio adonis et vsuardi.

De sancta Demetria virgine et martyre. Capitulum. cxxxv.

Demetria virgo

go rome exorta filia fuit sancti ni et dafose et soroz martyris bibiane: vt supra in passione bibiane scriptum legitur. iij. non. de cembis. Dec cum ante impiissimum imperatores iustanū detenta pro fide christi introduceretur in confessioe domini emisit spiritum. Sepulta a iohanne presbytero iuxta matrem et germanam apud palatium luciniani. xj. kalend. iulij.

De sancto Zeufredo abbate. Cap. cxxxvj.

Zeufredus abbas

bas claruit tēpore iustiniani imperatoris secundi. Qui parentibus christianis pago eboracen. oris relicto seculo prope vrbē in parua cellula morabatur. Sed a desiderio ep̄o propter inuidiā eo q̄ in eius diocesi se iclusisset: ipse licet in pace dimisit. Qui pater postmodum factus est plurimum monachorum: qui et miraculis claruit. Nam gisenandū monachum a diabolo vexatum liberavit: ei q; baculum suum propius tutela dimisit. Dum igne maximo subito accenso cenobium conflagraret: orationem sudit: et mox ventus validus ex opposito insurgens a monasterio flammās excussit: multis quoq; alijs claris virtutibus in pace quieuit. xj. kalend. iulij.

De sanctis Decē milibus mar. Cap. cxxxvij.

Decem milia mar ty

res apud alexandriā sub Adria no et Antonio passi sunt. Cum enim Agareni et Euphratenses Romano imperio rebellassent. Adrianus et Antonius imperatores qui in partibus alexandrie debebant nouē milia milites contra eos dirigunt: eiq; acatium primicerium et heladem ducem perficiunt. Cum autem romanorum militia multitudinem aduersariorum conspexissent perterriti terga uerterunt. Et fecissantes adiuuente cur tantus eos tremor inuasisset: putantes quod deus contra eos indignati forent: eos quod illis sacrificare neglexissent: accedentes ad simulacra sacrificia obtulerunt: irruentibus hostibus adhuc maiori formidine repleti sunt: comiti quoque se in fugam dederunt. Quibus angelus domini apparuit: qui in specie iuuenis eos alloquens deos gentium esse demones asseruit. Et hec illis bis corrigisse affirmauit: eo quod uanorum deorum suffragia postulasent. Quod si in christum credere uellent uictoria ex hostibus obtinerent. Quibus ueniam nimitur se uelle credere respondentes angelus disparuit. Sequenti die christum in sui adiutorium exposcunt: in hostes impetum faciunt: et angelum qui pridie illis apparuerat exercitum eorum precedentem cernunt: barbaros uiriliter cedunt: in fugam uertunt: et multos fugientes in lacum se necare compellunt. Obtenitque triumpho angelus domini deduxit sanctos ad uerticem montis ararath longe ab alexandria per quingenta stadia positum: imperatores tunc in alexandria constituit. In quorum medio angelus sedebat et eos de fide christi plenius instruebat. Illico autem celi aperti sunt: et alii. vii. angeli uisibiliter ad eos descendunt: omniaque illis futura predicant et ad martyrii passionem constantem efficiunt. Quibus ab eorum ablatis oculis sancti martyres unanimiter in christi fide et amore fundati. xxx. diebus in monte persistenter orantes nullo penitus cibo corporeo sustentati. Imperatores autem admirantes cur ad illos habitavit gloria non redirent: ad eos perquirere eos mittunt: eosque christianos effectos audierunt. Statimque septem regibus christi instantium regionum epistolas dirigunt: ut ad eos cum ingenti exercitu festinaret ad nouorum christicolarum exterminium faciendum. Regibus igitur cum festinatione congregatis imperatores nuncios ad sanctos dirigunt: eosque coram se accersiri faciunt. Qui oratione premissa se mutuo confortantes uoce delapsa celitus roborati: coram imperatoribus copare festinarunt interpidi. Interrogatique ab eis cur post triumphum nazareno crucifixo adhesissent: et augustorum leges preterire non timuissent. Acatius ore omnium respondens omnia que illis euenerat: enarrauit: christum dominum uoce publica predicauit. Quos quoque milites christum solum deum uerum acclamare ceperunt. Et cum imperatores cominarent: quod omnes penas quas crucifigi pertulerat: illos experiri faceret. Unus ex collegio martyrum nomine acatium campi ductor se beatos fore respondit: si necis et passionis domini me

rerentur esse cōsortes. Clamantibus autē populis gentiliū contra eos: et illis e contra christum uia cōfitebatur uoce: populi furore moti in eos lapides miserunt: eosque lapidare ceperunt. Sed christi uirtute lapides in facies iactantis uertebatur: plurimi ex gentilibus mactabatur: sanctique martyres a lapidibus minime tangebant. Quod cernentes imperatores: et hoc magis uirtutibus asserentes: eos scorpionibus flagellari iusserunt. Et cum diutius cederetur: unus illorum iuuculus nomine diaconarius pariter in uerberibus deficiens ad acatium se conuertens: eius exhortatione postulabat. Quem postquam acatius confortasset: timens ne aliquis ex collegio in fide forsitan propter flagellatitabaret: orauit ad dominum: ut eos ab ipsis tormentis erueret. Statimque facto nimio terremoto manus et brachia cedentium aruerunt. Quo uiso miraculo magister quidam militum theodosius nomine cum suis militibus mille conuersus est: qui se christianos profitentes ad nouem milia martyres se contulerunt. Tunc imperatores irati iusserunt apportari clauorum multitudinem trigonorum: et per uiginti stadia spargi: ut super eos sancti nudis pedibus ambularet. Quod cum fieret angeli domini martyres precedebat: et clausos leuantes in unum coaceruabant. Imperatores uero illos angelos deos fuisse putabant: propter quod adhuc magis martyres ad sacrificia suadebant: eo quod deus illorum miseret: eos a tali clauorum periculo liberassent. Sed cum tam primi nouem milia quam alij mille superadditi solum uerum deum crucifigi clamaret. Iusserunt augustinus: ut omnia crucifigi tormenta que predicant expertantur in eis. Sicque corone spine eorum capitibus imponitur: et lanceis latera perforantur: et uerum olim christus a iudeis sic sancti a militibus sibi genussceteribus illuduntur. Qui hec constantius tollerantes sanguine eorum proprio frontes tingebant in mysterio baptismatis quo creabant. Tunc de consilio regis saporis sancti martyres in crucibus configi iubentur. Et comitantibus illos omnibus populis ad montem ararath ab exercitu deducuntur: et ibidem hora tertia crucibus figuntur. Beatus uero acatius in cruce pendens pendentes similiter socios hortabatur: et symbolum fidei catholice profitebatur: ut autem sanctorum passio per omnia dominice passioni similes esset: miracula que moriente domino apparuerunt: inuouata sunt. Nam et hora sexta usque ad horam nonam sol obscuratus est: terremotus ingens factus est: ita ut plurima edificia ruerent: saxa etiam et parietes multi confissi sunt obstupetibus uniuersis. Sancti uero martyres ad dominum orauerunt: ut cuncti eos in quacumque necessitate inuocantes petitionis sue a domino consequerentur effectum: et uigiliam passionis eorum cum silentio ieiunantes indulgentie pro peccatis mererentur percipere anniuarium. Statimque uoce de celo lapsa ad eos ad celestia regna precipi uocatur: et eorum petitiones exaudite in omnibus nuntiatur. Post modicum ergo facta hora nona totum montem lur marina circumfulsit. Sancti quoque martyres magis uocibus suos in manus domini spiritus commendantes alas miserunt. Corpora uero illorum ab angelis de crucibus deposita diuina dispositio in ipso mon

De sanctis in mese iunij occurren: Fo. cxxxvi.

te sepulta sunt. Qui passi sunt. x. kalen. Julij.
De sancto Paulino episcopo et confes-
sore. *Laf. cxxxvij.*

Paulinus eps nola-
ne ciuitatis
tis campanie tpe vandaloz cla-
ruit. Cū em̄ tota fuisset ipsa pro-
uincia a vandalis irructibus de-
populata: multiq; de ipsa terra
in apbricā adducti captiui fu-
sent. Vir dñi Paulinus cuncta
que habere poterit captiuos indi-
gētibus misit. Cū aut̄ vidua
quadā ad eū venisset: et filiū suū, vniciū a regis vā-
daloz genero in captiuitatē adductū fuisse dice-
ret: et a viro dei precii aliquid p̄ redēptione pos-
tulare. Illeq; quid daret nihil penitus haberet:
petētī femine seipm̄ obtulit: eidemq; benigne re-
spōdit: vt se secū ad apbricā ductū seruuū suū esse
assereret: ipsumq; p̄ suo filio apud regis generū
cōmutare: cū se in eius seruitio mansurū p̄ redē-
tiōe filio paratū disponeret. Quod illa ex ore
tātū viri audiēs: irrisionē potius credidit q̄ com-
passionē. At ille vt pote eloquentissimus: et ad ple-
nū diuinis studijs eruditus: dubitatī femine per-
suasit citius: vt audita crederet: seq; p̄ filio redē-
tiōe in seruū tradere nō timeret. Perreperunt
igit; vtriq; ad apbricā. Et primo quidā regis: ge-
nero vidua supplicauit: vt filiū suū sibi gratis do-
naret. Quod vir barbarus ne dñi facere rennit:
sed insuper audire despexit. Cū cū vidua subiun-
geret: vt filiū suū redderet: et p̄ ipso vicariū homi-
nē illi acciperet. Illeq; venustū vultus hoīem cō-
spexisset: interrogauit eum: quā artē noscet. Cui
vir dñi hortum se colere nosce: peroptime dixit.
Quod vir gētilis gratū habuit: ipsumq; in seruū
suscepit: et rogātī vidue silium restituit. Quo ac-
cepto inde discessit: et paulinus horti colēdi curā
suscepit. Cū aut̄ dñs suus crebro horti ingres-
deretur: fuūq; hortulanū quedā requireret: et a
pientē hoīem esse videret: amicos deserēs cū eo
sepins colloquens ipsius cepit sermonibus de-
lectari. Cui paulinū quotidie ad mesam viretia de-
ferebat: et accepto pane ad horti curā remeabat.
Die aut̄ qdā suo dñi secretū? secū loquētī p̄dixit:
vt se circa regni regimē pvideret: eo q̄ rex citi-
mōrturus esset: ipseq; eidē masculina. ple carenti
successurus fore: q̄ ille regi nūciare curauit: et
q̄ hec ab hortulano audisset aperuit. Rex vō ipm̄
videre postulauit. Cui gener respōdit: q̄ ille eēt
q̄sibi ad prandium herbas ex moie portaret. Quā-
ctūq; est cū rex ad prandii discubuit paulinū ole-
ra virentia delaturus venit. Cūq; hunc rex subi-
to conspexisset intremuit: ac citoq; genero ei verū
esse quod audiuisset asseruit. nā vt dicebat ipsa: no-
cte in somno sedētes p̄ tribunali cōtra se iudices
viderat inter quos paulinus p̄fedebar: et flagellū
qđ aliquādo aceperat: eoꝝ sibi iudicio tollebat.
imposuitq; vt interrogaret q̄s esset: q̄ ipm̄ popu-
larem minime existimaret. Tūc regis gener secre-
to paulinū quis esset magnis cōiurationib; inq̄si-
uit: tandemq; illum ep̄m esse cōparauit: et quicqđ
peteret sibi liberaliter obtulit. Vir aut̄ dñi ab eo

postulauit: vt oēs concines suos captiuos relaxa-
ret. Cunctiq; illi ptinus apbrica requisiti cū onu-
stis frumēto nauib; p̄ venerandi viri paulini sa-
tisfactione in ep̄ cōmitatu laxati sunt. Post modū
eos vō dies rex vadaloz occubuit: et vt paulinus
p̄dixerat: gener eidē successit. Sicq; factū est: vt
qui se solū in seruū tradiderat: cū multis a seruitio
ad liberalitatē rediret. De cuius etiā morte
scribitur: q̄ cum dolore fuisset lateris tactus ad ex-
trema deductus est. Dūq; domus ep̄ in sua soliti-
tate p̄sisteret: cubiculū in quo iacebat eger fa-
cto terremoto contremuit: oēsq; astantes nimio
terrore concussit. Sicq; sancta illa aīa carne so-
luta est. x. kal. iulij. Sepultusq; hēstat in ecclesia
sua. Hec Gregor; .iiij. dialog. ca. p̄mo. Hic vir sa-
piētia clarus multa voluminis cōpilaui. Bti enī
Ambrosij vitā scripsit ad Augustinū. Item vitam
beati felicitis. Ad theodosiū secundū scripsit pane-
gircū sup̄ victoria tyrannoz. Ad sororem episto-
las plurimas de cōtempnū mundi. Itē de diuersis
causis diuersas disputationes et tractatus. Tolu-
men etiā de penitentiis: et de generali omniū mar-
tyrum laude inter opuscula sua precipuū. Multa
versu breui scripsit ad celsum. Ep̄ta p̄bium etiā
vite consolatorium. Libellū sup̄ morte christiani
et baptizati infantis spe christiana monitū. Ep̄i-
stolas plures ad feuerum. Sacramentoꝝ etiā
et hymnoz. Item ep̄stolas ad delphib; amā-
dum: vietriciū: ap̄: florentium: eusebium: et vincē-
tium. Hec gēnadiū: de viris illustribus.

De sancta Hildegarde virgine. *Laf. cxxxix.*

Hildegardis vir-
gō ī
alamanie partibus admirabilis
fuit. p̄uecte etatis tpe cōradi im-
peratoꝝ. Que quinquennis a
parētibus deo ad feruendum
tradita est: et in monasterio cō-
mendata. A quo tempore vsq;
ad obitum suum teiuifis et ora-
tionibus intēdens miras visio-
nes habuit: et spiritum p̄p̄ha-
ticum a dño percepit. Et cū laica pu-
monialis et
illitterata fuisset. Nā nihil de scripturis ex-
cepto psalterio didicit: mirabiliter tamen rapta diuini-
tus imbuit: nō solū qđ verbis effunderet: sed etiā
q̄ scribēdo latine diceret: ac dictādo catholice ve-
ritatis libellos cōficeret. Hec em̄ fuit fundatrix
et magistra monasterij sci roberti qđ apud pins-
guā sitū est. Cui etiā multa ep̄i ep̄as dixerūt:
et ab ea remissiuas susceperūt. Precipue tñ tres
romani pontifices suas beate hildegardis charita-
tuas litteras miserūt: scz Eugenius: anastasius:
et adrianus. Hūc etiā scripsit ep̄lam beat; ber-
nardus. Que de iussu pape Eugēni omnia que
de antichristi temporib; p̄phetauerat scriptu-
re mādaui. Cuius etiam libelli ab eodē p̄fice
in concilio treuerē approbati sunt. Scripsit au-
tem ep̄istolam de temporib; futuris. Initians
ab anno domini. D. c. protēdens vsq; ad finem
seculi: multa et mira in eodē arcana futura p̄di-
cens. Que sanctis operibus plena: quēnt in pa-
ce. x. kalen. iulij. Sepulta in suo monasterio quod

rexerat annis circiter. xl. vbi ⁊ miraculis fulget.
De sancto Nicaeā epo. Cap. cxl.

Nicaeas episcopus romatiane ciuitatis sancti tate ⁊ morū honestate composi tus: ac doctrina sublimis ⁊ facū dia preclar⁹ apparuit. Qui ser ad baptisimū venientes compe tentibus instructionibus infor mans libellos edidit. Quo: um primus cōtinet quid agere deo beant: qui ad baptisimi gratiam venire cupiūt. Secūds de gētilitatis erroribus. Ter tius de fidei vnicā iestatis. Quartus aduersus genealogiam. Quintus de simbolo. Sextus de agni paschalisi vctima. Ad lapsum etiā virginē li bellum emendationis omnibus in signē laudibus misit. Quiēuit autem in dño. x. kalen. Julij. Dec bēnadus de viris illustribus.

De sancto Iuliano martyre. Cap. cxli.

Iulianus mar tyr iuuenulus annoz. xviii. in flauiane ciuitate passus est tpe de cificesaris sub preside martiano quem preses detentū ad sacrificia suadebat: et sacrificare abnuentē sustibus cedi iussit. Ite rñqz in equuleo leuatum grauit er flagellari: deinde depositū

in carcerē mitti fecit. Et asclepiodora matre iu uenis accerfita hortabatur illā preses: vt filiū ad deoz immolationē suis exhortationibus inducere t. Que trium dierū inducias postulauit in quibus mater filium in xpī cōfessione corroborabat. Elapso vō triduo cū Iuliano iussu p̄fidis edu ctus de custodia dñs sacrificare cōtēneret: fecit preses adducti saccū cū serpentibus ⁊ arena mar tyrēqz xpī in ipso conlusi: ac in pelagus mitti vt sic tam aquaz p̄refocationibus q̄ feraz moztibus in terreret. Iuius corpus ab vndis iactatū ad insulā que dicit̄ p̄conesius: a xpianis ibidē habitātibus inuentū in mōte ipsius terre sepultū est: vbi multo tpe sine aliqua veneratione quietit. Post mul tos vō annos estatis tpe maris p̄cella intumescē te: pars montis vbi arca sita fuerat a mare dirui tur: ⁊ arca sacra in mare mittitur: qua dñlino nu tu super p̄cellas enatus ab vndis ad portū arimi nēn. ciuitatis adducitur: ⁊ in litus iactat. Qd ciues admirantes: qui ad portū venerāt: luce su per insulā arcā super aquas natare cōspexerant: tumulū cū sacro corpore plaustro imposuerūt: ⁊ ad ecclesiā maiorē illud deferre volētes: ipm inde amouere nullatenus potuerunt: sed neqz arcam aperire aliquatiter valuerūt. Tandē post dierum pluriū oratione ⁊ ieiunia iohānes abbas monas terij sancti petri extra ciuitatē sit: sepulchrū cū corpore eius vehiculo impostū facilliter mouit: et ad ecclesiā suam adduxit. Et patefacto leuiter tumulo corpus sancti Iuliani martyris vna cū ves tibus oino incorruptū inuenit. Passionis quoqz epitaphiū conscriptū ibidē repertū corā oibus

legit. Erantqz in ipsa arca. vij. capita martyrum ignotoz. In ipso igitur loco corpus cū arca depo sitū ad psens vsqz descit: q̄ passus est. ix. kal. iulij.
De sctā edeltrude regina ⁊ vrgine. Cap. cxlii.

Edeltrudis regi

na virgo sacra: vt scri. sigibert⁹ anno. xliij. stantini iunioris i an glia claruit: que duob⁹ nupta vi ris (q̄d dicitū mirū est) virgo per mansit. De hac beda li. de gestis angloz. xliij. di. q̄ fuit filia an ne regis orientaliū anglozū xpianis simi. Et primo quidē vxoz gode berth principis australiū giriuo rū fuit: cuius quo in virginitate perseuerauit. Quo mortuo coacta per patrem esford regem maritū accepit: et hunc ad tantam pudicitiam incitauit: vt. xij. annis secum in coniugio manens: illibata custodiretur. A quo tandem patre defuncto obti nuit: vt absoluta a connubio monasterium ingre deref. Sicqz in cenobi ovirginū vrbis coludi sub obedientia elbe abbatisse amice regis a sctō pil frido epo sacri velamē accepit: ⁊ ibidem anno in tegro deo seruans māst. deinde ppter scitatis ei⁹ famam electa est abbatissa in regione elgo in puincia orientaliū anglozū: q̄ est insula paludib⁹ circūdata: vbi mira scititate spollens monasteriū sibi cōmissum strenue gubernabat. Sz post annos vñ. grauissimo percussa morbo ad extrema deue niens: quietit in pace feliciter. ix. kalē. iulij. Lui foro: ipsius serbuz successit in regimine abba tie. Post annos vō. xvij. cū corpus sctē virginis in loculo ligneo subterraneo iaceret: ⁊ multis vir tutib⁹ ⁊ signis clareret: ipmqz foro: ipsius abba tissa in tumulo marmoreo leuare decreuisset: m̄ sit nuncios cū nauti ad aliā insulā p̄ marmozibus apportandis: qui in ipso loco arcā ad mensuram corpis ei⁹ diuinit⁹ excisam: et vbi caput iacere de buisset: aliquatūlū cōcauā inuenerūt: quā ad monasteriū deferētes corpus in ipsa eq̄ sibi: vt dictū est: puenēte collocauerūt: qd oino incorruptū m roqz fragrans odore repertū est. Tūln⁹ etiā qd ei in vltima ei⁹ egritudine p apostematiss in cisione factū fuerat: cū q̄ adhuc apto decefferat: solidatū inuenerūt ostēsa signū in cisionis pmissima scatri ce. Et cū sctm̄ corpus in nouo sepulchro reconde retur: audita est vox ex ipso cadayere dicens. Sit gloria nomini dñi. Tactu vō tam ipsius corpis q̄ prioris loculi ac vestium suarū multi egrī ⁊ diuer sis languozibus sanati sunt.

De sancta Maria de cegnies. Cap. cxliii.

Maria de cegnies

de cegnies cui⁹ vitā scribit iaco bus de vitriaco orta villa niuel la epatus leudij mediocrib⁹ pa rentibus diuitibus attamē: oia pro xpisti amore ab annis pue ritibus contempnit: et deo serui re sollicite curant. Que annozū xij. cuidam iohanni licet inuita a parentibus in coniugiū tradita est: et secum co habitans asperrima penitentiā se maceravit: q̄

De sanctis in mēse iunij occurrē. Fo. cxxxvij.

sue sanctitatis exēplo virum: vt optabat ad castitatem inducit: et ad villam que dicitur villedbroth ipsa vna secū sepius adhibat: ibiq; ambo coniu- ges leprosis ministerium exhibebant. Tandē viri instantibus precibus obtenta licentia: xpo seruē- tius seruire cepit: et ad sui votū noctes insonnes in oratione ducere seiuuhs et disciplinis carnem affligere: et vitibus induta incidere: ac ecclesias frequētare. Cū autē in die parasceue a sacerdote moneretur: vt lachrymarū inundantiā aliquātulū cohiberet: orauit maria p presbytero: qui eodem die celebrans tanto lachrymarū ymbre perfunditur: vt etiā altaris pallis irrigaret. ¶ Penitentia sō ipsi? admirabilis exiit: adeo vt continuo tri- nio ab exaltatione sancte crucis vsq; ad pascha in pane et aqua quoridie ieiunaret: et inde nil atte- nuata: nec etiā ex hoc opera manuum intermitte- ret. Cū sepius angeli apparebant: eāq; diuinis colloquijs resouebant: p̄cipue tamen eius ange- lus ad sui custodiā datus: et quasi quoridie assiste- bat: cui dei ancilla: vt suo abbati in omnibus obe- diens erat. Aliquando etiā a iohanne euangelista existens in mensa celestibus dapibus refecta est. Aliquando .xxxv. diebus sine villo cibo in silentio perdurauit. Reuelationibus autē celestibus cre- bro consolabatur. ¶ Per annos singulos ecclesia genitricis dei de cegnies visitabat: sine vlla esca vadens et rediens triduanū iter agebat. Angeliq; duo ipsam a dextris et a sinistris in ipsa via conti- nue dirigebat: eāq; ab oī periculo calore et pluuia protegebant. Plerūq; enim imbre cadente vesti- bus omnino siccis incedebat. ¶ Demones autem suis orationib; mira virtute cōpescuit. Quoscuq; etiā p̄tūcūq; male dispositos se visitates suis fer- monibus ad penitentia pronocauit. Quacuq; tri- bulatione depressos ad summā patientiā induxit. Frequēter puer iesus dum sacra leuaretur ho- stia in manibus sacerdotis ei apparuit. Plerūq; gloriosayirgo eidē se reuelauit. Plerūq; et ei deu- tus iohānes euangelista ei dē asstitit q; aliq; in spe- cie aquile alis collum cōplexans rostrū in pecto- refigens inundantia lachrymarum ipsam repen- te repleuit. ¶ Deniq; frequentia hominū ad se cō- currentiū fugiens ex niuella discessit. Et reuela- tione diuina locum sancti nicolai de cegnies sibi visum ad quietem elegit: vbi sanctus confessor lo- ci patronus sibi apparuit: ipsamq; noctū clausis ianuis in ecclesiam intromisit. Ibi quoq; sancti- tate repleta et virtutum operibus insigniter glo- riosa vsq; ad finem vite permansit. Obiit autē suum per .vj. annos ante presciuit et aliquibus pre- dixit: diebus. lssj. ante sui exitus cōmunionē sacra

sola refecta sine alio cibo perdurauit. In cuius vl- tima et longa egritudine consuetam semper vi- tam et abstinentiam seruauit: nunq; a sole vt pote filia lucis oculos aduertit: multas quoq; in ipsa infirmitate reuelationes diuinas habuit: ex quib; aliqua reuelauit. Cui languenti angeli assiste- bāt: et eam diuinis allocutionibus confortabant. Sed dum extremam victionem reciperet: christus cuz apostolis eidem aduenit et cruce ad pedes eius affixit. Petrus quoq; clauēs celestis regni eidem referandi visibiliter ostendit. Quā cū ad extrema tendentem tolosanus episcopus visitasset: vidit illā in aera a dei genitrice leuari et ab angelis ob- uiantibus comitari. Sicq; sanctitate consumata christo dño ei in vltimis apparente eiusq; spirit; assumente die dñico in vigilia iohānis baptiste ho- ra diei .ix. obdormiuit in pace. Anno grē. D. cccxij .ix. kalen. iulij. Sepultusq; iacet cegnies in ecclesia sancti nicolai miraculis si agans.

¶ De sancto iohanne presby- tero. Cap. cxliij.

Johannes pres

byter et martyr rome sub iuliano cesare apostata passus est. Quē cum impius imperator xpm pu- blice predicantem fama referēte comperisset ipsum teneri: et inau- ditum in via salariam veteremq; adduci precepit: vbi si nō adora- ret simulachry solis ante ipsum idolum decollari mandauit. Qui illud tractus cum adorare contēneret iuxta sentē- tiam principis capite cesus est kalendas iunij: vt in martylogio adonis habetur.

¶ De sancto felice presbytero et martyre. Cap. cxlv.

Felix presbyter

et martyr in iulicia ciuitate vernia sub turto preside passus est te- pore valeriani. Qui cum christū confiteretur et idolorum abomi- nāda sacrificia execraretur: nec non christianos docens ad mar- tyriū singulos hortaretur. Tur- tius a valeriano imperatore ad ipsam ciuitatem missus tenuit felicē presbyterū. Cuius os tam diu lapidibus contondi fecit donec spiritū emitteret. Cuius corpus hyzeneus diaconus iuxta muros ciuitatis sutri sepeliuit. ix. kalendas iulij.

¶ Explicit liber quintus.

Incipit prologus

Terti libri.

Sertus li

ber huius catalogi cum alijs quattuor sequentibus usque ad vndecimum exclusiue: continet gestas passiones sanctorum quorum festiuitates eueniunt infra tempus in quo res

presentat ecclesia ex ipsius diuine spose et verbi dei coniugio filiorum multiplicatione: et propagatione: quod tempus fuit a prime ecclesie fundacione facta per apostolos et durabit usque ad fines seculi. Hoc autem tempus ecclesia representat ab octaua corporis christi que plerumque contingit circa festum natiuitatis sancti iohannis baptiste usque ad aduentum domini. Hoc autem filiorum quidam fuerunt ipsius ecclesie fundatores ut apostoli. quidam edificatores: ut doctores. quidam conseruatores: ut confessores. quidam defensores ut martyres. quidam augmentatores: ut virgines. Circo tempus ipsum in quinque partes: et per consequens in v. libros diuisum est. Nam in hoc vi. libro mystice figuratur filij ecclesie fundatores: scilicet apostoli a natiuitate videlicet iohannis baptiste usque ad kalendas augusti. Et hoc sub figura regum israel et iuda: quorum libri tunc leguntur: per quos apostoli designantur: qui principes populorum facti et a deo principes super omnem terram constituti christo quorum in xij. sedibus in die iudicij confessori eiden regi regum conregnare creduntur. Nam et moyses enangelista in generatione christi. xvj. reges enumerat a dauid usque ad iechoniam: a quibus christus est per carnem propagatus: significantes. xij. apostolos: quorum duo enangeliste fuerunt: et alios duos euangelistas necnon paulum barnabam doctores gentium: a quibus dei filius per euangelium quo ad mundi notitiam quodammodo est regeneratus. In septimo libro figurant ecclesie constructores: scilicet doctores a kalendas augusti usque ad kalendas septembris sub figura sapientissimi salomonis: cuius tunc libri leguntur: cuiusq; vices in ecclesia gerunt doctores sancti diuina sapientia repleti: ex quibus tam in grecorum quam latinorum ecclesia quatuor principaliores existunt per quattuor libros sapientie designati. In octauo libro figurantur ecclesie conseruatores: videlicet confessores per totum mensem septembris. Et hoc sub figura scilicet Job: Thobie: Iudith: et Hester: quorum gesta tunc recoluntur: confessione et patientia confessionum denotantia: quod in tribulatione positi mundum car-

nam et diabolum triumphant. In nono libro figurant ecclesie defensores. i. martyres per totum mensem octobris: sub typo sanctorum machabeorum: quorum tunc libri ponuntur: qui vti sancti martyres per fide sic et illi per dei lege usque ad effusionem sanguinis viriliter decertarunt. In decimo libro figurant ecclesie augmentatores: scilicet virgines per totum mensem nouembri usque ad aduentum: et hoc sub figura prophetarum quorum tunc vaticinia recoluntur: quod ut plurimum sperto carnali coniugio mentis et corporis integritate domino seruientes aduentum christi et futura tempora per spiritum predixerunt. Hic ergo fertur liber continet gesta sanctorum illorum: quorum festa occurrunt infra tempus in quo representant ecclesie fundatores: quod fuerunt apostoli: quod ecclesiam ipsam necnon principalem verbi dei predicacione: sed etiam sui sanguinis effusione fundarunt: quod tempus ecclesia representat ab octaua corporis christi siue a natiuitatis festo sancti iohannis baptiste usque ad kalendas augusti. Et hinc dicitur est sub figura regum israel: quorum tunc libri leguntur. Ad hunc ergo temporis festa tractanda veniendus est. Et quod hoc tempore libri regum leguntur: merito festis sanctorum temporis gesta illorum sanctorum regum premittentur: quorum dies obitus certi nullo loco reperiuntur: videlicet ezechie et ioseph. Solum enim hi duo cum tertio dauid propheta sancto ex omnibus regibus israel Ecclesiastici. xlvij. et xlix. inter patres sanctos illius temporis sanctissimo minantur. Sed de dauid suo certo die festo suo loco tractatum fuit: videlicet. iij. kalendas martij. Ideo de ezechia et ioseph dicendum est.

Incipit liber sertus a

natiuitate sancti Iohannis baptiste usque ad kalendas augusti.

De sancto Ezechia rege.

Cap. j.

Ezechias

rex iuda filius achaz: cum esset annorum. xv. patre defuncto in regno successit: et regnouit in hierusalem annis. xxiij. Nomen matris eius abiem de hierusalem filia zacharie post hunc zacharie sacerdotis a Joa rege lapidati.

Hic primo anno et primo mense regni sui duocatis sacerdotibus et leuitis aperuit templum domini: quod pater rex achaz ob fauorem regis assyriorum clauserat: et vasa dei reparauit: ac restituit sacrificia intermissa: ipse etiam consilio sacerdotum fecit pascha secundo mense: quia non potuit populum primo mense con-

De sanctis in mense iunij occurren. Fo. cxxxvij.

uenire in hierusalem: nec sacerdotes purificati erant. Tantaq; fuit multitudo: q; multi non purificati comederunt pascha: tanta fuit copia victimarum q; in multis leuite suppleuerunt officiu sacerdotum. Dissipauit etiam rex ezechias excelso: status contriuit: lucos succidit: z confregit serpentem eueum quic fecit moyses: cui vsq; tempus illud offerebant incensum filij israel. Recesit quoq; a rege assyriorum: ne seruiret eis: percutitq; philisteos vsq; gazam: z omnes terminos eorum tam predia q; ciuitates. Anno autem .xiiij. regni eius ascendit sennacherib rex assyriorum in terram iuda: z cepit ciuitates munitas: z misit rabfacem ad obsidendu hierusalem: z castrametatus est cum exercitu innumerabili iuxta aqueductum piscine superioris: z abstulerunt ciuibus aquam exterioris piscine. Et cum vocasset regez ad colloquium: noluit exire: fecit misit ad eum eliachim pontificem: z sobnam scribam: z ioachim a commentarijs: loquebatur ad eos rabfacem hebraice in viribus populi verba cominatoria multa. Post hec venit sennacherib psonaliter ad obsidionem hierusalem. Misit etiam sennacherib litteras terribiles z cominatione plenas ad ezechiam dicens q; deus israel non posset liberare euz de manu sua. Linq; orasset rex in templo domini misit ad illum elias propheta hortans vt in dño confideret: eo q; deus israel saluare decreuisset hierusalem de manu assyriorum. Et ecce nocte sequenti angelus domini percussit in castris assyriorum. clxxxv. milia: caput etiam z barbas regis rasi in ignominia. Quo perterritus sennacherib cum decem viris tm fugit: redijt in ninium. Inde q; occisus est a filiis suis in templo dei sui. Ezechias aut propter hanc victoriam elatus gratias deo sicut debuit non egit: vnde z morbo percussus a dño vsq; ad mortem egrotauit. Linq; humiliatus fleuisset: eo q; heredem non haberet confortatus a dño per isaiam prophetam. .xv. annorum vite spacium accepit: in cuius signum iuxta quod ezechias petijt sol per .x. lineas quas tantum descenderat ad orientem regressus perfiendo cursum iteratum diem tantum augmentauit: ita q; dies illa que .x. horis iam elapsis ad occasum vergebat. .x. horis prolongata. xxiij. horarum extitit. Tunc de consilio isaie cataplasmatuz est vlcus apostematis regis de massa ficuum: et sanatus repente die. .ij. in templo dño gratias egit et canticum Ego dixi. decantauit. ¶ In tpe illo misit merodach rex babilonis per vnus litteras z munera ad ezechiam. Nam chaldei qui vigeabant in astronoma nõ valentes inuenire causas: quare dies pene in duplum protensa fuerat: cum audissent pro rege iuda signuz factum fuisse: miserunt ad eum: vt sciscitaretur rei veritatem: pretereaq; soles adorant voluerunt honorare hominem: quem deus ipsorum honorauerat. Quare elatus ezechias ostendit eis omnia que erant in templo dñi z in omni potestate sua. Sed q; hec

ostendere gentilibus nephas erat: ab isaia .xxv. pphetata redargutus est propter ante et translationem ostensorum vasorum propter hoc in babilonem fiendam. Et dormiuit ezechias cñ patribus suis et sepultus est in sepulchro patrum suoz in hierusalē. Nec ex. .iij. libro reg. .z. .ij. paralipomenon: et ex dictis iosephi atq; ex hystoria scholastica.

De sancto Iosia rege.

Cap. .ij.

Iosias rex iuda

filius amon cum esset annorum .vij. patri in regno successit a populo exaltatus: z .xxxij. annis regnauit: z ambulauit per omnes vias dauid patris sui: non declinans ad dexteram neq; ad sinistram. Anno autem .iij. regni sui et etatis sue .xij. pietatem in se iusticiam mirabiliter demonstrauit. Nam populum ab idolatria reuocauit: z opera praua velut senior emendauit. Omnem regni sui ciuitatem z prouinciam a cultu idolorum purgauit: ita vt nullum idolatrie vestigiū superesset. Scrutabatur etiam domos ne quid latenter remaneret suspectum: z in vnaquaq; causa iusticiā coluit tanq; anime sue medicinam. Misit quoq; in totam regni sui prouinciam: vt deferrent ad reparationem templi munera vnusquisq; pro sua voluntate: z facta est reparatio templi. Hoc tempore helchias pontifex aperiens arcam dñi: inuenit librum deuteronomij ibidem a moyse repositum: qui multo latuerat tempore: quem cum sibi missum iosias legisset: audiēs maledictiones scriptas in transgressores legis: z metuens valde timere captiuitatem diebus suis: audiuit responsum a dño per oldam prophetissam: q; mala illa deferri debuerāt: nec fieri in diebus suis. Dis auditis rex misit in omnem prouincia z congregauit omnem populum iudeorum in hierusalem: z fecit legi cunctis audientibus verba legis: z compulit oēs sacramenta prestare vt legem dñi per omnia custodirent. In hierusalem quoq; fase solemmissimum celebrauit: z ad ipsum omnem populum congregauit. Anno autem ultimo vite isie nechao rex egypti aggressus ad remon regem assyriorum voluit transitum facere per iudeam: sed iosias eidem transitum denegauit: z cum rege ad remon cui confederatus erat: regi egypti occurrit: in quo certamine cum forte iosias transiret a curru in currus qui sequebantur eum mox regio: occisus est a sagittarijs in campo maggedon. Planxit eum inconsolabiliter ad remon cum omni exercitu suo. Traditur etiam q; fons z arbor qui iuxta loci erant: vbi iosias intersectus est: aruerunt: z planxit eum omnis israel z iuda cospusq; eius euectum in hierusalem sepelierunt cum patribus suis. Nec vt supra.

De nativitate sancti Iohannis baptiste.

Cap. .iij.

Natiuitas san

cti iohannis baptiste ab ecclesia celebrat. viij. kalen. iulij. quo tpe dies incipiunt decrefcere: vt ex hoc pfiguretur quod ait iohannes. illi opoz tet crefcere: me autē minui. Voc autē significatū est: vt dicit augustinus: in xpi z iohānis ortibus z in eozū mortibus. In eozū ortibus: qz in natiuitate xpi dies incipiunt crefcere: z in natiuitate iohānis decrefcere. In eozū mortibus: qz corpus xpi in cruce est exaltatū: corpus iohannis capite diminutū. Nec autē natiuitas ab angelo hoc modo pnuunciata fuit. Dauid em̄ rex: vt i byfco. fcho. dicif. xxiiij. fummos sacerdotes conftituit: quozū tamen vnus maior erat qui fummus sacerdos dicebatur. Statuit autem. xvj. de eleazar. viij. de ithamar: scdm̄ foroz de dit vnicuiqz hebdomadā vicis fue. Abias autem. viij. hebdomadā habuit de cuius genere zacharias fuit. Erant autē ipse z helisabeth vxor eius senes absqz liberis. Cum ergo zacharias in ordine vicis fue templū dñi vt incensum poneret ingressus effet: z multitudo populi foris expectaret: apparuit ei gabriel angelus. Et cum in eius vifione turbaret ipsum cōfortant: annuntiauitqz illi se filij habiturum qui iohānes vocaretur: z sanctus ex vtero matris exiftens ante dominū in spiritu et virtute helie prederet. Et vocatur iohānes helias: Ratione fitus qz ambo in deserto. Ratione victus qz ambo in victu parci. Ratione cultus qz ambo vestitu inculti. Ratione officij: qz ambo precursozes: sed helias precursor iudicis: iste saluatoris. Ratione zeli: quia vtriusqz verbū quasi facula ardebat: zacharias autē considerans sui senectutē z vxoris sterilitatē ac promiffi magnitudinē dubitare cepit z more iudeozū ab angelo signū quesuit: qui ipm̄ propter incredulitatē plaga taciturnitatis percussit. Et hoc factū est quadruplici rōne. Primo scdm̄ bedam: qm̄ discredendo locutus est: ideo silentio plectitur: vt tacēdo credere discat. Secūdo vt maius miraculū in natiuitate filij appareret. Cum em̄ nato puero patri loquela redditur miraculū miraculo cumulat. Tertio qm̄ vox nascēbat z legifilientium imponebat: ideo congruū fuit vt vocem pater amitteret. Quarto qm̄ ipse a dño fingnum petijt z ipsam taciturnitatē in signū accepit. Cum autē zacharias ad populū iriffet: et cum muti effectum viderent cognouerunt ipso innuēte qd̄ vifionē vidiffet. Cōpleta vero septimana officij sui ab hē in domū suam z cō

cepit helisabeth z se. v. mensibus occultauit: qz scdm̄ ambro. partus sui erubefcebat eratē ne in senectute vacasse libidini videretur: tñ gaudebat sterilitatis carere opprobrio: qz opprobrium erat mulieribus nō habere premiū nuptiarū propter quod nuptie celebrantur. Dēse autē. vj. maria que dñm̄ nascēperat: virgo secunda cognate congaudens: venit ad helisabeth. Et cū eam salutasset beatus iohānes iam spūsancto repletus sensit dei filium ad se venire: z h̄ gaudium in vtero matris exultauit: z motu salutauit quē voce non potuit. Beata autē virgo apud cognatā tribus mensibus mansit: natumqz puerū iohannē de terra leuauit: z quasi mozem gerule officiosissime peregit. Et notandū scdm̄ ambro. qd̄ laus iohannis baptiste in. vj. cōprehenditur. scilicet ex parentibus: miraculis: moribus: munere: z predicatione: atqz ortus solennitate. Laus autē parentum scdm̄ ambro. ex. v. manifestat: ait em̄ sic. Plena laudatio quam genus in moribus: mores in equitate: officij in sacerdotio: factum in mandatis: iudicij in iustificationibz comprehendit. Scdō laus eius apparet ex miraculis. Quozū quedā fuerunt ante eius conceptionē in vtero. s. angelica nunciatio: mo minus ipofitio: z loquela patris amiffio. Quedam quantū ad eius conceptionē in vtero. s. preter naturalis cōceptio: eius in vtero sanctificatione: z prophetalis doni repletio. De his plenius dicitur in cōceptione sancti iohannis baptiste. viij. idus octobris. Quedā p̄tum ad eius natiuitatē ex vtero. s. vtriusqz parentis spūsancti prophetalis adeptio. Nam z mater nomen sciuit qd̄ non didicerat a marito: z pater canticum edidit edoctus a spūsancto. Loquela patris referatio: qz mor vt filij nomen scripta: apertū est ilico: qz eius z lingua eius zc. Et spūsancti repletio: qz zacharias pater eius repletus est spūsancto. Ambrosius. Respice iohannē q̄ta vis est in eius vocabulo. Lutus nuncupatio reddidit muto vocē: patri pietatē: populo sacerdotē zc. Tertio ex moribus quia sanctissime vite fuit. Lutus quidem sanctitas colligitur ex. r. noibus quibus nuncupat. Nominatur em̄ iohānes: propheta: amicus: sponsus: lucerna: angelus: vox: helias baptista saluatoris: preco iudicis: z precursor regie. In iohanne designatur prerogatiua perfectionis: qz iohannes dñi gratia interpretatur. In propheta prerogatiua cognitiōis. In amico sponsi prerogatiua dilectiōis. In lucerna ardente prerogatiua scitatis. In angelo prerogatiua virginitatis. In voce prerogatiua seruois. In baptista prerogatiua mirabilis honoris. In precone prerogatiua predicationis. In precone prerogatiua preparationis. Unde me

De sanctis in mense iunij occurrē. Fo. cxxxix.

rito eius sanctitas habet testimoniiā super ce-
lestibus: a celestibus: i. a subcelestibus. A super-
celestibus. i. ab ipsa trinitate. Et primo a patre: qz
vocat eū angelū. Mat. ij. Ecce ego mitto angelū
meum &c. Nā z officii angelozū exercitū dñm nō
ciando: dicens. Ecce agnus dei &c. Secūdo a filio: sicut
patet matt. 21. r. vbi xps eī cōmendat dicens.
Inter natos mulierū non surrexit maior: iohāne
baptista. Tertio a spiritū scō: cum per os patris
sini dixit Luc. j. Tu puer propheta altissimi voca-
beris &c. Itē habet testimoniiā a celestibus: id est
angelis: sicut luc. j. vbi eī angelus multipliciter
cōmendat ostendens: quāte sit dignitatis quoad
deum: qz erit eī magnus coram dño: quante san-
ctitatis quoad seipsum: qz vini z sicerā nō bibet
et spūs sancto replebitur &c. quante vtilitatis quo
ad proximi: qz multos filiozū israel conuertet &c.
Item a subcelestibus. i. ab hoīs: sicut a patre
suo z vicinis qui dicebant: quis putas puer iste
erit? Quarto laus eius cōprehenditur ex mu-
nere. habuit eī munus in vteri ingressu: in vteri
egressu: in mundi progressu: z in mundi disces-
su. In vteri ingressu: habuit triplex mirabile munus
gratie. Primo qz sanctificatus fuit. Dicit. j. An-
te qz exires de vtre sanctificauit te. Secūdo quia
propheta meruit. Nā in vtero matris exultans
deū adesse cognouit: vnde dicit. chrysostomus qz
vbi beata virgo helisabeth salutauit: sermo pro-
cedens de vtero in quo habitabat dñs: z per au-
res helisabeth ingressus ad iohāne descendit: z
ipsz in propheta inunxit. Tertio quia suis meritis
matri prophetici spiritū obtinuit. Nā scōm chry-
sostomus. os illius in verbo cōfessionis aperuit:
vt cuius nō viderat personā: cognosceret digni-
tatem dicens. vnde hoc mihi: vt veniat mater dñi
mei ad me. In vteri egressu habuit triplex mu-
nus. Qm̄ ortus fuit miraculosus: sanctus: z iocū-
dus. Qm̄ miraculosus: excluditur defectus im-
potentie. Qz scōm: reatus culpe. Qz iocundus: la-
mentum miserie. In mundi progressu: habuit
similiter multiplex munus. Qm̄ habuit perfectio-
nem oīm sanctorum. Nam propheta fuit qm̄ dī-
xit: qui post me venturus est &c. Plusqz ppheta:
qm̄ ipsum: digito demonstrat. Apostolus: qz a
deo fuit missus. Nam grece apostolū latine dicitur
missi: vnde fuit homo missus a deo &c. Martyr:
qz pro iusticia mortem sustinuit. Confessor: qz
cōfessus est z non negauit. Virgo: qz puritatem
angelicam habuit: vnde z angelus appellatur: vt
dictum est. In mundi vero recessu habuit tri-
plex munus. Quia efficitur martyr inuictus: tunc
enim palmam martyrii adeptus est. Dirigit nun-
cius preciosus. Nam his qui erant in limbo nun-
cium attulit de redemptione ipsorum. Et colitur
eius exitus gloriosus: eius enim exitus solus ex
omnibus qui ad inferos descenderunt: ab eccle-
sia specialiter celebratur. Quinto ex predica-
tione. Ipse namqz predicauit primo: feruenter: cū
dixit. gemina viperarum &c. Dicit autē feruor fuit
inflammatus caritate: qz erat lucerna ardens.
Dicit. j. Posuit os meum vt gladium acutum. In
formatus veritate: qz erat lucerna lucens. Job. iij.
Nos misistis ad iohāne: z ille testimonii per-

hibuit veritatis. Directus discretione z scientia:
vnde turbis z publicanis z militibus scōm quozū
cunqz exigentiam propriā legem dedit. Firmus
constantia: vnde tantū cōstanter predicauit: qz ex
hoc vitam amisit. Scōm predicauit pūder. Tu-
ins prudentia in tribus consistit. Primo: qz vsus
est cōminationibus: vt malos terreret dicens. Nā
enim securis ad radicem arboris posita est. Se-
cundo promissionibus: vt bonos alliceret dicens.
Penitentia agite: appropinquabit enim regnū ce-
lozū. Tertio moderationibus: vt mediocres pau-
latim ad perfectionem attraheret: vnde turbis z
publicanis z militibus leuia imponebat: vt post
modū maiora proueheret. Turbis: vt operibz mi-
sericordie insisterent. Publicanis: vt se ab alieno
rum appetitu abstinerēt. Militibus: vt neminem
offenderēt: z suis stipendijs contenti essent. Ter-
tio predicauit efficaciter: quonia eius predicatio-
ne multi conuersi sunt. Predicauit eī verbo: per
assiduitatem doctrine: z exemplo per sanctitates
vite. Sexto laus eius recolitur exortus dignita-
te: qz preter xpm nullus hoīs natiuitas ab eccle-
sia celebratur: nisi sola beati iohāne baptiste. Ce-
lebratur autē eius ortus scōm magistri guilelmus
antiochoreni. triplici rōne. Primo rōne sanctifi-
cationis in vtero. Secundo rōne dignitatis in of-
ficio. Ipse enim tanqz lucifer venit: z nobis orien-
tis solis gaudii primus nunciauit. Tertio rōne
iocunditatis in ortu suo. Nam angelus predi-
cator: z multi in natiuitate eius gaudebunt. Et ideo
nos merito gaudere: z ortū eius: colere debemz.
Et notandū qz iohannes euangelista hac die
migravit ad dñm. Sed ecclesia festus eius in ter-
tium diez natiuitatis christi celebrandū instituit:
non qz euangelista baptiste cesserit vt minor: ma-
ior: sed qz tunc eius ecclesia dedicata fuit: z qz ip-
sum festū tunc congruentius celebrandū visum
extiterit: vt xps natus a prothomartyre z aposto-
lo z innocentibus soceretur: z iohāne natiuitas
in suo die deuotius coleretur.

De sanctis Luceia virgine z Anceia
martyribus. Cap. iij.

Luceia virgo et

anceias eius dñs temporalis ro-
me martyrium passi sunt tpbus
diocletiani. Nec romana origine
ab anceia barbarozū rege capta
et in patriam suam adducta est.
Quā dum barbarus violare velo-
let. audiens ab ea qz deū celi ha-
beret sponsum eius defloratio-
nis vltorē extimuit: z reuerenter ipsam tractans
in solitaria domo reposuit ancillis alijs ei ad mi-
nisterium deputatis: que die noctuz seiuiss et
orationibus intenta erat. Luceia etiam precibus
idem rex pluries de suis hostibus triumphauit:
vnde z eius sanctitatis exemplo ad christū con-
uersus virginem manumissit. Dum autē illa repa-
trare vellet: reuelatōe diuina premonita: an-
ceias dei prouideria deserto regno virginem vsqz
romā secutus est: vbi ambo ipsi pro nominis chri-
sti confessione detenti gladio martyrium imple-
runt.

uerunt. viij. kalendas iulij.

De inuentione corporis sancti
Marci euangelista. Cap. v.

Inuentione cor

poris sc̄i marci facta fuit in ciuitate venetiaram tpe or̄ delap̄i saler̄i ducis venetorum. Cum enim sac̄ri corp̄ beati euangeliste ab alexandria venetias translatum: et in basilica eius nomini constructa depositū esset: vt dictum est supra pridie kalen. februar̄ij. contigit: vt post multorū decursus temporū: vbi sanctū corpus quiesceret: innotuatis etatibus nesciretur. Et cū post diligentem inquisitionē: nemo tūc viuens huius rei cōsciūs inueniretur: toti vbi venetiariū ieiunium triduanū indicit. Quartoḡ die vniuersus clerus ⁊ populus ad eius ecclesiā congregantur: in qua letant̄s perfectis processione disposita: orationibus ⁊ lachrymis profusis: dei misericordia implozatur: vt ei sanctū corpus reuelare dignet̄. Tunc sc̄issis marmorib⁹ columne circūpositis: arca que inferius claudatur: corpus quoq; cōcludens erupit: et conspectu oīum per seipsam mirabiliter exiit: sicq; beati marci corpus cunctis innotuit quod a duce ⁊ clero ⁊ populo cū gaudio: reuissum: ⁊ inde leuatum: ac honorifice cōdecenti tumulo in alio loco in ipsa ecclesia locatū est. Ad cuius tumbam miracula diuinitus crederi rime fiunt: vbi ⁊ infirmi curantur: ⁊ demones effugant̄. Facta est aut̄ inuentione siue ostensio huius corporis. vij. kalen. iulij.

De sc̄o Sospit̄re discipulo. Cap. vi.

Sospiter di

scipulus beati pauli apostoli fuit: ⁊ vt abbas dozobus scribit eps̄ iconst̄: atq; vnus ex septuaginta duobus discipulis xpi. Sed origenes ip̄s thesalonicē. ecclesie ep̄um fuisse ponit traditiōe maiorum. Qui b̄o paulo apostolo multo tpe adherēs: demū ab eodem pontifex constitutus: officii p̄dicatiōis fideliter adimpleuit: ⁊ ap̄d beroā obdormiuit. vij. kal. iulij.

De sc̄o Prospero ep̄o et confessoze. Cap. vij.

Prosper ep̄s

aquitanicus oppido lemoiuicē. oriundus fuit. Qui iam

clericus existens oibus pro xpo pauperibus erogatis de ciuitate sua egressus peregrinationis gratia romā adijt: ⁊ leoni primo pape dudū adbestit. Et cū eodē pariter multas ep̄i stolas ad diuersas ecclesias cōscripsit: in quibus errozes eutyctēs ⁊ nestorij tūc maxime pullulantes mirabiliter confutauit. Fuit em̄ oīum liberaliū artū dogmate peritus: ⁊ tam diuine q̄ humane philosophiē studio plenius imbutus. Peregrinatione aut̄ sua peracta dū repatriare veller: leo papa per visum diuinitus admonetur: vt prosperum in r̄egynū ep̄i scopū ordinare debeat successurum ipsius v̄bis presul: post dies modicos morituro. Qd̄ dñ̄ prosper didicisset: diuini⁹q; pastoralē curam recusauit: tandē summo pontifici humiliter obediuit: isq; leo papa in ep̄um consecrauit: ⁊ r̄egynē. ecclesie destinauit. Et dñs sanctus eidē ciuitati iam proximus esset: r̄ps qui tūc erat humanis exemptus est. Cū autē populus p̄o eligendū ep̄o sollicitaret: presbytero cuiā seniori ⁊ sanctissimo oīa que rome gesta fuerāt diuinitus reuelant̄: ⁊ q̄ iam prosper sibi a deo esset datus: ⁊ a leone pontifice cōsecratus. Quā visionē eum clerus ⁊ populus didicissent: leti oēs sancto ep̄o unanimiter occurrūt: ⁊ in pastozē suū granter suscipiunt. Qui gregem dñicū verbo ⁊ exemplo solite p̄auit: ⁊ in sanctitate vite perfectus in pace quieuit. vij. kalen. iulij. anno dñi. cccclxv tpe hilarij pape ⁊ martiani imperatoris. Seplusq; fuit in basilica sc̄i apollinaris: quas iuxta eandē vrbem construxerat: vbi ⁊ quieuit vsq; ad tps̄ iohannis pape. vj. qui sedere cepit anno dñi. ccccccj. regnante alipzando xp̄iano rege longobardorū. Quo tpe thomas r̄egynus ep̄s ab ipso sancto per visum admonitus ecclesiam ingentē sibi intra ciuitatē edificauit: ⁊ corpus ipsius suauissimo fragrās odore illuc transtulit. vij. kalen. decembris. vbi ⁊ ad presens facit miraculis p̄pollens. Die sc̄tis vir sermone scholasticus ⁊ assertione veridicus multa opuscula condidit: nostre fidei veritatē redolentia. Nam chironicam beati hieronymi a tpe valentis imperatoris vsq; ad finem tēporum secūdi theodosij persecutus ē. Chironicā etiam a cōditione p̄imi hoīs iuxta diuinarū scripturarum fidem vsq; ad moztē valentiani angustij: captā a gersericō vrbē composuisse fertur. Librum aduersus opuscula cassiani sup̄ ep̄o nomine cudit. Epistole leonis pape aduersum eutyctem de naturā xpi et incarnatione ab hoc notate creduntur. Librum epigrammatū ex dictis augustini partim prosa partim metro exarauit. Ad iulianū volumen de vita contemplatiua in tres libros digessit. Et alia plura compilauit.

De sc̄o Sallicano martyze. Cap. viij.

Gallican⁹ mar⁹

ty: apud alexandriā tpe Juliani apostate passus est. Dic enim sub cōstātino magno imperatore romani exercitus dux fuit. Cū autē gens scytharum datā & thraciā occuparet: gallicanus dux gētilis contra gentē predictā mitti deberet: constantiā cōstātini filiā sibi pro mercede laboris i vxorē petebat: qd etiā romani p̄ncipes plurimū fieri postulabāt. Pater autē plurimū tristabatur sciens filiā suā a beata agnete sanātam: vt dictū est supra in eius legēda. v. kalen. februarij. in v̄rginitatis proposito positam facilius occidi posse q̄ ad consensum inclinari: virgo tamen de dño confidens patri suavit: vt eam sibi spondeat cum victor redibit: verū tamen duas filias suas atticam & artemiā quas ex coniuge defuncta susceperat ipse Gallicanus secū manere permetteret: vt per eas mores & votū patris scire posset: & ipsa duos prepositos suos germanos eunuchos iohannē & paulū sibi cōcederet: in specie quasi maioris firmitatis: rogās deū vt ipsum & filias ad xpm cōuerteret. Que oīa cū essent impleta Gallicanus assumptis iohāne & paulo & copioso exercitu p̄ficiscit: sed tamē a scytharū gēte ei exercitus frāgiur: & in v̄be thraciā ab hostibus obsidetur. Cui iohannes & paulus dixerunt vt voti deo celi faceret & p̄culdubio victor esset. Quod cum fecisset: statim iuuenis ferēs crucem sibi apparuit: & vt sumēs gladium se sequeretur: admonuit. Quem ille accipens per media castra iuit: & ad regē vsq; deueniens nullū occidēs solo timore precedētis vniuersos hostes subiuugauit: & romanis tributarios fecit. Duoq; milites armati eidem apparētes: eum hinc inde confirmabant. Factus ergo xpianus romā rediit: & ap̄toz morbas visitauit. Rogauit autē augustum vt sibi indulgeret: si filiā suam minime desposaret: eo qd decetero xpo continēs viuere p̄posuisset. Quod dum constantino plurimū placuisset: et due filie Gallicani & constantiani v̄rgine cōuerse fuissent: secūq; in monasterio beate agnetis permanerent. Ipse Gallicanus ducatu cessit: & quinq; milia seruoꝝ suoꝝ manumisit: oīaq; pauperibus tribuēs: xpo cū quibusdā seruis dei in paupertate seruauit: multaq; miracula faciebat: ita vt solo iussu demones ab obsessis corporibus effugaret. Huius sacre opinionis fama in toto orbe terraz intantū excreuit: vt ab oriente & occidēte veniēs viderāt virū ex patricio & consulē lauante pedes pauperū: ponentē mensam: aquā manibus effundentē: lāguētibus solite ministrāte: & cetera seruitutis officia exhibētē. Perseuerauit autē gallicanus in sc̄tis h̄mōi pietatis operibus vsq; ad tpa Juliani imperatoris: q̄ cū in imperiū sublimatus xpianos persequeret: misit ad oīa ciuitatē: vbi gallican⁹ debebat: vt titulos fiscales domib⁹ ab eo in subsidium pauperū fabricatis imponeret. Sed cum oēs exatores illuc accedentes a demōnio vexarentur: mādauit iulianus: vt aut d̄is imolaret: aut exinde discederet. Tāp̄o em̄ viro nō

audebat mortē inferre. Ille igit alexandriā perrexit: & p̄ annū in heremo cū sc̄tis cōfessoribus habitauit. Deinde tētus a comite raucino gladii sacrificare contēneret: transfusus in corpore gladio martirij coronā p̄cepit. v̄h. kalen. iulij. alexandrieq; tumulatus facit in ecclesia eius nō fabricata.

De sanctis iohanne et paulo martyribus. **Cap. ix.**

iobānes & paulus

ius martyres rome passi sūt imperatore apostata iuliano. Quorū prior prepositus: secundus p̄micerius fuit constantie constantini filie v̄rginis: vt superius, dictū est in passione gallicani martyris. v̄h. kalē. iulij. Iulianus hō imperator captus cupiditate sacrilega auaritiam suam euangelij testimonio colabat. Nā facultates xpianis auferens dicebat: qd xps in euāgelio docuerat: vt nisi qui renūciauerit omnibus que possidet: nō potest xpi esse discipulus. Audiens autē qd iobānes & paulus ex opibus quas constantia virgo reliquerat: xpianos pauperes sustentarent: mādauit eis: vt sicut cōstātino ita quoq; et sibi adherere deberent. Qui responderunt qd constantiam et constantiū imperatoribus vti xpianis adpserant: eidēq; in palatio famulati fuerant. Iuliano autem vti apostate: et qui religionem plenā virtutibus reliquerat penitus obedire contēnebat. At imperator se clericatum in ecclesia obtinuisse iactabat: sed cōsiderans vanum esse inertiam et ocium sectari: relicto clericatu militie animum dederat d̄is sacrificando: quozum suffragijs ad imperij apicem p̄uenerat: vnde et iohanni et paulo. x. dierum indulcias concedebat: vbi infra ipm̄ terminū a christi cultura non discederent: et militiam suam reassumere recusarent: coacti postmodum facerent: qd sponte facere non curabant. Cui sancti dixerunt: vt tam. x. dies p̄terisse existimās cōtinuo faceret: qd post. x. dies facere minabat. Quibus imperator asseruit: qd eos post dictum terminū non vt martyres: sed vt hostes publicos puniret. Tūc iohannes & paulus per totos. x. dies elemosinis infestebant: et omnia sua inopibus erogabant. Decima autem die missus est ad eos terentianus cāpi ductor ab imperatore hora cenandi: qui ingressus inuenit eos orantes: obrulitq; eis ex parte iuliani imperatoris auream statuiculā ionis: vt ei thura incenderent: alloquin in gladio simul periret. Qui cum se nullum aliū dominū habere nisi xpm diceret: hora tertia noctis transacta sicut illi indictus fuerat: vt sine strepitu puniret: eos ambos decollauit intra domū ipsorū. Fecitq; fieri foueā: et eorū corpora in ipsa domo inuoluta reponit: faciens famam: qd in exilium missi essent. Demones autem ex obsessis corporibus intra domum iohannis et pauli efficebantur: confidentes sanctā passionem eorum. Post hec filius terentianus a demone rapitur: & intra ipsam domū clamare cepit: qd a sanctis martyrib⁹ videretur. Quod videns terentianus: ad locū accedens: oīaq; cum

lacrymis peccati sui confitetur: et filius eius mor-
a demone liberatur: ac una cum patre conuersus ad
christum baptizatur: qui terentianus scripsit sanctorum
martyrum passionem: qui passus sunt sexto kalendas iu-
lii anno domini. ccc. lxxv.

De sancto vigilio episcopo et martyre. Cap. x.

Vigilius episcopus

tridentinus et martyr: natione
romanus a puero christianus libe-
ralibus studiis atque edoctus
cum maximo matre nobili et cum
filiis suis claudiano et maioriano
ad ciuitatem tridentinam deuenit:
deus seruientiam miraculis claris

vbi asterio tridentino episcopo defuncto: ipse a populo cum
esset annorum. xx. quibus dudum renuens in pontificem
electus est. Qui omnem populum ciuitatis et diocesis
tridentine ad huc maiorum preteritis idolis deditum ad christum
conuertit: predicationis gratia continue circueis preses
illas: que etiam de licetia episcopi brixien-
si in eorum non diocesisbus predicans: multos ab idolorum cultu eripuit.
Et simonem martyrem: et alexandrum martyres
in predicatione sui socios et coadiutores habuit: de
quibus supra in eorum passione actum. iij. kal. iunij.
Quorum etiam corpora apud vallem ammonis pro
christo passorum tridentinum transiuncta sepeluit:
et ipsorum animas celos ascendere conspexit.
Cum in vno solo eius episcopatus loco in mota-
nis sit: nomine radena gentilitatis vestigia reman-
sissent: et ipse cum miliano presbytero et fratribus
suis claudiano et maioriano christum ibidem predicasset:
ac etiam saturni idolum enertisset: transiens fluminem
sarcha pro qua benachus defluit: a rusticano vulgo
in eum furere insecutus: ac lapidibus solus ipse ob-
rutus est: socijs sine lesione dimissis: cuius cor-
pus ad ecclesiam suam delatum est: ac in ecclesia marty-
rum geruasii et petri: quam ipse edificauerat tumu-
latam: vocabulo ipsius ecclesie in nomine sancti vigilius mu-
tato. In cuius sepultura et demones effugati sunt:
et diuersis languoribus egri curati. Sed et brixien-
ses quidam de eius collecto sanguine partem brixiam
detulerunt: in cuius virtute plurima fuerunt ostensa
miracula. Claruit in episcopatu annis. xx. Imperantibus
gratiano et valeriano: honorio et theodosio
magno principibus: et passus est. vij. kal. Julij. Dic-
tum simpliciter quendam in laudem martyrum scripsit li-
brum. Item epistolam eorum gesta supplicia et funera suo
tempore apud barbaros continentem. Item ad iohannem
chrysostomum epistolam predictorum martyrum simonij
martyris et alexandri passionem explicantem.

De sancto vigilio alio episcopo et martyre. Cap. xj.

Vigilius episcopus

antiodorensis. passus est tem-
pore constantini iunioris. Dicitur
ipso episcopatu sedisse annis. xxv. Edi-
ficauitque de facultatibus pro-
prie ac dotauit ecclesiam dei ge-
nitricis extra muros in qua et
conuentum monachorum et hospitale
pauperum constituit. Qui propter
sua sanctitatem inimicis iusticie

odiosus effectus a Baracone scenscallo regia
francie: que ebronio regi sancti leodegarii occisori in
regno successerat: in cocia filius prope compedium oc-
cisus est. vij. kal. iulij. Cum autem corpus eius ad suam
ecclesiam ueberetur: et penonas transitum habere con-
tingeret: carceres illico diuinitus sunt reuerati: in
culis quoque ac compedibus contractis oculos conclusi et
in ergastulis ibi iuxta detenti absoluti sunt. corpus
sacrum usque antiodorensium comitates.

De sancto Vigilio papa et martyre. Cap. xij.

Vigilius papa et mar-

tyr: natione ro-
manus ex patre iohanne consu-
le romano: et matre siluerio pape in
pontificatu romano successit: et
sedit annos. xvij. menses. vij. die-
bus. Dicuntur siluerij pape de-
cessoris sui archidiaconus fuisse:
quod papatum ambiens theodo-
re auguste fauor extitit: ut sil-
uerius papa a belisario patrio

do de episcopatu eiectus in exilium mitte retur:
ut supra dictum est in passione siluerij. xij. kalen-
iulij. vnde et suauis atque auctoritate theodore ad
papatum promotus est. Qui tamen post mortem silue-
rij de commissio penitentiam egit: et martyrio pas-
sus feliciter terminauit. Quibus temporibus apud
constantinopolim. v. synodus celebratur sub in-
stiniano principe contra theodoram et omnes he-
reticos: qui beatissimam mariam tantum homi-
nem et non deum genuisse affirmabant. In qua
synodo catholice statutum est: ut beata maria sem-
per virgo theotoca diceretur: id est mater dei et
hominis saluatoris. vnde et ex hoc theodore exo-
sus effectus: ab eadem quemadmodum et prede-
cessor eius compulsum est: ut artemium patriarcham
constantinopolitanum ab agapito propter here-
sim de sua sede electum reuocaret: et in sua sede
restitueret. Quod cum facere abnuisset: ab eadem
augusta multas persecutiones passus debine con-
stantinopolim adductus et alapis est: ac demum
de ecclesia sancte sophie: in quam confugerat exo-
trahitur: et misso fune in collo eius per totam urbem
de mane usque ad vesperam trahitur nouissime quo-
que actus in exilium moritur. Corpus eius in lo-
cello repositum romam transfertur: et apud sanctum
petrum sepelitur. Dicitur constitutum missam in eccle-
sia celebrari versus partes orientales: ut in christi
faciem sacerdos intendat: eo quod christus in celo
pendens versus occidentem aspexit. Et cessauit
eius episcopatus dies quinq.

De sancto Vigilio confessore. Cap. xij.

Vigilius confes-

sor et diaconus claruit tempore
leontis primi imperatoris. Dicitur
monachorum regulam ex traditio-
ne sanctorum patrum totius pro-
fessionis monastice disciplinam
continentem: que ad profectum
fratrem in conuictu legit breuiata
lucido et aperto sermone opus-
scripsit. Et apud urbem regiam

constantinopolitana sanctitate predictus in pace diem extremū conclusit.

¶ De sancto Warentio abate. Cap. xliij.

Warentius abas pictaviensis tēpore clodovei regis francoꝝ claruit. Qui inter cetera ipsi⁹ sanctitatis oſſē ſa miracula iuuenēz a morte corpons ſuſcitauit. Quē ſilueſtres relicto nemore ad ipſum māſuetinus aduolabāt: et de manu eius tritici grana et panis fragmēta legebant. Sepius viſtabatur ab

angelis: a deo vt cella ipſius in modum ſtellarum ſplendore frequentius videretur. Qui etiam pane ordeaceo ſolo et aqua contentus ſepius celiſco pane ſibi miniſtrato diuinitus reſciebatur. Dic die quadam eſtuo tempore ſitientibus monachis: et aqua in loco deſerto carentibus baculo terram feriens fontem ex humo produxit: ex quo languentes quiq; potati ad preſens vſq; ſanantur. ¶ Cum autem franci cum rege clodoueo contra gothos ad bellum procederent: venientes ad monaſterium ſancti virt: vt illud ſpoliarent: et quidam ex illis abbatem propoſſe reſiſtentem gladio perimere vellent: gladiumq; ſuper eius caput eleuaſſet: manus cum brachio in aere ſuſpenſa remanſit: quam nec deponere valuit: et poſt modum ſeipſum dentibus lantare cepit. Reliqui ſo excecantur: et adeo mente turbantur: et ſe mutuo cognoscere non valebant. Quod rex audiens ad maxentium venit: et pro ſe ac ſuis veniam petiit: cunctiſq; ipſis liberationem mentis et corporis humiliter impetrauit. ¶ Cum quidā cultor ſegetum in meſſem ſancti manſiſſet: manus eius ſubito contracta eſt. Qui veniens ad vtrum dei veniam de commiſſo poſtulauit: et ſanctam reſortauit. ¶ Mulieris cuiuſdam cuius die dominico filia torquentis manus inutiles faete fuerant: ipſum inuocantis manus ſubito reſanauit. Obitum ſuum longe ante preſciuit: et monachis ſuis predixit: et vt predixerat in pace quiet: videlicet. vi. kalendas iulij hora. nona: ſepultus in monaſterio ſuo pictaviē.

¶ De ſancto Creſcente diſcipulo. Cap. xv.

Creſcens diſcipul⁹ beati pauli apoſtoli fuit: q̄ primo in gallias traſſit: faciēs verbo predicatiōis multos ad fidē uertit. Deinde rediens ad gentē: cui ſpecialiter episcop⁹ fuerat dat⁹: videlicet galathas vſq; ad beatum finem vite ſue in opere domini populum con-

fortauit: officio quoq; predicatiōis fideliter pacto in domino quietit quinto kalendas iulij galatie ſepultus: vt dicit Ado: et ex hieronymi martylogio.

¶ De ſanctis Zoilo et ſocijs eius martyribus. Cap. xvj.

zoil⁹ martyr⁹ cuz

alix. xix. ſocijs ſuis apud cordubam hispanie pro xpi nomine martyrium paſſus eſt. v. kalen. iulij. Cuius quidem zoili corpus cum multo tēpore vbi nam ſepultum fuerat latuiſſet: venerabili episco po eiusdeſ civitatis nomine agapito ex diuina reuelatione manſeſtatum: et ab eodem repertum: atq; honore cōdecēti collocatum eſt. hec Ado.

¶ De ſancto zoilo preſbytero. Cap. xvij.

zoil⁹ preſbyter

aquileieſ. fuit: qui cum corpus beati martyris chryſogoni aliorum plurimorū pro chriſto paſſorū ſepeliſſet: vt dicitur infra in paſſione chryſogoni. viij. kalē. decēbris apparente ſibi beato chryſogono predicto: eidem ſelicem ſuum obitum preſcientem: omni vite perfectione conſumata ad chriſtum migravit. Sepultuſq; eſt in aquileieſ. ciuitate.

¶ De ſancto Leone papa ſecundo et confeſſore. Cap. xvij.

Leo papa hui⁹

nominis ſecundus natione ſiculus: ex patre paulo Agathoni pape in episcopatu romano ſueceſſit: ſeditq; annum vnum: menſes decem: dies ſeptēdecim. Dic fuit eloquentiſſimus: in diuinis ſcripturis ſufficiēter inſtructus: greca latinaq; lingua eruditus. cātlena ac psalmodia precipu⁹: et in earū ſenſibus ſubriliſſima exercitacione ſublimatus: lingua quoq; ſcholaſticis: et locutione polyrus: exhortator: omnium bonorum operum: pleniflorentiſſimā ſcientiam ingererat: paupertatis amator: erga inopum prouisionem: nō ſolum mentis pietate: ſed etiam ſtudij ſui labore erat ſolicitus. ¶ Dic ſuſcepit ſanctam ſextam ſynodum conſtantinopoli celebratam ſub conſtantino iuniorē: cōdennans ea que ipſa damnauerat ſynodus. ¶ Dic conſtituit pacē dari in eccleſijs totius chriſtianitatis fidelibus poſt agnus dei. Conſtituit etiā vt qui ordinatus fuerit archiepiſcopus: nulla conſuetudine pro vſu pallij aut diuerſis officijs aliquid eccleſie perſoluere debeat. ¶ Quadam autem die dum pauperem leproſum ſuſceptum in ſuo lectulo collocari: et cubiculū ſecreto clauſiſſet: poſt modum rediens et cameram aperiens: atq; pauperem minime reperiens: intellexit ſe chriſtum in pauperem ſuſcepiffe. ¶ Quic etiam cum per dies quadraginta ieiunij et orationib⁹ ad altare beati petri apoſtoli perſeueraret: et pro ſuorum venia criminum apoſtolum exoraſſet: beatus petrus apparēs dixit: omnia ſua peccata a domino fuiſſe dimiſſa: preter peccatum manus impoſitionis: de quo ſolo in morte ſua rationem reddere oportet.

bat: qui die quarto kalendas iulij in christo feliciter obdormiuit. Et sepultus est ad sanctū petrus apostolū. **¶** Hic fecit ordinatiōē vnā p̄ mensem iunij: et ordinauit presbyteros nouem; diaconos tres: episcopos p̄ diuersa loca numero. xxij. Et cessauit episcopatus menses. xj. ⁊ dies. xxij. **¶** Hic de multis scientijs cōposuit hystorias ⁊ cantus: ⁊ plura ecclesie vtilia scripsit. Domelias declamatorias multas composuit. Decretales episto. lxx. Sermones ad populū. lxxx. vnde ⁊ sermologus dicitur est: vt dicit **¶** Senadius de viris illustribus.

¶ De sancto Leone papa tertio. Cap. xix.

Leo papa huius

nominis tertius natione romanus: ex patre auzulpho: adriano primo pape in pontificatu romano successit. Et sedit annos. xx. menses. v. dies. xvj. Qui duz ad capescendam sedem apostolicā vrbē intraret: audite sunt voces angeloz cōcinentū. Dicit dñs. Ego cogito cogitationes pacis

⁊c. Fuit autē tēporibz karoli magni p̄mi impatoris francoz. **¶** Hic dum pergeret in die sancti marci de laterano ad letaniam maiorē apud sanctum petrum peragenda ex more: a romanis captus ⁊ erutis sibi oculis: linguaqz precisa nudus ac seminiuus in monasterium missus est. Sed dominus omnipotens eidem miraculose ⁊ loquelaz ⁊ visum restituit. Posteaqz perrexit ad karolū regem francoz: a quo honorifice susceptus est. Et cum ei cuncta que sibi contigerant intima ret per nūcio cordis dolore fleuit. Statimqz legatos suos romā misit: ⁊ leonem cū honore in sedez suaz restituit. Et post tēporis spaciū cū karolus de saxonia victor redisset: romā venit: ibiqz honorifice a clero ⁊ populo susceptus est. Cūqz de quibusdam criminibus pape obiectis inquisitionem fecisset: nihil obiectoz a calūniatoribus probari posse: pontifex ipse coram omni populo ad euāgelia se purgauit. Et in die natalis domini karolum magnū imperatorem romanoz coronauit: populo sibi laudes imperiales ex more acclamante. Sicqz imperium ab ea die in francos translatū est ex constitutione apostolice sedis: filios quoqz karoli pipinum in longobardoz: ludouicū equitaniorum: karolum vō saxonum reges inuirit. Post hec karolus imperator inimicos ⁊ calūniatores pape: vt maiestatis reos capite damnauit. Pro quibus sanctus p̄tifer pio affectu apud imperatorem intercessit. Nam et vita mēozum integritas eis concessa est. Leterum pro facinoris magnitudine exilio sunt deportati. Karolus vō ad gallias regressus est: de quo libro vndecimo in eius speciali hystoria perageret. **¶** Hic pontifex fecit porticum sancti petri: qui adhuc eius nomine dicitur ciuitas leonina: ⁊ muro eam cinxit propter incursum saracenoz. Et post alia opera virtutum laudabilia in pace quieuit. Sepultus apud sanctū petrū. Et cessauit epatus dies tres.

¶ De sancto Pyreneo episcopo et martyre. Cap. xx.

Pyreneus epi

scopus lugdunensis polycarpi lymyreni. episcopi auditor: deinde photini episcopi: qui lugdunens. in gallia regebat ecclesiam p̄b̄ fuit. Eideqz photino iam pene nonagenario martyriū passio in episcopatu successit. Floruit autē tēporibus eleutherij pape: ⁊ antonij p̄s̄ veri et commodi imperatorum. Hic etiam presens extitit concilio parisiensi celebrato apud cesaream palestine: in quo statutum est: vt pascha domini die dominico celebraret obseruata luna decimaquarta mēsis martij: vt ait Dugo floziacei. Qui etiam persecutio ne seueri imperatoris cū omni fere ciuitatis sue populo pro fidei sacre confessione glorioso martyrio coronatus est. Sepultusqz est a zacharia presbytero lugdunens. in crypta iohannis baptiste sub altare. Cui ex vtroqz latere adiacent epipodius ⁊ alexander martyres. Passus est autem quarto kalendas iulij. **¶** Hic plurima egregia volumina compilauit. Scripsit nāqz contra hereses libros quinque: Item aliud volumen ingens et conspicuum contra gentiles. Scripsit et libellum ad blasphemum de scismate. Item alium ad florinum de monarchia: et qd deus nō sit creator: maloz. Scripsit et libellum de ogdoade. Item de disciplina ad martianum fratrem. Item de apostolica predicatione. Item librum varioz tractatum. Dialogos etiam scripsisse dicitur. Feruntur ⁊ alie ad victorem romane vrbis pontificem plures epistole super questione pasche die dñico celebrande. **¶** Dec Hieronymus de illustribus.

¶ De sanctis Potamiēna virgine et focis martyribus. Cap. xxj.

Potamiēna vir

go cum matre marcella: sanctiqz martyres Plutarchus Serenus Basilides Veros Seronius ⁊ Basilides cum alijs tribus: ⁊ virgo quedā cathecumina Vera nomine baptismum martyrij consecuti Alexandrie passi sunt. Inter quos precipue emicuit potamiēna virgo: que p̄mo immensos ⁊ innumeros agonas pro virginitate desudans: deinde etiam pro fide exquisita ⁊ inaudita tormenta perpessa: tandem cum matre Marcella igne martyrium consumauit. Basilydes autem virginis carnifer cum potamiēna iam occisa eum per visum confortasset: eiqz coronam passionis a deo destinatam imposuisset: conuersus ad christum capite cesus est. Leteri omnes diuersis supplicijs laniati tandem gladio martyrij palmam perceperunt. **¶** Hec in lib. vj. ecclesiastice hystorie. cap. v. et. vj. Morum omnium passio recolitur. iij. kalendas iulij.

¶ De sancto Petro apostolorum principe. Capitulum. xxij.

Petrus apo-

stolorum princeps et christi vicarius: alio noie dicitur symon bartona filius iohannis frater andree apostoli de civitate bethsaida galilee a domino de piscatione vocatus: et apostolorum maior effectus. Inter ceteros et super ceteros maioris feruoris extitit.

Nam et scire dominus proditorum voluit: quem: ut ait christofomus: si cuiusset dentibus trucidasset. Hic super mare ad dominum ambulavit. Stateres in ore piscis inuenit. Claves regni celorum a domino recepit. Solus inter apostolos: ut christi a iudeis captum defenderet: gladium erexit. Pascendas oves a christo suscepit. Tria milia hominum in prima sua predicatione die penthecostes conuertit. Claudum cum iohanne erexit: et tunc. v. milia hominum ad fidem perduxit. Ananie et saphire mortem predixit. Eneam paralyticum curauit. Cornelli baptizauit. Tabitam suscitauit. Umbra sui corporis infirmos sanauit. Ab herode incarceratus: sed ab angelo liberatur. Dec ex euangelis: et Actuum apostolorum. Cibis autem eius: ut ipse in libro clementis testatur: panis solus cum olis et raso cum oleribus in usu erat. Indumentum autem tunica sola cum pallio. In sinu quoque semper sudarium portabat: ad tergendam inuidantiam lachrymarum: quas memoras dulcis magistri presentie continere non poterat. Eius gesta et passio nem: marcellus eius discipulus et clemens: ac leo summi pontificis conscripserunt. Cum petrus duos discipulos ad predicandum misisset: et ipsi. xx. dietas iussisset vnus illorum defunctus est. Quod cum petrus altero ad se redeunte cognouisset baculum suum eidem tradidit: et super corpus defuncti ponendum mandauit. Quod cum factum esset: ille quod per dies. xl. mortuus fuerat: resurrexit. Hic dicitur fuisse beatus martialis: vel ut alibi legitur: sanctus fronto: quod autem defunctus fuerat fuit presbyter Gregorius. Beatus igitur apostolus postquam sedes pontificalis. vij. annis antiochie tenuit: ut dictum est supra in prima cathedra sancti petri. xv. kalen. february. Deinde hierosolymam venit: et cum symone mago conflictum habuit. Nam ipse symon eo tempore erat in hierusalem: qui se primam veritatem dicebat: et sibi credentes perpetuos effici assererat: et nulla sibi impossibilia astruebat. Sed ipsum autem ut deum ad ozandum ab omnino prophetauit. Dicebat quoque: quod cum puer esset: mater ipsius rachel noie cum vi metere ad agrum mittebat. Ipse vero falci preciepiebat: ut se meteret: et decuplo ceteris percipiam metebat. Serpentes quoque eneos fa-

ciebat mouere: statuas lapideas et lignas ridere: et canes cantare: que omnia demonum incantationibus operabatur. Hic ergo cum petro disputare statuit: diebus constituta petrus intravit: et pacem astantibus nuntiavit. Symon vero se sua pace opus non habere respondit cum non ad pacem: sed ad pugnam insimul conuenissent. Contra petrus symonem redarguit: qui pacem audire recusauit: cum in disputationibus veritas ad pacem captandam requiratur. At symon se deum et dei filium assererat. dicens quod poterat per aera volare: nouas arbores producere: lapides in panes conuertere: in igne sine lesione durare: et omnia sibi placita perficere. Contra hunc ergo petrus disputabat: et omnia eius maleficia detegebat. Tunc symon videns quod petro non posset resistere: omnes libros artis magice: ne forte magus proderetur: in mare proiecit: et romam ut ibi haberetur periret. Ibi quoque multum populis suis presertis et apparentibus signis ad se traxit. Quod ubi petrus conperit: ipsum usque romam insecutus est. Quarto igitur anno claudij petrus romam applicuit: et ibidem. xxv. annis sedit usque ad annuultimum neronis cesaris: duos quod episcopatum et ceteris sibi coadiutores assumpsit: vnum intra vrbis menia: alium extra. Postquam predicationi insistens multos conuertebat: et infirmos pluribus curabat. Sed et castitate multum commendans: quattuor concubinas a gripe precepti ad christum conuertit: que ad presertim vterius redire recusabant. vnde agrippa iratus contra petrum occasionem querebat. Post hec apparuit dominus petro: et idem preueniuit: quod symon magus et nero cesar contra ipsum cogitarent: sed eum hortatus est: ne dubitaret: quia semper sibi assisteret: et solatium coapostoli pauli in crastinum: vrbem intraturi eidem concederet. Diebus sequenti paulus romam ingressus petro adhefit: et secum predicare cepit. Petrus quoque sciens se proximum passioni in conuentu fratrum positus clementem sibi successorem in episcopatu ordinauit: et in cathedra loco suo licet diu renitentem sedere coegit. Symon autem magus in tantum a nerone amabatur: quod vite eius et salutis et totius vrbis custos putabatur. Quadam die ante cesarem assistens: eius effigies subito mutabatur: ut modo senio: modo iunior appareret. Aliquando dum in coelu cum nerone esset: demon in eius specie foris populo loquebatur. Quapropter nero ipsum vere dei filium existimabat. Dixit etiam symon neroni: ut se decollari maderet: et die tertia resurgens: se vere dei filium comprobaret. Quod cum fieret: spiculator: putans se symonem de collare arterem occidit. Symon vero arte magica triduo latuit: et arteris membra colligens abscondit. Sanguis autem animalis con-

gelatus remāst. Die autē tertia se nerone offēdit; et sarrexisse asseruit: ac vt sanguinē suū abstergi faceret imperauit. Quō nero videns obstupuit: et ipsum verni deum existimauit. Populus etiā eum reuerētēs eidem statuā erexerunt: et titulum eius noīs conscripserūt. Petrus autē et paulus ad neronem introibāt: et symonis fallacias cōfutabant. Addiditque petrus: quod sicut in xpo sunt due substantie: scz hoīs et dei: sic in symone hoīs et diaboli. Symon vero petro cōminabatur quod angelis suis preciperet: vt se de apostolo vindicarent. Petrus vero se elius angelos non timere respōdit. Et cū nero symonē habere deitatem diceret: petrus dixit: vt n̄ vere deus esset: diceret quid petrus cogitabat: quid latenter ordinabat: et accedēs ad aurem cesaris secreto ei dixit: vt panes ordeaceum sibi occulte deferri iuberet: quem sibi oblātū petrus benedixit: et sub manica abscondit ac symonē qui se deū dicebat: quid factū fuisset iterrogauit. Et cōtra symon dicebat: vt petrus appellaret: quid ipse symon in mente reuolueret. Petrus vero respōdit: quod cogitationē symonis se scire doceret: dum faceret: quod cogitasset. Fratrus autē symon canes marinos aduocauit: vt petrum deuozarēt. Qui cum morientes in petrum impetum fecissent: ille panem bñdictū eis obtulit: et protinus eos in fugam cōuertit. Sicque petrus quod symon cogitauerat: non verbis: sed factis se cognouisse docuit: dicens quod qui promiserat cōtra se angelos exhibituros canes exhibuerat: vt sic ostēderet: se angelos non habere diuinis: sed caninos. Ex hac deceptatiōe admodū symon confusus est. Post hec cum symon se iactasset: quod posset defunctos suscitare: die quadā iuuenis mortuus ad tumulū portaretur vocatis petro et symone: hanc oēs populi sententiā firmauerunt: vt illum occiderent: qui mortuū excitare non posset. Tunc symō suis incantatiōibus fecit: vt caput mortui agitaretur. Et cum oēs petrum lapidare vellent. Apostolus facto silentio dicebat: vt si defunctus viueret: per seipsum loqueretur et surgeret. Alioquin symone a pberetro separato fantasma diaboli appareret. Separato ergo symone a lectulo puer immobilis permansit. Petrus etiā a longe stans oratione facta iuuenem confestim in christi noīe excitauit. Et cum populus symonem lapidare vellent: petrus pro eo intercessit: et liberū abire fecit. Tūc symon ad domum marcelli discipuli petri canem maximum alligauit: vt petrum ad discipulum ex more vententez laceraret. Post modicū petrus venit: et facto signo crucis canem exoluit. Canis autem omnibus blandiens solum symonē persecutus in ipsum insiluit: et vt sibi apostolus iussurā corpus quidem eius non leuit: sed vestes totaliter lacerauit: populus autē et pueri simul cum cane illum tanquam lupum ex vrbē fugarunt. Cuius opero probz pudore non ferens symon per annū nusquam comparuit. Post annum vero ad vrbem rediens: iterum in neronis gratias receptus est. Qui et populū vrbis conuocauit: et se grauiter a galileis offensum perhibuit: et ideo diem statuit: quo mundum deserens celum ascenderet: quia non dignabatur in terris amplius habitare. Igitur die statu

ta turrim excellam sibi de lignis a nerone fabricata ascendit: et coronatus lauro volare cepit. Apostoli autem adiuicem cōdixerunt: vt paulus oraret: et petrus imperaret. Cum autem nero symonem deum assereret: et apostolos seductores diceret. Paulus autem petro suaderet: vt iam domini iussa perficeret: eo quod christus illos ad se vocaret. Petrus surrexit: angelos sathane per christi nomen adiurauit: vt symonem amplius non ferrent: sed ad terrā conuere pmitteret. Et cōtinuo dimissus conuult: et fractis mēbris oibus expirauit. Nero autē se tales virum perdidisse doluit: et apostolos detentos in manibus paulini vtri clarissimi tradidit. Qui eos reclusit in custodia mamertina sub cura militū processit et martiniani: vbi per menses .ix. detenti sunt: vbi etiam beatus apostolus xlii. milites ibidem detentos cōuertit: et fonte de petra producto baptizauit: vt supra dictū est in eorum passione: pridie idus martii. cōuersi sunt etiā ad christi processus et martinianus: vt dicitur in eorum passione. vi. non. Julij. vnde et post mēses .ix. carcerē aperuerunt et apostolos dimiserūt. De petrus autē multa fratrum instantia ex vrbē discessit: et cum venisset ad portā: que nunc dicitur sancta maria ad passus via apia: vidit sibi christum occurrentem: et ait. Dñe quo vadis: qui respōdit. Venio romam iterum crucifigi. Et statimque dñs disparuit: et eius adhuc vestigia marmorū impressa cernuntur. Petrus igitur cum hoc de passione sua dictum intelligeret: rediit. Et a ministris neronis capus prefecto agrippe presentatur: et facies eius sicut sol resulsit: paulus etiam simul cum eo captus est. Tunc iubēte Neroue Agrippa prefectus in eos sententiā tulit: vt ambo quidem more romano prius flagellis cederēt. Deinde Paulus qui ciuis erat romanus: capite trācareretur. Petrus vero tanquam alienigena crucifigeret. Qui dato sibi pacis osculo adiuicē separantur. Paulus decolatus est ad aquas salinas in via ostiē. Petrus autē in vaticano naumachie iuxta palatium neronianum crucifixus est. Petrus igitur cum venisset ad crucem: rogauit milites: vt verso dorsum capite crucifigeret: asserens non esse dignum: vt ipse discipulus eo modo in patibulo staret: quo christus magister in cruce pepēdit. Tunc illi crucem verterunt: et pedes sursum: manus autē deorsum confixerūt. Populus vero furorē repletus volebat neronē et prefectū occidere: et apostolū liberare. Qui eos rogauit ne passionē suam impedirēt. Dominus autē aperuit oculos eorum: qui aderant et deshebant: et viderūt angelos stantes cum coronis rosarum et liliorū: et petrum cōfortantes: xpm etiā assistentē et librum apertum tenentem: et quicquid petrus populo predicabat: ex ipsius libri scriptura sumebat: vidēs ergo petrū quod fideles eius gloriam viderent: orationē premisit: et gas agēs deo quod fideles cōmendās spm̄ emisit. iij. kal. iulij. quo ipso die et eodem anno (vt ecclesia tenet) coapostolus elius paulus decollatus est: vt infra in eius passione dicitur. Cuius corpus a marcello et apuleo eius discipulis de cruce depositum in vaticani loco sepultum est. In ipsa autem die petrus et paulus diuysio apparuerūt: vt ipse testatur: manu ad manū

De sanctis in mense iunij occurren. Fo. cxliij.

portam vrbis intrātes: induci vesse luminis ⁊ coronis claritatis ornatu. Nero autē pro hoc ⁊ alijs cōmissis sceleribus a populo furente ex vrbē pulsus manu se propria peremit. **Q**uem pōte cornelijs pape greci firati apostolorū cor pora illa exportabant. Sed statim facto terre motu nimio demones in idolis habitātes clamabant: q̄ dñi romanoꝝ exportarent. Quapropter fidelibus de aplijs: paganis vero de suis dñs intelligētibus multitudo armatorū illos insequitur: vñ greci timētes apud catacūbas apostolorū corpora in puteū proiecerūt. Que a sc̄to cornelio inde leuata ⁊ in eisdē locis vñ ablata fuerāt deposita fuerunt: vbi iacuerunt vsq; ad tempora siluestri pape: quando vtriq; ipsorum edificata basilica ad ipsorum ecclesias sunt translata: vt dicitur infra in dedicatione ipsarum basilicarū. xij. kalen. decēbris.

De sancto Paulo apostolo doctore gentium.

Capitulum. cxliij.

Paulus apo-

stolus predicator et doctor gentium de tribu beniamin tarso cilicie oriundus gamalielis doctoris discipulus post sui conuersionē multas persecutiones passus est: multasq; miracula operatus: quas hilariter enumerat dicens. Paulus apostolus in philippiis

virgis ceditur: ⁊ in carcere ponitur: ⁊ in ligno pedibus affigitur. In listris lapidatur. In iconia ⁊ thesalonica ab emulis psequitur. In ephe so feris datur. In damasco per murū in sporta dimittitur. In hierusalē cedit: ligatur: insidiatur: criminatur: nauigās in italiam periculo eripitur. Romā veniens sub nerone iudicatur et occiditur: apostolatū inter gentes accepit. **Q**uendā contractū in listris extendit. Iuuenē qui de fenestra ceciderat ⁊ expirauerat suscitauit: ⁊ multa alia miracula fecit. **A**pud mytilenem insulas vipera manu eius inuasit: sed nihil eum lesit: quin potius ipsam in ignem exussit. **R**efert ay mo: q̄ paulus a pullorū cantu vsq; ad horam quintā labori manū inuistebat: deinde predicationi residuo lucis vacabat. Reliquū tēporis comestioni somno ⁊ orationi expendebat. **V**eniēs ergo romas cum nero nondū esset in imperio cōfirmatus: ⁊ etiā audito q̄ de lege iudeorū ⁊ fide xpianorū inter paulū ⁊ iudeos questio vertebat: nō multū inde curauit: sic paulus quo volebat libere ibat: et libere pdicabat. Hieronymus etiā libro de viris illustribus ait: q̄ paulus sc̄do anno neronis romā vincitus mittit: ⁊ per biennū in libera manens custodia aduersus iudeos disputa uit. Deinde a nerone dimissus euāgelii in oc-

cientis partibus pdicauit: ac deinde romā rediit. **E**iūs autē sapiētia ⁊ religio vbiq; diuulgabatur: et ab omnibus admirabilis habebatur. **M**ultos etiā de domo cesaris sibi in amicitiam copulauit: eos ad xpistū conuertit. **C**um seneca neronis pceptore singularē amicitiam habuit: eiq; plures epistolas direxit: et ab eo suscepta. **Q**uedā etiā scripta eius corā cesare recitata sunt: ⁊ mirabiliter cōmendata. **S**enatus etiā de illo non mediocriter sentiebat. **Q**uadam die cum paulus in solario circa vespas predicaret: pincerna neronis noie patroclus iuuentis impatoris dilectus: vt paulum propter multitudinē cōmodius audiret: fenestram ascendit: vnde dormitans cecidit: ⁊ fractis ceruicibus expirauit. **Q**uod audiens nero plurimū doluit: ⁊ alium sibi in officium surrogauit. Paulus vero per spiritum hoc cognoscens: iussit defuncti corpus sibi deferri. **Q**uem allatum continuo suscitauit: ⁊ ad cesarem cum socijs suis misit. **N**unciatur imperatori patroclum p̄ foribus astare. **Q**uod nero audiens expaui: eumq; ad se ingredi recusauit: sed tandē suasus ab amicis intrare permisit. **E**t interrogans an vineret: illeq; dum se vere viuere diceret: ⁊ a dño iesu xpisto suscitatum perhiberet: q̄ est rex oīm seculorū: qui et destruet omnia regna mūdi: ⁊ solus in eternum regnabit. **N**ero eidez alapam dedit interrogans an illi regi militaret. **C**um autem patroclus ⁊ alij quinq; milites se xpisto domino militare dicerent: iussit nero illos in carcere trudi: vt nimium torqueret: quos nimis ante dilexerat. **O**mnes quoq; xpianos fecit inquiri: ⁊ sine interrogatione per varia tormenta puniri: inter quos paulus vincit: ad neronem adductus est. **C**um autem nero ipsum interrogasset: cur milites suos sibi subtraheret. **R**espondit paulus: nedum ex vrbē sed vniuerso orbe milites regi xp̄o cōgregasse: q̄ tanto extat potentia: vt iudex oīm veniat: ⁊ mundi machinā per ignem resoluat. **D**ec audiens nero: ira successus: quia mundū per ignē paulus dixerat resoluendū oēs xpianos iussit igne cremari. **P**aulum vero vti reum maiestatis capite trincarī. **E**t cum multi xpiani romani occisi essent: paulus cum furore ad palatiū irruit: ⁊ contra cesarē in clamare cepit: vñ impator timēs edictū mutauit: vt nullus xpianos tegeret: donec de illis plenius iudicaret. **Q**uapropter paulus iterū neronis cōspectui presentatur: quē nero turbatus ⁊ exclamās si ne moza decollari iussit. **P**aulus vero eidē pdixit: q̄ modico tēpore patiens xp̄o eterna liueneret. **E**t in huius certitudinē promisit apostolus: q̄ abscisso sibi capite viuus cesari appareret: vt sic xp̄istū dñm vīte et mortis intelligeret: ⁊ his dicitis ad locum supplicij du-

cebatur. Cum autē tres milites scz longinus: me-
gistus: z acefus eum interrogarēt: quis esset ille
rex quem paulus tantū diligeret: vt pro ipso mor-
tem libēter subiret. Paulus eisdem xpm annun-
ciat: z ad fidem cōuertit. Et querentib' illis quo
modo saluari possent: ordinauit eisdem: vt mane
ad locum decollationis eius venirent: ibiqz duos
discipulos titum z lucam orantes inuenirent: qui
causa cognita illos baptismatis vnda perfunder-
rent: et eterni regni coheredes efficerent. ¶ Post
hec cum ab alijs militib' a nerone missis ad mor-
tem pauli accelerandā ipse ad suppliciiū duceretur:
paulus in porta ostēsi obuiant plantille di-
scipule sue: que alio nocte lemobia dicebatur: que
sens suis se orationib' cōmendauit: cui paulus
velum quo caput eius tegebatur: mutuo petijt: vt
inde oculos suos ligaret: ne mortem videns pa-
uesceret: ipsumqz sibi decollatus restitueret: qd
dum ei tradidisset: ipsam carnifices irridebāt: qd
preciosum ei velum traderet: qd sibi mortuus mi-
nime reddere posset. Cum ergo ad locū passiōis
venisset: ad orientē versus z manibus in celum ex-
tensis diuissime cum lachrymis patria voce ora-
uit: z gratias egit. Post hec yale facies fratribus:
oculos sibi velo ligauit: z genua flectēs collum te-
tendit. Sicqz decollatus spiritū deo tradidit ter-
tio kalēdas iulij. Mor: quozqz caput eius a corpo-
re exiliens: iesus christus: q sibi tam dulcis invita-
fuerat: z quem tam crebro noiauerat: hebraice ter-
tio clara voce persequit. Deus eius quozqz corpore
vnda lactis vsqz in vestimenta militis exiliuit: et
postea sanguis manare cepit. In aere lux immen-
sa emicuit: z de corpore odor suauissimus emana-
uit. Caput autēz abscisum tertio saltauit: z in vno
quozqz saltu fons de terra scaturijt: qui vsqz in pre-
sens manant in testimoniu eius mirifice passiōis.
¶ Reuertentibus autem militibus lemobia ve-
lum sanguine cruentū ostendit: eisqz dixit: q eadē
hora petrus z paulus vibem intrauerāt veste pre-
clara induti: z coronis radiantib' ornat: paulusqz
iuxta promissum velum sibi restituerat comodati-
um. Quo miraculo tres milites conuersi: adhuc
magis in domino crediderunt: z a tyto et luca ba-
ptizati sunt: vt infra in eozū passiōe dicitur sexto
nonas iulij. ¶ Audiens vero que contigerant ve-
hementer extimuit: z de his cum amicis loqui ce-
pit. Et ecce paulus ianuis clausis ante cesarem
stetit: seqz viuentes iuxta promissum asseruit: sed
neroni eternam mortem cōminatus fuit: z his dic-
tis disparuit. Nero autem ex timore nimio velut
amens amicorum consilio patrocii z omnes vni-
ctos christianos absoluit: z liberos abire permisit.
¶ Caput autem pauli in quadam valle prote-
ctum est: pre multitudine ibidem decollatorum in-
ueniri non potuit. Corpus autem a tito et luca in
ipso loco sepultum fuit. Cum autem post decur-
sum temporis fouea mundaretur: quidam pastor
caput pauli in virga leuauit: z iuxta caulas outū
pro signo posuit: viditqz super caput per tres no-
ctes continuas miram refulgere lucem. ¶ Quod
cum episcopo vrbis nunciati esset: christiani pu-
tantes hoc esse caput apostoli: gressi omnes cum
pontifice caput attulerunt: z hanc sententiā con-

diserūt: vt caput ad pedes corporis poneretur: z
diuina clementia implozato: si caput pauli esset
corpus miraculose cōuerteretur: z collum capiti
iungeretur. Et ecce cunctis orantibus z stupenti-
bus corpus se vertit: z in suo loco capiti se cōiun-
xit. Et sic oēs deum benedixerūt: z hoc esse caput
apostoli veraciter cognouerunt. Dec Dionysius.

De sanctis martyribus Marcello et
Anastasio. Capitulū. xxiii.

Marcell' mar'

ty: vna cum anastasio viro mili-
tari apud castruz argetomaceū.
z pro fide christi comprehensus: z
in confessione dñi vterqz ipsozū
inuitissimū inuētus ab infide-
libus capite plexus est. iij. kalē.
iulij: vt dicit Aldo.

De sancto Cassio epi-
scopo. Capitulū. xxv.

Cassius episco-

pus narnien. apud eandem vrbē
claruit tempore totille regis go-
thozum qui prefato regi narniū
venienti occurrit. Cum quia ex na-
tura facies rubere consueuerat.
hoc rex totilla non cōspersionis
esse credidit: sed assidue potatio-
nis eumqz idcirco desperxit. Sed
deus oipotens: vt quātus esset:

qui contēnebatur offenderet: continuo in campo
narniensi: vbi rex erat: coram omni exercitu mali-
gnus spiritus spatarium eius inuasit: eumqz vera-
re crudeliter cepit. Qui cum ante regis oculos ad
sanctum episcopū esset adductus: hunc ab eo vir
dñi facto signo crucis expulit qui in eum ingre-
di vltim' nō presumpsit. Sicqz ab illo die rex bar-
barus virum dei cepit venerari ex corde: quem de
spectum prius iudicabat ex facie. Hic quotidia-
nas hostias deo offerebat: z omnia que habere po-
terat in elemosynas pauperum tribuebat. ¶ Qua-
dam vero nocte dominus per visum cuidam eius
presbytero apparuit ei qz dixit: vt ad episcopum
pergens diceret: quatenus ea que ceperat age-
ret: nec ab inchoatis desisteret: quoniam in nato-
le apostolorum ad se veniret: et tunc sibi merce-
dem suam redderet. Sed quia dies apostolorum
vicinus erat: presbyter episcopo indicare visionē
timuit. Alia nocte christus iterum redijt: et inobe-
dientiam presbyteri increpans: iussa iterum im-
posuit. Sed dum presbyter pergeret: et episcopum
infirmatum audisset: iterum visiones referre dis-
simulauit: visionē igitur tertia dominus apparuit:
verbera verbis addidit: z presbyterum tam distri-
cta cede mactauit: vt vulnera liuoz corporaliter
impresā visionem per spiritum habitam confir-
marent. ¶ Veniens autem presbyter ad ecclesias
sancti iuuenalis episcopum celebraturū inuenit:
eumqz secretis vocans visionē aperuit: z vulne-
ra verberibus inscripta monstrauit. Qd sanctus au-
diens ex illo iam die lucra pietatis: peraurit: verū
cum sibi cōsuetudo esset annis singulis die aposto-

De sanctis in mēse iunij occur. Fo. cxliij.

lozum natalitio romam venire: hac visione sua spectum tūc venire iuxta more noluit. Et idēq; diebus quasi de sua nece securus sollicitus fuit. Sicq; reuoluto postmodū anno z deinceps annis singulis vsq; ad septimū: eo ipso tpe in mortis sue expectatione suspēsus fuit. Jam quoq; quodāmodo de uisionis ueritate desperauerat. Eū ecce anno septimo dum sacras aploz uigilias incolumis celebrasset: dolor eum corporis in uigilijs attingit: atq; in die aploz celebrare posse recusauit. Sed magna populū cōpulsus instātia: ecclesiā intrās ut poruit sacrificiū obtulit: morq; ad lectulū rediit. Et cū circūstantes clericos diuinitus colloquīs admoneret. In ter uerba exhortationis terribilivoce clamauit. Hora est: morq; assistētib; ipse suis manibus lintheū dedit: qd sibi ex more morientū contra faciem tenderetur: quo extēso ipse spm̄ emisit tercio kal. Julij. Et sepultus est in ecclesia sc̄ti iuuenalis. Ad cuius tumulū miracula crebra diuinitus fiunt. Hec Gregorius. iij. dialogo rum. c. vj. z libro. iij. c. lviij.

De commemoratione sancti Pauli. Cap. xxvj.

Commemora tio sancti Pauli apli ab ecclesia celebrat pridie kalē. Julij. nō q; eo die paulus ap̄ls fuerit passus: q; ut dictū est: passus fuit eodē die eiusdē anni: quo et Petrus ap̄ls occisus est: ut tenet̄ expresse Hieronymus z multi doctores. Sed qz festiuitusq; aploz eadē die:

quo ad officium nō poterat celebrari z incōueniēs erat: ut alter ipsoz careret officio singulari: ordinauit Gregorius papa: ut ipsa die qua passi fuerant fieret: quo ad officiū: solēntes per tri: z sequēti die cōmemoratio pauli: tum q; petrus maior est dignitate: tum q; prior cōuersio ne: tum q; primatū obtinuit rome: licz autē petrus paulo sit maior dignitate in ecclesia militate: non tñ maior sanctitate: nec etiā maior in gloria creditur esse in ecclesia triūphāte. vnde notandum q; quandoq; paulus dicitur minor petro: quandoq; maior: quandoq; equalis. Reuera enim minor est dignitate: maior predicatione: equalis sanctitate.

De sancta Lucina discipula. Cap. xxvij.

Lucina discipula apolozū ciuis nobilissima romana fuit que a beatis ap̄lis Petro z Paulo cōuersa: baptizata: z docta de facultatibus suis multa sanctorū necessitatibus ministra

uit. Plurimos quoq; martyres in suo predio in quāsdā crypta sepeluit. Demū z ipsa in sancta xpi cōfessione uirtutum opibus pollēs quēnt in xpo. Sepulta in eadē crypta: in qua plures martyres sepelierat pridie kalen. Julij.

De sancta Lucina martyre. Cap. xxvij.

Lucina maritus nobilis matrona romanozū tempore Diocletiani z Maximiani in vico clauit: que plurimū sanctorū martyrum corpora in predio sepeliuit: inter que sanctorū cyriaci: largi: z smaragdine: nec non beati sebastiani cadauera honorifice cōdidit. Et sanctis christianis pauperibus

multa de suis facultatib; ministravit. Et post hec omnia de omni sua facultate ecclesie rome donationē fecit. Quod ubi imperator maximianus audiit: et ipsam p̄scriptione dānauit. Beata autē lucina rogauit beati marcellini uisib; rome episcopum: ut domū suā ecclesiam cōsecraret: quod ille cum omni deuotione adimplet curauit. Sicq; lucina in exilijs acta post diutinos agones in pace requiescens felicem antiā domino commendauit.

De sancto Martiale episcopo. Cap. xxvij.

Martialis discipulus xpi z eps stephani p̄ thomartyris cōsanguine? patre marcello et matre belisabeth de tribu beniamin ortus: vnus fuit ex septuaginta duobus discipulis xpi: et a beato petro apostolo baptizatus. Hic enim ille puer fuisse dicit: qui habebat. v. panes hoedeaceos:

et duos pisces: ex quibus dñs. v. milia hoim in heremo satiauit: ut dicitur Job. vi. Hic etiaz in vltima cena domini cū discipulis facta mister asstitit: et cum xps pedes discipulorum lauaret: ipse aquam in peluim famularum officio ministravit. Et post ascensionem domini beato petro in iudea quinq; annis: deinde in antiochia annis septem adhefit: et cum eodem anno quarto claudij romam uenit: anno integro secum permansit. Post hec beatus petrus a xpo sibi apparente per uisionem admonitus. Martialem ei? discipulū misit ad gallias predicandas: eidemq; alpianū z austriacianū comites assignauit: qui ordinatus episcopus ad partes illas accessit: et duodecim angelis sibi continue assistentibus galliarum oppida circuit: et per annos sex lemoicēsi. prouincia pdicauit: ubi sex mortuos suscitauit: cecos illuminauit: claudos erexit: mutis loquelam tribuit:

Liber

obsessos a demonibus liberavit: et alia multa
 et maxima miracula perfecit: ecclesias in bono
 re saluatoris: et dei genitricis: et sancti stephani
 protomartyris: et sancti petri: et sancti andree apo-
 stolorum ipsi pariter dedicavit: oemque idolo-
 rum culturam et spurcitiam eliminavit. Ingressus au-
 tem oppidum lenmouiceum. cum quendam freneticum
 nobilis susanne matrone filium sanasset: ipsum
 cum matre et sorore virgine nomine valeria: et alijs
 tercetis ad christum convertit. Quod dum idolorum po-
 stifices detentum duro carceri mancipassent: om-
 nes ipsi ictu fulminis subito extincti sunt. Ipse
 vero luce de celo diuinitus illapsa confortatus:
 ianuis quoque carceris referatis educatus est.
 Cum autem instantia populi sacerdotes teplo-
 rum fulmine peremptos suscitasset: ipsosque eorum: que in
 alio seculo viderat: testimonium perhiberet: tam
 ipsi omnes quam alia multitudo gentium numero
 xxij. milia domino crediderunt. **Quod** tertia autem sus-
 sanna predicta: valeriam eius filiam deo virginem
 dedicavit: que cum a stephano duce aquitanie
 in connubium postulata: eidem nubere nollet: ab
 eodem terta ipsiusque iussu decollata est. Sta-
 timque corpus truncum caput manibus sumens
 usque ad altare: in quo sanctus episcopus missam cele-
 brabat: stupetibus circumstantibus accessit: et ibidem es-
 des expiravit. Sed et virginis percussor ange-
 los vidit: eius ad celos viam deserentes. Que
 cum oia carnifer duci stephano nuntiasset: et con-
 festum coram illo corruens expiravit. **Martia**
 vero licet mortuum suscitavit: tunc cum xv.
 milibus viro-
 rum ad christum convertit: qui eccle-
 siam sancte valerie fabricavit: et ipsam honori-
 ce ibidem tumulavit. **Post** hec autem martialis
 cum beati petrum reuiviscens romam perrexit: et
 cum eo iam sene per aliquod spatium commora-
 tus est: inde ad ecclesiam suam rediit. **Et** dum esset
 in itinere: quidam hildebertus comitis archa-
 dii filius a diabolo in flumine plectus et neca-
 tus est. **Quod** sanctus martialis a mortuis excita-
 vit: et tres demones qui eum prefocauerunt in
 specie nigrorum ethiopi-
 um ostendit: multosque con-
 uertit. **De**inde in ciuitate lemouicensi mu-
 lier quedam virum suum paralyticum baculo viri
 sancti tetigit: qui mox incolumis surrexit. **Idem**
 etiam baculus in vrbis burdegalensi militis domi-
 bus igne flagrantibus incendio oppositus flamma
 mas continuo ac penitus excussit. **Multa**que et
 maxima alia miracula per eum deus ostendit.
 Tandem ante dies xv. exitus sui christo domino sibi
 apparere: et ipsum ad regna celestia vocare ad
 ecclesiam perrexit: missaque celebrata populum de
 oibus docuit: et vale faciens fratribus in pace
 quieuit pridie kal. Julij. Anno a passione domini
 lxxviii. **T**espasiani vero augusti anno. iij. episco-
 pasianus autem sui. xxviii. **Qui** et lemouice quiescit
 et multis virtutibus et signis pollet.

Sertus.

De sanctis Alpiniano et Astricliniano
 presbyteris. **Cap. xxx.**

Alpinianus et

astriclinianus presbyteri discipuli sancti martialis et eius-
 dem cooperatores predicatio-
 nis multa tpe extiterant. **Et**
 tam sermonum quam signorum glo-
 ria non mediocriter clare-
 runt. **Qui** et predicationis offi-
 cio fideliter pacto apud ean-
 dem ciuitatem lemouicem. in domino quieuerunt.
Quorum festum recolitur pridie kal. Julij. vt ait
Ado in martylogio suo.

De sancto Aaron sacerdote. **Cap. xxxj.**

Aaron sacer-

dos primus et pontifex secundum
 legem frater moysi fuit: am-
 ram de tribu Leui et iocha-
 bel eius coniugis qui inter pa-
 tres sanctos veteris testamen-
 ti ecclesiastici. xlv. plurimum
 commendatur: populum israel de
 terra egypti vna cum ger-
 mano eduxit: et coadiutor du-

catus moysi per xl. annos in heremo fuit. Ipse
 enim vti eloquentissimus a domino datus est mo-
 ysi: qui erat ipeditus in lingua: vt esset os eius
 ad populum: dominus enim moysi precipiebat: et ip-
 se ad aaron verba dei narrabat: atque populo vel
 pharaoni ex ore moysi cuncta quasi internun-
 cius referebat. **Sicut** habetur exodi. liij. cap.
Ipse etiam moysen pharaoni asstitit: et signa
 dei ostendit. **Nam** et prima tria signa plagarum
 quibus egyptus percussa est: per manum aaron
 dominus fecit. **Postquam** autem populus israel
 mare rubrum transiit: vt hec omnia copio-
 sius in gestis moysi tractantur pridie non-
 septembris. **Et** moyses in montem sinai iussu
 domini legem accepturus ascendit: vbi et die-
 bus xl. sine cibo corporeo permansit: cum mo-
 yses in monte moxam faceret redeundum: popu-
 lus impatiens deos itineris duces ab aaron
 et hur: quos ille sui loco reliquerat instantem
 postulauit. **Quibus** hur resistens sputis ab ip-
 sis (vt dicitur) suffocatus est: vnde aaron timore
 coactus est aurum et argentum eorum
 petijt que in igne proiecta: et egressus est vitu-
 lus consuetatis instar bouis: quem in egypto
 adorauerant. demone opere hoc agente: que
 et populus solennitatis: et hostias offerens ado-
 ravit. **Quod** cum dominus moysi reuelasset:
 et populi dispersionem comminatus esset moy-
 ses pro populo intercessit: et placato domino
 de monte descendit: visusque tanto scelere: tabu-